

1. melléklet a 48/2016. (XII. 28.) EMMI rendelethez

1. Az R. Melléklet **HORVÁT NEMZETISÉGI NYELV ÉS IRODALOM** fejezet II. A VIZSGA LEÍRÁSA cím helyébe a következő rendelkezés lép:

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
240 perc	15 perc	240 perc	20 perc
100 pont	50 pont	100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

Középszint			Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	NINCS	NINCS	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	A II. feladatlaphoz nyomtatott helyesírási szótár, egy-, illetve kétnyelvű szótár (tíz vizsgázónként legalább egy példány)	Irodalmi szöveggyűjtemény, kötet vagy a feladatok kidolgozásával összefüggő más nyomtatott ismerethordozó.	A II. feladatlaphoz nyomtatott helyesírási szótár, egy-, illetve kétnyelvű szótár (tíz vizsgázónként legalább egy példány)	Irodalmi szöveggyűjtemény, kötet vagy a feladatok kidolgozásával összefüggő más nyomtatott ismerethordozó.

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	NINCS	témakör- és tételecímek	NINCS	témakör- és tételecímek
Mikor?	NINCS	jogszabály szerint	NINCS	jogszabály szerint

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga	
240 perc		15 perc	
90 perc	150 perc		
Feladatsor		Tételkifejtés	
I. feladatlap: Szövegértés és érvelés vagy gyakorlati szövegalkotás	II. feladatlap: Műértelmező szövegalkotás: műértelmezés vagy összehasonlítás	Egy horvát nyelvi tétel kifejtése	Egy irodalmi tétel kifejtése
50 pont	40 pont	10 pont	25 pont
Helyesírás: 8 pont Íráskép: 2 pont		A kifejtés nyelvi minősége: 15 pont	
100 pont		50 pont	

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a vizsgázóknak egy központi feladatsort kell megoldaniuk.

A vizsgázó először az I. feladatlapot oldja meg, a megoldásra 90 perc áll rendelkezésére. A feladatlap egy 60 percre tervezett szövegértési és egy 30 percre tervezett szövegalkotási feladatot tartalmaz. A vizsgadolgozatokat a 90 perc leteltével a felügyelő tanár összegyűjti.

Ezután kerül sor a II. feladatlap kiosztására és megoldására. A II. feladat megoldására 150 perc áll rendelkezésre. A megoldáshoz helyesírási szótár, egy-, illetve kétnyelvű nyomtatott szótár használható.

Az írásbeli feladatlap formai jellemzői

Az írásbeli vizsga első része egy szöveg értését és egy adott műfajú, a mindennapi élethez köthető szöveg alkotását várja el. Eszerint tartalmaz egy szövegértési feladatsort, valamint egy szövegalkotási feladatot, amely lehet érvelés vagy gyakorlati szövegműfaj alkotása. A kétfajta szövegalkotási feladat közül a vizsgázó választ.

Az írásbeli vizsga második része egy műértelmező szöveg alkotását várja el, amely lehet egy mű adott szempontú értelmezése vagy két mű adott szempontú összehasonlító értelmezése. A két műértelmező szövegalkotási feladat közül a vizsgázó választ.

Ahol a vizsgázó a kijelölt feladatok közül választ, ott a feladatlapon jelzi a választását. Ha az elkezdett feladat helyett másikat választ, akkor az általa érvénytelennek tekintett írásművet át kell húznia.

Az írásbeli feladatlap tartalmi jellemzői

I. Szövegértés és érvelés vagy gyakorlati szövegalkotás

Szövegértési feladatsor

A szövegértési feladat szövege egy, esetleg két (egymással összefüggő), 700-1000 szó terjedelmű ismeretterjesztő szöveg, publicisztikai mű vagy ezek részlete.

A szövegértést vizsgáló kérdések, feladatok az adott szöveg tematikus, szerkezeti, nyelvi, kommunikációs jellemzőinek megfelelően a következőkre irányulhatnak:

- azonosítás, értelmezés: a szövegben közvetlenül megtalálható tény, adat, megállapítás; különböző szövegbeli érvek, álláspontok; szerzői álláspont; a szöveg jelentése, jelentésrétegei;
- összefüggések: a szöveg grammatikai, stilisztikai jellemzői között; a cím és a szöveg között; a szöveg egészének jelentése, jelentésrétegei között;
- a szöveg jellemzői kommunikatív, szövegműfaji, pragmatikai szempontokból; a szövegbeli utalások, hivatkozások szerepe; a szöveg és más (külső) információk kapcsolata;
- a szöveg felépítése: szövegbeli logikai, tartalmi kapcsolatok; a szöveg szerkezete, a szerkesztésmód, a felépítés által közvetített jelentés;
- a szöveg visszaépítése (pl. vázlat, kivonat, adott szempontú tömörítés stb. formájában).

Érvelés vagy gyakorlati szövegalkotási feladat

A vizsgázó egy érvelési vagy gyakorlati szövegalkotási feladatot old meg az alábbi két választási lehetőség közül.

A feladat megoldásának elvárható terjedelme 120-200 szó.

A feladat a következő lehet:

A) Érvelés: 3-5 érveléssel alátámasztott állásfoglalás valamely közéleti, kulturális, életmódbeli kérdésben.

B) Gyakorlati szövegműfaj: gyakorlati szöveg alkotása adott műfajban, témában, esetleg adott kommunikációs tényezőkkel. A szöveg műfajai a következők lehetnek: motivációs levél; különböző témájú hivatalos levelek (pl. panaszos levél), kérvény; hozzászólás, felszólalás, vitaindító; ajánlás, méltatás.

Mindkét fajta feladat tartalmazhat rövid gondolatébresztő szöveget, szövegrészletet. A feladatlap közli a konkrét feladatoknak megfelelő kritériumokra kapható részpontoszámokat.

II. Műértelmező szövegalkotás

A vizsgázó két különböző szövegalkotási feladatból választ egyet. A vizsgázó által választott feladat megoldásának elvárható terjedelme 400-800 szó. A választható feladatok a következők lehetnek:

A) Egy mű (vagy műrészlet) problémaközpontú, értelmező bemutatása.

B) Két mű (vagy műrészlet) adott szempontú összehasonlító értelmezése.

Mindkét feladat bázisszövege horvát nyelvű, lehet lírai alkotás, szépprózai mű vagy műrészlet, drámarészlet. A művek származhatnak akár magyarországi, akár Magyarországon kívüli horvát alkotóktól, bármely korszakból, stíluskorszakból, tematikai és műfaji kötöttség nélkül. A feladat nem feltétlenül várja el a szerző ismeretét. Műrészlet esetében nem elvárás a teljes mű ismerete.

Mindkét feladat lényeges eleme az irodalmi szövegekben megjelenő problémák felismerése és az azokra való reflektálás. Mindkét feladat tartalmazza az értelmezés, összehasonlítás középpontjába állítandó problémát, annak kiemelt szempontját, szempontjait (pl. a megjelenített téma, élmény, probléma, helyzet; a szereplők viselkedése, jellemzése, egymáshoz való viszonya; a motívumok szerepe, jelentése; különböző korok életszemlélete, értékrendje).

Legalább az egyik feladatnak a magyarországi horvátság kultúrájához kell kapcsolódnia.

Az írásbeli feladatlap értékelése

A központi javítási-értékelési útmutató tartalmazza az egyes feladatokra adható pontok megoszlását. A javítási-értékelési útmutató címszavakban közli a megoldás lehetséges tartalmi elemeit és az ettől való eltérés lehetőségét. A vizsgázó teljesítményének értékelését nem befolyásolhatja sem az, ha az értékelő személyes értékítélete eltér a feladatban tárgyalt probléma,

kérdés, jelenség általánosnak tekinthető megítélésétől, sem az, ha a vizsgázó véleménye eltér az általánosnak tekinthető megközelítéstől.

A javító tanár mindegyik feladatban jelöli a helyesírási hibákat a központi javítási-értékelési útmutatóban közölt hibatípusok szerint. A végső minősítésben értékeli az egész dolgozat helyesírását és írásképet.

I. Szövegértés és érvelés vagy gyakorlati szövegalkotás

A szövegértési feladatsor javítása, értékelése

A szövegértési feladatsor értékelése központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. A feladatsor maximális pontértéke 40 pont. Az elfogadható válaszok tartományát, valamint az adható részpontokat a javítási-értékelési útmutató közli. A javító tanár a dolgozaton feltünteti a részpontoszámokat, valamint az elért összpontoszámot.

Az érvelés vagy a gyakorlati szövegalkotási feladat javítása, értékelése

A szövegalkotási feladat értékelése központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. A feladat maximális pontértéke 10 pont. Értékelni a feladatban csak a választható két feladat egyikét lehet. Ha a vizsgázó mindkét feladatot megoldja, és választását nem jelöli egyértelműen (nem húzza alá, melyiket választotta, vagy nem húzza át az érvénytelen megoldást), akkor a javító tanárnak a vizsgadolgozatban szereplő megoldások közül a sorrendben első megoldást kell értékelnie. A javítási-értékelési útmutató közli mindkét feladat megfelelő, elvárt elemekért adható részpontoszámait. A javító tanár az elfogadott tartalmi és formai elemeket a javítási-értékelési útmutatóban közölt jelrendszerrel jelzi. A javító tanár a dolgozaton feltünteti a részpontoszámokat, valamint az elért összpontoszámot.

A szövegértés és érvelés vagy gyakorlati szövegalkotás (I. feladatlap) értékelésének pontértékei:

Szövegértés és érvelés vagy gyakorlati szövegalkotás	Szövegértési feladat	40 pont
	Szövegalkotási feladat	10 pont

II. A műértelmező szövegalkotás javítása, értékelése

A javító tanár a vizsgaleírásban közölt értékelési szempontok és a javítási-értékelési útmutató alapján minősíti a vizsgázó teljesítményét.

A javítási-értékelési útmutató címszavakban közli a megoldás lehetséges tartalmi elemeit. Az ettől eltérő minden jó megoldás is elfogadható, nem elvárás továbbá a javítási-értékelési útmutató szakmailag pontos nyelvének használata. A javító tanár a jónak minősített tartalmi elemeket a javítási-értékelési útmutatóban közölt jelrendszerrel jelöli. Jónak minősíthető elem a tartalmilag helytálló, indokolható megfigyelés, következtetés, megállapítás.

Ha a vizsgázó egynél több témát old meg, és választását nem jelöli egyértelműen (nem húzza alá, melyiket választotta, vagy nem húzza át az érvénytelen megoldást), akkor a javító tanárnak a vizsgadolgozatban szereplő megoldások közül a sorrendben első megoldást kell értékelnie.

A javító tanár jelzi a szerkezeti, stílusbeli, nyelvhelyességi és helyesírási hibákat a javítási-értékelési útmutatóban közölt javítási módok szerint.

A ponthatórokon belül az értékelés kritériumainak való megfelelés mértéke dönt.

A műértelmező szövegalkotás minősítésének szempontjai és értékelése:

Tartalom - a bázisszöveg és a feladat értése; tudáskeretének ismerete (vonatkozó tárgyi tudás, általános tájékozottság); a válaszelemek megfelelése a feladat szempontjainak, szövegbázisának;

a problémaérzékenység, lényeglátás, témataratás, gondolatgazdagság, releváns példák, véleménynyilvánítás szerint.

Szövegszerkezet - a felépítés (gondolati íve, logikája, a műfajnak való megfelelés); a szerkezet (koherencia, arányosság, tagolás, terjedelem) szerint.

Nyelvi igényesség (stílus, nyelvhelyesség) a nyelvi regiszter, a szókincs, a köznyelvi normának való megfelelés szerint.

Műértelmező szövegalkotási feladat	Tartalmi minőség		25 pont
	Nyelvi minőség	Szövegszerkezet	5 pont
		Nyelvi igényesség (stílus, nyelvhelyesség)	10 pont

A helyesírás és az íráskép minősítése

Helyesírás - a helyesírás szabályainak való megfelelés szerint; a súlyos hibák, az enyhe hibák és a központosítás figyelembevételével, a javítási-értékelési útmutatóban közölt egységes pontozási elv szerint.

Íráskép - a szöveg rendezettsége, olvashatósága, az olvasó szempontjának figyelembevétele, a forma kulturáltsága szerint.

Az írásbeli dolgozat pontszámainak összesítése

Szövegértés és érvelés vagy gyakorlati szövegalkotás	Szövegértés	40 pont
	Szövegalkotás	10 pont
Műértelmező szövegalkotás	Tartalmi minőség	25 pont
	Nyelvi minőség	15 pont
Helyesírás		8 pont
Íráskép		2 pont

Szóbeli vizsga

A tétellapon megjelölt feladatot a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekezdni csak akkor lehet, ha a vizsgázó teljesen helytelen úton indult el, vagy nyilvánvaló, hogy elakadt.

A szóbeli vizsga egy horvát nyelvi és egy irodalmi tételhez megfogalmazott feladat megoldásából és a megoldás kifejtéséből áll.

A horvát nemzetiségi nyelv és irodalom tételsor 20 horvát nyelvi és 20 irodalmi tételből áll. A horvát nyelvi és az irodalmi tételek egymástól elkülönülő tételsorokat alkotnak.

A nyelvi és az irodalmi tételsorban irodalomból és horvát nyelvből is legalább 6 tételt módosítani kell az előző évhez képest.

Az egyes tételekhez legalább egy-egy feladat tartozik. A vizsgázó a következő segédeszközöket használhatja a felkészüléshez és a feladatkiejtéshez: irodalmi szöveggyűjtemény, kötet vagy a feladatok kidolgozásával összefüggő más nyomtatott ismerethordozó a tételnek megfelelő részlete (pl. internetes oldal nyomtatott változata, egynyelvű szótár, művelődéstörténeti térkép, képzőművészeti album). A tételsornak megfelelő segédeszközöket a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A tételsor összeállításához a részletes követelmények horvát nemzetiségi nyelv és irodalom témáit kell figyelembe venni.

A tételsort úgy kell összeállítani, hogy a tételekben kitűzött feladatok - a témák sajátosságait figyelembe véve - lehetőleg hasonló nehézségűek legyenek, valamint a vizsgázónak lehetősége legyen a megadott időkeretben a sikeres felkészülésre és a tétel kifejtésére.

Horvát nyelvi altételsor

A vizsga során azt mérjük, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minőségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszédkésztség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

Minden altétel 200-250 szó terjedelmű szövegből és a hozzá kapcsolódó feladatokból áll. (nyelvi transzformáció, lexikai, stilisztikai feladat stb.) A nyelvi altételek 25%-a a magyarországi horvátok nyelvével, szokásaival, hagyományaival, kultúrájával, kisebbségpolitikájával stb. kapcsolatos szövegeket tartalmaz.

Irodalmi altételsor

Az altételt a horvát nemzetiségi nyelv és irodalom részletes követelményeiben felsorolt műhöz, vagy annak egy részletéhez kapcsolódó feladatok alapján kell a vizsgázónak önállóan kifejtetnie. Legalább két altétel a magyarországi horvátok irodalmával kapcsolatos feladatokat tartalmaz. A vizsgáztató tanár a tétellel kapcsolatos kiegészítő kérdéseket tehet fel. Ha a feladat lehetővé teszi, a vizsgázó választhat a megjelölt szerzők vagy művek közül.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 50 pont. Ezen belül az irodalom felelet tartalmi minőségéért 25 pont, a nyelvi felelet tartalmi minőségéért 10 pont, a két felelet nyelvi minőségéért együtt 15 pont adható.

A vizsgateljesítmény értékelése az alábbi értékelési kritériumok és pontszámok alkalmazásával történik.

A ponthatárokon belül az értékelés kritériumainak való megfelelés mértéke dönt.

Tartalmi minőség - irodalomból összesen 25 pont, horvát nyelvből összesen 10 pont a következő kritériumok mérlegelésével:
- Irodalmi, nyelvi, kulturális tájékozottság
- Tárgyi tudás
- Szövegismeret, szövegértés
- Feladatmegoldó képesség
- Gondolatgazdagság
- Önálló vélemény
- A feladat kifejtettsége
Nyelvi minőség - a két feleletre összesen 15 pont a következő kritériumok mérlegelésével:
- Rendszerezés, lényegkiemelés

- Logikus gondolatmenet
- Világos, tagolt szöveg- és mondatszerkesztés
- Megfelelő szókincs, szóhasználat
- Érthető előadásmód

A szóbeli vizsgarész pontszámainak összesítése

Tartalmi minőség - irodalom	25 pont
Tartalmi minőség - horvát nyelv	10 pont
A kifejtés nyelvi minősége	15 pont

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga	
240 perc		20 perc	
Feladatsor		Tételkifejtés	
Szövegértési és nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor	Szövegalkotási feladatok: műértelmező szöveg és reflektáló szöveg	Egy horvát nyelvi tétel kifejtése	Egy irodalmi tétel kifejtése
40 pont	50 pont	10 pont	25 pont
Helyesírás: 8 pont Íráskép: 2 pont		A kifejtés nyelvi minősége 15 pont	
100 pont		50 pont	

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a vizsgázóknak egy központi feladatsort kell megoldaniuk.

A vizsgázó egyetlen feladatlapot kap, a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg, és a feladatok megoldásának sorrendjét is meghatározhatja. A feladatok megoldására 240 perc áll rendelkezésre. A megoldáshoz helyesírási szótár, illetve egy- illetve kétnyelvű nyomtatott szótár használható.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Az írásbeli vizsga a szaktárgyi tudás alkalmazását mérő szövegértési, nyelvi-irodalmi műveltségi feladatokat, valamint két különböző szövegalkotási feladatot tartalmaz.

Szövegértési és nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor

A szövegértési és nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor egy horvát nyelvű alkotáshoz (irodalmi vagy nyelvi témájú értekező prózához, esszéhez, vagy annak részletéhez, lírai műhöz, szépprózai alkotáshoz, illetve részletéhez, egy drámához, vagy annak részletéhez) kapcsolódik.

A feladatsor egyrészt a szöveg értését, másrészt a kapcsolódó nyelvi és irodalmi ismeretek alkalmazását várja el (pl. fogalmak felismerése, azonosítása, definíciója, alkalmazása különböző szövegekre; különböző történeti, műfaji, tematikus, motivikus összefüggések feltárása;

műismeret; a vizsgálandó szöveg kommunikációs, nyelvi, grammatikai, retorikai, stilisztikai, szövegtani, helyesírási jellemzői; kapcsolódó nyelvi kérdések). A feladatsor szövegértésre, nyelvi ismeretekre és irodalmi műveltségre irányuló kérdéseket egyaránt tartalmaz.

Szövegalkotási feladatok

A két szövegalkotási feladat két különböző témáról szóló, adott szempontú és műfajú önálló szöveg alkotását írja elő.

A szövegalkotási feladatok a következők:

- Egy mű adott szempontú elemzése, értelmezése, értékelése (a továbbiakban: műértelmező szövegalkotási feladat).

A műértelmező feladat bázisszövege irodalmi alkotás (lírai, szépprózai, vagy drámai mű, illetve annak részlete). Az akár magyarországi, akár Magyarországon kívüli horvát alkotóktól származó művek választhatók bármely korszakból, stíluskorszakból, tematikai és műfaji kötöttség nélkül. A feladat nem feltétlenül várja el a szerző ismeretét. Műrészlet esetében nem elvárás a teljes mű ismerete.

- Érvelő vagy véleménykifejtő szöveg megfogalmazása: reflektálás egy irodalmi, kulturális, esztétikai, bölcséleti, etikai kérdésre, jelenségre, pl. kor-, kulturális, közéleti jelenségre (a továbbiakban: reflektáló szövegalkotási feladat).

A feladatok mindegyike szövegbázisú (pl. irodalmi mű, műrészlet; rövid felvezető idézet a véleménykifejtés, értékelő érvelés alapjaként).

A műértelmező szöveg elvárt terjedelme 400-800 szó.

A reflektáló szöveg elvárt terjedelme 150-450 szó.

Legalább az egyik feladatnak a magyarországi horvátság kultúrájához kell kapcsolódnia.

Az írásbeli feladatlap értékelése

A központi javítási-értékelési útmutató tartalmazza az egyes feladatokra adható pontok megoszlását. A javítási-értékelési útmutató címszavakban közli a megoldás lehetséges tartalmi elemeit és az ettől való eltérés lehetőségét. A vizsgázó teljesítményének értékelését nem befolyásolhatja sem az, ha az értékelő személyes értékítélete eltér a feladatban tárgyalt probléma, kérdés, jelenség általánosnak tekinthető megítélésétől, sem az, ha a vizsgázó véleménye eltér az általánosnak tekinthető megközelítéstől.

A javító tanár mindegyik feladatban jelöli a helyesírási hibákat a központi javítási-értékelési útmutatóban közölt hibatípusok szerint. A végső minősítésben értékeli az egész dolgozat helyesírását és írásképét.

A szövegértési és nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor javítása, értékelése

A szövegértési, nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor értékelése központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. A feladatsor maximális pontértéke 40 pont. Az elfogadható válaszok tartományát, valamint az adható részpontokat a javítási-értékelési útmutató közli. Az értékelő a dolgozaton feltünteteti a vizsgázó által elért részpontszámokat, valamint a feladatsor megoldásával elért összpontszámot.

Szövegértési, nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor	40 pont
---	---------

A szövegalkotási feladatok javítása, értékelése

A javító tanár a vizsgaleírásban közölt értékelési szempontok és a javítási-értékelési útmutató alapján minősíti a vizsgázó teljesítményét.

A javítási-értékelési útmutató címszavakban közli a megoldások lehetséges tartalmi elemeit. Az ettől eltérő minden jó megoldás is elfogadható, nem elvárás továbbá a javítási-értékelési útmutató szakmailag pontos nyelvének használata. A javító tanár a jónak minősített tartalmi elemeket a javítási és értékelési útmutatóban közölt jelrendszerrel jelöli.

A javító tanár jelzi a szerkezeti, stílusbeli, nyelvhelyességi és helyesírási hibákat.

A ponthatárokon belül az értékelés kritériumainak való megfelelés mértéke dönt.

A műértelmező szövegalkotás minősítésének szempontjai és értékelése

A javító tanár által megállapított pontszám jelzi a műértelmező feladat értékelésének tartalmi pontszámát, valamint a szövegszerkezet, a stílus és a nyelvhelyesség értékelésének pontszámait a következő kritériumok szerint:

Tartalom - a bázisszöveg és feladat értése; tudáskeretének ismerete (vonatkozó tárgyi tudás, általános tájékozottság); a válaszelemek a feladat szempontjainak, szövegbázisának való megfelelése (problémaérzékenység, lényeglátás, témataratás, gondolatgazdagság, releváns példák, véleménynyilvánítás) szerint.

Szövegszerkezet - a felépítés (gondolati íve, logikája, a műfajnak való megfelelés); a szerkezet (koherencia, arányosság, tagolás, terjedelem) szerint.

Nyelvi igényesség (stílus, nyelvhelyesség) - a nyelvi regiszter, a stílus, a szókincs, a köznyelvi normának való megfelelés szerint.

A reflektáló szövegalkotás minősítésének szempontjai és értékelése

A javító tanár által megállapított pontszám jelzi a reflektáló feladat értékelésének tartalmi, szerkezeti, nyelvi pontszámait a következő kritériumok szerint:

Tárgyi tudás, általános tájékozottság

Problémaérzékenység, gondolatgazdagság

Gondolatmenet, szövegfelépítés

Nyelvi igényesség (stílus, nyelvhelyesség)

A két szövegalkotási feladat értékelésének pontértékei:

Műértelmező szöveg 30 pont	Tartalom	15 pont
	Szövegszerkezet	5 pont
	Nyelvi igényesség (stílus, nyelvhelyesség)	10 pont
Reflektáló szöveg 20 pont	Tartalom	5 pont
	Problémaérzékenység	5 pont
	Gondolatmenet	5 pont
	Nyelvi igényesség (stílus, nyelvhelyesség)	5 pont

A helyesírás és az íráskép minősítése

Helyesírás - a helyesírás szabályainak való megfelelés szerint; a súlyos hibák, az enyhe hibák és a központosítás figyelembevételével, a javítási-értékelési útmutatóban közölt egységes pontozási elv szerint.

Íráskép - a szöveg rendezettsége, olvashatósága, az olvasó szempontjának figyelembevétele, a forma kulturáltsága szerint.

Az írásbeli dolgozat pontszámainak összesítése

Szövegértési és nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor	40 pont
Műértelmező szövegalkotási feladat	30 pont
Reflektáló szöveg	20 pont
Helyesírás	8 pont
Íráskép	2 pont

Szóbeli vizsga

Az emelt szintű szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik.

A tétellapon megjelölt feladatot a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekezdzeni csak akkor lehet, ha a vizsgázó teljesen helytelen úton indult el, vagy nyilvánvaló, hogy elakadt.

A szóbeli vizsga egy horvát nyelvi és egy irodalmi tételhez megfogalmazott feladat megoldása, és a megoldás kifejtése.

A horvát nemzetiségi nyelv és irodalom tételsor 20 horvát nyelvi és 20 irodalmi tételből áll. A horvát nyelvi és az irodalmi tételek egymástól elkülönülő tételsorokat alkotnak.

A nyelvi és az irodalmi tételsorban irodalomból és horvát nyelvből is legalább 6 tételt módosítani kell az előző évhez képest.

A vizsgázó a következő segédeszközöket használhatja a felkészüléshez és a tételkifejtéshez: irodalmi szöveggyűjtemény, kötet vagy a feladatok kidolgozásával összefüggő más nyomtatott ismerethordozó a tételnek megfelelő részlete (pl. internetes oldal nyomtatott változata, egynyelvű szótár, művelődéstörténeti térkép, képzőművészeti album). A tételsornak megfelelő segédeszközöket a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A tételsor összeállításához a részletes követelmények horvát nemzetiségi nyelv és irodalom témáit kell figyelembe venni.

A tételsort úgy kell összeállítani, hogy a tételekben kitűzött feladatok - a témák sajátosságait figyelembe véve - lehetőleg hasonló nehézségűek legyenek, valamint a vizsgázónak lehetősége legyen a megadott időkeretben a sikeres felkészülésre és a tétel kifejtésére.

Horvát nyelvi altételsor

A vizsga során azt mérjük, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minőségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszédkésztség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

Az altételek a témakörnek, illetve az altételben konkretizált feladatnak megfelelően tartalmazhatnak egy megállapítást, idézetet, felvezető gondolatot, nyomtatott vagy elektronikus dokumentumot (pl. *úrlapot*, használati *utasítást*, *újságot*, *képet*, *ábrát*, *térképet*, internetes *oldalt*, egynyelvű szótár *részletét*), majd közlik a kifejtendő feladat megjelölését. A feladat megjelölés a részletes vizsgakövetelményekre épül.

A nyelvi altételek 25%-a a magyarországi horvátok nyelvével, szokásaival, hagyományaival, kultúrájával, kisebbségpolitikájával stb. kapcsolatos szövegeket tartalmaz.

Irodalmi altételsor

Az altételt a horvát nemzetiségi nyelv és irodalom részletes követelményeiben felsorolt műhöz, vagy annak egy részletéhez kapcsolódó feladatok alapján kell a vizsgázónak önállóan kifejtenie. Legalább két altétel a magyarországi horvátok irodalmával kapcsolatos feladatokat tartalmazzon. Minden tételhez egy feladat tartozik, a feladatok vizsganaponként változhatnak. Mindkét tárgy tételsorának témaköreit és tétalcímeit a jogszabályban meghatározott időben és módon nyilvánosságra kell hozni. Az egyes tételekhez tartozó feladatokat nem szabad nyilvánosságra hozni, csak a vizsgán ismerhetők meg.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 50 pont. Ezen belül az irodalom felelet tartalmi minőségéért 25 pont, a horvát nyelvi felelet tartalmi minőségéért 10 pont, a két felelet nyelvi minőségéért együtt 15 pont adható.

A vizsgateljesítmény értékelése az alábbi értékelési kritériumok és pontszámok alkalmazásával történik. A ponthatárokon belül az értékelés kritériumainak való megfelelés mértéke dönt.

Tartalmi minőség - irodalomból összesen 25 pont; horvát nyelvből összesen 10 pont a következő kritériumok mérlegelésével:
- Irodalmi, nyelvi, kulturális tájékozottság
- Tárgyi tudás
- Szövegismeret, szövegértés
- Feladatmegoldó képesség
- Gondolatgazdagság
- Önálló vélemény
- A feladat kifejtettsége
Nyelvi minőség - a két feleletre összesen 15 pont a következő kritériumok mérlegelésével:
- Rendszerezés, lényegkiemelés
- Logikus gondolatmenet
- Világos, tagolt szöveg- és mondatszerkesztés
- Megfelelő szókincs, szóhasználat
- Érthető előadásmód

A szóbeli vizsgarész pontszámainak összesítése

Tartalmi minőség - irodalom	25 pont
Tartalmi minőség - horvát nyelv	10 pont
A kifejtés nyelvi minősége	15 pont

„

2. Az R. Melléklet **HRVATSKI JEZIK I KNJIZEVNOST** fejezet helyébe a következő rendelkezés lép:

„HRVATSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST

I. OPIS I DETALJNI ZAHTJEVI MATURALNOG ISPITA

A) KOMPETENCIJE

SREDNJA I VIŠA RAZINA

Vještina pravilne uporabe hrvatskog jezika: u govoru, razumijevanju i stvaranju teksta.
Poznavanje najznačajnijih oblika pismenog i usmenog izražavanja.
Sposobnost jezičnog izražavanja prilagođenog temi; pravilno pisanje, pregledni i čitki rukopis.
Veza između književnosti kao umjetnosti i ljudskog društva. Mjesto hrvatske književnosti u svjetskoj književnosti; interpretacija književnih djela.

I. Razumijevanje teksta

- Sposobnost razumijevanja teksta: razumijevanje pisanog i govorenog teksta, poznavanje logičke i semantičke strukture određenog teksta.
- Poznavanje i uporaba tiskanih i elektroničkih informacijskih izvora (rječnik, leksikon, enciklopedija, antologija, tisak, internet, CD-ROM).
- Odabir i sistematizacija informacija adekvatno predmetu, funkciji i smjeru izražavanja.
- Stvaranje osobnog stava na temelju informacija stečenih na razne načine.

II. Interpretacija književnih i inih tekstova

- Uporaba raznih postupaka razumijevanja teksta prilagođeno vrsti (književnoj vrsti) i aspektu: književnoumjetnički, publicistički, znanstvenopopularni tekstovi; uspoređivanje i interpretacija tekstova prilagođeno vrsti (književnoj vrsti), načinu izražavanja i strukturi.
- Prepoznavanje, razumijevanje i prezentiranje kako književnost izražava iskustva, doživljaje i misli raznih ljudi i razdoblja.
- Objektivna reakcija, odnosno reakcija i unošenjem subjektivnih crta, reagiranje u raznim pismenim i usmenim oblicima na pročitano, uzimajući u obzir norme vrste teksta i adresata.

III. Pismo stvaranje teksta

- Formuliranje osobnog mišljenja o raznim temama i književnim vrstama, odgovarajućom preciznošću.
- Stvaranje tekstova tipa obavijesti, argumentacije, eseja o zadanoj temi (kulturno nasljeđe Hrvata u Mađarskoj, donošenje odluka u svakidašnjem životu, ljudske veze, moralna pitanja, osjećaji, tipovi problema današnjice, masovna komunikacija).
- Poznavanje tehnike i stilskih obilježja stvaranja raznih tekstova i njihova uporaba; samostalno ispravljanje pravopisnih pogrešaka i grešaka u formuliranju i kompoziciji teksta (posjedovanje sposobnosti samokontrole).
- Primjena normi standardnog jezika, pravilna primjena pravopisnih pravila korištenjem pravopisa i bez njega. Čitko pisanje.
- Formuliranje dojma, doživljaja, mišljenja, osobnog stava nastalog na temelju umjetničkog djela (poezija, proza, kazališni doživljaj, film, graditeljstvo, glazba).
- Primjena sadržajnih, kompozicijskih i jezičnih normi službenih tekstova (istupanje, natječaj, pismo, autobiografija, zamolba i sl.).

IV. Govor, usmeno stvaranje teksta

- Jasno građeno i na bitno svedeno samostalno izlaganje prilagođeno jezičnoj normi govorne situacije, vrsti, temi i adresatu.
- Dokazivanje retoričke sposobnosti izvođenjem memoriranog teksta (leksik, riječni i rečenični naglasak, intonacija, stanka, jačina tona, boja tona, tempo govora).

V. Korištenje pojmova

- Poznavanje jezičnih i književnih pojmova, njihova pravilna primjena u usmenom i pismenom izražavanju.
- Dokazivanje primjerima da učenik razumije povezanost pojmova i promjenu njihovog značenja.

Samo na višoj razini

- Definiranje i uspoređivanje pojmova i u povijesnom kontekstu.

B) TEMATSKI KRUGOVI

HRVATSKI JEZIK

TEME	RAZINA ISPITA	
	Srednja razina	Viša razina
1. Čovjek i jezik	Postanak jezika i govora, njegova uloga u ljudskim kontaktima. Činitelji i funkcije priopćavanja. Jezični i nejezični kod komunikacije. Jezik i govor. Jezik kao sustav koji je u stalnoj promjeni. Jezik kao sustav znakova. Jezični znakovi (označitelj/izraz, označenik/sadržaj). Materinski jezik, strani jezik, dvojezičnost. Razlike između hrvatskog i mađarskog jezika (npr. drugi tip jezika).	Uloga gesta, mimike i ostalih tjelesnih znakova u ljudskim kontaktima, na temelju primjera. Karakteristike umjetničkog jezika (estetska funkcija jezika). Razni znakovni sustavi (matematički i prometni znakovi, piktogrami, simboli).
2. Povijest hrvatskoga jezika	Mjesto slavenskih jezika u porodici indoeuropskih jezika. Podjela slavenskih jezika (praslavenski i staroslavenski jezik; zapadnoslavenski, južnoslavenski i istočnoslavenski jezici). Glavna razdoblja povijesti hrvatskog jezika (prijelaz na latinično pismo, hrvatska leksikografija, težnje prema jedinstvenom književnom jeziku, počeci hrvatskog standardnog jezika, značaj ilirskog pokreta u povijesti hrvatskog jezika, podređenost hrvatskog jezika srpskomu,	Prve hrvatske gramatike i rječnici. Promjene u glasovnom sustavu hrvatskog jezika. Jezik, kultura i politika.

	„Deklaracija”). Pisani spomenici: Bašćanska ploča, Red i zakon, Šibenska molitva, Marijin plač. Glagoljica, ćirilica i latinica. Razvoj književnog jezika. Najvažnija aktualna pitanja skrbi za čistoću i pravilnost hrvatskog jezika. Jezični purizam i jezična kultura (norme standardnog jezika, poznavanje i korištenje jezičnih priručnika).	Značaj Kratke osnove Ljudevita Gaja. Pravopisne rasprave među suvremenim jezikoslovcima (npr. etimologijski ili fonetički pravopis).
3. Jezik i društvo	Društvene i teritorijalne jezične varijante (stručno nazivlje, žargonizmi, regionalizmi). Raslojenost suvremenog hrvatskog jezika: razgovorni jezik, narječja, regionalni jezik). Odnos književnog jezika, narječja, regionalni razgovorni jezik. Veze između narječja i književnog jezika. Hrvatska narječja u Mađarskoj, predstavljanje njihovih važnijih karakteristika s primjerima. Utjecaj informacijskog društva na uporabu jezika i na jezično općenje (npr. stvaranje teksta računalom, komunikacija na internetu, elektronsko dopisivanje)	Promjene u suvremenom hrvatskom jeziku. Utjecaj informacijskog društva na jezičnu uporabu (jezgrovitost kratkih pisanih poruka (SMS), elektronično dopisivanje). Utjecaj mađarskog jezika na materinski jezik Hrvata u Mađarskoj – s primjerima. Glavne značajke najmanje jednog narječja.
4. Jezične razine A) Fonetika	Glasovni sustav hrvatskog jezika. Tvorba glasova: nastanak glasova i govorni organi. Pravilna tvorba i izgovor glasova č, ć, đ, dž, lj i samoglasničkog r. Razlike u glasovnom sustavu hrvatskog i mađarskog jezika. Podjela glasova. Poznavanje glasovnih promjena (nepostojano a, alternacija l/o, palatalizacija, sibilizacija, prijeglas, jotacija, jednačenje po zvučnosti, jednačenje po mjestu tvorbe), njihova svjesna i pravilna	Bogatstvo glasovnog sustava narječja. Neke promjene u glasovnom sustavu hrvatskog jezika u njegovom povijesnom razvoju (npr. jer (b), jor (b), jat (e), nazali). Alterniranost osnove; glasovne promjene u osnovi i korišćenu riječi.

	primjena u usmenoj i pismenoj uporabi jezika. Pravilna uporaba alternacije ije/je/e/i. Pravilno naglašavanje riječi, intonacija. Dokazivanje razlikovne funkcije naglasaka na temelju primjera.	Alternacija ije/je/e/i u silabičkoj versifikaciji.
B) Morfologija	Razdioba morfema (korijen, osnova, nastavci) po značenju, položaju i funkciji; njihova uloga u tvorbi oblika. Tvorba riječi od određenih vrsti riječi. Vrste riječi. Podjela riječi po vrstama. Gramatička obilježja punoznačnih riječi (rod, broj, padež, lice, vrijeme, način). Podjela imenica i njihova deklinacija. Značenje zbirnih imenica, njihova deklinacija i sročnost. Vrste pridjeva i njihova dvojaka deklinacija. Komparacija pridjeva. Vrste i promjena zamjenica. Vrste brojeva i njihova promjena. Sročnost brojeva i imenskih riječi u padežu. Podjela glagola; vrste glagola. Vrste priloga i njihovo značenje. Uloga prijedloga i njihova rekcija. Pravilna uporaba prijedloga <i>k(a)</i> i <i>s(a)</i>. Uloga veznika, usklik i riječca u rečenici. Razlike u podjeli vrsta riječi, u rečeničnim dijelovima i njihovim izražajnim sredstvima u mađarskom i hrvatskom jeziku. Pravopis pojedinih vrsta riječi. Razlike u hrvatskom i mađarskom pravopisu.	Osnovni i oblični nastavci (nastavci za tvorbu imenica i glagola). Učestalost uporabe aorista i imperfekta u svakidašnjem govoru i u književnoumjetničkom stilu.
C) Spojevi riječi	Paradigmatski i sintagmatski	

	odnosi u rečenici (spojevi riječi). Prepoznavanje veza između rečeničnih dijelova i rekcije.	
D) Sintaksa	Gramatičko ustrojstvo rečenice. Članjivost rečenice (raščlanjene i neraščlanjene rečenice, potpune i eliptične rečenice). Rečenica i iskaz. Ciljna usmjerenost rečenica (izjavna, upitna, usklična, zapovjedna). Rečenični dijelovi (subjekt, predikat, objekt, atribut, apozicija) i njihova izražajna sredstva. Sročnost (prema broju, licu i rodu). Modalnost. Rečenična uloga pojedinih vrsta riječi. Npr. imenice i pridjevi u opisu (nominalni stil), glagoli u pripovijedanju (dinamizam), uloga zamjenica (zamjenjivanje imenskih riječi). Proste i složene rečenice. Interpunkcijski znakovi u rečenici i tekstu.	Obavijesno ustrojstvo iskaza i red riječi. Stilistička uloga obrnutog reda riječi (inverzija). Razlikovanje i pravilna uporaba imperativa u iskazivanju molbe, želje i zapovijedi. Značenje prezenta i perfekta u rečenici: prava sadašnjost i pripovjedački prezent, pravi perfekt, izražavanje budućnosti prezentom i perfektom, svevremenski prezent i perfekt.
E) Tekst	Pisani i govoreni tekst. Upoznavanje strukture raznih privatnih i službenih tekstova, stvaranje službenih tekstova. Tipovi i karakteristike eseja, etape pisanja eseja. Izražavanje misli i osjećaja iz različitog stajališta. Tipovi tekstova potrebnih za dalje učenje, za zapošljavanje (npr. molba, životopis, natječaj, službeno pismo, ovlaštenje/punomoć, istupanje/primjedba/osvrt). Uporaba informacija adekvatno zadaći, stvaralačkoj svrsi i etičnosti. Uloga pozivnice, čestitke,	

	zahvalnice i izražavanja sućuti u društvenom općenju. Monolozi i dijalozi (npr. predavanje, rasprava). Jezik reklama, pogreške u tim tekstovima.	
5. Leksikologija	Pojam rječničkog blaga. Aktivno i pasivno rječničko blago. Razlozi promjene leksika. Načini obogaćivanja rječničkog blaga (leksičko posuđivanje, raspad višeznačnosti, tvorba riječi, srastanje i preobrazba). Tvorbeni načini (prefiksalna, sufiksalna, prefiksarno-sufiksalna i složeno-sufiksalna tvorba). Onomastika (osobna imena, nadimci, etnonimi i toponimi). Sigurnost u uporabi jednojezičnih i višejezičnih rječnika.	Stilistička vrijednost historizama, arhaizama, lokalizama, regionalizama, dijalektizama, kolokvijalizama, žargonizama, vulgarizama, stranih riječi i frazema.
6. Stil i značenje	Pojam stila. Stil u svakodnevnoj uporabi jezika, u stručnom jeziku i lijepoj književnosti. Povezanosti između jezika i stila. Odnosi između književnog jezika i žargona. Stilski slojevi hrvatskog jezika i njihove karakteristike. Funkcionalni stilovi hrvatskog jezika i njihove karakteristike. Glavne značajke književnoumjetničkoga, publicističkoga, znanstvenoga, administrativnog i razgovornoga stila. Uporaba riječi i njihova stilsko vrednota (stilemi). Jednoznačnost i višeznačnost riječi (jednoznačnice, višeznačnice, sinonimi, homonimi, homografi). Dva načina postanka prenesenoga značenja (metafora, metonimija). Osnovno i prvotno značenje.	Veza jezika i stila. Odnos književnog jezika i žargona. Frazeološki izrazi i njihova uloga u svakodnevici i umjetničkoj jezičnoj uporabi. Objašnjenje postanka nekoliko frazeoloških izraza navođenjem primjera. Promjena značenja riječi.

	Denotativno/osnovno i konotativno/izvedeno značenje. Podruštvljeno i individualno značenje. Poznavanje rječnika i njihovih znakova. Stilska sredstva slikovitog izraza i njihovo djelovanje. Upućenost u povijest stilova na temelju poznavanja stilskih razdoblja i smjerova.	Varijante stila i norme u pojedinim razdobljima na temelju primjera.
7. Retorika	Retorika kao umjetnost uvjeravanja sugovornika. Glavni jezični kriteriji i kriteriji ponašanja prilikom javnog govora. Kriteriji kulturne rasprave i iznošenja osobnog suda/mišljenja. Osobine/vrline i zadaće govornika. Komunikacijske funkcije govorničkog teksta. Prikupljanje, raspoređivanje građe i formuliranje i izvođenje teksta. Dokazivanje, sastavljanje argumenata, logika i tehnika dokazivanja; razmještaj dokaza. Metode pobijanja. Sastavljane predavanja, ispitnog odgovora. Sredstva efektnog predavanja. Službeno iznošenje mišljenja, uzimanja riječi u danoj situaciji. Monolozi (predavanje, govor).	Značaj retorike i društvene prilike/situacije njene uporabe. Retorika kao znanost govorničkog umijeća.

Zahtjevi srednje razine su obvezatni i na višoj razini.

POJMOVI

SREDNJA I VIŠA RAZINA

Pojmovni zahtjevi više razine istaknuti su kurzivom.

artikulacija samoglasnika, suglasnika; glasovne promjene

ciljna usmjerenost rečenica, modalnost
dvojezičnost
ekspresivnost, eufemizam, evokacija, arhaizacija, nekrotizam, *poetizam*
jezik gestikulacije
indoeuropski jezici
interpunkcijski znakovi: crtica, zagrada, dvotočje, točka sa zarezom, navodnici
intonativna sredstva rečenice i teksta
izražajna sredstva stilskih smjerova
jezična norma
jezični zakon
jezični znak, znakovni sustav
komunikacija, činitelji i funkcije komunikacijskog procesa
metafora
morfem: korijen, osnova, nastavci
onomatopeja, aliteracija, anazabman
spomenici pismenosti, publicističke vrste: vijest, izvještaj, intervju, reportaža, *recenzija*, kritika
raslojenost leksika: područna, funkcionalna i vremenska; standard, razgovorni jezik, književni jezik, narječje, regionalni jezik, stručni jezik, žargon
razdoblja povijesti hrvatskog jezika
rečenično ustrojstvo: prosta rečenica, složena rečenica, zavisno i nezavisnosložena rečenica
red riječi: osnovni, obilježeni, automatizirani; obavijesno ustrojstvo rečenice: poznati i novi elementi
slavenski jezici: zapadnoslavenski, južnoslavenski, istočnoslavenski; praslavenski i staroslavenski jezik
slojevi riječi: riječi nastale od hrvatskih, usvojenice, tuđice
spojevi riječi i njihove vrste
sročnost
stil, stilska vrijednost, stilem, stilski utjecaj
izražajna sredstva stilskih smjerova
stilske figure: ponavljanje, lirski paralelizmi, antiteza, nabranje, gradacija, hiperbola
tekst, jedinice teksta: ulomak, kontekstualno značenje
tip teksta: opis, pripovijedanje, objašnjenje, dijalog, monolog, zamolba, autobiografija, natječaj, službeno pismo, istupanje, informacija, traženje savjeta, jezične forme uljudnosti, prikaz, zahvalnica, pozivnica, sažalnica
tropi: metafora, metonimija, poredba, alegorija, simbol
tvorbeni načini: tvorba riječi, leksičko posuđivanje, raspad, višeznačnost
usmeno i pismeno izražavanje, javna i privatna jezična uporaba
ustaljeni izrazi: izreka, poredbena izreka, krilatica, poslovica
vrste riječi
značenje: značenje riječi, denotativno i konotativno značenje, osnovno/rječničko i kontekstualno značenje
znak, znakovni sustav
značenje riječi: jednoznačnice, višeznačnice, homonimi, sinonimi, antonimi, homografi
vrste rečenica, modalnost

TEMATSKI KRUGOVI

HRVATSKA KNJIŽEVNOST

TEME	RAZINA ISPITA	
	Srednja razina	Viša razina
Autori i djela Životna djela	Marin Držić, Petar Preradović, August Šenoa, Silvije Strahimir Kranjčević, Antun Gustav Matoš, Miroslav Krleža, Tin Ujević, Josip Gujaš Džuretin. Glavne činjenice života spisatelja. Karakteristične točke privrženosti spisatelja regiji/području i kulturnom uzoru. Glavne značajke književnog opusa. Imenovanje nekolicine suvremenika spisatelja. Veze između književnih djela (teme, životne situacije, vrste, način izražavanja, karakteristični motivi). Interpretacija glavnih umjetničkih djela. Smještaj određenog književnog djela u književni opus i u razdoblje. Izvođenje memoritera.	Glavne teme i problemi pojedinih razdoblja. Zbirke (teme, motivi, aspekti raspodjele/odabira). Smjerovi i drugi utjecaji koji su određivali književni opus spisatelja. Činjenice (utjecaji, paralele svjetske književnosti) vezani uz prikaz, interpretaciju. Veze s mađarskom književnošću. Mjesto i utjecaj autora u književnoj tradiciji.
Portreti	Ivan Mažuranić, August Šenoa, A. B. Šimić, Miroslav Krleža, Vladimir Vidrić, Dragutin Tadijanović, Ranko Marinković, Dobriša Cesarić, Vesna Parun. U okviru nekoliko karakteristika životnog opusa predstavljanje, interpretacija 1-2 lirska djela i/ili jednog proznog, dramskog djela, npr. na temelju epohalnog stila, teme, književne vrste, kompozicije, tipičnih motiva.	Veza književnog roda, vrste, stila književnog djela sa stilskim, idejnim smjerovima i epohalnim stilom određenog razdoblja. Utjecaj književnog djela na književnu tradiciju. Orijentacija u razdoblju te u književnoj tradiciji.
Način viđenja	Marko Marulić, Petar Preradović, Ivan Gundulić, Ksaver Šandor Gjalski, Vjenceslav Novak, Ante Kovačić,	Opće karakteristike društvenog i obiteljskog romana kroz primjere iz svjetske književnosti. Krleža i Ady.

	Ivan Goran Kovačić, Miroslav Krleža, Jure Kaštelan, Josip Pupačić. Predstavljanje karakteristika načina viđenja svijeta i načina izražavanja na temelju interpretacije 1-2 književna djela. Interpretacija memoriranog teksta.	Karakteristike analitičke drame na temelju Krležine drame Gospoda Glembajevi. Interpretacija 2-3 lirskih i/ili 1-2 epskih odnosno dramskih djela slobodno biranog autora u kontekstu učenja/teorija/smjerova razdoblja. Etičke, estetske i filozofske konotacije u djelima postavljenih problema. Uporaba memoriranih tekstova prilikom interpretacije djela.
Interpretacija djela	Interpretacija 2-3 lirskih i/ili 1-2 epskih djela barem jednog autora. Predstavljanje književnih djela isticanjem njihovih bitnih karakteristika. Književna vrsta, tema, motivi, kompozicija, jezik književnog djela. Po slobodnom izboru jedan spisatelj iz nedavne prošlosti književnosti Hrvata u Mađarskoj.	Interpretacija nekoliko pjesama nekog pjesnika, 1-2 književnih djela kojeg dramskog ili proznog spisatelja. Usporedba književnih djela sa smjerovima razdoblja.
Iz suvremene književnosti		Karakteristike književnog jezika današnjice na temelju primjera (prisutnost kolokvijalizama i žargonizama i sl. u suvremenoj hrvatskoj književnosti).
Svjetska književnost	Osnove tradicija europske književnosti: antička književnost i Biblija (književne vrste, teme, motivi, životne situacije, tipovi junaka). Karakteristike jednog razdoblja predstavljene pomoću njegovog tipičnog predstavnika (srednji vijek, renesansa, barok, prosvjetiteljstvo, romantika, realizam, avangarda, XX. stoljeće). Npr. Balzac: Otac Goriot - realizam. Baudelaire: Albatros - francuska simbolistička lirika.	Poznavanje karakteristika razdoblja. Navođenje po dva spisatelja po razdobljima. Napomena: Učenici koji mađarski jezik uče kao strani jezik stoga ne uče svjetsku književnost unutar mađarske obvezatni su predstaviti po slobodnom izboru dva prozna ili dramska djela i navesti karakteristike razdoblja u kojem su nastala.
Razdoblja, povijest stilova	Prikaz sličnosti i različitosti u	Prikaz sličnosti i različitosti u

	tematici i načinu izražavanja barem dviju grana umjetnosti najmanje jednog razdoblja. Npr. religioznost srednjovjekovne književnosti. Stilska obilježja baroknog slikarstva i književnosti. Prikazi barokne kićenosti u književnosti i slikarstvu. Klasicistička kompozicija. Ideje hrvatskog preporoda u književnim djelima.	tematici i načinu izražavanja barem u dvije-tri grane umjetnosti najmanje dvaju razdoblja. Komparacija pojedinih razdoblja (npr. renesansa i barok). Reakcija razdoblja na prethodna razdoblja (npr. razlike između romantizma i realizma: okretanje iz prošlosti prema sadašnjosti, umjesto idealiziranih junaka u književna djela ulaze prosječni junaci svakodnevice).
Interpretacijska razina Povijest književnosti	Glavne značajke razdoblja hrvatske književnosti: autori, djela, smjerovi. Karakteristike hrvatske srednjovjekovne književnosti, humanizam, renesansa, barok i prosvjetiteljstvo. Hrvatski preporod (ilirizam) i hrvatski romantizam. Šenoino doba (protorealizam). Glavne karakteristike i teme hrvatskog realizma. Modernizam, modernistički smjerovi u hrvatskoj književnosti (dekadencija, parnasizam, simbolizam, impresionizam, secesija) - način života, pjesnička sudbina, pjesnički izraz, književne vrste. Hrvatska književnost od modernizma do 50-ih godina XX. stoljeća (avangardizam, ekspresionizam, realističke teme, socrealizam, ruralitet, regionalizam).	Počeci hrvatske pismenosti (Crmorizac Hrabar: Traktat o pismenima). Utjecaj talijanske renesanse na hrvatsku renesansnu književnost (npr. Petrarca). Razlozi nastanka novih književnih središta u razdoblju baroka (sjeverna Hrvatska). Sličnosti između suvremenih hrvatskih i mađarskih nastojanja (nacionalna neovisnost, nacionalni jezik). Formiranje hrvatskog i mađarskog povijesnog romana (August Šenoa i Eötvös József) Utjecaj ruskih realističkih spisatelja (npr. Turgenjev) na hrvatski realizam. Eugen Kumičić i hrvatski naturalistički roman (Eugen Kumičić: O romanu). Utjecaj francuskog simbolizma (npr. na A. G. Matoša). Pjesničko stvaralaštvo Vladimira Vidrića. Socijalno pjesništvo Dobriše Cesarića. Veze između Jame Ivana Gorana Kovačića i pjesništva Miklósa Radnótića.

	Druga moderna u hrvatskoj književnosti (1952.-68.): Okretanje prema zavičaju kao karakterističnoj tematici, stavovi i shvaćanja autora okupljenih oko časopisa Krugovi. Postaje povijesti književnosti Hrvata u Mađarskoj predstavljanjem po jednog književnog djela.	Vesna Krmpotić: Djetetu u utrobi, Mak Dizdar: Modra rijeka
Tematsko-motivska interpretacija	Antički, biblijski i drugi motivi u hrvatskoj književnosti: npr. biblijski motivi u pjesmama Silvija Strahimira Kranjčevića. Motiv prolaznosti u epskim djelima Ivana Gundulića. Motiv cvijeća u Matoševom stvaralaštvu. Motiv dolaska u Krležinim djelima. Motiv smrti u pjesmama A. B. Šimića. Motiv ljubavi od hrvatskih petrarkista do modernizma. Formuliranje zadaća pjesništva od romantizma do suvremene književnosti. Domoljublje i borba za slobodu u pojedinim razdobljima hrvatske književnosti.	Formuliranje smisla ljudskog života u raznim razdobljima. Motiv grijeha i kajanja u djelima hrvatske književnosti. Motiv bola u Vidrićevoj poeziji. Tradicionalne (općeljudske) teme u hrvatskoj književnosti. Razlike u načinima izražavanja određenih tema u pojedinim razdobljima kod pojedinih književnika. Socijalna tematika u hrvatskoj književnosti. Hrvatski krajevi u djelima hrvatskih književnika. Sličnosti i razlike između hrvatske i mađarske književnosti o temama: borba za nacionalni jezik i nacionalnu neovisnost.
Književne vrste, poetika	Tipične književne vrste pojedinih razdoblja, navođenjem primjera. Npr. renesansna komedija, budnica u romantizmu, realistički roman, domoljubna poezija romantizma. Analiza beletrističkih književnih djela s poetskog aspekta, komparacijska analiza djela. Razumijevanje i analiza osnovnih veza između teme i književne vrste te književne vrste i kompozicije djela. Karakteristike novela ugođaja Ksavera Šandora Gjalskog npr.	Imenovanje i usporedba istih i različitih karakteristika djela iste književne vrste nastalih u raznim razdobljima (npr. razvoj hrvatskog povijesnog romana od Šenoe do Nehajeva, raznolikost novela u XIX. i XX. stoljeću). Utjecaj svjetskog baroknog epa na hrvatski ep (Tasso - Gundulić). Soneti Antuna Gustava Matoša u kontekstu svjetske književnosti. Prikaz karakteristika slobodnog stiha preko jednog djela po slobodnom izboru. Kronološki slijed događaja u

	preko analize novele Na Badnjak. Književne vrste diskurzivnog književnog roda (znanstveno-popularna proza) (putopis, životopis, dnevnik). Karakteristične pjesničke slike i stilska sredstva pojedinih razdoblja hrvatske književnosti. Prikaz pripovjedne tehnike u hrvatskim novelama i romanima pomoću jednog književnog djela.	romanu i odstupanje od njega - na temelju primjera.
Regionalna kultura, usmena narodna književnost	Autori privrženi lokalnoj sredini, regiji, rodnom mjestu: - Dinko Šimunović: Muljika; hrvatsko dijalektalno pjesništvo - Dragutin Domjanić: Bele rože; prikazi hrvatskih krajeva i regija u književnim djelima (npr. Ksaver Šandor Gjalski: Perillustris ac Generosus Cintek, jedna pjesma Matilde Bölcs, Jolanka Tišler: Kajkavska ruža). Osnovne karakteristike i književne vrste usmene narodne književnosti; utjecaj usmene književnosti na umjetničku književnost; prikaz po jednog karakterističnog djela. Npr. pjesme uz razne običaje, brojalice, njihova versifikacija, karakteristične pjesničke slike, motivi. Karakteristike usmene književnosti u pjesmama hrvatskih petrarkista. Prikaz usmene književnosti Hrvata u Mađarskoj na osnovi jednog karakterističnog djela. Za memoriranje: 1-2 narodne pjesme, odlomci.	Miroslav Krleža: Balade Petrice Kerempuha Karakteristike dijalektalnog pjesništva Hrvata u Mađarskoj. Usmena narodna književnost i romantizam. Narodni izrazi i pjesničke slike usmene književnosti u epu Ivana Mažuranića: Smrt Smail-age Čengića. Mađarski junaci (Hunjadijevi, Zrinski, Svilković) u hrvatskim narodnim epskim pjesmama. Sakupljači narodne baštine Hrvata u Mađarskoj (Đuro Franković, Živko Mindić, Đuro Šarošac, Vinko Žganec)).

Zahtjevi srednje razine su obvezatni i na višoj razini.

POJMOVI

Pojmovni zahtjevi više razine istaknuti su kurzivom.
absurd

antika

apokrifi

Biblija: Stari i Novi zavjet; Petoknjižje, psalam, evanđelje, parabola, iskonski grijeh, potop, babilonska kula, savez, kanonizacija

didaktičnost

dikcija, upravni i neupravni govor

diskurzivne vrste: putopis, životopis, dnevnik

drama: dikcija, situacija, konflikt, tragični junak, prizor, čin, didaskalije, komedija situacije, komedija karaktera, rekviziti, pozornica, kazališni oglas, dijalog, monolog, ekspozicija, zaplet, kulminacija, rješenje/katarza, prolog, epilog

dramske vrste: tragedija, komedija, tragikomedija; analitička drama, absurдна drama, *prikazanja*, *moralitet*, *misterij*, pastorala, farsa, maskerata

epohalni stil, stilski smjer, antička književnost, srednjovjekovna književnost, humanizam, renesansa, reformacija, protureformacija, barok, rokoko, klasicizam, sentimentalizam, preromantika, romantizam, realizam, naturalizam, parnasizam, simbolizam, *impresionizam*, *secesija*, avangarda, *futurizam*, ekspresionizam, *nadrealizam*, modernizam, mjesto i uloga pjesnika

epska kompozicija

epsko pjesništvo

epske vrste: anegdota, balada, pripovijetka, (*novela ugođaja*), ep, poema, legenda, narodna pripovijetka, mit, novela, parabola, roman, *ispovijest*, roman u stihovima

estetska vrednota

estetsko djelovanje

groteska

harmonija (sklad), disharmonija, napetost, retardacija

humor, ironija, podrugljivost

kaligram

karakter, karakterizacija, novela karaktera, drama karaktera

katarza

kazalište, činitelji kazališnog dojma

književna tradicija

književni rod: lirika, epika, drama, diskurzivni; književna vrsta

književno razdoblje, *književna kritika*, *teorija književnosti*

kult

kulturnopovijesno razdoblje

lirika: subjektivnost, lirski subjekt

lirske vrste: stare lirske vrste: oda, elegija, himna, ditiramb, epigram, epistola, idila, epitaf; programska pjesma (arspoetika), slobodni stih, pjesma u prozi, sonet, davorija, budnica, *gazela*

mašta, asocijacija

mitologija, mit

nacionalni ep

oblici pjesničkog izraza: tropi i figure: metafora, metonimija, personifikacija, alegorija, simbol, *eufemizam*, epitet, antiteza, asonanca, aliteracija, anafora, epifora, gradacija, onomatopeja, poredba, hiperbola, inverzija, oksimoron, polisindeton

oblici pripovjedačkog postupka: pripovijedanje, opis, dijalog, unutarnji monolog

petrarkisti

pjesnički stav, pjesnička uloga

poetizacija, stiliziranost, alegorijsko i simbolično prikazivanje

povijest književnosti

pripovjedač, aspekt pripovjedača

proza u trapericama

razdoblje; ilirizam

rima, vrste rima: parna rima, nagomilana rima, obgrljena rima, ukrštena rima

ritam, melodioznost

struktura, kompozicija, forma

svjetska književnost, religiozna književnost

tema, motiv

tipovi junaka

tipovi romana: obiteljski roman, društveni roman, povijesni roman, živopisni roman, *roman eseja*, roman u pismima, psihološki roman, pustolovni roman, *pikareskni roman*, *idejni roman*

trubadursko pjesništvo

umjetničko djelo, usvajanje umjetničkog djela, interpretacija

usmena narodna književnost, umjetnička književnost

usmenost, pismenost

versifikacija: kvantitativna i tonsko-silabička versifikacija; stih, strofa, vrste stihova, vrste strofa, *heksametar*, *pentametar*, *distih*

viđenje, vizija

vrijeme, vremenske razine/ravni, simultanizam

II. OPIS ISPITA

Dijelovi ispita

Srednja razina		Viša razina	
Pismeni ispit	Usmeni ispit	Pismeni ispit	Usmeni ispit
240 minuta	15 minuta	240 minuta	20 minuta
100 bodova	50 bodova	100 bodova	50 bodova

Pomagala koja se mogu koristiti na ispitu

	Srednja razina		Viša razina	
	Pismeni ispit	Usmeni ispit	Pismeni ispit	Usmeni ispit
Osigurava pristupnik	NEMA	NEMA	NEMA	NEMA
Osigurava ustanova nadležna za izbornu povjerenstvo	Za rješavanje testa II. tiskani pravopis, jednojezični i/ili dvojezični rječnik (za po deset pristupnika najmanje po jedan primjerak)	Čitanka, svezak ili drugi tiskani nosači informacija u svezi sa zadacima	Za rješavanje testa II. tiskani pravopis, jednojezični i/ili dvojezični rječnik (za po deset pristupnika najmanje po jedan primjerak)	Čitanka, svezak ili drugi tiskani nosači informacija u svezi sa zadacima

Javno se objavljuje

	Srednja razina		Viša razina	
	Pismeni ispit	Usmeni ispit	Pismeni ispit	Usmeni ispit
Materijal	NEMA	naslovi tematskih krugova i teza	NEMA	naslovi tematskih krugova i teza
Termin	NEMA	sukladno pravnoj regulativi	NEMA	sukladno pravnoj regulativi

ISPIT SREDNJE RAZINE

Pismeni ispit		Usmeni ispit	
240 minuta		15 minuta	
90 minuta	150 minuta		
Niz zadataka		Razlaganje teze	
Test I.: Razumijevanje teksta i argumentacija ili stvaranje praktične vrste teksta	Test II.: Stvaranje teksta interpretativne analize umjetničkog djela ili komparativna analiza umjetničkog djela	Razlaganje zadatka jedne teze iz hrvatskog jezika	Razlaganje zadatka jedne teze iz književnosti
50 bodova	40 bodova	10 bodova	25 bodova
Pravopis: 8 bodova Urednost rukopisa: 2 boda		Jezična kakvoća razlaganja: 15 bodova	
100 bodova		50 bodova	

Pismeni ispit

Opća pravila

Na pismenom ispitu pristupnici moraju riješiti jedan niz zadataka sastavljen u središnjici.

Pristupnik prvo rješava zadatke testa I. za što ima na raspolaganju 90 minuta. Test sadrži zadatak razumijevanja teksta koji je planiran za 60 minuta i zadatak stvaranja teksta planiranog za 30 minuta. Testove ispita nakon isteka od 90 minuta skuplja profesor koji nadzire ispit.

Nakon toga slijedi podjela i rješavanje testa II. za što pristupnici imaju na raspolaganju 150 minuta. Pri rješavanju je dozvoljeno korištenje pravopisa, odnosno jednojezičnog i/ili dvojezičnog tiskanog rječnika.

Formalne karakteristike pismenog testa

Prvim dijelom pismenog ispita se očekuje razumijevanje jednog teksta i stvaranje jednog teksta dane vrste koji se vezuje uz svakodnevni život. Prema tome on sadrži jedan niz zadataka razumijevanja teksta i jedan zadatak stvaranja teksta - koji može biti argumentiranje ili stvaranje praktične vrste teksta. Pristupnik bira od dvije vrste zadataka stvaranja tekstova.

U drugom dijelu pismenog ispita se očekuje stvaranje jednog teksta interpretativne analize umjetničkog djela koji može biti analiza jednog umjetničkog djela po zadanim kriterijima ili usporedna interpretativna analiza dvaju umjetničkih djela po zadanim kriterijima. Pristupnik bira od dvaju zadataka interpretativne analize teksta.

Tamo gdje pristupnik bira od u testu naznačenih zadataka, svoj izbor označava na testu. Ako je umjesto zadatka koji je otpočeo rješavati izabrao drugi, onda onaj sastavak koji smatra nevažnim mora precrtati.

Sadržajne karakteristike pismenog testa

I. Razumijevanje teksta i argumentiranje ili stvaranje praktične vrste teksta

Niz zadataka razumijevanja teksta

Tekst razumijevanja teksta sastoji se od jednog, eventualno dvaju (povezanih) znanstveno-popularnih tekstova, teksta publicističkog djela – ili fragmenata tekstova - od 700-1000 riječi.

Pitanja kojima se propituje razumijevanje teksta, sukladno tematskim, strukturnim, jezičnim i komunikacijskim karakteristikama teksta mogu biti usmjerena prema sljedećem:

- identifikacija, interpretiranje: činjenica, podatak koji se neposredno/direktno nalazi u tekstu; različiti argumenti, stajališta u tekstu; stav autora; značenje teksta, slojevi značenja;
- uzajamne povezanosti: među gramatičkim, stilističkim karakteristikama teksta; između testa i naslova; između značenja cijelog teksta i slojeva značenja;
- karakteristike teksta glede kriterija komunikacije, vrste književnog djela i glede pragmatičnosti; uloga ukazivanja i pozivanja u tekstu; veze između teksta i drugih (vanjskih) informacija;
- gradnja teksta: logičke sadržajne veze u tekstu; struktura teksta, način uređenja teksta, značenje koje se projicira gradnjom teksta;
- razgradnja teksta (npr. sažimanje na osnovi zadanih kriterija u formi skice, izvoda itd.)

Argumentiranje ili stvaranje praktične vrste teksta

Pristupnik rješava jedan zadatak argumentiranja ili stvaranja praktične vrste teksta tako da izabere od sljedećih dviju ponuđenih mogućnosti. Očekivani obim rješenja zadatka je 120-200 riječi.

Zadatak može biti:

A) Argumentiranje: stav potkrijepljen s 3-5 argumenata u svezi s nekim pitanjem/problemom iz javnog života, kulture, načina života.

B) Stvaranje praktične vrste teksta zadane vrste, teme, eventualno komunikacijskim čimbenicima. Vrste teksta mogu biti sljedeće: motivacijsko pismo; službena pisma različitih tema (npr. prigovor/žalba), zamolba, istup, inicijalni istup za raspravu, preporuka, laudacija.

Oba zadatka mogu sadržati kratke inicijalne tekstove, fragmente tekstova koji potiču na razmišljanje. Test sadrži parcijalne bodove koji se mogu dati po sadržajnim, jezičnim, formalnim kriterijima i kriterijima umjetničkog djela konkretnog zadatka.

II. Stvaranje teksta interpretativne analize umjetničkog djela

Pristupnik bira jedan od dvaju zadataka stvaranja tekstova. Očekivani obim rješenja izabranog zadatka je 400-800 riječi. Zadaci mogu biti sljedeći:

A) Interpretativni prikaz, koncentriran na probleme, jednog umjetničkog djela (fragmenta djela).

B) Usporedna interpretacija dvaju umjetničkih djela (fragmenata djela) po zadanim kriterijima.

Bazični tekstovi obaju zadataka su književna djela na hrvatskom jeziku (mogu biti lirski, beletristička ili dramska djela, odnosno fragmenti djela). Mogu se izabrati i djela hrvatskih autora iz Mađarske i izvan Mađarske, iz bilo kojeg razdoblja, stilskog razdoblja, bez ograničenja u odnosu na temu i književnu vrstu. U zadatku nije izričit zahtjev poznavanje autora. U slučaju fragmenta djela se ne očekuje poznavanje cijelog djela.

Važni element obaju zadataka je prepoznavanje problema i reflektiranje na probleme koji su obrađeni u književnim tekstovima. Oba zadatka sadrže problem koji je u središtu interpretativne analize i usporedbe, te njegov istaknuti kriterij, kriterije (npr. prikazane teme, doživljaji,

problemi, stanja; ponašanje, karakterizacija, međusobni odnos lik(ov)a; uloga i značenje motiva u pogledu na život, sustav vrijednosti različitih razdoblja).

Najmanje jedan zadatak mora biti povezan s kulturom Hrvata iz Mađarske.

Vrednovanje pismenog testa

Središnja Uputa za ispravljanje i vrednovanje sadrži raspored bodova koji se mogu dati za pojedine zadatke. Uputa za ispravljanje i vrednovanje u natuknicama sadrži moguće sadržajne elemente rješenja i mogućnosti odstupanja od njih. Na vrednovanje učinka pristupnika ne smije utjecati okolnost ako osobni stav ocjenjivača odstupa od općenito prihvaćenog stava u odnosu na problem, pitanje, pojavu o kojoj je riječ u zadatku, kao ni to ako se pristupnikovo mišljenje razlikuje od pristupa koje se smatra općenito prihvaćenim pristupom.

Profesor koji ispravlja test kod svakog zadatka označava pravopisne i jezične pogreške sukladno tipovima pogrešaka kako su navedene u središnjoj Uputi za ispravljanje i vrednovanje. Svojom konačnom ocjenom vrednuje pravopis i urednost rukopisa cijele radnje.

I. Razumijevanje teksta i stvaranje praktične vrste teksta

Ispravljanje i vrednovanje niza zadataka razumijevanja teksta

Vrednovanje niza zadataka razumijevanja teksta obavlja se na osnovi središnje Upute o ispravljanju i vrednovanju. Maksimalna bodovna vrijednost niza zadataka je 40 bodova. Odgovore koji se mogu prihvatiti, odnosno parcijalne bodove koji se mogu dati sadrži Uputa za ispravljanje i vrednovanje. Profesor koji ispravlja radnju zapiše na radnju broj parcijalnih bodova, odnosno ukupni broj postignutih bodova.

Ispravljanje i vrednovanje zadataka argumentiranja ili stvaranja praktične vrste teksta

Vrednovanje zadataka stvaranja teksta obavlja se na osnovi središnje Upute o ispravljanju i vrednovanju. Maksimalna bodovna vrijednost zadataka je 10 bodova. Vrednovati se može samo jedan od dvaju zadataka. U slučaju da pristupnik riješi oba zadatka, a svoj izbor ne obilježi nedvosmisleno (ne podcrta zadatak koji je izabrao ili ne precrta nevažće rješenje), onda profesor koji ispravlja zadatak mora vrednovati rješenje onog zadatka koje je po redoslijedu prvo. Uputa za ispravljanje i vrednovanje za oba zadatka sadrži parcijalne bodove koji se mogu dati za očekivane sadržajne i formalne elemente. Profesor koji ispravlja radnje znakovima koji su navedeni u Uputi za ispravljanje i vrednovanje označava prihvaćene sadržajne i formalne elemente. Profesor koji ispravlja radnju zapiše na radnju broj parcijalnih bodova, odnosno ukupni broj postignutih bodova.

Bodovne vrijednosti razumijevanja teksta i argumentiranja ili stvaranja praktične vrste teksta (Test I.):

Razumijevanje teksta i argumentiranje ili stvaranje praktične vrste teksta	Zadatak razumijevanja teksta	40 bodova
	Zadatak stvaranja teksta	10 bodova

II. Ispravljanje i vrednovanje stvaranja teksta interpretativne analize umjetničkog djela

Profesor koji ispravlja radnju na osnovi kriterija iz opisa ispita i na osnovi Upute o ispravljanju i vrednovanju ocjenjuje učinak pristupnika.

Uputa o ispravljanju i vrednovanju u natuknicama sadrži moguće sadržajne elemente rješenja. I svako drugo dokazano dobro rješenje se može prihvatiti, ali se ne očekuje stručno točno korištenje jezika Upute za ispravljanje i vrednovanje. Profesor koji ispravlja radnju znakovim koji su navedeni u Uputi za ispravljanje i vrednovanje označava ispravne sadržajne elemente.

Element koji se može okvalificirati ispravnim je sadržajno ispravno, obrazloživo opažanje, zaključak, konstatacija.

Ako pristupnik obradi više od jedne teme, a svoj izbor ne označi nedvosmisleno (ne podcrta temu koju je izabrao ili ne precrta nevažeće rješenje), onda profesor koji ispravlja radnju od rješenja koja su navedena mora vrednovati ono koje je po redoslijedu na prvom mjestu. Profesor koji ispravlja radnju kompozicijske, stilističke, jezične i pravopisne pogreške označava sukladno načinu označavanja navedenog u središnjoj Uputi za ispravljanje i vrednovanje.

Unutar bodovnih granica odlučujuća je uloga mjere udovoljavanja kriterijima vrednovanja.

Kriteriji vrednovanja i vrednovanje stvaranja teksta interpretacije umjetničkog djela

Sadržaj - razumijevanje bazičnog teksta i zadatka; poznavanje okvira znanja (predmetno znanje u svezi s temom, opća informiranost); sukladnost elemenata odgovora kriterijima zadatka, bazi teksta; senzibilnost na problem, uočavanje bitnog, neodstupanje od teme, misaono bogatstvo, relevantni primjeri, sukladno iznesenom mišljenju.

Kompozicija teksta - sukladno gradnji (misaoni luk, logika, udovoljavanje književnoj vrsti); kompoziciji (koherencija, razmjernost, raščlanjenost, obim).

Jezična zahtjevnost (stil, jezična pravilnost) - sukladno jezičnom registru, stilu i fondu riječi.

Zadatak stvaranja teksta interpretativne analize umjetničkog djela	Sadržajna kakvoća		25 bodova
	Jezična kakvoća	Kompozicija teksta	5 bodova
		Jezična zahtjevnost (stil, jezična pravilnost)	10 bodova

Vrednovanje pravilnog pisanja i urednosti rukopisa

Pravopis - sukladno udovoljavanju pravopisnim pravilima; uzimanjem u obzir teške pogreške, manje pogreške i pravila o razgodbama/interpunkciji, na osnovi jedinstvenim načelima bodovanja navedenim u Uputi za ispravljanje i vrednovanje

Urednost rukopisa - uređenost i čitkost teksta, uzimanje u obzir kriterije čitatelja, sukladno kulturnosti forme.

Sumiranje bodova pismene radnje

Razumijevanje i argumentiranje ili stvaranje praktične vrste teksta	Razumijevanje teksta	40 bodova
	Stvaranje teksta	10 bodova
Stvaranje teksta interpretativne analize umjetničkog djela	Sadržajna kakvoća	25 bodova
	Jezična kakvoća	15 bodova
Pravopis		8 bodova
Urednost rukopisa		2 boda

Usmeni ispit

Zadatak koji je naznačen na listu za tezu pristupnik mora samostalno razložiti. Postaviti pitanje tijekom odgovora pristupnika može se samo u slučaju ako je pristupnik krenuo u potpuno krivom smjeru ili je evidentno da je zastao.

Usmeni se ispit sastoji od rješenja i razlaganja rješenja zadatka koji je formuliran u svezi s jednom tezom iz hrvatskog jezika i jednom tezom iz hrvatske književnosti.

Objavljeni niz teza iz hrvatskog narodnosnog jezika i književnosti sastoji se od 20 teza hrvatskog jezika i 20 teza hrvatske književnosti. Nizovi teza iz jezika i književnosti čine odvojene nizove. U odnosu na prethodnu godinu u nizu teza iz jezika i hrvatske književnosti najmanje 6 teza treba mijenjati/modificirati.

Uz pojedine teze pripada najmanje po jedan zadatak.

Pristupnik tijekom pripreme odgovora i za razlaganje smije koristiti sljedeća pomagala: čitanka/izbor tekstova iz književnosti, svezak ili tiskani nosač informacija koji je u svezi s razradom zadataka odgovarajućeg fragmenta teze (npr. tiskani oblik web-stranice, jednojezični rječnik, kulturno-povijesna karta, album likovne umjetnosti). Pomagala koja su usklađena s nizom teza osigurava ustanova zadužena za rad ispitnog povjerenstva.

Sadržajne i formalne karakteristike usmenog niza teza

Pri sastavljanju niza teza treba uzeti u obzir teme Detaljnih zahtjeva hrvatskog narodnosnog jezika i književnosti.

Niz teza treba sastaviti tako da zadaci koji su propisani tezama - uvažavajući osobitosti tema - po mogućnosti budu slične težine, odnosno da pristupnik u zadano vrijeme ima mogućnost za uspješnu pripremu i razlaganje teze.

Niz podteza iz hrvatskog jezika

Tijekom ispita provjeravamo u kojoj je mjeri i u kojoj je kvaliteti pristupnik sposoban za usmenu transakciju i interakciju čiji dio podjednako mjeri čine receptivne i produktivne sposobnosti (razumijevanje govora, govorne vještine). Pristupnik mora biti sposoban kako za samostalno razlaganje teme, tako i za interaktivno sudjelovanje u razgovoru.

Svaka se podteza sastoji od teksta čiji obim iznosi 200-250 riječi i zadataka koji su u svezi s tezama (jezična transformacija, leksički, stilistički zadatak itd). Podteze iz jezika neka sadrže 25% takvih tekstova koji su u svezi s jezikom, običajima, tradicijom, narodnosnom politikom itd. Hrvata u Mađarskoj.

Niz podteza iz književnosti

Pristupnik podtezu mora samostalno razložiti na osnovi zadataka koji se vezuju uz djelo ili fragment djela koje je navedeno u Detaljnim zahtjevima hrvatskog narodnosnog jezika i književnosti. Najmanje dvije podteze neka sadrže zadatke koji su u svezi s književnošću Hrvata u Mađarskoj. Profesor koji ispituje pristupnika može postaviti dopunska pitanja u svezi s tezom. Ako se zadatkom otvara takva mogućnost, pristupnik može birati između naznačenih autora ili djela.

Vrednovanje usmenog dijela ispita

Maksimalna bodovna vrijednost učinka usmenog ispita iznosi 50 bodova. Unutar toga se za sadržajnu kakvoću odgovora iz književnosti može dati 25 bodova, za sadržajnu kakvoću odgovora iz jezika 10 bodova, a za jezičnu kakvoću obaju odgovora 15 bodova.

Vrednovanje učinka na ispitu se obavlja primjenom sljedećih kriterija i broja bodova.

Unutar bodovnih granica odlučujuća je uloga mjere udovoljavanja kriterijima vrednovanja.

Sadržajna kakvoća - procjenom sljedećih kriterija iz književnosti se može dati ukupno 25, a iz hrvatskog jezika ukupno 10 bodova:
- književna, gramatička i kulturna informiranost
- predmetno znanje
- poznavanje, razumijevanje teksta
- sposobnost rješavanja zadataka

- bogatstvo misli
- samostalno mišljenje
- razloženost zadatka

Jezična kakvoća - procjenom sljedećih kriterija se za dva odgovora može dati ukupno 15 bodova:

- sistematizacija, isticanje bitnoga
- logičan slijed promišljanja
- jasno i raščlanjeno sklapanje teksta, rečenica
- odgovarajuća uporaba riječi, fonda riječi
- razgovijetan način interpretacije

Sumiranje broja bodova usmenog dijela ispita

Sadržajna kakvoća - književnost	25 bodova
Sadržajna kakvoća - hrvatski jezik	10 bodova
Jezična kakvoća razlaganja	15 bodova

ISPIT VIŠE RAZINE

Pismeni ispit		Usmeni ispit	
240 minuta		20 minuta	
Niz zadataka		Razlaganje teze	
Niz zadataka iz razumijevanja teksta i jezično-književne obrazovanosti	Zadaci stvaranja teksta: tekst interpretativne analize umjetničkog djela i reflektivni tekst	Razlaganje zadatka jedne teze iz hrvatskog jezika	Razlaganje zadatka jedne teze iz hrvatske književnosti
40 bodova	50 bodova	10 bodova	25 bodova
Pravopis: 8 bodova		Jezična kakvoća razlaganja: 15 bodova	
Urednost rukopisa: 2 boda			
100 bodova		50 bodova	

Pismeni ispit

Opća pravila

Pristupnici na pismenom ispitu moraju riješiti jedan središnji niz zadataka.

Pristupnik na ispitu dobije jedan jedini test, samostalno raspoređuje raspoloživo vrijeme za rješavanje zadataka i sam može odrediti i redoslijed rješavanja zadataka. Za rješavanje zadataka ima na raspolaganju 240 minuta. Pri rješavanju zadatka dozvoljeno je korištenje pravopisnog priručnika, odnosno jednojezičnog i dvojezičnog tiskanog rječnika.

Sadržajne i formalne karakteristike testa pismenog ispita

Pismeni ispit sadrži zadatke razumijevanja teksta i zadatke jezično-književne obrazovanosti kojima se mjeri primjena znanja nastavnog predmeta, odnosno sadrži dva različita zadatka stvaranja teksta.

Niz zadataka razumijevanja teksta i jezično-književne obrazovanosti

Niz zadataka razumijevanja teksta i jezično-književne obrazovanosti vezuje se uz tekst djela na hrvatskom jeziku s književnom ili jezičnom temom (npr. prozni tekst, esej, raspravu, lirsko, dramsko, beletrističko djelo ili njihove fragmente).

Testom se očekuje jednim dijelom razumijevanje teksta, a drugim dijelom primjena jezičnih i književnih spoznaja koja su povezana s njim (npr. prepoznavanje, identificiranje, definicija i primjena pojmova na različite tekstove; otkrivanje različitih povijesnih, umjetničkih, tematskih, motivskih uzajamnih povezanosti; poznavanje umjetničkog djela; komunikacijske, jezične, gramatičke, retoričke, stilističke, tekstološke, pravopisne karakteristike analiziranog teksta, jezična pitanja koja se vezuju uz tekst). Niz zadataka je podjednako usmjeren prema razumijevanju teksta, spoznajama o jeziku i književnoj obrazovanosti.

Zadaci stvaranja teksta

Dva zadatka razumijevanja teksta glase o dvjema različitim temama te je njima propisano samostalno stvaranje teksta po zadanom kriteriju i zadanoj književnoj vrsti.

Zadaci stvaranja teksta su sljedeći:

- Analiza, interpretativna analiza i ocjena jednog umjetničkog djela po zadanom kriteriju (u daljnjem dijelu teksta: tekst interpretativne analize).

Bazični tekst zadataka interpretativne analize djela je književno djelo (lirsko, beletrističko ili dramsko, odnosno fragmenti djela). Mogu se izabrati i djela hrvatskih autora iz Mađarske i izvan Mađarske, iz bilo kojeg razdoblja, stilskog razdoblja, bez ograničenja u odnosu na temu i književnu vrstu. U zadatku nije izričit zahtjev poznavanje autora. U slučaju fragmenta djela se ne očekuje poznavanje cijelog djela.

- Argumentiranje i stvaranje jednog teksta kojim se formulira mišljenje i refleksija: reflektiranje na jednu književnu, estetsku, filozofsku, moralnu pojavu, pitanje, npr. na pojavu iz kulture, javnog života doba (u daljnjem dijelu teksta: zadatak stvaranja teksta reflektiranja).

Svaki od zadataka je sastavljen na bazi teksta (npr. književno djelo, fragment djela; kratki uvodni navod kao osnova za razlaganje mišljenja, argumentirano vrednovanje).

- Očekivani obim teksta interpretativne analize je 400-800 riječi.

- Očekivani obim teksta reflektiranja je 150-450 riječi.

Najmanje jedan zadatak mora biti u svezi s kulturom Hrvata iz Mađarske.

Vrednovanje testa pismenog ispita

Središnja Uputa za ispravljanje i vrednovanje sadrži raspored bodova koji se mogu dati za pojedine zadatke. Uputa za ispravljanje i vrednovanje u natuknicama sadrži moguće sadržajne elemente rješenja i mogućnosti odstupanja od njih. Na vrednovanje učinka pristupnika ne smije utjecati okolnost ako osobni stav ocjenjivača odstupa od općenito prihvaćenog stava u odnosu na problem, pitanje, pojavu o kojoj je riječ u zadatku, kao ni to ako se pristupnikovo mišljenje razlikuje od pristupa koje se smatra općenito prihvaćenim pristupom.

Profesor koji ispravlja test označava pravopisne i jezične pogreške sukladno tipovima pogrešaka kako su navedene u središnjoj Uputi za ispravljanje i vrednovanje. Svojom konačnom ocjenom vrednuje pravopis, jezičnu pravilnost i urednost rukopisa cijele radnje.

Ispravljanje i vrednovanje niza zadataka razumijevanja teksta i jezično-književne obrazovanosti

Vrednovanje jezično-književno-obrazovnog niza zadataka vrši se na temelju središnje Upute za vrednovanje. Maksimalni broj bodova niza zadataka iznosi 40 bodova. Izbor prihvatljivih odgovora i parcijalne bodove koji se mogu dati za djelomična rješenja sadrži Uputa vrednovanja. Profesor koji vrednuje zadaću na radnji naznačuje parcijalne bodove koje je pristupnik postigao te ukupan broj bodova koje je maturant postigao rješavanjem niza zadataka.

Niza zadataka razumijevanja teksta i jezično-književne obrazovanosti	40 bodova
--	-----------

Ispravljanje i vrednovanje zadataka stvaranja teksta

Profesor koji ispravlja radnju na osnovi kriterija iz opisa ispita i na osnovi Upute o ispravljanju i vrednovanju ocjenjuje učinak pristupnika.

Uputa o ispravljanju i vrednovanju u natuknicama sadrži moguće sadržajne elemente rješenja. I svako drugo dobro rješenje se može prihvatiti, ali se ne očekuje stručno točno korištenje jezika Upute za ispravljanje i vrednovanje. Profesor koji ispravlja radnju znakovima navedenim u Uputi za ispravljanje i vrednovanje označava sadržajne elemente koje prosudi ispravnim. Profesor koji ispravlja radnju označava kompozicijske, stilističke, jezične i pravopisne pogreškesukladno tome kako su one naznačene u Uputi za ispravljanje i vrednovanje.

Profesor koji ispravlja radnje označava kompozicijske, stilske, jezične i pravopisne pogreške.

Unutar bodovnih granica odlučujući je omjer udovoljavanja kriterijima vrednovanja.

Kriteriji vrednovanja i vrednovanje stvaranja teksta interpretativne analize umjetničkog djela

Kriteriji vrednovanja i vrednovanje stvaranja teksta interpretativne analize djela

Bodovima koje je ustanovio profesor koji ispravlja radnje označeni su bodovi za sadržaj, kompoziciju, jezik i stil zadatka interpretativne analize - po sljedećim kriterijima:

Sadržaj - razumijevanje bazičnog teksta i zadatka; poznavanje okvira znanja (predmetno znanje u svezi s temom, opća informiranost); sukladnost elemenata odgovora kriterijima zadatka, bazi teksta; senzibilnost na problem, uočavanje bitnog, neodstupanje od teme, misaono bogatstvo, relevantni primjeri, sukladno iznesenom mišljenju.

Kompozicija teksta – gradnja teksta (misaoni luk, logika, udovoljavanje književnoj vrsti); kompoziciji (koherencija, razmjernost, raščlanjenost, obim).

Jezična zahtjevnost (stil, jezična pravilnost) - sukladno jezičnom registru, stilu i fondu riječi.

Kriteriji vrednovanja i vrednovanje stvaranja reflektivnog teksta

Brojem bodova koje je ustanovio profesor koji ispravlja radnje istaknuti su brojevi bodova reflektivnog zadatka za sadržaj, kompoziciju i jezik, po sljedećim kriterijima:

- predmetno znanje, opća informiranost
- senzibilnost na probleme, misaono bogatstvo
- slijed razmišljanja, gradnja teksta
- jezična zahtjevnost (stil, jezična pravilnost)

Bodovne vrijednosti vrednovanja dvaju zadataka stvaranja teksta:

Tekst interpretativne analize umjetničkog djela: 30 bodova	Sadržaj	15 bodova
	Kompozicija	5 bodova
	Jezična zahtjevnost (stil, jezična pravilnost)	10 bodova
Reflektivni tekst: 20	Sadržaj	5 bodova

bodova		
	Senzibilnost na probleme	5 bodova
	Slijed razmišljanja	5 bodova
	Jezična zahtjevnost (stil, jezična pravilnost)	5 bodova

Vrednovanje pravilnog pisanja i urednosti rukopisa

Pravopis - sukladno udovoljavanju pravopisnim pravilima; uzimanjem u obzir teške pogreške, manje pogreške i pravila o razgodcima/interpunkciji i na osnovi jedinstvenog načela o bodovanju navedenog u Uputi za ispravljanje i vrednovanje

Urednost rukopisa - urednost i čitkost teksta, uzimanje u obzir kriterije čitatelja, sukladno kulturnosti forme.

Sumiranje bodova pismene radnje

Niz jezično-književno-obrazovnog niza zadataka i razumijevanja teksta	40 bodova
Zadatak stvaranja teksta interpretacije umjetničkog djela	30 bodova
Zadatak stvaranja reflektivnog teksta	20 bodova
Pravopis	8 bodova
Urednost rukopisa	2 boda

Usmeni ispit

Usmeni ispit više razine odvija se na osnovi središnjeg niza teza.

Zadatak koji je naznačen na listu za tezu pristupnik mora samostalno razložiti. Postaviti pitanje tijekom odgovora pristupnika može se samo u slučaju ako je pristupnik krenuo u potpuno krivom smjeru ili je evidentno da je zastao.

Usmeni se ispit sastoji od rješenja i razlaganja rješenja zadatka koji je formuliran u svezi s jednom tezom iz hrvatskog jezika i jednom tezom iz hrvatske književnosti.

Niz teza iz hrvatskog narodnosnog jezika i književnosti sastoji se od 20 teza hrvatskog jezika i 20 teza hrvatske književnosti. Nizovi teza iz jezika i književnosti čine odvojene nizove.

U odnosu na prethodnu godinu u nizu teza i iz jezika i književnosti najmanje 6 teza treba mijenjati/modificirati.

Pristupnik tijekom pripreme odgovora i za razlaganje smije koristiti sljedeća pomagala: čitanka/izbor tekstova iz književnosti, svezak ili tiskani nosač informacija koji je u svezi s razradom zadataka odgovarajućeg fragmenta teze (npr. tiskani oblik web-stranice, jednojezični rječnik, kulturno-povijesna karta, album likovne umjetnosti). Pomagala koja su usklađena s nizom teza osigurava ustanova zadužena za rad ispitnog povjerenstva.

Sadržajne i formalne karakteristike usmenog niza teza

Pri sastavljanju niza teza treba uzeti u obzir teme Detaljnih zahtjeva hrvatskog narodnosnog jezika i književnosti.

Niz teza treba sastaviti tako da zadaci koji su propisani tezama - uvažavajući osobitosti tema - po mogućnosti budu slične težine, odnosno da pristupnik u zadano vrijeme ima mogućnost za uspješnu pripremu i razlaganje teze.

Niz podteza iz hrvatskog jezika

Tijekom ispita provjeravamo u kojoj je mjeri i u kojoj je kvaliteti pristupnik sposoban za usmenu transakciju i interakciju čiji dio podjednako mjeri čine receptivne i produktivne sposobnosti

(razumijevanje govora, govorne vještine). Pristupnik mora biti sposoban kako za samostalno razlaganje teme, tako i za interaktivno sudjelovanje u razgovoru.

Podteze sukladno tematskim krugovima, odnosno u skladu sa zadacima konkretiziranim u podtezama mogu sadržati/sadrže jednu konstataciju, navod, uvodnu misao, tiskani ili elektronički dokument (npr. obrazac, uputu za uporabu, stranicu novina, sliku, prikaz, internetsku stranicu, dio iz jednojezičnog rječnika), zatim priopćuju označavanje zadatka za razlaganje. Označavanje zadataka se nadovezuje na detaljne ispitne zahtjeve.

Neka 25% tekstova podteza bude u svezi s jezikom, običajima, nasljeđem, kulturom, narodnosnom politikom itd. Hrvata u Mađarskoj.

Niz podteza iz književnosti

Pristupnik podtezu mora samostalno razložiti na osnovi zadataka koji se vezuju uz djelo ili fragment djela koje je navedeno u Detaljnim zahtjevima hrvatskog narodnog jezika i književnosti. Najmanje dvije podteze neka sadrže zadatke koji su u svezi s književnošću Hrvata u Mađarskoj. Svakoj tezi pripada jedan zadatak, zadaci se mogu mijenjati svakog ispitnog dana. Tematske krugove i naslove teza niza teza obaju predmeta treba javno obznaniti na način i u vrijeme kako je to određeno zakonom. Zadaci koji pripadaju pojedinim tezama se ne smiju javno obznaniti, oni su dostupni samo na ispitu.

Vrednovanje usmenog dijela ispita

Maksimalna bodovna vrijednost učinka na ispitu iznosi 50 bodova. Unutar toga se za sadržajnu kakvoću odgovora iz književnosti može dati 25 bodova, za sadržajnu kakvoću odgovora iz jezika 10 bodova, a za jezičnu kakvoću obaju odgovora 15 bodova.

Vrednovanje učinka na ispitu se obavlja primjenom sljedećih kriterija i broja bodova. Unutar bodovnih granica odlučujuća je uloga mjere udovoljavanja kriterijima vrednovanja.

Sadržajna kakvoća - procjenom sljedećih kriterija iz književnosti se može dati ukupno 25, a iz hrvatskog jezika ukupno 10 bodova:
- književna, jezična i kulturna informiranost
- predmetno znanje
- poznavanje, razumijevanje teksta
- sposobnost rješavanja zadataka
- bogatstvo misli
- samostalno mišljenje
- razloženost zadatka
Jezična kakvoća - procjenom sljedećih kriterija za dva odgovora se može dati ukupno 15 bodova:
- sistematizacija, isticanje bitnoga
- logičan slijed promišljanja
- jasno i raščlanjeno sklapanje teksta, rečenica
- odgovarajuća uporaba riječi, fonda riječi
- razgovijetan način interpretacije

Sumiranje broja bodova usmenog dijela ispita

Sadržajna kakvoća - književnost	25 bodova
Sadržajna kakvoća - hrvatski jezik	10 bodova

Jezična kakvoća razlaganja	15 bodova
----------------------------	-----------

”

3. Az R. Melléklet NÉMET NEMZETISÉGI NYELV ÉS IRODALOM fejezet II. A VIZSGA LEÍRÁSA cím helyébe a következő rendelkezés lép:

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
240 perc	15 perc	240 perc	20 perc
100 pont	50 pont	100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	NINCS	NINCS	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	A II. feladatlaphoz nyomtatott helyesírási szótár, egy- illetve kétnyelvű szótár (tíz vizsgázónként legalább egy példány)	Irodalmi szöveggyűjtemény, kötet vagy a feladatok kidolgozásával összefüggő más nyomtatott ismerethordozó.	A II. feladatlaphoz nyomtatott helyesírási szótár, egy- illetve kétnyelvű szótár (tíz vizsgázónként legalább egy példány)	Irodalmi szöveggyűjtemény, kötet vagy a feladatok kidolgozásával összefüggő más nyomtatott ismerethordozó.

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	NINCS	témakör- és tételecímek	NINCS	témakör- és tételecímek
Mikor?	NINCS	jogszabály szerint	NINCS	jogszabály szerint

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga	
240 perc		15 perc	
90 perc	150 perc		
Feladatsor		Tételkifejtés	
I. feladatlap: Szövegértés és érvelés vagy gyakorlati szövegalkotás	II. feladatlap: Műértelmező szövegalkotás: műértelmezés vagy összehasonlítás	Egy német nyelvi tétel kifejtése	Egy irodalmi tétel kifejtése
50 pont	40 pont	10 pont	25 pont
Helyesírás: 8 pont Íráskép: 2 pont		A kifejtés nyelvi minősége: 15 pont	
100 pont		50 pont	

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a vizsgázóknak egy központi feladatsort kell megoldaniuk.

A vizsgázó először az I. feladatlapot oldja meg, a megoldásra 90 perc áll rendelkezésére. A feladatlap egy 60 percre tervezett szövegértési és egy 30 percre tervezett szövegalkotási feladatot tartalmaz. A vizsgadolgozatokat a 90 perc leteltével a felügyelő tanár összegyűjti.

Ezután kerül sor a II. feladatlap kiosztására és megoldására. A II. feladat megoldására 150 perc áll rendelkezésre. A megoldáshoz helyesírási szótár, illetve egy- illetve kétnyelvű nyomtatott szótár használható.

Az írásbeli feladatlap formai jellemzői

Az írásbeli vizsga első része egy szöveg értését és egy adott műfajú, a mindennapi élethez köthető szöveg alkotását várja el. Eszerint tartalmaz egy szövegértési feladatsort, valamint egy szövegalkotási feladatot, amely lehet érvelés vagy gyakorlati szövegműfaj alkotása. A kétfajta szövegalkotási feladat közül a vizsgázó választ.

Az írásbeli vizsga második része egy műértelmező szöveg alkotását várja el, amely lehet egy mű adott szempontú értelmezése vagy két mű adott szempontú összehasonlító értelmezése. A két műértelmező szövegalkotási feladat közül a vizsgázó választ.

Ahol a vizsgázó a kijelölt feladatok közül választ, ott a feladatlapon jelzi a választását. Ha az elkezdett feladat helyett másikat választ, akkor az általa érvénytelennek tekintett írásművet át kell húznia.

Az írásbeli feladatlap tartalmi jellemzői

I. Szövegértés és érvelés vagy gyakorlati szövegalkotás

Szövegértési feladatsor

A szövegértési feladat szövege egy, esetleg két (egymással összefüggő), 700-1000 szó terjedelmű ismeretterjesztő szöveg, publicisztikai mű vagy ezek részlete.

A szövegértést vizsgáló kérdések, feladatok az adott szöveg tematikus, szerkezeti, nyelvi, kommunikációs jellemzőinek megfelelően a következőkre irányulhatnak:

- azonosítás, értelmezés: a szövegben közvetlenül megtalálható tény, adat, megállapítás; különböző szövegbeli érvek, álláspontok; szerzői álláspont; a szöveg jelentése, jelentésrétegei;
- összefüggések: a szöveg grammatikai, stilisztikai jellemzői között; a cím és a szöveg között; a szöveg egészének jelentése, jelentésrétegei között;
- a szöveg jellemzői kommunikatív, szövegműfaji, pragmatikai szempontokból; a szövegbeli utalások, hivatkozások szerepe; a szöveg és más (külső) információk kapcsolata;
- a szöveg felépítése: szövegbeli logikai, tartalmi kapcsolatok; a szöveg szerkezete, a szerkesztésmód, a felépítés által közvetített jelentés;
- a szöveg visszaépítése (pl. vázlat, kivonat, adott szempontú tömörítés stb. formájában).

Érvelés vagy gyakorlati szövegalkotási feladat

A vizsgázó egy érvelési vagy gyakorlati szövegalkotási feladatot old meg az alábbi két választási lehetőség közül.

A feladat megoldásának elvárható terjedelme 120-200 szó.

A feladat a következő lehet:

A) Érvelés: 3-5 érveléssel alátámasztott állásfoglalás valamely közéleti, kulturális, életmódbeli kérdésben.

B) Gyakorlati szövegműfaj: gyakorlati szöveg alkotása adott műfajban, témában, esetleg adott kommunikációs tényezőkkel. A szöveg műfajai a következők lehetnek: motivációs levél; különböző témájú hivatalos levelek (pl. panaszos levél), kérvény; hozzászólás, felszólalás, vitaindító; ajánlás, méltatás.

Mindkét fajta feladat tartalmazhat rövid gondolatébresztő szöveget, szövegrészletet. A feladatlap közli a konkrét feladatoknak megfelelő kritériumokra kapható részpontszámokat.

II. Műértelmező szövegalkotás

A vizsgázó két különböző szövegalkotási feladatból választ egyet. A vizsgázó által választott feladat megoldásának elvárható terjedelme 400-800 szó. A választható feladatok a következők lehetnek:

A) Egy mű (vagy műrészlet) problémaközpontú, értelmező bemutatása.

B) Két mű (vagy műrészlet) adott szempontú összehasonlító értelmezése.

Mindkét feladat bázisszövege lehet lírai alkotás, szépprózai mű vagy műrészlet, drámarészlet. A művek származhatnak akár magyarországi, akár Magyarországon kívüli német alkotóktól, bármely korszakból, stíluskorszakból, tematikai és műfaji kötöttség nélkül. A feladat nem feltétlenül várja el a szerző ismeretét. Műrészlet esetében nem elvárás a teljes mű ismerete.

Mindkét feladat lényeges eleme az irodalmi szövegekben megjelenő problémák felismerése és az azokra való reflektálás. Mindkét feladat tartalmazza az értelmezés, összehasonlítás középpontjába állítandó problémát, annak kiemelt szempontját, szempontjait (pl. a megjelenített téma, élmény, probléma, helyzet; a szereplők viselkedése, jellemzése, egymáshoz való viszonya; a motívumok szerepe, jelentése; különböző korok életszemlélete, értékrendje).

Legalább az egyik feladatnak a magyarországi németiség kultúrájához kell kapcsolódnia.

Az írásbeli feladatlap értékelése

A központi javítási-értékelési útmutató tartalmazza az egyes feladatokra adható pontok megoszlását. A javítási-értékelési útmutató címszavakban közli a megoldás lehetséges tartalmi elemeit és az ettől való eltérés lehetőségét. A vizsgázó teljesítményének értékelését nem befolyásolhatja sem az, ha az értékelő személyes értékítélete eltér a feladatban tárgyalt probléma, kérdés, jelenség általánosnak tekinthető megítélésétől, sem az, ha a vizsgázó véleménye eltér az általánosnak tekinthető megközelítéstől.

A javító tanár mindegyik feladatban jelöli a helyesírási hibákat a központi javítási-értékelési útmutatóban közölt hibatípusok szerint. A végső minősítésben értékeli az egész dolgozat helyesírását és írásképét.

I. Szövegértés és érvelés vagy gyakorlati szövegalkotás

A szövegértési feladatsor javítása, értékelése

A szövegértési feladatsor értékelése központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. A feladatsor maximális pontértéke 40 pont. Az elfogadható válaszok tartományát, valamint az adható részpontokat a javítási-értékelési útmutató közli. A javító tanár a dolgozaton feltünteti a részpontoszámokat, valamint az elért összpontoszámot.

Az érvelés vagy a gyakorlati szövegalkotási feladat javítása, értékelése

A szövegalkotási feladat értékelése központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. A feladat maximális pontértéke 10 pont. Értékelni a feladatban csak a választható két feladat egyikét lehet. Ha a vizsgázó mindkét feladatot megoldja, és választását nem jelöli egyértelműen (nem húzza alá, melyiket választotta, vagy nem húzza át az érvénytelen megoldást), akkor a javító tanárnak a vizsgadolgozatban szereplő megoldások közül a sorrendben első megoldást kell értékelnie. A javítási-értékelési útmutató közli mindkét feladat megfelelő, elvárt elemekért adható részpontoszámait. A javító tanár az elfogadott tartalmi és formai elemeket a javítási-értékelési útmutatóban közölt jelrendszerrel jelzi. A javító tanár a dolgozaton feltünteti a részpontoszámokat, valamint az elért összpontoszámot.

A szövegértés és érvelés vagy gyakorlati szövegalkotás (I. feladatlap) értékelésének pontértékei:

Szövegértés és érvelés vagy gyakorlati szövegalkotás	Szövegértési feladat	40 pont
	Szövegalkotási feladat	10 pont

II. A műértelmező szövegalkotás javítása, értékelése

A javító tanár a vizsgaleírásban közölt értékelési szempontok és a javítási-értékelési útmutató alapján minősíti a vizsgázó teljesítményét.

A javítási-értékelési útmutató címszavakban közli a megoldás lehetséges tartalmi elemeit. Az ettől eltérő minden jó megoldás is elfogadható, nem elvárás továbbá a javítási-értékelési útmutató szakmailag pontos nyelvének használata. A javító tanár a jónak minősített tartalmi elemeket a javítási-értékelési útmutatóban közölt jelrendszerrel jelöli. Jónak minősíthető elem a tartalmilag helytálló, indokolható megfigyelés, következtetés, megállapítás.

Ha a vizsgázó egynél több témát old meg, és választását nem jelöli egyértelműen (nem húzza alá, melyiket választotta, vagy nem húzza át az érvénytelen megoldást), akkor a javító tanárnak a vizsgadolgozatban szereplő megoldások közül a sorrendben első megoldást kell értékelnie.

A javító tanár jelzi a szerkezeti, stílusbeli, nyelvhelyességi és helyesírási hibákat a javítási-értékelési útmutatóban közölt javítási módok szerint.

A ponthatárokon belül az értékelés kritériumainak való megfelelés mértéke dönt.

A műértelmező szövegalkotás minősítésének szempontjai és értékelése

Tartalom - a bázisszöveg és a feladat értése; tudáskeretének ismerete (vonatkozó tárgyi tudás, általános tájékozottság); a válaszlemek megfelelése a feladat szempontjainak, szövegbázisának; a problémaérzékenység, lényeglátás, témataratás, gondolatgazdagság, releváns példák, véleménynyilvánítás szerint.

Szövegszerkezet - a felépítés (gondolati íve, logikája, a műfajnak való megfelelés); a szerkezet (koherencia, arányosság, tagolás, terjedelem) szerint.

Nyelvi igényesség (stílus, nyelvhelyesség) a nyelvi regiszter, a szókincs, a köznyelvi normának való megfelelés szerint.

Műértelmező szövegalkotási feladat	Tartalmi minőség		25 pont
	Nyelvi minőség	Szövegszerkezet	5 pont
		Nyelvi igényesség (stílus, nyelvhelyesség)	10 pont

A helyesírás és az íráskép minősítése

Helyesírás - a helyesírás szabályainak való megfelelés szerint; a súlyos hibák, az enyhe hibák és a központosítás figyelembevételével, a javítási-értékelési útmutatóban közölt egységes pontozási elv szerint.

Íráskép - a szöveg rendezettsége, olvashatósága, az olvasó szempontjának figyelembevétele, a forma kulturáltsága szerint.

Az írásbeli dolgozat pontszámainak összesítése

Szövegértés és érvelés vagy gyakorlati szövegalkotás	Szövegértés	40 pont
	Szövegalkotás	10 pont
Műértelmező szövegalkotás	Tartalmi minőség	25 pont
	Nyelvi minőség	15 pont
Helyesírás		8 pont
Íráskép		2 pont

Szóbeli vizsga

A tétellapon megjelölt feladatot a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekeázni csak akkor lehet, ha a vizsgázó teljesen helytelen úton indult el, vagy nyilvánvaló, hogy elakadt.

A szóbeli vizsga egy német nyelvi és egy irodalmi tételhez megfogalmazott feladat megoldásából és a megoldás kifejtéséből áll.

A német nemzetiségi nyelv és irodalom tételsor 20 német nyelvi és 20 irodalmi tételből áll. A német nyelvi és az irodalmi tételek egymástól elkülönülő tételsorokat alkotnak.

A nyelvi és az irodalmi tételsorban irodalomból és német nyelvből is legalább 6 tételt módosítani kell az előző évhez képest.

Az egyes tételekhez legalább egy-egy feladat tartozik. A vizsgázó a következő segédeszközöket használhatja a felkészüléshez és a feladatkiejtéshez: irodalmi szöveggyűjtemény, kötet vagy a feladatok kidolgozásával összefüggő más nyomtatott ismerethordozó a tételnek megfelelő részlete (pl. internetes oldal nyomtatott változata, egynyelvű szótár, művelődéstörténeti térkép, képzőművészeti album). A tételsornak megfelelő segédeszközöket a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A tételsort úgy kell összeállítani, hogy a tételekben kitűzött feladatok - a témák sajátosságait figyelembe véve - lehetőleg hasonló nehézségűek legyenek, valamint a vizsgázónak lehetősége legyen a megadott időkeretben a sikeres felkészülésre és a tétel kifejtésére.

Német nyelvi altételsor

A vizsga során azt mérjük, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minőségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszédkésztség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

Minden altétel 250-300 szó terjedelmű szövegből és a hozzá kapcsolódó feladatokból áll. (nyelvi transzformáció lexikai, stilisztikai feladat stb.) A nyelvi altételek 25%-a a magyarországi németek nyelvével, szokásaival, hagyományaival, kultúrájával, kisebbségpolitikájával stb. kapcsolatos szövegeket tartalmaz.

Irodalmi altételsor

Az altételt a német nemzetiségi nyelv és irodalom részletes követelményeiben felsorolt műhöz, vagy annak egy részletéhez kapcsolódó feladatok alapján kell a vizsgázónak önállóan kifejtetnie. Legalább két altétel a magyarországi németek irodalmával kapcsolatos feladatokat tartalmaz. Ha a feladat lehetővé teszi, a vizsgázó választhat a megjelölt szerzők vagy művek közül.

Mindkét tételsor témaköreit és tételcímeit a jogszabályban meghatározott időben és módon nyilvánosságra kell hozni. Az egyes tételekhez tartozó feladatok nem hozhatók nyilvánosságra, csak a vizsgán ismerhetők meg.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 50 pont. Ezen belül az irodalom felelet tartalmi minőségéért 25 pont, a nyelvi felelet tartalmi minőségéért 10 pont, a két felelet nyelvi minőségéért együtt 15 pont adható.

A vizsgateljesítmény értékelése az alábbi értékelési kritériumok és pontszámok alkalmazásával történik. A ponthatárokon belül az értékelés kritériumainak való megfelelés mértéke dönt.

Tartalmi minőség - irodalomból összesen 25 pont, német nyelvből összesen 10 pont a következő kritériumok mérlegelésével:
- Irodalmi, nyelvi, kulturális tájékozottság
- Tárgyi tudás
- Szövegismeret, szövegértés

- Feladatmegoldó képesség
- Gondolatgazdagság
- Önálló vélemény
- A feladat kifejtettsége
Nyelvi minőség - a két feleletre összesen 15 pont a következő kritériumok mérlegelésével:
- Rendszerezés, lényegkiemelés
- Logikus gondolatmenet
- Világos, tagolt szöveg- és mondatszerkesztés
- Megfelelő szókincs, szóhasználat
- Érthető előadásmód

A szóbeli vizsgarész pontszámainak összesítése

Tartalmi minőség - irodalom	25 pont
Tartalmi minőség - német nyelv	10 pont
A kifejtés nyelvi minősége	15 pont

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga	
240 perc		20 perc	
Feladatsor		Tételkifejtés	
Szövegértési és nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor	Szövegalkotási feladatok: műértelmező szöveg és reflektáló szöveg	Egy német nyelvi tétel kifejtése	Egy irodalmi tétel kifejtése
40 pont	50 pont	10 pont	25 pont
Helyesírás: 8 pont Íráskép: 2 pont		A kifejtés nyelvi minősége 15 pont	
100 pont		50 pont	

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a vizsgázóknak egy központi feladatsort kell megoldaniuk.

A vizsgázó egyetlen feladatlapot kap, a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg, és a feladatok megoldásának sorrendjét is meghatározhatja. A feladatok megoldására 240 perc áll rendelkezésre. A megoldáshoz helyesírási szótár, illetve egy-, illetve kétnyelvű nyomtatott szótár használható.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Az írásbeli vizsga a szaktárgyi tudás alkalmazását mérő szövegértési, nyelvi-irodalmi műveltségi feladatokat, valamint két különböző szövegalkotási feladatot tartalmaz.

Szövegértési és nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor

A szövegértési és nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor egy német nyelvű alkotáshoz (irodalmi vagy nyelvi témájú értekező prózához, esszéhez, vagy annak részletéhez, lírai műhöz, szépprózai alkotáshoz, illetve részletéhez, egy drámához, vagy annak részletéhez) kapcsolódik.

A feladatsor egyrészt a szöveg értését, másrészt a kapcsolódó nyelvi és irodalmi ismeretek alkalmazását várja el (pl. fogalmak felismerése, azonosítása, definíciója, alkalmazása különböző szövegekre; különböző történeti, műfaji, tematikus, motivikus összefüggések feltárása; műismeret; a vizsgálandó szöveg kommunikációs, nyelvi, grammatikai, retorikai, stilisztikai, szövegtani, helyesírási jellemzői; kapcsolódó nyelvi kérdések). A feladatsor szövegértésre, nyelvi ismeretekre és irodalmi műveltségre irányuló kérdéseket egyaránt tartalmaz.

Szövegalkotási feladatok

A két szövegalkotási feladat két különböző témáról szóló, adott szempontú és műfajú önálló szöveg alkotását írja elő.

A szövegalkotási feladatok a következők:

- Egy mű adott szempontú elemzése, értelmezése, értékelése (a továbbiakban: műértelmező szövegalkotási feladat).

A műértelmező feladat bázisszövege irodalmi alkotás (lírai, szépprózai, vagy drámai mű, illetve annak részlete). Az akár magyarországi, akár Magyarországon kívüli német alkotóktól származó művek választhatók bármely korszakból, stíluskorszakból, tematikai és műfaji kötöttség nélkül. A feladat nem feltétlenül várja el a szerző ismeretét. Műrészlet esetében nem elvárás a teljes mű ismerete.

- Érvelő vagy véleménykifejtő szöveg megfogalmazása: reflektálás egy irodalmi, kulturális, esztétikai, bölcséleti, etikai kérdésre, jelenségre, pl. kor-, kulturális, közéleti jelenségre (a továbbiakban: reflektáló szövegalkotási feladat).

A feladatok mindegyike szövegbázisú (pl. irodalmi mű, műrészlet; rövid felvezető idézet a véleménykifejtés, értékelő érvelés alapjaként).

A műértelmező szöveg elvárt terjedelme 400-800 szó.

A reflektáló szöveg elvárt terjedelme 150-450 szó.

Az írásbeli feladatlap értékelése

A központi javítási-értékelési útmutató tartalmazza az egyes feladatokra adható pontok megoszlását. A javítási-értékelési útmutató címszavakban közli a megoldás lehetséges tartalmi elemeit és az ettől való eltérés lehetőségét. A vizsgázó teljesítményének értékelését nem befolyásolhatja sem az, ha az értékelő személyes értékítélete eltér a feladatban tárgyalt probléma, kérdés, jelenség általánosnak tekinthető megítélésétől, sem az, ha a vizsgázó véleménye eltér az általánosnak tekinthető megközelítéstől.

A javító tanár mindegyik feladatban jelöli a helyesírási hibákat a központi javítási-értékelési útmutatóban közölt hibatípusok szerint. A végső minősítésben értékeli az egész dolgozat helyesírását és írásképét.

A szövegértési és nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor javítása, értékelése

A szövegértési, nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor értékelése központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. A feladatsor maximális pontértéke 40 pont. Az elfogadható válaszok

tartományát, valamint az adható részpontokat a javítási-értékelési útmutató közli. Az értékelő a dolgozaton feltünteti a vizsgázó által elért részpontoszámokat, valamint a feladatsor megoldásával elért összpontoszámot.

Szövegértési, nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor	40 pont
---	---------

A szövegalkotási feladatok javítása, értékelése

A javító tanár a vizsgaleírásban közölt értékelési szempontok és a javítási-értékelési útmutató alapján minősíti a vizsgázó teljesítményét.

A javítási-értékelési útmutató címszavakban közli a megoldások lehetséges tartalmi elemeit. Az ettől eltérő minden jó megoldás is elfogadható, nem elvárás továbbá a javítási-értékelési útmutató szakmailag pontos nyelvének használata. A javító tanár a jónak minősített tartalmi elemeket a javítási és értékelési útmutatóban közölt jelrendszerrel jelöli.

A javító tanár jelzi a szerkezeti, stílusbeli, nyelvhelyességi és helyesírási hibákat.

A ponthatárokon belül az értékelés kritériumainak való megfelelés mértéke dönt.

A műértelmező szövegalkotás minősítésének szempontjai és értékelése

A javító tanár által megállapított pontszám jelzi a műértelmező feladat értékelésének tartalmi pontszámát, valamint a szövegszerkezet, a stílus és a nyelvhelyesség értékelésének pontszámait a következő kritériumok szerint:

Tartalom - a bázisszöveg és feladat értése; tudáskeretének ismerete (vonatkozó tárgyi tudás, általános tájékozottság); a válaszelemek a feladat szempontjainak, szövegbázisának való megfelelése (problémaérzékenység, lényeglátás, témataartás, gondolatgazdagság, releváns példák, véleménynyilvánítás) szerint.

Szövegszerkezet - a felépítés (gondolati íve, logikája, a műfajnak való megfelelés); a szerkezet (koherencia, arányosság, tagolás, terjedelem) szerint.

Nyelvi igényesség (stílus, nyelvhelyesség) - a nyelvi regiszter, a stílus, a szókincs, a köznyelvi normának való megfelelés szerint.

A reflektáló szövegalkotás minősítésének szempontjai és értékelése

A javító tanár által megállapított pontszám jelzi a reflektáló feladat értékelésének tartalmi, szerkezeti, nyelvi pontszámait a következő kritériumok szerint:

Tárgyi tudás, általános tájékozottság

Problémaérzékenység, gondolatgazdagság

Gondolatmenet, szövegfelépítés

Nyelvi igényesség (stílus, nyelvhelyesség)

A két szövegalkotási feladat értékelésének pontértékei:

Műértelmező szöveg 30 pont	Tartalom	15 pont
	Szövegszerkezet	5 pont
	Nyelvi igényesség (stílus, nyelvhelyesség)	10 pont
Reflektáló szöveg 20 pont	Tartalom	5 pont

	Problémaérzékenység	5 pont
	Gondolatmenet	5 pont
	Nyelvi igényesség (stílus, nyelvhelyesség)	5 pont

A helyesírás és az íráskép minősítése

Helyesírás - a helyesírás szabályainak való megfelelés szerint; a súlyos hibák, az enyhe hibák és a központozás figyelembevételével, a javítási-értékelési útmutatóban közölt egységes pontozási elv szerint.

Íráskép - a szöveg rendezettsége, olvashatósága, az olvasó szempontjának figyelembe vétele, a forma kulturáltsága szerint.

Az írásbeli dolgozat pontszámainak összesítése

Szövegértési és nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor	40 pont
Műértelmező szövegalkotási feladat	30 pont
Reflektáló szöveg	20 pont
Helyesírás	8 pont
Íráskép	2 pont

Szóbeli vizsga

Az emelt szintű szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik.

A tétellapon megjelölt feladatot a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekérdezni csak akkor lehet, ha a vizsgázó teljesen helytelen úton indult el, vagy nyilvánvaló, hogy elakadt.

A szóbeli vizsga egy német nyelvi és egy irodalmi tételhez megfogalmazott feladat megoldása, és a megoldás kifejtése.

A német nemzetiségi nyelv és irodalom tételsor 20 német nyelvi és 20 irodalmi tételből áll. A német nyelvi és az irodalmi tételek egymástól elkülönülő tételsorokat alkotnak.

A nyelvi és az irodalmi tételsorban irodalomból és német nyelvből is legalább 6 tételt módosítani kell az előző évhez képest.

A vizsgázó a következő segédeszközöket használhatja a felkészüléshez és a tételkifejtéshez: irodalmi szöveggyűjtemény, kötet vagy a feladatok kidolgozásával összefüggő más nyomtatott ismerethordozó a tételnek megfelelő részlete (pl. internetes oldal nyomtatott változata, egynyelvű szótár, művelődéstörténeti térkép, képzőművészeti album). A tételsornak megfelelő segédeszközöket a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A tételsort úgy kell összeállítani, hogy a tételekben kitűzött feladatok - a témák sajátosságait figyelembe véve - lehetőleg hasonló nehézségűek legyenek, valamint a vizsgázónak lehetősége legyen a megadott időkeretben a sikeres felkészülésre és a tétel kifejtésére.

Német nyelvi altételsor

A vizsga során azt mérjük, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minőségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív

(beszédértés, beszédkésztség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

Minden altétel 250-300 szó terjedelmű szövegből és a hozzá kapcsolódó feladatokból áll. (nyelvi transzformáció lexikai, stilisztikai feladat stb.) A nyelvi altételek 25%-a a magyarországi németek nyelvvel, szokásaival, hagyományaival, kultúrájával, kisebbségpolitikájával stb. kapcsolatos szövegeket tartalmazzon.

Irodalmi altételsor

Az altételt a német nyelv és irodalom részletes követelményeiben felsorolt műhöz, vagy annak egy részletéhez kapcsolódó feladatok alapján kell a vizsgázónak önállóan kifejtenie. Minden tételhez egy feladat tartozik, a feladatok vizsganaponként változhatnak. Legalább két altétel a magyarországi németek irodalmával kapcsolatos feladatokat tartalmazzon.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 50 pont. Ezen belül az irodalom felelet tartalmi minőségéért 25 pont, a német nyelvi felelet tartalmi minőségéért 10 pont, a két felelet nyelvi minőségéért együtt 15 pont adható.

A vizsgateljesítmény értékelése az alábbi értékelési kritériumok és pontszámok alkalmazásával történik. A ponttáblákban belül az értékelés kritériumainak való megfelelés mértéke dönt.

Tartalmi minőség - irodalomból összesen 25 pont; német nyelvből összesen 10 pont a következő kritériumok mérlegelésével:
- Irodalmi, nyelvi, kulturális tájékozottság
- Tárgyi tudás
- Szövegismeret, szövegértés
- Feladatmegoldó képesség
- Gondolatgazdagság
- Önálló vélemény
- A feladat kifejtettsége
Nyelvi minőség - a két feleletre összesen 15 pont a következő kritériumok mérlegelésével:
- Rendszerezés, lényegkiemelés
- Logikus gondolatmenet
- Világos, tagolt szöveg- és mondszerkesztés
- Megfelelő szókincs, szóhasználat
- Érthető előadásmód

A szóbeli vizsgarész pontszámainak összesítése

Tartalmi minőség - irodalom	25 pont
Tartalmi minőség - német nyelv	10 pont
A kifejtés nyelvi minősége	15 pont

4. Az R. Melléklet *DEUTSCHE NATIONALITÄTEN SPRACHE UND LITERATUR* fejezet II. Beschreibung der Prüfung cím helyébe a következő rendelkezés lép:

„II. BESCHREIBUNG DER PRÜFUNG

Teile der Prüfung

Mittelstufe		Oberstufe	
Schriftliche Prüfung	Mündliche Prüfung	Schriftliche Prüfung	Mündliche Prüfung
240 Minuten	15 Minuten	240 Minuten	20 Minuten
100 Punkte	50 Punkte	100 Punkte	50 Punkte

Hilfsmittel bei der Prüfung

	Mittelstufe		Oberstufe	
	Schriftliche Prüfung	Mündliche Prüfung	Schriftliche Prüfung	Mündliche Prüfung
Vom Prüfling gesichert	KEINE	KEINE	KEINE	KEINE
Von der Institution gesichert, an der die Kommission tätig ist	Zur II. Aufgabe gedrucktes Rechtschreibwörterbuch, einsprachiges bzw. zweisprachiges Wörterbuch (pro zehn Schüler mindestens ein Exemplar)	Anthologie, Bände und andere gedruckte Materialien, die mit der Aufgabenstellung zusammenhängen	Zur II. Aufgabe gedrucktes Rechtschreibwörterbuch, einsprachiges bzw. zweisprachiges Wörterbuch (pro zehn Schüler mindestens ein Exemplar)	Anthologie, Bände und andere gedruckte Materialien, die mit der Aufgabenstellung zusammenhängen

Zu veröffentlichen

	Mittelstufe		Oberstufe	
	Schriftliche Prüfung	Mündliche Prüfung	Schriftliche Prüfung	Mündliche Prüfung
Stoff	NICHTS	Titel der Themen und Thesen	NICHTS	Titel der Themen- und der Thesen
Termin	KEINER	Laut Verordnung	KEINER	Laut Verordnung

MITTELSTUFE

Schriftliche Prüfung		Mündliche Prüfung	
240 Minuten		15 Minuten	
90 Minuten	150 Minuten		
Aufgabenreihe		Erörterung der These	
I. Aufgabenblatt: Textverstehen und Erörterung oder	II. Aufgabe: Literarische Textproduktion:	Erörterung einer sprachlichen These	Erörterung einer literarischen These

Produktion eines Sachtextes	Interpretation eines Werkes oder Vergleich		
50 Punkte	40 Punkte	10 Punkte	25 Punkte
Rechtschreibung: 8 Punkte Schriftbild: 2 Punkte		Sprachliche Qualität: 15 Punkte	
100 Punkte		50 Punkte	

Schriftliche Prüfung

Allgemeine Regelungen

In der schriftlichen Prüfung muss der Prüfling eine zentral gestellte Aufgabenreihe lösen.

Der Prüfling löst zuerst das I. Aufgabenblatt, zur Lösung des Aufgabenblattes stehen ihm 90 Minuten zur Verfügung. Das Aufgabenblatt enthält eine Aufgabenreihe zum Textverstehen von 60 Minuten und eine Aufgabe zur Textproduktion von 30 Minuten. Nach Ablauf der 90 Minuten werden die Arbeiten vom Lehrer eingesammelt.

Danach wird das II. Aufgabenblatt verteilt und vom Prüfling ausgearbeitet. Dazu stehen ihm 150 Minuten zur Verfügung. Zur Lösung kann ein Rechtschreibwörterbuch, sowie ein ein-, bzw. zweisprachiges gedrucktes Wörterbuch gebraucht werden.

Formale Merkmale des schriftlichen Aufgabenblattes

Der erste Teil der schriftlichen Prüfung beinhaltet eine Aufgabe im Bereich Textverstehen und die Produktion eines zu Alltagsthemen gebundenen Sachtextes im angegebenen Stil. Die schriftliche Prüfung beinhaltet also eine Aufgabenreihe zum Textverstehen, sowie eine Aufgabe zur Textproduktion, die eine Erörterung oder die Produktion von einem Sachtext sein kann. Zwischen den zweierlei Aufgaben zur Textproduktion wählt der Prüfling.

Der zweite Teil der schriftlichen Prüfung erwartet die Produktion eines analysierenden literarischen Textes, die die Interpretation eines Werkes oder der Vergleich zweier Werke nach gegebenen Gesichtspunkten sein kann. Zwischen den zwei Aufgaben wählt der Abiturient.

Der Prüfling markiert auf dem Aufgabenblatt die gewählte Aufgabe. Wenn er statt der angefangenen Aufgabe eine andere wählt, muss er den ungültigen Text durchstreichen.

Inhaltliche Merkmale des Aufgabenblattes

I. Textverstehen und Erörterung oder Produktion eines Sachtextes

Aufgabenreihe zum Textverstehen

Der Text zum Textverstehen besteht aus einem, eventuell zwei (miteinander zusammenhängenden) Sachtexten, Publikationen oder Auszügen aus diesen in einer Länge von 700-1000 Wörtern.

Die Fragen und Aufgaben zum Textverstehen können den thematischen, strukturellen, sprachlichen und kommunikativen Gegebenheiten des Textes entsprechend auf folgende Aspekte ausgerichtet sein:

- Identifizierung, Deutung: im Text direkt auffindbare Tatsachen, Angaben, Feststellungen; Argumente und Standpunkte im Text; Standpunkt des Autors; Bedeutung, Bedeutungsschichten des Textes;
- Zusammenhänge: zwischen grammatischen und stilistischen Spezifika des Textes; zwischen Titel und Text; zwischen Bedeutung und Bedeutungsschichten des gesamten Textes;

- Charakteristika des Textes aus kommunikativen, gattungsspezifischen, pragmatischen Gesichtspunkten; Rolle der Andeutungen, Hinweise im Text; Zusammenhang zwischen Text und anderen (externen) Informationen;
- Aufbau des Textes: logische, inhaltliche Verbindungen im Text; Struktur, Art der Struktur; die durch den Aufbau vermittelte Bedeutung;
- Aufbau des Textes durch Skizze, Auszug, Komprimierung nach Schwerpunkten usw.

Erörterung oder Aufgabe zur Produktion eines Sachtextes

Der Abiturient löst eine Erörterungs- oder eine Textproduktionsaufgabe von den unten angegebenen zwei Möglichkeiten.

Der zu erwartende Umfang der Lösung: 120-200 Wörter

Die Aufgabe kann folgende sein:

- Erörterung: eine mit 3-5 Argumenten unterstützte Stellungnahme im Bereich Gesellschaft, Kultur, Lebensweise.
- Sachtext: Produktion eines Sachtextes in gegebener Gattung, gegebenem Thema, eventuell mit den angegebenen Kommunikationsaspekten. Mögliche Textsorten: Motivationsbrief; offizielle Briefe verschiedenen Inhalts (z.B. Beschwerdebrief); Gesuch; Beitrag; Wortmeldung; Diskussionsgrundlage; Empfehlung; Würdigung.

Die Aufgabenstellung kann einen Text oder Textauszug zur Gedankenanstrengung enthalten. Das Aufgabenblatt gibt die Teilpunkte für die den konkreten Aufgaben entsprechenden Kriterien an.

II. Literarische Textproduktion

Der Abiturient wählt eine von den zwei Textproduktionsaufgaben. Der zu erwartende Textumfang beträgt 400-800 Wörter. Folgende Aufgaben stehen zur Wahl:

- Problemorientierte, deutende Darstellung eines Werkes (oder eines Auszuges).
- Vergleichende Analyse zweier Werke (oder Auszüge) nach gegebenen Gesichtspunkten.

Der Basistext zu beiden Aufgaben kann ein lyrisches Werk, schöngeistiger Prosatext oder Auszug aus einem Prosawerk oder einem Drama sein. Die gewählten Werke können von ungarndeutschen oder anderweitigen deutschsprachigen Autoren stammen, aus jeder Epoche, Stilrichtung, ohne Eingrenzung in Thematik oder Gattung. Die Aufgabenstellung verlangt nicht unbedingt Kenntnisse über den Autor. Im Falle eines Auszuges wird die Kenntnis des gesamten Werkes nicht erwartet.

In beiden Aufgaben ist das Erkennen der in den literarischen Texten auftretenden Probleme ein wichtiger Aspekt, sowie die Reflexion auf diese Probleme. Beide Aufgaben enthalten den Schwerpunkt der Erörterung, des Vergleichs, die hervorgehobenen Aspekte (z.B. das dargestellte Thema, Erlebnis, Problem, die Situation; Verhalten und Charakteristika der Personen, ihr Verhältnis zueinander; Rolle und Bedeutung der Motive; Wertordnung und Lebensauffassung verschiedener Epochen).

Mindestens eine der Aufgaben soll an die Kultur des Ungarndeutschtums angeknüpft sein.

Bewertung des schriftlichen Aufgabenblattes

Die zentralen Bewertungskriterien beinhalten die Punktzahl für die einzelnen Aufgaben. In Stichworten werden die möglichen inhaltlichen Elemente und die Möglichkeit einer Abweichung von diesen angegeben.

Bei der Bewertung der Leistung des Abiturienten darf keine Rolle spielen, wenn die persönliche Wertordnung des bewertenden Lehrers abweicht von der allgemeinen Beurteilung

des behandelten Problems, der Frage, der Erscheinung oder wenn die Meinung des Abiturienten von der allgemeinen Ansicht abweicht.

Der bewertende Lehrer korrigiert die Rechtschreib- und Sprachrichtigkeitsfehler anhand der zentral angegebenen Bewertungskriterien. Die Rechtschreibung und das Schriftbild werden in der endgültigen Bewertung bewertet.

I. Textverstehen und Erörterung oder Textproduktion eines Sachtextes

Korrektur und Bewertung der Aufgabenreihe zum Textverstehen

Die Lösung des Textverstehens wird mit Hilfe der zentral angegebenen Bewertungskriterien bewertet. Die maximale Punktzahl beträgt 40 Punkte. Die Lösungsvorschläge und die Teilpunkte werden im Bewertungsleitfaden angegeben. Der korrigierende Lehrer trägt die Teilpunkte sowie die Gesamtpunktzahl auf die Arbeit ein.

Korrektur und Bewertung der Erörterung oder der Textproduktion eines Sachtextes

Die Bewertung der Textproduktion erfolgt nach den zentralen Bewertungskriterien. Die maximale Punktzahl beträgt 10 Punkte. Nur eine Textproduktion kann bewertet werden. Wenn der Prüfling beide Aufgaben ausarbeitet und seine Wahl nicht eindeutig markiert (die gewählte Aufgabe nicht unterstreicht, oder die ungültige Lösung nicht durchstreicht), dann muss der Lehrer die erste Lösung der Reihenfolge nach korrigieren und bewerten. Der Leitfaden zur Bewertung gibt die Teilpunkte für die entsprechenden, zu erwartenden Elemente beider Aufgaben an. Der korrigierende Lehrer markiert die angenommenen inhaltlichen und formalen Elemente mit den Zeichen im Leitfaden. Er trägt die Teilpunkte und die Gesamtpunktzahl auf das Aufgabenblatt ein.

Punktwerte für das Textverstehen und die Erörterung oder Textproduktion eines Sachtextes (I. Aufgabenblatt)

Textverstehen und Erörterung oder Textproduktion (Sachtext)	Aufgaben zum Textverstehen	40 Punkte
	Aufgaben zur Textproduktion	10 Punkte

II. Korrektur und Bewertung der literarischen Textproduktion

Der korrigierende Lehrer bewertet die Leistung des Abiturienten nach den in der Beschreibung der Prüfung angegebenen Bewertungskriterien und anhand der Bewertungskriterien des Leitfadens.

Der Leitfaden zur Bewertung gibt in Stichworten die möglichen Inhalte der Lösung an. Alle, von der Vorgabe abweichenden richtigen Lösungen sind anzunehmen, im Weiteren wird der fachlich korrekte Sprachgebrauch des Leitfadens nicht erwartet. Der korrigierende Lehrer markiert die richtigen inhaltlichen Elemente entsprechend den im Leitfaden angegebenen Zeichen. Als richtig gelten die inhaltlich korrekten Elemente, begründete Beobachtungen, Schlussfolgerungen, Feststellungen.

Wenn der Prüfling mehr als eine Aufgabenstellung ausarbeitet und seine Wahl nicht eindeutig markiert (die gewählte Aufgabe nicht unterstreicht, die ungültige Lösung nicht durchstreicht), dann muss der Lehrer die der Reihenfolge nach erste Lösung bewerten.

Der bewertende Lehrer markiert die strukturellen, stilistischen, Rechtschreib- und Sprachrichtigkeitsfehler anhand der Vorgabe im Leitfaden für die zentralen Bewertungskriterien.

Innerhalb der Punktgrenzen wird nach der Entsprechung der Kriterien entschieden.

Gesichtspunkte und Bewertung der literarischen Textproduktion

Inhalt - Verstehen des Basistextes und der Aufgabe; Kenntnisse im Wissensbereich (Sachwissen, allgemeine Bewandertheit); Entsprechung der Antwortelemente den Aspekten der Aufgabe und des Basistextes; Problemorientiertheit, Hervorhebung des Wesentlichen, Festhalten am Thema, Gedankenreichtum, relevante Beispiele, Meinungsäußerung.

Textaufbau - Aufbau (Gedankengang, Logik, Entsprechung der Gattung); Struktur (Kohärenz, Proportionen, Gliederung, Umfang).

Sprachliche Qualität (Stil, Sprachrichtigkeit) - Sprachregister, Wortschatz, den Normen der Standardsprache entsprechend.

Literarische Textproduktion	Inhaltliche Qualität		25 Punkte
	Sprachliche Qualität	Textaufbau	5 Punkte
		Sprachliche Qualität (Stil, Sprachrichtigkeit)	10 Punkte

Bewertung der Rechtschreibung und des Schriftbildes

Rechtschreibung – den Rechtschreibnormen entsprechend; in Anbetracht der Zeichensetzung, der groben und kleinen Fehler, den im Leitfaden angegebenen einheitlichen Bewertungskriterien entsprechend.

Schriftbild - geordnetes Schriftbild, Lesbarkeit, Gesichtspunkt des Lesers, kultivierte Form.

Gesamtpunktzahl für die schriftliche Prüfung

Textverstehen und Erörterung oder Textproduktion (Sachtext)	Textverstehen	40 Punkte
	Textproduktion	10 Punkte
Literarische Textproduktion	Inhaltliche Qualität	25 Punkte
	Sprachliche Qualität	15 Punkte
Rechtschreibung		8 Punkte
Schriftbild		2 Punkte

Mündliche Prüfung

Der Abiturient muss sein Thema selbstständig erörtern. Zwischenfragen können nur dann gestellt werden, wenn der Schüler offensichtlich einen falschen Weg eingelegt hat oder steckengeblieben ist.

In der mündlichen Prüfung erörtert der Schüler je eine Aufgabe zu einer literarischen und einer sprachlichen These.

Die Thesenliste für Deutsche Sprache und Literatur besteht aus 20 sprachlichen und 20 literarischen Thesen. Die literarischen und sprachlichen Thesen stellen eine getrennte Thesenliste dar. In beiden müssen je 6 Thesen im Vergleich zum vorigen Jahr modifiziert werden.

Zu den einzelnen Thesen gehört mindestens je eine Aufgabe.

Folgende Hilfsmittel können sowohl zur Vorbereitung, als auch zur Antwort verwendet werden: Anthologie, Werk oder der Ausarbeitung der These entsprechender Auszug aus anderen gedruckten Hilfsmitteln (ausgedruckte Version einer Internetseite, einsprachiges Wörterbuch, Atlanten zur Kulturgeschichte, Alben für bildende Kunst). Der Thesenliste entsprechende Hilfsmittel werden von der Institution, an der die Prüfungskommission arbeitet, zur Verfügung gestellt.

Inhaltliche und formale Merkmale der mündlichen Thesen

Die Thesenliste soll so zusammengestellt werden, dass die in den Thesen gestellten Aufgaben - die Spezifika der Themen in Betracht gezogen - einen möglichst gleichen Schwierigkeitsgrad haben; der Abiturient soll im gegebenen Zeitrahmen genügend Zeit zur erfolgreichen Vorbereitung und Ausführung der These haben.

Sprachliche Thesen für Deutsch

Im Laufe der Prüfung wird gemessen, zu welchem Maße und welcher Qualität der Abiturient zur mündlichen Transaktion und Interaktion fähig ist. Beachtet werden dabei sowohl die rezeptiven, als auch die produktiven (Verstehen und Sprechfertigkeit) Fertigkeiten. Der Prüfling soll zur selbstständigen Erörterung seiner These fähig sein und auch am Gespräch aktiv teilnehmen.

Jede sprachliche These besteht aus einem Basistext von 250-300 Wörtern und den dazu gehörenden Aufgaben (sprachliche Transformation, lexikalische, stilistische Aufgaben usw.). 25% der Thesen sollen Texte in Zusammenhang mit Sprache, Brauchtum, Tradition, Kultur und Minderheitenpolitik usw. der Ungarndeutschen beinhalten.

Literarische Thesenliste

Die Thesen knüpfen sich an ein in den allgemeinen Anforderungen im Fach „Deutsch als Nationalitätensprache und Literatur“ aufgezähltes Werk oder einen Auszug aus dem Werk. Der Abiturient führt seine These selbstständig aus. Mindestens zwei Thesen sollen Aufgaben in Zusammenhang mit der ungarndeutschen Literatur enthalten. Wenn das die Aufgabenstellung ermöglicht, soll der Prüfling die Wahl zwischen den angegebenen Autoren oder Werken haben.

Themenkreise und Titel der Thesen beider Thesenlisten müssen zum gesetzlich vorgeschriebenen Termin und auf vorgeschriebene Weise veröffentlicht werden. Die zu den einzelnen Thesen gehörenden Aufgaben dürfen nicht veröffentlicht werden, sie können erst bei der Prüfung bekannt gemacht werden.

Bewertung der mündlichen Prüfung

Maximaler Punktwert der mündlichen Prüfung sind 50 Punkte. Für den Inhalt der literarischen These können 25 Punkte, für den Inhalt der sprachlichen These 10 Punkte, für die sprachliche Qualität beider Thesen zusammen 15 Punkte vergeben werden.

Die Bewertung der Prüfungsleistung erfolgt anhand folgender Kriterien und Punkte. Innerhalb der Punktgrenzen entscheidet das Maß der Entsprechung der Kriterien.

Inhaltliche Qualität - in Literatur insgesamt 25 Punkte, in deutscher Sprache 10 Punkte anhand folgender Kriterien:
- Literarische, sprachliche, kulturelle Kenntnisse
- Sachwissen
- Textkenntnis, Textverstehen
- Kompetenz zur Aufgabenlösung
- Gedankenreichtum
- Selbstständige Meinung
- Komplexität der Erörterung
Sprachliche Qualität - für beide Thesen zusammen insgesamt 15 Punkte anhand folgender

Kriterien:
- Systematisierung, Hervorhebung des Wesentlichen
- Logischer Gedankengang
- klare, gegliederte Text- und Satzstruktur
- Entsprechender Wortschatz, Wortgebrauch
- Verständliche Vortragsweise

Gesamtpunktzahl der mündlichen Prüfung

Inhaltliche Qualität - Literatur	25 Punkte
Inhaltliche Qualität - deutsche Sprache	10 Punkte
Sprachliche Qualität der Erörterung	15 Punkte

OBERSTUFE

Schriftliche Prüfung		Mündliche Prüfung	
240 Minuten		20 Minuten	
Aufgabenreihe		Erörterung der These	
Aufgaben zum Textverstehen und zur Überprüfung sprachlicher und literarischer Kenntnisse	Aufgaben zur Textproduktion: literarische Analyse und Reflexion	Erörterung einer sprachlichen These	Erörterung einer literarischen These
40 Punkte	50 Punkte	10 Punkte	25 Punkte
Rechtschreibung: 8 Punkte Schriftbild: 2 Punkte		Sprachliche Ausführung: 15 Punkte	
100 Punkte		50 Punkte	

Schriftliche Prüfung

Allgemeine Regelungen

In der schriftlichen Prüfung muss der Prüfling eine zentral gestellte Aufgabenreihe lösen.

Der Prüfling erhält ein Aufgabenblatt, er kann die zur Verfügung stehende Zeit selbst einteilen und die Reihenfolge der Aufgabenlösung selbst bestimmen. Zur Lösung der Aufgaben stehen ihm 240 Minuten zur Verfügung. Zur Lösung kann ein Rechtschreibwörterbuch, sowie ein ein-, bzw. zweisprachiges gedrucktes Wörterbuch gebraucht werden.

Inhaltliche und formale Merkmale der schriftlichen Prüfung

Die schriftliche Prüfung besteht aus einem Textverstehen zum Überprüfen der Anwendung des Fachwissens, einer Aufgabenreihe, die sprachliche und literarische Kenntnisse überprüft, und aus zwei verschiedenen Aufgaben zur Textproduktion.

Aufgabenreihe zum Textverstehen und zum Überprüfen sprachlicher-literarischer Kenntnisse

Die Aufgabenreihe knüpft sich an ein deutschsprachiges Werk (erörternde Prosatexte über Literatur oder Sprache, Essays, lyrische Werke, schöngeistige Werke, Dramen oder Auszug aus diesen Werken).

Die Aufgabenreihe überprüft einerseits das Verstehen des Textes, andererseits erwartet sie die Anwendung sprachlicher und literarischer Kenntnisse (z.B. Erkennen, Identifizieren und Definieren von Begriffen, ihre Anwendung, Erkennen von verschiedenen historischen,

gattungsspezifischen, thematischen und motivischen Zusammenhängen; Kenntnis des Werkes; Kommunikations-, sprachliche, grammatische, rhetorische, stilistische, textspezifische, orthographische Charakteristika des zu untersuchenden Textes, anknüpfende Fragen). Die Aufgabenreihe enthält Aufgaben zu allen drei Bereichen: Textverstehen, sprachliche Kenntnisse, literarische Bildung.

Aufgaben zur Textproduktion

Die beiden Aufgaben zur Textproduktion schreiben das Verfassen eines selbstständigen Textes über zwei verschiedene Themen nach gegebenen Aspekten und mit Angabe der Textsorte vor.

Die Aufgaben zur Textproduktion:

- Interpretation, Analyse, Wertung eines Werkes nach gegebenen Gesichtspunkten (im Weiteren: interpretierende Textproduktion).

Der Basistext der Interpretation ist ein literarisches Werk (Lyrik, schöngeistige Prosa, Drama bzw. Auszug eines Werkes). Die gewählten Werke können von ungarndeutschen oder anderweitigen deutschsprachigen Autoren stammen, aus jeder Epoche, Stilrichtung, ohne Eingrenzung in Thematik oder Gattung. Die Aufgabenstellung verlangt nicht unbedingt Kenntnisse über den Autor. Im Falle eines Auszuges wird die Kenntnis des gesamten Werkes nicht erwartet.

- Verfassen eines Textes, der eine Erörterung oder Meinung darstellt: Reflexion auf eine literarische, kulturelle, ästhetische, ethische Frage, Erscheinung (im Weiteren: reflektierende Textproduktion)

Jede Aufgabe beruht auf einem Basistext (z.B. literarisches Werk, Auszug aus einem Werk, einleitendes Zitat als Grundlage für die Meinungsäußerung, bewertende Argumentation).

Umfang des interpretierenden Textes 400-800 Wörter

Umfang des reflektierenden Textes 150-450 Wörter

Bewertung des schriftlichen Aufgabenblattes

Die zentralen Bewertungskriterien geben die Punkte für die einzelnen Aufgaben, die möglichen inhaltlichen Elemente in Stichworten und die Möglichkeit einer Abweichung von diesen an. Bei der Bewertung der Leistung des Abiturienten darf keine Rolle spielen, wenn die persönliche Wertordnung des bewertenden Lehrers von der allgemeinen Beurteilung der in der Aufgabe behandelten Probleme, Fragen, Erscheinungen oder wenn die Meinung des Abiturienten von der allgemeinen Ansicht abweicht.

Der bewertende Lehrer korrigiert in jeder Aufgabe die Rechtschreibfehler anhand der zentralen Bewertungskriterien. Die Rechtschreibung und das Schriftbild werden am Ende bewertet.

Bewertung des Textverstehens und der Aufgabenreihe zur Überprüfung sprachlicher-literarischer Kenntnisse

Die Lösung des Textverstehens und der Aufgabenreihe zur Überprüfung sprachlicher-literarischer Kenntnisse wird mit Hilfe zentraler Bewertungskriterien bewertet. Die maximale Punktzahl beträgt 40 Punkte. Die Lösungsvorschläge und die Teilpunkte werden im Bewertungsleitfaden angegeben. Der korrigierende Lehrer trägt die Teilpunkte sowie die Gesamtpunktzahl auf die Arbeit ein.

Textverstehen und Aufgabenreihe zur Überprüfung sprachlicher-literarischer Kenntnisse	40 Punkte
---	-----------

Korrektur und Bewertung der Textproduktion

Der korrigierende Lehrer bewertet die Leistung des Abiturienten nach den in der Prüfungsbeschreibung angegebenen Bewertungskriterien und anhand des Leitfadens.

Der Leitfaden zur Korrektur und Bewertung gibt die möglichen Inhalte der Lösung in Stichworten an. Alle, von der Vorgabe abweichenden richtigen Lösungen sind anzunehmen, der korrekte Gebrauch der Fachsprache im Leitfaden wird nicht erwartet. Der korrigierende Lehrer markiert die richtigen inhaltlichen Elemente mit den im Leitfaden angegebenen Zeichen.

Der bewertende Lehrer markiert die Rechtschreib- und Sprachrichtigkeitsfehler, sowie die Fehler im Aufbau und Stil.

Innerhalb der Punktgrenzen wird nach dem Maß der Entsprechung der Kriterien entschieden.

Gesichtspunkte und Bewertung zur Korrektur des literarischen Textes

Die vom korrigierenden Lehrer festgelegte Punktzahl beinhaltet die Punkte für Inhalt, sowie für Aufbau, Stil und Sprachrichtigkeit anhand der folgenden Bewertungskriterien:

Inhalt - Verstehen des Basistextes und der Aufgabe; Kenntnisse im Wissensbereich (Sachwissen, allgemeine Bewandertheit); Entsprechung der Antwortelemente den Aspekten der Aufgabe und des Basistextes (Problemorientiertheit, Hervorhebung des Wesentlichen, Festhalten am Thema, Gedankenreichtum, relevante Beispiele, Meinungsäußerung).

Textaufbau - Aufbau (Gedankengang, Logik, Entsprechung der Gattung); Struktur (Kohärenz, Proportionen, Gliederung, Umfang).

Sprachliche Qualität (Stil, Sprachrichtigkeit) – Sprachregister, Stil, Wortschatz, nach den Normen der Standardsprache.

Gesichtspunkte und Bewertung zur Korrektur der reflektierenden Textproduktion

Die vom korrigierenden Lehrer festgelegte Punktzahl beinhaltet die Punkte für Inhalt, sowie für Aufbau, Stil und Sprachrichtigkeit anhand der folgenden Bewertungskriterien

Sachwissen, allgemeine Bewandertheit

Problemorientiertheit, Gedankenreichtum

Gedankengang, Textaufbau

Sprachliche Qualität (Stil, Sprachrichtigkeit)

Punktenzahl der zwei Textproduktionsaufgaben

Literarischer Text 30 Punkte	Inhalt	15 Punkte
	Textaufbau, Struktur	5 Punkte
	Sprachliche Qualität (Stil, Sprachrichtigkeit)	10 Punkte
Reflektierender Text 20 Punkte	Inhalt	5 Punkte
	Problemorientiertheit	5 Punkte
	Gedankengang	5 Punkte
	Sprachliche Qualität (Stil, Sprachrichtigkeit)	5 Punkte

Bewertung der Rechtschreibung und des Schriftbildes

Rechtschreibung - den Rechtschreibnormen entsprechend, in Anbetracht der Zeichensetzung, der groben und kleinen Fehler, anhand der im Leitfaden angegebenen einheitlichen Bewertungskriterien.

Schriftbild - geordnetes Schriftbild, Lesbarkeit, Gesichtspunkt des Lesers, kultivierte Form.

Gesamtpunktzahl der schriftlichen Arbeit

Textverstehen und Aufgabenreihe zur Überprüfung sprachlicher und literarischer Kenntnisse	40 Punkte
Interpretierender Text	30 Punkte
Reflektierender Text	20 Punkte
Rechtschreibung	8 Punkte
Schriftbild	2 Punkte

Mündliche Prüfung

Die mündliche Prüfung verläuft anhand einer zentralen Thesenliste.

Der Abiturient erörtert sein Thema selbstständig. Zwischenfragen können nur dann gestellt werden, wenn der Schüler offensichtlich einen falschen Weg eingelegt hat oder steckengeblieben ist.

In der mündlichen Prüfung erörtert der Schüler je eine Aufgabe zu einer sprachlichen und einer literarischen These.

Die Thesenliste für Deutsche Sprache und Literatur besteht aus 20 sprachlichen und 20 literarischen Thesen. Die sprachlichen und literarischen Thesen stellen eine getrennte Thesenliste dar. In beiden müssen je 6 Thesen im Vergleich zum vorigen Jahr modifiziert werden.

Folgende Hilfsmittel kann der Prüfling sowohl zur Vorbereitung, als auch zur Antwort verwenden: Anthologie, Werke oder andere gedruckte Hilfsmittel in Zusammenhang mit der Ausarbeitung der Aufgaben der These (z. B. ausgedruckte Version einer Internetseite, einsprachiges Wörterbuch, Atlanten zur Kulturgeschichte, Alben für bildende Kunst). Die Hilfsmittel werden von der Institution, an der die Prüfungskommission arbeitet, zur Verfügung gestellt.

Inhaltliche und formale Merkmale der mündlichen Thesen

Die Thesen sollen so zusammengestellt werden, dass die Aufgaben innerhalb der Thesen - die Spezifika der Themen in Betracht gezogen - einen möglichst gleichen Schwierigkeitsgrad haben; der Abiturient soll im angegebenen Zeitrahmen die Möglichkeit für die erfolgreiche Vorbereitung und Ausführung der These haben.

Sprachliche Thesen für Deutsch

Im Laufe der Prüfung wird gemessen, zu welchem Maße und welcher Qualität der Abiturient zur mündlichen Transaktion und Interaktion fähig ist. Beachtet werden dabei sowohl die rezeptiven, als auch die produktiven (Verstehen und Sprechfertigkeit) Fertigkeiten. Der Prüfling soll zur selbstständigen Erörterung seiner These fähig sein und auch am Gespräch aktiv teilnehmen.

Jede These besteht aus einem Basistext von 250-300 Wörtern und aus zum Text gehörenden Aufgaben (sprachliche Transformation, lexikalische, stilistische Aufgaben usw.). 25% der Thesen sollen Texte in Zusammenhang mit Sprache, Brauchtum, Tradition, Kultur und Minderheitenpolitik usw. der Ungarndeutschen beinhalten.

Literarische Thesen

Die Thesen knüpfen sich an die Themen und Werke/Auszüge aus Werken der allgemeinen Anforderungen im Fach „Deutsche Sprache und Literatur“. Der Abiturient führt seine These selbstständig aus. Zu jeder These gehört eine Aufgabe, die Aufgaben können jeden Prüfungstag

geändert werden. Mindestens zwei Thesen sollen Aufgaben in Zusammenhang mit der ungarndeutschen Literatur enthalten.

Bewertung der mündlichen Prüfung

Maximaler Punktwert der mündlichen Prüfung sind 50 Punkte. Für den Inhalt der literarischen These können 25 Punkte, für den Inhalt der sprachlichen These 10 Punkte, für die sprachliche Qualität beider Thesen zusammen 15 Punkte vergeben werden.

Die Bewertung der Prüfungsleistung erfolgt anhand folgender Kriterien und Punkte. Innerhalb der Punktgrenzen entscheidet das Maß der Entsprechung der Kriterien.

Inhaltliche Qualität - in Literatur insgesamt 25 Punkte, in Sprache 10 Punkte anhand folgender Kriterien:
- Literarische, sprachliche, kulturelle Kenntnisse
- Sachwissen
- Textkenntnis, Textverstehen
- Kompetenz zur Aufgabenlösung
- Gedankenreichtum
- Selbstständige Meinung
- Komplexität der Erörterung
Sprachliche Qualität - für die beiden Thesen zusammen insgesamt 15 Punkte anhand folgender Kriterien:
- Systematisierung, Hervorhebung wichtiger Informationen
- Logischer Gedankengang
- klare, gegliederte Text- und Satzstruktur
- Entsprechender Wortschatz, Wortgebrauch
- Verständliche Vortragsweise

Gesamtpunktzahl der mündlichen Prüfung

Inhaltliche Qualität - Literatur	25 Punkte
Inhaltliche Qualität – deutsche Sprache	10 Punkte
Sprachliche Qualität der Erörterung	15 Punkte

”

5. Az R. Melléklet ROMÁN NEMZETISÉGI NYELV ÉS IRODALOM fejezet II. A VIZSGA LEÍRÁSA cím helyébe a következő rendelkezés lép:

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
240 perc	15 perc	240 perc	20 perc

100 pont	50 pont	100 pont	50 pont
----------	---------	----------	---------

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	NINCS	NINCS	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	A II. feladatlaphoz nyomtatott helyesírási szótár, egy- illetve kétnyelvű szótár (tíz vizsgázónként legalább egy példány)	Irodalmi szöveggyűjtemény, kötet vagy a feladatok kidolgozásával összefüggő más nyomtatott ismerethordozó.	A II. feladatlaphoz nyomtatott helyesírási szótár, egy- illetve kétnyelvű szótár (tíz vizsgázónként legalább egy példány)	Irodalmi szöveggyűjtemény, kötet vagy a feladatok kidolgozásával összefüggő más nyomtatott ismerethordozó.

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	NINCS	témakör- és tételecímek	NINCS	témakör- és tételecímek
Mikor?	NINCS	jogszabály szerint	NINCS	jogszabály szerint

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga	
240 perc		15 perc	
90 perc	150 perc		
Feladatsor		Tételkifejtés	
I. feladatlap: Szövegértés és érvelés vagy gyakorlati szövegalkotás	II. feladatlap: Műértelmező szövegalkotás: műértelmezés vagy összehasonlítás	Egy román nyelvi tétel kifejtése	Egy irodalmi tétel kifejtése

50 pont	40 pont	10 pont	25 pont
Helyesírás: 8 pont Íráskép: 2 pont		A kifejtés nyelvi minősége: 15 pont	
100 pont		50 pont	

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a vizsgázóknak egy központi feladatsort kell megoldaniuk.

A vizsgázó először az I. feladatlapot oldja meg, a megoldásra 90 perc áll rendelkezésére. A feladatlap egy 60 percre tervezett szövegértési és egy 30 percre tervezett szövegalkotási feladatot tartalmaz. A vizsgadolgozatokat a 90 perc leteltével a felügyelő tanár összegyűjti.

Ezután kerül sor a II. feladatlap kiosztására és megoldására. A II. feladat megoldására 150 perc áll rendelkezésre. A megoldáshoz helyesírási szótár, egy-, illetve kétnyelvű nyomtatott szótár használható.

Az írásbeli feladatlap formai jellemzői

Az írásbeli vizsga első része egy szöveg értését és egy adott műfajú, a mindennapi élethez köthető szöveg alkotását várja el. Eszerint tartalmaz egy szövegértési feladatsort, valamint egy szövegalkotási feladatot, amely lehet érvelés vagy gyakorlati szövegműfaj alkotása. A kétfajta szövegalkotási feladat közül a vizsgázó választ.

Az írásbeli vizsga második része egy műértelmező szöveg alkotását várja el, amely lehet egy mű adott szempontú értelmezése vagy két mű adott szempontú összehasonlító értelmezése. A két műértelmező szövegalkotási feladat közül a vizsgázó választ.

Ahol a vizsgázó a kijelölt feladatok közül választ, ott a feladatlapon jelzi a választását. Ha az elkezdett feladat helyett másikat választ, akkor az általa érvénytelennek tekintett írásművet át kell húznia.

Az írásbeli feladatlap tartalmi jellemzői

I. Szövegértés és érvelés vagy gyakorlati szövegalkotás

Szövegértési feladatsor

A szövegértési feladat szövege egy, esetleg két (egymással összefüggő), 700-1000 szó terjedelmű ismeretterjesztő szöveg, publicisztikai mű vagy ezek részlete.

A szövegértést vizsgáló kérdések, feladatok az adott szöveg tematikus, szerkezeti, nyelvi, kommunikációs jellemzőinek megfelelően a következőkre irányulhatnak:

- azonosítás, értelmezés: a szövegben közvetlenül megtalálható tény, adat, megállapítás; különböző szövegbeli érvek, álláspontok; szerzői álláspont; a szöveg jelentése, jelentésrétegei;
- összefüggések: a szöveg grammatikai, stilisztikai jellemzői között; a cím és a szöveg között; a szöveg egészének jelentése, jelentésrétegei között;
- a szöveg jellemzői kommunikatív, szövegműfaji, pragmatikai szempontokból; a szövegbeli utalások, hivatkozások szerepe; a szöveg és más (külső) információk kapcsolata;
- a szöveg felépítése: szövegbeli logikai, tartalmi kapcsolatok; a szöveg szerkezete, a szerkesztésmód, a felépítés által közvetített jelentés;
- a szöveg visszaépítése (pl. vázlat, kivonat, adott szempontú tömörítés stb. formájában).

Érvelés vagy gyakorlati szövegalkotási feladat

A vizsgázó egy érvelési vagy gyakorlati szövegalkotási feladatot old meg az alábbi két választási lehetőség közül.

A feladat megoldásának elvárható terjedelme 120-200 szó.

A feladat a következő lehet:

A) Érvelés: 3-5 érveléssel alátámasztott állásfoglalás valamely közéleti, kulturális, életmódbeli kérdésben.

B) Gyakorlati szövegalkotás: gyakorlati szöveg alkotása adott műfajban, témában, esetleg adott kommunikációs tényezőkkel. A szöveg műfajai a következők lehetnek: motivációs levél; különböző témájú hivatalos levelek (pl. panaszos levél), kérvény; hozzászólás, felszólalás, vitaindító; ajánlás, méltatás.

Mindkét fajta feladat tartalmazhat rövid gondolatébresztő szöveget, szövegrészletet. A feladatlap közli a konkrét feladatoknak megfelelő kritériumokra kapható részpontszámokat.

II. Műértelmező szövegalkotás

A vizsgázó két különböző szövegalkotási feladtból választ egyet. A vizsgázó által választott feladat megoldásának elvárható terjedelme 400-800 szó. A választható feladatok a következők lehetnek:

A) Egy mű (vagy műrészlet) problémaközpontú, értelmező bemutatása.

B) Két mű (vagy műrészlet) adott szempontú összehasonlító értelmezése.

Mindkét feladat bázisszövege román nyelvű, lehet lírai alkotás, szépprózai mű vagy műrészlet, drámarészlet. A művek származhatnak akár magyarországi, akár Magyarországon kívüli román alkotóktól, bármely korszakból, stíluskorszakból, tematikai és műfaji kötöttség nélkül. A feladat nem feltétlenül várja el a szerző ismeretét. Műrészlet esetében nem elvárás a teljes mű ismerete.

Mindkét feladat lényeges eleme az irodalmi szövegekben megjelenő problémák felismerése és az azokra való reflektálás. Mindkét feladat tartalmazza az értelmezés, összehasonlítás középpontjába állítandó problémát, annak kiemelt szempontját, szempontjait (pl. a megjelenített téma, élmény, probléma, helyzet; a szereplők viselkedése, jellemzése, egymáshoz való viszonya; a motívumok szerepe, jelentése; különböző korok életszemlélete, értékrendje).

Legalább az egyik feladatnak a magyarországi románság kultúrájához kell kapcsolódnia.

Az írásbeli feladatlap értékelése

A központi javítási-értékelési útmutató tartalmazza az egyes feladatokra adható pontok megoszlását. A javítási-értékelési útmutató címszavakban közli a megoldás lehetséges tartalmi elemeit és az ettől való eltérés lehetőségét. A vizsgázó teljesítményének értékelését nem befolyásolhatja sem az, ha az értékelő személyes értékítélete eltér a feladatban tárgyalt probléma, kérdés, jelenség általánosnak tekinthető megítélésétől, sem az, ha a vizsgázó véleménye eltér az általánosnak tekinthető megközelítéstől.

A javító tanár mindegyik feladatban jelöli a helyesírási hibákat a központi javítási-értékelési útmutatóban közölt hibatípusok szerint. A végső minősítésben értékeli az egész dolgozat helyesírását és írásképét.

I. Szövegértés és érvelés vagy gyakorlati szövegalkotás

A szövegértési feladatsor javítása, értékelése

A szövegértési feladatsor értékelése központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. A feladatsor maximális pontértéke 40 pont. Az elfogadható válaszok tartományát, valamint az adható részpontokat a javítási-értékelési útmutató közli. A javító tanár a dolgozaton feltünteti a részpontszámokat, valamint az elért összpontszámot.

Az érvelés vagy a gyakorlati szövegalkotási feladat javítása, értékelése

A szövegalkotási feladat értékelése központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. A feladat maximális pontértéke 10 pont. Értékelni a feladatban csak a választható két feladat egyikét lehet. Ha a vizsgázó mindkét feladatot megoldja, és választását nem jelöli egyértelműen

(nem húzza alá, melyiket választotta, vagy nem húzza át az érvénytelen megoldást), akkor a javító tanárnak a vizsgadolgozatban szereplő megoldások közül a sorrendben első megoldást kell értékelnie. A javítási-értékelési útmutató közli mindkét feladat megfelelő, elvárt elemekért adható részpontszámait. A javító tanár az elfogadott tartalmi és formai elemeket a javítási-értékelési útmutatóban közölt jelrendszerrel jelzi. A javító tanár a dolgozaton feltünteti a részpontszámokat, valamint az elért összpontszámot.

A szövegértés és érvelés vagy gyakorlati szövegalkotás (I. feladatlap) értékelésének pontértékei:

Szövegértés és érvelés vagy gyakorlati szövegalkotás	Szövegértési feladat	40 pont
	Szövegalkotási feladat	10 pont

II. A műértelmező szövegalkotás javítása, értékelése

A javító tanár a vizsgaleírásban közölt értékelési szempontok és a javítási-értékelési útmutató alapján minősíti a vizsgázó teljesítményét.

A javítási-értékelési útmutató címszavakban közli a megoldás lehetséges tartalmi elemeit. Az ettől eltérő minden jó megoldás is elfogadható, nem elvárás továbbá a javítási-értékelési útmutató szakmailag pontos nyelvének használata. A javító tanár a jónak minősített tartalmi elemeket a javítási-értékelési útmutatóban közölt jelrendszerrel jelöli. Jónak minősíthető elem a tartalmilag helytálló, indokolható megfigyelés, következtetés, megállapítás.

Ha a vizsgázó egynél több témát old meg, és választását nem jelöli egyértelműen (nem húzza alá, melyiket választotta, vagy nem húzza át az érvénytelen megoldást), akkor a javító tanárnak a vizsgadolgozatban szereplő megoldások közül a sorrendben első megoldást kell értékelnie.

A javító tanár jelzi a szerkezeti, stílusbeli, nyelvhelyességi és helyesírási hibákat a javítási-értékelési útmutatóban közölt javítási módok szerint.

A ponttháárokon belül az értékelés kritériumainak való megfelelés mértéke dönt.

A műértelmező szövegalkotás minősítésének szempontjai és értékelése

Tartalom - a bázisszöveg és a feladat értése; tudáskeretének ismerete (vonatkozó tárgyi tudás, általános tájékozottság); a válaszlemek megfelelése a feladat szempontjainak, szövegbázisának; a problémaérzékenység, lényeglátás, témataartás, gondolatgazdagság, releváns példák, véleménynyilvánítás szerint.

Szövegszerkezet - a felépítés (gondolati íve, logikája, a műfajnak való megfelelés); a szerkezet (koherencia, arányosság, tagolás, terjedelem) szerint.

Nyelvi igényesség (stílus, nyelvhelyesség) a nyelvi regiszter, a szókincs, a köznyelvi normának való megfelelés szerint.

Műértelmező szövegalkotási feladat	Tartalmi minőség		25 pont
	Nyelvi minőség	Szövegszerkezet	5 pont
		Nyelvi igényesség (stílus, nyelvhelyesség)	10 pont

A helyesírás és az íráskép minősítése

Helyesírás - a helyesírás szabályainak való megfelelés szerint; a súlyos hibák, az enyhe hibák és a központosítás figyelembevételével, a javítási-értékelési útmutatóban közölt egységes pontozási elv szerint.

Íráskép - a szöveg rendezettsége, olvashatósága, az olvasó szempontjának figyelembevétele, a forma kulturáltsága szerint.

Az írásbeli dolgozat pontszámainak összesítése

Szövegértés és érvelés vagy gyakorlati szövegalkotás	Szövegértés	40 pont
	Szövegalkotás	10 pont
Műértelmező szövegalkotás	Tartalmi minőség	25 pont
	Nyelvi minőség	15 pont
Helyesírás		8 pont
Íráskép		2 pont

Szóbeli vizsga

A tétellapon megjelölt feladatot a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekezdni csak akkor lehet, ha a vizsgázó teljesen helytelen úton indult el, vagy nyilvánvaló, hogy elakadt.

A szóbeli vizsga egy román nyelvi és egy irodalmi tételhez megfogalmazott feladat megoldásából és a megoldás kifejtéséből áll.

A román nemzetiségi nyelv és irodalom tételsor 20 román nyelvi és 20 irodalmi tételből áll. A román nyelvi és az irodalmi tételek egymástól elkülönülő tételsorokat alkotnak.

A nyelvi és az irodalmi tételsorban irodalomból és román nyelvből is legalább 6 tételt módosítani kell az előző évhez képest.

Az egyes tételekhez legalább egy-egy feladat tartozik. A vizsgázó a következő segédeszközöket használhatja a felkészüléshez és a feladatkiejtéshez: irodalmi szöveggyűjtemény, kötet vagy a feladatok kidolgozásával összefüggő más nyomtatott ismerethordozó a tételnek megfelelő részlete (pl. internetes oldal nyomtatott változata, egynyelvű szótár, művelődéstörténeti térkép, képzőművészeti album). A tételsornak megfelelő segédeszközöket a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

Román nyelvi altételsor

Az altételsort a részletes vizsgakövetelmény Román nyelv című fejezetében foglaltak alapján kell összeállítani. A román nyelvi altételek a részletes követelmények következő témáira épülnek: Nyelvek Európában, A román nyelv története, Nyelv és társadalom, A nyelvi szintek, Szöveg és szövegtípusok, Kommunikáció, Retorikai alapismeretek, Stilisztika és stílustörténet.

Irodalmi altételsor

Az altételsort a részletes vizsgakövetelmény Román irodalom című fejezetében foglalt témák (a Szerzők és művek, illetve az Értelmezési szintek, megközelítések) kombinációiból állítja össze a szaktanár oly módon, hogy a Szerzők és művek minden témájából legalább egy altétel szerepeljen a 20 irodalmi altétel között. Ezek bármelyike meríthet az Értelmezési szintek, megközelítések szempontjaiból.

A román nyelvi altétel

Az altétel a témakörnek, illetve az altételben konkretizált feladatnak megfelelően tartalmazhat egy megállapítást, idézetet, felvezető gondolatot, nyomtatott vagy elektronikus dokumentumot (pl. űrlapot, használati utasítást, újságcímet, képet, ábrát, térképet, internetes oldalt, egynyelvű szótár részletét), majd a kifejtendő feladat megjelölését.

Az altételben kitűzött feladat lehet az idézet, illetve a mellékelt dokumentum adott szempontú elemzése értelmezése, a szempontban megfogalmazott nyelvi probléma, jelenség, szabály bemutatása, kifejtése, érvek megfogalmazása, a feladatban adott műfajnak megfelelő előadása stb.

Irodalom altétel

Az altétel tartalmazhat egy felvezető nyomtatott vagy elektronikus dokumentumot (pl. szépirodalmi idézetet, értekező prózát, esszé rövid részletét, illusztrációt, képzőművészeti alkotást, színpadképet, filmképet, ábrát, térképet stb.), majd közli a bemutatandó témát, annak kiemelt szempontját, a témának, illetve a kitűzött szempontnak megfelelően konkrét művek megjelölését. A kiemelt szempont lehet pl. bármely műfaji, tematikus, stíluskorszakbeli, poétikai, esztétikai, etikai kérdés. Legalább két altétel a magyarországi románok irodalmával kapcsolatos feladatokat tartalmazzon. Ha azt az altétel kifejtése igényli, illetve lehetővé teszi, a vizsgázó választhat az altételben megjelölt *Szerzők* vagy *művek* közül.

Mindkét tétel sor témaköreit és tételcímeit a jogszabályban meghatározott időben és módon nyilvánosságra kell hozni. Az egyes tételekhez tartozó feladatok nem hozhatók nyilvánosságra, csak a vizsgán ismerhetők meg.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 50 pont. Ezen belül az irodalom felelet tartalmi minőségéért 25 pont, a nyelvi felelet tartalmi minőségéért 10 pont, a két felelet nyelvi minőségéért együtt 15 pont adható.

A vizsgateljesítmény értékelése az alábbi értékelési kritériumok és pontszámok alkalmazásával történik. A ponthatárokon belül az értékelés kritériumainak való megfelelés mértéke dönt.

Tartalmi minőség - irodalomból összesen 25 pont, román nyelvből összesen 10 pont a következő kritériumok mérlegelésével:
- Irodalmi, nyelvi, kulturális tájékozottság
- Tárgyi tudás
- Szövegismeret, szövegértés
- Feladatmegoldó képesség
- Gondolatgazdagság
- Önálló vélemény
- A feladat kifejtettsége
Nyelvi minőség - a két feleletre összesen 15 pont a következő kritériumok mérlegelésével:
- Rendszerezés, lényegkiemelés
- Logikus gondolatmenet
- Világos, tagolt szöveg- és mondatszerkesztés
- Megfelelő szókincs, szóhasználat
- Érthető előadásmód

A szóbeli vizsgarész pontszámainak összesítése

Tartalmi minőség - irodalom	25 pont
Tartalmi minőség - román nyelv	10 pont
A kifejtés nyelvi minősége	15 pont

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga	
240 perc		20 perc	
Feladatsor		Tételkifejtés	
Szövegértési és nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor	Szövegalkotási feladatok: műértelmező szöveg és reflektáló szöveg	Egy román nyelvi tétel kifejtése	Egy irodalmi tétel kifejtése
40 pont	50 pont	10 pont	25 pont
Helyesírás: 8 pont Íráskép: 2 pont		A kifejtés nyelvi minősége 15 pont	
100 pont		50 pont	

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a vizsgázóknak egy központi feladatsort kell megoldaniuk.

A vizsgázó egyetlen feladatlapot kap, a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg, és a feladatok megoldásának sorrendjét is meghatározhatja. A feladatok megoldására 240 perc áll rendelkezésre. A megoldáshoz helyesírási szótár, illetve egy- illetve kétnyelvű nyomtatott szótár használható.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Az írásbeli vizsga a szaktárgyi tudás alkalmazását mérő szövegértési, nyelvi-irodalmi műveltségi feladatokat, valamint két különböző szövegalkotási feladatot tartalmaz.

Szövegértési és nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor

A szövegértési és nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor egy román nyelvű alkotáshoz (irodalmi vagy nyelvi témájú értekező prózához, esszéhez, vagy annak részletéhez, lírai műhöz, szépprózai alkotáshoz, illetve részletéhez, egy drámához, vagy annak részletéhez) kapcsolódik.

A feladatsor egyrészt a szöveg értését, másrészt a kapcsolódó nyelvi és irodalmi ismeretek alkalmazását várja el (pl. fogalmak felismerése, azonosítása, definíciója, alkalmazása különböző szövegekre; különböző történeti, műfaji, tematikus, motivikus összefüggések feltárása; műismeret; a vizsgálandó szöveg kommunikációs, nyelvi, grammatikai, retorikai, stilisztikai, szövegtani, helyesírási jellemzői; kapcsolódó nyelvi kérdések). A feladatsor szövegértésre, nyelvi ismeretekre és irodalmi műveltségre irányuló kérdéseket egyaránt tartalmaz.

Szövegalkotási feladatok

A két szövegalkotási feladat két különböző témáról szóló, adott szempontú és műfajú önálló szöveg alkotását írja elő.

A szövegalkotási feladatok a következők:

- Egy mű adott szempontú elemzése, értelmezése, értékelése (a továbbiakban: műértelmező szövegalkotási feladat).

A műértelmező feladat bázisszövege irodalmi alkotás (lírai, szépprózai, vagy drámai mű, illetve annak részlete). Az akár magyarországi, akár azon kívüli Magyarországon alkotóktól származó művek választhatók bármely korszakból, stíluskorszakból, tematikai és műfaji kötöttség nélkül. A feladat nem feltétlenül várja el a szerző ismeretét. Műrészlet esetében nem elvárás a teljes mű ismerete.

- Érvelő vagy véleménykifejtő szöveg megfogalmazása: reflektálás egy irodalmi, kulturális, esztétikai, bölcséleti, etikai kérdésre, jelenségre, pl. kor-, kulturális, közéleti jelenségre (a továbbiakban: reflektáló szövegalkotási feladat).

A feladatok mindegyike szövegbázisú (pl. irodalmi mű, műrészlet; rövid felvezető idézet a véleménykifejtés, értékelő érvelés alapjaként).

A műértelmező szöveg elvárt terjedelme 400-800 szó.

A reflektáló szöveg elvárt terjedelme 150-450 szó.

Legalább az egyik feladatnak a magyarországi románság kultúrájához kell kapcsolódnia.

Az írásbeli feladatlap értékelése

A központi javítási-értékelési útmutató tartalmazza az egyes feladatokra adható pontok megoszlását. A javítási-értékelési útmutató címszavakban közli a megoldás lehetséges tartalmi elemeit és az ettől való eltérés lehetőségét. A vizsgázó teljesítményének értékelését nem befolyásolhatja sem az, ha az értékelő személyes értékítélete eltér a feladatban tárgyalt probléma, kérdés, jelenség általánosnak tekinthető megítélésétől, sem az, ha a vizsgázó véleménye eltér az általánosnak tekinthető megközelítéstől.

A javító tanár mindegyik feladatban jelöli a helyesírási hibákat a központi javítási-értékelési útmutatóban közölt hibatípusok szerint. A végső minősítésben értékeli az egész dolgozat helyesírását és írásképet.

A szövegértési és nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor javítása, értékelése

A szövegértési, nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor értékelése központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. A feladatsor maximális pontértéke 40 pont. Az elfogadható válaszok tartományát, valamint az adható részpontokat a javítási-értékelési útmutató közli. Az értékelő a dolgozaton feltünteti a vizsgázó által elért részpontszámokat, valamint a feladatsor megoldásával elért összpontszámot.

Szövegértési, nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor	40 pont
---	---------

A szövegalkotási feladatok javítása, értékelése

A javító tanár a vizsgaleírásban közölt értékelési szempontok és a javítási-értékelési útmutató alapján minősíti a vizsgázó teljesítményét.

A javítási-értékelési útmutató címszavakban közli a megoldások lehetséges tartalmi elemeit. Az ettől eltérő minden jó megoldás is elfogadható, nem elvárás továbbá a javítási-értékelési útmutató szakmailag pontos nyelvének használata. A javító tanár a jónak minősített tartalmi elemeket a javítási és értékelési útmutatóban közölt jelrendszerrel jelöli.

A javító tanár jelzi a szerkezeti, stílusbeli, nyelvhelyességi és helyesírási hibákat.

A ponthatárokon belül az értékelés kritériumainak való megfelelés mértéke dönt.

A műértelmező szövegalkotás minősítésének szempontjai és értékelése

A javító tanár által megállapított pontszám jelzi a műértelmező feladat értékelésének tartalmi pontszámát, valamint a szövegszerkezet, a stílus és a nyelvhelyesség értékelésének pontszámait a következő kritériumok szerint:

Tartalom - a bázisszöveg és feladat értése; tudáskeretének ismerete (vonatkozó tárgyi tudás, általános tájékozottság); a válaszelemek a feladat szempontjainak, szövegbázisának való megfelelése (problémaérzékenység, lényeglátás, témataratás, gondolatgazdagság, releváns példák, véleménynyilvánítás) szerint.

Szövegszerkezet - a felépítés (gondolati íve, logikája, a műfajnak való megfelelés); a szerkezet (koherencia, arányosság, tagolás, terjedelem) szerint.

Nyelvi igényesség (stílus, nyelvhelyesség) - a nyelvi regiszter, a stílus, a szókincs, a köznyelvi normának való megfelelés szerint.

A reflektáló szövegalkotás minősítésének szempontjai és értékelése

A javító tanár által megállapított pontszám jelzi a reflektáló feladat értékelésének tartalmi, szerkezeti, nyelvi pontszámait a következő kritériumok szerint:

Tárgyi tudás, általános tájékozottság

Problémaérzékenység, gondolatgazdagság

Gondolatmenet, szövegfelépítés

Nyelvi igényesség (stílus, nyelvhelyesség)

A két szövegalkotási feladat értékelésének pontértékei:

Műértelmező szöveg 30 pont	Tartalom	15 pont
	Szövegszerkezet	5 pont
	Nyelvi igényesség (stílus, nyelvhelyesség)	10 pont
Reflektáló szöveg 20 pont	Tartalom	5 pont
	Problémaérzékenység	5 pont
	Gondolatmenet	5 pont
	Nyelvi igényesség (stílus, nyelvhelyesség)	5 pont

A helyesírás és az íráskép minősítése

Helyesírás - a helyesírás szabályainak való megfelelés szerint; a súlyos hibák, az enyhe hibák és a központosítás figyelembevételével, a javítási-értékelési útmutatóban közölt egységes pontozási elv szerint.

Íráskép - a szöveg rendezettsége, olvashatósága, az olvasó szempontjának figyelembe vétele, a forma kulturáltsága szerint.

Az írásbeli dolgozat pontszámainak összesítése

Szövegértési és nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor	40 pont
Műértelmező szövegalkotási feladat	30 pont
Reflektáló szöveg	20 pont

Helyesírás	8 pont
Íráskép	2 pont

Szóbeli vizsga

Az emelt szintű szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik.

A tétellapon megjelölt feladatot a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekérdezni csak akkor lehet, ha a vizsgázó teljesen helytelen úton indult el, vagy nyilvánvaló, hogy elakadt.

A szóbeli vizsga egy román nyelvi és egy irodalmi tételhez megfogalmazott feladat megoldása, és a megoldás kifejtése.

A román nemzetiségi nyelv és irodalom tételsor 20 román nyelvi és 20 irodalmi tételből áll. A román nyelvi és az irodalmi tételek egymástól elkülönülő tételsorokat alkotnak.

A nyelvi és az irodalmi tételsorban irodalomból és román nyelvből is legalább 6 tételt módosítani kell az előző évhez képest.

A vizsgázó a következő segédeszközöket használhatja a felkészüléshez és a tételkifejtéshez: irodalmi szöveggyűjtemény, kötet vagy a feladatok kidolgozásával összefüggő más nyomtatott ismerethordozó a tételnek megfelelő részlete (pl. internetes oldal nyomtatott változata, egynyelvű szótár, művelődéstörténeti térkép, képzőművészeti album). A tételsornak megfelelő segédeszközöket a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli vizsga egy román nyelvi és egy irodalmi témakörhöz megfogalmazott altétel kifejtése. A témakörök, illetve az altételek évről évre változhatnak.

Román nyelvi altételsor

A tételsor a részletes vizsgakövetelmények *Román* nyelv című fejezete témaköreinek mindegyikéből legalább egy altételt tartalmaz.

Irodalmi altételsor

A szóbeli vizsga tételeit a részletes vizsgakövetelmények *Szerzők, művek*, valamint az *Értelmezési szintek* témáiból kell összeállítani. Minden tételhez egy feladat tartozik, a feladatok vizsganaponként változhatnak.

A román nyelvi altétel

A román nyelvi altétel minden esetben tartalmaz egy megállapítást, idézetet, felvezető gondolatot, nyomtatott vagy elektronikus dokumentumot (pl. űrlapot, használati utasítást, újságoldalt, képet, ábrát, térképet, internetes oldalt, egynyelvű szótár részletét), majd közli a kifejtendő feladatot.

Az altételekben kitűzött feladat lehet az idézet, illetve a mellékelt dokumentum adott szempontú elemzése, értelmezése, a szempontban megfogalmazott nyelvi probléma, jelenség, szabály bemutatása, kifejtése, fogalom értelmezése, érvek megfogalmazása, a feladatban megjelölt műfaj előadása stb.

Irodalom altétel

Az Irodalom altétel minden esetben tartalmazhat egy felvezető nyomtatott vagy elektronikus dokumentumot (pl. szépirodalmi idézetet, értekező prózát, esszé rövid részletét, illusztrációt, képzőművészeti alkotást, színpadképet, filmképet, ábrát, térképet stb.), majd közli a bemutatandó témát, annak kiemelt szempontját, a témának, illetve a kitűzött szempontnak megfelelően esetleg szerző és mű megjelölését.

Az altételben kiemelt szempont (feladat) lehet bármely poétikai, irodalomtörténeti, stílus-korszakbeli, esztétikai, etikai kérdés, valamely életprobléma, motívum, a műre, a szerzői

életpályára jellemző sajátosság. Legalább két altétel a magyarországi románok irodalmával kapcsolatos feladatokat tartalmazzon.

Mindkét tárgy tételsorának témaköreit és tételcímeit a jogszabályban meghatározott időben és módon nyilvánosságra kell hozni. Az egyes tételekhez tartozó feladatokat nem szabad nyilvánosságra hozni, csak a vizsgán ismerhetők meg.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 50 pont. Ezen belül az irodalom felelet tartalmi minőségéért 25 pont, a román nyelvi felelet tartalmi minőségéért 10 pont, a két felelet nyelvi minőségéért együtt 15 pont adható.

A vizsgateljesítmény értékelése az alábbi értékelési kritériumok és pontszámok alkalmazásával történik. A ponthatárokon belül az értékelés kritériumainak való megfelelés mértéke dönt.

Tartalmi minőség - irodalomból összesen 25 pont; román nyelvből összesen 10 pont a következő kritériumok mérlegelésével:
- Irodalmi, nyelvi, kulturális tájékozottság
- Tárgyi tudás
- Szövegismeret, szövegértés
- Feladatmegoldó képesség
- Gondolatgazdagság
- Önálló vélemény
- A feladat kifejtettsége
Nyelvi minőség - a két feleletre összesen 15 pont a következő kritériumok mérlegelésével:
- Rendszerezés, lényegkiemelés
- Logikus gondolatmenet
- Világos, tagolt szöveg- és mondat szerkesztés
- Megfelelő szókincs, szóhasználat
- Érthető előadásmód

A szóbeli vizsgarész pontszámainak összesítése

Tartalmi minőség - irodalom	25 pont
Tartalmi minőség - román nyelv	10 pont
A kifejtés nyelvi minősége	15 pont

”

6. Az R. Melléklet LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ fejezet helyébe a következő rendelkezés lép:

„LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

I. CERINȚE DETALIAȚE DE BACALAUREAT

A) COMPETENȚE

NIVEL MIJLOCIU ȘI NIVEL RIDICAT

1. *Înțelegerea textului*

1.1. Înțelegerea esenței textelor ce diferă în funcție de gen și de tematică.

1.1.1. Selectarea rațională (logică) a informațiilor, alegerea și realcătuirea lor în funcție de obiectivele propuse.

1.1.2. Formarea opiniilor personale deodată cu receptarea noilor cunoștințe și noțiuni.

1.1.3. Formarea orientării adecvate și a unor deprinderi corecte în folosirea surselor de informații din presa scrisă și electronică, în genurile publicistice.

1.1.4. Aplicarea cunoștințelor de gramatică și de literatură în înțelegerea și alcătuirea textelor transmise prin presa scrisă și electronică.

1.1.5. Interpretarea textelor *ficționale* și *non-ficționale*.

1.2.1. Procedee de înțelegere a textului și exerciții pe baza diverselor tipuri de texte; receptarea organică a ideilor, argumentației și opiniilor din textele respective.

1.2.2. Înțelegerea și promovarea rolului educativ al literaturii.

1.2.3. Compararea diverselor tipuri de texte (*beletristice, științifice, oficiale, publicistice*), identificarea trăsăturilor lingvistice, stilistice și structurale specifice.

1.2.4. Definirea coeziunii mesajului scris și a raporturilor sale logice, stabilirea obiectivelor și a contextului de comunicare.

1.2.5. Identificarea și înțelegerea raporturilor semantice și cauzale în interiorul textului și între diverse texte.

1.2.6. Formularea corectă a textelor scrise și orale în funcție de destinatar, tematică și mesaj.

2. *Producerea de texte scrise*

2.1. Prelucrarea temelor *ficționale* și *non-ficționale* în cadrul diverselor tipuri de texte (de ex. locul și rolul naționalităților în Uniunea Europeană; lingvismul dublu (graiul și limba standard), bilingvismul, schimbarea de cod; mondializarea; nivelul de trai de calitate, comportamentul uman; formele de manifestare a culturii afective; lumea calculatoarelor.)

2.2. Formarea textelor în scris în funcție de conținutul, de stilul și de structura titlului, a destinatarului și a temei (de ex. însemnări, recomandare, relatare cronologică, prezentarea impresiilor în urma vizionării unei piese de teatru sau a unui film, disertație, eseu, interpretarea operei).

2.3. Dezbateră în scris a unei teme date cu metoda argumentației individuale și a convingerii.

2.4. Prezentarea impresiilor de lectură sub formă de compunere bine concepută din punct de vedere al conținutului, limbii și structurii.

2.5. Exprimarea impresiilor estetice legate de opere de artă, într-un stil bine conturat cu o structură logică distinctă.

2.6. Elaborarea unui jurnal de călătorie despre o excursie memorabilă, peisaje pitorești, moștenire culturală.

2.7. Însușirea și aplicarea la nivel de deprinderi ale cerințelor de conținut și de formă legate de formularele oficiale (*cerere, autobiografie, dosar pentru concurs, proces verbal*).

2.8. Cunoașterea aprofundată a normelor și a mijloacelor tehnice de redactare; siguranța în scrierea corectă, simț corect al măsurii și aspect estetic al grafiei.

3. *Vorbirea, producerea de texte orală*

3.1. Formularea unei comunicări individuale potrivit normelor limbii, situației de comunicare, temei și genului.

3.2. Comunicarea orală coerentă, de evidențiere a esenței, construită logic (*articulare potrivită, accent corect, intonație potrivită, ritm corect în vorbire*).

4. Folosirea conceptelor

4.1. Receptarea rațională și afectivă a impresiilor de lectură, prezentarea cu concepte adecvate.

4.2. Folosirea motivată a conceptelor etice, estetice, poetice și lingvistice.

4.3. Clarificarea conceptelor pe baza exemplelor. Numai la nivel ridicat interpretarea și compararea noțiunilor în diferite contexte istorice.

B) DOMENII DE CUNOȘTINTE

1. Limba română

TEME	NIVELUL EXAMENULUI	
	Nivelul mijlociu	Nivelul ridicat
1. Comunicare	Factori, funcțiile și formele procesului de comunicare. Metalingvismul.	Coordinarea limbajului și metalingvismului. Rolul estetic al comunicării.
2. Limbile în Europa	Originea limbilor. Diverse familii și tipuri de limbi. Limbile neolatine. Analiza limbii din perspectivă diacronică și sincronică. Cunoștințe de bază din istoricul grafiei.	Limbi, spații lingvistice în Europa. Limbi aglutinante (cu afixare), izolate (determinate de topică) și flexionare (cu flexiune). Limba ca sistem în schimbare. Aspecte din istoria scrierii.
3. Istoria limbii române	Limba română este o limbă neolatină (romanică). Înrudire de limbi. Etapele mai importante ale genezei limbii. Legăturile cu alte popoare, influența lor asupra formării și schimbării limbii. Raportul între contextul istorico-cultural și formarea vocabularului. Esența, criteriile înrudirii limbilor. Izvoare ale istoriei limbii: monumente de limbă (scrise, tipărite). Începuturile scrierii în limba română: <i>Scrisoarea lui Neacșu din Cîmpulung</i> .	Analiza unui (fragment) text din epoca veche a literaturii române (prezentarea a două-trei exemple din istoria limbii). Mănăstirile, ca focare de limbă și cultură românească.
4. Formarea normelor limbii scrise	Importanța textelor maramureșene. Influența protestantismului asupra culturii române. Influența literaturii religioase	Formarea și dezvoltarea limbii literare române.

	asupra dezvoltării limbii române. Biblia de la București (Biblia lui Șerban Cantacuzino, 1688). Rolul marilor cronicari în răspândirea culturii române. Contribuția istoriografiei la dezvoltarea limbii literare și a literaturii române. Răspândirea tipăririi cărților. Aria limbii române.	
5. Cultivarea limbii	Confesiuni ale poezilor și prozatorilor (și a celor români din Ungaria) despre limba. Probleme fundamentale ale cultivării actuale a limbii române (de ex. <i>neologisme, cuvinte străine, locuri comune</i>).	Rolul și importanța traducerilor literare. Rolul informațiilor scrise și electronice în procesul cultivării limbii.
6. Limba și societatea		
6.1. Variantele de limbă	Dialectele: daco-român (<i>muntenesc, moldovenesc, bănațean, crișean, maramureșean</i>); aromân; (macedoromân); meglenoromân; istoromân. Stratificarea limbii române. Principalele variante ale limbii: limba comună, dialectele, limbaje de grup. Manifestarea stratificării geografice și sociale în vocabular: limba comună regională, limbaje speciale, limbaje de grup, limbaj al tineretului, argoul (jargonul). Variantele lingvistice ale românilor din Ungaria. Dialectul bihorean. Dialectul crișean-mureșean. Folosirea curentă a dicționarilor explicative și bilingve.	Stratificarea orizontală și verticală a limbii române actuale. Analiza diverselor texte dialectale.
6.2. Folosirea limbii de către naționalitățile conlocuitoare	Denumirea altor limbi aparținând naționalităților din Ungaria.	Folosirea limbii de către comunitatea de naționalitate română. <i>Lingvismul dublu (graiul, limba standard), bilingvismul, (româna, maghiara), schimbarea de cod.</i>

		Bilingvismul individual și colectiv. Legăturile între contextul socio-cultural și schimbările la nivelul limbii. Schimbarea codului lingvistic.
7. Nivelurile limbii, specificul sistemului gramatical	Texte ficționale și non-ficționale. Analiza textelor ficționale și non-ficționale din punct de vedere fonetic, morfologic, sintactic și semantic. Aplicarea normelor în formarea diverselor tipuri de texte.	Analiza comparată a sunetelor românești și maghiare.
7.1. Fonetică	Cunoștințe fonetice. Regulile vocalelor și consoanelor. Grupuri fonetice (<i>diftongul, triftongul, semivocala</i>). Hiatul. Silabele accentuate și neaccentuate.	Compararea foneticii române cu cea a limbii maghiare. Deosebirile adecvate ale dialectelor limbii române.
7.2. Morfematică	Rolul sufixelor și prefixelor în compoziția formei cuvintelor și semnificația lor. Corectitudinea în formarea cuvintelor. Cuvintele și textele în context.	Cuvinte din fondul principal, cuvinte derivate, familii de cuvinte. Definirea sensului cuvintelor în context. Principiile fundamentale ale ortografiei.
7.3. Morfologie	Cunoștințe de morfologie. Sistemul părților de vorbire. Ortografia părților de vorbire de tranziție.	
7.4. Structura sintagmatică a propoziției	Structura propoziției, principalele părți ale propoziției. Analiza structurii predicative și a complementelor. Acordul între predicat și subiect. Sintagma de subordonare și de coordonare.	Analiza morfologică a unui text sau a unui fragment. Schimbarea valorii gramaticale cu exemple. Acordul formal și cel logic. Interpretarea raportului subiect-predicat. Definirea la nivel de deprinderi a structurilor sintagmatice ale propoziției și alcătuirea schemei arborescente.
7.5. Sintaxă	Prezentarea conceptelor sintactice. Propoziția în comunicarea orală și scrisă.	Analiza frazelor.

	Felurile propozițiilor după structura lor: Propoziții simple. Propoziții dezvoltate. Fraza. Coordonarea și subordonarea.	
7.6. Propozitia în context	Propoziția și textul. Semnificația propoziției în context. Semnificații denotative și conotative ale propoziției.	Prezentarea raportului între propoziție și text. Fenomenul coeziunii lineare și al coeziunii globale.
7.7. Raporturi logice și de conținut	Rolul semnelor lingvistice și metalingvistice în diferențierea propozițiilor enunțative, interogative, optative, exclamative și imperative. Relația între vorbitor și sensul propozițiilor. Analiza felului propozițiilor din punct de vedere gramatical și semantic.	
8. Semne lingvistice, sistemul de semne	Semnul lingvistic, semnificația sensului cuvântului. Sistemul semnelor lingvistice. Morfeme. Lexeme, sintagme, propoziții. Clasificarea semnelor lingvistice. Raportul între aspectul fonetic și semnificație. Cuvinte onomatopice, evocative. Cuvinte unisemantice, polisemantice, omonime. Utilizarea dicționarului. Sinonime, antonime. Câmpul semantic.	Rolul (locuțiunilor) în textele ficționale (exemple la liberă alegere). Normele de comunicare în diferitele perioade istorice. Descifrarea corectă a metaforelor.
9. Textul	Natura textului. Semnele lingvistice și metalingvistice ale textului. Coeziunea textului; coeziunea globală și lineară.	Exerciții de analiză textului. Identificarea raporturilor logico-semantică.
9.1. Funcțiile textului	Textul și comunicarea. Cele două forme fundamentale ale textului (<i>vorbirea curentă și scrierea</i>). Caracteristicile diverselor tipuri de texte. Cunoașterea regulilor de folosire a textului.	Forța de coeziune a textului și componentele ei (<i>factorii de natură extralingvistică; relațiile semantice; relațiile gramaticale</i>).

	Codul comunicației (<i>componentele lingvistice și extralingvistice</i>).	
9.2. Structura textului	Contexte de comunicare care determină înțelegerea textului și producerea de text. Funcțiile de orientare, de exprimare și de scoatere în evidență ale textului. Unitățile structurii textului. Unitățile structurii textului (de proză) și ale macrostructurii. Propoziția în contextul structurii, propoziția în text. Tipuri de structurare a textului: temporala (<i>lineara</i>), spațiala, logica. Alte modalități de structurare (<i>paralelism, opoziție, construcții în cadru, ordonare armonioasă a elementelor eterogene, asociații de idei</i>).	Raportul între nivelurile textului și forța de coeziune a textului. Analiza structurală a textului în proză (<i>unitățile de micro-și macrostructură; tipurile de structură</i>).
9.3. Semnificația textului	Mijloacele coeziunii <i>globale</i> ale textului: rețeaua tematică a textului, izotopie, raporturi de conținut și logice (<i>raporturi spațiale, temporale, logice, raporturi cauză-efect</i>); titlul pentru marcarea temei. Elemente semantice de relație în context (<i>cuvinte-cheie, sinonime, polisemantism, omonime, antonime</i>). Raporturi <i>temă-remă</i>.	Scoaterea la iveală a segmentelor spațiale, temporale, cauzale. Delimitarea rețelelor tematice.
9.4. Gramatica textului	Elemente gramaticale de legătură, conexiuni și retroacțiuni (feed-back). Topica frazei. Ritmul textului.	Rolul elementelor de legătură în realizarea contextualității.
9.5. Interpretarea textului	Identificarea rețelei tematice în diverse tipuri de texte.	Rezolvarea temelor de interpretare a textului (<i>rețelele tematice, urmărirea micro-și macrostructurilor, acordul</i>,

		topica).
9.6. Intertextualitatea	Principalele caracteristici ale intertextualității între CD-ROM și internet. Interpretarea intertextualității în textele ficționale și non-ficționale.	
9.7. Moduri și genuri ale comunicării, tipuri de texte și de comunicare	Codul lingvistic oral și cel scris. Scopul comunicației. Compoziția logico-semantică a comunicării. Cele trei secvențe ale contextualității (<i>gramaticală, semantică, metalingvistică</i>). Raportul la nivelul conținutului și al formei între diversele tipuri de texte și procesul de comunicare. Comunicarea în masă. Tipuri de texte și deprinderile de comportament. Direcția comunicării: texte <i>dialogice și monologice</i>. Funcțiile de comunicare: texte <i>narative, descriptive și argumentative</i>. Tipuri de texte orale și scrise. Tipuri de texte în funcție de nivelurile comunicării (<i>beletristică, științifică, oficială, din sfera particulară și publică</i>). Modul de producere de text: texte <i>planificate sau spontane</i>. Texte funcționale tradiționale și online. Utilizarea corectă a formulelor de adresare. Tipuri de texte și straturi de stiluri.	Cunoașterea caracteristicilor de conținut, de limbă și de structură ale diverselor tipuri de texte. Prezentarea unei teme în diferite tipuri de texte.
9.8. Mijloace de comunicare în presă, mijloace de comunicare în format electronic	Texte funcționale (tradiționale și online). Utilizarea corectă a formelor de adresare. Mijloace de comunicare în masă și de informare (<i>presa, radioul și televiziunea</i>). Genuri de presă de informare și	Prezentarea câtorva exemple ale genurilor de presă caracteristice. Prezentarea <i>emisiunilor de radio și televiziune ale naționalităților</i>, respectiv prezentarea unui <i>săptămânal românesc</i> pe baza opiniilor personale.

	de prezentare a opiniilor. Genuri radiofonice. Programe înregistrate (<i>emisiunile pentru naționalități, programe de documentare</i>). Genurile noi ale presei electronice (<i>e-mailul, internetul</i>). Prezentarea genurilor caracteristice emisiunilor de radio pentru școlari.	Importanța emisiunilor de naționalitate.
9.9. Proiectul (în formă tradițională și online)	Cunoașterea criteriilor și metodelor de întocmire a unui proiect. Construirea unui proiect în formă: tradițională și electronică. Tema, titlul, alegerea tipului de text, realizarea obiectivelor. Colecționarea materialului (pe teren, în bibliotecă, de pe internet). Selectarea și sistematizarea materialului, scrierea unei schițe, prelucrarea textului. Urmărirea normelor etice în procesul de citare, de referire și de notare a bibliografiei. Autoevaluarea. Prezentare PowerPoint (schița), utilizarea corespunzătoare a tehnologiilor moderne.	
10. Cunostințe (de bază) de retorică	Trăsăturile caracteristice ale retoricii. Comunicarea în public și factorii procesului de comunicare. Retorică și comunicare.	Cunostințe fundamentale din istoria retoricii. Analiza contrastivă și aprecierea unor texte (sau fragmente) cu valoare istorică.
10.1. Tipuri de texte ale comunicării în public	Genurile discursului retoric: discursul consultativ și discursul ocazional. Cunoașterea demersului logic al compoziției textului (<i>alegerea temei, a titlului, a tipului de texte</i>).	
10.2. Argumentația, dezbateră	Elaborarea corectă a textului argumentativ sub formă orală și scrisă.	Elaborarea și prezentarea diverselor texte argumentative. Evaluarea concretă a

	Felurile argumentelor și modalitățile argumentației. Genurile argumentației: demonstrarea și combaterea cu argumente. Criteriile dezbaterii civilizate.	argumentației scrise și orale din punct de vedere lingvistic și al conținutului.
11. Limba și stilul	Noțiunea de stil și importanța ei. Elemente de stil, valoarea stilistică.	
11.1. Elemente stilistice	Stilul textelor literare. Muzicalitatea tropilor și elementelor stilistice.	Interpretarea figurilor de stil și a sistemelor de tropi.
11.2. Niveluri stilistice	Caracterizarea nivelurilor stilistice ale limbii vorbite și scrise. Indiciile stilului de conversație, ale stilului oficial, publicistic și științific.	
11.3. Mijloace de realizare a stilului Valoarea stilistică a locuțiunilor	Mijloacele de realizare a plasticității: recunoașterea figurilor de stil și a sistemelor de tropi. Trăsăturile etice și estetice ale zicalelor și proverbelor românești.	Compararea zicătorilor și proverbelor românești și maghiare, deslușirea influențelor reciproce.
12. Cunoștințe de ortografie și ortoepie	Un scurt istoric al scrierii corecte. Utilizarea corectă a normelor de ortografie.	Formularea unor texte în scris cu respectarea normelor de ortografie. Formularea unor texte orale (răspunsuri, prelegeri, proiecte) cu respectarea normelor de exprimare corectă (de ortoepie).

2. Literatură

2.1. Autori, opere

TEME	NIVELUL EXAMENULUI	
	Nivelul mijlociu	Nivelul ridicat
Literatura română populară	„Doina”, cântecul specic al literaturii populare române. Bogăția doinelor. Unicitatea conținutului și a tonalității. Balada „Miorița”,	Problema <i>vieții</i> și a <i>morții</i> în basmul <i>Tinerețe fără bătrânețe</i> . Marile întrebări ale existenței umane în balada <i>Miorița</i> .

	„perla” folclorului românesc. Prezentarea „jertfei zidirii” în balada <i>Monastirea Argeşului</i> . Particularităţile conţinutului şi ale formei baladelor populare româneşti.	Paralele (teme, motive) în <i>Monastirea Argeşului</i> şi <i>Körműves Kelemenné</i> .
Epoca renaşterii şi a deşteptării conştiinţei naţionale în literatura română	Crezul (filozofia) Şcolii Ardelene.	Influenţa iluminismului european asupra filozofiei <i>Şcolii Ardelene</i> .
Literatura română în prima parte a sec. al XIX-lea	Curentele de idei şi stil ale vremii: <i>clasicismul, sentimentalismul, romantismul</i> .	Viata socio-culturală şi literatura în prima parte a sec. al XIX-lea. Preromantismul în literatura română (opere la liberă alegere). Privire integrativă asupra artelor (arte plastice, muzică).
Contribuţia paşoptiştilor la dezvoltarea limbii şi literaturii române	Crezul (filozofia) generaţiei paşoptiste. Noi specii şi creaţii literare. Analiza operei <i>Zburătorul</i> de Ion Heliade Rădulescu . <i>Portretul</i> de scriitor al lui Vasile Alecsandri şi rolul lui în viaţa publică. Bogăţia creaţiei lirice cu privire la conţinut, formă şi specie. <i>O seara la Lido</i> şi/sau <i>Steluţa</i> (analiza literară). <i>Vasile Alecsandri</i> inventatorul <i>pastelului</i> în literatura română. Analiza pastelului <i>Lunca din Mirceşti</i> precum şi a altor două-trei pasteluri (la liberă alegere).	(Pre)romantismul în literaturile română şi maghiară. Zugrăvirea naturii în pastelurile lui Vasile Alecsandri. Peisagistica vremii (privire integrativă)
Epoca marilor clasici ai literaturii române	Bogăţia, unicitatea operei de inspiraţie, romantica a lui Mihai Eminescu. Teme, motive, specii literare, particularităţi artistice în lirica geniului Eminescu. <i>Sara pe deal, Dorinţa, Lacul, Floarea albastră, De ce nu-mi vii? Pe lângă plopul fără soţ, Mai am un singur dor</i> . Cunoaşterea altor cinci-şase poezii (de ex.: <i>Epigonii, Glossa, Scrisoarea I,</i>	Locul lui Mihai Eminescu în literatura universală (poet naţional şi universal).

	<i>Scrisoarea III</i>). Analiza complexă a capodoperei filozofice: <i>Luceafărul</i>, descifrarea conținuturilor alegorice. Analiza comparativă: Mihai Eminescu <i>Mai am un singur dor</i> - Petőfi Sándor <i>Egy gondolat bánt engemet</i>. Mihai Eminescu <i>Fiind băiet păduri cutreieram</i> - Vajda János <i>A vadli erdőben</i>. Învățarea pe de rost a două-trei poezii. Opera lui Ion Creangă. Analiza unei povestiri și a unei nuvele, descifrarea problemelor etice și filozofice. Analiza romanului cu caracter autobiografic <i>Amintiri din copilărie</i>. Zugrăvirea caracterului și a portretului sufletesc.	Caracter popular (umor popular), elemente romantice și realiste în creațiile epice ale lui Ion Creangă (opere la liberă alegere). Analiza complexă a operei <i>Harap-Alb</i> de Ion Creangă. Psihologia maturizării în romanul cu caracter autobiografic. <i>Amintiri...</i> de Ion Creangă.
Realismul în literatura secolului al XIX-lea	Esenta filozofică a realismului și particularitățile stilistice ale acestui curent. Viziunea prozatorului ardelean, a scriitorului român realist, Ioan Slavici. Motivul „Crima și ispășire” în nuvela psihologică <i>Moara cu noroc</i> de Ioan Slavici. <i>Mara</i> (analiza romanului). Abordarea romanului sub mai multe aspecte: puncte de vedere, caracterizarea personajelor, tehnica de narare. Viziunea ascuțită a lui Ion Luca Caragiale. Analiza a două-trei schițe și nuvele, de pilda: <i>Două loturi</i>, <i>Lanțul slăbiciunilor</i>, <i>Inspekțiune</i>. Personaje și împrejurări tipice. Ion Luca Caragiale Moliere al românilor. Analiza unei comedii (<i>O noapte furtunoasă</i> și/sau <i>O scrisoare pierdută</i>).	Aspectul etic, estetic, filozofic al operelor lui Ioan Slavici (la liberă alegere). Sentințele lui <i>Confucius</i> despre calitatea morală a existenței umane (<i>dragostea, cinstea, sinceritatea, generozitatea, cumpătarea</i>). Influența acestora asupra concepției lui <i>Ioan Slavici</i>. Cunoștințe (generale) de istorie a teatrului și de teorie a dramei. <i>Comicul de caracter și de situație</i> într-o comedie de <i>Caragiale</i> și una de <i>Moliere</i> (fragment).
Literatura română la	Curente de idei, mișcări, curente	

sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea	de stil (<i>realismul, sămănătorismul, poporanismul</i>). Prezentarea operei lui George Coșbuc. Teme, specii, particularități artistice în diferitele etape ale creației. Exprimarea sentimentului: de dragoste în poeziile: <i>La oglindă, Numai una, Cântecul fusului</i>. Poezia peisagistică a lui George Coșbuc (creații la liberă alegere). Poezia evenimentelor majore din viața rurală: <i>Nunta Zamfirei și Moartea lui Fulger</i>. Particularitățile de conținut și de formă ale baladelor culte. Două-trei creații învățate pe de rost. Portretul, misiunea, mesianismul lui Octavian Goga. Teme, motive, trăiri (de pildă: <i>dezrădăcinarea, înstrăinarea, singurătatea, melancolia, nostalgia, suferința, adio, amintire</i> în creațiile poetului profet). Analiza complexă a poeziei <i>Rugăciune</i>. Interpretarea poeziilor: <i>Noi, Bătrâni, Casa noastră</i>. Prietenia dintre <i>Octavian Goga</i> și <i>Ady Endre</i>. Două-trei poezii învățate pe de rost.	Descoperirea influenței culturii populare (obiceiuri, creații populare, elemente de basm). Reflectarea marilor întrebări ale existenței umane în baladele lui George Coșbuc. Caracterul simbolic al poeziilor lui <i>Octavian Goga</i>. Analiza comparativă: <i>O. Goga Rugăciune</i> și <i>Berzsenyi Dániel Fohász</i>.
Simbolismul în literatura româna	Portretul lui Alexandru Macedonski, teme, trăiri, impresii, specii literare. Teoreticianul simbolismului românesc. Exprimarea idealului sau artistic în opera alegorică <i>Noapte de decembrie. Rondeluri</i> (analiza a două sau trei opere). Poezia simbolistă a lui George	Combinăția elementelor romantice cu elemente simboliste în poeziile lui Alexandru Macedonski (două-trei creații).

	Bacovia, lirica sa emotională, jocul sunetelor și al culorilor. Teme, motive, sentimente decadente (<i>singurătatea, înstrăinarea, obsesia, eliminarea, spleenul, neputința, moartea</i>) în oglinda a două-trei poezii (la liberă alegere). <i>Plumb</i>, crezul poetului simbolist, confesiunea sa lirică (analiză complexă).	Atmosfera de plumb în lirica bacoviană. Descifrarea simbolurilor (<i>flori de plumb, amor de plumb, aripi de plumb</i>).
Modernismul	Cele mai importante perioade ale vieții și opereii lui Tudor Arghezi, particularitățile creației argheziene: inovarea limbajului poetic românesc, estetica urâtului. Tradiție și inovație în lirica lui Tudor Arghezi. <i>Testament</i> (interpretarea poeziei). <i>Ars poetici</i> (de pilda: <i>Flori de mucigai, Rugă de seară, Ex libris...</i>). Dumnezeirea în creația argheziană. Reflectarea dramatică a oscilării între credință și scepticism în Psalmii lui Arghezi. Interpretarea unui Psalm (la liberă alegere). Învățarea pe de rost (una sau două poezii). Portretul poetului filozof și filozofului poet român ardelean, Lucian Blaga. Lucian Blaga, purtătorul enigmelor, poetul și filozoful misterelor. Trei-patru poezii la liberă alegere din volumul de poezii: <i>Poemele luminii</i>. Concepția luciferiană și cea edenică a lumii în poezia <i>Eu nu strivesc corola de minuni a lumii</i>. Împăciuirea cu moartea, <i>Gorunul</i> (interpretarea elegiei). Însușirea pe de rost (două-trei poezii).	Deslușirea filozofiei „Cred fără credință în Dumnezeu” în operele lui Tudor Arghezi și Ady Endre (două-trei poezii la liberă alegere). Influența expresionismului german și a psihologiei abisale a lui Freud. Teme, motive, marile întrebări filozofice (<i>viața-moartea, existența calitativ-umană, existența vegetativă-misterele</i>) în două-trei creații la liberă alegere. Trăsături asemănătoare în poezia lui Lucian Blaga și a lui József Attila. „Cu universul mă măsoar” (poezii la liberă alegere). Lucian Blaga <i>Gorunul</i> și Arany János <i>A tölgyek alatt</i> (analiză

		comparativă).
Neomodernismul sau generația anilor '60	Nichita Stănescu, Ana Blandiana, Ioan Alexandru, inovatorii limbajului poetic. Crezul, reflexiile filozofice și formele de expresie metaforice ale acestei generații. Portretul lui Nichita Stănescu, caracterul neomodern al poetului. Gânduri despre legătura dintre artist și artă (operă) în următoarele poezii: <i>Ars poetica</i>, <i>Arta scrisului</i> (interpretarea textelor). Interpretarea capodoperei liricii erotice românești <i>Leoaica tânără, iubirea</i>. Unicitatea stilului stănescian. <i>Autori și opere</i> (la liberă alegere). Ana Blandiana: <i>Descântec de ploaie, Părinții</i>. Ioan Alexandru: <i>Clopotele</i>. Nicolae Labiș: <i>Moartea căprioarei</i>. Ștefan Augustin Doinaș: <i>Mistretul cu colț de argint</i>.	Bravura poetică, unicitatea stilului, expresivitatea creației lui Nichita Stănescu (poezii la liberă alegere). Soarta geniului în operele: Alexandru Macedonski <i>Noapte de decembrie</i>; Șt. A. Doinaș <i>Mistretul cu colț de argint</i> (analiză comparativă).
Postmodernismul	Mircea Cărtărescu: <i>Georgica a patra</i> (analiză litarară).	Privire generală (integrativă) clownul în artele plastice neomoderne.
Poezia românească în sec. al XX-lea	Prozatorii secolului al XX-lea: Mihail Sadoveanu, Liviu Rebreanu, Camil Petrescu, Mircea Eliade. Particularitățile specifice și diversitatea diferitelor tipuri de romane: romane cu forme tradiționale și romane inovatoare ale formei. Două-trei nuvele (la liberă alegere) de prozatorii începutului de secol (B. Șt. Delavrancea, Ion Agârbiceanu, A. B. Voinești).	Teme, motive (comunicarea dintre om și natură, rivalizarea economică, cainismul, fapta criminală, prietenia dintre om și animal). Prezența acestora și în alte creații ale literaturii române și universale (Miorița, Barbárok de Móricz Zsigmond).
Prozatorii de la început de secol	Mihail Sadoveanu: <i>Baltagul</i> (analiză complexă). Liviu Rebreanu: <i>Itic Strul Dezertor</i> (analiză complexă).	Mihail Sadoveanu: <i>Hanul-Ancuței</i> (modul de istorisire). Privire integrativă și la alte creații din literatura universală.

	Analiza romanului psihologic <i>Pădurea spânzuraților</i> de Liviu Rebreanu.	Motive similare în nuvelele și romanele lui <i>Liviu Rebreanu</i> .
Perioada interbelică	Elemente noi în proza lui Camil Petrescu. Respingerea formelor tradiționale, elemente noi în estetica romanului (timpul subiectiv, întâmplări launtrice, scrisoare, jurnal). <i>Ultima noapte de dragoste, prima noapte de război</i> (analiza romanului). Autori liberi aleși. Mircea Eliade <i>Maitrey</i> (analiză literară).	Infuența lui <i>Proust</i> asupra romanului subiectiv. George Călinescu: <i>Enigma Otiliei</i> . Romanul de tip balzacian; psihologia avarului și a carieristului.
Romanul românesc după al II-lea război mondial	Marin Preda: Cel mai iubit dintre pământeni (interpretarea unor fragmente).	Marin Preda: <i>Cel mai iubit dintre pământeni</i> (interpretarea romanului).
Istoria teatrului și a dramei în literatura secolului al XX-lea. Dramaturgia epocii contemporane	Reprezentanți de seamă: Camil Petrescu, Lucian Blaga, Marin Sorescu, Horia Lovinescu, Matei Vișniec. Interpretarea dramei moderne, mitice, expresioniste <i>Meșterul Manole</i> de Lucian Blaga.	Motivul „jertfei zidirii” ca un simbol intelectual în drama modernă.
Teatrul neomodern	Interpretarea dramei parabolice, neomoderne <i>Iona</i> de Marin Sorescu.	Trimiteri la <i>Iona</i> din Biblie și la Cartea lui <i>Iona</i> de Babits Mihály.
Din literatura românilor din Ungaria	Lucian Magdu, Ilie Ivanuș, Lucia Borza, Alexandru Hoțopan, Maria Berényi, Ana Radics Repisky. Teme (<i>copilăria, destinul, rădăcinile, limba, identitatea, înstrăinarea</i>) sentimente, specii literare. Lucian Magdu: <i>Colind, Confesiune, Flori albe de liliac</i> (interpretarea poeziilor). Interpretare la liberă alegere (trei-patru opere lirice și o creație epică). Însușirea pe de rost (trei-patru poezii).	

2. Nivel de interpretare, moduri de abordare

TEME	NIVELUL EXAMENULUI	
	Nivelul mijlociu	Nivelul ridicat
2.1. Teme, motive	Interpretarea altor teme și motive (de ex. <i>munte, pădure, râu, mare, omul și natura, natura și iubirea, crima și pedeapsa, banii, deal-vale, lumină-întuneric, război-pace, iubire-înstrăinare, viață-moarte, tinerețe-bătrânețe, forme de viață rustice și orășenești</i>).	Înțelegerea rolului temelor și motivelor ce leagă opere - apropiate sau îndepărtate în timp și spațiu - românești, maghiare sau din literatura universală. Identificarea câmpurilor semantice, rețelelor tematice și motivelor din poezia naturii și din poezia de dragoste din epoci diferite (<i>pe baza unei creații din fiecare epocă</i>). Teme fundamentale literare și principalele și motive în comunicarea orală și scrisă.
2.2. Genuri, poetică	Genurile în epoci diferite (1-2 <i>exemple literare din fiecare epocă</i>). Compararea creațiilor de același gen concepute în epoci diferite, prezentarea trăsăturilor lor comune și deosebite. Identificarea schimbărilor istorice ale stilului (de ex. <i>doina în creația populară și în poezia lui M. Eminescu</i>). Corespondența genurilor de folclor și literatura cultă (de ex. <i>doina - elegia, strigături - epigrame, balada populară - balada cultă, basmul - basmul cult</i>). Analiza complexă a operelor (de ex. <i>din perspective tematica, a genului, compoziției și poeticii</i>).	Tradiție și inovație la nivelul genului. Cauzele schimbărilor istorice, motivele desființării formelor tradiționale. Trăsăturile poetice ale creațiilor concepute în epoci diferite, de același gen. Interpretarea unei creații fundamentale, creatoare de gen din literatura română, maghiară și universală, identificarea trăsăturilor sale poetice. Examinarea schimbărilor unui gen de la începuturi până în zilele noastre. (de ex.: <i>ode și balade în literatura română, forme ale basmului și romanului</i>).
2.3. Epoci ale evoluției literaturii, istoria stilurilor	Relația între literatura și artele înrudite: prezentarea a cel puțin două domenii artistice dintr-o epocă dată pe baza unor creații liber alese de către candidați.	Compararea a doua epoci (de ex.: <i>romantism și realism, impresionism și expresionism, modern și postmodern</i>). Exemple din arta românească, maghiară și universală.
2.4. Istoria literaturii	Prezentarea principalelor epoci ale literaturii și culturii românești începând de la cultura în limba slavă (veche) și de la scrierea în	Prezentarea epocilor din istoria culturii și a literaturii române în relația <i>ordine cronologică și cauză-efect</i>

	limba română până în zilele noastre. Cunoașterea epocilor din istoria culturii, a curentelor filosofice și estetice, a operelor. Prezentarea detaliată a unei cariere scriitoricești. Interpretarea unei creații literare a unui scriitor dintr-o epocă dată. Prezentarea autorilor și operelor într-un context istoric și cronologic. Răspândirea literaturii sub forma tipărită și electronică: (de ex. <i>recenzie</i> , <i>CD-ROM</i> , <i>internet</i>).	(de ex.: <i>Contribuția literaturii religioase la evoluția limbii române; contribuția istoriografiei la dezvoltarea limbii literare și a literaturii române; umanismul, iluminismul, cadrul social, politic și cultural al formării culturii române moderne</i>). Epoci, procese, tradiții în transformare istorică. Demonstarea continuității și sincronismului pe baza autorilor și operelor lor.
--	--	---

NOȚIUNI SPECIFICE LIMBII ȘI LITERATURII ROMÂNE

Nivel mijlociu și nivel ridicat

Cerințele pentru nivelul ridicat sunt marcate cu litere *cursive*.

1. LIMBA ROMÂNA

- valoarea stilistică permanentă și ocazională
- legatura permanentă între cuvinte, locuțiunea, expresia, maxima (dictonul), proverbul actele de vorbire
- *diacronia*, sincronia, diftongii, triftongii, acordul în sintagme
- argumentația: teza (afirmația), argumentul, contraargumentul, combaterea cu argumente (dezmintirea), expresivitatea, eufemismul
- *familia limbilor neolatine (romanice)*
- tipurile principale de limbi, sinonimia gramaticală
- simbolismul fonetic, onomatopeele, plasticizarea, aliterația
- semnul, sistemul de semne
 - (straturi) de semnificații în cuvânt, în propoziție, în text
 - structura semantică, elementul semantic, *câmpul semantic*, regula de folosire a semnului, *limba amestecată*, bilingvismul comunicarea, funcțiile, factorii procesului de comunicare
 - formele fundamentale ale comunicării: orală, scrisă, particulară, oficială
- punctuația: cratima, paranteza, două puncte, *punct și virgulă*, ghilimele
- felul propozițiilor: modalitate, *primar, secundar*
 - mijloacele fonetice la nivelul propoziției și textului
 - structura frazei: propoziția simplă, fraza (subordonată, coordonată)
- modelul de prezentare a frazei
 - structurarea orizontală și verticală a limbii: limba standard, limba comună, dialectul, limba comună regională, limbaje de grup, argoul (jargonul)
 - dialectele (dialectul crișean)
 - retorica: oratoria, discursul ocazional, genurile textelor de persuasiune
- stilul, element de stil, efectul stilului
 - felul elementelor cuvântului (morfema)

- crearea de cuvinte: derivarea, cuvintele compuse, abrevierile (inițiale)

sistemul părților de vorbire

- semnificația cuvintelor: monosemantice, polisemantice, omonime; sinonime și antonime, onomatopee, plasticizante
- figurile de stil: metafora, comparație, *sinestezie*, alegorie, simbol, tema, rema
- textul, fraza în text, unități ale textului: alineatul, blocul de text, secțiunea de text

semnificația textului: rețeaua tematică, teorema, cuvântul cheie

- elementele de legătură ale textului: conjuncția, pronumele, articolul, adverbul, conexiunile și retroacțiunile (feed-backul)

coeziunea textului (lineară, globală)

- tipul de text, felul textului
- concursul; *recomandarea*, *analiza literară*-interpretarea; *dezbaterea*, referatul, disertația, scrisoarea oficială, împuternicirea, cererea, autobiografia
- limbajul corpului (felul și rolul comunicării extralingvistice)

genurile mijloacelor de comunicare în masă, de formare a opiniei publice: știrea, corespondența, comentariul, articolul, interviul, reportajul,

- *glosa*, *recenzia*

2. LITERATURA

- renașterea, umanismul, barocul

- iluminismul
- clasicismul, romantismul
- realismul
- naturalismul
- impresionismul
- simbolismul
- samănătorismul
- poporanismul
- *modernismul*
- *tradiționalismul*
- avantgarda
- *expresionismul*
- *suprarealismul*
- *dadaismul*
- *futurismul*
- *(post)modernismul*

Genurile literare

- lirismul, genurile lirice
- sonetul
- *glosa*
- arta poetică
- elegia
- oda
- cântul
- imnul

genuri de tranziție: jurnal, scrisoare, pseudo-scrisore, balada, poemul descriptiv
epicul, genuri epice: poezia epica, povestirea, epopeea
fabula, cronica, legenda, basmul, mitul, legenda, nuvela, *parabola*, schita
romanul, tipuri de romane: romanul de aventuri, romanul în versuri, Bildungsroman, *romanul istoric*, romanul de inițiere, *romanul-eseu*, romanul autobiografic, romanul psihologic
drama: tragedia, comedia, piesa de teatru
Biblia: genurile literare ale Bibliei: profeția, psalmul, evanghelia, parabola
Modurile de exprimare, autor-narator-erou

- autorul, naratorul, eroul, portretul, tipologia
- opera, compoziția, *segmentul (local, temporal, personal, cauzal, de acțiune)*

semnificația, structuri de semnificații, opera deschisă, tema, motivul, rețeaua tematică, câmpul semantic

- descrierea acțiunii, mesajului, expozițiunii, conflictului, punctului culminant, deznodământului, prologului, epilogului
- portretul antiteza dialogul
- monolog (interior) catharsisul
- armonia, discordanța, tensiunea (suspansul), rezolvarea tensiunii, întârzierea, comicul de situație și de caracter
-

Stilistica, figurile de stil, mijloacele stilistice

- stilistica, stilul: stilul oral
- stilul direct și indirect (mijlocit și nemijlocit)
- stilul beletristic
- stilul publicistic
- stilul științific
- stilul oficial
- figurile de stil
- epitetul
- metafora
- personificarea
- hiperbola
- alegoria
- mijloacele stilistice
- interogația poetică
- aliterația
- comparația
- calitatea estetică
- fantasticul
- *măreția (sublimul)*
- grotescul
- frumosul
- urâtul
- comicul
- tragicul
- tragicomicul
- umorul, ironia
- sarcasmul

Noțiuni fundamentale de poetică

- versificația – accentuată
- metrică
- picioarele metrice
- felul versurilor
- felul strofei
- felul rimei
- ritmul

II. DESCRIEREA EXAMENULUI

Fazele examenului

Nivel mediu		Nivel ridicat	
Examen în scris	Examen oral	Examen în scris	Examen oral
240 de minute	15 minute	240 de minute	20 de minute
100 de puncte	50 de puncte	100 de puncte	50 de puncte

Materiale auxiliare acceptate în cursul examenului

Nivel mediu			Nivel ridicat	
	Examen în scris	Examen oral	Examen în scris	Examen oral
Asigurarea îî revine candidatului	NU SE DĂ	NU SE DĂ	NU SE DĂ	NU SE DĂ
Asigurarea îî revine instituției în care are loc examenul	Pentru rezolvarea subiectului II, în formă tipărită, Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române, Dicționarul Explicativ al Limbii Române și/sau dicționarul bilingv (minimum un exemplar pentru câte 10 candidați)	Antologie de texte literare, volume sau alte surse tipărite referitoare la temele date.	Pentru rezolvarea subiectului II, în formă tipărită, Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române, Dicționarul Explicativ al Limbii Române și/sau dicționarul bilingv (minimum un exemplar pentru câte 10candidați)	Antologie de texte literare, volume sau alte surse tipărite referitoare la temele date.

Se vor publica

Nivel mediu			Nivel ridicat	
	Examen în scris	Examen oral	Examen în scris	Examen oral

Material	NU SE PUBLICĂ	Titlurile tezelor și ale tematicilor	NU SE PUBLICĂ	Titlurile tezelor și ale tematicilor
Data	NU SE PUBLICĂ	Conform normelor juridice	NU SE PUBLICĂ	Conform normelor juridice

EXAMEN DE NIVEL MEDIU

Examen în scris		Examen oral	
240 de minute		15 minute	
90 de minute	150 de minute		
Teme		Expunere de subiect	
Subiectul I: Înțelegere de text și argumentare sau producerea unui text nonliterar	Subiectul II: Producere de text de analiză literară: interpretarea unui text sau analiză comparată	Expunerea unui subiect de limba română	Expunerea unui subiect literar
50 de puncte	40 de puncte	10 puncte	25 de puncte
Ortografie: 8 puncte Caligrafie: 2 puncte		Calitatea de limbă a expunerii: 15 puncte	
100 de puncte		50 de puncte	

Examenul în scris

Reguli generale

La examenul în scris candidatul trebuie să rezolve o temă centrală cu mai multe subiecte.

Candidatul va rezolva prima dată Subiectul I, pentru care îi stau la dispoziție 90 de minute. Subiectul conține o temă de înțelegere a textului plănuit să fie rezolvat în 60 de minute și una de producere a textului plănuit să fie rezolvat în 30 de minute. Lucrările de examen vor fi adunate după 90 de minute de profesorul supraveghetor.

După aceasta se va împărți și se va rezolva Subiectul II. Pentru acesta stau la dispoziție 150 de minute. Pentru rezolvarea subiectului II pot fi folosite în formă tipărită Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române, Dicționarul Explicativ al Limbii Române respectiv dicționar bilingv.

Caracteristicile formale ale subiectelor în scris

În prima parte a examenului în scris se pretinde înțelegerea, respectiv producerea unui text nonliterar. Conform acestora conține o temă de înțelegere a textului și o temă de producere a textului care poate să fie argumentare sau producerea unui text formal – în funcție de temă. Dintre cele două forme de producere de text alege candidatul.

A doua parte a examenului în scris pretinde producerea unui text de analiză literară care, după anumite criterii, poate să fie interpretarea unei opere literare sau a unui fragment dintr-o operă literară sau o analiză comparată a două opere – după alegerea candidatului.

Unde candidatul alege din temele indicate, acolo va indica tema aleasă. Dacă alege cealaltă temă în locul celui pe care a început să o realizeze, candidatul trebuie să taie textul considerat nevalabil.

Caracteristicile de conținut ale subiectelor în scris

I. Înțelegere de text și argumentare sau producere de text formal

Tema înțelegerii textului nonliterar

Textul temei înțelegerii textului poate fi un text, eventual două texte (între care există o corelație) de 700-1000 de cuvinte, cu caracter informativ, de publicistică sau fragmentul acestora.

Întrebările referitoare la înțelegerea textului, conform caracteristicilor tematice, structurale, de limbă și celor de comunicare se pot rezuma la următoarele:

- identificare și interpretare: identificarea faptelor, datelor, constatărilor; diferite argumente și poziții din text, poziția autorului; sensul textului și straturile de semnificații;
- raporturi: între caracteristicile gramaticale și stilistice ale textului; între titlu și text; între sensul textului și straturile de semnificații;
- caracteristicile textului din punct de vedere al comunicării, al genului textului și al pragmaticii; rolul referințelor, trimiterilor din text; relația dintre text și alte informații (externe);
- structura textului: raporturile logice și de conținut în text; structura textului, modul de redactare a textului, semnificația reflectată prin structură;
- reducerea textului (de exemplu: plan, sinteză, rezumarea concisă a textului pe baza criteriilor precizate, etc).

Tema argumentării sau a producerii textului formal

Candidatul realizează o argumentare sau un text formal din următoarele două posibilități de alegere.

Extinderea pretinsă a temei este de 120-200 de cuvinte.

Tema poate fi următoarea:

A) Argumentare: Poziție susținută prin 3-5 argumente din domeniul vieții publice, culturii, modului de viață.

B) Text formal: Realizarea unui text formal într-un gen, într-o temă specificată, eventual cu factori de comunicare dați. Genurile textului pot fi următoarele: scrisoare de intenție; diferite scrisori oficiale (de ex.: scrisoare de reclamație), cerere, intervenție, alocuțiune, text cu un caracter polemic, recomandare, apreciere; text pentru pliant.

Ambele teme pot cuprinde un scurt text sau un fragment de text pentru stârnirea ideilor. Subiectul informează conform temei concrete despre fracțiunile de puncte care pot fi obținute.

II. Producere de text de analiză literară

Candidatul va alege una din două teme cu subiecte diferite. Extinderea elaborării subiectului ales de către candidat este cel mult de 400-800 de cuvinte. La acest subiect se cere:

A) Analiza, interpretarea unei opere (sau a unui fragment). Subiectul cuprinde criteriul principal al interpretării.

B) Compararea după criterii date a două opere (sau fragmente)

La ambele teme, textul ilustrativ e operă în limba română, care poate fi creație lirică, epică sau dramatică, respectiv fragmentele acestora. Atât operele autorilor români din Ungaria, cât și ale românilor de pretutindeni pot fi alese independent de epocă, stil, tematică, gen. Nu se pretinde necondiționat cunoașterea autorului. În cazul unui fragment de operă nu se pretinde cunoașterea amplă a operei.

Elementul esențial în ambele teme este identificarea problemelor prezentate în textele literare și reflecțiile asupra acestora. Ambele teme cuprind problema centrală a interpretării și a comparării,

aspectul, aspectele accentuate acesteia (de ex.: tema prezentată, impresiile situația; comportamentul, caracterizarea personajelor, raportul dintre personaje; rolul, semnificația motivelor; concepția de viață și valorile diferitelor epoci).

Cel puțin una dintre teme trebuie să se refere la cultura românilor din Ungaria.

Evaluarea subiectelor în scris

Indicatorul de puncte conține împărțirea punctelor pentru evaluarea temelor. În indicatorul de puncte se publică în cuvânt-titlu elementele de conținut ale rezolvărilor posibile și abaterile eventuale de la acestea. Evaluarea performanței candidatului nu poate fi influențată nici de părerea personală aparte a evaluatorului, care se abate de la judecata generală a problemei, a întrebării, a fenomenului tratat în temă, și nici de părerea candidatului, dacă aceasta diferă de cel general.

Profesorul evaluator în fiecare temă indică greșelile de ortografie și de limbă conform tipurilor de greșeli, publicate în indicatorul de puncte. În evaluarea finală, profesorul evaluator va evalua ortografia și caligrafia întregii lucrări.

I.Înțelegere de text și argumentare sau producere de text formal

Corectarea și evaluarea înțelegerii textului

Evaluarea subiectului înțelegerii textului se face pe baza unui indicator de puncte. Punctajul maxim care se poate obține la acest subiect este de 40. Indicatorul de puncte prezintă punctajele pentru evaluarea nivelului răspunsurilor, respectiv punctajul fracționat. Profesorul evaluator va trece pe fiecare lucrare punctele fracționate, obținute de către candidat, precum și punctajul final atins.

Corectarea și evaluarea argumentării sau producerii textului formal

Evaluarea subiectului producerii textului se face pe baza unui indicator de puncte. Punctajul maxim care se poate obține la acest subiect este de 10. Poate fi evaluată doar acea lucrare care s-a realizat despre una din temele precizate. Dacă candidatul a rezolvat mai multe teme, și nu și-a indicat alegerea evident (nu a subliniat care temă a ales sau nu a tăiat rezolvarea nevalabilă), profesorul evaluator va evalua în ordine prima dintre rezolvările din lucrare. Indicatorul de puncte prezintă punctajul fracționat pentru evaluarea elementelor la ambele teme. Cel care corectează lucrarea va indica elementele de conținut și formă acceptate, conform sistemului de semne publicat în indicatorul de puncte. Profesorul evaluator va trece pe lucrare punctele fracționate, obținute de către candidat, precum și punctajul final atins.

Punctajul pentru înțelegere de text și argumentare sau producerea textului formal (Subiectul I):

Înțelegere de text și argumentare sau producerea textului formal	Înțelegerea textului	40 de puncte
	Producerea textului	10 puncte

II. Corectarea și evaluarea producerii de text de analiză literară

Profesorul evaluator va evalua performanța candidatului după aspectele publicate în descrierea examenului și conform indicatorului de puncte.

În indicatorul de puncte se publică în cuvânt-titlu elementele de conținut ale rezolvărilor posibile. Toate rezolvările care se abat de la acestea și sunt corecte se acceptă, în continuare nu se pretinde, din punct de vedere profesional, folosirea punctuală a limbajului din indicatorul de puncte. Cel care corectează lucrarea va indica elementele de conținut acceptate, conform

sistemului de semne publicat în indicatorul de puncte. Element corect poate fi considerat: o observație, consecință, constatare care din aspectul conținutului este valabil și justificat.

Dacă candidatul a rezolvat mai multe teme, și nu și-a indicat alegerea evident (nu a subliniat care temă a ales sau nu a tăiat rezolvarea nevalabilă), profesorul evaluator va evalua în ordine prima dintre rezolvările din lucrare.

Cel care corectează, indică greșelile de structură, stil, limbă și de ortografie, conform tipurilor de greșeli publicate în indicatorul de puncte.

Într-un interval de puncte decide măsura de corespundere la criteriile evaluării.

Aspectele calificării și evaluarea producerii de text de analiză literară

Conținut – conform înțelegerii textului ilustrativ și a temei; posedării cadrului de cunoștință (cunoștințe referitoare din domeniu, orientare generală); corespunderii elementelor de răspuns la aspectele temei și la textul ilustrativ, sensibilității față de o problemă; respectării temei, descifrării esențialului, bogăției de idei, exemplelor relevante; exprimării atitudinilor personale față de problema respectivă.

Structura textului - șirul de idei, logica să corespundă genului indicat; să țină cont de coerență, raporturi, proporționalitate, extindere.

Limbaj (stil, corectitudine de limbă) după registrul de limbă, stil și vocabular, conform normelor limbajului nonliterar

Producere de text de analiză literară	Calitatea conținutului		25 de puncte
	Calitatea de limbă	Structura textului	5 puncte
		Limbaj (stil, corectitudine de limbă)	10 puncte

Calificarea ortografiei și caligrafiei

Ortografia – după regulile ortografice; greșelile ortografice grave, ușoare luând în considerare punctuația, după principiul unic de punctaj din indicatorul de puncte.

Caligrafie - text ordonat, citeț, se iau în considerare aspectele cititorului, formă aranjată.

Adunarea punctelor la subiectul în scris

Înțelegerea textului și argumentare sau producerea textului funcțional	Înțelegerea textului	40 de puncte
	Producere de text	10 puncte
Producere de text de analiză literară	Calitatea conținutului	25 de puncte
	Calitatea limbajului	15 puncte
Ortografie		8 puncte
Caligrafie		2 puncte

Examenul oral

Temele de pe fișa de subiect vor fi prezentate de către candidat singur. Candidatul poate fi întrebat doar atunci dacă absolut nu vorbește despre tema dată sau dacă s-a blocat.

Examenul oral conține rezolvarea și expunerea rezolvării temelor referitoare la câte un subiect de limba și literatura română.

Examenul la limba și literatura română conține 20 de subiecte la literatură și 20 de subiecte la limbă. Subiectele de limbă și literatură formează câte-un șir de subiecte separat. Atât la șirul de subiecte de limbă cât și la șirul de subiecte de literatură se vor schimba cel puțin 6 subiecte față de anul precedent.

Fiecărui subiect îi aparține câte-o temă. Candidatul va putea folosi la examen următoarele materiale auxiliare: antologii de texte, alte surse de cunoștințe, tipărite (de ex.: versiunea tipărită a unei pagini de internet, DEX, hartă de istoria culturii, album de artă plastică). Materialele auxiliare vor fi asigurate de către instituția examinatoare.

Caracteristicile de conținut și formă ale subiectelor la examenul oral

Subiecte la limba română

Subiectele vor fi redactate pe baza temelor expuse la capitolul Limba română din Cerințele detaliate de bacalaureat. Subiectele se vor referi la următoarele teme din cerințele dezvoltate: Limbile în Europa, Istoria limbii române, Limbă și societate, Nivelurile limbii, Textul și tipuri de texte, Comunicare, Cunoștințe fundamentale de retorică, Stilistică și istoria stilurilor.

Subiecte la literatură

Subiectele vor fi redactate după capitolul Literatura română din cerințele detaliate de bacalaureat, respectiv prin îmbinarea temelor din capitolul Niveluri de interpretare și moduri de abordări în așa fel, încât din fiecare temă a capitolului Autori și opere cel puțin un subiect să fie reprezentat între cele 20 de subiecte. Fiecare subiect dintre acestea se poate inspira și din capitolul Niveluri de interpretare și moduri de abordări.

Subiectul la limba română

În funcție de tematică, respectiv de problema concretă indicată, subiectul poate cuprinde o constatare, un citat, o reflecție de dezvoltat, un document tipărit sau electronic (de ex: formular, mod de întrebuințare, pagină de ziar, imagine, schemă, hartă, pagină de internet, fragment dintr-un dicționar explicativ), pe urmă menționarea temei de rezolvat.

Tema precizată în subiect poate fi analiza și interpretarea unui citat, respectiv a unui document alăturat de tema de limbă, un fenomen lingvistic formulat, prezentarea și expunerea unei definiții, definirea argumentelor, expunerea în funcție de genul indicat în subiect etc.

Subiectul la literatură

Subiectul poate conține un document tipărit sau electronic (de ex.: citat din beletristică, proză, scurt fragment dintr-un eseu, ilustrație, operă de artă plastică, fotografie din film, hartă, ect.), după care indică tema care trebuie prezentată, aspectele accentuate ale acesteia, respectiv operele concrete corespunzătoare punctelor de vedere indicate. Aspectul accentuat poate fi de ex. orice problemă de gen, tematică, epocă, poetică, estetică, etică. Cel puțin două subiecte trebuie să conțină teme referitoare la literatura românilor din Ungaria. Dacă este necesar și posibil pentru prezentarea subiectului, candidatul alege dintre *Autori sau opere* indicate în subiect.

Tematica șirurilor subiectelor și titlurile subiectelor trebuiesc publicate conform normelor juridice. Temele subiectelor nu pot fi publicate, se aduc la cunoștință doar la examen.

Evaluarea examenului oral

Punctajul maxim la examenul oral este 50 de puncte. În cadrul acestuia pentru calitatea conținutului răspunsului la literatură se pot da 25 de puncte, pentru calitatea conținutului la limbă 10 puncte, pentru calitatea de limbă la ambele răspunsuri 15 puncte.

La evaluarea răspunsului se vor folosi criteriile generale din tabelul de mai jos. Într-un interval de puncte decide măsura de corespundere la criteriile evaluării.

Calitatea conținutului - la literatură se pot da în total 25 de puncte, la limba română în total 10 puncte după următoarele criterii:

- Cunoștințele de limbă, de literatură și de cultură
- Cunoștințele referitoare la conținutul subiectului
- Cunoașterea și înțelegerea textului
- Competența de rezolvare a temei
- Bogăția de idei
- Opinia proprie
- Expunerea temei
Calitatea de limbă - pentru cele două răspunsuri se pot da în total 15 puncte după următoarele criterii:
- Sistematizarea, scoaterea în evidență a esențialului
- Ordine logică de idei
- Construcția clară, bine articulată a textului și a frazei
- Folosirea adecvată a cuvintelor, vocabular corespunzător
- Modul clar de prezentare

Adunarea punctelor la subiectul oral

Calitatea conținutului - literatură	25 de puncte
Calitatea conținutului - limba română	10 puncte
Calitatea limbajului expunerii	15 puncte

EXAMEN DE NIVEL RIDICAT

Examen în scris		Examen oral	
240 de minute		20 de minute	
Teme		Expunere de subiect	
Subiecte de înțelegere a textului și de limbă, literatură și de cultură generală	Subiecte de producere de text: analiză literară și reflexie	Expunerea unui subiect de limba română	Expunerea unui subiect literar
40 de puncte	50 de puncte	10 puncte	25 de puncte
Ortografie: 8 puncte Caligrafie: 2 puncte		Calitatea de limbă a expunerii 15 puncte	
100 de puncte		50 de puncte	

Examenul în scris

Reguli generale

La examenul în scris candidații vor avea de rezolvat teme centrale cu mai multe subiecte.

Timpul acordat pentru examen poate fi utilizat de candidați după plac precum și ordinea de rezolvare a temelor este de asemenea la liberă alegere. Pentru rezolvarea subiectelor stau la dispoziție 240 de minute. Pentru rezolvare pot fi folosite în formă tipărită Dicționarul ortografic,

ortoepic și morfologic al limbii române, Dicționarul Explicativ al Limbii Române respectiv dicționar bilingv.

Caracteristicile de conținut și de formă ale subiectelor la examenul în scris

Examenul în scris conține un subiect de înțelegere a unui text care măsoară folosirea cunoștințelor în domeniu și de care se leagă un șir de teme de limbă, literatură și cultură generală, respectiv două subiecte diferite de producerea textului.

Subiectele de înțelegere a textului și de limbă, literatură și de cultură generală

Subiectele de înțelegere a textului și de limbă, literatură și de cultură generală se leagă de o creație în limba română (un text din domeniul literaturii sau limbii, eseu, proză eseistică, literatură nonficțională, dramă respectiv un fragment din acestea).

Subiectele pretind pe de o parte înțelegerea textului, pe de altă parte aplicarea cunoștințelor de limbă și literatură (identificarea, cunoașterea și folosirea după caz a definițiilor pentru diferite texte, subiectele solicită în continuare revelarea corelațiilor din domeniul istoriei literaturii, a genurilor, a tematicii și a motivelor, respectiv, ele includ întrebări referitoare la caracteristicile gramaticale, retorice, stilistice, textuale și ortografice ale textului, întrebări referitoare la limbă). Subiectul conține întrebări referitoare la înțelegerea textului, la cunoștințele de limbă și de literatură.

Subiecte de producere de text

Subiectele de producere de text se compun din producerea a două texte de către candidați legate de două teme, pe baza criteriilor și genurilor indicate.

Subiectele de producere de text sunt următoarele:

- Interpretarea și aprecierea în dimensiunile cerute a unei opere date, (în continuare analiză literară)

La analiza literară, textele ilustrative sunt opere literare de limba română (creație lirică, epică sau dramatică, respectiv fragmentele acestora). Atât operele autorilor români din Ungaria, cât și ale românilor de pretutindeni pot fi alese independent de epocă, stil, tematică și gen. Nu se pretinde necondiționat cunoașterea autorului. În cazul unui fragment de operă nu se pretinde cunoașterea amplă a operei.

- Elaborarea unei argumentări sau a unei păreri: reflecții în legătură cu o temă literară, culturală, estetică, filozofică și etică, un fenomen dat, sau cu o problemă de actualitate, de ex: reflecție la fenomenele culturale și ale vieții publice ale epocii (în continuare producere de text de reflecție).

Fiecare din teme are la bază un text ilustrativ (de ex: o operă literară, un fragment literar; un scurt citat, prezentat ca text de referință pentru o analiză pe bază de argumente).

Extinderea elaborării subiectului de analiză literară este cel mult de 400-800 de cuvinte.

Extinderea elaborării subiectului de producere de text de reflecție este cel mult de 150-450 de cuvinte.

Cel puțin una dintre teme trebuie să se refere la cultura românilor din Ungaria.

Evaluarea subiectelor în scris

Evaluarea subiectelor se face pe baza unui indicator de puncte. În indicatorul de puncte se publică în cuvânt-titlu elementele de conținut ale rezolvărilor posibile și abaterile eventuale de la acestea. Evaluarea performanței candidatului nu poate fi influențată nici de părerea personală aparte a evaluatorului care se abate de la judecata generală a problemei, a întrebării, a fenomenului tratat în temă, și nici de părerea candidatului, dacă aceasta diferă de cel general.

Profesorul evaluator în fiecare temă indică greșelile de ortografie și de stilistică conform tipurilor de greșeli publicate în indicatorul de puncte. În evaluarea finală, profesorul evaluator va evalua ortografia, corectitudinea limbii și caligrafia întregii lucrări.

Evaluarea subiectelor de înțelegere a textului, de limbă, literatură și de cultură generală

Evaluarea subiectelor de înțelegere a textului și de limbă, literatură și de cultură generală se face pe baza unui indicator de puncte. Punctajul maxim este de 40 de puncte. Indicatorul de puncte prezintă punctajele pentru evaluarea nivelului răspunsurilor, respectiv punctajul fracționat. Profesorul evaluator va trece pe fiecare lucrare punctele fracționate obținute de către candidat, precum și punctajul final atins.

Evaluarea subiectelor de înțelegere a textului, și de limbă, literatură și de cultură generală	40 de puncte
--	--------------

Corectarea și evaluarea producerii de text

Profesorul evaluator va evalua performanța candidatului după aspectele publicate în descrierea examenului și conform indicatorului de puncte.

În indicatorul de puncte se publică în cuvânt-titlu elementele de conținut ale rezolvărilor posibile. Toate rezolvările care se abat de la acestea și sunt corecte, se acceptă. În continuare nu se pretinde din punct de vedere profesional folosirea punctuală a limbajului din indicatorul de puncte. Cel care corectează lucrarea va indica elementele de conținut acceptate, conform sistemului de semne publicat în indicatorul de puncte.

Cel care corectează, indică greșelile de structură, stil, limbă și de ortografie.

Într-un interval de puncte decide măsura de corespundere la criteriile evaluării.

Criteriile calificării și evaluării ale producerii de text de analiza literară

Punctajul constatat de cel care corectează, indică punctele evaluării conținutului la analiza literară, respectiv punctajul structurii, stilului și a corectitudinii de limbă - ținând cont de următoarele criterii:

Conținut – se ține cont de înțelegerea textului ilustrativ și a temei; de posedarea cadrului de cunoștințe (cunoștințe referitoare la domeniu, cultură generală); de corespunderea elementelor de răspuns la aspectele temei și la textul ilustrativ (sensibilitatea față de o problemă, scoaterea în evidență a esențialului, rămâne la subiect, bogăția de idei, exemplele relevante, exprimarea opiniei)

Structura textului – șirul de idei, logica să corespundă genului indicat; să țină cont de coerență, de raporturi, de proporționalitate, de extindere.

Limbaj (stilul textului, corectitudine de limbă) - după registrul de limbă, stil și vocabular; conform normelor limbajului nonliterar.

Criteriile calificării și evaluării ale producerii de text de reflecție

Punctajul constatat de cel care corectează, indică punctele evaluării conținutului la textul de reflecție, respectiv punctajul structurii, stilului și a corectitudinii de limbă după următoarele criterii:

Cunoștințe referitoare din domeniu, orientare generală

Sensibilitate față de o problemă, bogăția de idei

Șirul de idei, structura textului

Calitatea limbajului (stil, corectitudine de limbă)

Punctajul și aspectele evaluării a celor două subiecte:

Analiza literară 30 de puncte	Conținut	15 puncte
	Structura textului	5 puncte

	Calitatea limbajului (stil, corectitudine de limbă)	10 puncte
Text de reflexie 20 de puncte	Conținut	5 puncte
	Sensibilitate față de o problemă	5 puncte
	Șirul de idei	5 puncte
	Calitatea limbajului (stil, corectitudine de limbă)	5 puncte

Calificarea ortografiei și caligrafiei

Ortografia – după regulile ortografice; greșelile ortografice grave, ușoare luând în considerare punctuația, după principiul unic de punctaj din indicatorul de puncte.

Caligrafie - text ordonat, citet, se iau în considerare aspectele cititorului, formă aranjată.

Adunarea punctelor la subiectul în scris

Subiectul de înțelegere a textului, de limbă, literatură și de cultură generală	40 de puncte
Producerea textului de analiză literară	30 de puncte
Producerea textului de reflectare	20 de puncte
Ortografie	8 puncte
Caligrafie	2 puncte

Examenul oral

Examenul oral la nivel ridicat se desfășoară conform șirului de subiecte întocmit central.

Temele de pe fișa de subiect vor fi prezentate de către candidat în mod independent. Candidatul poate fi întrebat doar atunci dacă absolut nu vorbește despre tema dată sau dacă s-a blocat.

La examenul oral, candidatul va prezenta rezolvarea și expunerea temelor atât la subiectul de literatură română, cât și la limba română.

Examenul la limba și literatura română conține 20 de subiecte la literatură și 20 de subiecte la limbă. Subiectele de limbă și literatură formează separat câte-un șir de subiecte.

Atât la șirul de subiecte de limbă cât și la șirul de subiecte de literatură se vor schimba cel puțin 6 subiecte față de anul precedent.

Candidatul va putea folosi la examen următoarele materiale auxiliare: antologii de texte, alte surse de cunoștințe, tipărite (de ex.: versiunea tipărită a unei pagini web, DEX, hartă de istoria culturii, album de artă plastică). Materialele auxiliare vor fi asigurate de către instituția examinatoare.

Caracteristicile de conținut și formă ale subiectelor la examenul oral

La examenul oral candidatul va prezenta un subiect de literatură și unul de limbă. Ariile tematice, precum și subiectele de examen se vor putea schimba anual.

Subiecte de limba română

Subiectele vor cuprinde cel puțin un subiect din fiecare din capitolele de Limba română din cerințele detaliate de bacalaureat.

Subiecte de literatură

Cerințele examenului oral trebuiesc întocmite după capitolele Autori și Opere, respectiv Niveluri de interpretare, abordări din cerințele detaliate de bacalaureat. Fiecărui subiect îi aparține o temă, temele pot varia de la o zi de examen la alta.

Subiectul la limba română

Tema de limba română cuprinde o constatare, un citat, o idee sugestivă, un document imprimat sau electronic, (de ex.: formular, îndrumător de folosire, pagină de ziar, imagine, schemă, hartă, pagină internet, fragment, de dicționarul explicativ în limba maternă), și prezintă problema de rezolvat.

Tema precizată în subiectul extras poate fi analiza citatului sau a textului ilustrativ, după criterii date, rezolvarea unor probleme legate de limbă, prezentarea unor reguli, explicarea unor noțiuni, a unor argumente, o prezentare a genului precizat în subiect, etc.

Subiectul la literatura română

Subiectul cuprinde totdeauna o reflecție de dezvoltat sau un document electronic (de ex. un citat din literatura beletristică, proză eseistică, un scurt fragment dintr-un eseu, o ilustrație, o creație de artă plastică, o scenă dintr-o piesă de teatru, dintr-un film, o schemă, o hartă etc.), pe urmă se indică tema de dezvoltat, criteriul de prezentare a acesteia, respectiv un autor și o operă, pe baza criteriilor evidențiate.

Un criteriu important poate fi oricare problemă de poetică, istorie literară, gen, de istoria stilurilor, de estetică, de etică, sau o problemă de viață de actualitate, motiv, o caracteristică a operei, a activității autorului. Cel puțin două subiecte trebuie să conțină teme referitoare la literatura românilor din Ungaria.

Tematica șirurilor subiectelor și titlurile subiectelor trebuiesc publicate conform normelor juridice. Temele subiectelor nu pot fi publicate, se aduc la cunoștință doar la examen.

Evaluarea examenului oral

Punctajul maxim la examenul oral este 50 de puncte. În cadrul acestuia pentru calitatea conținutului răspunsului, la literatură se pot da 25 de puncte, pentru calitatea conținutului la limbă, 10 puncte, pentru calitatea de limbă, la ambele răspunsuri 15 puncte.

La evaluarea răspunsului se vor folosi criterii generale din tabelul de mai jos. Într-un interval de puncte decide măsura de corespundere la criteriile evaluării.

Calitatea conținutului - la literatură se pot da în total 25 de puncte, la limba română în total 10 puncte după următoarele criterii:
- Cunoștințele de limbă, de literatură și de cultură
- Cunoștințele referitoare la conținutul subiectului
- Cunoașterea și înțelegerea textului
- Competența de rezolvare a temei
- Bogăția de idei
- Opinia proprie
- Expunerea temei
Calitatea de limbă - pentru cele două răspunsuri se pot da în total 15 după următoarele criterii:

- Sistematizarea, scoaterea în evidență a esențialului
- Ordinea logică de idei
- Construcția clară, bine articulată a textului și a frazei
- Folosirea adecvată a cuvintelor, vocabular corespunzător
- Modul clar de prezentare

Adunarea punctelor la subiectul oral

Calitatea conținutului - literatură	25 de puncte
Calitatea conținutului - limba română	10 puncte
Calitatea limbajului	15 puncte

”

7. Az R. Melléklet SZERB NEMZETISÉGI NYELV ÉS IRODALOM fejezet II. A VIZSGA LEÍRÁSA cím helyébe a következő rendelkezés lép:

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
240 perc	15 perc	240 perc	20 perc
100 pont	50 pont	100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	NINCS	NINCS	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	A II. feladatlaphoz nyomtatott helyesírási szótár, egy- illetve kétnyelvű szótár (tíz vizsgázónként legalább egy példány)	Irodalmi szöveggyűjtemény, kötet vagy a feladatok kidolgozásával összefüggő más nyomtatott ismerethordozó.	A II. feladatlaphoz nyomtatott helyesírási szótár, egy- illetve kétnyelvű szótár (tíz vizsgázónként legalább egy példány)	Irodalmi szöveggyűjtemény, kötet vagy a feladatok kidolgozásával összefüggő más nyomtatott ismerethordozó.

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint	Emelt szint
--	------------	-------------

	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	NINCS	témakör- és tételcímek	NINCS	témakör- és tételcímek
Mikor?	NINCS	jogszabály szerint	NINCS	jogszabály szerint

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga	
240 perc		15 perc	
90 perc	150 perc		
Feladatsor		Tételkifejtés	
I. feladatlap: Szövegértés és érvelés vagy gyakorlati szövegalkotás	II. feladatlap: Műértelmező szövegalkotás: műértelmezés vagy összehasonlítás	Egy szerb nyelvi tétel kifejtése	Egy irodalmi tétel kifejtése
50 pont	40 pont	10 pont	25 pont
Helyesírás: 8 pont Íráskép: 2 pont		A kifejtés nyelvi minősége: 15 pont	
100 pont		50 pont	

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a vizsgázóknak egy központi feladatsort kell megoldaniuk.

A vizsgázó először az I. feladatlapot oldja meg, a megoldásra 90 perc áll rendelkezésére. A feladatlap egy 60 percre tervezett szövegértési és egy 30 percre tervezett szövegalkotási feladatot tartalmaz. A vizsgadolgozatokat a 90 perc leteltével a felügyelő tanár összegyűjti.

Ezután kerül sor a II. feladatlap kiosztására és megoldására. A II. feladat megoldására 150 perc áll rendelkezésre. A megoldáshoz helyesírási szótár, illetve egy-, illetve kétnyelvű nyomtatott szótár használható.

Az írásbeli feladatlap formai jellemzői

Az írásbeli vizsga első része egy szöveg értését és egy adott műfajú, a mindennapi élethez köthető szöveg alkotását várja el. Eszerint tartalmaz egy szövegértési feladatsort, valamint egy szövegalkotási feladatot, amely lehet érvelés vagy gyakorlati szövegműfaj alkotása. A kétfajta szövegalkotási feladat közül a vizsgázó választ.

Az írásbeli vizsga második része egy műértelmező szöveg alkotását várja el, amely lehet egy mű adott szempontú értelmezése vagy két mű adott szempontú összehasonlító értelmezése. A két műértelmező szövegalkotási feladat közül a vizsgázó választ.

Ahol a vizsgázó a kijelölt feladatok közül választ, ott a feladatlapon jelzi a választását. Ha az elkezdett feladat helyett másikat választ, akkor az általa érvénytelennek tekintett írásművet át kell húznia.

Az írásbeli feladatlapon tartalmi jellemzői

I. Szövegértés és érvelés vagy gyakorlati szövegalkotás

Szövegértési feladatsor

A szövegértési feladat szövege egy, esetleg két (egymással összefüggő), 700-1000 szó terjedelmű ismeretterjesztő szöveg, publicisztikai mű vagy ezek részlete.

A szövegértést vizsgáló kérdések, feladatok az adott szöveg tematikus, szerkezeti, nyelvi, kommunikációs jellemzőinek megfelelően a következőkre irányulhatnak:

- azonosítás, értelmezés: a szövegben közvetlenül megtalálható tény, adat, megállapítás; különböző szövegbeli érvek, álláspontok; szerzői álláspont; a szöveg jelentése, jelentésrétegei;
- összefüggések: a szöveg grammatikai, stilisztikai jellemzői között; a cím és a szöveg között; a szöveg egészének jelentése, jelentésrétegei között;
- a szöveg jellemzői kommunikatív, szövegműfaji, pragmatikai szempontokból; a szövegbeli utalások, hivatkozások szerepe; a szöveg és más (külső) információk kapcsolata;
- a szöveg felépítése: szövegbeli logikai, tartalmi kapcsolatok; a szöveg szerkezete, a szerkesztésmód, a felépítés által közvetített jelentés;
- a szöveg visszaépítése (pl. vázlat, kivonat, adott szempontú tömörítés stb. formájában).

Érvelés vagy gyakorlati szövegalkotási feladat

A vizsgázó egy érvelési vagy gyakorlati szövegalkotási feladatot old meg az alábbi két választási lehetőség közül.

A feladat megoldásának elvárható terjedelme 120-200 szó.

A feladat a következő lehet:

A) Érvelés: 3-5 érveléssel alátámasztott állásfoglalás valamely közéleti, kulturális, életmódbeli kérdésben.

B) Gyakorlati szövegműfaj: gyakorlati szöveg alkotása adott műfajban, témában, esetleg adott kommunikációs tényezőkkel. A szöveg műfajai a következők lehetnek: motivációs levél; különböző témájú hivatalos levelek (pl. panaszos levél), kérvény; hozzászólás, felszólalás, vitaindító; ajánlás, méltatás.

Mindkét fajta feladat tartalmazhat rövid gondolatébresztő szöveget, szövegrészletet. A feladatlapon közli a konkrét feladatoknak megfelelő kritériumokra kapható részpontoszámokat.

II. Műértelmező szövegalkotás

A vizsgázó két különböző szövegalkotási feladtból választ egyet. A vizsgázó által választott feladat megoldásának elvárható terjedelme 400-800 szó. A választható feladatok a következők lehetnek:

A) Egy mű (vagy műrészlet) problémaközpontú, értelmező bemutatása.

B) Két mű (vagy műrészlet) adott szempontú összehasonlító értelmezése.

Mindkét feladat bázisszövege szerb nyelvű, lehet lírai alkotás, szépprózai mű vagy műrészlet, drámarészlet. A művek származhatnak akár magyarországi, akár Magyarországon kívüli szerb alkotóktól, bármely korszakból, stíluskorszakból, tematikai és műfaji kötöttség nélkül. A feladat nem feltétlenül várja el a szerző ismeretét. Műrészlet esetében nem elvárás a teljes mű ismerete.

Mindkét feladat lényeges eleme az irodalmi szövegekben megjelenő problémák felismerése és az azokra való reflektálás. Mindkét feladat tartalmazza az értelmezés, összehasonlítás középpontjába állítandó problémát, annak kiemelt szempontját, szempontjait (pl. a megjelenített

téma, élmény, probléma, helyzet; a szereplők viselkedése, jellemzése, egymáshoz való viszonya; a motívumok szerepe, jelentése; különböző korok életszemlélete, értékrendje).

Legalább az egyik feladatnak a magyarországi szerbek kultúrájához kell kapcsolódnia.

Az írásbeli feladatlap értékelése

A központi javítási-értékelési útmutató tartalmazza az egyes feladatokra adható pontok megoszlását. A javítási-értékelési útmutató címszavakban közli a megoldás lehetséges tartalmi elemeit és az ettől való eltérés lehetőségét. A vizsgázó teljesítményének értékelését nem befolyásolhatja sem az, ha az értékelő személyes értékítélete eltér a feladatban tárgyalt probléma, kérdés, jelenség általánosnak tekinthető megítélésétől, sem az, ha a vizsgázó véleménye eltér az általánosnak tekinthető megközelítéstől.

A javító tanár mindegyik feladatban jelöli a helyesírási hibákat a központi javítási-értékelési útmutatóban közölt hibatípusok szerint. A végső minősítésben értékeli az egész dolgozat helyesírását és írásképét.

I. Szövegértés és érvelés vagy gyakorlati szövegalkotás

A szövegértési feladatsor javítása, értékelése

A szövegértési feladatsor értékelése központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. A feladatsor maximális pontértéke 40 pont. Az elfogadható válaszok tartományát, valamint az adható részpontokat a javítási-értékelési útmutató közli. A javító tanár a dolgozaton feltünteti a részpontszámokat, valamint az elért összpontszámot.

Az érvelés vagy a gyakorlati szövegalkotási feladat javítása, értékelése

A szövegalkotási feladat értékelése központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. A feladat maximális pontértéke 10 pont. Értékelni a feladatban csak a választható két feladat egyikét lehet. Ha a vizsgázó mindkét feladatot megoldja, és választását nem jelöli egyértelműen (nem húzza alá, melyiket választotta, vagy nem húzza át az érvénytelen megoldást), akkor a javító tanárnak a vizsgadolgozatban szereplő megoldások közül a sorrendben első megoldást kell értékelnie. A javítási-értékelési útmutató közli mindkét feladat megfelelő, elvárt elemekért adható részpontszámait. A javító tanár az elfogadott tartalmi és formai elemeket a javítási-értékelési útmutatóban közölt jelrendszerrel jelzi. A javító tanár a dolgozaton feltünteti a részpontszámokat, valamint az elért összpontszámot.

A szövegértés és érvelés vagy gyakorlati szövegalkotás (I. feladatlap) értékelésének pontértékei:

Szövegértés és érvelés vagy gyakorlati szövegalkotás	Szövegértési feladat	40 pont
	Szövegalkotási feladat	10 pont

II. A műértelmező szövegalkotás javítása, értékelése

A javító tanár a vizsgaleírásban közölt értékelési szempontok és a javítási-értékelési útmutató alapján minősíti a vizsgázó teljesítményét.

A javítási-értékelési útmutató címszavakban közli a megoldás lehetséges tartalmi elemeit. Az ettől eltérő minden jó megoldás is elfogadható, nem elvárás továbbá a javítási-értékelési útmutató szakmailag pontos nyelvének használata. A javító tanár a jónak minősített tartalmi elemeket a javítási-értékelési útmutatóban közölt jelrendszerrel jelöli. Jónak minősíthető elem a tartalmilag helytálló, indokolható megfigyelés, következtetés, megállapítás.

Ha a vizsgázó egynél több témát old meg, és választását nem jelöli egyértelműen (nem húzza alá, melyiket választotta, vagy nem húzza át az érvénytelen megoldást), akkor a javító tanárnak a vizsgadolgozatban szereplő megoldások közül a sorrendben első megoldást kell értékelnie.

A javító tanár jelzi a szerkezeti, stílusbeli, nyelvhelyességi és helyesírási hibákat a javítási-értékelési útmutatóban közölt javítási módok szerint.

A ponthatárokon belül az értékelés kritériumainak való megfelelés mértéke dönt.

A műértelmező szövegalkotás minősítésének szempontjai és értékelése:

Tartalom - a bázisszöveg és a feladat értése; tudáskeretének ismerete (vonatkozó tárgyi tudás, általános tájékozottság); a válaszlemek megfelelése a feladat szempontjainak, szövegbázisának; a problémaérzékenység, lényeglátás, témataratás, gondolatgazdagság, releváns példák, véleménynyilvánítás szerint.

Szövegszerkezet - a felépítés (gondolati íve, logikája, a műfajnak való megfelelés); a szerkezet (koherencia, arányosság, tagolás, terjedelem) szerint.

Nyelvi igényesség (stílus, nyelvhelyesség) a nyelvi regiszter, a szókincs, a köznyelvi normának való megfelelés szerint.

Műértelmező szövegalkotási feladat	Tartalmi minőség	25 pont
	Nyelvi minőség	5 pont
	Szövegszerkezet	10 pont
	Nyelvi igényesség (stílus, nyelvhelyesség)	10 pont

A helyesírás és az íráskép minősítése

Helyesírás - a helyesírás szabályainak való megfelelés szerint; a súlyos hibák, az enyhe hibák és a központosítás figyelembevételével, a javítási-értékelési útmutatóban közölt egységes pontozási elv szerint.

Íráskép - a szöveg rendezettsége, olvashatósága, az olvasó szempontjának figyelembe vétele, a forma kulturáltsága szerint.

Az írásbeli dolgozat pontszámainak összesítése

Szövegértés és érvelés vagy gyakorlati szövegalkotás	Szövegértés	40 pont
	Szövegalkotás	10 pont
Műértelmező szövegalkotás	Tartalmi minőség	25 pont
	Nyelvi minőség	15 pont
Helyesírás		8 pont
Íráskép		2 pont

Szóbeli vizsga

A tétellapon megjelölt feladatot a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekezdzeni csak akkor lehet, ha a vizsgázó teljesen helytelen úton indult el, vagy nyilvánvaló, hogy elakadt.

A szóbeli vizsga egy szerb nyelvi és egy irodalmi tételhez megfogalmazott feladat megoldásából és a megoldás kifejtéséből áll.

A szerb nemzetiségi nyelv és irodalom tételsor 20 szerb nyelvi és 20 irodalmi tételből áll. A szerb nyelvi és az irodalmi tételek egymástól elkülönülő tételsorokat alkotnak.

A nyelvi és az irodalmi tételsorban irodalomból és szerb nyelvből is legalább 6 tételt módosítani kell az előző évhez képest.

Az egyes tételekhez legalább egy-egy feladat tartozik. A vizsgázó a következő segédeszközöket használhatja a felkészüléshez és a feladatkiejtéshez: irodalmi szöveggyűjtemény, kötet vagy a feladatok kidolgozásával összefüggő más nyomtatott

ismerethordozó a tételnek megfelelő részlete (pl. internetes oldal nyomtatott változata, egynyelvű szótár, művelődéstörténeti térkép, képzőművészeti album). A tételsornak megfelelő segédeszközöket a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A tételsort úgy kell összeállítani, hogy a tételekben kitűzött feladatok - a témák sajátosságait figyelembe véve - lehetőleg hasonló nehézségűek legyenek, valamint a vizsgázónak lehetősége legyen a megadott időkeretben a sikeres felkészülésre és a tétel kifejtésére.

Szerb nyelvi altételsor

A vizsga során azt mérjük, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minőségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszédkésztség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

Minden altétel 250-300 szó terjedelmű szövegből és a hozzá kapcsolódó feladatokból áll. (nyelvi transzformáció, lexikai, stilisztikai feladat stb.) A szerb nyelvi altételek a részletes követelmények témáira épülnek. Az altételsort úgy kell összeállítani, hogy a témák mindegyikéhez legalább egy altétel tartozzék.

Irodalmi altételsor

Az altételt a szerb nemzetiségi nyelv és irodalom részletes követelményeiben felsorolt műhöz, vagy annak egy részletéhez kapcsolódó feladatok alapján kell a vizsgázónak önállóan kifejtenie. Legalább két altétel a magyarországi szerbek irodalmával kapcsolatos feladatokat tartalmazzon. Ha a feladat lehetővé teszi, a vizsgázó választhat a megjelölt szerzők vagy művek közül.

A szóbeli vizsga irodalom altételeinek tematikai aránya

A vizsgaleírás 18 altétel kijelölésére közöl kötelezettséget. Ezek a következők:

A *Szerzők és művek* témáiból összesen 12 altétel állítandó össze.

- 6 megjelölt életmű

- 4 altétel a *Szerzők és művek* más témáiból (a szerző és művének beható ismerete, népköltészet, a közelmúlt irodalma, a kortárs irodalom)

- 2 altétel a magyarországi szerb irodalomból

Az *Értelmezési szintek* mindegyik témájából kötelező altétel.

- Irodalomtörténet 2 altétel

- Motivikus, tematikus megközelítés 2 altétel

- Műfaj, poétika 1 altétel

- Kultúrtörténet 1 altétel

A további altételek kijelöléséről a tételsor összeállítója dönt.

A *Szerzők és művek* témáiból összeállított altételek bármelyike meríthet az *Értelmezési szintek* szempontjaiból, az *Értelmezési szintek* témáiból összeállított altételek bármelyike tartalmazhatja a *Szerzők és művek* témáiban megjelölt alkotókat.

Mindkét tételsor témaköreit és tétalcímeit a jogszabályban meghatározott időben és módon nyilvánosságra kell hozni. Az egyes tételekhez tartozó feladatok nem hozhatók nyilvánosságra, csak a vizsgán ismerhetők meg.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 50 pont. Ezen belül az irodalom felelet tartalmi minőségéért 25 pont, a nyelvi felelet tartalmi minőségéért 10 pont, a két felelet nyelvi minőségéért együtt 15 pont adható.

A vizsgateljesítmény értékelése az alábbi értékelési kritériumok és pontszámok alkalmazásával történik.

A ponthatárokon belül az értékelés kritériumainak való megfelelés mértéke dönt.

Tartalmi minőség - irodalomból összesen 25 pont, szerb nyelvből összesen 10 pont a következő kritériumok mérlegelésével:
- Irodalmi, nyelvi, kulturális tájékozottság
- Tárgyi tudás
- Szövegismeret, szövegértés
- Feladatmegoldó képesség
- Gondolatgazdagság
- Önálló vélemény
- A feladat kifejtettsége
Nyelvi minőség - a két feleletre összesen 15 pont a következő kritériumok mérlegelésével:
- Rendszerezés, lényegkiemelés
- Logikus gondolatmenet
- Világos, tagolt szöveg- és mondatszerkesztés
- Megfelelő szókincs, szóhasználat
- Érthető előadásmód

A szóbeli vizsgarész pontszámainak összesítése

Tartalmi minőség - irodalom	25 pont
Tartalmi minőség - szerb nyelv	10 pont
A kifejtés nyelvi minősége	15 pont

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga	
240 perc		20 perc	
Feladatsor		Tételkifejtés	
Szövegértési és nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor	Szövegalkotási feladatok: műértelmező szöveg és reflektáló szöveg	Egy szerb nyelvi tétel kifejtése	Egy irodalmi tétel kifejtése
40 pont	50 pont	10 pont	25 pont
Helyesírás: 8 pont Íráskép: 2 pont		A kifejtés nyelvi minősége 15 pont	
100 pont		50 pont	

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a vizsgázóknak egy központi feladatsort kell megoldaniuk.

A vizsgázó egyetlen feladatlapot kap, a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg, és a feladatok megoldásának sorrendjét is meghatározhatja. A feladatok megoldására 240 perc áll rendelkezésre. A megoldáshoz helyesírási szótár, illetve egy- illetve kétnyelvű nyomtatott szótár használható.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Az írásbeli vizsga a szaktárgyi tudás alkalmazását mérő szövegértési, nyelvi-irodalmi műveltségi feladatokat, valamint két különböző szövegalkotási feladatot tartalmaz.

Szövegértési és nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor

A szövegértési és nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor egy szerb nyelvű alkotáshoz (irodalmi vagy nyelvi témájú értekező prózához, esszéhez, vagy annak részletéhez, lírai műhöz, szépprózai alkotáshoz, illetve részletéhez, egy drámához, vagy annak részletéhez) kapcsolódik.

A feladatsor egyrészt a szöveg értését, másrészt a kapcsolódó nyelvi és irodalmi ismeretek alkalmazását várja el (pl. fogalmak felismerése, azonosítása, definíciója, alkalmazása különböző szövegekre; különböző történeti, műfaji, tematikus, motivikus összefüggések feltárása; műismeret; a vizsgálandó szöveg kommunikációs, nyelvi, grammatikai, retorikai, stilisztikai, szövegtani, helyesírási jellemzői; kapcsolódó nyelvi kérdések). A feladatsor szövegértésre, nyelvi ismeretekre és irodalmi műveltségre irányuló kérdéseket egyaránt tartalmaz.

Szövegalkotási feladatok

A két szövegalkotási feladat két különböző témáról szóló, adott szempontú és műfajú önálló szöveg alkotását írja elő.

A szövegalkotási feladatok a következők:

- Egy mű adott szempontú elemzése, értelmezése, értékelése (a továbbiakban: műértelmező szövegalkotási feladat).

A műértelmező feladat bázisszövege irodalmi alkotás (lírai, szépprózai, vagy drámai mű, illetve annak részlete). A művek származhatnak akár magyarországi, akár Magyarországon kívüli szerb alkotóktól bármely korszakból, stíluskorszakból, tematikai és műfaji kötöttség nélkül. A feladat nem feltétlenül várja el a szerző ismeretét. Műrészlet esetében nem elvárás a teljes mű ismerete.

- Érvelő vagy véleménykifejtő szöveg megfogalmazása: reflektálás egy irodalmi, kulturális, esztétikai, bölcséleti, etikai kérdésre, jelenségre, pl. kor-, kulturális, közéleti jelenségre (a továbbiakban: reflektáló szövegalkotási feladat).

A feladatok mindegyike szövegbázisú (pl. irodalmi mű, műrészlet; rövid felvezető idézet a véleménykifejtés, értékelő érvelés alapjaként).

A műértelmező szöveg elvárt terjedelme 400-800 szó.

A reflektáló szöveg elvárt terjedelme 150-450 szó.

Legalább az egyik feladatnak a magyarországi szerbek kultúrájához kell kapcsolódnia.

Az írásbeli feladatlap értékelése

A központi javítási-értékelési útmutató tartalmazza az egyes feladatokra adható pontok megoszlását. A javítási-értékelési útmutató címszavakban közli a megoldás lehetséges tartalmi elemeit és az ettől való eltérés lehetőségét. A vizsgázó teljesítményének értékelését nem befolyásolhatja sem az, ha az értékelő személyes értékítélete eltér a feladatban tárgyalt probléma,

kérdés, jelenség általánosnak tekinthető megítélésétől, sem az, ha a vizsgázó véleménye eltér az általánosnak tekinthető megközelítéstől.

A javító tanár mindegyik feladatban jelöli a helyesírási hibákat a központi javítási-értékelési útmutatóban közölt hibatípusok szerint. A végső minősítésben értékeli az egész dolgozat helyesírását és írásképet.

A szövegértési és nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor javítása, értékelése

A szövegértési, nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor értékelése központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. A feladatsor maximális pontértéke 40 pont. Az elfogadható válaszok tartományát, valamint az adható részpontokat a javítási-értékelési útmutató közli. Az értékelő a dolgozaton feltünteti a vizsgázó által elért részpontoszámokat, valamint a feladatsor megoldásával elért összpontoszámot.

Szövegértési, nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor	40 pont
---	---------

A szövegalkotási feladatok javítása, értékelése

A javító tanár a vizsgaleírásban közölt értékelési szempontok és a javítási-értékelési útmutató alapján minősíti a vizsgázó teljesítményét.

A javítási-értékelési útmutató címszavakban közli a megoldások lehetséges tartalmi elemeit. Az ettől eltérő minden jó megoldás is elfogadható, nem elvárás továbbá a javítási-értékelési útmutató szakmailag pontos nyelvének használata. A javító tanár a jónak minősített tartalmi elemeket a javítási és értékelési útmutatóban közölt jelrendszerrel jelöli.

A javító tanár jelzi a szerkezeti, stílusbeli, nyelvhelyességi és helyesírási hibákat.

A ponthatárokon belül az értékelés kritériumainak való megfelelés mértéke dönt.

A műértelmező szövegalkotás minősítésének szempontjai és értékelése

A javító tanár által megállapított pontszám jelzi a műértelmező feladat értékelésének tartalmi pontszámát, valamint a szövegszerkezet, a stílus és a nyelvhelyesség értékelésének pontszámait a következő kritériumok szerint:

Tartalom - a bázisszöveg és feladat értése; tudáskeretének ismerete (vonatkozó tárgyi tudás, általános tájékozottság); a válaszelemek a feladat szempontjainak, szövegbázisának való megfelelése (problémaérzékenység, lényeglátás, témataartás, gondolatgazdagság, releváns példák, véleménynyilvánítás) szerint.

Szövegszerkezet - a felépítés (gondolati íve, logikája, a műfajnak való megfelelés); a szerkezet (koherencia, arányosság, tagolás, terjedelem) szerint.

Nyelvi igényesség (stílus, nyelvhelyesség) - a nyelvi regiszter, a stílus, a szókincs, a köznyelvi normának való megfelelés szerint.

A reflektáló szövegalkotás minősítésének szempontjai és értékelése

A javító tanár által megállapított pontszám jelzi a reflektáló feladat értékelésének tartalmi, szerkezeti, nyelvi pontszámait a következő kritériumok szerint:

Tárgyi tudás, általános tájékozottság

Problémaérzékenység, gondolatgazdagság

Gondolatmenet, szövegfelépítés

Nyelvi igényesség (stílus, nyelvhelyesség)

A két szövegalkotási feladat értékelésének pontértékei:

Műértelmező szöveg 30 pont	Tartalom	15 pont
	Szövegszerkezet	5 pont

	Nyelvi igényesség (stílus, nyelvhelyesség)	10 pont
Reflektáló szöveg 20 pont	Tartalom	5 pont
	Problémaérzékenység	5 pont
	Gondolatmenet	5 pont
	Nyelvi igényesség (stílus, nyelvhelyesség)	5 pont

A helyesírás és az íráskép minősítése

Helyesírás - a helyesírás szabályainak való megfelelés szerint; a súlyos hibák, az enyhe hibák és a központosítás figyelembevételével, a javítási-értékelési útmutatóban közölt egységes pontozási elv szerint.

Íráskép - a szöveg rendezettsége, olvashatósága, az olvasó szempontjának figyelembevétele, a forma kulturáltsága szerint.

Az írásbeli dolgozat pontszámainak összesítése

Szövegértési és nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor	40 pont
Műértelmező szövegalkotási feladat	30 pont
Reflektáló szöveg	20 pont
Helyesírás	8 pont
Íráskép	2 pont

Szóbeli vizsga

Az emelt szintű szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik.

A tétellapon megjelölt feladatot a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekezdni csak akkor lehet, ha a vizsgázó teljesen helytelen úton indult el, vagy nyilvánvaló, hogy elakadt.

A szóbeli vizsga egy szerb nyelvi és egy irodalmi tételhez megfogalmazott feladat megoldása, és a megoldás kifejtése.

A szerb nemzetiségi nyelv és irodalom tételsor 20 szerb nyelvi és 20 irodalmi tételből áll. A szerb nyelvi és az irodalmi tételek egymástól elkülönülő tételsorokat alkotnak.

A nyelvi és az irodalmi tételsorban irodalomból és szerb nyelvből is legalább 6 tételt módosítani kell az előző évhez képest.

A vizsgázó a következő segédeszközöket használhatja a felkészüléshez és a tételkifejtéshez: irodalmi szöveggyűjtemény, kötet vagy a feladatok kidolgozásával összefüggő más nyomtatott ismerethordozó a tételnek megfelelő részlete (pl. internetes oldal nyomtatott változata, egynyelvű szótár, művelődéstörténeti térkép, képzőművészeti album). A tételsornak megfelelő segédeszközöket a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A tételsort úgy kell összeállítani, hogy a tételekben kitűzött feladatok - a témák sajátosságait figyelembe véve - lehetőleg hasonló nehézségűek legyenek, valamint a vizsgázónak lehetősége legyen a megadott időkeretben a sikeres felkészülésre és a tétel kifejtésére.

Szerb nyelvi altételsor

A vizsga során azt mérjük, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minőségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív

(beszédértés, beszédképesség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

Az altételek a témakörnek, illetve az altételben konkretizált feladatnak megfelelően tartalmaz(hat)nak egy megállapítást, idézetet, felvezető gondolatot, nyomtatott vagy elektronikus dokumentumot (pl. űrlapot, használati utasítást, újságoldalt, képet, ábrát, térképet, internetes oldalt, egynyelvű szótár részletét), majd közlik a kifejtendő feladat megjelölését. A feladatmegjelölés a részletes vizsgakövetelményekre épül.

A nyelvi altételek 25%-a a magyarországi szerbek nyelvvel, szokásaival, hagyományaival, kultúrájával, kisebbségpolitikájával stb. kapcsolatos szövegeket tartalmazzon.

Irodalmi altételsor

Az altételt a szerb nemzetiségi nyelv és irodalom részletes követelményeiben felsorolt műhöz, vagy annak egy részletéhez kapcsolódó feladatok alapján kell a vizsgázónak önállóan kifejtenie. Minden tételhez egy feladat tartozik, a feladatok vizsganaponként változhatnak. Legalább két altétel a magyarországi szerbek irodalmával kapcsolatos feladatokat tartalmazzon.

Mindkét tárgy tételsorának témaköreit és tételcímait a jogszabályban meghatározott időben és módon nyilvánosságra kell hozni. Az egyes tételekhez tartozó feladatokat nem szabad nyilvánosságra hozni, csak a vizsgán ismerhetők meg.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 50 pont. Ezen belül az irodalom felelet tartalmi minőségéért 25 pont, a szerb nyelvi felelet tartalmi minőségéért 10 pont, a két felelet nyelvi minőségéért együtt 15 pont adható.

A vizsgateljesítmény értékelése az alábbi értékelési kritériumok és pontszámok alkalmazásával történik. A ponthatárokon belül az értékelés kritériumainak való megfelelés mértéke dönt.

Tartalmi minőség - irodalomból összesen 25 pont; szerb nyelvből összesen 10 pont a következő kritériumok mérlegelésével:
- Irodalmi, nyelvi, kulturális tájékozottság
- Tárgyi tudás
- Szövegismeret, szövegértés
- Feladatmegoldó képesség
- Gondolatgazdagság
- Önálló vélemény
- A feladat kifejtettsége
Nyelvi minőség - a két feleletre összesen 15 pont a következő kritériumok mérlegelésével:
- Rendszerezés, lényegkiemelés
- Logikus gondolatmenet
- Világos, tagolt szöveg- és mondatszerkesztés
- Megfelelő szókincs, szóhasználat
- Érthető előadásmód

A szóbeli vizsgarész pontszámainak összesítése

Tartalmi minőség - irodalom	25 pont
Tartalmi minőség - szerb nyelv	10 pont
A kifejtés nyelvi minősége	15 pont

”

8. Az R. Melléklet СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ fejezet helyébe a következő rendelkezés lép:

„СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

I. ДЕТАЉНИ МАТУРСКИ ЗАХТЕВИ

КОМПЕТЕНЦИЈЕ

СРЕДЊИ И ВИШИ СТЕПЕН

Стицање комуникативне компетенције као и граматичке, тј. сазнања о законитостима по којима функционише српски језик као систем, сигурна примена граматичких знања у говору и писму.

Преглед српске књижевности у контексту светске књижевности, разумевање књижевног дела и књижевности уопште, стицање књижевне културе и књижевног образовања.

1. Разумевање текста

- Разумевање, обрада и просуђивање информација.
- Селекција информација у односу на тему и намеру читања текста, свесно и критично коришћење информација.
- Формирање личног става у вези са разним сазнањима и мишљењима стеченим путем информација.
- Сналажење у штампаним и електронским изворима информација/речници, антологије, приручници, лексикони, интернет, ЦД-РОМ.

2. Анализа књижевних и других текстова

- Примена разних метода анализе према врсти текста: лирски, епски, драмски текст, поезија и проза, публицистички и научнопопуларни текстови.
- Схватање и приказивање књижевности као одраза друштвених појава, сазнање да је књижевност сликовита прича о животу, о људима, о човековим искуствима и мислима на историјском путу.
- Разумевање низа мисли, начина изражавања, жанра, структуре, језика и стила у белетристичким, научним, публицистичким и другим популарним текстовима.
- Одређивање циља и комуникативног контекста у писаним саопштењима, припознавање ауторовог мишљења и става, вредновање кохеренције и језгровитости поруке текста.
- Објективно реаговање на прочитане и саслушане текстове с обзиром на врсту и намену текста, као и изражавање личног доживљаја.

3. Писмено изражавање и састав

- Формулисање информативних, аргументативних састава у виду есеја на књижевне и друге теме /нпр. Културна баштина Срба у Мађарској, људски односи, противречности цивилизације, морална питања, разни проблеми данашњице, масовна комуникација/.

- Писмена дискусија о неком важном питању, проблему, актуелној теми, лично мишљење.

- Опис расположења, доживљаја и изражавање сопственог става везано за неко уметничко дело (нпр. Архитектура, ликовна уметност, музика, поезија и прозна дела, филм, позорисно дело).

- Познавање технике израде разних врста писмених састава, примена разних функционалних стилова /расправа, реферат, званично писмо, молба, расписивање конкурса, аутобиографија./

- Јасно, прецизно, сажето изражавање у саставима, примена норме стандардног српског језика, доследно коришћење ортографске норме српског језика, чист, читак рукопис.

4. Комуникација, усмено изражавање

- Култура контактирања са саговорником. Одабирање одговарајућег стила, обука у остварењу говорних вредности у говору и читању, наглашавање речи и реченица, интонација. Паузе, темпо, чујност и висина гласа, природност и убедљивост.

- Разумно казивање текста.

- Излагање аутентичних и важних информација у зависности од карактера теме или ситуације: доказивање, коментар, аргументовање, учешће у дискусији.

- Доследна употреба ортоепске норме: беспрекорна артикулација гласова, интонацијла и акценат.

5. Употреба појмова

- Разумевање језичких и књижевних појмова и категорија, њихова примена у говору и писму.

- Разумевање узајамне повезаности и вишезначности појмова, доказивање на примерима.

Само на вишем степену

- Дефиниција појмова, знања о варијацијама појмова у историјском контексту.

Напомена: Теме за средњи степен обавезне су и на вишем степену, оне се проширују садржајем у другог ступца.

Тематика	СТЕПЕН	
	Средњи	Виши
1. Комуникација	Видови комуникације и карактеристике: лична, групна, јавна и масовна комуникација. Процес комуникације, фактори и функције. Комуникација вербалним и невербалним средствима. Невербална комуникација људи (нпр.: гестови, мимика, поглед, изглед, тишина.) Карактеристика непосредне људске комуникације. Конфликти у животним ситуацијама и могућности њиховог решавања.	Значење и улога комуникацијске функције. Припознавање, разликовање и поређивање личне, писане и масовне комуникације.
2. Разумевање	Доказивање способности за	Примена и самостална употреба

текста	разумевање текста интерпретацијом и упоређивањем текстова разних врста / научно- популарни, публицистички, књижевни/. Разумевање тока мисли и улоге изражајних средстава у текстовима различитих врста, способност за схватање језичке структуре, жанровких и стилских средстава са аспекта садржаја текста.	стечених знања у усменом и писменом реаговању на прочитане текстове.
3. Састав		
3.1. Усмено изражавање	Способност за сналажење у разним комуникацијским ситуацијама. Учествовање у дискусији - аргументовани допринос. Разговорно логично и аргументовано излагање на различите теме, расправљање о разним актуелним темама. Култура контактирања са саговорником. Доследна примена ортоепске норме, правилна употреба акцента. Коришћење устаљених израза и језичких обрта у говору. Праћење штампе, препричавање прочитаног текста. Самостална обрада књижевног дела, филма и њихово приказивање.	Способност за учествовање у полемици за логичну аргументацију и излагање личног става о разним питањима. Померање реченичног нагласка и уочавање значењских последица. уочавање акцента. Праћење и коментарисање штампе. Лични, критички приступ књижевном делу, излагање свог виђења. Читалачка рецепција.
3.2. Основе реторике	Говорништво, беседништво и њихова улога у животним ситуацијама. Јавни говор, контакт између говорника и слушалаца, критеријум убедљивог говора. Саопштење карактеристичних, конкретних, тачних чињеница. Интересантно, лепо и снажно излагање теме. Нпр. краћи монолог, говор на опроштајној свечаности, на	Логично повезивање и живо приказивање теме о којој се говори. Коришћење стилских фигура као: поређење, метафора, алегорија, антитеза... Говор пред Вуковим спомеником, пред спомеником на Гази- Местану, говор поводом неке округле годишњице значајног књижевника, научника или историјског догађаја.

	школској свечаности, овор поводом празника Св. Саве, уводна реч на отварању изложбе. Истакнути говори и беседе. Нпр. говор Иве Андрића при примању Нобелове награде. Доказивање говорничке способности казивањем напамет и коришћењем цитата.	
3.3 Писмено изражавање	Писање састава у разним жанровима (препричавање, описивање, научно разглабање) употреба разних функционални стилова. Описивање сложених мисли, појава, људских реакција и осећања. Познавање структуре састава. Писмено приказивање једне књиге или филма. Описивање друштвених догађаја у заједници. Полемички приказ разних тема. Писање званичног писма, позивнице, молбе, аутобиографије, конкурса или записника. Правилна употреба граматичких и правописних закона.	Писање и приказивање разних књижевних дела на различити начин као што су објашњење, резиме, препорука, есеј и други жанрови. (Нпр. Културна баштина мањина, полемика цивилизације, људски односи, морална питања и друге теме.) Излагање личног става, аргументација, порицање. Писање званичног текста у одговарајућем стилу и облику. Самостална остварења: писање репортаже или чланка.
4. Језик и друштво		
4.1. Слојеви језика	Варијације језика према друштвеним и територјском разликама и јазичка норма. Карактеристике свакодневног живота и место употребе. Повезаност начина живота са развојом језика степеном-фонд речи Познавање два књижевна дијалекта српског језика.	Језичка подела. Приказ дијалекта са разних територија или регија. Вук Стефановић Караџић: Рјечник

4.2. Општа лингвистика	Језик као друштвена и психичка појава. Основно обележје језика. Језик као скуп знакова, његова структура и као средство за комуникацију међу људима.	Елиминација хунгаризма и неправилних облика из говора. Дислокалне карактеристике језика.
4.3. Језик и говор	Порекло и развој језика и говора. Говор као порука. Вербални знаци. Друштвена комуникација у виду изражавања и саопштавања. Језик и стварност.	Матерализација језика - доцтупност чулима. Комуникацијски канал. Функција језика - изражавање и саопштавање.
4.4. Писмо и језик	Функције језика: комуникација, култура Говор као језик у акцији. Настанак и развој писма. Говор и писмо; основа цивилизације. Историјски развој писма. Доказ о општем познавању теме.	Језик и размишљање. Естетска вредност песничког изражавања, естетска функција. Писмо и цивилизација. Развој српске писменисти. Рад Ћирила и Методија. Доказ о општем познавању теме.
4.5. Језици у свету	Породица и група језика -индоевропска језичка група -угро-фински језици Поређење српског и мађарског језика. Група језика (источно, западно и јужнословенски језици)	Прајезик, језичка породица, гране-обележја. Аглутинативни и флективни језици.
4.6. Српски језик	Место српског језика у породици словенских језика. Главне етапе развоја српског језика. Народни језик, говорни језик, књижевни језик. Вук Карацић - реформатор српског језика и његова улога у развоју. Језик и правопис.	Појам дијалекта, доказивање на примерима. Обележја српског језика у Мађарској на основу примера. Старословенски језик, прве азбуке. Најраније писане успомене глаголице и ћирилице. (Башчанска плоча, самуилов

	Почетак стандардизације књижевног језика. Развој и застој у развоју језика. Српски језик ван матице. Приказивање српског језика који се говори у Мађарској на примерима. Главне етапе развоја српског језика. Карактерисање једне од етапа. Почетак српске писмености, рад Ћирила и Методија.	натпис, Мирослављево јеванђеље.) Промена српског језика током миграција. Утисак руског језика на српски књижевни језик. Разлика фонетског и мађарског етимолошког правописа.
5. Граматика		
5.1. Фонетика	Настанак, творба гласова Говорни органи, Гласови, њихова подела Гласовне промене Слог, реч Познавање и правилно коришћење гласовних промена у говору и писму. Писање страних имена ћирилицом и латиницом.	Глас као артикулисани звук. Артикулациона фонетика. Аудитивна фонетика. Дифтонзи у говору. Појам назала. Паралела између творбе неких гласова у мађарском и српском језику (ч,ћ,ђ,џ,х...) Отклањање интерференције фонетски и етимолошки правопис у примењивање. Појам транскрипције.
5.2. Морфологија		
Врсте речи и њихова промена, променљиве речи	Променљивост и непроменљивост речи. Граматичка категорија: род, број, падеж у врстама речи. Промена именичких категорија, деклинација. Именске речи, њихова подела и промена. Деклинација и правопис именица. Подела придева и њихова	Двојина или дуал, остатак у облицима. Сигурно препознавање и употреба. Сингуларија тантум и плуралија тантум кодименица. Збирни бројеви и бројне именице. Функција повратне заменице и правопис.

Непроменљиве речи и њихова језичка функција Морфолошка структура речи	компарација. Правопис компарирани придева. Бројеви и њихове врсте. Промена и правопис бројева. Заменице, врсте, промена и употреба заменица, улога у сложеним реченицама. Препознавање и анализа. Глаголи, подела по виду, прелазности. Глаголска времена, начин, коњугација. Прости и сложени глаголски облици. Њихова учесталост у стандардном језику (модални облици). Врсте и значења прилога. Језичка улога и импликација предлога. Везници, одредбе, партикуле и њихова улога у реченици. Основа, корен, суфикс. Сложене речи Изведене речи Префикси, суфикси, инфикси. Стране речи, позајмљенице, преведенице. Препознавање и примена.	Глаголске именице, глаголски придеви, глаголски прилози у говору и писму. Проблематика императива у говору и писму, разликовање молбе, заповести и жеље. Однос предлога и импликације. Творба речи и сигурност у употреби. Творба речи скраћивањем. Акроними. Најчешће скраћенице: нпр. Факс, телекс, ОУН, УНИЦЕФ, СРЈ
5.3. Синтактичке јединице	Синтагме по функцији: предикатске, објекатске, одредбене.	Синтагме по карактеру односа према врстама речи (именичке, глаголске, придевске).

	На основу текстова препознавање. Реченички делови: главни и додаци Предикат, врсте Субјекат, врсте Објекат, врсте Атрибут, врсте Прилошке одредбе, врсте прилоких одредби. Врсте речи и реченички делови -функција у реченици, доказати на актуелном тексту.	Препознавање и разликовање категорије.
5.4. Реченица	Реченица према клаузи. Правилна итерпункција сложене реченице. Познавање реченица према садржини. Правилна употреба декларативне реченице као и негације. Упитна реченица. Разликовање императива од узвичне реченице. Правилан редослед у реченици. Самостална анализа реченице.	Подређене и напоредне реченице и правопис. Инверзија и обичан ред у сложеној реченици.
6. Семантика		
6.1.Лексикологоја	Речи и лексеме. Фразеологизми и њихова улога у говору. Идиоми, њихово социолингвистичко и	Активан и пасиван фонд речи. Богатство песничког језика. Ономатопеја Језичка терминологија.

	фразеолошко значење. Лексикографија, речници, лексикони; разлика између речника и лексикона. Употреба једнојезички и двојезики речника. Познавање семантике. значење речи и реченице. Лексичко и граматичко значење. Конкретно и пренесено значење. Препознавање и разликовање разних устаљених фраза у писму и говору. Деминутиви, аугментативи у језику као одреднице богатства стила.	Врсте речника: језички и тематски. Приказивање основних карактеристика речника и сигурна употреба. Ономатопејске речи и њихова улога у језику. Еуфемизми и њихова функција у говору. Речи пејоративног значења. Основа употребе речи - основно значење, споредно значење, значење у датом контексту.
6.2. Стил и значење	Стил и значење у свакодневном животу, у стручном језику и у белетристици. Разумевање стилских средстава у свакодневном говору и у уметничким делима. Стилски слојеви, стилске варијације.	Појмовни приступ значењу. Вербални елементи (граматичко значење) Лексеме (речничке речи) структуре (граматички односи) значење. Промена значења речи. Еуфемизми и анакронизми, епитети, архаизам итд. њихово препознавање и разумевање. Фактори разликовања стилских слојева.
6.3. Говорни чинови	Реченица у улози типа исказа, остварење типа у конгруенцији. Врсте говорних чинова: тврдња,	Гестови као врсте порука у комуникацији.

	изјава, информација, упутство, обећање, претња - у разним говорним ситуацијама. Експресивни услови. Извињење, захбаљивање у комуникацији.	
7. Текст	Конструкција текста, однос реченице и текста. Конструкција писменог и усменог изражавања и њихово узајамно дејство. Типови текстова и њихово комуникативне и језичке карактеристике. Разни текстови који су битни за даље школовање или за запошљавање (нпр. молба, аутобиографија, званично писмо). Монолошки и дијалошки текстови (нпр. предавање, дискусија). Електронски медији (радио, телевизија) и новији медији (е-маил, интернет).	Логички и садржајни контекст текста. Кохезија у тексту. Анализа вести са медија (нпр. вести, репортажа, интервју)
8. Обавештење за јавност	Средства за давање обавештења за јавност, најновија језичка средства и њихово познавање. Радио, телевизија, интернет, е-маил) Улога медија у развоју језика, дејство на комуникацију и чист говор.	Анализа публицистичког текста: вест, објава, интервју, коментар. Сажетост и конкретност као карактеристике изражавања. Тачно познавање текстова, разликовање и самостално састављање једног од набројених текстова.
9. Лични однос према језику	Доказ о знању. Однос језика и говорника, реакције на позитивне и негативне појаве. Реална оријентација усменог и	Језичка норма и стална промена језика. Одступање од језичке норме: дијалекти, жаргони, сленг. Објашњење слободе песничког

	писменог изражавања (садржај - стил, композиција, снага изражавања, стилске и правописне грешке. Језичка норма као јачина језика, потреба за правилним изражавањем.	језика. Савремена језичка култура - језичко васпитање.
--	--	--

ПОЗНАВАЊЕ ПОЈМОВА

Области знања

СРЕДЊИ И ВИШИ СТЕПЕН

Захтеви за виши степен истакнути су косим словима

Језик и говор

Три говорна канала комуникације: реч, интонација, језички знаци

Језик као систем

Изражајна способност језика

Дословно и фигуративно значење

Врсте комуникације: дискусија, извештај, аргументација

Говорна култура

Идиоме

Импликације

Конгруенције

Естетске функције језика

Двојезичност, вишејезичност

Језичко сродство

Фонетски и етимолошки правопис

Фонетика и фонологија

Самогласник, сугласник

Ономатопеја, алитерација, асонанција

Интонација

Реч-реченица-текст

Писмо

Књижевни језик

Изговори

Дијалекти

Стил

Интерпункција

Морфологија

Морфолошка стилистика

Променљивост и непроменљивост речи

Просте речи, сложенице, изведенице, основа

Наставак, префикс, суфикс, инфикс

Падеж, род, број

Лексеме

Деклинација

Коњугација

Компарација
 Семантика
 Синоними, хомоними, антоними
 Вид глагола
 Време Начин
 Актив, пасив
 Синтакса
 Безличност
 Проста реченица
 Сложена реченица
 Врсте текстова: наравија, дискусија, есеј, објашњење, конкурс, препорука, реферат, биографија
 Фонд речи
 Медији: вест, *комментар*, интервју, репортажа, критика, извештај
 Реторика
 Беседа, говор, доказивање, аргументовање, демантовање
 Програмски језик
 Језичка култура

СРПСКА КЊИЖЕВНОСТ

Тематика	СТЕПЕН	
	Средњи	Виши
1. Аутори и дела		
Животна дела српске књижевности	Јован Јовановић Змај, Јаков Игњатовић, Иво Андрић, Бранко Радичевић, Милан Ракић, Десанка Максимовић Значајни подаци пошчеве/песникове биографије који су утицали на дела /нпр. теме, животне ситуације, карактеристични мотиви/. Познавање и интерпретација појединих књижевних дела, њихово место у животном делу аутора и у књижевноисторијској епохи. Рецитоване целе песме и одломка, цитати у говору и писму.	Чињенице и везе између живота и дела, локална и регионална приврженост. Струјања и тенденције које карактеришу животна дело. Књижевне везе, паралеле са светском и мађарском књижевношћу. Збирке, циклуси, теме, мотиви. Уметнички поступак при компоновању циклуса и збирки. Накнадно дејство, значај и место аутора у целокупној књижевности. Утицај на новију и савремену књижевност, допринос српској култури.
Портрети	По једна песма од Милоша	Место датог књижевног дела у

	Црњанског, Доситеља Обрадовића, Јована Стерије Поповић, Војислава Илић, Лазе лазаревић, Јована Дучић и једно савремено прозно дело. Околности настанка дела, чињенице, простор, мотивација и историјска позадина у тренутку писања. Језичке и стилске фигуре. Анализа изабраног дела. Меморитери: песме, цитати, афоризми.	контексту одређене књижевне епохе и жанра. Етичка и филозофска питања, естетска вредност. Прихваћеност дела у доба настанка, утицај на каснија дела, место у европској књижевности, дејство на српску књижевност. Карактеристични жанрови, стилске и језичке одредбе у виду књижевног доба.
Аутори и неколико њихови значајни дела. Начини посматрања.	Ђура Јакшић, Петар Петровић Његош, Добрица Ћосић, Данило Киш, Детаљно познавање најважнијих дела. Приказивање става према свету и карактеристике изражавања помоћу сажете анализе једног и два дела. Доказ знања о структури књижевног дела, о садржају, припознавање естетске вредности, анализа са више аспеката. Познавање жанрова, тумачење језичког и стилског изражавања. Меморитери: од три песника по једна цела песма, одломци, цитати, афоризми	Алекса Шантић, Петар Кочић Анализа песме изабраног аутора у виду интелектуалног развоја датог времена. Препознавање везе са светском књижевношћу. Анализа 3-4 лирских и 1-2 епских/прозних дела. Језик, стил, садржај и локација у контексту. Књижевни родови и жанрови у поређењу са светском књижевношћу. Филозовске нити садржаја, главне мисли, етичке и естетске вредности. Прихваћеност дела, утицај, даљи судбина.
Дела стваралаца 20. века из савремене српске књижевности	Васко Попа, Стеван Раичковић, Милорад Павић. Владислав Петковић Дис, Александар Тишма. Стојан Вујичић, Предраг Степановић, Петар Милошевић.	Бранко Миљковић, Борислав Пекић. Светлана Велмар-Јанковић, Давид Албахари, Милутин Бојић, Момчило Настасијевић.

	Познавање савремене књижевне јавности (нпр. антологије, књижевни сајам. Најновије струје српске књижевности на слободно одабраном књижевном делу. Рад српских писаца и песника у мађарској. Анализа по једне песме од наведених песника. Карактеристичне теме, мотиви, начин изражавања, стилска средства.	Анализа најмање једног дела из више аспекта. Веза Између теме, мотива и стилског обликовања. Савремени аутори и њихова дела у контексту европске и мађарске књижевности. Однос класичне и савремене књижевности. Књижевне институције, часописи, књижевне новине.
Народна књижевност	Подела српске народне књижевности. Неколико лирских песама према мотивима. Лирско-епске песме: Хасанагиница, Смрт Омера и Мериме. Епске песме, циклуси, подела. Прозна дела. Основне теме, мотиви, поруке. Познавање 2-3 лирске песме и интерпретација по једне епске песме из Косовског циклуса и из циклуса о Краљевићу Марку. Историјска основа песама. Косовска трагедија у епским песмама. Народни певачи, записивачи и сакупљачи. Вуков сакупљачки рад. Језик и стил народне књижевности. Версификација: епски десетерац, словенска антитеза.	Утицај народне на уметничку књижевност. Одјек, значај српске народне поезије у Европи и утицај на мађарске песнике.

	Напамет: 1-2 лирске песме, одломци, цитати и афоризми из епских песама. Пословице.	
Светска књижевност	Познавање основе европске културе: антика, библија. Књижевни родови и врсте, теме, мотиви, животне ситуације, јунаци, естетски принципи. Приказ једног до два дела, односно аутора и основних карактеристика стваралаштва из следећих епоха: средњи век ренесанса, барок, просветитељство, романтизам, друга половина 19. Века и савремена књижевност. Неколико /2-3/ драмских писаца - драма и позориште у Европи. Интерпретација књижевног дела, место у књижевноисторијској епохи и у стилским струјама. Једно дело из мађарске књижевности у преводу. Напамет: краће песме /нпр. сонети/, познати цитати, афоризми.	Хуманизам и ренесанса особито у Дубровнику и Боки Которској. Упоређење са европском ренесансом. Приказ по два књижевна дела по епохама наведеним у захтевима. Приказ додирни тачака светске и српске књижевности. Српско-мађарски књижевни додир. Етичке, естетске, филозофске релације књижевних дела.
2. Алтернативна интерпретирања и приступ књижевном делу	Стара српска књижевност. Хуманизам, ренесанса, барок.	Почетак словенске писмености.
Хронолошки, књижевноисторијск и приступ	Почеци новије српске књижевности у Угарској. Просветитељство. Европски и српски романтизам. Особености српског реализма. Парнасизам и симболизам у француцкој књижевности. Од романтизма ка парнасизму. Српска модерна. Српска књижевност између два рата.	Утицај пољског, руског и украјинског барока на српску књижевност средином 18. века. Класицизам и сентиментализам као књижевни правци просветитељства. Светозар Марковић о

	Експрессионизам и надреализам. Српска књижевност после првог светског рата. Модерне тенденције у поезији. Модернизација српске прозе. Приказ појединих епоха, стилских струјања, интерпретација, анализа књижевних дела у контексту појединих епоха и тенденција. Хронолошка, топографска оријентисаност приказивањем књижевника и њихових дела.	књижевности. „Натурални“ парнасизам Војислава Илића. Излазак из шематизма /Михаило Лалић, Добрица Ћосић, Бранко Ћопић/. Класичан и модеран приступ делима нпр. Меше Селимовић. Најновија стремљења. Доказивање континуитета књижевног стварања. Хронолошки преглед књижевних стремљења, тумачење веза и узајамних односа анализом књижевних дела.
Мотивски и тематски приступ	Основне традиције европске књижевности као извор и инспирација. Антички и библијски мотиви у српској књижевности. Неколико примера /нпр. антички мотиви у поезији Војислава Илића, дубровачки мотиви код Дучића/. Мост као сппона између предела и људи. Миграције и сеобе. Мисаоне теме /нпр. нове идејне струје просветитељства, Његошева размишљања о вечној борби супротности. Мисли о задацима поезије. Живот и смрт. Јунаштво, слобода и борба за слободу у народној поезији. Тематски приступ /нпр. родољубива, љубавна, дечја поезија, Босна и живот у Босни, социјалне теме, патријалхална породица код српских реалиста, лик жене и мајке, Косово, манастири, Сентандреја.../ Анализа, интерпретација бар	Злочин, казна, освета, рат и мир, разни мотиви у српској књижевности. Понављање појединих мотива и тема у разним књижевним епохама. Приказивање континуитета „вечитих“ тема и мотива на примерима. Религиозне теме. Способност за откривање „великих“ мотива у савременој српској књижевности. Нпр. Добрица Ћосић: Време смрти, Данило Киш: Енциклопедија мртвих, Бранко Миљковић: Ватра и ништа Сентандреја код Јакова Игњатовића и Милорада Павића. Сродни мотиви у српској и

	једног до два дела, компаративна анализа два дела на исту тему и сличним мотивима.	мађарској књижевности.
3. Жанровски и поетски приступ	Преглед књижевних радова, врста и струјања у појединим епохама. Стилске одредбе и изражавања лире и епике. Народна поезија-подела. Врсте лирских песама у српској поезији. Приказ једне оде, елџије, рефлексивне, дескриптивне, социјалне и сатиричне песме. Компаративна анализа две родољубиве и две љубавне песме. Новеле и приповетке. Врсте романа: историјски, друштвени, натуралистички и психолошки роман. Драма и комедија. Песма у прози. Уметничке слике и стил. Карактеристике уметничке слике и версификација у српској поезији. Техника приповедања у српској новелистици и роману. Приказ на по једном делу.	Карактеристични стилски изрази у српској књижевности. Узајамности и сличности. Поређење с мађарском књижевношћу. Књижевне врсте средњовековне српске књижевности: житија, апокрифи, похвале. Познавање једног дела. Најновија стремљења, нпр. реална проза, проза у фармерицама. Постмодерни роман. Тежња ка универзалним темама, сагледавање конкретног, савременог и историјског из ванвременске перспективе. Померање гледишта и времена. Доказивање информисаности на једном делу.
4. Историја културе		
4.1. Позориште и историја драме	Позориште и драма у разним временима. Познавање по једног дела следећих аутора, анализа према одредбама књижевне традиције као и датог доба: Софоклес, Шекспир, Молиер, Бранислав Нушић: Народни посланик,	Позориште и драма /поређење позоришни извожења/ Драматургија Д. Ковачевића. Коштана, драма Б. Станковића. радио и тв-драма.

	Бора Станковић: Коштана, Д. Ковачевић: Балкански шпијун, Марин Држић: Дундо Мароје Публика, позориште, сценска уметност, режирање, драматургија.	Језик позорнице, драма, ситуација, визуелни и акустични ефекти.
4.2.Српско- мађарске књижевне везе	Књижевност Срба у Угарској. Књижевност на српском језику у мађарској. Змај и Кишфалудијево друштво. Змајеви препеви и преводилачки рад. Значај Јакова Игњатовића. Сентандреја у српској књижевности. Најчешће теме, предели и мотиви у делима српских писаца и песника у Мађарској.	Књижевна авангарда и значај часописа „зенит“ у настајању новог стилског правца. „зенинизам“

ПОЗНАВАЊЕ ПОЈМОВА

Области знања

СРЕДЊИ И ВИШИ СТЕПЕН

Захтеви за виши степен истакнути су косим словима

Познавање жанрова

Књижевни родови и врсте. Књижевни род, жанр

Епска песма

лирска песма

јуначке песме

лирска песма /у народној књижевности, женске песме/

врсте лирских песама: епиграма, песма, елегија, ода; према тематици: описне песме, љубљивне песме, родољубиве песме, социалне, сатиричне, арс поетика.

епска песма, еп, епски јунак, *нарација*

унутрашњи монолог

објективна поезија

лирско-епске песме: балада,

романса роман, врсте романа

историјски, породични, биографски, психолошки, авантуристички,

утопистички, *реална проза*

приповетка, новела

мит, предање, бајка, прича,
биографија
драма, драмске врсте
античка драма
трагедија, комедија, драма у ужем смислу
(диалог, ситуација, пролог, заплет, кулминација, расплет, епилог ренесансна комедија,
фарса)
хумор, иронија, сарказам, комика, трагедија
прелазне врсте: *житија, апокрифи, похвале*, аутобиографија,
путопис, мемоари, писма
епохе, струјања
стари век
антика, хеленска и римска књижевност

Библија: Стари и Нови завет
средњи век, ренесанса, барок, просветитељство, класицизам, *сентиментализам*
романтизам и илиризам, реализам, модерна, „*натурални*“ *парнасизам*,
надреализам
авантгарда
културологија
митологија, мит, култ
књижевне врсте Библије: пророчанство, јеванђеље, псалми, *парабола*,
апокалипса
митолошки и библијски поглед на свет
канонизација
књижевна традиција, историја књижевности
књижевна критика
карактеристике књижевне комуникације
штампање књига, цивилизација, масовна култура, позориште,
чиниоци сценског ефекта, врсте филмова
поетика
стих, ритам, версификација, строфа, рима, цезура
метрички, акценатски и силабички систем
силабичко-акценатски стих у српској поезији
епски десетерац, словенска антитеза
стилске фигуре: епитет, поређење, метафора, анафора, епифора,
симплоха и палилогија, персонификација, хипербола, алегорија,
симбол, *етички датив*
сонет
естетика
књижевна естетика
структура књижевног дела
композиција, мотиви, естетски квалитети
евокација, стилизација
оригинално и пренесено значење
слојеви значења
полифонија

II. ОПИС ИСПИТА

Подела испита

Средњи степен		Виши степен	
Писмени испит	Умени испит	Писмени испит	Умени испит
240 минута	15 минута	240 минута	20 минута
100 бодова	50 бодова	100 бодова	50 бодова

Помоћна средства на испиту

Средњи степен			Виши степен	
	Писмени испит	Умени испит	Писмени испит	Умени испит
Кандидат обезбеђује	НИШТА	НИШТА	НИШТА	НИШТА
Обезбеђује институција која сарађује са испитном комисијом	За II. радни лист штампани правописни речник моно и/или двојезични речник (најмање један комад на десет кандидата)	Хрестоматија или у вези са задатком неки други штампани текст.	За II. радни лист штампани правописни речник моно и/или двојезични речник (најмање један комад на десет кандидата)	Хрестоматија или у вези са задатком неки други штампани текст.

Информације за јавност

Средњи степен			Виши степен	
	Писмени испит	Умени испит	Писмени испит	Умени испит
Градиво	НИШТА	тематика и наслови теза	НИШТА	тематика и наслови теза
Време	НИШТА	према пропису закона	НИШТА	према пропису закона

ОПИС ИСПИТА НА СРЕДЊЕМ СТЕПЕНУ

Писмени испит		Умени испит	
240 минута		15 минута	
90 минута	150 минута		
Радни лист		Излагање тезе	
I. радни лист: Разумевање текста и расуђивање или писање прагматичког текста	II. радни лист: Анализа текста: анализа или књижевно поређење	Израда једне тезе из српског језика	Израда једне књижевне тезе
50 бодова	40 бодова	10 бодова	25 бодова
Правопис: 8 бодова		Вештина изражавања: 15 бодова	

Целокупни утисак: 2 бода	
100 бодова	50 бодова

Писмени испит

Општа правила

На писменом испиту кандидати решавају један централни радни лист.

Кандидат прво решава I. радни лист за који има на располагању 90 минута.

Радни лист садржи један задатак за разумевање текста предвиђен за 60 минута и један задатак за стварање текста предвиђен за 30 минута.

Након 90 минута професор прикупља радне листове.

После тога следи решавање II. радног листа. За решавање II. радног листа кандидати имају 150 минута. За решавање задатка може се користити правописни речник, односно монолингвални и двојезички штампани речник.

Формалне карактеристике писменог теста

На првом делу испита очекује се разумевање и писање једног прагматичног текста.

Према томе садржи један задатак за разумевање текста и један задатак састава свакодневног текста, који може да буде аргументација или конструисање прагматичног текста. Од ова два задатка кандидат по свом избору бира један.

Други део писменог испита очекује писмену анализу, која може да буде анализа једног текста према датим одредбама, или поређење два књижевна дела према датим одредбама. Од два задатка за анализу кандидат бира један.

Када кандидат бира задатак мора означити свој избор. У случају да место започетог задатка бира други, задатак који сматра неважећим мора да прецрта.

Садржајне карактеристике писменог теста

I. Разумевање текста и писање прагматичког текста

Задаци из разумевања текста

Текст за разумевање је један евентуално два (међусобно повезана) текста, од 700-1000 речи дужине.

Овај текст нема лимитације на тему, жанр, комуникацијске учеснике или друге одредбе.

Питања којима се испитује разумевање текста могу се односити на:

- идентификација чињенице, података, констатације, аргумента, стања која се у тексту непосредно могу пронаћи
- односи: између граматичких и стилских одредба, између наслова и целокупног текста; значења целокупног текста, слојева значења.
- комуникативне карактеристике текста, према жанровском и прагматичном гледишту, упућивања и њихова улога; веза текста и других (спољни) информација;
- структура текста: садржајне и логичке везе; структура текста, обрада текста и његово значење;
- синтеза текста (нпр. скица, скраћивање текста према датим одредбама итд.)

Задатак из састава

Матурант према свом избору решава један од наведених задатака из састава прагматичног текста. Обширност које се очекује у овом задатку је 120-200 речи.

Задатак може да буде следећи:

А) Аргументовано са 3-5 аргумента заузимање става на неку тему из јавног живота, културе или начина живота.

Б) Писање прагматичког текста у датом жанру, теми, комуникацијским факторима. Врста текста може да буде: мотивационо писмо, разна званична писма (нпр. жалба), молба, примедба, говор, иницијатива, препорука, похвала, текст рекламни летки.

Радни лист саопштава конкретне садржајне, жанровске, језичке и формалне захтеве и одређује парцијално бодовање.

II. Писмена анализа књижевног текста

Кандидат бира један од два дата текста са различитом темом.

Решење одабраног задатка треба да буде 400-800 речи.

Опционални задаци могу бити следећи:

А) Анализа једног књижевног дела (или одломка) из аспекта главне проблематике.

Б) Анализа и поређење два књижевна дела (или одломка) према одређеним одредбама.

Текстови оба задатка треба да буду књижевна дела на српском језику (лирски, проза, драма или њихов одломак).

За овај задатак могу бити одабрана дела аутора из мађарске, а такође и дела других српски аутора без ограничења на тематику, раздобље или жанр.

Задатак не условљава познавање аутора.

У случају одломка, задатак не условљава целокупно познавање дела.

У оба задатка битно је препознати и рефлектовати на проблематику у књижевном тексту.

Оба задатка садрже анализу и поређење проблематике и њихове истакнуте одредбе (*нпр. приказана тема, доживљај, проблем, ситуација, понашање главног јунака, карактеризација, однос један према другоме, улога мотива, значење, поглед на живот у разним временима, вредност*).

Један од задатака треба да се везује за културу срба у мађарској.

Оцена писменог теста

Централно упутство за бодовање садржи поделу поена који се могу доделити за поједине задатке.

Упутство за бодовање саопштава кључне изразе садржаја и евентуална одступања.

На оцењивање кандидата не може утицати ни чињеница да лични став одступа од општеприхваћених ставова, нити ако мишљење кандидата одступа од општеприхваћеног приступа.

Уважавањем критеријума и предлога бодовања наведени у упутству за исправку и бодовање, бројем бодова које је установио стручни професор оцењује се правопис, структура и целокупан утисак.

I. Разумевање текста и кунструисање прагматичног текста

Исправак и вредновање задатка из разумевања текста

Оцена задатака из разумевања текста врши се на основу централног упутства за вредновање и бодовање. Максимална вредност теста је 40 бодова. Распон прихватљивих одговора односно број бодова саопштава упутство за вредновање и бодовање. Стручни професор наводи детаљно и укупно бодовање задатка.

Вредновање задатка из конструисања прагматичког текста

Оцена задатака из конструисања свакодневног текста врши се на основу централног упутства за вредновање и бодовање. Максимална вредност задатка је 10 бодова. Од два изборна задатка може се вредновати само један. У случају да је матурант решио оба задатка, али свој избор није назначио (није подвукао изабрани задатак или није прекрижио неважећи задатак) стручнин професор узима у обзир прво решење по реду. Упутство за вредновање и бодовање саопштава одговарајуће и очекиване садржајне елементе, жанровске елементе, односно саопштава број бодова који се могу доделити за језичке и формалне елементе. Стручни професор прихваћене елементе означава штиклирањем. Стручни професор наводи детаљно и укупно бодовање задатка.

Вредновање задатка из конструисања свакодневног текста (I. тест)

Разумевање текста и конструисање прагматичког текста	Разумевање текста	40 бодова
	Конструисање прагматичког текста	10 бодова

II. Вредновање и бодовање анализе и састава

Стручни професор врши оцену задатака из анализе и састава на основу упутства за вредновање и бодовање.

Упутство за исправак и бодовање садржи основне критеријуме бодовања састава, као и могуће елементе теме. Упутство за бодовање саопштава кључне изразе садржаја. Решење које одступа од описаног у упутству може се прихватити, ако је адекватно аргументовано. Такође није неопходно употребити стручан језик који је дат у упутству.

Стручни професор прихваћене елементе означава штиклирањем. Прихватљива су решења која су адекватна по садржају, узрокована запажања, закључак.

Од два задатка може се вредновати само један који се везује за дату тему.

У случају да матурант није означио свој избор који задатак је израдио (није подвукао изабрани задатак, или није прецрто неважећи задатак) професор који исправља задатак мора да узме у обзир први по реду. Стручни професор означава грешке у конструкцији, стилу и правопису на основу описа за вредновање. Стручни професор са додељеним бодовима вреднује садржај, конструкцију, стил и језик - на основу ознака која су описана у упутству. Унутар граница за додељивање бодова одлучују дати критеријуми о броју бодова који се могу доделити.

Одредбе за оцењивање и вредновање анализе текста

Садржај – разумевање текста и задатка; оквирно знање (стручно знање, општа информисаност); сагласност одговора са условима задатка, сагледавање проблема и суштине, богатство мисли, релевантни примери, изражавање личног става.

Конструкција текста – структура (концепција, логика, одговарање датом жанру) конструкција (повезаност, пропорционалност, подела, опширност).

Стил (стил, граматичка обележја) регистри језика, речник, одговарање говорном језику.

Задатак за анализу и састав	Садржај		25 бодова
	Језик и изражавање	Конструкција	5 бодова

		Језичко изражавање (стил, правилно изражавање)	10 бодова
--	--	--	-----------

Оцена правописа и облика

Правопис - према одговарајућим правописним правилима; озбиљна грешка, мала грешка, интерпункција

У случају да је матурант имао могућности да провери правопис неког цитата свака грешка се исправља на основу централног упутства за вредновање. Ако је матурант напамет цитирао, грешке се морају исправити, али се бодови не одбијају.

Укупан утисак - уредност текста, читкост, уважавање читалачког става, према уредности облика.

Сабирање бодова писменог испита

састављање свакодневног текста	Разумевање текста	40 бодова
	Састав	10 бодова
анализа, састав	садржајни квалитет	25 бодова
	језик	15 бодова
Правопис		8 бодова
Укупан утисак		2 бода

Усмени испит

Задатак који је написан у тези матурант треба да изради потпуно сам. Питања се могу поставити само у случају да је кандидат кренуо погрешним путем, или је очигледно да је застао у интерпретацији. (У таквом случају могу се поставити помоћна питања, ако време за израду тезе то дозвољава.)

Усмени испит се састоји од једне књижевне и једне језичке тезе из српског језика, односно од решавања и интерпретације ових теза.

Објављене тезе из језика и књижевности састоје се од 20 теза из књижевности и 20 теза из српског језика. Књижевне и граматичке тезе су независне и одвајају се једна од друге.

У тезама из језика и књижевности и из књижевности, а такође и из српског језика мора се променити 6 теза у односу на претходну годину.

Свака од теза садржи најмање по један-један задатак.

Матурант може да користи следећа средства за припрему и интерпретацију одговора: хрестоматија, књига или други штампани текст који се везује за дату тезу (*нпр. штампани облик интернет странице, монолингвални речник, историјска-географска карта, албум ликовне уметности*).

Уз тезу одговарајућа помоћна средства обезбеђује институција која је именовала испитну комисију.

Садржајне и формалне карактеристике теза усменог испита

Тезе треба тако саставити да задаци, уважавајући одлике тема, по могућности буду исте тежине, односно да кандидат има могућности да у времену које му стоји на располагању, разради тему.

Језичке подтезе

Током испита проверавамо у којој је мери и на ком нивоу је кандидат способан за усмену комуникацију, интеракцију чијој део чине рецептивне и продуктивне способности (разумевање говора, говорна вештина). Кандидат мора бити способан како за самостално разлагање теме, као и за интерактивну сарадњу у разговору.

Свака се подтеза састоји од текста чији обим износи 200-250 речи и задатака који су у вези са њим (језичка трансформација, лексички, стилистички задатак итд.) Језичке подтезе засноване су на темама детаљни матурских захтева. Питања треба тако саставити да свака тема има најмање једну подтезу.

Подтезе из књижевности

Подтезе које су наведене у детаљним захтевима и везују се за српски језик и књижевност кандидат разрађује сам. Најмање две подтезе морају бити из области књижевности срба у мађарској.

Ако задатак омогућава матурант може бирати међу наведеним ауторима и делима.

Тематска подела подтеза за усмени испит из књижевности

Опис испита прописује израду 18 подтеза, на следећи начин:

писци и њихова дела сачињавају 12 подтеза.

- 6 означена животна дела

- 4 подтезе из других тема *Аутори и дела* (одлично познавање аутора и његовог дела, народна књижевност, скорашња књижевност, савремена књижевност)

- 2 подтезе из књижевности срба у мађарској

Обавезна подтеза из сваке тематике *Књижевни слојеви*

- Историја књижевности 2 подтезе

- Мотивички, тематски приступ 2 подтезе

- Жанр, поетика 1 подтеза

- Историја културе 1 подтеза

У осталим случајевима одлучује стручни професор.

Свака подтеза из области *Аутори и дела* може да се ослони на тему која је дата под насловом *Књижевни слојеви*, а такође и боло која теза из области *Књижевни слојеви* може да садржи ауторе који су назначени у области *Аутори и дела*. Тезе оба задатака треба саопштити на начин и у време када закон прописује. Тезе и задаци, везани за тезе, могу се упознати само на испиту, оне нису за ширу јавност.

Оцена усменог дела испита

Матурант на усменом делу испита може постићи највише 50 бодова. Унутар тога матурант може добити 25 бодова за садржај излагања, 10 бодова за тезу из српског језика и 15 бодова за изражавање у оба задатка.

Бодовање успеха матуранта на усменом испиту обавља се помоћу следећих општих критеријума, које садржи упутство за исправку и бодовање. Унутар одређеног интервала за бодовање одлучује боље одговарање критеријумима.

Садржај - из књижевности може се доделити свега 25 бодова, из српског језика 10 бодова уз разматрање следећих критеријума:

Књижевна, граматичка и културна образованост
Чињенично знање
Познавање текстова, разумевање текста
Способност решавања задатака
Богатство мисли
Сопствени став
Израда задатка
Језик - за два задатка укупно 15 бодова уз разматрање следећих критеријума:
Организација, изицање суштине
Логично размишљање
Јасно, одређено изражавање
Велик фонд речи и употреба
Разумљива интерпретација

Сабирање бодова за усмени испит

Садржај- књижевност	25 бодова
Садржај - језик	10 бодова
Изражавање	15 бодова

ИСПИТ НА ВИШЕМ СТЕПЕНУ

Писмени испит		Усмени испит	
240 минута		20 минута	
Радни лист		Интерпретација	
Разумевање текста, језички и књижевни радни лист	Састав-конструисање текста: анализа, рефлексација	Интерпретација задатка српске језичке тезе	Интерпретација једног задатка књижевне тезе
40 бодова	50 бодова	10 бодова	25 бодова
Правопис: 8 бодова Укупан утисак: 2 бода		Изражавање 15 бодова	
100 бодова		50 бодова	

Писмени испит

Општа правила

Кандидати на писменом испиту морају решити један централно издат задатак. Кандидат самостално располаже временом за решавање задатака, а сам може одредити и редослед решавања задатака. Време за израђивање задатака је 240 минута. За решавање задатка може се користити правописни речник, моно лингвални речник и речник.

Садржајне и формалне карактеристике писменог испита

Теза писменог испита садржи различите радне листове: један за разумевање стручног језика за мерење стручног знања, један из језика и књижевности односно два различита састава.

Језичко-књижевно-образовни задаци

Језичко-књижевно-образовни задаци везују се за једно дело на српском језику (лирско, прозно, односно одломак, есеј, расправу уз њихов одломак).

Овај тест очекује са једне стране разумевање текста, а са друге стране употребу језичког и књижевног предзнања (*нпр. припознавање, идентификација појмова, дефиниција и примењивање на разним текстовима; познавање дела; карактеристике одређеног текста из аспекта комуникације, језика, граматике, реторике, статистике, правописа*).

Овај тест подједнако садржи питања за разумевање текста, језичко и књижевно образовање.

Задаци из састава

Задатак из састава подразумева писање два текста у датој теми, према датим одредбама и одговарајућем жанру.

Задатци из састава су следећи:

- интерпретација, оцена једног одређеног књижевног дела (тј.: анализа)
- задатак анализе заснива се на књижевном делу (лирско, прозно дело, драма или одломак). Дела могу бити остварења српских књижевника из мађарске или српских књижевника ван мађарске без ограничења на стил, тему или жанр. Задатак не обавезује познавање аутора. У случају одломка не обавезује се познавање целог дела.
- формирање аргументације: рефлексија на књижевн, културно, естетско, етичко питање и појаве,

нпр доба, културно, појаве у јавном животу

Сваки од задатака заснива се на датом тексту (*нпр. књижевно дел, одломак; кратак уводни цитат за заузимање сопственог става, основа за аргументовано вредновање*).

- Обширност анализе дела треба да буде 400-800 речи.
- Очекивана обширност рефлексије је 150-450 речи.

По могућности најмање један од задатака мора да се односи на културу срба у мађарској.

Оцена и бодовање састава

Оцена задатака из анализе и састава врши се на основу упутства за вредновање и бодовање.

Упутство за вредновање у кључним речима саопштава могуће решење и садржај одговарајућег решења и могућа одступања. На оцењивање одговора не сме утицати лични став професора који врши исправак задатка, а такође ни евентуално одступање кандидатовог мишљења од опште прихваћеног. Стручни професор у сваком задатку означава правописне грешке према одредбама описа за вредновање и бодовање. У коначној оцени задатка оцењује целокупан правопис и утисак.

Оцењивање теста из разумевања текста и језичко-књижевног задатка

Оцена теста из разумевања текста и језичко-књижевног задатка врши се на основу упутства за вредновање и бодовање. За решавање овог задатка додељује се највише 40 бодова. Одговарајуће и прихватљиве одговоре садржи упутство за вредновање.

Оцењивач на радном листу означава парцијалну поделу бодава, а на крају сабране бодове.

тест из разумевања текста и језичко књижевног задатка	40 бодова
---	-----------

Оцена и бодовање састава

Оцена састава врши се на основу упутства за вредновање и бодовање.

Упутство за бодовање саопштава кључне изразе садржаја. Решење које одступа од описаног у упутству може се прихватити, ако је адекватно аргументовано. Такође није неопходно употребити стручан језик који је дат у упутству.

Стручни професор означава грешке у конструкцији, стилу и правопису на основу описа за вредновање. Стручни професор означава грешке у конструкцији, стилу и правопису. Унутар граница за додељивање бодова одлучују дати критеријуми о броју бодова који се могу доделити.

Одредбе за вредновање анализе текста

Бодови које додељује стручни професор показују вредност анализе текста, као и конструкције текста, стил и правилност изражавања уз разматрање критерија који су назначени у упутству за исправак.

Садржај - оцена основног текста; додатно знање (односно предметно знање, опште образовање);

усклађивање елемента одговора са главном перспективом и текстом; суштинско посматрање; разумевање проблема; приврженост датој теми; богатство мисли, релевантни примери, изражавање личног става.

Конструкција текста - максимално 5 бодова структура (мисаона сложеност, логика, одговарајући жанр); конструкција (кохерентност, сразмерност, сегментација, опширност).

Правилно изражавање (стил, граматичка правила) језички регистри, стил, фонд речи, одговарајуће изражавање)

Одредбе за вредновање рефлексije

Бодови које додељује стручни професор показују вредност садржаја рефлексije, конструкције и језичког изражавања према следећим одредбама:

Предметно знање, опште образовање

Спознавање проблема, богатство мисли

Ток мисли, конструкција текста

Правилност изражавања (стил, правилност изражавања)

Оцена и бодовање задатака из конструисања текста:

Анализа текста 30 бодова	Садржај	15 бодова
	Конструкција текста	5 бодова
	Стил, правилност језика	10 бодова
Рефлексija и садржај 20 бодова	Садржај	5 бодова
	Спознавање проблема	5 бодова
	Ток мисли	5 бодова
	Правилност изражавања (стил, изражавање)	5 бодова

Оцена правописа и уредности текста

Оцена правописа - према одговарајућим правописним правилима; озбиљна грешка, мала грешка, интерпункција

Укупан утисак - уредност текста, читкост, уважавање читалачког става, према уредности.

Сабирање бодова писменог испита

<i>Разумевање текста језичко-књижевно-образовни задатак</i>	40 бодова
Анализа текста	30 бодова
Рефлексија и садржај	20 бодова
Правопис	8 бодова
Укупан утисак	2 бода

Усмени испит

Усмени испит на вишем степену врши се на основу централно издатих теза.

Задатак који је написан у тези матурант треба да изради потпуно сам. Питања се могу поставити само у случају да је кандидат кренуо погрешним путем, или је очигледно да је застао у интерпретацији.

Усмени испит се састоји од једне књижевне тезе, односно од решавања и интерпретације ове теза.

Објављене тезе из језика и књижевности састоје се од 20 теза из књижевности и 20 теза из српског језика.

У тезама из српског језика и књижевности и из књижевности, а такође и из српског језика мора се променити 6 теза у односу на претходну годину.

Матурант може да користи следећа средства за припрему и интерпретацију одговора: хрестоматија, књига или други штампани текст који се везује за дату тезу (*нпр. штампани облик интернет странице, монолингвални речник, историјска-географска карта, албум ликовне уметности*).

Уз тезу одговарајућа помоћна средства обезбеђује институција која је именовала испитну комисију.

Садржајне и формалне карактеристике теза усменог испита

Тезе треба тако саставити да задаци, уважавајући одлике тема, по могућности буду исте тежине, односно да кандидат има могућности да у времену које му стоји на располагању, разради тему.

Језичке подтезе

Током испита проверавамо у којој је мери и на ком нивоу је кандидат способан за усмену комуникацију, интеракцију чијој део чине рецептивне и продуктивне способности (разумевање говора, говорна вештина). Кандидат мора бити способан како за самостално разлагање теме, као и за интерактивну сарадњу у разговору.

Према задацима који су описани у подтезама питања се односе на неку изјаву, цитат, уводну мисао, штампани примерак електронске медије (нпр. формулар, упутство за употребу, страница новина, фотографија, илустрација, географска карта, интернет страница, детаљ монилингвалног речника) затим саопштавају задатак.

Питања су заснована на темама детаљни матурских захтева.

25% језичких подтеза треба да садржи текстове који се везују за језик срба у мађарској, обичајима, традицијама, културом, мањинском политиком итд.

Подтезе из књижевности

Кандидат мора уз дело које је наведено у детаљним захтевима из српског језика и књижевности, или на и основу једног фрагмента дела, самостално израдити подтезу.

Уз сваку тезу везује се један задатак. Задатци се могу мењати током испитног рока.

Најмање две подтезе треба да се везују за књижевност срба у мађарској. Тезе оба предмета треба објавити у времену када то закон прописује. Тезе и задаци везани за тезе могу се упознати само на испиту, оне нису за ширу јавност.

Оцена усменог испита

За усмени испит додељује се максимално 50 бодова. Унутар тога за садржај књижевног одговора 25 бодова, за квалитет одговора из граматике 10 бодова, за изражавање оба задатка 15 бодова.

Вредновање и бодовање испита врши се на основу следећих критериума

Унутар граница за додељивање бодова одлучују дати критеријуми о броју бодова који се могу доделити.

Садржај - максимално: 25 бодова из књижевности; 10 бодова из језика уз разматрање следећих критеријума:
- Књижевна, граматичка и културна образованост
- Чињенично знање
- Познавање текстова, разумевање текста
- Способност решавања задатака
- Богатство мисли
- Сопствени став
- Израда задатка
Језик за два задатка укупно 15 бодова уз разматрање следећих критеријума:
- Организација, изицање суштине
- Логично размишљање
- Јасно, одређено изражавање
- Велик фонд речи и употреба
- Разумљива интерпретација

Сабирање бодова за усмени испит

Садржај- књижевност	25 бодова
Садржај – српски језик	10 бодова
Изражавање	15 бодова

»

9. Az R. Melléklet SZLOVÁK NEMZETISÉGI NYELV ÉS IRODALOM fejezet II. A VIZSGA LEÍRÁSA cím helyébe a következő rendelkezés lép:

„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint	Emelt szint
-------------------	--------------------

Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
240 perc	15 perc	240 perc	20 perc
100 pont	50 pont	100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	NINCS	NINCS	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	A II. feladatlaphoz nyomtatott helyesírási szótár, egy- illetve kétnyelvű szótár (tíz vizsgázónként legalább egy példány)	Irodalmi szöveggyűjtemény, kötet vagy a feladatok kidolgozásával összefüggő más nyomtatott ismerethordozó.	A II. feladatlaphoz nyomtatott helyesírási szótár, egy- illetve kétnyelvű szótár (tíz vizsgázónként legalább egy példány)	Irodalmi szöveggyűjtemény, kötet vagy a feladatok kidolgozásával összefüggő más nyomtatott ismerethordozó.

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	NINCS	témakör- és tételek	NINCS	témakör- és tételek
Mikor?	NINCS	jogszabály szerint	NINCS	jogszabály szerint

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga	
240 perc		15 perc	
90 perc	150 perc		
Feladatsor		Tételkifejtés	
I. feladatlap: Szövegértés és érvelés vagy	II. feladatlap: Műértelmező szövegalkotás:	Egy szlovák nyelvi tétel	Egy irodalmi tétel kifejtése

gyakorlati szövegalkotás	műértelmezés vagy összehasonlítás	kifejtése	
50 pont	40 pont	10 pont	25 pont
Helyesírás: 8 pont Íráskép: 2 pont		A kifejtés nyelvi minősége: 15 pont	
100 pont		50 pont	

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a vizsgázóknak egy központi feladatsort kell megoldaniuk.

A vizsgázó először az I. feladatlapot oldja meg, a megoldásra 90 perc áll rendelkezésére. A feladatlap egy 60 percre tervezett szövegértési és egy 30 percre tervezett szövegalkotási feladatot tartalmaz. A vizsgadolgozatokat a 90 perc leteltével a felügyelő tanár összegyűjti.

Ezután kerül sor a II. feladatlap kiosztására és megoldására. A II. feladat megoldására 150 perc áll rendelkezésre. A megoldáshoz helyesírási szótár, illetve egy-, illetve kétnyelvű nyomtatott szótár használható.

Az írásbeli feladatlap formai jellemzői

Az írásbeli vizsga első része egy szöveg értését és egy adott műfajú, a mindennapi élethez köthető szöveg alkotását várja el. Eszerint tartalmaz egy szövegértési feladatsort, valamint egy szövegalkotási feladatot, amely lehet érvelés vagy gyakorlati szöveg műfaj alkotása. A kétfajta szövegalkotási feladat közül a vizsgázó választ.

Az írásbeli vizsga második része egy műértelmező szöveg alkotását várja el, amely lehet egy mű adott szempontú értelmezése vagy két mű adott szempontú összehasonlító értelmezése. A két műértelmező szövegalkotási feladat közül a vizsgázó választ.

Ahol a vizsgázó a kijelölt feladatok közül választ, ott a feladatlapon jelzi a választását. Ha az elkezdett feladat helyett másikat választ, akkor az általa érvénytelennek tekintett írásművet át kell húznia.

Az írásbeli feladatlap tartalmi jellemzői

I. Szövegértés és érvelés vagy gyakorlati szövegalkotás

Szövegértési feladatsor

A szövegértési feladat szövege egy, esetleg két (egymással összefüggő), 700-1000 szó terjedelmű ismeretterjesztő szöveg, publicisztikai mű vagy ezek részlete.

A szövegértést vizsgáló kérdések, feladatok az adott szöveg tematikus, szerkezeti, nyelvi, kommunikációs jellemzőinek megfelelően a következőkre irányulhatnak:

- azonosítás, értelmezés: a szövegben közvetlenül megtalálható tény, adat, megállapítás; különböző szövegbeli érvek, álláspontok; szerzői álláspont; a szöveg jelentése, jelentésrétegei;
- összefüggések: a szöveg grammatikai, stilisztikai jellemzői között; a cím és a szöveg között; a szöveg egészének jelentése, jelentésrétegei között;
- a szöveg jellemzői kommunikatív, szöveg műfaji, pragmatikai szempontokból; a szövegbeli utalások, hivatkozások szerepe; a szöveg és más (külső) információk kapcsolata;

- a szöveg felépítése: szövegbeli logikai, tartalmi kapcsolatok; a szöveg szerkezete, a szerkesztésmód, a felépítés által közvetített jelentés;
- a szöveg visszaépítése (pl. vázlat, kivonat, adott szempontú tömörítés stb. formájában).

Érvelés vagy gyakorlati szövegalkotási feladat

A vizsgázó egy érvelési vagy gyakorlati szövegalkotási feladatot old meg az alábbi két választási lehetőség közül.

A feladat megoldásának elvárható terjedelme 120-200 szó.

A feladat a következő lehet:

A) Érvelés: 3-5 érveléssel alátámasztott állásfoglalás valamely közéleti, kulturális, életmódbeli kérdésben.

B) Gyakorlati szövegműfaj: gyakorlati szöveg alkotása adott műfajban, témában, esetleg adott kommunikációs tényezőkkel. A szöveg műfajai a következők lehetnek: motivációs levél; különböző témájú hivatalos levelek (pl. panaszos levél), kérvény; hozzászólás, felszólalás, vitaindító; ajánlás, méltatás.

Mindkét fajta feladat tartalmazhat rövid gondolatébresztő szöveget, szövegrészletet. A feladatlap közli a konkrét feladatoknak megfelelő kritériumokra kapható részpontoszámokat.

II. Műértelmező szövegalkotás

A vizsgázó két különböző szövegalkotási feladatból választ egyet. A vizsgázó által választott feladat megoldásának elvárható terjedelme 400-800 szó. A választható feladatok a következők lehetnek:

A) Egy mű (vagy műrészlet) problémaközpontú, értelmező bemutatása.

B) Két mű (vagy műrészlet) adott szempontú összehasonlító értelmezése.

Mindkét feladat bázisszövege szlovák nyelvű, lehet lírai alkotás, szépprózai mű vagy műrészlet, drámarészlet. A művek származhatnak akár magyarországi, akár Magyarországon kívüli szlovák alkotóktól, bármely korszakból, stíluskorszakból, tematikai és műfaji kötöttség nélkül. A feladat nem feltétlenül várja el a szerző ismeretét. Műrészlet esetében nem elvárás a teljes mű ismerete.

Mindkét feladat lényeges eleme az irodalmi szövegekben megjelenő problémák felismerése és az azokra való reflektálás. Mindkét feladat tartalmazza az értelmezés, összehasonlítás középpontjába állítandó problémát, annak kiemelt szempontját, szempontjait (pl. a megjelenített téma, élmény, probléma, helyzet; a szereplők viselkedése, jellemzése, egymáshoz való viszonya; a motívumok szerepe, jelentése; különböző korok életszemlélete, értékrendje).

Legalább az egyik feladatnak a magyarországi szlovákok kultúrájához kell kapcsolódnia.

Az írásbeli feladatlap értékelése

A központi javítási-értékelési útmutató tartalmazza az egyes feladatokra adható pontok megoszlását. A javítási-értékelési útmutató címszavakban közli a megoldás lehetséges tartalmi elemeit és az ettől való eltérés lehetőségét. A vizsgázó teljesítményének értékelését nem befolyásolhatja sem az, ha az értékelő személyes értékítélete eltér a feladatban tárgyalt probléma, kérdés, jelenség általánosnak tekinthető megítélésétől, sem az, ha a vizsgázó véleménye eltér az általánosnak tekinthető megközelítéstől.

A javító tanár mindegyik feladatban jelöli a helyesírási hibákat a központi javítási-értékelési útmutatóban közölt hibatípusok szerint. A végső minősítésben értékeli az egész dolgozat helyesírását és írásképet.

I. Szövegértés és érvelés vagy gyakorlati szövegalkotás

A szövegértési feladatsor javítása, értékelése

A szövegértési feladatsor értékelése központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. A feladatsor maximális pontértéke 40 pont. Az elfogadható válaszok tartományát, valamint az adható részpontokat a javítási-értékelési útmutató közli. A javító tanár a dolgozaton feltünteti a részpontoszámokat, valamint az elért összpontoszámot.

Az érvelés vagy a gyakorlati szövegalkotási feladat javítása, értékelése

A szövegalkotási feladat értékelése központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. A feladat maximális pontértéke 10 pont. Értékelni a feladatban csak a választható két feladat egyikét lehet. Ha a vizsgázó mindkét feladatot megoldja, és választását nem jelöli egyértelműen (nem húzza alá, melyiket választotta, vagy nem húzza át az érvénytelen megoldást), akkor a javító tanárnak a vizsgadolgozatban szereplő megoldások közül a sorrendben első megoldást kell értékelnie. A javítási-értékelési útmutató közli mindkét feladat megfelelő, elvárt elemekért adható részpontoszámait. A javító tanár az elfogadott tartalmi és formai elemeket a javítási-értékelési útmutatóban közölt jelrendszerrel jelzi. A javító tanár a dolgozaton feltünteti a részpontoszámokat, valamint az elért összpontoszámot.

A szövegértés és érvelés vagy gyakorlati szövegalkotás (I. feladatlap) értékelésének pontértékei:

Szövegértés és érvelés vagy gyakorlati szövegalkotás	Szövegértési feladat	40 pont
	Szövegalkotási feladat	10 pont

II. A műértelmező szövegalkotás javítása, értékelése

A javító tanár a vizsgaleírásban közölt értékelési szempontok és a javítási-értékelési útmutató alapján minősíti a vizsgázó teljesítményét.

A javítási-értékelési útmutató címszavakban közli a megoldás lehetséges tartalmi elemeit. Az ettől eltérő minden jó megoldás is elfogadható, nem elvárás továbbá a javítási-értékelési útmutató szakmailag pontos nyelvének használata. A javító tanár a jónak minősített tartalmi elemeket a javítási-értékelési útmutatóban közölt jelrendszerrel jelöli. Jónak minősíthető elem a tartalmilag helytálló, indokolható megfigyelés, következtetés, megállapítás.

Ha a vizsgázó egynél több témát old meg, és választását nem jelöli egyértelműen (nem húzza alá, melyiket választotta, vagy nem húzza át az érvénytelen megoldást), akkor a javító tanárnak a vizsgadolgozatban szereplő megoldások közül a sorrendben első megoldást kell értékelnie.

A javító tanár jelzi a szerkezeti, stílusbeli, nyelvhelyességi és helyesírási hibákat a javítási-értékelési útmutatóban közölt javítási módok szerint.

A pontthatárokon belül az értékelés kritériumainak való megfelelés mértéke dönt.

A műértelmező szövegalkotás minősítésének szempontjai és értékelése:

Tartalom - a bázisszöveg és a feladat értése; tudáskeretének ismerete (vonatkozó tárgyi tudás, általános tájékozottság); a válaszlemek megfelelése a feladat szempontjainak, szövegbázisának; a problémaérzékenység, lényeglátás, témataartás, gondolatgazdagság, releváns példák, véleménynyilvánítás szerint.

Szövegszerkezet - a felépítés (gondolati íve, logikája, a műfajnak való megfelelés); a szerkezet (koherencia, arányosság, tagolás, terjedelem) szerint.

Nyelvi igényesség (stílus, nyelvhelyesség) a nyelvi regiszter, a szókincs, a köznyelvi normának való megfelelés szerint.

Műértelmező szövegalkotási feladat	Tartalmi minőség		25 pont
	Nyelvi minőség	Szövegszerkezet	5 pont
		Nyelvi igényesség (stílus, nyelvhelyesség)	10 pont

A helyesírás és az íráskép minősítése

Helyesírás - a helyesírás szabályainak való megfelelés szerint; a súlyos hibák, az enyhe hibák és a központosítás figyelembevételével, a javítási-értékelési útmutatóban közölt egységes pontozási elv szerint.

Íráskép - a szöveg rendezettsége, olvashatósága, az olvasó szempontjának figyelembevétele, a forma kulturáltsága szerint.

Az írásbeli dolgozat pontszámainak összesítése

Szövegértés és érvelés vagy gyakorlati szövegalkotás	Szövegértés	40 pont
	Szövegalkotás	10 pont
Műértelmező szövegalkotás	Tartalmi minőség	25 pont
	Nyelvi minőség	15 pont
Helyesírás		8 pont
Íráskép		2 pont

Szóbeli vizsga

A tétellapon megjelölt feladatot a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekezdzeni csak akkor lehet, ha a vizsgázó teljesen helytelen úton indult el, vagy nyilvánvaló, hogy elakadt.

A szóbeli vizsga egy szlovák nyelvi és egy irodalmi tételhez megfogalmazott feladat megoldásából és a megoldás kifejtéséből áll.

A szlovák nemzetiségi nyelv és irodalom tételsor 20 szlovák nyelvi és 20 irodalmi tételből áll. A szlovák nyelvi és az irodalmi tételek egymástól elkülönülő tételsorokat alkotnak.

A nyelvi és az irodalmi tételsorban irodalomból és szlovák nyelvből is legalább 6 tételt módosítani kell az előző évhez képest.

Az egyes tételekhez legalább egy-egy feladat tartozik. A vizsgázó a következő segédeszközöket használhatja a felkészüléshez és a feladatkiejtéshez: irodalmi szöveggyűjtemény, kötet vagy a feladatok kidolgozásával összefüggő más nyomtatott ismerethordozó a tételnek megfelelő részlete (pl. internetes oldal nyomtatott változata, egynyelvű

szótár, művelődéstörténeti térkép, képzőművészeti album). A tételsornak megfelelő segédeszközöket a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A tételsort úgy kell összeállítani, hogy a tételekben kitűzött feladatok - a témák sajátosságait figyelembe véve - lehetőleg hasonló nehézségűek legyenek, valamint a vizsgázónak lehetősége legyen a megadott időkeretben a sikeres felkészülésre és a tétel kifejtésére.

Szlovák nyelvi altételsor

A vizsga során azt mérjük, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minőségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszédkésztség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

Minden altétel 200-250 szó terjedelmű szövegből és a hozzá kapcsolódó feladatokból áll. (nyelvi transzformáció, lexikai, stilisztikai feladat stb.) A nyelvi altételek 25%-a a magyarországi szlovákok nyelvvel, szokásaival, hagyományaival, kultúrájával, kisebbségpolitikájával stb. kapcsolatos szövegeket tartalmazzon.

Irodalmi altételsor

Az altételt a szlovák nemzetiségi nyelv és irodalom részletes követelményeiben felsorolt műhöz, vagy annak egy részletéhez kapcsolódó feladatok alapján kell a vizsgázónak önállóan kifejtjenie. Legalább két altétel a magyarországi szlovákok irodalmával kapcsolatos feladatokat tartalmazzon. Ha a feladat lehetővé teszi, a vizsgázó választhat a megjelölt szerzők vagy művek közül.

Mindkét tételsor témaköreit és tétalcímeit a jogszabályban meghatározott időben és módon nyilvánosságra kell hozni. Az egyes tételekhez tartozó feladatok nem hozhatók nyilvánosságra, csak a vizsgán ismerhetők meg.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 50 pont. Ezen belül az irodalom felelet tartalmi minőségéért 25 pont, a nyelvi felelet tartalmi minőségéért 10 pont, a két felelet nyelvi minőségéért együtt 15 pont adható.

A vizsgateljesítmény értékelése az alábbi értékelési kritériumok és pontszámok alkalmazásával történik. A ponthatárokon belül az értékelés kritériumainak való megfelelés mértéke dönt.

Tartalmi minőség - irodalomból összesen 25 pont, szlovák nyelvből összesen 10 pont a következő kritériumok mérlegelésével:
- Irodalmi, nyelvi, kulturális tájékozottság
- Tárgyi tudás
- Szövegismeret, szövegértés
- Feladatmegoldó képesség
- Gondolatgazdagság
- Önálló vélemény
- A feladat kifejtettsége

Nyelvi minőség - a két feleletre összesen 15 pont a következő kritériumok mérlegelésével:
- Rendszerezés, lényegkiemelés
- Logikus gondolatmenet
- Világos, tagolt szöveg- és mondat szerkesztés
- Megfelelő szókincs, szóhasználat
- Érthető előadásmód

A szóbeli vizsgarész pontszámainak összesítése

Tartalmi minőség - irodalom	25 pont
Tartalmi minőség - szlovák nyelv	10 pont
A kifejtés nyelvi minősége	15 pont

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga	
240 perc		20 perc	
Feladatsor		Tételkifejtés	
Szövegértési és nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor	Szövegalkotási feladatok: műértelmező szöveg és reflektáló szöveg	Egy szlovák nyelvi tétel kifejtése	Egy irodalmi tétel kifejtése
40 pont	50 pont	10 pont	25 pont
Helyesírás: 8 pont Íráskép: 2 pont		A kifejtés nyelvi minősége 15 pont	
100 pont		50 pont	

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a vizsgázóknak egy központi feladatsort kell megoldaniuk.

A vizsgázó egyetlen feladatlapot kap, a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg, és a feladatok megoldásának sorrendjét is meghatározhatja. A feladatok megoldására 240 perc áll rendelkezésre. A megoldáshoz helyesírási szótár, illetve egy-, illetve kétnyelvű nyomtatott szótár használható.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Az írásbeli vizsga a szaktárgyi tudás alkalmazását mérő szövegértési, nyelvi-irodalmi műveltségi feladatokat, valamint két különböző szövegalkotási feladatot tartalmaz.

Szövegértési és nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor

A szövegértési és nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor egy szlovák nyelvű alkotáshoz (irodalmi vagy nyelvi témájú értekező prózához, esszéhez, vagy annak részletéhez, lírai műhöz, szépprózai alkotáshoz, illetve részletéhez, egy drámához, vagy annak részletéhez) kapcsolódik.

A feladatsor egyrészt a szöveg értését, másrészt a kapcsolódó nyelvi és irodalmi ismeretek alkalmazását várja el (pl. fogalmak felismerése, azonosítása, definíciója, alkalmazása különböző szövegekre; különböző történeti, műfaji, tematikus, motivikus összefüggések feltárása; műismeret; a vizsgálandó szöveg kommunikációs, nyelvi, grammatikai, retorikai, stilisztikai, szövegtani, helyesírási jellemzői; kapcsolódó nyelvi kérdések). A feladatsor szövegértésre, nyelvi ismeretekre és irodalmi műveltségre irányuló kérdéseket egyaránt tartalmaz.

Szövegalkotási feladatok

A két szövegalkotási feladat két különböző témáról szóló, adott szempontú és műfajú önálló szöveg alkotását írja elő.

A szövegalkotási feladatok a következők:

- Egy mű adott szempontú elemzése, értelmezése, értékelése (a továbbiakban: műértelmező szövegalkotási feladat).

A műértelmező feladat bázisszövege irodalmi alkotás (lírai, szépprózai, vagy drámai mű, illetve annak részlete). Az akár magyarországi, akár Magyarországon kívüli szlovák alkotóktól származó művek választhatók bármely korszakból, stíluskorszakból, tematikai és műfaji kötöttség nélkül. A feladat nem feltétlenül várja el a szerző ismeretét. Műrészlet esetében nem elvárás a teljes mű ismerete.

- Érvelő vagy véleménykifejtő szöveg megfogalmazása: reflektálás egy irodalmi, kulturális, esztétikai, bölcséleti, etikai kérdésre, jelenségre, pl. kor-, kulturális, közéleti jelenségre (a továbbiakban: reflektáló szövegalkotási feladat).

A feladatok mindegyike szövegbázisú (pl. irodalmi mű, műrészlet; rövid felvezető idézet a véleménykifejtés, értékelő érvelés alapjaként).

A műértelmező szöveg elvárt terjedelme 400-800 szó.

A reflektáló szöveg elvárt terjedelme 150-450 szó.

Legalább az egyik feladatnak a magyarországi szlovákok kultúrájához kell kapcsolódnia.

Az írásbeli feladatlap értékelése

A központi javítási-értékelési útmutató tartalmazza az egyes feladatokra adható pontok megoszlását. A javítási-értékelési útmutató címszavakban közli a megoldás lehetséges tartalmi elemeit és az ettől való eltérés lehetőségét. A vizsgázó teljesítményének értékelését nem befolyásolhatja sem az, ha az értékelő személyes értékítélete eltér a feladatban tárgyalt probléma, kérdés, jelenség általánosnak tekinthető megítélésétől, sem az, ha a vizsgázó véleménye eltér az általánosnak tekinthető megközelítéstől.

A javító tanár mindegyik feladatban jelöli a helyesírási hibákat a központi javítási-értékelési útmutatóban közölt hibatípusok szerint. A végső minősítésben értékeli az egész dolgozat helyesírását és írásképét.

A szövegértési és nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor javítása, értékelése

A szövegértési, nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor értékelése központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. A feladatsor maximális pontértéke 40 pont. Az elfogadható válaszok tartományát, valamint az adható részpontokat a javítási-értékelési útmutató közli. Az értékelő a dolgozaton feltünteti a vizsgázó által elért részpontszámokat, valamint a feladatsor megoldásával elért összpontszámot.

Szövegértési, nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor	40 pont
---	---------

A szövegalkotási feladatok javítása, értékelése

A javító tanár a vizsgaleírásban közölt értékelési szempontok és a javítási-értékelési útmutató alapján minősíti a vizsgázó teljesítményét.

A javítási-értékelési útmutató címszavakban közli a megoldások lehetséges tartalmi elemeit. Az ettől eltérő minden jó megoldás is elfogadható, nem elvárás továbbá a javítási-értékelési útmutató szakmailag pontos nyelvének használata. A javító tanár a jónak minősített tartalmi elemeket a javítási és értékelési útmutatóban közölt jelrendszerrel jelöli.

A javító tanár jelzi a szerkezeti, stílusbeli, nyelvhelyességi és helyesírási hibákat.

A ponttháárokon belül az értékelés kritériumainak való megfelelés mértéke dönt.

A műértelmező szövegalkotás minősítésének szempontjai és értékelése

A javító tanár által megállapított pontszám jelzi a műértelmező feladat értékelésének tartalmi pontszámát, valamint a szövegszerkezet, a stílus és a nyelvhelyesség értékelésének pontszámait a következő kritériumok szerint:

Tartalom - a bázisszöveg és feladat értése; tudáskeretének ismerete (vonatkozó tárgyi tudás, általános tájékozottság); a válaszelemek a feladat szempontjainak, szövegbázisának való megfelelése (problémaérzékenység, lényeglátás, témataratás, gondolatgazdagság, releváns példák, véleménynyilvánítás) szerint.

Szövegszerkezet - a felépítés (gondolati íve, logikája, a műfajnak való megfelelés); a szerkezet (koherencia, arányosság, tagolás, terjedelem) szerint.

Nyelvi igényesség (stílus, nyelvhelyesség) - a nyelvi regiszter, a stílus, a szókincs, a köznyelvi normának való megfelelés szerint.

A reflektáló szövegalkotás minősítésének szempontjai és értékelése

A javító tanár által megállapított pontszám jelzi a reflektáló feladat értékelésének tartalmi, szerkezeti, nyelvi pontszámait a következő kritériumok szerint:

Tárgyi tudás, általános tájékozottság

Problémaérzékenység, gondolatgazdagság

Gondolatmenet, szövegfelépítés

Nyelvi igényesség (stílus, nyelvhelyesség)

A két szövegalkotási feladat értékelésének pontértékei:

Műértelmező szöveg 30 pont	Tartalom	15 pont
	Szövegszerkezet	5 pont
	Nyelvi igényesség	10 pont

	(stílus, nyelvhelyesség)	
Reflektáló szöveg 20 pont	Tartalom	5 pont
	Problémaérzékenység	5 pont
	Gondolatmenet	5 pont
	Nyelvi igényesség (stílus, nyelvhelyesség)	5 pont

A helyesírás és az íráskép minősítése

Helyesírás - a helyesírás szabályainak való megfelelés szerint; a súlyos hibák, az enyhe hibák és a központozás figyelembevételével, a javítási-értékelési útmutatóban közölt egységes pontozási elv szerint.

Íráskép - a szöveg rendezettsége, olvashatósága, az olvasó szempontjának figyelembe vétele, a forma kulturáltsága szerint.

Az írásbeli dolgozat pontszámainak összesítése

Szövegértési és nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor	40 pont
Műértelmező szövegalkotási feladat	30 pont
Reflektáló szöveg	20 pont
Helyesírás	8 pont
Íráskép	2 pont

Szóbeli vizsga

Az emelt szintű szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik.

A tétellapon megjelölt feladatot a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közбекérdezni csak akkor lehet, ha a vizsgázó teljesen helytelen úton indult el, vagy nyilvánvaló, hogy elakadt.

A szóbeli vizsga egy szlovák nyelvi és egy irodalmi tételhez megfogalmazott feladat megoldása, és a megoldás kifejtése.

A szlovák nemzetiségi nyelv és irodalom tételsor 20 szlovák nyelvi és 20 irodalmi tételből áll. A szlovák nyelvi és az irodalmi tételek egymástól elkülönülő tételsorokat alkotnak.

A szlovák nyelvi és az irodalmi tételsorban irodalomból és szlovák nyelvből is legalább 6 tételt módosítani kell az előző évhez képest.

A vizsgázó a következő segédeszközöket használhatja a felkészüléshez és a tételkifejtéshez: irodalmi szöveggyűjtemény, kötet vagy a feladatok kidolgozásával összefüggő más nyomtatott ismerethordozó a tételnek megfelelő részlete (pl. internetes oldal nyomtatott változata, egynyelvű szótár, művelődéstörténeti térkép, képzőművészeti album). A tételsornak megfelelő segédeszközöket a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A tételsort úgy kell összeállítani, hogy a tételekben kitűzött feladatok - a témák sajátosságait figyelembe véve - lehetőleg hasonló nehézségűek legyenek, valamint a vizsgázónak lehetősége legyen a megadott időkeretben a sikeres felkészülésre és a tétel kifejtésére.

Szlovák nyelvi altételsor

A vizsga során azt mérjük, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minőségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszédképesség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

Minden altétel 250-300 szó terjedelmű szövegből és a hozzá kapcsolódó feladatokból áll. (nyelvi transzformáció lexikai, stilisztikai feladat stb.) A nyelvi altételek 25%-a a magyarországi szlovákok nyelvvel, szokásaival, hagyományaival, kultúrájával, kisebbségpolitikájával stb. kapcsolatos szövegeket tartalmaz.

Irodalmi altételsor

Az altételt a szlovák nemzetiségi nyelv és irodalom részletes követelményeiben felsorolt műhöz, vagy annak egy részletéhez kapcsolódó feladatok alapján kell a vizsgázónak önállóan kifejtenie. Minden tételhez egy feladat tartozik, a feladatok vizsganaponként változhatnak. Legalább két altétel a magyarországi szlovákok irodalmával kapcsolatos feladatokat tartalmaz.

Mindkét tárgy tételsorának témaköréit és tétalcímeit a jogszabályban meghatározott időben és módon nyilvánosságra kell hozni. Az egyes tételekhez tartozó feladatokat nem szabad nyilvánosságra hozni, csak a vizsgán ismerhetők meg.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 50 pont. Ezen belül az irodalom felelet tartalmi minőségéért 25 pont, a szlovák nyelvi felelet tartalmi minőségéért 10 pont, a két felelet nyelvi minőségéért együtt 15 pont adható.

A vizsgateljesítmény értékelése az alábbi értékelési kritériumok és pontszámok alkalmazásával történik. A ponttáblákban belül az értékelés kritériumainak való megfelelés mértéke dönt.

Tartalmi minőség - irodalomból összesen 25 pont; szlovák nyelvből összesen 10 pont a következő kritériumok mérlegelésével:
- Irodalmi, nyelvi, kulturális tájékozottság
- Tárgyi tudás
- Szövegismeret, szövegértés
- Feladatmegoldó képesség
- Gondolatgazdagság
- Önálló vélemény
- A feladat kifejtettsége
Nyelvi minőség - a két feleletre összesen 15 pont a következő kritériumok mérlegelésével:
- Rendszerezés, lényegkiemelés
- Logikus gondolatmenet
- Világos, tagolt szöveg- és mondatszerkesztés
- Megfelelő szókincs, szóhasználat
- Érthető előadásmód

A szóbeli vizsgarész pontszámainak összesítése

Tartalmi minőség - irodalom	25 pont
Tartalmi minőség - szlovák nyelv	10 pont
A kifejtés nyelvi minősége	15 pont

”

10. Az R. Melléklet SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA fejezet helyébe a következő rendelkezés lép:

„SLOVENSKÝ JAZYK, AKO NÁRODNOSTNÝ JAZYK A LITERATÚRA

I. PODROBNÉ POŽIADAVKY MATURITNEJ SKÚŠKY

A) KOMPETENCIE

STREDNÝ A VYŠŠÍ STUPEŇ

1. Porozumenie textu

- Spoznanie a určenie podstaty textu.
- Spoznanie rečového cieľa, zámeru, argumentácie, rôznych názorov v ústnom a písomnom prejave.
- Použitie z textu získaných informácií; ich výber a znovuosporiadanie v súlade s témou a cieľom.
- Sledovanie myšlienkových postupov tematicky a žánrovo rôznorodých textov (publicistických, náučných, elektronických, krásnej literatúry a pod.), pochopenie súvislostí medzi jednotlivými textami v obsahovej a formálnej rovine.
- Poznanie a samostatné použitie elektronických a tlačných informácií (napr. jedno- a dvojjazyčných slovníkov, lexikónov, zbierok, CD-ROM-ov a pod.)
- Zaujatie vlastného kritického stanoviska na základe prečítaných alebo vypočutých informácií.
- Porovnanie tematicky a žánrovo rôznorodých textov, ústnych aj písaných, na základe určitých kritérií.
- Rozbor literárneho textu, rozpoznanie, určenie a výklad žánru, jeho štruktúry a literárneho štýlu.
- Interpretácia literárnych diel/textov z rôznych období, poukázanie na životné pocity, názory a morálne princípy doby.
- Spoznanie a sformulovanie informácií, ktoré poukazujú na osobitosti životného štýlu a kultúry.

2. Tvorba textu v písomnej podobe

- S ohľadom na žáner, tému a adresáta zoštylizovať tematicky a žánrovo rôznorodé texty s vlastným názorom.
- Tvorenie informačných, výkladových textov a eseje na danú tému.
- Samostatné tvorenie textov v ústnej alebo písomnej forme, dodržiavanie jazykovej normy, sebaštrola, oprava po sebe.

- Tvorenie textov podľa komunikačného cieľa a komunikačnej situácie, dodržiavanie jazykovej normy, pravopisu, čitateľné a úhladné písmo.
- Uvažovanie nad otázkami, problémami; hodnotenie témy s prostriedkami argumentácie, vyjadrenie vlastného stanoviska, vyvodenie záveru z viacerých zorných uhlov.
- Dodržiavanie kompozičných, obsahových a jazykových prostriedkov administratívnych a rečníckych textov (diskusia, list, životopis, žiadosť).

3. Komunikácia, tvorenie ústnych prejavov

- Tvorenie ústnych textov zodpovedajúcich komunikačnej situácii, žánru a téme, s prehľadnou kompozíciou a dodržiavaním jazykovej normy
- Používanie jazykových, mimojazykových a intonačných štylistických prostriedkov (artikulácia, tempo, intenzita hlasu, dôraz, intonácia, pauza) v ústnom prejave na danú tému, pri čítaní, v prednese a prednáške.

B) POZNATKY

1. Slovenský jazyk

1.1. Poznatky o jazyku

TÉMY	STUPNE SKÚŠOK	
	Stredný stupeň	Vyšší stupeň
Komunikácia	- Úloha intonačných štylistických prostriedkov (dôraz, intenzita hlasu, intonácia, výška hlasu, pauza, tempo) a mimojazykových kinetických prostriedkov (pohľady očí, mimika, gestika, plastika, vzdialenosť) v komunikácii. - Interpersonálne a mediálne komunikačné situácie.	- Poznanie snáh verbálnej a nonverbálnej komunikácie prostredníctvom reklamy a internetových stránok. - Poznanie manipulačných snáh a ich chybných interpretácií v každodennej komunikácii a vo verejnom komunikačnom styku.
Pravopis	- Pravopis mäkkých a tvrdých slabík. - Písanie citátov. - Rozdiel v písaní spoluhlások l-l'. - Uplatňovanie rytmického zákona a výnimiek z rytmického krátenia v pravopise.	

	- Pravopis slabikotvorných spoluhlások l-ĺ, r-ř. - Písanie i-y, í-ý v slovenských a cudzích slovách. - Písanie veľkých písmen. Pravopis vlastných mien. - Rozdeľovanie slov. - Pravopis základných a radových čísloviek. - Pravopis prísloviek. - Písanie interpunkčných znamienok v jednoduchých a zložených vetách.	
Hláskoslovie	- Poznávanie hláskoslovného systému slovenského jazyka: samohlásky, dvojhlásky, spoluhlásky. - Spodovanie. Spodobovanie pri stretnutí spoluhlások. -Zákonitosti spájania hlások, súvislosti medzi pravopisom a výslovnosťou: mäkké a tvrdé slabiky, krátke a dlhé slabiky, slabikotvorné spoluhlásky l-ĺ a r-ř.	- Charakteristické črty tvorenia a výslovnosti hlások.
Morfológia	- Kritériá delenia slovných druhov, plnovýznamové slová, neplnovýznamové slová, ohybné slová, neohybné slová. - Ohybné slovné druhy (podstatné mená, prídavné mená, číslovky, zámená a slovesá), ich gramatické kategórie, delenie.	- Zaradenie jednotlivých slov do viacerých slovných druhov.

	- Stupňovanie prídavných mien. - Neohybné slovné druhy (príslovky, predložky, spojky, častice a citoslovčia), delenie. - Stupňovanie prísloviek.	
Skladba	- Úloha a funkcia hlavných vetných členov, ich druhy, syntaktické vzťahy, väzby. Úloha a funkcia vedľajších vetných členov, ich druhy, syntaktické vzťahy, väzby. - Druhy skladov: prisudzovací, priradovací, určovací. - Jazyková funkcia viet, gramatická stavba viet, druhy viet. Druhy zložených viet. Druhy priradovacích súvetí (zlučovacie, stupňovacie, odporovacie, vylučovacie, dôsledkové a príčinné súvetie) a podradovacích súvetí (podmetová, prísudková, vetnozákladová, predmetová, príslovková a prívlastková); spojky.	- Pozorovanie, spoznávanie a tvorenie vetných skladov. - Grafické znázornenie súvetí. - Druhy zložených súvetí.
Lexikológia, tvorenie slov	- Spisovný jazyk a jeho funkcia. - Slovenské nárečia, slovenské nárečia v Maďarsku. - Spôsoby tvorenia slov: odvodzovanie (pomocou predpony a prípony), skladanie. - Vymedzenie pojmov slovná zásoba a jadro slovnej zásoby. Členenie slovnej zásoby: - spisovné a nespisovné slová (slangové, nárečové a žargónové slová); - podľa významu (plnovýznamové a neplnovýznamové slová, jednovýznamové a	- Menej frekventované spôsoby tvorenia slov: skracovanie.

	viacvýznamové slová, synonymá, homonymá, antonymá, viacslovné pomenovania); - podľa citového zafarbenia: neutrálne slová, citovo zafarbené slová (eufemizmy, disfemizmy, zjemňujúce slová, zhoršujúce, hanlivé slová); - podľa pôvodu (slovenské-domáce a cudzie slová); - podľa príslušnosti k štýlovej vrstve: neutrálne a štylisticky príznakové slová (hovorové, básnické a odborné slová); - podľa historického hľadiska (neologizmy, archaizmy; historizmy).	
Dejiny jazyka/Dejiny spisovného jazyka	- Pôvod slovenského jazyka (indoeurópska jazyková rodina, slovanské jazyky), jeho miesto medzi jazykmi: delenie slovanských jazykov. Staroslovienčina. - Obdobia vývoja slovenčiny: staroslovienske obdobie, feudálne obdobie od 10. do 14. storočia, obdobie 15.-18. storočia, obdobie Antona Bernoláka, obdobie Ľudovíta Štúra. -Poznanie inštitúcií (Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra SAV) a používanie slovníkov (Slovník slovenského jazyka, Pravidlá slovenského pravopisu, Synonymický slovník).	- Miesto slovenského jazyka medzi jazykmi: delenie indoeurópskych jazykov. - Poznanie jazykovedných časopisov a jazykovedných kníh (1-2 úryvky 1-2 štúdií).
Základné štylistické poznatky	- Poznanie pojmov štýl a jazykový štýl. -Funkčné jazykové štýly: - dorozumievacie štýly: hovorový štýl; - štýly verejného styku:	- Funkcia a používanie metafor v každodenných, publicistických a náučných prejavoch. - Používanie zvukových, lexikálnych, morfológických a syntaktických výrazových prostriedkov v súlade s

	administratívny štýl, rečnícky štýl; publicistický štýl, náučný štýl; - umelecký štýl. - Charakteristické znaky najfrekventovanejších štýlov.	komunikačnou situáciou a komunikačným cieľom.
Textológia	- Vymedzenie pojmu text. - Kompozícia textu: vzťah medzi textom a vetou, časti textu. - Zjednocovanie textových jednotiek, textúra. - Zostavovanie textu na základe jeho ústneho alebo písomného charakteru. - Poznanie typických vlastností slohových postupov (informačný, rozprávací, opisný, výkladový), pozorovanie a pomenovanie rozdielnych a rovnakých vlastností. - Najfrekventovanejšie žánre funkčných jazykových štýlov - hovorového, administratívneho, rečníckeho, publicistického, náučného a umeleckého. - Porozumenie témy v každodenných, náučných a literárnych textoch. - Vhodné a výstižné vyjadrovanie sa pri tvorení rozličných textov v písomnej forme (napr. rozprávanie, opis, charakteristika, výklad, referát, recenzia). - Kompozícia eseje. - Schopnosť tvorenia súkromných a administratívnych textov (napr. súkromný list, úradný list,	- Pragmatický, významový a gramatický aspekt textu. - Kompozícia rozpravy.

	životopis, žiadosť, motivačný list). - Čitateľný, estetický a efektívny spôsob písania. -Transformácia textov podľa uhla pohľadu a komunikatívneho cieľa: zhustenie a rozšírenie textu podľa určitých hľadísk. -Samostatné zbieranie údajov v knižniciach z rôznych zdrojov, dodržiavanie etických aspektov pri využívaní informácií. -Zostavenie zoznamu bibliografických odkazov, presné uvedenie prameňov.	
Rétorika	- Žánre rečníckeho štýlu (politická reč, súdna reč, prednáška, referát, slávnostný prejav, privítací prejav, diskusný príspevok). - Vlastnosti a úlohy rečníka. Prostriedky efektívneho prednesu. Požiadavky zoštylizovania reči. Kompozícia referátu a odpovede na skúške. Formy znázornenia prednášky: predstavenie, prezentácia atď. - Kultivovaná diskusia, vyjadrenie vlastného názoru. - Zostavenie argumentu. Logika a technika argumentácie; usporiadanie argumentov. Argumentačné chyby. Metódy poprenia.	

1.2. Pojmy

Pojmy vyššieho stupňa sú označené kurzívou.

Komunikácia	intonačný štylistický prostriedok, dôraz, intonácia, výška hlasu, pauza, tempo, mimojazykový kinetický prostriedok, pohľad očí, mimika, gestika, plastika, vzdialenosť, <i>manipulácia</i>
Pravopis	pravopisná norma, písaný jazyk, jazyková norma, citát, doslovný citát, uvádzacia veta, prerušená uvádzacia veta, citovanie obsahu
Hláskoslovie	rytmický zákon, slabikotvorná spoluhláska, spodobovanie
Morfológia	plnovýznamové slová, neplnovýznamové slová, ohybné slová, neohybné slová, gramatická kategória
Lexikológia, tvorenie slov	koreň, predpona, prípona, skracovanie, slovná zásoba, jadro slovnej zásoby, spisovné slová, slangové slová, nárečové slová, žargónové slová, plnovýznamové slová, neplnovýznamové slová, jednovýznamové slová, viacvýznamové slová, synonymá, homonymá, antonymá, viacslovné pomenovania, citovo zafarbené slová, neutrálne slová, eufemizmy, disfemizmy, zjemňujúce slová, zhoršujúce slová, hanlivé slová, cudzie slová, štylisticky bezpríznačkové slová, štylisticky príznakové slová, hovorové slová, básnické slová, odborné slová, neologizmy, archaizmy, historizmy
Skladba	sklady, súvetie, priraďovacie súvetie, podrad'ovacie súvetie, <i>zložené súvetie</i>
Dejiny jazyka/Dejiny spisovného jazyka	jazyková rodina, indoeurópska jazyková rodina, slovanské jazyky, príbuzné jazyky, staroslovienčina slovanské písmo, hlaholika, cyrilika, starosloviensky jazyk/ staroslovienčina, cirkevnoslovanský jazyk, latinský jazyk, bernoláčtina, štúrovčina
Porozumenie textu	
Základné štylistické poznatky	štýl, jazykový štýl, zvukový, lexikálny, morfológický a syntaktický výrazový prostriedok, subjektívny činiteľ, objektívny činiteľ, akustická vlastnosť hlások, expresivita, eufemizmy, pejoratíva, vulgarizmy, archaizmy, poetizmy, biblizmy, frazeologizmy, trópy, figúry, nezvyčajný slovosled, modalita, nedokončená veta, eliptická veta, jednočlenná a dvojčlenná veta, funkčný jazykový štýl,

	dorozumievací štýl, hovorový štýl, štýl verejného styku: administratívny štýl, rečnícky štýl, publicistický štýl, náučný štýl, umelecký štýl
Textológia	vonkajšia kompozícia textu, veta, úvod, kapitola, vnútorná kompozícia textu, kohézia textu (textúra, kľúčové slovo, nadpis), informačný, rozprávací, opisný, výkladový slohový postup, žánre funkčných jazykových štýlov (hovorový štýl, administratívny štýl, rečnícky štýl, publicistický štýl, náučný štýl, umelecký štýl), Súkromné a administratívne texty (súkromný list, úradný list, životopis, žiadosť, motivačný list), výklad, referát, recenzia, zoznam bibliografických odkazov , uvedenie prameňov, tvorenie textu, zoštylizovanie textu, rozprava, esej
Rétorika	rétorika, rečník, rečnícky prejav, rečnícky žánr, diskusia/polemika, argument, poprenie, rečnícka otázka, rečnícka odpoveď, rečnícky dialóg, oslovenie vzdialenej osoby, zvolanie, frazeologická jednotka, citát, príslovie, porekadlo, opakovanie

2. Slovenská literatúra

2.1. Autori, diela

TÉMY	STUPNE	
	STREDNÝ STUPEŇ	VYŠŠÍ STUPEŇ
Staroslovienska literatúra	Život a dielo vierozvestcov. Konštantína (Cyrila) a Metoda. Činnosť ich žiakov. Konštantín (Cyril): <i>Proglas</i> . Motívy, forma a kompozícia hymny. Gorazd: <i>Panónske legendy - Život Konštantína a Metoda</i> (úryvky), obsah, forma a kompozícia legend.	Staroslovienska literatúra - jej historické a náboženské pozadie.
Baroková literatúra	Baroková literatúra - geografická literatúra.	Obdobie baroka - politické, spoločenské a náboženské príčiny vzniku baroka, rozvoj prírodných vied.

	Portrét a životné dielo Mateja Bela, úryvky z diela <i>Notitia Hungariae novae</i>.	
Osvietenstvo a národné obrozenie v slovenskej literatúre	Charakteristické žánre a umelecké štýly osvietenstva: klasicizmus, sentimentalizmus. Portrét Jozefa Ignáca Bajzu, žánrová, formálna a stylistická rôznorodosť jeho životného diela. Portrét Jána Kollára. Žánrová, formálna a stylistická rôznorodosť jeho životného diela na základe lyrického diela <i>Slávy dcéra-Předzpív</i> (úryvky). Portrét Jána Hollého; charakteristické žánre, témy, životné pocity v jeho poézii. Analýza eposu <i>Svätopluk</i> (úryvky).	Obdobie osvietenstva a národného obrozenia, jeho spoločenské a kultúrne zmeny. Kodifikátorská činnosť Antona Bernoláka. -Analýza rozpravy Jána Kollára: <i>O literárni vzájemnosti mezi kmeny a nářečmi slávskými</i> (úryvky). Etické, estetické a filozofické súvislosti diel.
Romantická literatúra	Program ľudovosti a národnej angažovanosti, kodifikácia slovenského jazyka, literárne žánre a prozódia romantickej literatúry. Portrét Ľudovíta Štúra, jeho angažovanosť vo verejnom živote, jeho kodifikačná činnosť; analýza diela <i>Nárečja slovenskuo alebo potreba písanija v tomto nárečí</i> (úryvky). Portrét Janka Kráľa. charakteristické žánre, témy, životné pocity v poézii básnika. Analýza diel <i>Moja pieseň, Orol, Orol vták, Krajinská pieseň, Jarná pieseň, Návrat, Kvet, Zakliata panna vo Váhu a divný Janko</i>.	Spoločenský a literárny život v prvej polovici 19. storočia. Kodifikácia slovenského jazyka. Analýza diela Jána Bottu <i>Smrť Jánošíkova</i> (úryvky). Etické, estetické a filozofické súvislosti diel. Motivické, tematické a poetické podobnosti v slovenskej a maďarskej literatúre.

	Portrét Andreja Sládkoviča. charakteristické žánre, témy, životné pocity v poézii básnika. Analýza diel <i>Marína</i> (úryvky) a <i>Detvan</i> (úryvky). Portrét Jána Bottu. Charakteristické žánre, témy, životné pocity v poézii básnika. Analýza diel <i>Žltá ľalija</i>, <i>Margita a Besná</i>. Portrét Sama Chalupku. Charakteristické žánre, témy, životné pocity v poézii básnika. Analýza diela <i>Mor ho!</i>	
Začiatky realizmu (1870-1918) - Pavol Ország-Hviezdoslav	Charakteristické znaky realizmu: zobrazenie konkrétneho spoločenského prostredia, spisovateľ ako kronikár doby, kritické zobrazenie spoločnosti. Portrét Pavla Országha-Hviezdoslava, život autora, žánrová, formálna a štylistická rôznorodosť jeho životného diela na základe: <i>Mňa kedys ' zvädzal svet, Priadka, K ľudu, k ľudu, ň práci všetka česť, Krvavé sonety</i> (úryvky), <i>Hájnikova žena</i> (úryvky), <i>List Albertovi Pražákovi</i> (úryvky).	Ciele a problémy národného hnutia, inštitúcie a fóra. Etické, estetické a filozofické súvislosti diel.
Obdobie slovenskej relaistickej literatúry - prozaické diela Martina Kukučína, Jozefa Gregora-Tajovského, Janka Jesenského a Boženy Slančíkovej Timravy	Filozofický základ a štýl relaizmu. Žánre realistickej prózy: román, poviedka, novela. Príznačné znaky tvorby Martina Kukučína; témy, motívy a žánre v životnom diele; všestranná interpretácia diel: <i>Rysavá</i>	Etické, estetické a filozofické súvislosti diel.

	<i>jalovica, Keď báčik z Chochol'ova umrie, Dom v stráni (úryvky).</i> Portrét Jozefa Gregora-Tajovského; rôznorodosť jeho tvorby; témy, motívy a žánre v životnom diele na základe: <i>Do konca, Mamka Pôstková, Na chlieb, Horký chlieb, Maco Mlieč.</i> Príznačné znaky tvorby Janka Jesenského; témy, motívy a žánre v životnom diele na základe: <i>Slnečný kúpeľ, Doktor, Pani Rafíková, Demokrati (úryvky).</i> Interpretácia diel Boženy Slančíkovej Timravy: <i>Ťapákovci, Hrdinovia (úryvky), Skon Paľa Ročku (úryvky).</i>	
Realistická dráma - Jozef Gregor Tajovský: Statky-zmätky	Analýza realistickej drámy na základe diela Jozefa Gregora Tajovského Statky-zmätky (úryvky). Tematiké znaky (sociálna tematika, hospodársko-majetkové záujmy), kompozícia, štýl.	Predstavenie dramaturgických znakov realistickej drámy na základe diela Jozefa Gregora Tajovského Statky-zmätky. Divadlo a dráma (<i>napr. porovnávanie divadelných predstavení</i>).
Slovenská moderna - lyrická tvorba Ivana Krasku	Historické a estetické predpoklady vzniku slovenskej moderny. Portrét Ivana Krasku, stylistická rôznorodosť (<i>napr. impresionizmus, symbolizmus</i>) a motívy (<i>samota, smútok, láska k matke, príroda, národ, ars poetica</i>) v dielach Vesper Dominicae, Topole, Zmráka sa, Otcova rola, Baníci, Otrok,	Etické, estetické a filozofické súvislosti diel.

	Kritikovi.	
Slovenská literatúra medzi 1918 a 1945 - lyrická tvorba Jána Smreka a Emila Boleslava Lukáča	Básnický portrét Jána Smreka. Literárne smery v jeho básnickej tvorbe: symbolizmus, dekadencia, vitalizmus, poetizmus. Básnický program, životné pocity (radosť zo života, optimizmus, dynamizmus), motívy (báseň je viac ako chlieb, sila slova, osudovosť, očarenie, veriť vo svet, svet ako rovnocenný partner), spoznávanie a interpretácia básnických obrazov na základe diel <i>Neslýchané</i> a <i>Triumf</i>. Básnický portrét Emila Boleslava Lukáča. Literárne smery v jeho básnickej tvorbe: neosymbolizmus, parnasizmus. Životné pocity (neistota, nepokoj, istota), motívy (spoločenské problémy, krutosť fašizmu, protiklad dedina-mesto, morálka mesta), spoznávanie a interpretácia básnických obrazov na základe diel <i>Goethehof</i> a <i>Taedium urbis</i>.	Politická a spoločenská situácia v 20. rokoch. Etické, estetické a filozofické súvislosti diel.
Slovenská literatúra medzi 1918 a 1945 - prozaická tvorba Jozefa Cígera-Hronského a Mila Urbana	Príznačné znaky tvorby Jozefa Cígera-Hronského; témy, motívy a žánrové varianty v jeho životnom diele; špecifické znaky Hronského prozaických textov. Všestranná interpretácia diela Jozef Mak, napr. žánrový	Rozprávačská technika, autorská koncepcia textu, slohové postupy diel. Etické, estetické a filozofické súvislosti diel.

	variant, kompozícia, charakteristika postáv, rozprávačská technika, autorská koncepcia textu, slohové postupy, expresívnosť; problematika drobného človeka, štýl; vplyv expresionizmu, lyrizovanej prózy, existencializmu na dielo. Príznačné znaky tvorby Mila Urbana, témy, motívy a žánrové varianty v jeho životnom diele; špecifické znaky Urbanových prozaických textov. Všestranná interpretácia románu Živý bič (úryvky), napr. vplyv biologizmu a avantgardy; žánrový variant; kompozícia, charakteristika postáv, expresívnosť, motívy; problematika, štýl.	
Lyrizovaná próza - Margita Figuli, František Švantner	Lyrizovaná próza - estetické princípy, archetypy. Príznačné znaky tvorby Margity Figuli; témy, motívy a žánrové varianty v životnom diele; špecifické znaky prozaických textov Figuli. Všestranná interpretácia novely <i>Tri gaštanové kone</i>, napr. žánrový variant, kompozícia, charakteristika postáv, autorská koncepcia textu, slohové postupy, expresívnosť; problematika (láska-majetok, nekontrolovateľné historické sily - kresťanská etika, prírodné právo), štýl. Príznačné znaky tvorby Františka Švantnera; témy, motívy a žánrové varianty v jeho životnom diele; špecifické znaky Švantnerových	Etické, estetické a filozofické súvislosti diel.

	prozaických textov. Všestranná interpretácia novely <i>Malka</i>, napr. žánrový variant, kompozícia, charakteristika postáv, rozprávačská technika, autorská koncepcia textu, slohové postupy, expresívnosť; problematika (láska-vášeň, osudovosť), štýl.	
Slovenská lyrika po roku 1945 - Milan Rúfus, Miroslav Válek	Portrét Milana Rúfusa; charakteristické témy, motívy a životné pocity v životnom diele; Interpretácia diel: <i>Murári</i>, <i>Zvony detstva</i>, <i>Iba mlčať</i>. Portrét Miroslava Válka; charakteristické témy, motívy a životné pocity v životnom diele; Interpretácia diel: <i>Zabíjanie králikov</i>, <i>Zima</i>, <i>Nite</i>, <i>Dejiny trávy</i>.	Etické, estetické a filozofické súvislosti diel.
Slovenský román po roku 1945 - Dominik Tatarka, Peter Jaroš, Ladislav Ballek	Groteskné videnie, kritika spoločnosti v románe Dominika Tatarku <i>Démon súhlasu</i> (úryvky). Všestranná interpretácia románu Petra Jaroša <i>Tisícročná včela</i> (úryvky). Všestranná interpretácia románu Ladislava Balleka <i>Pomocník</i> (úryvky). Poznávanie pojmov súvisiace s jednotlivými dielami.	Historické a spoločenské pozadie. Etické, estetické a filozofické súvislosti diel.
Slovenská dráma 20. storočia - Ivan Stodola	Slovenská dráma a divadlo medzi dvoma svetovými vojnami. Interpretácia diela Ivana Stodolu <i>Jožko Púčík a jeho kariéra</i> (úryvky). Tematické (drobný úradníček, falošný-	Dramaturgické znaky diela Ivana Stodolu <i>Jožko Púčík a jeho kariéra</i> (úryvky). Etické, estetické a filozofické súvislosti diel.

	dobrý čin), podvodníctvo, namyslenosť) a dramaturgické znaky, štýl, expresívnosť textu.	
Slovenská literatúra v Maďarsku - Pavel Samuel, Juraj Dolnozemský, Gregor Papuček, Alexander Kormoš, Imrich Fuhl	Inštitúcie, médiá, zborníky národnostnej literatúry Slovákov v Maďarsku vydané po roku 1945. Príznačné znaky, témy (národnostný osud, ars poetica, jazyk ako prostriedok identity), motívy (prastará pieseň, málo odvahy, pozeráť do budúcnosti, boľavé slová, jeseň, poézia je všetko, bilingvizmus, polyfónia) žánrové varianty v životnom diele Pavla Samuela, Juraja Dolnozemského, Gregora Papučka, Alexandra Kormoša a Imricha Fuhla. Špecifické znaky ich poetického umenia. Pozná minimálne: Pavel Samuel: <i>Prastará pieseň</i>, Juraj Dolnozemský: <i>V rákosí</i>, Gregor Papuček: <i>Siroty, Jeseň</i>, Alexander Kormoš: <i>Polyfónia, Nové leto</i>, Imrich Fuhl: <i>Poézia, Čiernobiela mozaika</i>. Kultúrne, literárne tradície regiónu a osady.	Analýza jedného ďalšieho diela Pavla Samuela, Juraja Dolnozemského, Gregora Papučka, Alexandra Kormoša a Imricha Fuhla.

2.2. Stupne interpretácie, prístup

TÉMY	STUPNE	
	STREDNÝ STUPEŇ	VYŠŠÝ STUPEŇ
Témy, motívy	Poznanie a interpretovanie motívov a tém prečítaných diel. Porovnávanie literárnych diel na základe myšlienkových, tematických a motivických podobností, rozdielov.	Poznanie motivických súvislostí diel (podobností, paralel, jednoznačných odkazov), určenie ich úlohy, významu.
Žánre, poetika	Poznanie literárnych druhov a žánrov.	Porovnávanie diel rovnakého žánru z rôznych období,

	Poznanie základných druhov veršov. Uplatnenie pojmov poetiky pri interpretácii diel. Porovnávanie diel rovnakého žánru.	porovnávanie diel z poetického hľadiska a z hľadiska historického vývoja. Zmena poetických vlastností jednotlivých žánrov v kratšom alebo dlhšom historickom období (napr. román, dráma). Rozprávačská technika, autorská koncepcia textu, slohové postupy diel. Dramaturgické znaky. Etické, estetické a filozofické súvislosti diel.
Obdobia, umelecké štýly	Zmena štýlu a svetonáhľadu v jednotlivých obdobiach.	Hlavné znaky najdôležitejších období dejín literatúry/ kultúry.

2.3. Všeobecné témy

Texty na písomnej a ústnej skúške, ako aj komunikácia, ktorá je s nimi spojená, vychádzajú z nasledovných tematických okruhov:

- Spoločenské trendy-charakteristické znaky doby, platenie daní, rodinná politika,
- Módne trendy-atraktívne možnosti zábavy, trendy v obliekaní, trendy účesov, trendy v zariadení bytu.
- Závislosti - drogová závislosť, závislosť na alkohole, nikotínová závislosť, lieková závislosť, závislosť od počítača a internetu, závislosť na hrách.
- Extrémne športy - zimné, vodné športy, športová cyklistika, skejtbort, motorové športy, bojové umenie, skokové športy.
- Obyčaje posilňujúce identitu -pestovanie tradícií, ľudové tradície a náboženské korene v kalendárnych obyčajoch, poznatky o miestnej histórii, význam maďarských štátnych sviatkov, sviatkov materskej krajiny a národnosti.
- Škola, výchova a vzdelávanie - školský systém Maďarska, maturitná skúška, prijímacie skúšky, vysoké školy, univerzity, vysokoškolské/univerzitné štúdiá v zahraničí (na Slovensku).
- Slovensko - geografické položenie, hospodárstvo, turizmus, prírodné a kultúrne dedičstvo Slovenska.
- Ochrana životného prostredia - globálne otepľovanie, odpadové hospodárstvo, znečisťovanie životného prostredia, ochrana prírody, trvalo udržateľný vývoj, udržateľná spotreba, uprednostňovanie obnoviteľných zdrojov energie, efektívna energia.
- Väčšinový národ, národnosť - ochrana národnostných menšín, menšinové práva, kolektívne práva menšín, materská krajina.
- Podoby jazyka - podoby kodifikovaného jazyka, miestne podoby jazyka, spoločenské podoby jazyka.

- Zodpovednosť - zodpovednosť rodičov za výchovu detí, zodpovednosť za starostlivosť o starých ľudí, zodpovednosť za vykonávanie práce, hranice zodpovednosti, únik pred zodpovednosťou.
- Zjednotenie európskeho priestoru - globalizácia, cezhraničná spolupráca, regionálna súdržnosť, negatívny vplyv na životné prostredie, odcudzenie, poruchy identity.
- Celoživotné vzdelávanie - dialóg medzi kultúrami, rovnoprávnosť pohlaví, posilnenie podnikateľskej ambície, učenie jazykov, jazyková rôznorodosť, tolerancia a úcta k iným národom a kultúram, výmena správnych postupov.
- Vysoké školstvo, štúdium v zahraničí - maturitná skúška, prihlásenie sa na vysokoškolské štúdium, štúdium jazykov, štipendium, letná univerzita v zahraničí, získanie diplomu v zahraničí.
- Vplyv médií na spoločnosť - mediálne texty ako kultúrni predstavitelia spoločnosti, falošný obraz skutočnosti, bezbrannosť človeka.
- Zastúpenie menšín - národnostné samosprávy, celoštátne samosprávy, poslanec, zastupiteľský orgán.

2.4. Pojmy

Pojmy vyššieho stupňa sú označené kurzívou.

staroslovienska literatúra, slovanské písmo, misia, hlaholské písmo, cyrilské písmo, Evanjelium, liturgia, liturgický jazyk, legenda, apologický ráz, dramatický dialóg, biblický citát, číselný symbol, ozdobný prívlastok, hymna

barok, geografická literatúra, historický prameň

osvietenstvo, národné obrozenie, jozefinizmus, generálny seminár, kodifikovanie jazyka, Slovenské učené tovarišstvo, umelecký štýl, klasicizmus, sentimentalizmus, epigram, elégia, sonet, hrdinský a národný epos, kompozícia eposu, rozprava, časomerný prozodický systém, národné cítenie, kult materinského jazyka, slovanská vzájomnosť, túžba po slobode

romantizmus, ľudovosť, národná angažovanosť, Katedra reči a literatúry česko-slovenskej, Spoločnosť česko-slovenská, spolok Tatrín, Štúrova škola, kodifikovanie jazyka, kultúrna a kultúrno- organizačná činnosť, balada, lyrickoepická skladba, epická báseň, sylabický prozodický systém, romantická vyvolenosť, netypické správanie sa, romantická vzbura, romantický protiklad, idylická ľudovosť, hrdinstvo

Memorandum slovenského národa, národnostný zákon, stará škola, nová škola, austroslavizmus, čechoslovakizmus, Živena, spisovateľ ako kronikár doby, kritické zobrazenie, národné cítenie, dynamický dialóg, sonet, lyricko-epická skladba, kontrast, konflikt, jambický verš

pozitivizmus, objektivismus, objektívne pozorovanie, typizácia, *determinizmus*, komická situácia, ľudový humor, zveličovanie, konfrontácia, kontrast, patriarchálny spôsob života, *spoločenský model*, morálne správanie, *tolstojizmus*, sentimentalizmus, anekdotický príbeh, irónia, ironický a satirický spôsob zobrazovania, emancipácia žien, *protekcionalizmus*, *cynická životná filozofia*, memoárová próza, národnostná otázka, konflikt, realisticko-naturalistické videnie, hurávlastenectvo, sebaobetavosť

sociálny problém, hospodársko-majetkový záujem, maskovaná starostlivosť, klasická kompozícia, rámec, dramaticky zhustený dialóg

moderna, impresionizmus, symbolizmus, samota, motív, ars poetica

symbolizmus, dekadencia, vitalizmus, poetizmus, radosť zo života, optimizmus, dynamizmus, neosymbolizmus, parnasizmus

rétorickosť, obraznosť, topos, mýtický svet, náboženský symbol, mozaiková kompozícia, baladický ráz, psychologické zobrazovanie, biologizmus, avantgarda, vzburá, patriarchálne vzťahy, sociálny problém, pomsta, odplata za previnenie

lyrizovaná próza, archetyp, lyrický pátos, etická čistota, kresťanská etika, prírodné právo, skúška, prírodný symbol, biblizmus, baladický ráz, zbojnícka tematika, láska-vášeň, osudovosť, tajuplnosť, zamlčaná motivácia

motív, symbol, rodná zem ako pamiatka, motív otca, svet detstva, Obetovanie Pána, sakrálny, kresťanská symbolika, lyrické ja, filozofická myšlienka, motív mlčania, *reflexia*, kríza, dráma, komplikované medziľudské vzťahy, spontánny jazyk

kritika spoločnosti, grotesk, humor, irónia, čierny humor, rodinný román, stereotypnosť, patriarchálny slovenský vidiek, poslanie, surrealistická technika rozprávania, odvolávanie sa na techniku rozprávania lyrizovanej prózy

satira

zborník, národnostný osud, ars poetica, bilingvizmus, polyfónia

literatúra faktu, fiktívna literatúra, literárna komunikácia, literárna tradícia, umelecký zážitok, časová a priestorová otvorenosť, komunikačný systém, literárny kánon, literárny vkus, hodnotový systém, trópy, figúry, prozódia, sylabický, časomerný, sylabotonický prozodický systém, staroslovienčina, latinčina, bibličina, bernoláčtina, štúrovčina

viazaný verš, voľný verš, óda, elégia, epigram, maloepický žáner, veľkoepický žáner, legenda, epos, lyrickoepická skladba, tragickosť, komickosť, situačná komika, charakterová komika

spoločenský trend, charakteristické znaky doby, platenie daní, rodinná politika, politika vzdelávania, módný trend, závislosť, extrémne športy, pestovanie tradícií, poznatky o miestnej histórii, školský systém, prijímacia skúška, prírodné a kultúrne dedičstvo, globálne otepľovanie, odpadové hospodárstvo, znečisťovanie životného prostredia, ochrana prírody, trvalo udržateľný vývoj, udržateľná spotreba, obnoviteľné zdroje energie, efektívna energia, ochrana národnostných menšín, menšinové práva, kolektívne práva menšín, materská krajina, podoby jazyka, podoby kodifikovaného jazyka, miestne podoby jazyka, spoločenské podoby jazyka.

zodpovednosť, hranice zodpovednosti, únik pred zodpovednosťou, európsky priestor, globalizácia, cezhraničná spolupráca, regionálna súdržnosť, negatívny vplyv na životné prostredie, odcudzenie, poruchy identity, celoživotné vzdelávanie, dialóg medzi kultúrami, rovnosprávnosť, podnikateľská ambícia, jazyková rôznorodosť, tolerancia, úcta, vysoké školstvo, štúdium v zahraničí, dvojstupňová maturitná skúška, štúdium jazykov, štipendium, letná univerzita v zahraničí, zísakie diplomu v zahraničí, médiá, manipulácia, falošný obraz, bezbrannosť človeka, zastúpenie menšín, národnostná samospráva.

II. OPIS SKÚŠKY

Časti skúšky

Stredný stupeň		Vyšší stupeň	
Písomná skúška	Ústna skúška	Písomná skúška	Ústna skúška
240 minút	15 minút	240 minút	20 minút
100 bodov	50 bodov	100 bodov	50 bodov

Povolené pomôcky

Stredný stupeň	Vyšší stupeň
----------------	--------------

	Písomná skúška	Ústna skúška	Písomná skúška	Ústna skúška
Zabezpečuje maturant	ŽIADNE	ŽIADNE	ŽIADNE	ŽIADNE
Zabezpečuje inštitúcia poverená organizáciou skúšky	K druhej úlohe tlačný pravopisný slovník, jednojazyčný a/alebo dvojjazyčný slovník (aspoň jeden exemplár na 10 študentov)	Antológia literatúry, zbierka alebo iný tlačný text.	K druhej úlohe tlačný pravopisný slovník, jednojazyčný a/alebo dvojjazyčný slovník (aspoň jeden exemplár na 10 študentov)	Antológia literatúry, zbierka alebo iný tlačný text

Uverejnené materiály

	Stredný stupeň		Vyšší stupeň	
	Písomná skúška	Ústna skúška	Písomná skúška	Ústna skúška
Materiál	ŽIADNE	názvy maturitných tematických okruhov a maturitných tém	ŽIADNE	názvy maturitných tematických okruhov a maturitných tém
Kedy?	ŽIADNE	podľa právnych predpisov	ŽIADNE	podľa právnych predpisov

SKÚŠKA STREDNÉHO STUPŇA

Písomná skúška		Ústna skúška	
240 minút		15 minút	
90 minút	150 minút		
Úlohy		Výklad úlohy	
I. úloha Porozumenie textu a argumentácia alebo tvorenie pragmatického textu	II. úloha Písomná interpretácia literárneho diela: výklad alebo porovnávací výklad	Výklad jednej maturitnej témy zo slovenského jazyka	Výklad jednej maturitnej témy z literatúry
50 bodov	40 bodov	10 bodov	25 bodov
Pravopis: 8 bodov Písma: 2 body		Kvalita jazyka pri výklade: 15 bodov	
100 bodov		50 bodov	

Písomná skúška

Všeobecné pravidlá

Na písomnej skúške maturant rieši ústredne stanovené a vydané úlohy.

Najprv vypracuje I. úlohu, na riešenie má 90 minút. I. úloha obsahuje porozumenie textu, plánované na 60 minút a tvorenie textu, ktoré je plánované na 30 minút. Po 90 minútach dozorom poverený učiteľ pozbiera práce.

Potom nasleduje rozdávanie a riešenie II. úlohy. Na jej riešenie je k dispozícii 150 minút. Pri riešení tejto úlohy sa dá používať pravopisný slovník, respektíve jednojazyčný a/alebo dvojazyčný tlačný slovník.

Formálna stránka písomných úloh

Prvá časť písomnej skúšky pozostáva z porozumenia textu s daným žánrom viažúceho sa každodenného života, a z toho tvorenie pragmatického textu. Teda obsahuje úlohu spojenú s porozumením textu a úlohu, ktorá je zameraná na tvorenie pragmatického textu, ktorá môže byť argumentácia alebo útvár pragmatického textu. Maturant si zvolí z dvoch typov úloh tvorenia textu.

Druhá časť písomnej skúšky je interpretácia dvoch literárnych diel, ktorá môže byť výklad alebo porovnávaci výklad podľa určitých kritérií. Maturant si zvolí jednu tému z dvoch interpretačných úloh.

Keď maturant vyberá z označených úloh, vtedy musí označiť svoj výber.

Úlohu, ktorú maturant začal písať, ale nedokončil - lebo si vybral druhú - treba preškrtnúť ako neplatnú.

Obsahová stránka písomných úloh

I. Porozumenie textu a argumentácia, alebo tvorenie pragmatického textu

Úloha spojená s porozumením textu

Text na porozumenie pozostáva z jedného alebo z dvoch so sebou súvisiacich textov s rozsahom 700-1000 slov. Témy: populárno-vedecký text, publicistický spis alebo ich úryvky. Otázky skúmajúce tematických, kompozičných, jazykových a komunikačných vlastností textu môžu byť zamerané na:

- identifikáciu, analýzu: fakty, údaje, zistenia; argumenty, postoje v texte, postoj autora, význam textu, viacvýznamovosť textu;
- vzťahy v rámci textu: medzi gramatickými, štylistickými vlastnosťami textu, medzi nadpisom a textom, medzi významom celého textu a inými ďalšími jeho významami;
- vlastnosti textu z komunikatívneho, žánrového, pragmatického hľadiska: úloha odkazov, vzťah medzi textom a vonkajšími informáciami;
- výstavba textu: logické súvislosti textu, dejové súvislosti, štruktúra textu, metóda skladania častí textu, význam sprostredkovaný cez výstavbu textu;
- skrátenie textu (napr. osnova, výňatok, zhustenie podľa daného hľadiska).

Argumentácia alebo tvorenie pragmatického textu

Maturant z nasledujúcich dvoch výberov vytvorí jeden argumentačný, alebo pragmatický text. Rozsah vypracovanej úlohy má 120-200 slov.

Úloha môže byť:

A.) Argumentácia: vyjadrenie stanoviska k otázke o verejnom živote, kultúre, životospráve s 3-5 argumentmi.

B.) Tvorenie pragmatického textu v danom útvare, na danú tému, prípadne s danými komunikačnými faktormi. Útvarmi môžu byť: motivačný list, úradný list na rozličné témy (napr. sťažnosť), žiadosť, diskusný príspevok, prehovor, úvodná reč diskusie, venovanie, gratulačný prejav.

Obidve úlohy môžu obsahovať stručný inšpiračný text, časti textu. Písomná úloha obsahuje čiastkové body konkrétnych úloh za vhodné kritériá.

II. Písomná interpretácia literárneho textu

Maturant si zvolí z dvoch interpretačných úloh jednu tému. Rozsah zvolenej úlohy má 400-800 slov. Voliteľné úlohy sú nasledovné:

A) Výklad jedného literárneho diela (alebo úryvku).

B) Porovnávací výklad dvoch diel alebo úryvkov podľa daných kritérií.

Východiskovým textom obidvoch úloh môže byť: lyrické, prozaické alebo dramatické literárne dielo, resp. jeho časť (úryvok) v slovenskom jazyku. Diela sa dajú vybrať od slovenských autorov v Maďarsku alebo od iných slovenských autorov žijúcich mimo Maďarska, z hociktorého obdobia, hociktorého umeleckého smeru, žánru a hociktovej tematiky. Úloha neočakáva poznanie autora. V prípade časti textu (úryvku) sa neočakáva poznanie celého diela.

Podstatným prvkom obidvoch úloh je spoznanie problémov literárneho textu a reflektovanie na ne. Obidve úlohy obsahujú problém, jeho kritérium/kritériá (napr. tému, zážitok, problém, situáciu; správanie a charakteristiku postáv, vzťahy medzi nimi; význam motívov, svetonáhľad, hodnotový systém rôznych období), ktoré sú základom výkladu a porovnávania.

Aspoň jedna úloha sa viaže s kultúrou Slovákov v Maďarsku.

Hodnotenie písomnej skúšky

Príručka na opravu a hodnotenie obsahuje body, ktoré možno udeliť za jednotlivé úlohy. Príručka na opravu a hodnotenie vymenuje obsahové prvky riešenia heslovite, ako aj iné možnosti riešenia. Hodnotenie výkonu maturanta neovplyvňuje, že osobný hodnotiaci systém hodnotiaceho sa odlišuje od všeobecne uznaného posúdenia problému, otázky, javu daného textu; ani to, že názor maturanta sa líši od všeobecného prístupu.

Opavujúci učiteľ v obidvoch úlohách označí pravopisné chyby podľa typov uvedených v Príručke na opravu a hodnotenie. Pri záverečnom hodnotení hodnotí pravopis a písmo celej písomnej práce.

I. Porozumenie textu a argumentácia, alebo tvorenie pragmatického textu

Oprava a hodnotenie úloh spojených s porozumením textu

Hodnotenie úloh spojených s porozumením textu sa uskutočňuje podľa Príručky na opravu a hodnotenie. Za riešenie úloh možno udeliť maximálne 40 bodov. Príručka na opravu a hodnotenie obsahuje možné riešenia a čiastkové body. Opravujúci učiteľ v písomnej práci uvedie čiastkové body, ako aj celkový počet bodov.

Oprava a hodnotenie argumentácie alebo tvorenia pragmatického textu

Hodnotenie tvorenia textu sa uskutočňuje podľa Príručky na opravu a hodnotenie. Za riešenie úlohy je možné získať maximálne 10 bodov. Hodnotí sa iba jedna písomná práca, ktorá je o jednej z dvoch voliteľných tém. Ak maturant vypracuje viac ako jednu tému a svoj výber neoznačí jednoznačne (nepodčiarkne, ktorú tému si vybral alebo neprečiarkne neplatné riešenie), opravujúci učiteľ je povinný hodnotiť z dvoch riešení prvé v poradí.

Príručka na opravu a hodnotenie obsahuje čiastkové body za očakávané prvky daných úloh. Opravujúci učiteľ označí uznané obsahové a formálne prvky pomocou sústavou znakov nachádzajúcich sa v Príručke na opravu a hodnotenie. Opravujúci učiteľ v písomnej práci uvedie čiastkové body, ako aj celkový počet bodov.

Body za porozumenie textu a argumnetáciu, alebo za tvorenie pragmatického textu (I. úloha):

Porozumenie textu a argumentácia, alebo tvorenie pragmatického textu	Porozumenie textu	40 bodov
	Tvorenie textu	10 bodov

II. Oprava a hodnotenie písomnej interpretácie literárneho diela

Opravujúci učiteľ hodnotí výkon maturanta podľa kritérií hodnotenia uvedených v opise skúšky a podľa Príručky na opravu a hodnotenie.

Príručka na opravu a hodnotenie obsahuje možné obsahové prvky riešenia heslovite. Je možné uznať aj iné dobré riešenia, neočakáva sa ani používanie presného jazyka uvedeného v Príručke na opravu a hodnotenie. Opravujúci učiteľ označí uznané obsahové prvky pomocou sústavou znakov nachádzajúcich sa v Príručke na opravu a hodnotie. Uznávaným obsahovým prvkom môže byť: hodnoverné a odôvodnené pozorovanie, úsudok a konštatovanie.

Ak maturant vypracuje viac ako jednu tému a svoj výber neoznačí jednoznačne (nepodčiarkne, ktorú tému si vybral alebo neprečiarkne neplatné riešenie), opravujúci učiteľ je povinný hodnotiť z dvoch riešení prvé v poradí. Opravujúci učiteľ označí kompozičné, stylistické, jazykové a pravopisné chyby podľa spôsobu uvedeného v Príručke na opravu a hodnotenie.

Pri jednotlivých počtoch bodu rozhoduje pomer zhody s kritériami.

Hodnotiace kritériá a hodnotenie písomnej interpretácie literárneho diela

Obsah - porozumenie východiskového textu a úlohy, poznanie znalostných prvkov (vecná znalosť, všeobecný rozhľad); súlad medzi prvkami práce, kritériami úlohy a východiskovým textom; citlivosť na problémy, videnie podstaty, zostať pri téme, bohatstvo myšlienok, relevantné príklady, vyjadrenie vlastného názoru.

Kompozícia - architektonika (výstavba) textu (následnosť deja, logika, zodpovedať útvaru); tektonika textu (koherencia, proporcionalita, členenie, rozsah).

Kvalita jazyka (štýl, jazyková správnosť)- podľa registra jazyka slovnej zásoby, dodržiavanie noriem spisovného jazyka.

Písomná interpretácia literárneho diela	Kvalita obsahu		25 bodov
	Kvalita jazyka	Kompozícia	5 bodov
		Štýl Jazyková správnosť	10 bodov

Hodnotenie pravopisu a písma

Pravopis - dodržiavanie pravopisných pravidiel; brať do ohľadu veľké chyby, malé chyby, interpunkciu, podľa jednotných bodových zásad, ktoré sú uvedené v Príručke na opravu a hodnotenie.

Písmo -prehľadnosť textu, čitateľnosť písmo, zohľadnenie hľadiska čitateľa, na základe estetickej formy.

Celkový počet bodov za písomnú prácu

Porozumenie textu a argumentácia, alebo tvorenie pragmatického textu	Porozumenie textu	40 bodov
	Tvorenie textu	10 bodov

Písomná interpretácia textu	Kvalita obsahu	25 bodov
	Kvalita jazyka	15 bodov
Pravopis		8 bodov
Písmo		2 body

Ústna skúška

Zadanú úlohu vykladá maturant samostatne. Klásť otázky sa dá iba v tom prípade, ak maturant vykladá nesprávne alebo sa zastavil. Na ústnej skúške rieši maturant jednu úlohu zo slovenského jazyka a jednu z literatúry, ktoré boli sformulované k jazykovej a literárnej otázke.

Súbor otázok zo slovenského jazyka, ako národnostného jazyka a literatúry tvorí 20 jazykových a 20 literárnych otázok. Otázky zo slovenského jazyka a literárne otázky tvoria súbor otázok, ktoré sú od seba oddelené. V súbore jazykových a literárnych otázok aspoň 6 otázok z literatúry a 6 otázok zo slovenského jazyka v porovnaní s predchádzajúcim rokom treba zmeniť.

Ku každej otázke patrí aspoň jedna úloha.

Maturant na prípravu a k výkladu úlohy môže používať nasledovné pomôcky: antológiu slovenskej literatúry, zbierku alebo adekvátny úryvok z iného tlačeneho textu (napr. z tlačenej verzie internetovej stránky, z jednojazyčného slovníka, kultúrno-historickej mapy, umeleckého albumu). Vymenované pomôcky zabezpečuje inštitúcia poverená organizáciou skúšky.

Obsahová a formálna stránka súboru ústnych otázok

Otázky majú byť zostavené tak, aby úlohy jednotlivých otázok - so zreteľom na svojráznosť tém - boli približne rovnako ťažké, aby maturanti boli schopní v danom časovom intervale úspešne sa pripraviť a otázku vykladať.

Súbor otázok zo slovenského jazyka

Na skúške bude hodnotené, že maturant v akej miere a v akej kvalite je schopný na transakciu a interakciu, ktorých súčasťou sú receptívne a produktívne (porozumenie reči a komunikačné schopnosti) schopnosti. Maturant je schopný na samostatný výklad témy, ako aj na interaktívnu účasť na rozhovore.

Každá otázka sa skladá z textu v rozsahu 200-250 slov a z úloh súvisiacich s textom. 25% textov jazykových otázok sa má viazať k jazyku, zvykom, tradíciám, kultúre, menšinovej politike atď. Slovákov žijúcich v Maďarsku.

Súbor otázok z literatúry

Otázku, ktorá súvisí s dielami alebo ich úryvkami vymenovanými v Požiadavkách zo slovenského jazyka, ako národnostného jazyka a literatúry, vykladá maturant samostatne. Aspoň dve otázky musia obsahovať úlohy súvisiace s literatúrou Slovákov žijúcich v Maďarsku. Keď sa dá zrealizovať, maturant môže si vybrať z daných autorov alebo z ich diel. Súbor ústnych otázok maturitných tematických okruhov a maturitných tém zo slovenského jazyka, ako národnostného jazyka a z literatúry podľa časových a vzorných právnych predpisov treba uverejniť. K jednotlivým otázkam patriace úlohy nie sú verejné, spoznať sa dá ich iba na skúške.

Hodnotenie ústnej skúšky

Maximálny počet bodov je 50. Za obsah odpovede z literatúry možno udeliť 25 bodov, za obsah odpovede z jazyka 10 bodov a za kvalitu jazyka obidvoch odpovedí 15 bodov.

Hodnotenie skúšky prebieha podľa nasledovných kritérií a za výkon sa udeľuje nasledovný počet bodov:

Kvalita obsahu - za odpoveď z literatúry sa udeľuje 25 bodov, za odpoveď zo slovenského jazyka 10 bodov podľa nasledovných kritérií:
-Orientácia v gramatike, literatúre, všeobecný kultúrny rozhľad
-Odborné vedomosti
-Poznanie textu, porozumenie textu
-Schopnosť riešenia problému
-Bohatstvo myšlienok
-Vlastný názor
-Miera rozboru
Kvalita jazyka - za dve odpovede sa udeľuje 15 bodov podľa nasledovných kritérií:
-Systematizácia, z dôraznenie podstaty
-Logickosť myšlienkového pochodu
-Jasná, členená tvorba viet a celého textu
-Používanie adekvátnej slovnej zásoby
-Zrozumiteľnosť výkladu

Celkový počet bodov za ústnu skúšku

Kvalita obsahu - literatúra	25 bodov
Kvalita obsahu - slovenský jazyk	10 bodov
Kvalita jazyka výkladu	15 bodov

SKÚŠKA VYŠŠIEHO STUPŇA

Písomná skúška		Ústna skúška	
240 minút		20 minút	
Úlohy		Výklad úlohy	
Vzdelanostný test z jazyka a literatúry na porozumenie textu	Úlohy na tvorenie textu: interpretácia textu a argumentačný text	Výklad jednej maturitnej otázky zo slovenského jazyka	Výklad jednej maturitnej otázky z literatúry
40 bodov	50 bodov	10 bodov	25 bodov
Pravopis: 8 bodov Písmo: 2 body		Kvalita jazyka pri výklade: 15 bodov	
100 bodov		50 bodov	

Písomná skúška

Všeobecné pokyny

Písomná skúška vyššieho stupňa prebieha podľa ústredne vypracovaných otázok.

Maturant dostane všetky úlohy naraz. Čas, ktorý je k dispozícii, môže využiť ľubovoľne, o poradi riešenia úloh rozhoduje sám. Na riešenie všetkých úloh je 240 minút. Pri riešení úlohy sa dá používať pravopisný slovník, respektíve jednojazyčný a/alebo dvojazyčný tlačný slovník.

Obsahová a formálna stránka písomných úloh

Písomná skúška obsahuje nasledujúce úlohy: porozumenie a aplikáciu odborného textu, vzdelanostný test z jazyka a literatúry (súvisiaci s odborným textom) a tvorenie dvoch odlišných textov.

Vzdelanostný test z jazyka a literatúry s úlohami na porozumenie textu

Porozumenie textu a vzdelanostný test z jazyka a literatúry sa viaže k slovenskému literárnemu alebo jazykovému dielu: napr. k próze, k eseji, k lyrickému alebo dramatickému dielu resp. jeho častiam (úryvkom).

Úlohy sú zamerané na porozumenie textu a na aplikáciu gramatických a literárnych poznatkov súvisiacich s textom (spoznanie, stotožňovanie, definícia pojmov, ich adaptácia v rôznych textoch; odhalenie rôznych historických, žánrových, tematických, motivických súvislostí; poznanie diela; otázky skúmajúce komunikačné, jazykové, gramatické, rétorické, štylistické, textologické a pravopisné vlastnosti skúmaného textu - týkajúce sa jazykových otázok. Úlohy obsahujú otázky na porozumenie textu, ako aj otázky skúmajúce jazykovú a literárnu vzdelanosť.

Úlohy na tvorenie textu

Dve úlohy zamerané na tvorenie textu majú dve odlišné témy, určené kritériá a útvar.

Úlohy zamerané na tvorenie textu sú nasledovné:

- Analýza, interpretácia, hodnotenie jedného diela podľa daných kritérií (ďalej: interpretácia textu)

Východiskovým textom interpretačného textu je literárne dielo (lyrické, prozaické alebo dramatické), resp. jeho časť (úryvok). Diela sa dajú vybrať od slovenských autorov v Maďarsku alebo od iných slovenských autorov žijúcich mimo Maďarska, z hociktorého obdobia, hociktorého umeleckého smeru, žánru a hociktovej tematiky. Úloha neočakáva poznanie autora. V prípade časti textu (úryvku) sa neočakáva poznanie celého diela.

- Tvorenie argumentačného textu: zaujatie postoja v súvislosti s literárnou, kultúrnou, estetickou, filozofickou, etickou otázkou, javom, napr. zaujatie postoja k javom doby, ku kultúrnym javom a javom verejného života (ďalej argumentačný text).

Každá úloha má východiskový text (napr. jedno literárne dielo, časť literárneho diela; krátky citát ako základ zaujatia postoja, argumentácie).

Očakávaný rozsah interpretácie: 400-800 slov.

Očakávaný rozsah argumentačného textu: 150-450 slov.

Aspoň jedna úloha so viaže s kultúrou Slovákov v Maďarsku.

Hodnotenie písomných úloh

Príručka na opravu a hodnotenie obsahuje body, ktoré možno udeliť za jednotlivé úlohy. Príručka na opravu a hodnotenie vymenuje obsahové prvky riešenia heslovite, ako aj iné možnosti riešenia. Hodnotenie výkonu maturanta neovplyvňuje, že osobný hodnotiaci systém hodnotiaceho sa odlišuje od všeobecne uznaného posúdenia problému, otázky, javu daného textu; ani to, že názor maturanta sa líši od všeobecného prístupu.

Opavujúci učiteľ v obidvoch úlohách označí pravopisné chyby podľa typov uvedených v Príručke na opravu a hodnotenie. Pri záverečnom hodnotení hodnotí pravopis a písmo celej písomnej práce.

Oprava a hodnotenie vzdelanostného testu z jazyka a literatúry na porozumenie textu

Riešenie vzdelanostného testu z jazyka a literatúry na porozumenie textu je hodnotené podľa ústredne vypracovanej Príručky na opravu a hodnotenie. Za riešenie úlohy možno udeliť 40

bodov. Príručka na opravu a hodnotenie obsahuje možné riešenia jednotlivých úloh, hodnotu očakávanej odpovede vyjadrenú v bodoch. Získané body za jednotlivé úlohy, ako aj celkový počet bodov opravujúci napíše na písomnú prácu.

Vzdelanostný test z jazyka a literáry na porozumenie textu	40 bodov
--	----------

Oprava a hodnotenie úloh na tvorenie textu

Opravujúci učiteľ hodnotí výkon maturanta podľa kritérií hodnotenia uvedených v opise skúšky a podľa Príručky na opravu a hodnotenie.

Príručka na opravu a hodnotenie obsahuje možné obsahové prvky riešenia heslovite. Je možné uznať aj iné dobré riešenia, neočakáva sa ani používanie presného jazyka uvedeného v Príručke na opravu a hodnotenie. Opravujúci učiteľ označí uznané obsahové prvky pomocou sústavou znakov nachádzajúcich sa v Príručke na opravu a hodnotie.

Opravujúci učiteľ označí v práci kompozičné, štylistické, jazykové a pravopisné chyby. Pri jednotlivých počtoch bodu rozhoduje pomer zhody s kritériami.

Hodnotiace kritériá a hodnotenie tvorby analýzy diela/interpretácie

Počet bodov stanovený opravujúcim učiteľom obsahuje počet bodov za obsah interpretácie literárneho diela, počet bodov za kompozíciu, štýl a jazyk - podľa spôsobu označenia chýb, kritérií a počtu bodov uvedených v Príručke na opravu a hodnotenie.

Obsah - porozumenie východiskového textu a úlohy, poznanie znalostných prvkov (vecná znalosť, všeobecný rozhľad); súlad medzi prvkami práce, kritériami úlohy a východiskovým textom; citlivosť na problémy, videnie podstaty, zostať pri téme, bohatstvo myšlienok, relevantné príklady, vyjadrenie vlastného názoru.

Kompozícia - architektúra (výstavba) textu (následnosť deja, logika, zodpovedať útvaru); tektonika textu (koherencia, proporционаlnosť, členenie, rozsah).

Kvalita jazyka (štýl, jazyková správnosť)- podľa registra jazyka slovnej zásoby, dodržiavanie noriem spisovného jazyka.

Hodnotiace kritériá a hodnotenie tvorby argumentačného textu

Body udelené hodnotiacim učiteľom naznačujú body obsahového, štruktúrneho a jazykového hodnotenia argumentačnej úlohy na základe nasledujúcich kritérií:

Obsahové vedomosti, všeobecná informovanosť

Citlivosť na problémy, bohatosť myslenia

Schod myšlienky, stavba textu

Jazyková náročnosť (štýl, jazyková správnosť)

Hodnotiace kritériá a hodnotenie úloh na tvorenie dvoch textov:

Text analýzy diela 30 bodov	Obsah	15 bodov
	Kompozícia textu	5 bodov
	Jazyková náročnosť (štýl, jazyková správnosť)	10 bodov
Argumentačný text 20 bodov	Obsah	5 bodov
	Citlivosť na problémy	5 bodov
	Schod myšlienky	5 bodov

	Jazyková náročnosť (štýl, jazyková správnosť)	5 bodov
--	---	---------

Hodnotenie pravopisu a písma

Pravopis - dodržiavanie pravopisných pravidiel; brať do ohľadu veľké chyby, malé chyby, interpunkciu, podľa jednotných bodových zásad, ktoré sú uvedené v Príručke na opravu a hodnotenie.

Písmo -prehľadnosť textu, čitateľnosť písma, zohľadnenie hľadiska čitateľa, na základe estetickej formy.

Celkový počet bodov za písomnú prácu

Vzdelanostný test z jazyka a literatúry na porozumenie textu	40 bodov
Interpretácia literárneho diela	30 bodov
Úloha na tvorenie argumentačného textu	20 bodov
Pravopis	8 bodov
Písmo	2 body

Ústna skúška

Ústna skúška vyššieho stupňa prebieha podľa ústredne vypracovaných otázok.

Zadanú úlohu vykladá maturant samostatne. Klásť otázky sa dá iba v tom prípade, ak maturant vykladá nesprávne alebo sa zastavil.

Na ústnej skúške rieši maturant jednu úlohu zo slovensého jazyka a jednu z literatúry, ktoré boli sformulované k jazykovej a literárnej otázke.

Súbor otázok zo slovenského jazyka, ako národnostného jazyka a literatúry tvorí 20 jazykových a 20 literárnych otázok. Otázky zo slovenského jazyka a literárne otázky tvoria súbor otázok, ktoré sú od seba oddelené.

V súbore jazykových a literárnych otázok aspoň 6 otázok z literatúry a 6 otázok zo slovenského jazyka v porovnaní s predchádzajúcim rokom treba zmeniť.

Maturant na prípravu a k výkladu úlohy môže používať nasledovné pomôcky: antológiu slovenskej literatúry, zbierku alebo adekvátny úryvok z iného tlačeneho textu (napr. z tlačenej verzie internetovej stránky, z jednojazyčného slovníka, kultúrno-historickej mapy, umeleckého albumu). Vymenované pomôcky zabezpečuje inštitúcia poverená organizáciou skúšky.

Obsahové a formálne parametre súboru ústnych otázok

Otázky majú byť zostavené tak, aby úlohy jednotlivých otázok - so zreteľom na svojráznosť tém - boli približne rovnako ťažké, aby maturanti boli schopní v danom časovom intervale úspešne sa pripraviť a otázku vykladať.

Súbor otázok zo slovenského jazyka

Na skúške bude hodnotené, že maturant v akej miere a v akej kvalite je schopný na transakciu a interakciu, ktorých súčasťou sú receptívne a produktívne (porozumenie reči a komunikačné schopnosti) schopnosti. Maturant je schopný na samostatný výklad témy, ako aj na interaktívnu účasť na rozhovore.

Každá otázka sa skladá z textu v rozsahu 250-300 slov a z úloh súvisiacich s textom (jazyková transformácia, lexikálna, štylistická úloha atď.). 25% textov jazykových otázok sa musí viazať k jazyku, zvykom, tradíciám, kultúre, menšinovej politike atď. Slovákov žijúcich v Maďarsku.

Súbor otázok z literatúry

Otázku, ktorá suvisí s dielami alebo ich úryvkami vymenovanými v Požiadavkách zo slovenského jazyka, ako národnostného jazyka a literatúry, vykladá maturant samostatne. Ku každej otázke patrí jedna úloha, ktorá podľa dňa skúšky môže sa zmeniť. Aspoň dve otázky majú obsahovať úlohy súvisiace s literatúrou Slovákov žijúcich v Maďarsku.

Súbor ústnych otázok maturitných tematických okruhov a maturitných tém zo slovenského jazyka, ako národnostného jazyka a z literatúry podľa časových a vzorných právnych predpisov treba uverejniť. K jednotlivým otázkam patriace úlohy nie sú verejné, spoznať sa dá ich iba na skúške.

Hodnotenie ústnej skúšky

Maximálny počet bodov je 50. Za obsah odpovede z literatúry možno udeliť 25 bodov, za obsah odpovede zo slovenského jazyka 10 bodov a za kvalitu jazyka obidvoch odpovedí 15 bodov.

Hodnotenie skúšky prebieha podľa nasledovných kritérií a za výkon sa udeľuje nasledovný počet bodov:

Kvalita obsahu - za odpoveď z literatúry sa udeľuje 25 bodov, za odpoveď zo slovenského jazyka 10 bodov podľa nasledovných kritérií:
-Orientácia v gramatike, literatúre, všeobecný kultúrny rozhľad -Odborné vedomosti -Poznanie textu, porozumenie textu -Schopnosť riešenia problému -Bohatstvo myšlienok -Vlastný názor -Miera rozboru
Kvalita jazyka - za dve odpovede sa udeľuje 15 bodov podľa nasledovných kritérií:
-Systematizácia, z dôraznenie podstaty -Logickosť myšlienkového pochodu -Jasná, členená tvorba viet a celého textu -Používanie adekvátnej slovnej zásoby -Zrozumiteľnosť výkladu

Celkový počet bodov za ústnu skúšku

Kvalita obsahu - literatúra	25 bodov
Kvalita obsahu - slovenský jazyk	10 bodov
Kvalita jazyka	15 bodov

11. Az R. Melléklet EGÉSZSÉGÜGY ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete az I. RÉSZLETES érettségi VIZSGAKÖVETELMÉNYEK címet megelőzően a következő címekkel egészül ki:

„I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK KÖZÉPSZINTEN

Az egészségügy ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy részletes érettségi vizsgakövetelményei az I. Egészségügy ágazat alábbi szakképesítéseinek közös szakmai tartalmát veszik alapul:

- 52720 03 Gyakorló gyógyszerári asszisztens,
- 52723 01 Gyakorló ápoló,
- 52723 02 Gyakorló csecsemő- és gyermekápoló,
- 52723 03 Gyakorló mentőápoló,
- 52725 02 Gyakorló képi diagnosztikai, nukleáris medicina és sugárterápiás asszisztens,
- 52725 03 Gyakorló klinikai laboratóriumi asszisztens,
- 52725 04 Gyakorló szövettani asszisztens,
- 54720 01 Egészségügyi asszisztens,
- 54720 02 Fogászati asszisztens,
- 54726 01 Gyógy- és sportmasször.

A) KOMPETENCIÁK

1. Szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédképesség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. A szakmai fogalmak helyes használata	A szakmai fogalmak megfelelő helyen és módon történő alkalmazása.
1.2. A szakmai fogalmakkal az ismeretanyag bemutatása, értelmezése	A téma tartalmának logikus felépítése, a szakmai kifejezések helyes alkalmazásával.
1.3. Kommunikáció szakmai nyelven	A téma pontos, szabatos, lényegre törő kifejtése.

2. Rendszerező képesség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Lényegkiemelés	Lényeges és kevésbé lényeges szempontok megkülönböztetése. Információk szétválogatása szakmai szempontok alapján.

3. Logikus gondolkodás

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Logikai képesség	A meglévő információk valamint az elmélet és gyakorlat közötti összefüggések felismerése.
3.2. Kombinatív képesség	A meglévő információk alapján a lehetőségek számbavétele.

4. Szakszerűség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1. Precizitás	Pontos, a szakmai követelmények betartásával történő munkavégzés.
4.2. Megbízhatóság, felelősségtudat	A rábízott feladatoknak a tevékenység következményeinek tudatában történő felelősségteljes, a tőle elvárható, legjobb tudása szerinti elvégzése.
4.3. Helyzetfelismerés	A beteg állapotának, helyzetének felismerését követően a szakmai kompetenciának megfelelő cselekvés.

B) TÉMAKÖRÖK

1. Egészségügyi alapismeretek

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1 Szakmai etikai és jogi ismeretek	Ismerje az egészségügyi etika alapelveit. Legyen képes ismertetni a betegek jogait és kötelezettségeit, és a betegjogok érvényesítésének módjait. Legyen tisztában az egészségügyi dolgozóval szemben elvárt magatartás-, és viselkedésnormákkal. Ismerje az előítélet mentesség, a másság elfogadása, a tolerancia, a humanitás, az empátia, a karitativitás és az intimitás fogalmakat.
1.2. Egészségfejlesztés	Tudja meghatározni az egészség definícióját, az azt befolyásoló tényezőket. Ismerje az egészségfejlesztés fogalmát, célját, színtereit. Legyen képes az egészségkultúra fogalmát és összetevőit meghatározni. Ismerje az egészséges életvitel összetevőit. Igazodjon el a szükségletek hierarchiájában. Legyen tisztában a tápanyag-piramissal, az egészséges szervezet tápanyagszükségleteivel. Ismerje a tápanyagbevitel rendellenességek következményeit valamint a fizikai és a szellemi

	munka energiaigényét. Ismerje a mozgás lehetséges módjait és annak szervezetre gyakorolt kedvező hatását. Tudja meghatározni a prevenció szintjeit. Ismerje a betegséghez vezető rizikófaktorokat. Legyen képes ismertetni a szűrővizsgálatok formáit és jelentőségét életkoronként. Ismerje a káros szenvedélyek formáit, okait, káros hatásukat. Legyen képes jellemezni az egészséges lelki egyensúly fenntartásának, önvédő technikáit. Ismerje az aktív, passzív pihenés formáit, a relaxáció formáit és jelentőségét.
1.3. Kommunikáció	Ismerje a beteggel és a hozzátartozókkal folytatható kommunikáció formáit. Tudja jellemezni a megfelelő kommunikációs stílust az egészségügyi team tagjaival. Ismerje a figyelemfelhívó jeleket a beteg kommunikációjában. Ismerje az időskor kommunikáció jellemzőit, kommunikációs nehézségeit, akadályait. Ismerje az akadályozott emberekkel történő speciális kommunikáció szabályait.

2. Alapápolás

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Egészséges ember gondozása	Ismerje a személyi higiénia részeit. Ismerje az egészségkárosító tényezőket. Ismerje a testtartás és a rendszeres mozgás jelentőségét a mindennapi életben. Ismerje az életmód keringési szervekre és a légzőrendszerre gyakorolt hatását. Ismerje a táplálkozás, az életmód és az emésztőrendszer működése közötti összefüggéseket. Ismerje a táplálékbevitel segítségének módszereit. Ismerje a gondozási feladatokat életkorok szerint (testápolás, táplálkozás, mozgás, pihenés, alvás, beilleszkedés, alkalmazkodás a megváltozott körülményekhez) Ismerje az időskor jellegzetességeit.
2.2. Akadályozott ember gondozása	Ismerje a speciális ellátási igényű ember gondozását. Tudja a rokkantság fogalmát. Tudja a fogyatékosági formák definícióit. Ismerje az akadályok fajtáit és az akadálymentesítés színtereit. Tudja ismertetni a gyógyászati segédeszközöket.

2.3. Csecsemő- és kisgyermekgondozás	Ismerje a gondozás célját, alapelveit és formáit. Ismerje a gondozóval szemben támasztott követelményeket. Tudja a fejlődés általános törvényszerűségeit. Legyen képes bemutatni az életkorok szerinti fejlődés jellemzőit. Tudja jellemezni a gyermek személyiségfejlődésének állomásait, a fejlődést befolyásoló tényezőket. Legyen tisztában a gondozási feladatokkal az életkorok szerint (étkezés, fürdetés, pelenkázás, öltöztetés, levegőztetés, szobatisztaság kialakításának menetét. Ismerje a mozgásfejlődés biztosításának lehetőségeit, csecsemő és kisgyermek napirendje, életmódja, játéktevékenysége fejlődésének biztosítását. Ismerje a hospitalizáció fogalmát, hatását a gyermek érzelmi állapotára és fejlődésére.
2.4. Ápolási beavatkozások	Tudja latin nyelven is megnevezni a témához tartozó szakkifejezéseket. Ismerje a fertőtlenítés alapfogalmait és a fertőtlenítő eljárásokat. Tudja ismertetni a különböző fertőtlenítő eljárásokat. Ismerje a sterilizálás alapjait és munkafázisait. Ismerje a steril anyagok tárolását és kezelését. Tudja, hogy hogyan kell a veszélyes hulladékokat kezelni. Ismerje a fertőző beteg elkülönítésére, ápolására szolgáló szabályokat, védőfelszereléseket. Ismerje a beteg fogadásával, távozásával és áthelyezésével kapcsolatos feladatokat. Tudja ismertetni az ápolási dokumentáció részeit. Ismerje a vizit formáit, az ápoló teendőit viziten, konzíliumokon. Tudjon lázlapot kitölteni. Legyen képes a beteg ember szükségleteit kielégíteni. Ismerje az ágyazási formákat, a beteg elhelyezését, hely és helyzetváltoztatását. Ismerje a fekvés és fektetési módokat, a beteg mobilizálását. Ismerje a rugalmas pólya felhelyezésének módját. Legyen tisztában a kényelmi eszközök formáival és használatukkal. Tudja ismertetni a beteg etetésének, itatásának menetét és szabályait. Ismerje és tudja felsorolni a beteg testének tisztántartásához szükséges eszközöket, tisztasági fürdő (mosdatás) menetét, szabályait.

	Ismerje a váladékok felfogására szolgáló eszközöket. Tudjon előkészíteni női és férfi beteget katéterezéshez. Ismerje a beöntés módját és felsorolni a beöntéshez szükséges eszközöket. Ismerje a testhőmérséklet mérését, a lázcsillapítás módjait. Tudja megmérni a beteg testhőmérsékletét és azt lázlapon jelölni. Ismerje az idős beteg ápolásának speciális szabályait. Ismerje a decubitus szakaszait, megelőzését, kezelését. Tudja a Norton skálát értelmezni. Ismerje a terminális állapotban lévő és haldokló beteg ápolását, a halott körüli teendőket.
2.5. Betegmegfigyelés	Tudja latin nyelven is megnevezni a témához tartozó szakkifejezéseket. Ismerje a betegmegfigyelés általános szempontjait. Ismerje a beteg magatartás és tudatállapot megfigyelésének módjait, a kóros tudatállapot formáit. Ismerje fel a kóros elváltozásokat (testalkat, tápláltsági állapot, mozgás, járás, érzékszervek, bőr, haj, köröm, látás, hallás, egyensúly, érzékzavarok). Ismerje a folyadékháztartás egyensúly megfigyelését, szempontjait, a folyadék egyenleg vezetését. Legyen képes jellemezni a kardinális tüneteket (testhőmérséklet, pulzus, vérnyomás, légzés). Tudja bemutatni a vérnyomás, pulzus és légzés mérését és ezek lázlapon való jelölését. Ismerje fel a testváladékok (széklet, vizelet, hányadék, köhögés, köpet, sebváladék, menstruációs váladék) kóros eltéréseit. Tudja ismertetni a széklet, vizelet, hányadék, köpet felfogására szolgáló eszközöket. Ismerje fel a jellegzetes fájdalmakat. Ismerje a szervezet oxigénellátottsága megfigyelésének lényegét, a pulzoximetriás vizsgálat elvégzésének módját. Ismerje az EKG készítésének menetét, lényegét.

3. Klinikumi ismeretek

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Anatómia - élettan	Ismerje az emberi test felépítését, fő részeit, síkjait, irányait valamint ezek latin megnevezését. Ismerje az emberi test (sejt, szövet, csontváz-rendszer, izomrendszer) felépítését és működését, valamint ezek latin megnevezését. Tudja megnevezni latinul is a koponya, a törzs és a végtagcsontokat.

	Ismerje: - a szív felépítését, működését, a latin szakkifejezéseket is, - a vérereket és vérköröket, - a perifériás vérkeringés élettanát, - a vér alkotóelemeit, élettani sajátosságait, - a véralvadás mechanizmusát, - a vércsoportokat, - a nyirokrendszer felépítését és működését, - az emésztőrendszer felépítését és működését és ezek latin megnevezését is, - a máj és a hasnyálmirigy működését, - a tápanyagokat, építőanyagokat, enzimeket, - az emésztés mechanizmusát, - a légzőrendszer felépítését és az idetartozó latin szakkifejezéseket, - a légzés élettanát, szabályozását, - a tüdő szerkezetét, érrendszerét, működését, - a mellhártya szerkezetét, - a vese mikroszkopikus és makroszkopikus szerkezetét, élettanát, - a vizeletkiválasztó rendszer latin szakkifejezéseit, - az elsődleges és a végleges vizelet összetételét, a vizelet kóros alkotórészeit, - a vizeletelvezető és -tároló rendszer felépítését, - a női és férfi nemi szerveket, és működésüket, - az idegrendszer felosztását, valamint az idetartozó latin szakkifejezéseket, - a gerincvelő szerkezetét, - a gerincvelői reflexeket, - az agyvelő felosztását, agykérgi központokat, agykamrákat, - a központi idegrendszer élettanát, burkait, ereit, - a környéki és vegetatív idegrendszert, - az érzékszervek felépítését és működését.
3.2. Általános kórtan	Tudja meghatározni a betegség, a kóros állapot fogalmát. Ismerje a betegségek lefolyását. Ismerje a szervezet reakcióinak csoportjait. Legyen képes meghatározni a fizikai és biológiai kórokokat, genetikai tényezők kapcsolatát a betegségekkel. Ismerje a szervezet védekező mechanizmusait és azok szerepét. Ismerje a szövetek kóros elváltozásait a progresszív és

	regresszív szöveti elváltozásokat.
--	------------------------------------

3.3. Gyógyszerelés	Ismerje a különböző gyógyszerformákat és jellemzőiket. Tudja bemutatni a gyógyszer bejuttatási módokat és jellemzőiket. Ismerje az ápoló gyógyszerelési feladatait, kompetenciáit. Tudja a gyógyszerelés szabályait. Tudja a gyógyszerelés higiénés szabályait. Ismerje a gyógyszertervesztés megelőzésére vonatkozó szabályokat. Ismerje a gyógyszerártórolás szabályait.
3.4. Belgyógyászat	Ismerje a kardiális eredetű betegségeket és ellátásukat (magasvérnyomás, infarktus). Ismerje a légzőrendszer betegségeit és ellátásukat. Ismerje az emésztőrendszer és a kiválasztórendszer főbb betegségeit.
3.5. Diagnosztikai mintavétel alapjai	Tudja latin nyelven is megnevezni a témához tartozó szakkifejezéseket. Ismerje a tünet fogalmát, az objektív tüneteket és a szubjektív panaszokat. Tudja ismertetni a vitális paraméterek megfigyelésének szempontjait és azok mérését. Tudja felsorolni a vérvételhez szükséges eszközöket és ismerje a vérvétel menetét Ismerje a testváladékok mintavételének technikáját. Ismerje a leggyakoribb laboratóriumi vizsgálatokat. Tudja a vizsgálati anyagok kezelésének, szállításának, dokumentálásának módszereit. Tudja ismertetni betegágy melletti vércukor meghatározás technikáját. Tudja a csapolások elméleti és gyakorlati alapjait, céljait és indikációit.
3.6. Terápiás alapismeretek	Tudja latin nyelven is megnevezni a témához tartozó szakkifejezéseket. Ismerje a vércsoport meghatározás célját, módszerét indikációját és eszközeit. Ismerje a fájdalomcsillapítás fogalmát, célját, módszereit, kompetenciakörét. Legyen képes ismertetni a fájdalom megfigyelésének, mérésének szempontjait. Ismerje a lázas beteg tüneteit, lázcsillapításának módjait. Ismerje az injekciózás fogalmát, célját, módját, eszközigényét és szövődményeit. Ismerje az infúziós terápia fogalmát, célját, eszközeit

	és szövődmenyeit.
3.7. Elsősegélynyújtás – első ellátás	Ismerje az elsősegély fogalmát, az elsősegély szintjeit. Tudjon mentőt hívni, ismerje a mentőhívás szabályait. Legyen képes a beteg állapotának súlyosságát megállapítani. Tudja a beteget stabil oldalfekvésbe helyezni és kontraindikációit ismertetni. Ismerje az ABCDE-t és a teendőket reakcióképes beteg esetén az alábbiak szerint: - A: a légút megítélése, átjárhatóság biztosítása - B: a légzés megítélése, pozicionálás - C: a keringés megítélése - D: az idegrendszer megítélése, teendők - E: egész test, egész eset megítélése. Tudjon BLS-t végezni. Ismerje az ABCDE-t és a teendőket reakció-képtelen betegnél a következők szerint: - A: eszköz nélküli légút-biztosítási eljárások - B: lélegeztetés, légzési elégtelenség esetén - C: keringés hiányában, BLS és XBLS, az AED használata - D: az eszméletlen beteg ellátása - E: egész test, egész eset megítélése. Ismerje: - a sebzések, vérzések fajtáit és ellátásukat. - a rándulás, ficam, törés fogalmát és ellátását. - a segítségnyújtás módjait elektromos balesetek esetén. - a mérgezések formáit és tudjon segítséget nyújtani. Ismerje az artériás vérzés ellátás alapszabályait.

II. A VIZSGA LEÍRÁSA KÖZÉPSZINTEN

A vizsga részei

Középszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc
100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök:

	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	– Vérnyomásmérő – Lázlap – Lázmérő – Rugalmas pólya – Ambu fantom baba – Mentőláda – Fonendoszkóp

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
180 perc		15 perc
Feladatlap		Egy „A” és „B” feladatot tartalmazó tétel kifejtése
Teszt-jellegű feladatok	Rövid válaszokat igénylő feladatok	
50 pont	50 pont	
100 pont		50 pont

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

A központilag összeállított írásbeli vizsga célja, hogy ellenőrizhető képet adjon a vizsgázó tudásáról ismeretek és képességek és az alkalmazás tekintetében egyaránt.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

A feladatok egy feladatlapon kerülnek összeállításra.

Tartalmi szerkezet:

Az érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám fele-fele arányban a tesztjellegű feladatok és a rövid válaszokat igénylő feladatok megoldásával érhető el. A központi írásbeli ismeretanyagának összeállítása az egyes témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul. A 10-15 feladatból álló tesztjellegű feladatokban és a 10-15 feladatból álló, rövid választ igénylő feladatokban a témakörök aránya:

Témakörök:

- Alapápolás (50%):

- egészséges ember gondozása,
- csecsemő- és kisgyermekgondozás,
- betegmegfigyelés,

- ápolási beavatkozások.
- Klinikumi ismeretek - Egészségügyi alapismeretek (50%):
 - anatómia-élettan,
 - általános kórtan,
 - gyógyszeres alapismeretek,
 - elsősegélynyújtás, első ellátás,
 - egészségfejlesztés.

A feladatok az előírt ismeret és képesség jellegű követelményeknek felelnek meg.

Feladattípusok:

- Tesztjellegű feladatok:

Feleletválasztó feladatok:

1. egyszerű választás („Húzza alá!”),
2. többszörös választás,
3. illesztés (párosítás, csoportosítás),
4. sorrend meghatározása,
5. ok-okozati összefüggés keresése,
6. igaz-hamis választás.

- Rövid választ igénylő feladatok:

Feleletalkotó feladatok:

1. rövid válasz (meghatározás),
2. ábrafelismerés, ábraelemzés,
3. több jellemző felsorolása/megnevezése,
4. adatok kiegészítése (szöveg, táblázat kiegészítés),
5. fogalmak meghatározása, magyarázata, hozzárendelése állításokhoz,
6. folyamatszakaszok sorrendjének megállapítása,
7. tényadatok rendezése megadott szempontok szerint.

A rövid választ igénylő feladatok esetenként egy-egy részfeladatot is tartalmazhatnak.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelés a központilag összeállított javítási-értékelési útmutató kötelező előírásai alapján történik. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat a javítási-értékelési útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontszám tovább nem bontható.

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A tételek összeállításánál törekedni kell a változatos, problémamegoldást ösztönző, egyértelmű megfogalmazásokra.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli tételsor 20-25 tételből áll, évente cserélni kell a tételek 20-25 %-át.

A szóbeli vizsgán a vizsgázó a kihúzott tétel „A” és „B” feladataira válaszol. Az „A” feladat elméleti ismeretek, a „B” feladat elsősorban az ápolási, gondozási, diagnosztikus és terápiás eszközök és használatuk ismeretét, valamint az elsősegélynyújtás eszközeinek és teendőinek ismeretét méri fel.

Témakörök:

- „A” feladat:

- egészséges ember gondozása,
- csecsemő- és kisgyermekgondozás,
- betegmegfigyelés,
- ápolási beavatkozások,
- anatómia-élettan,
- gyógyszeres alapismeretek,
- szakmai etikai és jogi ismeretek,
- általános kórtan,
- belgyógyászat,
- kommunikáció.

- „B” feladat:

- akadályozott ember gondozása,
- diagnosztikai alapismeretek,
- terápiás alapismeretek,
- elsősegélynyújtás-első ellátás,
- ápolási beavatkozások,
- csecsemő- és kisgyermek gondozás,
- betegmegfigyelés,
- gyógyszeres alapismeretek.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelési útmutató rögzíti az egyes feladatok kifejtésének elvárt tartalmi összetevőit és az ezekre adható, feladatonként 30 illetve 20 pont, felosztásával kialakított maximális részpontszámokat, amely alapján a feleletet értékelni kell.

A szóbeli felelet értékelése az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	Pontszám		
	„A” feladat	„B” feladat	Összesen
Feladat megértése, a lényeg kiemelése	10 pont	4 pont	14 pont
Világosság, szabatoság, felet felépítése	5 pont	4 pont	9 pont
Alapfogalmak ismerete, definiálása	10 pont	4 pont	14 pont
Összefüggések problémaközpontú bemutatása	5 pont	4 pont	9 pont
Beavatkozáshoz szükséges eszközök ismertetése	–	4 pont	4 pont
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	30 pont	20 pont	50 pont”

12. Az R. Melléklet EGÉSZSÉGÜGYI TECHNIKA ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete az I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK címet megelőzően a következő címekkel egészül ki:

„I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK KÖZÉPSZINTEN

Az egészségügyi technika ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy részletes érettségi vizsgakövetelményei a II. Egészségügyi technika ágazat alábbi szakképesítéseinek közös szakmai tartalmát veszik alapul:

- 54 724 01 Fogtechnikus gyakornok,
- 54 726 02 Ortopédiai műszerész.

A) KOMPETENCIÁK

1. Információforrások kezelése

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. A szakmai információs források felkutatása	Az ellátó team tagjaival való konzultáció, szakirodalom ismerete.
1.2. A szöveges és grafikus információk értelmezése	A szaknyelv ismerete.
1.3. A klientsől nyerhető információk kezelése	A klienssel történő asszertív kommunikáció.

2. Gyakorlatias feladatértelmezés, rendszerben való gondolkodás

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Az információk lényegkiemelése	A segédeszköz készítéshez szükséges információk összegyűjtése.
2.2. A technológiai folyamatok adaptálása	A segédeszköz elkészítés munkafolyamatának ismerete.

3. Kézügyesség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. A munkaeszközök, szerszámok használata	Kézi szerszámok, eszközök és berendezések ismerete, alkalmazási módjának, használatának ismerete.
3.2. Szabadkézi és szerkesztett ábrázolás	Segédeszközök szabadkézi ábrázolása, műszaki rajz alapjainak ismerete.
3.3. Anyagmegmunkálás	Segédeszközgyártáshoz használt anyagok fizikai-kémiai tulajdonságainak ismerete, az

	anyagmegmunkálás eszközeinek ismerete.
--	--

B) TÉMAKÖRÖK

1. Munkahelyi egészség és biztonság

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Munkaeszközök biztonsága	Ismerje az áruk fajtáit, raktározási típusait. Ismerje a munkatevékenysége során használt szerszám, készülék, gép, berendezés csoportokat. Ismerje a biztonságtechnika jellemzőit, kialakításának követelményeit. Ismerje az általános üzemeltetési követelményeket. Ismerje a munkavégzés kockázati tényezőit. Ismerje a fizikai, biológiai és kémiai hatások, a veszélyforrások elleni védekezés lehetőségeit. Ismerje a kézi és gépi anyagmozgatás szabályait. Ismerje a munkaterületén alkalmazott jelzéseket, feliratokat, biztonsági szín- és alakjeleket. Ismerje a hulladékgazdálkodás, környezetvédelem eszközeit.
1.2. Elsősegélynyújtás	Ismerje az elsősegély fogalmát, az elsősegély szintjeit. Tudjon mentőt hívni, ismerje a mentőhívás szabályait. Legyen képes a beteg állapotának súlyosságát megállapítani. Tudja a beteget stabil oldalfekvésbe helyezni és kontraindikációit ismertetni. Ismerje az ABCDE-t és a teendőket reakcióképes beteg esetén az alábbiak szerint: - A: a légút megítélése, átjárhatóság biztosítása - B: a légzés megítélése, pozicionálás - C: a keringés megítélése - D: az idegrendszer megítélése, teendők - E: egész test, egész eset megítélése. Tudjon BLS-t bemutatni ambu fantomon. Ismerje az ABCDE-t és a teendőket reakcióképtelen betegnél a következők szerint: - A: eszköz nélküli légút-biztosítási eljárások - B: lélegeztetés, légzési elégtelenség esetén - C: keringés hiányában, BLS és XBLS, az AED használata - D: az eszméletlen beteg ellátása

	- E: egész test, egész eset megítélése. Ismerje: - a sebzések, vérzések fajtáit és ellátásukat. - a rándulás, ficam, törés fogalmát és ellátását. - a segítségnyújtás módjait elektromos balesetek esetén. - a mérgezések formáit és tudjon segítséget nyújtani. Ismerje az artériás vérzés ellátását szabályait
--	---

2. Szakmai és anatómiai ismeretek

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. A gyógyászati segédeszközök	Ismerje a gyógyászati segédeszközök típusait, jellemzőit.
2.2. Anatómiai ismeretek	Ismerje az emberi szervezet szervrendszereit: - a vérkeringés szervrendszerét, - a légzés szervrendszerét, - az emésztés szervrendszerét, - a vizelet kiválasztás és elvezetés szervrendszerét, - az érzékelés szerveit. Ismerje a mozgásrendszer, valamint a koponya és a rágószerv anatómiai felépítését, élettani működését.
2.3. Akadályozott ember gondozása	Ismerje a speciális ellátási igényű ember gondozását. Ismerje a rokkantság fogalmát. Tudja a fogyatékosági formák definícióit. Ismerje az akadályok fajtáit és az akadálymentesítés színtereit. Tudja ismertetni a gyógyászati segédeszközöket.
2.4. Gyógyászati segédeszköz-ellátás	Ismerje a lenyomatvételi és mintavételi eljárásokat, a méretvételi eljárásokat. Ismerje a méretezési információkat.
2.5. Gyártási alapismeretek	Ismerje a gyártástechnológia alapjait: - a fémipari technológiákat, - a képlékeny alakításokat, - a másolási technológiát, - a kézi szerszámok és eszközöket, - a fémipari alapműveleteket, - a műanyagipari technológiákat, - a hőre lágyuló műanyagoknál alkalmazott technológiákat, - a hőre keményedő műanyagoknál alkalmazott technológiákat, - a műanyagok és a mintakészítő anyagok

	megmunkáló eszközeit, a gyógyászati segédeszközökre vonatkozó minőségbiztosítási előírásokat.
--	---

3. Anyagismeret

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Fémipari anyagismeret	Ismerje a fémek tulajdonságait: az ötvözetek csoportosítását, a fémek és a fémötvözetek alkalmazhatóságát a gyógyászati segédeszközök gyártásában.
3.2. Műanyagok	Ismerje a műanyagok tulajdonságait. Ismerje a műanyagok alkalmazhatóságát a gyógyászati segédeszköz ellátásban.
3.3. Segédanyagok	Ismerje a gyógyászati segédeszköz készítés segédanyagait: - a gipszet, - a gipsz tulajdonságait, fajtáit, - a különféle gipszek alkalmazási lehetőségeit a gyógyászati segédeszközök gyártásánál, - a lenyomatot és a mintakészítő anyagokat, és azok tulajdonságait, - a viaszok tulajdonságait, fajtáit, - az egyéb alkalmazott segédanyagokat, - a ragasztókat, - a ragasztók csoportosítását, - a ragasztók tulajdonságait, fajtáit, - a ragasztás kötési módjait, - az oldószereket, - az oldószerek tulajdonságait, fajtáit, - segédanyagok alkalmazhatóságát a gyógyászati segédeszközök gyártásában.

II. A VIZSGA LEÍRÁSA KÖZÉPSZINTEN

A vizsga részei

Középszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc
100 pont	50 pont

A vizsgán semmilyen segédeszköz nem használható.

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
180 perc		15 perc
Feladatlap		Egy „A” és „B” feladatot tartalmazó tétel kifejtése
Teszt jellegű feladatok	Rövid válaszokat igénylő feladatok	
60 pont	40 pont	
100 pont		50 pont

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Az írásbeli feladatok egy feladatlapra kerülnek összeállításra a megjelölt témakörök és a részletes követelmények alapján.

Témakörök:

- munkahelyi egészség és biztonság:
 - munkaeszközök biztonsága:
 - raktározás,
 - biztonságtechnika,
 - munkavégzés kockázati tényezői,
 - kézi és gépi anyagmozgatás,
 - munkaterületen alkalmazott jelzések,
 - hulladékgazdálkodás,
 - elsősegélynyújtás:
 - életjelek vizsgálata,
 - segélyhívás,
 - eszköz nélküli újraélesztés,
- eszméletlen beteg ellátása, szakmai és anatómiai ismeretek:
 - gyógyászati segédeszközök,
 - anatómiai ismeretek,
 - gyógyászati segédeszköz-ellátás,
- anyagismeret:
 - segédanyagok.

Az írásbeli feladatok jellemzően az alábbi szöveges típusok lehetnek: ismertetés, felsorolás, rövid kifejtés, fogalmmeghatározás, valamint tesztjellegű feladatok.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelés a központilag összeállított javítási-értékelési útmutató kötelező előírásai alapján történik. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat a javítási-értékelési útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontszám tovább nem bontható.

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A szóbeli vizsgarész a tételsorból húzott egy komplexétel kifejtéséből áll. A szóbeli tételek címét és részleteit a gyártási folyamatok és az anyagismeret technikai változásait követve évente felül kell vizsgálni és aktualizálni kell.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli tételsor legalább 20 tételből áll, évente cserélni kell a tételek 25-30%-át.

A szóbeli vizsgán a vizsgázó a kihúzottétel „A” és „B” feladataira válaszol.

Témakörök:

- „A” feladat:

- szakmai és anatómiai ismeretek:
 - gyógyászati segédeszközök,
 - anatómiai ismeretek,
 - gyógyászati segédeszköz-ellátás,
 - gyártási alapismeretek.

- „B” feladat:

- anyagismeret:
 - fémipari anyagismeret,
 - műanyagok,
 - segédanyagok.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelési útmutató rögzíti az egyes feladatok kifejtésének elvárt tartalmi összetevőit és az ezekre adható, feladatonként 25 pont felosztásával kialakított maximális részpontoszámokat, amely alapján a feleletet értékelni kell.

A szóbeli felelet értékelése az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	Pontszám		
	„A” feladat	„B” feladat	Összesen
A feladat megértése	2 pont	2 pont	4 pont
Alapfogalmak, definíciók ismerete, helyénvaló alkalmazása	10 pont	10 pont	20 pont
Tárgyi tudás tartalma	11 pont	11 pont	22 pont
Logikusan, koherensen felépített felelet, szaknyelv korrekt használata	2 pont	2 pont	4 pont
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	25 pont	25 pont	50 pont

13. Az R. Melléklet SZOCIÁLIS ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete az I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK címet megelőzően a következő címekkel egészül ki:

„I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK KÖZÉPSZINTEN

A szociális ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga részletes érettségi vizsgakövetelményei az alábbi III. Szociális ágazat szakképesítéseinek közös szakmai tartalmát veszik alapul:

- 54 761 01 Gyermekotthoni asszisztens,
- 54 761 02 Kisgyermekgondozó, -nevelő,
- 54 762 02 Szociális asszisztens,
- 54 762 01 Rehabilitációs nevelő, segítő,
- 54 762 03 Szociális szakgondozó.

A) KOMPETENCIÁK

1. Köznyelvi és szakmai szöveg megértése, írásban és szóban való alkalmazása

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. A szakmai fogalmak helyes használata írásban és szóban	A szakmai fogalmak pontos ismerete, megkülönböztetése. A fogalmak jelentésváltozatainak megkülönböztetése.
1.2. A szakmai fogalmakkal az ismeretanyag bemutatása, értelmezése	Önálló előadásmód, a szakmai kifejezések helyes alkalmazása. A szakmai szöveg összefoglalása laikusok számára.
1.3. Kommunikáció köznyelvi és szakmai nyelven	A kérdező tanár által feltett kérdések megértése, pontos, lényegre törő válaszadás.

2. Információforrások kezelése

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. A feladat végrehajtásához használandó információk szakszerű kiválasztása	A feladathoz kapcsolódó információforrások használata.
2.2. A kiválasztott információk, információforrások szakszerű használata	Az információk, információforrások szakszerű használata.

3. Általános ismeretek speciális helyzetekben való alkalmazására vonatkozó készség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Az ismeretek mozgósítása	Az információk szétválogatása, általános ismeretek helyes mozgósítása.
3.2. A helyzetfelismerés	A helyzet konkrét elemeinek felismerése.

B) TÉMAKÖRÖK

1. Társadalomismeret elmélete és gyakorlata

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. A család és életmód elmélete és gyakorlata	Ismerje a család és az életmód szociológiai összefüggéseit, a legfontosabb fogalmakat. Ismerje a családot, mint támogató rendszert, és mint problémaforrást. Legyen képes a gyermek, az idős, a beteg és a fogyatékkal élő ember helyének meghatározására a családban. Ismerje a család szerkezetét és ábrázolásának technikáit.
1.2. Szociológiai alapismeretek és gyakorlati ismeretek	Ismerje a társadalom fogalmát. Ismerje a szociológia alapfogalmait. Tudja értelmezni a társadalom összetételét, szerkezetét bemutató adatokat.
1.3. A társadalmi struktúra	Ismerje a társadalmi struktúrával kapcsolatos fogalmakat, összefüggéseket. Értelmezze helyesen az egyén társadalmi meghatározottságát. Ismerje a társadalmi egyenlőtlenségek fogalmát, dimenzióit, újratermelésének, újratermelődésének okait. Ismerje az egyes életkorok és élethelyzetek szükségleteit, és a szükséglet-kielégítés módjait. Legyen képes felismerni a társadalom ártó-védő hatását.
1.4. A mai magyar társadalom	Ismerje a mai magyar társadalom szerkezetét. Legyen képes elemezni a társadalom, a család és az iskola szerepét az egyenlőtlenségek, a szegénység mérséklésében és újratermelésében. Tudja a társadalmi mobilitás fogalmát és jellemzőit.

1.5. Szervezetszociológia	Ismerje a szociális intézményrendszert. Tudja felsorolni a szociális ellátás állami, egyházi és civil szervezeteit, intézményeit.
---------------------------	--

2. Szociálpolitikai, jogi, etikai ismeretek elmélete és gyakorlata

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Szociálpolitikai alapismeretek	Ismerje a társadalompolitika, szociálpolitika, jóléti politika, szegénypolitika fogalmát, célját, értékeit. Ismerje a szociálpolitika eszközeit, alapvető összefüggéseit, feladatát, intézményrendszerét. Tudja az értékek és érdekek szerepét meghatározni a szociálpolitikában. Ismerje az állami újraelosztás és az állami beavatkozás lehetséges eszközeit. Ismerje a szociálpolitika alapelveit. Ismerje az ellátások technikáit.
2.2. Szociálpolitikai beavatkozást igénylő problémák	Értelmezze a problémának definiált társadalmi jelenségeket és a hozzájuk kapcsolódó ellátásokat.
2.3. A szociálpolitika intézményrendszere	Ismerje a szociális, foglalkoztatási, családtámogatási, gyermekjóléti, gyermekvédelmi és munkaügyi intézményrendszer feladatait. Ismerje a támogatások rendszerét, megszerzésének feltételeit. Ismerje az intézmény adminisztrációját.
2.4. Jogi és családjogi alapismeretek	Rendelkezzen alapismeretekkel az állam- és a jogtudomány területéről, az államszervezet felépítéséről, alkotmányos alapjairól. Tudja az alapvető emberi és polgári jogok szabályait, a személyiség- és adatvédelem szabályait. Sorolja fel gyermekek jogairól szóló hazai jogszabályokat. Ismerje a gyermek és a fiatalkorúak büntethetőségét. Ismerje a gyermeki és szülői jogokat és kötelelességeket. Ismerje a szociális jogokat, az ellátott-jogi, betegjogi és gyermekjogi képviselő feladatait.
2.5. A jóléti nagyrendszerek	Ismerje a legfontosabb jóléti védelem

	kereteit, formáit. Ismerje a társadalombiztosítás rendszerét, tudjon felsorolni ellátásokat. Ismerje a családtámogatásokat. Ismerje a foglalkoztatással összefüggő ellátásokat. Ismerje a fogyatékkal élő személyek esélyegyenlőségének területeit. Ismerje a hajléktalan személyek ellátási módjait. Ismerje a legfontosabb közalkalmazotti, közszolgálati jogviszony jellemzőit.
2.6. A lokális ellátások	Ismerje a szociális biztonság megteremtésének lokális kereteit, formáit. Tudja pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó ellátásokat.
2.7. Közigazgatási ismeretek	Ismerje a közigazgatás alapfogalmait. Ismerje az állam és az önkormányzatok felépítését, hatásköreit. Alapismeretekkel rendelkezzen a jogalkalmazás és jogérvényesítés lehetőségeiről. Ismerje a helyi önkormányzati rendszer általános sajátosságait. Ismerje a települési önkormányzat szerveit. Legyen képes eligazodni a lokális hatalmi szervek és szervezetek, a kormányhivatalok, a járási hivatalok feladatai között. Ismerje a közigazgatási eljárás alapvető jogi szabályait, alapfogalmait.
2.8. A szociális segítség etikája	Tudja értelmezni a társadalmi és a szakmai etika jellemzőit. Ismerje a szociális munka etikai szabályait, az etikai kódex előírásait. Legyen képes a gyermekek autonómiájának, méltóságának, identitásának, magukkal hozott értékeinek, normáinak tiszteletben tartására. Ismerje az együttműködés etikai szabályait, a szakmai titoktartás és a korrekt tájékoztatás módjait.

3. Pszichológiai és pedagógiai ismeretek elmélete és gyakorlata

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Pszichológiai alapismeretek	Ismerje a pszichológia alapvető fogalmait és összefüggéseit, a lelki jelenségeket és folyamatokat. Ismerje a szociokulturális környezet fogalmát, az empátia, az önértékelés, az egyén intellektuális és emocionális jellemzőit. Tudja értelmezni a szükségletek rendszerét, a szükséglet kielégítés hiányainak jeleit.
3.2. Szociálpszichológiai jelenségek és folyamatok	Ismerje a szociálpszichológia fogalmát, tárgykörét, a társadalom kisebb és nagyobb egységeiben működő jelenségeket. Értelmezze a csoportközi viszonyok, a társas érintkezés alapvető folyamatait és összefüggéseit. Tudja a kommunikáció csatornáit, jellemzőit, a kommunikációs jelzéseket, a nondirektív és a segítő beszélgetés jellemzőit. Ismerje az attitűdöket, én-védő funkciókat, technikákat. Ismerje az emberi vonzalmakat és taszításokat, játszmákat. Értelmezze az előítélet kialakulását és annak okait, a csoportfolyamatokat befolyásoló hatását. Tudja a szerep, a szerepstruktúra, a szerep-összeférhetetlenség, a szerepkonfliktusok jellemzőit. Ismerje a konfliktusok keletkezésének okait és megoldásának alapvető technikáit. Tudja a segítség pszichológiai összefüggéseit.
3.3. Az életút pszichológiája	Tudja az ember életkori fejlődésének szakaszait, ezek fejlődési sajátosságait, az egyéni fejlődést befolyásoló tényezők jellegzetességeit. Ismerje az anya-gyerek kapcsolat jelentőségét a gyermek fejlődésében, a szeparáció és a hospitalizáció jellemzőit. Tudja a játék, tanulás és munka személyiségalkító hatásait. Ismerje az átlagtól eltérő fejlődés

	jellemzőit, a fejlődési, beilleszkedési és viselkedési zavarokat, a tanulási nehézségeket, az agresszió, és a pszichoszomatikus tünetek jellemzőit. Tudja a kortárs csoportok szerepét az egyes életkori szakaszokban. Értelmezze a fejlődési és járulékos kríziseket, a társadalmi traumák, a társadalmi körülmények pszichikus hatásait. Ismerje a hozzászokások, függőségek, szenvedélyek jellemzőit. Ismerje a veszteségek fajtáit, pszichikus hatását és feldolgozásuk folyamatát.
3.4. A személyiség pszichológiája	Tudja a személyiség fogalmát, a személyiség szerkezetét, alakulását, fejlődését a kultúra, a család és a kortárs csoport hatásait. Ismerje a személyiségzavarok, fejlődési zavarok, a deviáns viselkedés jellemzőit, a serdülők és az ifjúkorúak inadaptációjának jellemző vonásait. Ismerje fel a felnőtt személyiség- és viselkedészavarait, a viselkedési rendellenességeket.
3.5. Szocializáció	Tudja a szocializáció fogalmát és folyamatát, a szocializációs színtereket és hatásokat: anya, család, kortárs csoport, gyermekintézmények, kiemelten az iskola, munkahely, társadalmi szervezetek és intézmények szerepét a szocializáció folyamatában. Ismerje a kulturális mintákat és normákat. Ismerje a szociális identitás kialakulását, a szociális tanulást, a kompetencia fogalmát.
3.6. Pedagógiai alapismeretek	Tudja a nevelés fogalmát, célját, feladatait, a nevelési folyamat résztvevőit. Ismerje a gyermek megismerésének lehetőségeit, módszereit, a közvetett és közvetlen nevelési módszereket. Tudja a nevelő személyiségének jellemzőit, a nevelésben betöltött szerepét. Értelmezze a sikerek, kudarcok hatását a nevelésben. Ismerje az egyéni, csoportos, közösségi nevelés lehetőségeit, formáit.

	Legyen képes a gyermek az életkorának megfelelő környezet kialakítására, az életkornak megfelelő, öntevékeny, szabad mozgás és játék feltételeinek megteremtésére a pedagógiai feladatokban. Ismerje és tartsa tiszteletben a gyermekek etnikai, vallási és kulturális sajátosságait, hagyományait és szokásait. Tudja az egyéni bánásmód alkalmazását. Ismerje a sajátos szükségletű gyermekek jellemzőit, a sajátos ütemű fejlődés megnyilvánulási jeleit, a gyógypedagógiai segítséget igénylő problémákat.
--	--

4. Egészségügyi alapismeretek

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1. Az emberi test felépítése és működése	Ismerje az emberi test felépítését, működését, a kültakaró, a mozgásszervrendszer, a légzőrendszer, a keringési rendszer, az emésztőrendszer, a kiválasztó rendszer, a szaporodás szervrendszere, az érzékszervek, az idegrendszer működését. Tudja az emberi élet fejlődési szakaszait, az egyes szakaszok testi jellemzőit.
4.2. Kórok és kórokok	Ismerje az egészség és a betegség fogalmát, holisztikus értelmezését, a betegségek kockázati tényezőit. Tudja az egészségi állapotot befolyásoló tényezőket, a természetes és mesterséges környezet hatását az egészségre.
4.3. A betegségek tünetei és a betegmegfigyelés szempontjai	Tudja a vitális paramétereket. Ismerje az állapotváltozások, a kór-okok, a betegségek és állapotváltozások tüneteit, a betegmegfigyelés szempontjait, a csecsemő- és a gyermekkor gyakori betegségeit.
4.4. A gondozás és a betegellátás laikus módszerei	Tudja a gondozás fogalmát, célját, feladatait, a gondozás célcsoportjait, tevékenységformáit. Ismerje alapvető első-segélynyújtási feladatokat. Tudja az autonómia megőrzésének lehetőségét a gondozás folyamán, az

	aktivitás fontosságát és fenntartásának lehetőségeit. Ismerje a házi patika szereinek és gyógyszereinek összeállítását, a gyógyszertárolás, gyógyszerkezelés szabályait, a gyógyszerelés, a gyógyszerek bejuttatásának módjait a szervezetbe. Legyen képes a gyógyszerelés hatásainak és esetleges mellékhatásainak megfigyelésére. Ismerje a munka-, tűz- és a balesetvédelem alapvető előírásait.
--	---

5. Népegészségügyi ismeretek

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
5.1. A társadalmi helyzet és az egészség	Ismerje a társadalom ártó-védő hatását, a társadalmi helyzet és az életmód összefüggését az egészséggel és betegséggel, az egészséget veszélyeztető szenvedélyeket és szokásokat és ezek társadalmi vetületeit.
5.2. Közegészség	Ismerje a népbetegségnek számító krónikus betegségek okait. Tudja a prevenciós és rehabilitációs lehetőségeket, a prevenció három szintjét, a támogató rendszereket. Ismerje a leggyakoribb fertőző és járványt okozó betegségeket, azok tüneteit, a fertőzőbetegek ellátását. Tudja a fertőtlenítési eljárásokat, a fertőtlenítőszeres használatát, tárolását, a fertőzések elhárítását. Ismerje a védőfelszereléseket és tudja azok használatát.
5.3. Egészségmegőrzés	Tudja az egészségtudatos magatartás jelentőségét, az egészséges életvitel feltételeinek értelmezését a Maslow-féle szükséglet-rendszerben. Ismerje az egészséget veszélyeztető tényezőket: az egyén biológiai és pszichológiai adottságaiból eredő rizikófaktorokat, a mesterséges és a természetes környezetből, a helytelen életvitelből és a káros anyagok szervezetbe jutásából adódó rizikófaktorokat. Tudja az egészséges táplálkozás kritériumait, a

	tevékeny életmód és az egészség kapcsolatát.
--	--

II. A VIZSGA LEÍRÁSA KÖZÉPSZINTEN

A vizsga részei

Középszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
120 perc	15 perc
100 pont	50 pont

A vizsgán semmilyen segédeszköz nem használható.

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
120 perc	15 perc
Feladatlap	Egy „A” és „B” feladatot tartalmazó tétel kifejtése
100 pont	50 pont

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsga a szociális szolgáltatások végzéséhez szükséges elméleti felkészültség ellenőrzése, az írásbeli vizsgán a szociális ágazati szakmai tartalmakról történik átfogó számadás.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

A központilag összeállított feladatsorban a tanult modulok fogalmai, törvényszerűségei, jelenségei és összefüggései jelennek meg, ezek aránya:

- pszichológia (30%),
- társadalomismeret (30%),
 - szociálpolitika (20%),
 - gondozástan (10%),
 - egészségtan (10%).

A kérdéstípusok az előírt ismeret és képesség jellegű követelményeknek felelnek meg.

Az írásbeli feladatok jellemzően tesztjellegű, ismertetés, felsorolás, esetelemzés, fogalommeghatározás, folyamatleírás, táblázat, grafikon-, diagramelemzés, problémamegoldó feladatok.

Az írásbeli feladatsort az alábbi témakörökből kell összeállítani:

- Társadalomismeret elmélete és gyakorlata:
 - a család és életmód,
 - szociológiai alapismeretek,
 - a társadalmi struktúra,
 - a mai magyar társadalom,
 - szervezetszociológia.
- Szociálpolitikai, jogi és etikai ismeretek elmélete és gyakorlata:
 - szociálpolitikai alapismeretek,
 - szociálpolitikai beavatkozást igénylő problémák,
 - jogi és családjogi alapismeretek,
 - a jóléti nagyrendszerek,
 - a lokális ellátások,
 - közigazgatási ismeretek.
- Pszichológiai és pedagógiai ismeretek elmélete és gyakorlata:
 - pszichológiai alapismeretek,
 - szociálpszichológiai jelenségek és folyamatok,
 - az életút pszichológiája,
 - a személyiség pszichológiája,
 - szocializáció,
 - pedagógiai alapismeretek.
- Egészségügyi alapismeretek:
 - az emberi test felépítése és működése,
 - kórok és kórokok,
 - a betegségek tünetei és a betegmegfigyelés szempontjai,
 - a gondozás és a betegellátás laikus módszerei.
- Népegészségügyi ismeretek:
 - a társadalmi helyzet és az egészség,
 - közegészség,
 - egészségmegőrzés.

Az írásbeli feladatlapon értékelése

Az értékelés a központilag összeállított javítási-értékelési útmutató kötelező előírásai alapján történik. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat a javítási-értékelési útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontszám tovább nem bontható.

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A szóbeli vizsgarész egy tétel „A” és „B” feladatának kifejtéséből áll, amelybe a vizsgázónak be kell építenie gyakorlati példákat.

A szóbeli vizsga a részletes érettségi vizsgakövetelményekben meghatározott mélységben a fogalmak szabatos definiálását, a megszerzett ismeretek felhasználásával az összefüggések magyarázatát, bemutatását, gyakorlati alkalmazását igényli a vizsgázótól.

A szóbeli vizsgán kerül megállapításra, hogy a vizsgázó képes-e a sokszínű szakmai fogalomkészletet szabatosan alkalmazni, elméleti ismereteit az adott kérdéshez mozgósítani, és azok felhasználásával a szakmai összefüggéseket észrevenni, megmagyarázni, alkalmazni, az elméleti és gyakorlati összefüggések kölcsönhatását felismerni.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli tételsor 20-25 tételből áll. A tételek 20-25%-át évente cserélni kell.

– „A” feladat témakörei:

- Társadalomismeret elmélete és gyakorlata:
 - a család és életmód,
 - szociológiai alapismeretek,
 - a társadalmi struktúra,
 - a mai magyar társadalom.
- Szociálpolitikai, jogi és etikai ismeretek elmélete és gyakorlata:
 - szociálpolitikai alapismeretek,
 - szociálpolitikai beavatkozást igénylő problémák,
 - a szociálpolitika intézményrendszere,
 - a jóléti nagyrendszerek,
 - a lokális ellátások,
 - a szociális segítség etikája.

– „B” feladat témakörei:

- Pszichológiai és pedagógiai ismeretek elmélete és gyakorlata:
 - pszichológiai alapismeretek,
 - szociálpszichológiai jelenségek és folyamatok,
 - az életút pszichológiája,
 - a személyiség pszichológiája,
 - szocializáció,
 - pedagógiai alapismeretek.
- Egészségügyi alapismeretek:
 - az emberi test felépítése és működése,
 - kórok és kórokok,
 - a betegségek tünetei és a betegmegfigyelés szempontjai,
 - a gondozás és a betegellátás laikus módszerei.
- Népegészségügyi ismeretek:
 - a társadalmi helyzet és az egészség,
 - közegészség,
 - egészségmegőrzés.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelési útmutató rögzíti az egyes feladatok kifejtésének elvárt tartalmi összetevőit, a szempontokat, kompetenciákat és az ezekre adható feladatonként 25-25 pont felosztásával kialakított maximális részpontoszámokat, amely alapján a feleletet értékelni kell.

A szóbeli felelet értékelése az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	Pontszám		
	„A” feladat	„B” feladat	Összesen

Feladat megértése, lényeg kiemelése. A témát példákkal is bemutatja, ismereteit megfelelően alkalmazza, a problémát komplexen értelmezi.	5 pont	5 pont	10 pont
Szakmai alapfogalmak, jogszabályok ismerete, használata. Szakmai ismeretei megalapozottak, a témára jellemző szakmai fogalmakat pontosan használja.	5 pont	5 pont	10 pont
Tények, jelenségek, folyamatok, összefüggések ismerete, holisztikus értelmezése, magyarázása.	5 pont	5 pont	10 pont
A szakmai értékek és az etikai szabályok szerinti problémaértelmezés és megoldáskeresés.	5 pont	5 pont	10 pont
Szakmai nyelv alkalmazása, logikusan felépített szabatos előadásmód.	5 pont	5 pont	10 pont
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	25 pont	25 pont	50 pont

14. Az R. Melléklet PEDAGÓGIA ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete az I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK címet megelőzően a következő címekkel egészül ki:

„I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK KÖZÉPSZINTEN

A pedagógia ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga részletes érettségi vizsgakövetelményei az alábbi IV. Pedagógia ágazat szakképesítéseinek közös szakmai tartalmát veszik alapul:

- 54 140 01 Gyógypedagógiai segítő munkatárs,
- 54 140 02 Pedagógiai és családsegítő munkatárs.

A) KOMPETENCIÁK

1. Olvasott szakmai szöveg megértése

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Szakmai fogalmak ismerete	Fogalmak pontos ismerete, megkülönböztetése.
1.2. Az olvasottak összefoglalása	A szakmai szöveg összefoglalása laikusok számára.

2. Általános taneszközök használata

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Gondozási tevékenység	A gondozási tevékenység során alkalmazott eszközök biztos ismerete és használata.
2.2. Tanóra	A tanórai eszközök ismerete, alkalmazásának lehetőségei a pedagógus iránymutatásával.
2.3. Tanórán kívüli tevékenységek	A tanórán kívüli tevékenységekhez használható eszközök köre, alkalmazásuk lehetőségei.

3. Helyzetfelismerés

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. A helyzet elemzése	A helyzet konkrét elemeinek felismerése.
3.2. A helyzet megoldása	Megoldási alternatívák kidolgozásának segítése.

4. Rendszerező képesség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1. Lényegkiemelés	Információk szétválogatása megadott szempontok alapján.
4.2. Elvonatkoztatás képessége	Tények és törvényszerűségek közötti összefüggések felismerése.

B) TÉMAKÖRÖK

1. Pedagógia

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Általános pedagógia és neveléstörténet	
1.1.1. Általános pedagógia	Ismerje a pedagógia tárgyát, célját, feladatát, tudományközi kapcsolatait. Legyen képes elhelyezni a pedagógiát a tudományok rendszerében Használja szakszerűen a nevelés fogalmát.
1.2. Neveléstudomány	
1.2.1. A nevelés fogalma és nevelési alapelvek	Ismerje a nevelés fogalmát. Ismerje a nevelési cél fogalmát. Ismerje a nevelés feladat és eszközrendszerét. Ismerje az érték és norma fogalmát a nevelés

	folyamatában. Legyen képes kifejezni mit jelent az egyéni sajátosságok figyelembevételének elve.
1.2.2. A nevelés szinterei, módszerei, folyamata	Értelmezze helyesen a nevelés társadalmi jellegét. Ismerje a család szerkezetét, funkcióját, típusait. Értelmezze helyesen a szocializáció és nevelés kapcsolatrendszerét. Ismerje a nevelési módszer fogalmát és típusait: Ismerje a meggyőzés módszereit. Ismerje a tevékenység megszervezésének módszereit. Ismerje a magatartásra ható módszereket. Ismerje a különböző nevelési intézmények szocializációban betöltött szerepét. Ismerje a kortársak szerepét a szocializációban. Ismerje a nevelés folyamatát. Ismerje a pedagógus szerepét a nevelés folyamatában.
1.2.3. Kommunikáció és konfliktus	Tudja a kommunikáció fogalmát, funkcióit. Ismerje a verbális kommunikáció fogalmát. Ismerje a nonverbális kommunikáció fogalmát, területeit. Ismerje a konfliktus fogalmát, hátterét, a konfliktusok fajtáit.
1.2.4. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek	Ismerje a különleges bánásmód fogalmát. Ismerje az SNI fogalmát. Ismerje a HH fogalmát. Ismerje a HHH fogalmát. Legyen képes különbséget tenni a fenti fogalmak között.
1.3. Didaktika	
1.3.1. A didaktika fogalma, tudománya	Tudja a didaktika fogalmát, tárgyát. Ismerje a pedagógiai és didaktika kapcsolatát. Tudja a didaktika alapfogalmait: - a tanulás, - a tanítás, - az oktatás, - az ismeret, - a tudás fogalmát. Tudja a jártasság, a készség, a képesség fogalmát és legyen képes különbséget tenni a fogalmak között Tudja az oktatás, képzés, nevelés fogalmát és azt, hogy mit fejez ki ezek egysége.
1.3.2. A nevelés, oktatás alapidokumentumai	Ismerje az alapidokumentumokat és rendszerüket: Ismerje a NAT fogalmát, jellemzőit. Ismerje a Kerettantervek fogalmát, jellemzőit.

	Ismerje az Irányelvek fogalmát és jellemzőit. Ismerje a Pedagógiai Program fogalmát és jellemzőit. Ismerje a Helyi Tanterv fogalmát és jellemzőit. Ismerje a tanmenet fogalmát és jellemzőit. Ismerje a tematikus terv fogalmát és jellemzőit. Ismerje az óratervezet fogalmát és jellemzőit.
1.3.3. A tanítás-tanulás tartalma és folyamata	Ismerje a tanítás-tanulás folyamatának fogalmát. Tudja, a gyermek ismeretszerzésének jellemzőit. Ismerje az oktatási folyamat fogalmát. Tudja az oktatási folyamat fázisait.
1.3.4. Módszerek és eszközök a tanítási-tanulási folyamatban	Ismerje a tanítás-tanulás folyamatának eszközrendszerét. Tudja a módszer megválasztásának szempontjait. Tudja a módszerek fajtáit: Tudja a szóbeli ismeretközlés jellemzőit. Tudja a szemléltetés módszerének jellemzőit. Tudja a megbeszélés módszerének jellemzőit. Tudja a gyakorlás módszerének jellemzőit. Tudja az ismétlés módszerének jellemzőit.

2. *Pedagógia gyakorlat*

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Gondozási tevékenység	
2.1.1. Az egészséges életmódra nevelés területei	Ismerje a gyermekek gondozásának alapjait, szabályait, és tudja ezeket alkalmazni a gyakorlatban. Ismerje az egészséges életmód területeit, és tudja ezeket alkalmazni a gyakorlatban. Ismerje a gyermek testi szükségleteit, és kielégítésének módjait. Ismerje a gyermek mozgásigényeiknek kielégítésének lehetőségeit. Ismerje a gyermek fejlettségének mutatóit. Legyen képes megítélni, hogy a gyermek fejlettsége megfelel-e életkorának. Legyen képes elemezni gyermektevékenységet – játék, munka, tanulás – pedagógiai/pszichológiai szempontok alapján. Legyen képes elemezni gyermektevékenységet vagy saját hospitálási élmény felhasználásával.
2.1.2. A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése	Ismerje a gyermek mozgásfejlődésének sajátosságait. Ismerje a harmonikus mozgásfejlődés feltételeit és

	legyen képes, ezen feltételek megteremtésére. Ismerje a mozgásfejlődés lépéseit. Ismerje a mozgás harmonikus fejlődésének biztonságos és fejlesztő feltételeit.
2.1.3. A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése	Legyen képes részt venni a tanulók higiénés szokásainak kialakításában. Legyen képes részt venni a tanulók öltözködési szokásainak kialakításában. Legyen képes részt venni tanulók étkezési szokásainak kialakításában. Tudja szervezni és felügyelni a csoportos étkeztetést. Ismerje a beteg gyermek igényeit. Legyen képes felügyelni a beteg gyermeket. Legyen képes gyakoroltatni a tanulóval a mindennapi élethelyzethez szükséges tevékenységeket. Legyen képes ellenőrizni a tanuló higiénés és önkiszolgálási tevékenységét.
2.2. A gyermek megismerése, tevékenységének megfigyelése, problémahelyzetek elemzése	
2.2.1. A gyermek megismerésének módjai	Ismerje a megfigyelés módszerét. Ismerje a szociometria módszerét. Legyen képes irányítással alkalmazni a szociometria módszerét. Irányítással legyen képes megfigyelni a játék, munka, tanulás pedagógiai/pszichológiai alapjait.
2.2.2. Iskolán kívüli programok	Legyen képes részt venni az iskolán kívüli programok szervezésében. Legyen képes részt venni a tanulók motivációjának felkeltésében. Ismerje a motiváció felkeltésének módjait. Legyen képes az iskolán kívüli programokhoz a szükséges eszközök előkészítésére. Legyen képes az iskolán kívüli programokhoz a szükséges eszközök készítésére.
2.2.3. Konfliktusok	Ismerje a viselkedést kiváltó és fenntartó okokat. Ismerje a gyermek megismerésére alkalmas módszereket. Legyen képes kutatni a konfliktusok gyökereit. Legyen képes véleményét a humanista értékek (tisztelet, felelősségvállalás, stb.) közvetítésével megfogalmazni.

3. Pszichológia

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Általános és személyiséglélektani ismeretek	
3.1.1. A pszichológia tárgya, feladata	Tudja az általános lélektani alapfogalmak jelentését. Legyen képes elhelyezni a pszichológiát a tudományok rendszerében. Ismerje a pszichológia módszereit.
3.1.2. Megismerési folyamatok	Ismerje a megismerési folyamatokat: Ismerje az érzékelés, az észlelés, a figyelem, a tanulás, az emlékezés, a képzelet és a gondolkodás folyamatát.
3.1.3. Nyelv és a kommunikáció	Ismerj a kommunikációs alapfogalmakat. Ismerje az érzelmek viselkedésre gyakorolt hatását. Mutasson rá az érzelmek kifejeződésének szerepére a hiteles kommunikációban.
3.1.4. Motiváció	Ismerje a motiváció, motivátor, motívum fogalmakat. Tudja ezek alkalmazásának lehetőségeit a pedagógiai munkában.
3.1.5. A személyiség fogalma, személyiség-lélektani alapismeretek	Ismerje a személyiség fogalmát. Ismerje a személyiség fejlődését meghatározó biológiai tényezők és a környezeti nevelési hatások kölcsönhatását. Ismerje az adottság rátermettség, hajlam, temperamentum, az érdeklődés, képesség, tehetség, kreativitás fogalmakat.
3.2. Fejlődéslélektan alapjai	
3.2.1. Fejlődéslélektan tárgya	Ismerje a fejlődéslélektan fogalmát. Ismerje a fejlődéslélektan tárgyát, módszereit. Tudja a pszichikus fejlődés feltételeit. Ismerje Piaget elméletének alapjait. Ismerje Freud elméletének alapjait.
3.2.2. A méhen belüli fejlődés és a csecsemőkor	Ismerje az egyes fejlődési szakaszok jellemzőit. Ismerje a gyermek és gondozója közötti kapcsolat jelentőségét. Ismerje az anya-gyermek kapcsolat kiemelt szerepét csecsemőkorban. Ismerje a kötődés fogalmát.

	Ismerje a hospitalizáció fogalmát, jellemzőit.
3.2.3. A kisgyermekkor és az óvodáskor	Ismerje az kisgyermekkor fejlődésének sajátosságait. Ismerje, az óvodáskor fejlődésének sajátosságait. Ismerje a játék fogalmát, fajtáit. Ismerje az akarat, az önkontroll és a feladattudat fejlődését meghatározó tényezőket.
3.2.4. Az iskoláskor és a serdülőkor	Ismerje az iskoláskor és a serdülőkor jellemzőit. Ismerje a kognitív és biológiai fejlődés sajátosságait. Ismerje a társas kapcsolatok fejlődésének sajátosságait. Tudja az identitás fogalmát.
3.2.5. A felnőtt- és az időskor	Ismerje a felnőtt- és időskor jellemzőit. Ismerje a jellemző biológiai és szociális változásokat.
3.3. Szociálpszichológia alapjai	
3.3.1. Szociálpszichológia	Ismerje a szociálpszichológia fogalmát. Ismerje a szociálpszichológia tárgyát, területeit.
3.3.2. A személyek egymásra hatása	Ismerje a társas hatás fogalmát. Ismerje a szociális interakció fogalmát, jellemzőit. Ismerje a szerep, az érték fogalmakat. Ismerje a konfliktusok fajtáit. Ismerje a kommunikáció fogalmát, fajtáit. Ismerje a verbális és nonverbális közlés viszonyát.
3.3.3. A csoport	Ismerje a csoport fogalmát. Ismerje a csoportok fajtáit és szerveződésük alapját Ismerje a csoportfejlődés szakaszait. Ismerje a sztereotípiát és az előítélet fogalmát Legyen képes megkülönböztetni a sztereotípiát az előítélettől.
3.4. Pedagógiai pszichológia és munkalélektan alapjai	
3.4.1. Pedagógiai pszichológia	Ismerje a pedagógiai pszichológia fogalmát. Ismerje a pedagógiai pszichológia tárgyát Ismerje a vezetési, nevelési stílusok fogalmát és fajtáit. Ismerje a tekintélyelvű nevelési és vezetési stílust. Ismerje a megkívánó nevelési és vezetési stílust. Ismerje a ráhagyó nevelési és vezetési stílust.

II. A VIZSGA LEÍRÁSA KÖZÉPSZINTEN

A vizsga részei

Középszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
120 perc	15 perc
100 pont	50 pont

A vizsgán semmilyen segédeszköz nem használható.

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	NINCS	Témakörök
Mikor?	NINCS	Jogszábaály szerint

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
120 perc		15 perc
Feladatlap		Egy gyakorlatközpontú tétel kifejtése
Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	Szöveges (kifejtendő) feladatok	
60 pont	40 pont	
100 pont		50 pont

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a pedagógia ágazati szakmai tartalmakról történik átfogó számadás.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

A feladatok egy feladatlapon kerülnek összeállításra. A központi írásbeli feladatsor feladatai a részletes érettségi követelmények valamennyi témaköréből kiválasztásra kerülhetnek.

Tartalmi szerkezet

A feladatlap ismeretanyagának kiválasztása a témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul. A feladat típusok az előírt képességjellegű követelményeknek felelnek meg. Az egyes követelményekhez rendelt arányok azt a célt szolgálják, hogy teljes egészében érvényesüljenek a megfogalmazott fejlesztési követelmények.

Az írásbeli feladatlap feladatait 50%-ban a pszichológiai, 50%-ban a pedagógiai modul témaköréhez kapcsolódó feladatok alkotják, az egyes témakörökhöz tartozó témák arányainak figyelembevételével.

Témakörök:

- pedagógia,
- pedagógia gyakorlat,
- pszichológia.

A feladatokban megjelenő kompetenciák arányai:

Kompetenciák	Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	Szöveges (kifejtendő) feladatok
Pszichológiai ismeretek tematikus bemutatása	20%	10%
Pszichológiai ismeretek problémacentrikus bemutatása	15%	30%
Pedagógiai ismeretek tematikus bemutatása	20%	10%
Pedagógiai ismeretek problémacentrikus bemutatása	15%	30%
A szaknyelv alkalmazása	30%	20%

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelés a központilag összeállított javítási-értékelési útmutató kötelező előírásai alapján történik. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat a javítási-értékelési útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontszám tovább nem bontható.

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

Ha a szóbeli tételek kifejtése forrásanyagot, mellékletet, ábrát, esetleg eszközt igényel, ezt a segédletet a vizsgázó a tételbe építve kapja meg, és a szóbeli felelete kifejtése alatt használhatja.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli tételsor 20-25 tételből áll, évente cserélni kell a tételek 20-25%-át.

A szóbeli tételek címét és részleteit az előírt témakörök és a részletes vizsgakövetelmények alapján kell meghatározni.

A szóbeli vizsga gyakorlati feladatokat tartalmaz.

A gyakorlati feladatok logikai feldolgozása az ismeretelemző-értékelő, önálló gondolkodást, a lényegkiemelő és rendszerező képességet, a kreativitást kívánja meg a vizsgázótól. A különböző életkori szakaszokban felmerülő alapvető testi, lelki, szociális, gondozási igények, a nevelés körébe tartozó alapproblémák felismerése, a pedagógiai helyzetek, döntési szituációk, etikai kérdések értelmezése során megmutatkoznak a vizsgázó jövőbeni szakmai munkájához szükséges személyes, kognitív, szociális és speciális kompetenciák motívumai.

Témakörök

- pedagógia gyakorlat,
- pszichológia.

Példák

- gondozási tevékenység, pedagógiai-pszichológiai szempontú elemzése,

- gyakorlati példákban gyermektevékenység (játék, munka, tanulás) pedagógiai-pszichológiai szempontú elemzése,
- vizsgálati módszerek jellemzőinek szakszerű leírása, pedagógiai hasznosításuk bemutatása,
- pedagógiai problémahelyzetek, szituációk megoldásának pedagógiai-pszichológiai szempontú elemzése, véleményezése,
- „Mit tenne, ha” - döntés szituáció megoldása,
- konfliktusmegoldások pedagógiai-pszichológiai szempontú elemzése, véleményezése.

A feladatokban megjelenő kompetenciák arányai:

Kompetenciák	Százalék
Pedagógiai gyakorlati feladatok logikai feldolgozása	80 %
A szaknyelv alkalmazása	20 %

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelési útmutató rögzíti az egyes feladatok kifejtésének elvárt tartalmi összetevőit és az ezekre adható, 50 pont felosztásával kialakított maximális részpontszámokat, amely alapján a feleletet értékelni kell.

A szóbeli felelet értékelése az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	Pontszám
A tétel tartalmának megértése, a tétellel kapcsolatos központi ismeretek kiemelése	15 pont
Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	15 pont
A felelet felépítése, előadásmódja	10 pont
Szakmai terminusok szakszerű használata	10 pont
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	50 pont

15. Az R. Melléklet KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZET ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete

15.1. az I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK címet megelőzően a következő címekkel egészül ki:

„I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK KÖZÉPSZINTEN

A képző- és iparművészet ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy részletes érettségi vizsgakövetelményei az V. Képző- és iparművészet ágazat alábbi szakképesítéseinek közös szakmai tartalmát veszik alapul:

- 54 211 01 Dekorátor,
- 54 211 02 Divat- és stílustervező,
- 54 211 03 Festő,

- 54 211 04 Grafikus,
- 54 211 05 Kerámiaműves,
- 54 213 02 Kiadványszerkesztő,
- 54 211 06 Ötvös, fémműves,
- 54 211 07 Szobrász,
- 54 211 08 Textilműves,
- 54 211 09 Üvegműves.

A) KOMPETENCIÁK

1. Képző- és iparművészeti szakmai igényesség, megbízhatóság

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Képző- és iparművészeti szakmai igényesség	Bemutatott munkák, szakmai anyagok igényes és kivitelezése.
1.2. Önálló, felelős feladatmegoldás	A szakmai feladatok gondos, körültekintő megoldása. Hagyományos és újabb tervezési, technikai megoldások beépítése a kivitelező munkába.

2. Szakmai nyelv és beszédkészség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. A szakmai kifejezések helyes használata	A szakmai kifejezések megfelelő helyen és módon történő alkalmazása.
2.2. A szakmai fogalmakkal az ismeretanyag bemutatása, értelmezése	A téma tartalmának logikus felépítése a szakmai nyelv helyes alkalmazásával.
2.3. Kommunikáció szakmai nyelven	A téma pontos, szabatos, lényegre törő kifejtése.

3. Művészettörténeti korok, műalkotások felismerése

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. A művészettörténeti korok, stílusok az ókortól a XIX. századig	Megbízható tárgyi tudás a művészettörténeti korokról, a szakmai kifejezések megfelelő használata.
3.2. A műalkotások jellemzőinek azonosítása	Az adott műtárgy általános és egyedi jellemzőinek azonosítása és ismertetése.

4. Szabadkézi rajzolás, festés

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
--------------	----------------------------------

4.1. Szabadkézi rajzolás	Koncentrált megfigyelés, az ábrázolt látvány arányainak és karakterének visszaadása a szabadkézi rajzok készítésekor.
4.2. Festés	A feltábrázolásra és színhasználatra épülő ábrázolás képessége a festmények készítésekor. Tudatos, következetes színhasználat, formaalakítás és festői eszközök alkalmazása.

5. Képző- és iparművészeti kivitelező eszközök, technikák alkalmazása

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
5.1. Eszközök	A vizuális ábrázolás eszközeinek gyakorlott, magabiztos használata. A vázlatkészítési és modellezési eljárások és a kivitelezési folyamat fázisainak ismerete, alkalmazása.
5.2. Technikák	Megfelelő szintű szakmai technikai készségek, szakszerű eszközhasználat. Biztos anyagismeretre és technológiai gyakorlatra épülő kivitelezési munka.

6. Szakmai munkák manuális és digitális prezentációja

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
6.1. Manuális dokumentáció készítése és bemutatása	Anyaggyűjtés, dokumentálás és archiválás a szakmai munkák során. A tervek és alkotások manuális eszközökkel történő installálása, rendezése és bemutatása.
6.2. Informatikai és verbális kompetenciák	Elektronikus eszközökkel dokumentál, archivál, prezentációt készít és bemutat. A digitális munkája és verbális bemutatója eleget tesz a szakmai technikai és esztétikai elvárásoknak és a szakszerű bemutatás szabályainak.

B) TÉMAKÖRÖK

1. Művészettörténet

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. A művészetek története az ókortól a XIX. század végéig	Legyen képes bemutatni a művészettörténet korszakait. Legyen képes a műalkotások felismerésére, a kor, a stílus meghatározására. Legyen képes a művészeti alkotások, iparművészeti tárgyak korba és társadalmi és földrajzi környezetbe illesztésére. Legyen képes felismerni az egyes művészettörténeti korszakok közismert alkotóit, kiemelkedő alkotásait, tárgyait. Ismerje az ókori egyiptomi birodalom korszakait, az egyiptomi művészet stílusjegyeit, jellegzetességeit.

	Ismerje az antik görög művészet korszakait, stílusjegyeit, jellegzetességeit. Ismerje az antik római művészet nagy korszakait, magyar vonatkozásait. Ismerje az ókeresztény és bizánci művészet kialakulásának történeti körülményeit, jellegzetességeit. Ismerje a románkori művészet főbb területeit, stílusjegyeit, jellegzetességeit. Ismerje a gótikus művészeti korszak legfőbb műemlékeit, alkotásait, stílusjegyeit. Ismerje az itáliai reneszánsz művészet korszakait, stílusjegyeit, jellemzőit. Ismerje a barokk művészet jellemző műfajait, Európa különböző területeinek eltérő barokk stílusjegyeit. Ismerje a klasszicizmus és romantika művészetének alkotásait, megnyilvánulási területeit. Ismerje az impresszionizmus és posztimpresszionizmus alkotásait, vezéralakjait. Ismerje a XIX. század végi európai építészet, művészet és tárgykultúra jellemző példáit, kiemelkedő alkotóit.
--	--

2. Rajz/festés

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. A látvány utáni ábrázolás és formaképzés alapjai	Ismerje a képi komponálás szabályait. Legyen képes alkalmazni a perspektivikus ábrázolás törvényszerűségeit. Legyen képes a kompozíció arányainak helyes megfigyelésére, ábrázolására. Ismerje a különböző képi és plasztikus elemek formaalakító és felületképző lehetőségeit. Legyen tisztában a színek törvényszerűségeivel. Ismerje és alkalmazza a különböző kontraszthatásokat Legyen képes a fény-árnyék viszonyok megjelenítésére, a tónusképzés lehetőségeinek bemutatására. Tudja alkalmazni a rajzolás és festés különböző technikáit. Legyen képes megjeleníteni egyszerű geometrikus formákat és bonyolult térelemeket. Legyen képes ábrázolni természeti formákat, növényeket és állatokat. Legyen képes megjeleníteni az épített külső és belső környezetet. Tudjon különböző kompozíciókat alkotni, montázst, kollázst, kevert és egyedi technikákat alkalmazni. Tudjon tárgyakat, növényi és állati formákat, emberi

	figurát, portrét rajzolni vagy festeni. Ismerje az elkészült munkák bemutatásra való előkészítésének és kiállításának szabályait, legyen képes a portfóliójának önálló összeállítására.
2.2. Emberábrázolás alapjai	Ismerje a képi komponálás szabályait. Ismerje a különböző képi elemek felületképző lehetőségeit. Legyen tisztában a színek törvényszerűségeivel és kifejezőerejével. Legyen képes a fény-árnyék viszonyok megjelenítésére, a kontraszthatások bemutatására, a tónusképzés lehetőségeinek megmutatására. Ismerje a rajzolás és festés különböző technikáit. Ismerje az emberi test felépítését, anatómiai szerkezetét, arányait, mozgását. Legyen képes emberi figura, portré rajzolására, festésére, a belső szerkezet, tömegarányok vagy a színek helyes ábrázolására. Ismerje az elkészült munkák bemutatásra való előkészítésének és kiállításának szabályait, legyen képes a portfóliójának önálló összeállítására.
2.3. Ember és tér	Ismerje a komponálás szabályait. Ismerje a különböző képi elemek felületképző lehetőségeit. Legyen tisztában a színek törvényszerűségeivel. Legyen képes a fény-árnyék viszonyok megjelenítésére, a kontraszthatások, a tónusképzés lehetőségeinek bemutatására. Ismerje a rajzolás és festés különböző technikáit. Legyen képes geometrikus formák és térelemek megjelenítésére. Legyen képes megjeleníteni a környezet és emberi figura együttesét. Tudjon különböző kompozíciókat alkotni, montázst, kollázst, kevert és egyedi technikákat alkalmazni. Legyen képes emberi figura, portré rajzolására, megfestésére. Legyen képes részt venni dombormű, szobor és plasztika készítési folyamatában. Ismerje az elkészült munkák bemutatásra való előkészítésének és kiállításának szabályait. Legyen képes a portfóliójának önálló összeállítására.
2.4. Szakmai rajz	Legyen képes a különféle formák, téri elemek kifejező kapcsolatainak megjelenítésére. Legyen képes a formák térszerkezeti sajátosságainak, viszonyainak térbeli ábrázolására.

	Ismerje az elkészült munkák bemutatásának és kiállításának szabályait. Legyen képes a portfóliójának önálló összeállítására.
--	---

3. Technológia

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Tájékozódás, anyagismeret	Legyen tisztában az információgyűjtés menetével, formáival és lehetőségeivel. Ismerje a szakmai területen használatos alapanyagok, segédanyagok felhasználási, alkalmazási módjait.
3.2. Eszközismeret	Ismerje a szakmai terület kivitelezési munkáihoz használatos technikai és technológiai eljárásokat. Ismerje a szakmai kivitelező eszközöket és berendezéseket.

4. Tervezés és gyakorlat

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1. Tervezés	Ismerje a szakmai feladatok megoldásának menetét. Legyen képes célirányos gyűjtőmunkát végezni, tanulmányrajzokat, vázlatokat készíteni hagyományos és számítógépes módszerekkel. Legyen képes közreműködni a tervdokumentációk anyagainak elkészítési és összeállítási folyamataiban. Legyen képes a vizuális jelek, szimbólumok egyértelmű, következetes használatára (pl. magyarázó, közlő rajzon).
4.2. Anyag és eszközhasználat	Legyen képes a feladatnak és a plasztikai célnak megfelelő anyagok megválasztására és használatára. Ismerje az alapvető szakmai kivitelező eszközöket.
4.3. Kivitelezés	Legyen képes a feladatnak és a tervezési-kivitelezési célnak megfelelő anyagok és eszközök kiválasztására.

II. A VIZSGA LEÍRÁSA KÖZÉPSZINTEN

A vizsga részei

Középszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc
100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	Saját rajzeszközök/ festőeszközök	Portfólió (eredeti)
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	A II. Feladatlap megoldásához: Rajzterem és rajztáblák, rajzbakok, egyedi világítás (modell megvilágításához), csoportonként 1 fő élő modell, vizsgázónként 1 db rajzolásra alkalmas papír A/2 (420x594 mm), 1 db festésre alkalmas papír A/2 (420x594 mm)	Portfólió (a leadott digitális adathordozón), számítógép, projektor

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
180 perc		15 perc
I. Feladatlap	II. Feladatlap	Portfólió (mappa) bemutatás
45 perc	135 perc	
Művészettörténet tesztjellegű rövid feladatok	Rajz vagy festés	
30 pont	70 pont	
100 pont		50 pont

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a két vizsgafeladat alapján a vizsgázó készségeit, képességeit teljesítményét, elsajátított ismereteit a művészettörténeti tesztek, rövid feladatok megoldásával, valamint a helyszínen készített rajz vagy festés feladaton keresztül az ismereteket, ábrázolási készségét együttesen, objektíven kell értékelni.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

A feladatok két feladatlapon kerülnek összeállításra.

A vizsgázó először az I. Feladatlapon oldja meg. A vizsgalapokat 45 perc leteltével a felügyelő tanár összegyűjti. A feladatlapon összegyűjtésére, illetve kiosztására fordított idő a vizsga időtartamába nem számítható be. A két feladatlapon megoldása között 10 perc szünetet kell tartani.

I. Feladatlapon

Művészettörténet

A feladatlapon 20 kérdésből áll. A feladatok a műalkotások időrendbe helyezését, korok szerinti csoportosítását, korstílusok és híres alkotások párosítását, korstílusok és jellemzőik egymáshoz rendelését, híres alkotók és alkotásaik kiválasztását, szakmai fogalmak meghatározásának kiválasztását, illetve szövegből hiányzó fogalmak beírását tartalmazzák. A feladatlapon szereplő rövid, feleletválasztós kérdések a művészettörténet témakör részletes követelményeiben felsorolt művészettörténeti korszakokat és fogalmakat dolgozzák fel. A feladatlapon illesztett esetleges képanyagon felül, más segédanyag felhasználása nem lehetséges.

II. Feladatlapon

Rajz vagy festés

A feladatlapon a modell utáni ábrázoláshoz előkészített beállításhoz (ülő ruhás alak rajzolása vagy festése a kezek ábrázolása nélkül) *három* különböző ábrázolási megközelítést vagy technikai követelményt tartalmaz. A vizsgázó a helyszínen megismert feladatokból kiválaszt egyet, melyet a rendelkezésre álló időben (3x45 perc alatt) a feladathoz illeszkedő technikával elkészít. A feladat teljesítésébe a modell számára biztosított, 45 perces szakaszok közötti szünetek (15 perc) nem számítanak bele.

Az írásbeli feladatlapon értékelése

Az értékelés a központilag összeállított javítási-értékelési útmutató kötelező előírásai alapján történik. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat a javítási-értékelési útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontszám tovább nem bontható.

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A szóbeli vizsgán a portfólió (mappa) bemutatásával a képzési időszak alatt készült alkotások alapján, illetve ezek bemutatása során megismerhető szakmai nyelvben való jártasságot, technikai felkészültséget együttesen, objektíven kell értékelni.

A vizsgázó a portfólió (mappa) lapjait a vizsgaleírás alapján állítja össze. A tanulói jogviszonyban lévő és érettségi bizonyítvánnyal nem rendelkező vizsgázót a portfólió (mappa) elkészítésében a képzőintézmény szaktanára, illetve az intézményben dolgozó szakos pedagógus segíti. Az a vizsgázó, aki érettségi bizonyítvánnyal rendelkezik, vagy nincs tanulói jogviszonyban, önállóan készíti el a vizsgaleírásban megadott portfóliót.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A manuális vagy digitális technikával összeállított portfóliót a vizsgázónak legkésőbb az írásbeli vizsgaidőszak kezdetéig el kell készítenie, majd a lapokról készített felvételeket csak olvasásra alkalmas digitális adathordozón le kell adnia. A portfólió leadásának helye a tanulói jogviszonyban lévő és érettségi bizonyítvánnyal nem rendelkező vizsgázó esetében a képzőintézmény, annak a vizsgázónak, aki érettségi bizonyítvánnyal rendelkezik, vagy nincs tanulói jogviszonyban, a vizsgát szervező intézmény. A leadott anyagot a szóbeli gyakorlati

jellegű vizsga bemutató anyagaként kell kezelni. A portfólió részét képezhetik a szakmai lapokra szerkesztetten, a munkák során készült vázlatok, fényképek és bármilyen más, a vizsgázó által kiválasztott dokumentáció. A vizsgázó által összeállított szakmai lapok dokumentációs anyaga a szóbeli bemutatást támogatja.

A digitális adathordozón leadott portfóliónak 6 darab digitális képet kell tartalmaznia pdf formátumban. Az A/2 méretű oldalakat manuális vagy digitális technikával lehet létrehozni, a manuális technikával készült feladatot digitalizálni kell. A digitális technikával készült munkákat ki kell nyomtatni. Egy képen (oldalon) több feladat bemutatása is lehetséges.

A portfólió oldalai sorszámmal ellátottak, a következő tartalmak szerinti összeállításban:

1. Tanulmányrajz, amelynek témája a tárgy- vagy térábrázolás,
2. Figura tanulmány (egész- vagy félalakos ábrázolás),
3. Festett vagy egyéb színes technikával készült kompozíció,
- 4-6. három oldal, a szakmai feladatokat dokumentáló képi együttes (egy oldalon több rajz, vázlat, fotó is lehet).

A vizsgázó az elkészült 6 darab portfólió lapot a segítő szaktanárnak bemutatja, ezzel egy időben a portfólió lapokról készült 6 darab fájlt csak olvasásra alkalmas digitális adathordozón átadja. A portfólió oldalairól készült digitális felvételek a hosszabbik oldalukon legalább 3500 pixel méretűek legyenek.

A segítő szaktanár a munkák megtekintése és ellenőrzése után vizsgázónként a központi sablon alapján elkészíti az igazolólapot, amely a következő adatokat tartalmazza:

- képzőintézmény neve,
- a vizsgázó neve,
- a portfólió (mappa) készítésének dátuma,
- a leadott feladatok (oldalak) sorszáma és megnevezése, készítésének éve,
- a képek kicsinyítve,
- a segítő szaktanár neve,
- a segítő szaktanár aláírása,
- a portfólió (mappa) leadásának és az igazolólap kitöltésének dátuma.

A vizsgázó munkáit a megbízott segítő szaktanár által kitöltött igazolólap hitelesíti. Az igazolólapot a segítő tanár aláírása, valamint a képzőintézmény pecsétje és képviselőjének aláírása hitelesíti. Annak a vizsgázónak a portfóliójához, aki érettségi bizonyítvánnyal rendelkezik, vagy nincs tanulói jogviszonyban, nem tartozik igazolólap.

A segítő szaktanár a vizsgázóktól átvett digitális adathordozókat és a kitöltött igazolólapokat a képző intézménynek vagy a vizsgát szervező intézménynek átadja. A képzőintézmény az anyagokat vizsgálatsorontonként rendezi, és a hitelesített igazolólapokkal együtt továbbítja a vizsgát szervező intézménynek.

A portfólió (mappa) értékelése csak abban az esetben lehetséges, ha megfelel a kiírásban szereplő alábbi formai követelményeknek:

- 6 db pdf kiterjesztésű fájlt tartalmaz,
- a fájlok számozása megtörtént,
- az oldalak a kiírásnak megfelelően készültek el és kerültek kiválogatásra,
- a munkák hitelesítése megtörtént.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A portfólió és bemutatásának értékelése

A vizsgázó a szóbeli vizsgára magával viszi az eredeti portfóliót, a vizsga helyszínén szóban önállóan bemutatja, a bemutatáshoz felhasználhatja a digitalizált portfólióját is. Értelmezi a munkáit, és ismerteti a munkáját irányító gondolati, technikai hátteret. A kérdező tanár a vizsgázó által elkészített szakmai anyag együttesét, a megoldások színvonalát és a bemutató alkalmával mérhető alkotói gondolkodásmód meglétét, fejlettségét, a szakmai fogalmak pontos használatát együttesen értékeli.

A portfólió bemutatáshoz tételsor nem kapcsolódik.

A portfólió szakmai anyagának értékelési szempontjai	Pontszám
Tanulmányrajzok	10 pont
Az arányok helyes és pontos megfigyelése, komponálás és kompozíció	4 pont
Perspektivikus térábrázolás	3 pont
Vonalkezelés, tónusok	3 pont
Festett, illetve színes kompozíciók	10 pont
A színek tudatos alkalmazása	4 pont
Az arányok helyes megválasztása, komponálás és kompozíció	3 pont
Az alkalmazott technikában való jártasság	3 pont
Szakmai feladatok	14 pont
A bemutatott anyag sokszínűsége, sokoldalú technikai megoldásai	6 pont
A kivitelezés szakszerűsége, technikai felkészültségének szintje, nehézségi foka	4 pont
Az elkészült szakmai anyag kidolgozottsága, pontos, igényes megvalósítása	4 pont
A portfólió (mappa) oldalainak kivitelezési minősége, összképe	6 pont
A portfólió szóbeli bemutatásának értékelési szempontjai	10 pont
A szakmai munka tartalmának, folyamatának bemutatása	5 pont
Előadásmód, szaknyelv alkalmazása	3 pont
A feltett kérdések megértése, adekvát válaszadás	2 pont
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	50 pont

15.2. a IV. A VIZSGA LEÍRÁSA EMELT SZINTEN cím Emelt szintű vizsga alcím Írásbeli vizsga pont Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

A feladatok két feladatlapra kerülnek összeállításra.

A vizsgázó először az I. Feladatlapot oldja meg. A vizsgadolgozatokat 60 perc leteltével a felügyelő tanár összegyűjti. A dolgozatok összegyűjtésére, illetve kiosztására fordított idő a vizsga időtartamába nem számítható be.

I. Feladatlap

Művészettörténet

A feladatlap három esszéfeladatot tartalmaz. A feladatok egy-egy korszak megadott szempont szerinti megközelítését tartalmazzák, amelyek közül a vizsgázó szabadon választ egyet. A korszakok a művészettörténet témakör részletes követelményekben felsorolt művészettörténeti korszakai közül kerülnek kijelölésre.

II. Feladatlap

Rajz vagy festés

A feladatlap 4 különböző feladatából a vizsgázó kiválaszt egyet, majd szabadon eldönti, hogy azt rajzzal, vagy festéssel kívánja-e megoldani.

A feladat teljesítésére rendelkezésre álló időkeretbe (4x45 perc) nem számítanak bele a modell számára biztosított, 45 perces szakaszok közötti szünetek (15 perc).”

16. Az R. Melléklet HANG-, FILM ÉS SZÍNHÁZTECHNIKA ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete az I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK címet megelőzően a következő címekkel egészül ki:

„I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK KÖZÉPSZINTEN

A hang-, film- és színháztechnika ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsga részletes érettségi vizsgakövetelményei a VI. Hang-, film és színháztechnika ágazat alábbi szakképesítéseinek közös szakmai tartalmát veszik alapul:

- 54 213 01 Hangmester,
- 54 213 03 Mozgóképfeldolgozó és animációkészítő,
- 54 521 07 Színháztechnikus, szcenikus.

A) KOMPETENCIÁK

1. Szakmai nyelvi- és beszédképesség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. A szakmai fogalmak helyes használata	A szakmai fogalmak megfelelő helyen és módon történő alkalmazása. A fogalmak jelentésváltozásainak megkülönböztetése.
1.2. A szakmai fogalmak segítségével az ismeretek bemutatása és értelmezése	Képes a számon kért ismereteket önállóan rendszerezni és a megfelelő szakkifejezések alkalmazásával ismertetni.
1.3. Köznyelvi kommunikáció	Képes gondolatait megfelelő szókinccsel, nyelvi gazdagsággal a művészeti tevékenységet végző embertől elvárható szinten bemutatni.

2. Áttekintő és értelmező képesség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Az összetett feladatok önálló áttekintése és értelmezése	Legyen képes az elvégzendő munkákat megbízhatóan értelmezni és végrehajtani.
2.2. Műszaki dokumentumok áttekintésének képessége	Legyen képes a műszaki életben alkalmazott jeleket és ábrákat felismerni és rendszerezni, ezek segítségével elvégezni a rábízott feladatokat.
2.3. A művészeti jelképek ismerete és értelmezése	Ismerje és legyen képes alkalmazni a hang- és zeneművészeti jeleket a feladatvégzése közben.

3. Körültekintés, elővigyázatosság

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Feladatvégzés közbeni körültekintő magatartás	Legyen képes a feladatok elvégzése közben a körültekintő munkavégzésre. Ismerje fel a potenciális veszélyhelyzeteket és legyen képes elkerülni azokat.
3.2. Technikai eszközök és berendezések elővigyázatos használata	Ismerje a rábízott eszközök és gépek biztonságos és elővigyázatos használatát. Legyen képes az elővigyázatos munkavégzésre.
3.3. Archiválás	Ismerje a munkavégzés során felhasznált különféle információhordozók tulajdonságait és archiválási módjait, legyen képes megfelelően alkalmazni.

B) TÉMAKÖRÖK

1. Hangművészeti, zenei alapismeretek

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Zenei alapismeretek	
1.1.1. Zeneelméleti alapismeretek	Ismerje a szolfézs alapjait: hangközök, relatív, abszolút szolmizáció, ütemmutatók, kotta alapjelei, jelölések, zenei alapfogalmak, előjegyzések.
1.2. Hangforrás és hangszerismeret	
1.2.1. Hangszercsoportok, hangszeres együttesek, ültetési rendek.	Ismerje a hangszercsoportokat, előadói együtteseket: vonós hangszerek (hegedű, brácsa, cselló, bőgő), húros hangszerek (zongora, csembaló, klasszikus gitár, elektromos gitár, basszusgitár, bendzsó, hárfa, aeolhárfa, cimbalom, citera),

	fafúvósok (furulya, fuvola, pikoló, oboa, angolkürt, klarinét, basszusklarinét, fagott, kontrafagott, szoprán szaxofon, alt szaxofon, tenor szaxofon, bariton szaxofon, tárogató), rézfúvós hangszerek (franciakürt, trombita, harsona, tuba), ütős hangszerek (üstdob, pergődob, tom-tom, álló tom, lábdob, csörgődob, nagydob, cinntányér, kínai, béka, kasztanyett, triangulum, metallofon, marimba, xilofon, vibrafon, cseleszta, csőharang), az énekes hangfajokat (szoprán, alt, tenor, bariton, basszus), szimfonikus zenekarok (barokk zenekar, bécsi klasszikus zenekar, romantikus zenekar, modern zenekar), zenekarok (musical zenekar, rock opera zenekar), kamarazenekarok (vonós zenekar, fúvós zenekar), együttesek (rézfúvós együttes, jazz együttes, dixiland együttes, rock együttes, pop együttes, népzenei együttes), kamaraegyüttesek (duó, trió, kvartett, kvintett, oktett, vonósnégyes, fúvósötös, cigányzenekar), kórusok (gyerekkar, nőikar, férfikar, vegyeskar, kamarakórus), ültetési rendjeik.
1.2.2. A hangforrások, hangkeltők működése.	Ismerje a hangszerek működését (hangkeltők fajtái, a hangszerek A Sachs-Hornbostel-féle osztályozása), az emberi hang jellemzőit (hangzók, formánsok, a természetes beszéd jellemzői).
1.3. Hangok művészete, pszichoakusztika	
1.3.1. Az emberi fül	Ismerje a fül felépítését, a hallás Békésy-féle elméletét, a halláscsökkenés és halláskárosodás okait, az egyenlő hangosság szintek görbéit, a szubjektív és objektív hangerősség fogalmát.
1.3.2. Zeneirodalmi alapok	Ismerje a zenei művek formáit: szimfóniák, versenyművek, oratórikus művek, opera, kórusművek (egyszólamú, többszólamú, egynemű, többnemű, egyházi kórusművek, mise, requiem, világi kórusművek, madrigál), népzenei művek (dalok, táncok), a könnyűzenei művek fejlődését a jazztől napjainkig.
1.3.3. Hangtechnikai műelemzés	Legyen képes a tanult hangtechnikai szempontok szerint, megadott művek elemzésének elkészítésére hangpélda alapján.
1.4. A hangrögzítés története	
1.4.1. A hangok megismerésének története	Ismerje a hangok keletkezésének történetét.
1.4.2. Hangrögzítés	Ismerje a hangrögzítés kialakulásának történetét (fonográf, gramofon, normállemez, mikrobarázdás lemez, acélszalagos hangrögzítő, a lemezvágó gép, a magnetofon, a kazettás magnetofon, a compact disk, a DVD-A, a blu-ray, hangrögzítés memóriába). Ismerje a hangrögzítési láncot (a hangforrástól a rögzített hanganyagig), a hangrögzítő szoftverek általános tulajdonságait.

1.4.3. Hangosítás, közvetítés	Ismerje a hangosítási lánc elemeit, a rádió, a televízió, az internet hangtechnikai közvetítő láncát.
1.5. Hangtechnikai eszközök	
1.5.1. A hangfeldolgozás és a hangmanipuláció eszközrendszere	Ismerje az analóg (lemezvágó, magnetofon) és digitális (DAT, számítógépes munkaállomás) hangrögzítő, lejátszó (CD lejátszó, SACD lejátszó, DVD-A lejátszó, MiniDisk lejátszó), keverő (analóg és digitális keverőasztal) és effekt eszközöket (hangszínszabályozó, szűrő, zengető, dinamikasabályozó).

2. Munkakörnyezet ismeretek

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Művészeti terület	
2.1.1. Személyi és kommunikációs munkakörnyezet a művészeti területen	Ismerje a film-, rádió-, tv-stúdiók, animációs stúdiók és színházak szervezeti, személyi felépítését, a főbb munkaköröket és a szervezeti hierarchiát.
2.2. Gazdasági terület	
2.2.1. Személyi és kommunikációs munkakörnyezet a gazdasági területen	Ismerje a film-, rádió-, tv-stúdiók, animációs stúdiók és színházak szervezeti, személyi felépítését a gazdasági területen.
2.3. Technikai terület	
2.3.1. Tárgyi, technikai munkakörnyezet	Ismerje a film-, rádió-, tv-stúdiók, animációs stúdiók és színházak sematikus műszaki felépítését, a technikai felszereléseket és berendezési tárgyakat. Ismerje a színpadi építészeti és gépészeti elemeket.

3. Digitális művészeti gyakorlatok

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. A számítástechnika, multimédia foglmai	
3.1.1. Alapfogalmak	Tudja csoportosítani a szoftvereket (operációs rendszerek, programok). Ismerje az állományok típusait, az adatvédelem és adattömörítés módjait. Ismerje az adatok mozgatásának módjait, a hálózatok

	működését.
3.1.2. Hang- és képfarmátumok	Ismerje a hang- és képtechnikai perifériákat, a hang- és képtechnikai szoftverek alkalmazását a gyakorlatban és a munkaállomások általános felépítését, tulajdonságait. Ismerje a hang- és képdigitalizálás eszközeit, a veszteséges és veszteségmentes tömörítés fajtáit. Ismerje a kép és hang szinkronizálásának módjait (taktjel, idő kód).
3.2. Számítógépes, audiovizuális programok használata	
3.2.1. Hangfeldolgozó programok használata	Ismerjen egy hangfeldolgozó programot és tudja gyakorlatban alkalmazni. Ismerjen egy képfeldolgozó programot, és tudja annak hangfeldolgozó részét használni.

4. *Multimédia gyakorlatok*

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1. Hallásfejlesztés	
4.1.1. Hangok előállítás	Ismerje a természetes keletkezésű hangok jellemzőit. Ismerje és ismerje fel a különféle hangforrások és hangszerek hangját.
4.2. Projektmunka, stábmunka	
4.2.1. Munkafolyamatok	Ismerje a rádió, film, televízió, színházi előadások, produktumok előállításának a folyamatát, a workflow-t.
4.3. Elemzés	
4.3.1. Hangok hallgatása és felismerése	Legyen képes hangok megismerésére, elemzésére, összehasonlítására.
4.3.2. Hangkeverési alapok	Legyen képes alapvető hangforrások felhasználásával hangkeverési feladat elvégzésére.
4.3.3. Vizuális alkotások elemzése	Legyen képes mozgóképet hangtechnikai szempontból tartalmilag elemezni.
4.3.4. Színházi mű elemzése	Legyen képes színházi művet alapfokú dramaturgiai ismeretek felhasználásával hangtechnikai szempontból elemezni.
4.4. Alkotás	
4.4.1. Klip összeállítás	Legyen képes néhány perces mozgóképes alkotás hangtechnikai stáb munkáját elvégezni egy adott kor érzékeltetésére és bemutatására.
4.4.2. Tanulmány készítése	Legyen képes egy adott kor jegyeinek feldolgozására dolgozat formájában (írás, kép, rajz, hanganyag).

II. A VIZSGA LEÍRÁSA KÖZÉPSZINTEN

A vizsga részei

Középszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc
100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	Elkészített és leadott munkák eredeti példánya
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	Számítógépes munkaállomás (DAW)	A prezentációhoz számítógépes munkaállomás (DAW), projektor

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	szoftverlista	szoftverlista
Mikor?	a vizsga évét megelőző tanév végéig	a vizsga évét megelőző tanév végéig

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
180 perc		15 perc
I. Feladatlap	II. Feladatlap	Hanganyagok munkalapjainak bemutatása, értékelése. Portfólió bemutatása.
60 perc	120 perc	
Tesztfeladatok	Interaktív feladat Zenei vagy prózai hanganyag vágása számítógépes munkaállomással	
40 pont	60 pont	
100 pont		50 pont

Írásbeli vizsga

Az írásbeli vizsgán a vizsgázó olyan művészi és technikai jellegű kompetenciáit méri, amelyek alapvető fontosságúak a médiaművész munkatevékenységében.

Általános szabályok

A vizsgázó először az I. Feladatlapot oldja meg. A vizsgadolgozatokat 60 perc leteltével a felügyelő tanár összegyűjti, ezután kerül sor a II. Feladatlap kiosztására és megoldására. A vizsgarész-összetevők között 10 perc szünet van. A feladatlapok összegyűjtésére, illetve kiosztására fordított idő a vizsga időtartamába nem számítható be.

Az interaktív vizsgatevékenységek elvégzéséhez digitális munkaállomást (DAW) használ a vizsgázó a szoftverlistában megjelölt szoftverekkel.

Az írásbeli vizsgát számítógépteremben kell lebonyolítani. A vizsga időtartama alatt a rendszergazdának elérhetőnek kell lennie. A rendszergazda a vizsgaterembe csak gép- vagy szoftverhiba esetén hívható be. Jelenlétéről és az általa végzett tevékenységről jegyzőkönyvet kell felvenni.

A vizsgázó a szoftverlistában felsorolt szoftverek használatával vizsgázhat. A vizsgára jelentkezőnek a jelentkezéssel egy időben nyilatkoznia kell arról, hogy az adott vizsgaidőszakra érvényes szoftverlistából mely szoftvert kívánja használni.

A vizsga helyszínén a vizsgázónak a vizsga kezdete előtt fél órával kell megjelennie, ahol a rendszergazda által kijelölt helyet kell elfoglalnia. A vizsga megkezdése előtt a rendszergazda írásban tájékoztatja a vizsgázót arról, hogy milyen felhasználói adatai vannak, milyen módon éri el a vizsgához szükséges forrásfájlokat, valamint arról, hogy befejezett munkáját hova mentse el. A vizsga kezdetekor a felügyelő tanár kiosztja a feladatlapot és szükség esetén a lepecsételt piszkozatlapot. A vizsgázó a vizsga megkezdése előtt ellenőrizheti a számára biztosított szoftverkörnyezetet.

A felügyelő tanárnak a vizsga befejezése előtt kb. 10 perccel figyelmeztetnie kell a vizsgázókat, hogy mentsék el a munkájukat.

A terem berendezése:

- A géptermet lehetőség szerint a számítógépes munkahelyre vonatkozó előírások figyelembevételével kell berendezni.
- A monitorok elhelyezése olyan legyen, hogy a vizsgázók egymás munkáját ne zavarják, illetve ne tudják segíteni egymást.

A számítógépek:

- A megfelelő működés biztosítása érdekében a vizsgakörnyezetet elő kell készíteni.
- Rendelkezésre kell állni tartalék gépeknek.
- Csak olyan számítógép használható, amely megfelel az alkalmazott operációs rendszer és a kiválasztott DAW optimális hardverigényének, a háttértárolón pedig feltétlenül maradjon elegendő szabad terület.
- A vizsga ideje alatt a gépekről nem lehet elérhető egyetlen olyan állomány sem, amely nem tartozik a telepített programokhoz és a várható feladatok megoldását segíti.

A vizsga előkészítése:

- A vizsga során használható gépeket (a tartalékgépeket is) úgy kell előkészíteni, hogy a vizsgázók a számukra létrehozott egyedi azonosítóval bejelentkezve tudják elkészíteni a munkájukat. A vizsgázó neve és felhasználó azonosító párosokat a vizsgadokumentációval együtt kell kezelni.
- A feladatok megoldásához szükséges forrásállományokat minden vizsgázó mappájába be kell másolni, amint az a központból elérhetővé válik.
- Az internet elérését le kell tiltani a vizsgagépeken az interaktív feladat teljes idejére.
- Az interaktív vizsgafeladatot tartalmazó digitális adathordozó a DAW számára importálható, általános formátumú tömörítetlen hangfájlokat és többféle formátumra és adatsebességre konvertált videó fájlokat tartalmaz.

- A rendszergazda a telepítési útmutatóban leírtak alapján készíti fel a munkaállomásokat. A vizsga megkezdésekor a vizsgázó a szoftverbe előzetesen beimportált hang és videó sávokat kap a telepítési útmutató utasításai szerint meghatározott kezdő állapottal.

Archiválás:

- A rendszergazda a vizsga után a lehető legrövidebb időn belül a vizsgázók által használt mappákat két példányban, egyszer írható, kellőképpen elterjedt adathordozóra írja (például DVD-R, DVD+R, Blu-ray Disk).
- A vizsgabizottságot működtető intézmény az egyik adathordozót bélyegzővel ellátva elzárja, mint biztonsági másolatot, a másikat pedig a továbbiakban az írásbeli dolgozatokra vonatkozó szabályoknak megfelelően kezeli.

A DAW szükséges általános paraméterei: legalább 24bit/96 kHz, legalább 24 monó hangsáv, 1 videó sáv, annyi erőforrás, ami képes egyidejűleg hangsávonként dinamikasabályozó, hangszínsabályozó, késleltető, és összesen legalább 6 hangsávba függetlenül beiktatható zengető-effektprocesszor kiszolgálására.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Feladatlap I.

Az írásbeli vizsgarész-összetevő a részletes követelményekben található témakörökből származó 20 kérdésből álló tesztfeladatokat tartalmaz. 10 kérdés 1 pont értékű, 5 kérdés 2 pont értékű, 5 kérdés 4 pont értékű.

Feladattípusok:

Feleletválasztó feladatok:

- egyszerű választás („Húzza alá!”),
- többszörös választás,
- illesztés (párosítás, csoportosítás),
- sorrend meghatározása,
- ok-okozati összefüggés keresése,
- igaz-hamis választás.

Feladatlap II.

Interaktív feladat

A feladat egy zenei vagy prózai hanganyag illesztése/vágása. A zenei hanganyag illesztése/vágása komoly vagy könnyűzenei műfajú lehet, legfeljebb 5.1 csatorna kiosztással, vagy soksávós hanganyag sávjai lehetnek, vagy hangmontázs készítése lehet. A prózai hanganyag valóság vagy fikciós műfajú lehet.

A zenei jellegű feladatokban teljes tételek, zenei egységek vagy zeneművek szerepelhetnek, együttes időtartamuk elkészített állapotban legalább 10 perc, legfeljebb 20 perc, soksávós hanganyag sávjainak illesztése/vágása esetén legalább 10, legfeljebb 20 sávperc. A feladatok vegyesen komolyzenei, könnyűzenei, soksávós, illetve montázs jellegűek. A feladatban színtezés, keverés vagy egyéb hangtechnikai művelet önmagában is értékelendő formában nem szerepelhet, de az illesztési/vágási feladat részelemeként értékelni kell.

Az elvégzendő feladat valódi illesztési/vágási munkafeladathoz hasonló, ezért feladatonként legalább 3 megismételt részfelvételtől kell a véglegesre editált hanganyagot elkészíteni. A

feladatlap tartalmazza a zeneművek kottáját, szimfonikus zenekari darabok, könnyűzenei darabok esetén zongorakivonatát, amiben az ismétlések helye nyomon követhető, és egy editálási listát, ami tartalmazza az illesztendő részek sorrendjét és származási helyét. A feladatban a nyers részfelvételeken lokátor/marker/editálási pont helyek megadásával meg van jelölve az editálandó részek kezdete, és azok a kottában is meg vannak jelölve.

A feladatban 3, 4 vagy 6 illesztési/vágási pont adható meg a feladat nehézségi fokától függően. Az elkészített hanganyagokat két formában kell elmenteni. Az egyik a véglegesre összeírt késztermék, a másik az elmentett munkafájl.

A prózai jellegű feladat elkészített állapotban legalább 10 perc, legfeljebb 20 perc időtartamú hanganyag lehet. A feladathoz mellékelni kell a nyomtatott szöveget. A munkafájlok száma a hanganyag jellegétől függően lehet egy (például riport esetén) vagy több (például hangjáték részlet, művészi próza esetén). A feladatok vegyesen lehetnek fikciós és valóság műfaj jellegűek, amelyekből kettőnél több is szerepelhet, a szövegek tartalmától, időtartamától függően. A szövegfelvételek zörejeket, zajokat is tartalmazhatnak.

A feladatban szintezés, keverés vagy egyéb hangtechnikai művelet önmagában is értékelendő formában nem szerepelhet, de az illesztési/vágási feladat részelemeként egyszerű szintezés és panorámázás előfordulhat.

A feladatban összesen legalább 10, legfeljebb 20 illesztési,vágási pont adható meg a feladat nehézségi fokától függően. Az elkészített hanganyagokat két formában kell elmenteni. Az egyik a véglegesre összeírt késztermék, a másik az elmentett munkafájl.

Az írásbeli feladatlapok értékelése

A javítási-értékelési útmutató értékelési szempontokat tartalmaz a szoftverhasználat, a teljes munkafolyamat értékelésére is.

Az értékelés a központilag összeállított javítási-értékelési útmutató kötelező előírásai alapján történik. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat a javítási-értékelési útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontszám tovább nem bontható.

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A vizsgázó az érettségi vizsgát megelőzően elkészített munkáiból portfóliót állít össze, majd annak szóbeli keretek között történő bemutatásával ad számot a képzés során megszerzett tudásáról. A szóbeli vizsgán a vizsgázó saját, a tanulmányi ideje alatt elkészített munkáinak eredeti példányaiból összeállított portfólió útján mutatja be a hang-, film- és színháztechnika területén szerzett szakmai, művészi ismereteit, képességét. A portfólió tartama a vizsgázó által választott szak szerint változik.

A szóbeli vizsgarész a hanganyagok bemutatásából, valamint a vizsgázó által készített portfólió elektronikus prezentációval támogatott bemutatásából áll. A vizsgázó a rendelkezésére álló időt szabadon használhatja fel.

A vizsgázó a feleletnél a portfólióját, mint forrásanyagot használja fel.

A szóbeli feleletben a vizsgázónak a portfólió tartalmát a következő szempontok alapján kell értékelnie, bemutatnia.

A munkanaplóban leírt, felvázolt alapgondolatok, ötletek szerint:

- a választott feladattal kapcsolatos kötöttségekre adott válaszok, egyéni ötletek és vázlatok,
- az anyaggyűjtés módjai, felkészülés a feladatra: analógiák, előképek és példák szerint,
- munkamenet, saját elgondolások, mondanivaló, szűzsé, storyboard.

A művészi elemek értékelése az elvégzett műveletek hatása szerint:

- a választott produkció, produktum, kompozíció, a tervezett hatások gondolati indoklása.
- a választott produkció, produktum, kompozíció forgatókönyvének, időrendjének, ritmusának, formájának elemei, tartalmi és formai indoklása.

A technikai kivitel eszközei az alkalmazott technikák szerint:

- a munka során alkalmazott manuális technikák eszközei, folyamata,
- a munka során alkalmazott gépi eszközök technológiák és technikák fajtái,
- a megvalósított produkció műveleti kivitelének sorrendje,
- a munka kivitele során felmerülő költségek (gazdaságosság).

Ha a kérdező tanár a portfólióhoz kapcsolódóan kérdéseket tesz fel, a kérdéseknek arra kell irányulnia, hogy a vizsgázó milyen következtetéseket tud levonni a témával kapcsolatban. A portfólió bemutatásához tételsor nem kapcsolódik.

A tanulói jogviszonyban lévő és érettségi bizonyítvánnyal nem rendelkező vizsgázót a portfólió (mappa) elkészítésében a képző intézmény szaktanára, illetve az intézményben dolgozó szakos pedagógus segíti. Az a vizsgázó, aki érettségi bizonyítvánnyal rendelkezik, vagy nincs tanulói jogviszonyban, önállóan dolgozza ki a vizsgaleírásban megadott portfólió témák közül választott témát.

A vizsga időtartama alatt a rendszergazdának elérhetőnek kell lennie.

A szóbeli vizsga tartalmi és formai jellemzői

A portfólió formája

A portfóliót tartalmazó mappa méretének az A3 (420x210 mm) nagyságú rajzi, illetve képi anyag befogadására alkalmas méretűnek kell lennie. A mappa külső oldalán nyomtatott formában 36-os pontszámú félkövér betűkkel fel kell tüntetni a portfóliót készítő vizsgázó nevét és az „I. Portfólió” szöveget. Az ágazatot, a szakma megjelölését, a képző intézményt és a segítő tanár nevét, valamint a dátumot 16 pont méretű normál betűkkel kell írni. A szöveg stílusa, betűtípusa és a tördelés módja a vizsgázó által választható, de stílusában azonosnak kell lennie az A4 méretű (210x297 mm) „II. Munkanapló” felirátú előlappal.

A portfóliót tartalmazó mappa belső oldalán A4 méretű tartalomjegyzéket kell elhelyezni, amelyben számozva kell szerepelnie a mellékletek felsorolásának: értelemszerűen hanganyagok, adatlapok, rajzok, fotók, szcenárium, storyboard, munkanapló, a szaktanár által kitöltött igazolólap másolata.

A portfólió tartalma

- *Hangmester szak:*

- II. Munkanapló előlappal,
- 4 db saját készítésű hanganyag az előírt formátumban, adatlappal,
- 1 db színházi előadás hangszcenárium.

- *Mozgóképf- és animációkészítő szak:*

- II. Munkanapló előlappal,
- 2 db saját készítésű hanganyag adatlappal,
- 10 db fotó, vagy fotóetűd (maximum 10 darabos),
- 1 db storyboard (legalább 10 vágás, snitt),

- 5 db munka a következőkből választva: szabadkézi tanulmányrajz, A3 méret (stúdium, tárgyábrázolás, emberábrázolás, környezetábrázolás, szín témakör), vagy szakmai vázlat, tanulmány, A4 méret, (ember és környezet, műfaj, hangulat).
- *Színháztechnikus, szcenikus szak:*
 - II. Munkanapló előlappal,
 - 2 db saját készítésű hanganyag adatlappal,
 - 1 db színpadi szcenárium (legalább 1 felvonás, legalább 10 jelenet, vagy színpadképváltás),
 - 5 db munka a következőkből választva: fotó plastikai előtanulmányokról (A4 méret, színpadkép, makett), vagy szakmai vázlat tanulmány (A4, ember és környezet), vagy szakrajz (díszlet, színpadkép).

A hanganyag

Bemutatható és értékelhető hanganyagnak a klasszikus értelemben vett hangfelvételek mellett a filmek hangsávjait, és a hangsávokat tartalmazó multimédia produktumokat kell tekinteni.

A hanganyag formátuma, formája, időtartama

A hanganyag tetszés szerinti eredeti formátumú, de a vizsgán használt lejátszó berendezés formátumára átírt anyagok lehetnek. Előnyben kell részesíteni az elterjedt formátumokat (CD-A). Indokolt esetben wav (AIFF) adat formátum is elfogadható (CD-DATA, DVD-DATA). Adatvesztéses tömörítéssel, valamint digitális előkiemeléssel készített mesterlemez a vizsgálóhoz nem használható.

A film DVD formátumú lehet. A multimédia felvétel CD formátumú lehet. A számítógépes multimédia program egyszerű, legfeljebb 3-5 perces legyen és tartalmazzon mozgóképet, hangot, grafikát, szöveget és interaktív elemeket. (Mindegyik multimédia anyag a saját hangformátumát használja.)

A bemutatott azonos fajtájú hanganyagokat egyetlen adathordozón kell beadni, sorszámozva, a hanganyagok indulási helyének megjelölésével. A filmek és multimédia anyagok fajtánként külön hordozón adandók be. A beadott anyagokat a hordozón, el nem távolítható módon azonosítóval kell ellátni (a vizsgáló neve, évfolyama, a képző intézmény neve, a vizsga dátuma).

A hang- és multimédia felvételeket és azok sorrendjét a vizsgáló önállóan válogatja. Csak teljes hangfelvételi egységek (teljes tételek, műsorrészek, logikai-tartalmi egységek, prezentációk) mutathatók be, azok időtartamától függetlenül. A hanganyagok elégséges időtartama azok tartalmától függ.

A hanganyagoknak eltérő időben és eltérő körülmények között, eltérő műfajokban, eltérő eljárásokkal kell készülniük. Nem fogadható el önálló hangfelvételnek azonos zenemű több tétele akkor sem, ha egymást követő napokon készült, vagy azonos előadókhöz tartozó kiadvány két zenedarabja, vagy összefüggő koncert, vagy koncert sorozat két eltérő zenekarral. Nem fogadható el olyan hangfelvétel sorozat, aminek minden része azonos műfajú, azonos hangforrás összeállítású, azonos tematikájú. Nem fogadható el önálló hangfelvételnek az olyan hangátírás, filmhang vagy multimédia hanganyag, amelyen nem történt indokolható célt szolgáló és elégséges mértékű hangtechnikai módosítás.

A hangfelvételekhez hangfelvétel adatlapot kell csatolni, amelynek a következő információkat kell minden esetben tartalmaznia:

- A vizsgáló neve,
- ID-track #, ideje, formátuma, eredeti formátuma,

- A felvétel címe, szerzője, szerzői, előadója, előadói, helyszíne, időpontja ,
- A felvételhez használt berendezések, eszközök listája,
- A felvétel technikája, menete, körülményei (helyszínrajzzal),
- Utómunka menete és berendezései,
- Készítők, közreműködők,
- A vizsgázó saját szerepe a felvétel során,
- Gyakorlatvezető neve,
- Felvételelemzés (értékelés, személyes vélemény, hibák, stb.),
- Helyszínrajz, főbb méretek, blokkdiagram, folyamatábra,
- Megjegyzések (a vizsgázó megjegyzései),
- A vizsgázó aláírása.

A szcenárium

A vizsgázó egy, a tanulmányi idő alatt a közismereti tárgyakban tanult vagy látott irodalmi mű, színdarab hang- vagy színpadi szcenáriumát készíti el.

A storyboard

A vizsgázó egy natúr vagy animált film vagy videó produkció storyboard-ját készíti el. A storyboard-nak legalább 10 snittet és a technikai forgatókönyvet is tartalmazni kell. A munkát vagy figura és háttér ábrázolással kell elkészíteni, vagy fotó etűd kidolgozásával.

Vizuális munkák

A vizuális munka síkbeli vagy térbeli munka lehet. A síkbeli munka legalább A4 méretű fotó, fotóetűd, A3 méretű szabadkézi tanulmányrajz (stúdium, tárgyábrázolás, emberábrázolás, környezetábrázolás, szín témakör), A4 méretű szakmai vázlat, tanulmány (ember és környezet, műfaj, hangulat), A3 méretű színpadképterv lehet.

A térbeli munka legalább A4 méretű fotó, vagy fotósorozat plasztikai előtanulmányokról (színpadkép, makett), A4 méretű szakmai vázlat tanulmány (ember és környezet), vagy A3 méretű kézi vagy digitális szakrajz (díslet, színpadelem, színpadkép) lehet.

A munkanapló

A portfólióhoz a vizsgázónak rövid leírást, munkanaplót kell mellékelnie, le kell írnia a feladatválasztással kapcsolatos motivációkat, a munkája során felmerült problémákat, kérdéseket, tapasztalatokat, a portfólió készítése során alkalmazott módszereket, az esetleges akadályokat és ezek megoldását, a feladatmegoldás során tapasztalt személyes élményeket, stábmunka esetén a feladatmegosztást, a vizsgázó szerepét a munka során.

A portfóliót tartalomjegyzékkel kell ellátni.

Képi vagy elektronikus információforráson alapuló portfólió, vagy portfólió elem eredménye audiovizuális produktum. A portfólió elbírálásának feltétele a hozzá tartozó adatlapok mellékelése.

A vizsgázónak az elkészült portfóliót és annak csak olvasható digitális adathordozón a digitális változatát legkésőbb az írásbeli vizsgaidőszak kezdetéig kell elkészítenie, és le kell adnia. A portfólió leadásának helye a tanulói jogviszonyban lévő és érettségi bizonyítvánnyal nem

rendelkező vizsgázó esetében a képző intézmény, annak a vizsgázónak, aki érettségi bizonyítvánnyal rendelkezik, vagy nincs tanulói jogviszonyban, a vizsgát szervező intézmény.

A vizsgázó az elkészült munkákat a segítő szaktanárnak bemutatja, ezzel egy időben a digitális adathordozót átadja.

A segítő szaktanár a munkák megtekintése és ellenőrzése után vizsgázónként a központi sablon alapján elkészíti az igazolólapot, amely a következő adatokat tartalmazza:

- képzőintézmény neve,
- a vizsgázó neve,
- a portfólió tételes tartalma,
- a segítő szaktanár neve,
- a segítő szaktanár aláírása,
- a portfólió leadásának és az igazolólap kitöltésének dátuma.

Az igazolólapot a segítő szaktanár aláírása, valamint a képzőintézmény pecsétje és képviselőjének aláírása hitelesíti.

A segítő szaktanár a vizsgázóktól átvett portfóliókat, a digitális adathordozókat, valamint a kitöltött igazolólapokat a képző intézménynek átadja. A képző intézmény az anyagokat vizsgacsoportonként rendezi, és a hitelesített igazolólapokkal együtt továbbítja a vizsgát szervező intézménynek.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A portfóliót a kérdező tanár a részletes értékelési útmutató alapján a szóbeli vizsga megkezdése előtt, a munkanaplóban található információ figyelembevételével, előzetesen értékeli. Az értékeléshez a portfólió elemeinek megfelelő értékelőlapot készít, amely a vizsgadokumentáció részét képezi.

A szóbeli vizsgán a vizsgázó az előzetesen beadott portfóliót ismerteti megadott szempontok alapján, a részletes követelményekben meghatározott mélységben az alábbi témák ismereteinek felhasználásával:

- Hangművészeti, zenei alapismeretek:
 - zenei alapismeretek,
 - hangforrás és hangszerismeret,
 - a hangrögzítés története.
- Munkakörnyezet ismeretek:
 - művészeti terület,
 - gazdasági terület,
 - technikai terület,

A portfólió végleges értékelését a vizsgázónak szóban feltett kérdésekre adott válaszai figyelembevételével kell elvégezni.

A hanganyagok értékelése

A hangfelvétel elemzés során képet kell kapni arról, hogy a vizsgázó hogyan képes ismereteit a hangfelvétel készítés szolgálatába állítani. Azt kell vizsgálni, hogy a hanganyag miért szól úgy, ahogy szól. Milyen körülmények között készült, milyen fajta és minőségű hangszerek vagy hangforrások hallhatók, milyen sajátosságai voltak a felvétel helyszínének, milyen célokat akart a

vizsgáló elérni, mit tart a hanganyag erényének és hibájának, a hibákat miért nem tudta elkerülni, mi volt, amit előre látott, mi volt, ami később derült ki, hogyan készült fel a hangfelvételre, stb. A kérdezőtanár az adatlapok, a munkanapló és a prezentáció alapján kérdéseket tehet fel. A feltett kérdések segítségével ki kell deríteni, hogy a vizsgáló valóban a saját felvételeit mutatta-e be.

A hanganyagok minőségének értékelését az alábbi szempontok alapján kell elvégezni:

A virtuális tér kialakítása, műfaj szerinti tér nagyság (hangforrások kiterjedése).

Mennyire reális a hallgató pozíciója (helye) a virtuális térben?

A „bázis” (sztereó bázis) mérete az irányok értékelhetősége szempontjából.

A hangforrások elhelyezkedés szerinti egyensúlya:

- a) a teljes bázisszélességen belül,
- b) az oldalak és a „közép” viszonyában,
- c) zeneileg, a szólamok arányában.

A hangkép szelektivitása:

- a) a szólamok értelmezhetősége,
- b) a szólamok dinamikai függetlensége,
- c) elfedések.

A hangkép dinamikája (forte, piano, crescendo, decrescendo).

A hangkép mélységi tagoltsága.

A hangzás tisztasága.

A hangforrások jellegének való megfelelés.

Összbenyomás (virtuális tér, hangkép, dramaturgia).

A hanganyagok értékelését, bemutatását legalább 6-8 fő befogadására alkalmas, akusztikailag a célnak megfelelően, kétszatornás lehallgatásra kiképzett teremben, ideális lehallgatási körülmények között kell elvégezni.

A szcenárium, storyboard értékelése

A vizsgáló a szcenáriumot, storyboardot a prezentáció részeként mutatja be. A kérdezőtanár a munkanapló és a prezentáció alapján kérdéseket tehet fel.

A vizuális munkák értékelése

A vizsgáló a vizuális munkákat a prezentáció részeként mutatja be. A kérdezőtanár a munkanapló és a prezentáció alapján kérdéseket tehet fel.

Ha a vizsgáló nincs tanulói jogviszonyban, ezért a portfóliójához nem tartozik igazolólap, a portfólió tartalmának eredetiségét a vizsga során fokozottan ellenőrizni kell.

A szóbeli feleletek értékelése a részletes értékelési útmutató alapján az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	Pontszám
A hanganyagok értékelése a megadott szempontok alapján	20 pont
A szcenárium vagy storyboard értékelése	10 pont
A vizuális munkák vagy a többi hanganyag értékelése	20 pont
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	50 pont

17. Az R. Melléklet BÁNYÁSZAT ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete az I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK címet megelőzően a következő címekkel egészül ki:

„I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK KÖZÉPSZINTEN

A bányászat ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy részletes érettségi vizsgakövetelményei a VII. Bányászat ágazat alábbi szakképesítéseinek közös szakmai tartalmát veszik alapul:

- 54 544 01 Bányaipari technikus,
- 54 544 02 Fluidumkitermelő technikus.

A) KOMPETENCIÁK

1. Szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédképesség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. A szakmai fogalmak helyes használata	A szakmában használatos fogalmak jelentéseinek értelmezése. A szakmai fogalmak alkalmazása az adott szituációban.
1.2. A szakmai fogalmakkal az ismeretanyag bemutatása, értelmezése	A bányászathoz és a gépészethez kapcsolható műszaki kommunikáció tartalmának felépítése logikusan, a szakma kifejezéseinek megfelelő alkalmazásával.
1.3. Kommunikáció szakmai nyelven	A vizsgabizottsággal történő kommunikáció, mely a feltett kérdés megértésére és a pontos válaszadásra irányul.

2. Számolási és matematikai, fizikai alpműveletek alkalmazása

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Számolási alapok	Tudjon alapvető számolási feladatokat elvégezni.
2.2. Matematikai, fizikai összefüggések alkalmazása	Legyen képes felismerni fontosabb matematikai, fizikai összefüggéseket, egyenleteket probléma nélkül rendezni.

3. Képi jellegű műszaki rajzok kivitelezése, olvasása

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Műszaki rajzok kivitelezése	Tudjon a rajzeszközökkel önálló, pontos, tiszta

	munkát végezni.
3.2. Műszaki rajzok olvasása	A tanuló legyen képes műszaki jelöléseket felismerni, megkülönböztetni, rajzokon elhelyezni.

4. Ismeretek helyén való alkalmazása

TÉMAK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1. Ismeretek alkalmazása	Tudjon példákat mondani az elméletben elsajátított ismeretek gyakorlati alkalmazásaira. Ismerje adott helyzetben a témához kapcsolódó összefüggéseket.
4.2. Információforrások kezelése	Legyen képes a kapott információkat rendszerezni, térben és időben. Egy konkrét szituációhoz ezeket tudja alkalmazni.

B) TÉMAKÖRÖK

1. Geológia

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Földtani erők	Ismerje geológia fogalmát, felosztását, témaköreit. Legyen tisztában a világmindenség és a Föld keletkezésével, valamint a Föld felépítésével.
1.2. Földtörténet	Tudja meghatározni a Föld éghajlatának és a Föld felszínének alakulását. Tudja ismertetni az öskontinensek kialakulását.
1.3. Általános földtan	Ismerje a Föld külső és belső szféráit. Tudja az életrétegtani osztályozás alapelveit, egységeit. Legyen tisztában a kőzetképződés folyamataival, tudja jellemezni a folyamatokat.
1.4. Regionális földtan	Ismerje az Alpok és Kárpátok szerkezetét. Tudja Magyarország nagyszerkezeti beosztását.

2. Szakrajz

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Síkmértan	Ismerje a rajzi szabványokat. Tudja a síkmértani szerkesztéseket, ismerje a vetületi, axonometrikus és metszeti ábrázolások szabályait.
2.2. Gépelemek ábrázolás	Ismerje a gépelemek rajzolásának szabályait. Legyen tisztában a műszaki rajzok alaki követelményeivel.

	Tudjon alkatrész és összeállítási rajzokat készíteni. Ismerje a gépelemek ismétlődő alakzatainak egyszerűsített ábrázolását. Ismerje a méret-, alak- és helyzettűrési szabványokat, tudja ezeket alkalmazni.
2.3. Mérészámos ábrázolás	Ismerje a méretmegadás általános előírásait. Tudja a méretmegadást alkalmazni műszaki rajzokon. Ismerje a különleges méretmegadásokat és egyszerűsítéseket
2.4. Térképek	Tudja a térképek célját, rendeltetését, készítését. Ismerje a bányatérképek fajtáit, jeleit, koordináta hálózatát.

3. Gépelemek, géptan

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Általános géptan	Ismerje a statika és szilárdságtan alapfogalmait, tudja alkalmazni ezek törvényeit. Legyen képes az igénybevételek, illetve az összetett igénybevételek méretezésére, ellenőrzésére.
3.2. Gépészeti alapfogalmak	Tudja csoportosítani a kötőgépelemeket. Ismerje a típusaik, kiválasztásuk szempontjait, alkalmazásukat. Ismerje a gépészeti kötések típusait, kialakításaik szabályait, alkalmazási területeiket. Ismerje a gépek szerkezeti elemeinek kialakításait, fajtáit, alkalmazási megoldásait. Ismerje a gépészeti hajtások jellemzőit, fajtáit, alkalmazásaik szempontjait. Tudja a csőszerelvények fajtáit, alkalmazási szempontjait. Ismerje a csövek anyagait, méreteit.
3.3. Műszaki dokumentációk	Tudja a gépészeti technológiai dokumentációk fogalmát, tartalmát. Ismerje ezen dokumentációk formai és tartalmi követelményeit.
3.4. Gépészeti alapmérések	Ismerje a mérés, ellenőrzés fogalmát és folyamatát. Tudjon műszaki rajzot olvasni, értelmezni, ismerje a mértékegység rendszert. Ismerje a műszaki mérés eszközeit, legyen képes ezeket használni. Legyen tisztában a mérési dokumentumok jelentőségével, fajtáival, tartalmával.
3.5. Anyagismeret	Ismerje a gyakorta használatos anyagok alapvető fizikai, kémiai, mechanikai, technológiai tulajdonságait.

	Tudja a nyersanyag, alapanyag, előgyártmány, segédanyag fogalmakat. Tudja az alap- és segédanyagokat csoportosítani, ismerje az alapvető tulajdonságaikat. Tudja mi a hőkezelések feladata, ismerje a hőkezelő eljárásokat. Tudja csoportosítani az ipari vasötvözetek hőkezelő eljárásait. Ismerje az acél hőkezelési eljárások célját, a hőkezelő eljárások szakaszait. Ismerje a hevítés, a hőntartás, valamint a hűtés jellemzőit, az alkalmazott berendezéseket, anyagokat. Tudja a gyakorlati hőkezelő eljárásokat (feszültségoldó izzítás, lágyítás, újrakristályosítás, normalizálás, diffúziós izzítás, edzés, nemesítés), az alkalmazásukkal elérhető anyagtulajdonság-változásokat, alkalmazási területüket.
3.6. Anyagvizsgálat	Ismerje a roncsolásos és roncsolás mentes anyagvizsgálati eljárásokat. Tudja a vizsgálatok alkalmazási területeit.
3.7. Gépészeti alapismeretek I.	Tudja a mérő és ellenőrző eszközök fogalmát, fajtáit.
3.8. Gépészeti alapismeretek II.	Ismerje a korrózió fogalmát, fajtáit. Tudja a felületvédelmi eljárásokat.

4. Gazdaságtani és vállalkozási alapok

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1. Alapismeretek	Ismerje a gazdaság működésére vonatkozó alapvető törvényeket, jogszabályokat, rendeleteket. Tudja egy vállalkozás indításának és megszüntetésének szabályait. Tudja a vállalkozási formák közti különbségeket. Ismerje a munkaviszony létesítésével, megszűnésével kapcsolatos alapfogalmakat. Tudja a munkáltató és a munkavállaló jogait.
4.2. Vállalkozás működtetése	Tudja egy vállalkozás marketing elemeit. Ismerje a vállalkozás pénzforgalmának alapvető szabályait. Tudja az adózási szabályokat.

5. Munkahelyi egészség és biztonság

Témakörök	Követelmények
------------------	----------------------

5.1. Munkahelyi egészség és biztonság	Ismerje a munkavédelem fogalomrendszerét. Tudja a munkahelyek kialakításának általános szabályait, a munkahelyi egészség és biztonság jelentőségét. Ismerje a munkahelyek veszélyforrásait. Tudja a munkavédelem szabályrendszerét. Ismerje a munkáltató és a munkavállaló jogait és kötelezettségeit. Ismerje a zaj, a rezgés, az infrahang, az ultrahang és a sugárzás hatásait. Ismerje a megvilágítási elveket. Tudja a színek hangulat- és közérzet-befolyásoló hatásait.
---------------------------------------	--

II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc
100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	Szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép, műszaki táblázatok (egyidejűleg akár többféle is), toll, ceruza, körző, 2db vonalzó, radír	NINCS
A vizgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	NINCS

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
180 perc		15 perc
Feladatlap		Egy „A”, „B” és „C” feladatot tartalmazó tétel kifejtése
Teszt - jellegű kérdéssor	Feladatsor	
30 pont	70 pont	
100 pont		50 pont

Az érettségi vizsga írásbeli, és szóbeli vizsgarészből áll. A vizsgázó felkészültségét a központilag összeállításra került írásbeli feladatsor megoldásával és a szóbeli tételsorból a vizsgán kihúzott tétel kidolgozásával, kifejtésével bizonyítja.

Írásbeli vizsga

Az írásbeli vizsga célja az alábbi témakörökről történő átfogó számadás:

Témakörök		Súlyozás
Geológia	Földtani erők, földtörténet.	25%
Gépelemek, géptan	Általános géptani alapismeretek, gépészeti alapfogalmak, elméleti alapmérések, anyagismeret, anyagvizsgálati alapok.	35%
Gazdaságtani és vállalkozási alapok	Alapismeretek, vállalkozás működtetése.	10%
Munkahelyi egészség és biztonság	Munkahelyi egészség és biztonság.	15%
Szakrajz	Vetületi és metszeti ábrázolás, méretmegadás műszaki rajzokon.	15%

Általános szabályok

Az írásbeli érettségi vizsga a központilag összeállított feladatsor 180 perc alatt történő megoldásából áll.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

A középszintű érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám fele-fele arányban teszt jellegű bányászat ismeretek kérdéssor megválaszolásával, illetve a bányászat ismeretek feladatsor megoldásával érhető el.

A központi írásbeli ismeretanyagának összeállítása a témakörhöz tartozó részletes követelményeken alapul. A bányászat ismeretek feladatainak megoldásai alkalmazás jellegű

követelményekre is építenek. A feladatok a geológia, a gépelemek-géptan, a gazdaságtani és vállalkozási alapok, a munkahelyi egészség és biztonság és szakrajz témaköréből kerülnek ki, közel azonos arányban.

A 15-25 kérdésből álló teszt jellegű kérdéssorban a bányászat ismeretek témáival arányosan jelennek meg az egyes fogalmak, törvényszerűségek, jelenségek és összefüggések.

A kérdéstípusok az előírt ismeret és képesség jellegű követelményeknek felelnek meg.

A kérdéssor tartalmazhat egyszerű számolást és rajzolást igénylő kérdéseket is.

A szöveges feladatok jellemzően az alábbi típusok lehetnek: ismertetés, felsorolás, rövid kifejtés, ábrafelismerés, ábraelemzés, fogalommeghatározás, folyamatleírás a megadott szempontok szerint.

A tesztjellegű feladatok jellemzően az alábbi típusok lehetnek: egyszerű választás, többszörös választás, illesztés, ok-okozati összefüggés keresése. A rajzfeladatok gépelemek helyes ábrázolásaiból állnak, melyek a javítási útmutatóban előírtak alapján kerülnek értékelésre.

A rajz-kiegészítéssel feladatokat a műszaki rajz szabályainak megfelelően kell pótolni, illetve kiegészíteni, melyek a javítási útmutatóban előírtak alapján kerülnek értékelésre.

A számításos feladatok a megjelölt témakörök számpéldáin alapulnak.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelés a központilag összeállított javítási-értékelési útmutató kötelező előírásai alapján történik. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat a javítási-értékelési útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontszám tovább nem bontható.

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A szóbeli vizsga a részletes követelményekben meghatározott mélységben a geológia, gépelemek, géptan, munkahelyi egészség és biztonsági ismeretek elméleti alapjainak bemutatását igényli a vizsgázóktól.

A szóbeli vizsgán értékelik, hogy a vizsgázó képes-e a tényeket, a fogalmakat, az alaptörvényeket definiálni, tudása alapján az összefüggéseket megmagyarázni, a feleletét képes-e megfelelő színvonalú rajzokkal illusztrálni.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli vizsgán a vizsgázó a kihúzott tétel „A”, „B” és „C” feladataira válaszol.

A szóbeli tételsor 20-25 tételből áll. A tételek 20-25%-át évente cserélni kell.

A tételek komplexitását a három témakörre vonatkozó „A”; „B”; „C” feladatok biztosítják.

Témakörök	
„A” feladat: Geológia	Általános földtan, regionális földtan.
„B” feladat: Gépelemek, géptan	Gépészeti alapfogalmak, műszaki dokumentációk, anyagismeret, anyagvizsgálat, gépészeti alapismeretek I., gépészeti alapismeretek II.

„C” feladat: Munkahelyi egészség és biztonság	Munkahelyi egészség és biztonság.
---	-----------------------------------

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelési útmutató rögzíti az egyes feladatok kifejtésének elvárt tartalmi összetevőit és az ezekre adható, összesen 50 pont felosztásával kialakított maximális részpontszámokat, amely alapján a feleletet értékelni kell.

A szóbeli felelet értékelése az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	„A” feladat	„B” feladat	„C” feladat	Összesen
Feladat megértése, a lényeg kiemelése	1 pont	1 pont	1 pont	3 pont
Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	4 pont	4 pont	4 pont	12 pont
Tények, jelenségek, folyamatok ismerete és alkalmazása, magyarázása	5 pont	5 pont	5 pont	15 pont
Összefüggések értelmezése	10 pont			10 pont
Megfelelően felépített, világos, szabatos előadásmód	5 pont			5 pont
Szaknyelv alkalmazása	5 pont			5 pont
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:				50 pont

18. Az R. Melléklet ÉPÜLETGÉPÉSZET ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete az I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK címet megelőzően a következő címekkel egészül ki:

„I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK KÖZÉPSZINTEN

Az épületgépészet ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy részletes érettségi vizsgakövetelményei a VIII. Épületgépészet ágazat alábbi szakképesítéseinek közös szakmai tartalmát veszik alapul:

- 54 582 01 Épületgépész technikus.

B) KOMPETENCIÁK

1. Szakmai kifejezőképesség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
-------	---------------------------

1.1. Szakmai kifejezőkészség	A szakmai fogalmak megfelelő helyen és módon történő alkalmazása.
1.2. A szakmai fogalmakkal az ismeretanyag bemutatása, értelmezése	A megrendelővel, munkatársakkal folytatott kommunikáció tartalma logikusan felépített, következetes. Önálló termékbemutató a szakmai kifejezések helyes alkalmazásával. Az elvégzendő feladat megértése.
1.3. Kommunikáció szakmai nyelven	A kérdező tanár által feltett kérdések megértése, lényegre törő válaszadás. Legyen képes szakmai nyelven történő utasítások kiadására.

2. Műszaki rajz olvasási/készítési készség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Műszaki rajz olvasása, értelmezése	Legyen képes a műszaki rajzok olvasására, azok értelmezésére. Legyen tisztában az épületgépészetben használt jelekkel, jelölésekkel.
2.2. Csőhálózati vázlat rajzkészítési készség	Rendelkezzen műszaki rajz-készítési készséggel.
2.3. Kapcsolási vázlatkészítési készség	Legyen képes szakáganként egyszerű kapcsolási vázlatok elkészítésére, a vázlatról anyagjegyzék készítésére.

3. Gyakorlatias feladatértelmezés

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. A feladatok értelmezése	Legyen képes megérteni a feladat szövegét.
3.2. A feladatok gyakorlatba való átültetése	Legyen képes a kiadott feladatot gyakorlatban elvégezni, a feladatban leírt eszközök segítségével.
3.3. Számítógépes ismeretek	Ismerje az épületgépészetben használt programokat, valamint legyenek ismeretei az interneten elérhető háttéranyagokról.

4. Körültekintés, elővigyázatosság

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1. Gyakorlati feladatok esetén körültekintő munkavégzés	Legyen képes figyelni a környezetére. A környezetében dolgozó emberekkel tudjon együtt dolgozni, a saját feladatait kellő megfontoltsággal, végezze el.
4.2. Munkabiztonsági előírások	Tartsa be az előírt munkabiztonsági követelményeket. Ügyeljen a munkaterület balesetvédelmére és tűzvédelmére. Ismerje a munkavégzés környezetkárosító hatásait.

5. Pontosság, kézügyesség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
5.1. Pontosság	Legyen képes a szakágának megfelelő szakmai előírásokban, műszaki tervekben megfogalmazott pontosság betartására.
5.2. Kézügyesség	Legyen képes a tevékenységének megfelelő kivitelezési munkák kézzel történő elvégzésére.
5.3. Hibaelhárítás	Legyen képes a felmerülő szakági problémák megoldására.

B) TÉMAKÖRÖK

1. Csőszerelés előkészítése

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Csőszerelés előkészítése elméletben	
1.1.1. Épületgépészeti mérőeszközök, mértékegységek, műszerhasználat	Tudja alkalmazni az épületgépészeti mérőeszközöket, szerszámokat, mértékegységeket.
1.1.2. Mérés, ellenőrzés, tűrés	Ismerje a mérés, ellenőrzés, tűrés fogalmait.
1.1.3. Fémmegmunkálás	Tudja alkalmazni a kézi és gépi fémmegmunkálás technológiáit.
1.1.4. Csőszerelés folyamatainak ismerete	Ismerje a kézi és gépi fémmegmunkálás technológiáit. Tudja alkalmazni a forgács nélküli hidegalakítást, vágást, kézi és kisgépes forgácsolást, hűtést, kenést.
1.1.5. Anyagtulajdonságok	Ismerje a fémek anyagok és műanyagok megmunkálhatóságát befolyásoló anyagtulajdonságokat.
1.2. Csőszerelés előkészítése a gyakorlatban	
1.2.1. Munkafolyamatok készítése, szerelő kőműves munkák	Legyen képes ismertetni egyszerű fém alkatrészek készítését. Legyen képes ismertetni tartószerkezet szerelését kézi kisgépes eljárások alkalmazásával. Ismerje a szerelő kőműves munkák, faláttörés, földem átfúrás, horony-falvésés műveleteit. Ismerje a csőrögzítés készítését falhoronyba és szabadon szerelve.

	Legyen képes ismertetni az épületgépészeti csőrögzítések elhelyezését.
--	--

2. Vezetékhálózat kialakítása

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Vezetékhálózat kialakítása elméletben	
2.1.1. Acélcső, vörösrézcső, műanyagcső, csőalakítás	Ismerje az acélcső-megmunkálás, az acélcsővek hideg- és meleg hajlítási eljárásait, számítását. Ismerje a vörösréz csővezetéken és a műanyag csővezetéken a csőalakítási eljárásokat.
2.1.2. Menetkészítés ismérvei	Ismerje és alkalmazza a menetes csőkötés készítésének technológiáját, szerszámain, a menetmetszést és a menetes furat készítését. Tudja a menetmetszést csőre, kézi és gépi menetmetsző szerszámmal.
2.1.3. Kötés típusai	Ismerje a menetes oldható csőkötéseket: metrikus és a gázmenet (Whitworth). Ismerje - a karimás kötéseket és - a tokos kötéseket. Ismerje a hegesztett acélcsővek kötéseit. Tudja a vörösrézcső kötéseit: lágyforrasztás, keményforrasztás, roppantógyűrűs kötés. Tudja a műanyagcső hegesztést és egyéb kötéseket: szorítógyűrűs kötés, présidomos kötés.
2.1.4. Hőtágulás, tömítés, korrózióvédelem	Ismerje a lineáris és térfogati hőtágulás, hőtáguláskiegyenlítés elvét. Legyen képes ismertetni a tömítőanyagokat. Tudja alkalmazni a korrózió elleni védekezés aktív és passzív megoldásait, és a szigetelést.
2.2. Vezetékhálózat kialakítása gyakorlatban	
2.2.1. Hegesztett kötések készítése	Ismerje a hegesztett kötések készítését gázhegesztéssel. Ismerje a hegesztett kötések készítését ívhegesztéssel. Ismerje a műanyagcsővek hegesztését tompa és tokos eljárásokkal.
2.2.2. Csőkötés készítése nem hegesztéssel	Tudja a csőmenet készítését kézi és gépi úton. Legyen képes ismertetni menetes csőkötés készítését menetes idomokkal.

	Tudja a csőkötések készítését lágy- és keményforrasztással.
2.2.3. Munkafolyamatok készítése, szerelő kőműves munkák	Legyen képes ismertetni tartószerkezet szerelését kézi kisgépes eljárások alkalmazásával. Ismerje a szerelő kőműves munkák, faláttörés, földém átfúrás, horony-falvésés elvégzésének technológiáit. Legyen képes ismertetni csörögztítés készítését falhoronyba és szabadon szerelve.

3. Csőhálózat üzembe helyezése

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Csőhálózat üzembe-helyezési alapismeretek	
3.1. 1. Csőhálózat alapismeretek	Legyen képes ismertetni a csőhálózat mérési műveletek alapjait. Ismerje a csőhálózat belső tisztítás, mosatást. Ismerje a nyomáspróbát, legyen képes ellenőrizni a tömörséget.

4. Épületgépészeti alapfogalmak

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1. Épületgépészeti alapfogalmak elmélete	
4.1.1. Hőtani alapfogalmak	Ismerje a hőtani alapfogalmakat, tudja meghatározni a fajhőt, hővezetést, hőátadást és hőátbocsátást, hőszugárzást, hőszükségletet. Ismerje a hőmennyiség, hőteljesítmény, hatásfok fogalmát, számítását. Ismerje az alapvető hőtani számítási feladatokat, kalkulálni a melegítés, hűtés hőigényét.
4.1.2. Tüzeléstechnikai alapfogalmak	Ismerje a tüzeléstechnikai alapfogalmakat, az égés feltételeit, a tüzelőanyag megfelelő elégetéséhez szükséges levegőellátást, és az égéstermék összetételét.
4.1.3. Nyomás fajtái, definíciói	Ismerje és tudja értelmezni a nyomást, légköri nyomást, túlnyomást, abszolút nyomást, vákuumot, hidrosztatikai nyomást.
4.1.4. Áramlástan ismeretek	Legyen képes alkalmazni az áramlástan ismereteket, az áramlást változó keresztmetszetű vezetékben, áramlási sebességet, térfogatáramot, tömegáramot, a folytonossági törvényt, a statikus, dinamikus nyomást.

	Legyen képes kiszámítani alapvető áramlástan feladatokat: keresztmetszetet, sebességet, térfogatáramot.
4.1.5. Ellenállás fogalma	Ismerje az alaki és súrlódási ellenállások fogalmát, legyen képes meghatározni nagyságukat.
4.2. Épületgépészeti alapfogalmak gyakorlata	
4.2.1. Mérési, számítási gyakorlatok	Ismerje a csővezetékek nyomását és tudja számítani az ellenállását.
4.2.2. Hőmérsékleti, hőszükségleti feladatok	Ismerje a hőszükséglet számítás alapjait.

5. Épületgépészeti dokumentációk

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
5.1. Épületgépészeti dokumentációk elmélete	
5.1.1. Épületgépészeti dokumentációk	Ismerje az épületgépészeti dokumentációk tervjelképeit. Ismerje a csőhálózati vezetékek, szerelvények, berendezések ábrázolását, rajzjeleinek bemutatását szakáganként. Ismerje az alaprajzot, a helyszínrajzot, függőleges csőtervet. Legyen képes értelmezni a műszaki leírást.
5.2. Épületgépészeti dokumentációk gyakorlata	
5.2.1. Épületgépészeti dokumentációk értelmezése	Ismerje az épületgépészeti tervdokumentációkat. Legyen képes értelmezni a műszaki adatokat. Legyen képes bemutatni és értelmezni egy családi ház épületgépészeti tervét.
5.2.2. Kapcsolási vázlatok, költségvetés készítése	Ismerje az épületgépészeti tervdokumentációk tervjeleit, legyen képes értelmezni a műszaki adatokat, valamint legyen képes szakáganként kapcsolási vázlatokat készíteni. Legyen képes anyagjegyzéket készíteni.
5.2.3. Munkahelyi dokumentációk, számítógép használat	Ismerje, tudja vezetni a munkalapot, karbantartási naplót, építési naplót, felmérési naplót. Rendelkezzen számítógépes felhasználói ismeretekkel. Ismerje az interneten elérhető épületgépészeti gyártmánykatalógusokat, tervezési segédleteket.

6. Épületgépészeti rendszerelemek

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
6.1. Épületgépészeti rendszerelemek ismerete	
6.1.1. Szelepek, csapok, tolózárak, tartályok ismerete	Legyen képes ismertetni a szelepek, csapok, tolózárak fajtáit, részeit, jelképeit, működésük jellemzőit, beépítési lehetőségeit. Legyen képes ismertetni a biztonsági szelepek, szerelvények feladatait, működési elvét. Ismerje a tartályok jellemzőit.
6.1.2. Szivattyúzási alapismeretek	Legyen képes ismertetni a szivattyúzási alapismereteket, szivattyúk szerkezeti kialakítását, szerelését. Legyen képes ismertetni a szivattyúk feladatát, csoportosítását, működési alapelveit. Legyen képes ismertetni a fűtési rendszerekben alkalmazott szivattyúk fajtáit.
6.1.3. Ventilátorok fogalma, ismerete, fajtái	Legyen képes ismertetni a ventilátorok szerkezeti kialakítását, szerelését elméleti síkon. Legyen képes ismertetni a ventilátorok feladatát, csoportosítását, működési elvét. Ismerje a légtechnikában alkalmazott ventilátorok fajtáit.
6.1.4. Hőtermelő berendezések	Legyen képes ismertetni a hőtermelő berendezések szerkezeti elemeit, csoportosítását tüzelőanyag szerint. Legyen képes ismertetni a levegőellátás, égéstermék elvezetés megoldásait elméletben.

7. Épületgépészeti munkabiztonsági és környezetvédelmi feladatok

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
7.1. Munkaterület munkavédelme	
7.1.1. Baleset és munkahelyi baleset alapfogalmai	Legyen képes ismertetni a baleset és a munkahelyi baleset fogalmát, a munkahelyi balesetek és a foglalkozási megbetegedések fajtáit.
7.1.2. Munkahelyi biztonsági jelzések ismerete	Legyen képes ismertetni a munkahelyen alkalmazott biztonsági jelzéseket, biztonsági és egészségvédelmi jelzést, biztonsági színek jelentését.
7.1.3. Épületgépészeti berendezések biztonsági rendszerei, anyagmozgatás, tárolás	Legyen képes ismertetni a nyomástartó berendezések biztonságtechnikáját, a nyomástartó berendezések biztonsági szerelvényeit. Tudja alkalmazni a magasban végzett munka, létrák, állványok, kezelőjárdák biztonságtechnikai

	előírásait, ellenőrzéseit a munkavégzés előtt. Ismerje a kézi és gépi anyagmozgatás szabályait. Ismerje a munkavégzés során, valamint a telephelyen használt anyagok, eszközök biztonságos tárolását.
7.2. Tűz elleni védekezés	
7.2.1. Tűzoltás módjai, tűzoltó eszközök	Ismerje a tűzoltás módjait, tűzoltó eszközöket, az éghető anyag eltávolításán alapuló módot, az oxigén elvonásán alapuló módot, az éghető anyag hőmérsékletének csökkentésén alapuló oltási módot. Legyen képes ismertetni a tüzelő- és fűtőberendezések működtetésének tűzvédelmi előírásait. Ismerje a nyílt lánggal végzett munkavégzés biztonságtechnikáját. Legyen képes ismertetni a gázhegesztés és az ívhegesztés biztonsági előírásait.
7.3. Környezetvédelem	
7.3.1. Hulladékok kezelése, fajtái	Ismerje a hulladékok kezelését, a hulladékok szelektív összegyűjtését, hulladékok előkezelését, átmeneti tárolását, hulladékok elszállítását, hulladékok feldolgozását, hulladékok végleges elhelyezését.
7.3.2. Épületgépészeti munkafolyamatok környezetkárosító hatásai, megelőzésük	Ismerje az épületgépészeti munkafolyamatoknál a veszélyek megelőzését, illetve környezetkárosító hatásuk csökkentése érdekében teendő intézkedéseket.
7.4. Az elsősegélynyújtás általános szabályai	
7.4.1. Elsősegélynyújtás alapismeretek	Tudja, mik a teendők a baleset helyszínén. Ismerje az eszméletlen beteg ellátásának, (légútbiztosítás) módját. Ismerje a stabil oldalfekvést.
7.5. Sérülések ellátása	
7.5.1. Vérzéstípusok jellemzői	Ismerje a hajszáleres vérzés, visszeres vérzés, ütőeres vérzés ellátásának menetét.
7.5.2. Elsősegélynyújtás vérzések esetén	Ismerje a sebek ellátási lehetőségeit, tudja alkalmazni a nyomókötetést, ismerje az artériás nyomáspontokat.
7.5.3. Égési sérülések osztályozása.	Legyen képes ismertetni az elsősegélynyújtás lehetőségeit égés, fagyás által okozott sérülések esetén.

7.5.4. Mérgeзések ismerete	Legyen képes ismertetni a szén-dioxid (CO ₂) mérgeзést, szénmonoxid (CO) mérgeзést, benzinmérgeзést, metilalkoholmérgeзést.
7.5.5. Egyéb munkahelyi sérülések ismerete.	Legyen képes ismertetni az idegen test okozta sérüléseket, a Heimlich-féle műfogást, a csontok, ízületek sérüléseit: nyílt, zárt sérüléseket: rándulás, ficam, törés. Legyen képes ismertetni a fektetési módokat, a Rautek-féle műfogást. Ismerje fel az ájulást, epilepsziás rohamot, szívinfarktus gyanút, alacsony vércukorszint miatti rosszullétet, sokkot. Ismerje az elsősegélynyújtó feladatait villamos áram okozta sérülések esetén.

8. Elektrotechnika

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
8.1. Elektrotechnika alapjai	
8.1.1. Elektrotechnikai alapfogalmai	Legyen képes ismertetni az elektrotechnikai alapfogalmakat.
8.1.2. Elektromos jelenségek és azok okai	Ismerje a villamos feszültség, a villamos áram, villamos teljesítmény fogalmát. Legyen képes ismertetni a villamos áram hatásait. Ismerje az áramnemek jellemzőit. Legyen képes ismertetni az egyszerű villamos áramkört.
8.2. Egyenáramú körök és hálózatok	
8.2.1. Áramkörök ismerete	Ismerje a villamos áramkör részeit. Legyen képes ismertetni a villamos munkát, villamos teljesítményeket.
8.2.2. Ellenállások, kapcsolások ismerete	Ismerje az Ohm törvényt. Ismerje az ellenállások kiviteli formáit. Tudja az ellenállások soros-, párhuzamos- és vegyes kapcsolásait, az áramosztó és feszültségosztó kapcsolásokat, Kirchhoff törvényeket.
8.3. Váltakozó áram alapfogalmai, -körök, -hálózatok	
8.3.1. Váltakozó áram alapfogalmai	Ismerje a váltakozó feszültség és áram jellemzőit. Legyen képes ismertetni a villamos fogyasztók viselkedését váltakozó áramú körökben. Ismerje a fáziseltolást, látszólagos teljesítményt, hatásos teljesítményt, meddő teljesítményt. Ismerje a háromfázisú hálózatokat, érintésvédelmi

	kapcsolásokat.
8.4. Villamos forgógépek	
8.4.1. Forgógépek ismerete	Ismerje a mágnesességet, transzformátorokat és üzemállapotaikat. Legyen képes ismertetni a forgógépeket, felépítésüket. Ismerje az aszinkronmotorokat és az egyenáramú forgógépeket.
8.5. Elektronika	
8.5.1. Áramkörök fogalma, fajtái	Ismerje az erősítő áramkörök, logikai áramkörök alapjait, digitális jelfeldolgozó áramkörök működését, alapjait. Ismerje a memóriákat, mikroprocesszorokat, programozható logikai vezérlőket.
8.6. Elektronikai gyakorlat	
8.6.1. Elektronikai alapismeretek	Ismerje a gyártási és technológiai rajzok dokumentumait. Ismerje a méréstechnikai alapokat, elektronikai alapjait.
8.6.2. Áramkörök, logikai hálózatok	Ismerje az erősítő áramköröket, elektronikai alapáramköröket, kombinációs logikai hálózatokat, szekvenciális logikai hálózatokat.
8.6.3. Áramkörök készítése	Legyen képes ismertetni méréseket, hibajavítás végzését.
8.7. Villamos mérések	
8.7.1. Méréstechnikai alapismeretek, mérőműszerek	Ismerje a méréstechnikai alapokat. Ismerje az elektromechanikus mérőműszereket és elektronikus mérőműszereket. Legyen képes jegyzőkönyvet készíteni a mérésekről.

9. Irányítástechnika

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
9.1. Vezérlés- és szabályozástechnikai ismeretek	
9.1.1. Irányítástechnikai alapfogalmak	Ismerje az irányítástechnikai alapfogalmakat, az irányítástechnikai szerveket, tagokat.
9.1.2. Irányítástechnika, folyamatábrák ismerete	Ismerje a számítógéppel támogatott technológiákat. Tudja alkalmazni a folyamatábrákat, diagramot, nomogramot.

9.2. Érzékelők és vezérelt eszközök illesztése	
9.2.1. Érzékelős és vezérelt eszközök ismerete	Legyen képes ismertetni az érzékelők működését.
9.2.2. Átalakítók fajtái	Ismerje az ellenállás változáson alapuló átalakítókat, termoelektromos átalakítókat, induktív átalakítókat, kapacitív átalakítókat, piezoelektromos átalakítókat, AD-DA átalakítókat, nem villamos mennyiségek átalakítását villamos jellé.
9.3. Vezérlés- és szabályozástechnika	
9.3.1. Szabályozó és vezérlőkörös készülékek szerelése	Ismerje a szabályozó körök készülékeinek szerelését. Ismerje a vezérlőkörök készülékeinek szerelését.

II. A VIZSGA LEÍRÁSA KÖZÉPSZINTEN

A vizsga részei

Középszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc
100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	Szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	NINCS

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga			Szóbeli vizsga
180 perc			15 perc
Feladatlap			„A” és „B” altétel kifejtése
Rövid választ igénylő feladatok	Számítást igénylő feladatok	Kifejtést igénylő feladatok	
40 pont	30 pont	30 pont	
100 pont			50 pont

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsga célja, hogy ellenőrizhető képet adjon a vizsgázó szakmai tudásáról az ismeretek, a képességek és az alkalmazás, valamint a rajzi kommunikáció tekintetében egyaránt. A vizsgázó a rendelkezésre álló időt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között, és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Ha az egyes feladatokhoz egyéb információkra, segédanyagokra, pl. adatokra, táblázatokra van szükség, azt a feladatsornak mindig tartalmaznia kell.

Az írásbeli feladatok egy része egyszerű, rövid válaszokat igénylő feladatokból áll, másik része egyszerű számítási feladat (épületgépészeti alapszámítások), harmadik része egy-egy feladatának ismertetése, felsorolása, rövid kifejtése, fogalommeghatározása, egyszerű ábrázolása (vázlat).

Az írásbeli vizsgán az alábbi témakörökről történik átfogó számadás:

- Csőszerezés előkészítése:
 - csőszerezés előkészítése elméletben.
- Vezetékhálózat kialakítása:
 - vezetékhálózat kialakítása elméletben.
- Csőhálózat üzembe helyezése:
 - csőhálózat üzembe-helyezési alapismeretek.
- Épületgépészeti alapfogalmak:
 - épületgépészeti alapfogalmak elmélete,
 - épületgépészeti alapfogalmak gyakorlata.
- Épületgépészeti dokumentációk:
 - épületgépészeti dokumentációk elmélete,
 - épületgépészeti dokumentációk gyakorlata.
- Épületgépészeti rendszerelemek:
 - épületgépészeti rendszerelemek ismerete.
- Épületgépészeti munkabiztonsági és környezetvédelmi feladatok:
 - munkaterület munkavédelme,

- tűz elleni védekezés,
 - környezetvédelem,
 - elsősegélynyújtás általános szabályai,
 - sérülések ellátása.
- Elektrotechnika:
- elektrotechnika alapjai,
 - egyenáramú körök és hálózatok,
 - váltakozó áram alapfogalmai, -körök, -hálózatok,
 - villamos forgógépek,
 - elektronika,
 - elektronikai gyakorlat,
 - villamos mérések.
- Irányítástechnika:
- vezérlés- és szabályozástechnikai ismeretek,
 - érzékelők és vezérelt eszközök illesztése,
 - vezérlés- és szabályozástechnika.

A központi írásbeli feladatsor ismeretanyagának összeállítása az általános és részletes követelményeken alapul. A feladatok egy feladatlapon kerülnek összeállításra.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelés a központilag összeállított javítási-értékelési útmutató kötelező előírásai alapján történik. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat a javítási-értékelési útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontszám tovább nem bontható.

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A szóbeli vizsgarész a tételsorból húzott két altétel („A” és „B”) kifejtéséből áll. Az egyes altételek kifejtésébe, azok címének megfelelően, a vizsgázónak be kell építenie gyakorlati példákat, az altételhez kapcsolódó rajzi vázlatokat kell készítenie.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli tételsor 20-25 tételből áll. A tételek 20-25%-át évente cserélni kell.

A szóbeli tétel két altételből áll. A vizsgázónak mindkét altételből húznia kell egyet.

Témakörök:

„A” altétel:

- Csőszerelés előkészítése:
 - csőszerelés előkészítése elméletben,
 - csőszerelés előkészítése gyakorlatban.
- Vezetékhálózat kialakítása:
 - vezetékhálózat kialakítása elméletben,
 - vezetékhálózat kialakítása gyakorlatban.

- Csőhálózat üzembe helyezése:
 - csőhálózat üzembehelyezési alapismeretek.
- Épületgépészeti alapfogalmak:
 - épületgépészeti alapfogalmak elmélete.
- Épületgépészeti dokumentációk:
 - épületgépészeti dokumentációk elmélete,
 - épületgépészeti dokumentációk gyakorlata.
- Épületgépészeti rendszerelemek:
 - épületgépészeti rendszerelemek ismerete.

„B” altétel:

- Épületgépészeti munkabiztonsági és környezetvédelmi feladatok:
 - munkaterület munkavédelme,
 - tűz elleni védekezés,
 - környezetvédelem,
 - elsősegélynyújtás általános szabályai,
 - sérülések ellátása.
- Elektrotechnika:
 - elektrotechnika alapjai,
 - egyenáramú körök és hálózatok,
 - váltakozó áram alapfogalmai, -körök, -hálózatok,
 - villamos forgógépek,
 - elektronika,
 - villamos mérések.
- Irányítástechnika:
 - vezérlés- és szabályozástechnikai ismeretek,
 - érzékelők és vezérelt eszközök illesztése,

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli vizsgán a fogalmak szabatos definiálását, a megszerzett ismeretek felhasználásával az összefüggések magyarázatát, alkalmazását is értékeli.

Az értékelési útmutató rögzíti az egyes altételek kifejtésének elvárt tartalmi összetevőit és az ezekre adható, altételenként 30, illetve 20 pont felosztásával kialakított maximális részpontszámokat, amely alapján a feleletet értékelni kell.

A szóbeli felelet értékelése az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	Pontszám		
	„A” altétel	„B” altétel	Összesen
Feladat megértése, a lényeg kiemelése.	4 pont	2 pont	6 pont
Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása.	6 pont	4 pont	10 pont
Tények, jelenségek, folyamatok ismerete és alkalmazása, magyarázása.	6 pont	4 pont	10 pont

Összefüggések értelmezése.	5 pont	4 pont	9 pont
Megfelelően felépített, világos, szabatos előadásmód.	5 pont	4 pont	9 pont
Szaknyelv alkalmazása.	4 pont	2 pont	6 pont
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	30 pont	20 pont	50 pont

19. Az R. Melléklet GÉPÉSZET ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete az I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK címet megelőzően a következő címekkel egészül ki:

„I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK KÖZÉPSZINTEN

A gépészet ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy részletes érettségi vizsgakövetelményei a IX. Gépészet ágazat alábbi szakképesítéseinek közös szakmai tartalmát veszik alapul:

- 54 863 01 Fegyverműszerész,
- 54 521 03 Gépgyártástechnológiai technikus,
- 54 523 04 Mechatronikai technikus.

A) KOMPETENCIÁK

1. Szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédképesség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Kommunikáció szakmai nyelven	Tudja megfelelő helyen és módon alkalmazni a szakmai fogalmakat. Legyen képes a fogalmak jelentésváltozatainak megkülönböztetésére.
1.2. A szakmai fogalmakkal az ismeretanyag bemutatása, értelmezése	Legyen képes önálló előadásmóddal a szakmai kifejezések helyes alkalmazására.

2. Ismeretek helyén való alkalmazása

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Ismeretek alkalmazása	Tudja összekötni az elméletben elsajátított ismereteit a gyakorlati alkalmazásokkal. Lássa át adott helyzetben a témához kapcsolódó összefüggéseket.

2.2. Információ források kezelése	Tudja megszerezni a kapott információkat, valamint tudja alkalmazni térben és időben az adott feladatokhoz.
-----------------------------------	---

3. Rendszerező képesség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Elvonatkoztatás képessége	Ismerje fel és tudja alkalmazni a tények és törvényszerűségek közötti összefüggéseket.
3.2. Lényegkiemelés	Legyen képes lényeges és kevésbé lényeges szempontok megkülönböztetésére. Legyen képes információk szétválogatására szakmai szempontok alapján.

B) TÉMAKÖRÖK

1. Munkavédelem

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Munkabiztonság	Tudja a munkavédelem – célját, alapfogalmait, területeit, – szervezeti és jogi kérdéseit. Ismerje – a munkavégzés tárgyi és személyi feltételeit, – a munkahelyen alkalmazott biztonsági jelzéseket. Tudja – a baleset és a munkabaleset fogalmát, fajtáit, – a munkabalesetek bejelentését, nyilvántartását és kivizsgálását. Ismerje – a veszélyforrások kialakulását, – a foglalkozási ártalmak fajtáit. Ismerje – az egyéni és kollektív védelmet, – a személyi védőfelszerelésekkel szemben támasztott követelményeket. Ismerje a munkavédelmi oktatással kapcsolatos előírásokat, annak dokumentálását. Tudja a kézi és gépi anyagmozgatást, az anyagtárolás szabályait.

	Tudja a villamos berendezések üzemeltetésének biztonsági szabályait.
1.2. Tűzvédelem	Tudja meghatározni – az égés feltételeit, az anyagok éghetőségét, – a tűzveszélyességi osztályokat, tűzveszélyes anyagokat, – a tűzjelzés módjait, teendőket tűz esetén, – a tűzoltás lehetőségeit, a tűzoltó eszközöket, – a gépek, berendezések tűzvédelmi előírásait, – a tüzelő- és fűtőberendezések elhelyezésének tűzvédelmi előírásait, – a műszaki mentést.
1.3. Környezetvédelem	Ismerje – a környezetvédelem területeit, – a környezetszennyezés eseteit, fajtáit, a védekezés lehetséges módjait, – az épített környezet védelmét, – a természetvédelmet, – a vízszennyezést, – a levegőszennyezést, – a hulladékok keletkezését, csoportosítását eredetük, halmazállapotuk, illetve fajtájuk szerint, – a szelektív hulladékgyűjtést, tárolást, – a hulladékok feldolgozását, újrahasznosítását, – a veszélyes hulladékok fogalmát, megkülönböztetett kezelését, tárolását, szállítását.

2. Gépészeti alapoó feladatok

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Műszaki dokumentációk	Ismerje a gépészeti technológiai dokumentációkat mint információhordozókat, azok formai és tartalmi követelményeit. Ismerje a rajztechnikai alapszabványokat, előírásokat. Legyen képes a síkmértani szerkesztéseket, lemeztárgy szerkesztett rajzát elkészíteni. Tudja a sík- és térmértan közös alapfogalmait. Ismerje az egy, kettő és három képsíkos képsíkrendszer felépítését, fogalom- és jelölésrendszerét. Ismerje a térelemeket, és legyen képes azokat a

	képsíkokon ábrázolni. Ismerje az illeszkedés (pont-egyenes) és metszés (egyenes-egyenes) alapeseteit. Ismerje kitérő egyenesek esetében a láthatóság eldöntését. Ismerje az európai vetítési rendszert és a vetületrendet. Tudja a vetületi ábrázolás szabályrendszerét, és legyen képes ilyen ábrázolási módokra. Ismerje a síklapú testeket és a forgástesteket, és legyen képes ezeket ábrázolni. Ismerje a szabályos síklapú és forgástestek síkmetszésével létrejövő metszeti idomokat. Legyen képes a kocka, az egyenes hasáb, a gúla, a henger és a körkúp síkmetszésének szerkesztésére. Tudja a síklapokkal határolt testek felületi hálójának szerkesztését. Tudja az axonometrikus ábrázolást, és legyen képes csonkolt kocka és hasáb ábrázolására. Legyen tisztában az áthatás, áthatási vonal, áthatási görbe fogalmával. Ismerje a síklapú testek és a forgástestek áthatását. Ismerje a síklapú test és forgástest áthatását. Ismerje fel az áthatásokat alkatrészrajzokon. Ismerje az összeállítási és részletrajzokat. Tudja – a metszet és a szelvény fogalmát, – a metszet- és szelvényábrázolások formai követelményrendszerét, – a metszetek csoportosítását (egyszerű és összetett metszetek), – a különleges metszeti ábrázolásokat, – a szelvények fajtáit és elhelyezési lehetőségeit a rajzokon, – a metszet és szelvény alkalmazásának szabályait. Legyen képes metszetek és szelvények ábrázolására. Ismerje a géprajzi egyszerűsítéseket, különleges ábrázolási módokat. Ismerje – a méretmegadás formai követelményrendszerét, – a mérethálózat felépítését, különleges méretmegadásokat, – a mérethálózat fogalmát, a méretek típusait, – a mérethálózat felépítésének elveit.
--	---

	Legyen képes alkatrészrajzokon mérethálózatot készíteni.
2.2. Szakrajz	Tudja a felületi minőség fogalmát, a felület egyenetlenségeit, Ismerje a felületi érdesség geometriai jellemzőit. Ismerje és legyen képes alkalmazni a felületi minőség megadására szolgáló rajzjeleket. Tudja, hogy milyen összefüggés van a tűrés előírása és a felületi érdesség között. Tudja és alkalmazza a tűrések és illesztések jelölésrendszerét. Ismerje és tudja használni a tűréstáblázatokat, és legyen képes a táblázatok alapján illesztési számítási feladatok megoldására alaplyukrendszerben. Ismerje az alak- és a helyzettűrések fajtáit és jelöléseit, legyen képes azokat értelmezni, illetve megadni adott alkatrészrajzon. Ismerje a jelképes ábrázolásokat, és legyen képes értelmezni azokat alkatrészrajzokon és összeállítási rajzokon: – a rugók ábrázolása, – a bordás tengelykötés és ábrázolása, – a hegesztett kötések ábrázolása, – a hegesztési varratok jellemzői, rajzjelei, – a hegesztett kötések rajzi jelölései, méretmegadásai, – a forrasztott és ragasztott kötések jelölései, – a nem oldható kötések jelképes ábrázolásai, – a fogazott alkatrészek (fogaskerek) műhelyrajzának követelményei, – csövek és csökötések bemutatása, ábrázolásai. Ismerje a jelképes ábrázolásokat, és legyen képes értelmezni és alkalmazni azokat alkatrészrajzokon és összeállítási rajzokon: – a csavarmenetek és csavarok jelképes ábrázolása, – az orsómenet és anyamenet jelölése, – a csavarmenetek méretmegadása, – a gördülőcsapágyak ábrázolásának módjai, – a fogazott alkatrészek jelképes ábrázolásai, – a fogazatok jellemző adatai, méretei, – csővezetékek rajzjelei. Ismerje a műhelyrajzok és a technológiai rajzok fajtáit és jellemzőit, követelményeit.

	Tudja a rajzkészítési és rajzszámozási rendszereket.
2.3. Géprajzi ismeretek	Ismerje az egyszerű gépészeti műszaki rajzokat. Ismerje az egyszerű alkatrészek, szerkezeti egységek, művelet-, illetve szerelési terveit. Tudja a technológiai sorrend fogalmát, tartalmát. Tudja a technológiai jellegű rajzok készítésének szabályait (dokumentációkészítés, technológiai elemek rajzjelei, ábrázolási szabályai). Tudja értelmezni a gépek kinematikai ábráit, fordulatszám és erőfolyam ábráit.
2.4. Gépészeti alapmérések	Tudja a gépészeti alapmérések alapfogalmait: – a mérés, ellenőrzés fogalmát, – a mérés folyamatát, – a mérési módszereket, – a mértékegységeket, – a tűrést, az illesztést. Ismerje a mérési dokumentumokat: – a mérési utasítást, – a mérési jegyzőkönyvet, – a műszaki rajzok készítésének lépéseit, olvasását, értelmezését. Ismerje a mérés eszközeit: – a mérőeszközök csoportosítását, – az értékmutató műszerek kijelző elemeit, – a mérőeszközök (műszerek) metrológiai jellemzőit, – a mérőeszközök kiválasztásának szempontjait, – a mérési segédeszközöket. Ismerje a mérési hibákat, azok csoportosítását, keletkezését, megelőzését. Legyen képes bemutatni – a hosszméretek mérését, ellenőrzését, – a hossz mérés eszközeinek csoportosítását, – az egyszerű hosszúságmérő eszközöket, – az egyértékű mértékeket, – a tolómérőt, – a mikrométert, – a passzamétert, – a mérőórát, – a finomtapintókat, – az optikai hossz mérő-eszközöket. Ismerje a szögek mérését és ellenőrzését:

	– a szögmértékeket, – a mozgószáras szögmérőket, – a szögmérést közvetett eljárással, – a szögmérést optikai úton, – a szintezőket, – a kúpszögmérést. Tudja az alak- és helyzetpontosság mérését, ellenőrzését. Tudja a felületi érdesség ellenőrzését, mérését.
2.5. Anyagismeret	Ismerje – az anyagok mikroszerkezetét, – a mikroszerkezet és a tulajdonságok kapcsolatát, – a fémes kötésű anyagok tulajdonságait. Tudja – az ipari anyagok csoportosítását, – alkalmazásuk szerint, – a halmazállapotuk szerint, – az eredetük szerint, – felhasználás szerint. Tudja – az anyagok tulajdonságait, – a fizikai tulajdonságokat, – a kémiai tulajdonságokat, – a mechanikai tulajdonságokat, – a technológiai tulajdonságokat. Tudja – a fémek és az ötvözetek tulajdonságait, – a színfémek (tisztá fémek) tulajdonságait, – a színfémek előfordulását, – a színfémek előállítását, – a színfémek kristályosodását, – az ötvözetek kristályosodását, – az egyensúlyi diagramokat, – a Fe-C diagramot, Fe-Fe₃C diagramot és az ikerdiagramot. Ismerje az ipari vasötvözeteket: – az acélok és az öntöttvasak csoportosítását, felhasználási területeiket, – a hűtési sebesség hatását az acélok szövetszerkezetére, tulajdonságaira,

	– az ötvözőelemek hatását az acélok szövetszerkezetére, tulajdonságaira, – a legfontosabb acélfajták alkalmazási területeit, kiválasztás szempontjait. Ismerje a nem vasalapú fémes szerkezeti anyagokat: – a könnyűfémeket és ötvözteiket (alumínium, magnézium, titán), – a nehézfémeket és ötvözteiket (fekete fémeket és ötvözteiket: nikkel, szilícium, mangán, króm, volfrám, vanádium; színesfémeket és ötvözteiket: réz, ón, ólom, horgany). Ismerje a kerámiákat: – a hagyományos kristályos oxidkerámiákat (szilikátkerámiákat), – az üveget, – a műszaki kerámiákat. Ismerje a kompozitokat. Ismerje a szinterelt szerkezeti anyagokat. Ismerje – a szerves ipari anyagokat, – a fát és ipari felhasználását, – a papírt és ipari felhasználását, – a gumit és ipari felhasználását, – a szálanyagokat és ipari felhasználásukat, – a bőrt és ipari felhasználásukat, – a műanyagokat (természetes alapú műanyagokat, mesterséges alapú műanyagokat) és a műanyagok feldolgozási technológiáit. Ismerje az ipari segédanyagokat: – a kenőanyagokat, – a hő-, hangszigetelő anyagokat, tűzálló anyagokat, tömítőanyagokat, – csapágyanyagokat. Ismerje a korrózió elleni védelmet: – a korrózió fajtáit, – a korrózió elleni védekezés módjait. Tudja – a hőkezelés fogalmát, feladatát, célját, – a hőkezelés szakaszait, – a hőkezelés csoportosítását. Tudja az ipari vasötvözetek hőkezeléseit: - az acélok hőkezeléseit:
--	---

	- a teljes keresztmetszetű hőkezeléseket: - egyneműsítő hőkezelések: feszültségcsökkentés, újrakristályosítás, lágyítás, diffúziós izzítás, - keményítő hőkezelések: martenzites (közönséges) edzés, különleges edzés, - szívósságfokozó hőkezelések: nemesítés, normalizálás, patentírozás. - a felületi hőkezeléseket: - összetételt nem változtató módszerek: lángedzés, indukciós edzés, mártóedzés, - összetételt változtató: betétedzés, nitridálás, egyéb termokémiai kezelések. - az öntészeti vasak hőkezeléseit: - a szürkevas hőkezeléseit: feszültségcsökkentő izzítás, lágyítás, keményítő hőkezelések, szívósságfokozó hőkezelések - a fehérvas hőkezelése: temperálás (fekete, fehér).
2.6. Anyagvizsgálat	Tudja az anyaghibákat feltáró vizsgálatokat: – a jellegzetes hibákat, – a hibakimutatás lehetőségeit, – a darab felületén lévő hibák kimutatására alkalmasakat: - vizuális megfigyelést, - mágneses repedés vizsgálatot, - penetráló folyadékos vizsgálatot, – a belső hibák kimutatására alkalmasakat: - röntgen vizsgálatot, - γ sugárzó izotópos vizsgálatot, - ultrahangos vizsgálatot. Ismerje a metallográfiai, fémtani vizsgálatokat: – a nem fémes zárványok meghatározását acélokban: - lépcsős próbát, - kéktöret próbát, – a Baumann féle kénlenyomatot, – a maratásos vizsgálatokat, – az edzett töretpróbát. Tudja a mechanikai tulajdonságok vizsgálatát: – a szilárdsági vizsgálatokat és az azokkal meghatározható jellemzőket, a vizsgálatok jegyzőkönyvezését (legyen képes ezekkel kapcsolatos számításokat elvégezni, a velük

	kapcsolatos diagramokat értelmezni): - szakítóvizsgálat, - nyomóvizsgálat, - hajlító vizsgálat, - ütve-hajlító vizsgálat, – a keménységméréseket és az azokkal meghatározható jellemzőket, a vizsgálatok jegyzőkönyvezését (legyen képes ezekkel kapcsolatos számításokat elvégezni, a velük kapcsolatos diagramokat értelmezni): - statikus vizsgálatokat (Brinell-féle, Vickers-féle, Rockwell-féle), - dinamikus vizsgálatokat (Poldi-féle, Shore féle). Tudja a technológiai tulajdonságok vizsgálatát és az azokkal meghatározható jellemzőket: – melegalakíthatósági vizsgálatok, – hidegalakíthatósági vizsgálatok, – mélyhúzás, – csészehúzás, – huzalok csavaró vizsgálat, – hajlító vizsgálat, – hajtogató vizsgálat, – fémcsővek alakíthatóságának vizsgálat, – edzhetőségi vizsgálat.
2.7. Anyagjelölések	Tudja a szabvány fogalmát, a magyar és a nemzetközi szabványok jelölését. Ismerje a szabványok, műszaki táblázatok, gyártmánykatalógusok értelmezését, használatát. Tudja az ötvözők és szennyezők hatását az acélok tulajdonságaira. Tudja az acélok és a vas- és acélöntvények osztályozását és jelöléseit a MSZ és EN szerint. Ismerje: – az alumínium ötvöző anyagait, ötvözeteinek osztályozását és jelöléseit az MSZ és EN szerint, – a réz ötvöző anyagait, ötvözeteinek osztályozását és jelöléseit az MSZ és EN szerint, – az ón, ólom és a horgany ötvöző anyagait, ötvözeteinek osztályozását és jelöléseit az MSZ és EN szerint.

2.8. Gépezeti szerelés	Tudja a szerelési dokumentációk összeállításait: – a szerelési családfa felépítését, elemeit, – a szerelési vázlatot, – a szerelési módszereket, – a szerelési tervek készítését, – a szerelési sorrendtervet, – a szerelési művelettervet, – a szerelés szervezését, – a szerelési műveleti utasítást, – a gyártási és a szerelési költségek kapcsolatát, – a gyártásra, szerelési és javítási technológiára vonatkozó munka-, baleset-, tűz- és környezetvédelmi utasítások előírásait. Tudja a szerelés során alkalmazott kötő gépelemeket, gépipari kötéseket: – a sajtolókötést, – a zsugorkötést, – az anyaggal- és alakkal záró kötéseket, – a csavarkötést. Ismerje a szerelés gépeit, Tudja a gépelemek szerelésének technológiáit: – a gördülőcsapágyak fel- és leszerelését tengelyvégre, tengelyvégről és csapágyházba, csapágyházból, – az ékszíjtárcsák, fogaskerekek tengelyre fel- és leszerelését, reteszek illesztését, – a hengeres fogaskerekek és kúpkerekek szerelését, – a tengelykapcsolók és kilincsművek szerelését, javítását, – a gépek, gépegységek, szerkezetek szerelését, javítását, – a szerelésnél és javításánál alkalmazott szerszámokat, készülékeket és műszereket.
2.9. Kézi forgácsolás	Tudja az előrajzolás célját, szerszámait, az előrajzolás (síkbeli, térbeli) folyamatát. Ismerje a kézi forgácsoló műveleteket (darabolás, hajlítás, fűrészelés, reszelés, köszörülés, fúrás, súllyesztés, dörzsárazás, hántolás, csiszolás, menetvágás, menetfúrás). Ismerje az egyengetés célját, szerszámait, eszközeit,

	gépeit, a különböző profilok egyengetését. Ismerje a forgács nélküli alakítási technológiák alkalmazását, az alkalmazott gépeket, eszközöket, szerszámokat. Ismerje a darabolás szerszámain, műveleteit. Ismerje a vágást és nyírást egyenes és görbe vonal mentén. Ismerje a kézi és gépi fűrészelést. Ismerje a lemezhajlítást. Ismerje a peremézést. Ismerje a domborítást, ívelést. Ismerje a megmunkálásokra alkalmas és a gépészeti szakmákban használatos anyagokat. Ismerje az alkatrészek illesztését: – reszeléssel, – dörzsárazással, – csiszolással. Ismerje a hántolás, dörzsárazás szerszámain, eszközeit. Ismerje a csiszoló és polírozó anyagokat, szerszámokat és gépeket.
2.10. Gépi forgácsolás I.	Tudja a gépi forgácsolás – alapfogalmait, – módjait, – alapeljárások gépeit, – szerszámain és azok élgeometriáját, – mozgásviszonyait, – forgácsképződés mechanizmusát, – technológiai adatainak meghatározását, – a forgácsolási paraméterek közötti összefüggéseket, – a gépüzemeltetés munkabiztonsági szabályait. Tudja – az esztergálás technológiáját, – a munkafolyamat mozgásviszonyait, – az esztergagép felépítését (egyetemes, revolver, automata esztergák), szerszámain, – a munkadarab befogását, – a hűtés és a kenés megoldásait. Ismerje az esztergakések fajtáit, részeit, élszögeit, befogásukat, élezését, mérését, ellenőrzését. Ismerje a jellegzetes esztergálási műveleteket: – hosszesztergálást, – síkesztergálást,

	– kúpesztergálást. Tudja a gyalulás, vésés technológiáját, szerszámain, a haránt- és hosszgyalugépek felépítését, működését. Ismerje a marás – technológiáját (palástmarás, homlokmarás, síkmarás), a munkafolyamat mozgásviszonyait, – gépeinek felépítését, működését. Képes legyen elvégezni egyszerűbb forgácsolás-technológiai számításokat elvégezni esztergálás, marás, gyalulás és vésés témakörben.
2.11. Gépi forgácsolás II.	Tudja köszörülés technológiáját (palástköszörülés, síkköszörülés, furatköszörülés), a munkafolyamat mozgásviszonyait. Ismerje a köszörűszerszámok kialakítását. Ismerje a köszörűgépek felépítését, működését. Ismerje a munkadarab felfogását köszörüléshez. Tudja a fúrás, furatmegmunkálás technológiáját, a munkafolyamat mozgásviszonyait. Ismerje a fúrógépek szerkezeti felépítését, működését. Ismerje a fúrás, menetfúrás, dörzsárazás szerszámain. Ismerje a fúrás során alkalmazott hűtési és kenési módokat. Képes legyen elvégezni egyszerűbb forgácsolás-technológiai számításokat elvégezni köszörülés és fúrás témakörben.
2.12. Műszaki mechanika	Tudja a statika alapfogalmait, alaptételeit és szerkesztési, illetve számítási eljárásait: – az erőket, erőrendszereket, – az eredő, egyensúlyozó erő fogalmát, – az erő forgatónyomatékát, a nyomatéki tételt és alkalmazását, – az erőpár fogalmát, erő áthelyezés módszerét, – a statika alaptételeit, azok alkalmazását, – a közös hatásvonalú, a párhuzamos és a közös pontban metsződő síkbeli erőrendszer eredőjét. Legyen képes a statikai alapismeretekkel kapcsolatos egyszerűbb feladatokat megoldani szerkesztéssel és számítással. Ismerje az egyensúlyi szerkezeteket: – az egyensúly szerkesztési és számítási feltételeit, – a szabadságfok, a kötöttség, a határozottság fogalmát, – a kényszereket és a bennük ébredő reakciókat.

	Legyen képes egyszerűbb kialakítású egyensúlyi szerkezetekkel kapcsolatos feladatokat megoldani szerkesztéssel és számítással. Ismerje – az egyszerű és összetett síkidomok súlypontjának meghatározásának módszereit, – az elsőrendű, statikai nyomatékot és meghatározását. Legyen képes súlypont-meghatározással kapcsolatos egyszerűbb feladatokat megoldani szerkesztéssel és számítással. Ismerje – a statikailag határozott kéttámaszú, illetve egyik végén befogott tartószerkezeteket, – a tartók fajtáit, gerendatartók jellemzőit, – a koncentrált erőkkel terhelt tartók reakcióit és igénybevételi ábráit, – állandó intenzitású megoszló terheléssel terhelt tartók reakcióit és igénybevételi ábráit, – a veszélyes keresztmetszet fogalmát és jelentőségét. Legyen képes a kéttámaszú, illetve egyik végén befogott tartókkal kapcsolatos egyszerűbb feladatokat megoldani szerkesztéssel és számítással. Ismerje a szilárdságtan témakörét, az igénybevételi módokat, a méretezési és ellenőrzési elveket, módszereket. Tudja – az igénybevételek Wöhler féle osztályozását, – az egyszerű és összetett igénybevétel fogalmát, – a normál és csúsztató feszültség fogalmát, – a határfeszültség, a biztonsági tényező és a megengedett feszültség fogalmát, – az egyes igénybevételek hatására ébredő mechanikai feszültségek fajtáját és meghatározásának módját, – az egyes igénybevételek hatására bekövetkező alakváltozások fajtáját és meghatározásának módját, – a normál és csúsztató feszültségek Hooke törvényét, a rugalmassági és a csúsztató rugalmassági tényezőt,
--	---

	– egyszerű síkidomok másodrendű, inercia nyomatékait, keresztmetszeti tényezőit. Legyen képes az igénybevételek hatására ébredő feszültségekkel és alakváltozásokkal kapcsolatos egyszerűbb feladatokat megoldani számítással. Ismerje – a húzó és nyomó igénybevételt, – az alakváltozást húzó és nyomó igénybevétel esetén, – a húzott rudak szilárdsági méretezését, ellenőrzését, – a nyomó igénybevételt, az alakváltozást nyomó igénybevétel esetén, – a nyomás különleges eseteit, a hőmérséklet-változás okozta húzó-nyomó igénybevételeket, a felületi és palástnyomást, – a túlnyomás alatt álló hengeres tartályok, a vékony falú hengeres tartályok és csővezetékek méretezését. Legyen képes a húzó és nyomó igénybevételekkel kapcsolatos egyszerűbb feladatokat megoldani számítással. Ismerje a hajlító igénybevételt: – a semleges szálak, a szélső szálak fogalmát, – a hajlítás alapegyenletét, – a feszültségmegoszlást a vizsgált keresztmetszetben hajlító igénybevétel esetén, – kéttámaszú és befogott tartók alakváltozásait hajlító igénybevétel esetén, – a méretezést, ellenőrzést, a terhelhetőséget hajlító igénybevétel esetén. Legyen képes a hajlító igénybevétellel kapcsolatos egyszerűbb feladatokat megoldani számítással. Ismerje a nyíró igénybevételt: – a tiszta nyírást, – az alakváltozást nyíró igénybevétel esetén, – a méretezést, ellenőrzést, terhelhetőséget nyíró igénybevétel esetén, – a hajlítással párosult nyírást. Legyen képes a nyíró igénybevétellel kapcsolatos egyszerűbb feladatokat megoldani számítással. Ismerje a csavaró igénybevételt:
--	--

	– a tiszta csavarást, – a csavaró feszültség meghatározását, – a csavarás alapegyenletét, – az alakváltozást csavaró igénybevétel esetén, – a méretezést, ellenőrzést, terhelhetőséget kör keresztmetszetű tengelyek és vastag falú csövek csavaró igénybevétele esetén. Legyen képes a csavaró igénybevétellel kapcsolatos egyszerűbb feladatokat megoldani számítással. Tudja az összetett igénybevételt: – az összetett igénybevétel fogalmát, fajtáit, – az egyirányú összetett igénybevételt, – a többirányú összetett igénybevételt. Legyen képes az összetett igénybevétellel kapcsolatos egyszerűbb feladatokat megoldani számítással. Ismerje az anyagok kifáradását, az ismételt igénybevételt a kifáradási jelenség okait, az anyagfáradást okozó terheléseket.
2.13. Gépelemek	Ismerje a gépészet területén alkalmazott oldható és nem oldható kötési módokat. Tudja a csavarokat és csavarkötéseket: – a csavarok funkcióját és fajtáit, – a menetprofilokat és a jellemző méreteket, – az erőhatásokat és nyomatékokat a csavarmenetekben, – a csavarkötés meghúzási nyomaték-szükségletét, – mozgató orsók emelési nyomaték-szükségletét, – a csavarok anyagát és gyártását, – a csavarokat, csavaranyákat és csavarbiztosításokat. Legyen képes a csavarokkal és csavarkötésekkel kapcsolatos egyszerűbb feladatokat megoldani számítással. Ismerje a csapszegeket, szegeket és a szabványos rögzítőelemeket. Ismerje a forgó alkatrészek oldható kötéseit: – az ékkötéseket, – a reteszkötéseket, – a kúpos kötést, – a bordás és profilos tengelykötéseket. Legyen képes a forgó alkatrészek oldható kötéseivel

	kapcsolatos egyszerűbb feladatokat megoldani számítással. Ismerje a szegecsket és szegecskötéseket: – a szegecskötés készítését és a szegecsfajtákat, – a szegecskötés igénybevételét és méretezését, – a különleges szegecsket. Legyen képes a szegecskötésekkel és szegecskötésekkel kapcsolatos egyszerűbb feladatokat megoldani számítással. Tudja a sajtoló és zsugorkötéseket illesztési előírásait. Ismerje a ragasztott, forrasztott és hegesztett kötések. Ismerje a tengelyeket: – a tengelyek alkalmazását és szerkezeti kialakítását, – a géptengelyek és szerkezetek anyagait, az anyagkiválasztás szempontjait, – az álló és forgó tengelyek igénybevételét és méretezését, – a statikus méretezést hajlításra, – a statikus méretezést csavaró igénybevételre, – a statikus méretezést összetett igénybevételre, – a tengelykialakítások gyártáshelyes megoldásait, a feszültséggyűjtő kialakítások csökkentésének lehetőségeit. Legyen képes a tengelyekkel kapcsolatos egyszerűbb feladatokat számítással megoldani. Ismerje a tengelykapcsolókat: – a tengelykapcsolók kiválasztásának általános szempontjait, – az erőzáró és alakzáró tengelykapcsolókat, – a merev tengelykapcsolókat, – a kiegyenlítő tengelykapcsolókat, – a rugalmas tengelykapcsolókat, – oldható kapcsolókat, – a különleges tengelykapcsolókat. Legyen képes a tengelykapcsolókkal kapcsolatos egyszerűbb számítási feladatokat elvégezni. Ismerje a sikló- és gördülőcsapágyakat: – a csapágyazás szükségességét, a kiválasztás szempontjait, – a radiális, axiális és radiál csapágyazásokat, – a Stribeck diagramot,
--	--

	– a siklócsapágyak súrlódási viszonyait és kenését, – a siklócsapágyak szerkezeti kialakítását és anyagait, – a gördülőcsapágyak fajtáit, – a gördülőcsapágy-táblázatok használatát, – a gördülőcsapágyak beépítését, illesztését és kenését, – a különleges gépiparban használatos csapágyazásokat. Legyen képes siklócsapágyakkal geometriai méretével kapcsolatos feladatokat számítással megoldani, gördülőcsapágyakat terhelés alapján táblázatból kiválasztani. Ismerje a tömítéseket: – a tömítések feladatát, – a nyugvó és mozgó tömítések fajtáit, – a tömítések anyagait, beépítési módjait. Ismerje a rugókat: – a rugók feladatát, rugóállandó, rugómerevség fogalmát, – a rugókarakterisztikákat, – a rugók fajtáit és igénybevételeket, – a rugók anyagát és gyártását, – a különleges rugókat. Legyen képes a rugókkal kapcsolatos egyszerűbb feladatokat megoldani számítással. Legyen képes elvégezni adott terhelés és a megengedett legnagyobb deformáció mértéke alapján a laprugó szilárdsági méretezését. Ismerje a lengéscsillapítókat: a lengéscsillapítók feladatát, csoportosításukat. Ismerje a fékeket: – a fékek feladatát, csoportosításukat, – az egy- és kétpofás fékeket, – a szalagfékeket, – a kúpos féket, – a tárcsás féket, – a lemezes fékeket, – a fékek működtetési módjait. Legyen képes a fékekkel kapcsolatos egyszerűbb feladatokat megoldani számítással. Ismerje a fogaskereket:
--	--

	– fogaskerek típusait, fajtáit, – fogaskerek jellemző részeit, – az evolvenst mint fogprofilt, valamint az evolvens kapcsolódási jellegzetességeit, – az alámetszést, határfogszámot, – a modul fogalmát, – az elemi, egyenes, hengeres külső és belső fogazatot, – a kompenzált, egyenes, hengeres külső fogazatot, – a fogaskerek geometriai jellemzőinek meghatározását, – tönkremeneteli módokat, – fogaskerek anyagait, – a fogaskerek gyártását. Legyen képes a fogaskerekkel kapcsolatos egyszerűbb feladatokat számítással megoldani. Ismerje a csöveket és csőszerelvényeket: – a csövek és csőszerelvények üzemviteli paramétereit, – a csövek anyagait és gyártását, – a csökötéseket és csőidomokat, – a csővezetékek áramlástan és szilárdsági méretezését, – a csőszerelvényeket. Legyen képes a csövekkel és csőszerelvényekkel kapcsolatos egyszerűbb feladatokat megoldani számítással.
2.14. Hajtások	Tudja a nyomatékszarmaztató hajtásokat: – a hajtástechnikai alapösszefüggéseket, teljesítmény, nyomaték, fordulatszám összefüggéseit, – az áttétel fogalmát, kiszámításának módjait, – a kényszerkapcsolatú hajtásokat, a kapcsolódás feltételeit: - a fogaskerék hajtást: - az elemi, egyenes, hengeres külső és belső fogazatú hajtást, - a kompenzált, egyenes, hengeres külső fogazatú hajtást, - a hengeres csigahajtást, - a lánchajtást,

	- a lánchajtás kialakítását, gépelemeit, elrendezési megoldásait, – a súrlódásos hajtásokat: - párhuzamos tengelyű, hengeres külső és belső dörzskerék-hajtást, - merőleges tengelyű hengeres dörzskerék-hajtást, - laposszíj-hajtást, - ékszíjhajtást, – az ipari hajtóműveket: - a feladatait, típusait, - a fokozatos, illetve a fokozat nélküli szabályozás lehetőségeit, - a fokozati tényező fogalmát. Legyen képes a hajtások méretezésével és a hajtóművekkel kapcsolatos számításokat elvégezni.
--	---

II. A VIZSGA LEÍRÁSA KÖZÉPSZINTEN

A vizsga részei

Középszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc
100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép, körző, vonalzó	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	vonatkozó szabványok a feladatba építve	NINCS

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga				Szóbeli vizsga
180 perc				15 perc
Feladatlap				Tételkifejtés „A”, „B”, „C”, „D” feladat
1. rész tesztfeladatok	2. rész kifejtő feladatok	3. rész szerkesztést igénylő feladatok	4. rész számítást igénylő feladatok	
15 pont	25 pont	20 pont	40 pont	
100 pont				50 pont

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsga az alábbiakban felsorolt témakörök átfogó számadása alapján történik a táblázatban meghatározott arányok szerint:

Rész	Témakörök	Aránya
1. rész – tesztfeladatok, melyek az alábbi feladattípusok lehetnek: - igaz/hamis állítás, - igaz/hamis állítás indoklással, - egyszerű feleletválasztás, - hibajavítás, - mondat kiegészítése, - hibakeresés, - kiválasztás (halmozás).	Munkabiztonság, tűzvédelem, környezetvédelem.	15%
2. rész – kifejtő feladatok, melyek az alábbi feladattípusok lehetnek: - felsorolás, - rövid kifejtés, - fogalommeghatározás.	Gépészeti alapmérések, anyagismeret, anyagvizsgálat, anyagjelölések, gépészeti szerelés, kézi forgácsolás, gépi forgácsolás I., gépi forgácsolás II., műszaki mechanika, gépelemek, hajtások.	25%

3. rész – szerkesztést igénylő feladatok, melyek az alábbi grafikai típusok lehetnek: - szerkesztési feladatok, - rajzkiegészítések, - szabadkézi vázlatok, - reprodukálás, - szabadkézi rajz.	Műszaki dokumentációk, szakrajz, géprajzi ismeretek.	20%
4. rész – számítást igénylő feladatok	Anyagvizsgálat, gépi forgácsolás I., gépi forgácsolás II., műszaki mechanika, gépelemek, hajtások.	40%

Az írásbeli feladatlapon tartalmi és formai jellemzői

A feladatok egy feladatlapon kerülnek összeállításra.

Az írásbeli feladatok tesztfeladatokból, kifejtő feladatokból, szerkesztést igénylő feladatokból és számítási feladatokból állnak:

- a tesztfeladatok száma: 4-6 db,
- a kifejtő feladatok száma: 8-10 db,
- a szerkesztést igénylő feladatok száma: 1-4 db,
- a számítást igénylő feladatok száma: 4-6 db.

Ceruza csak a rajzolást, szerkesztést igénylő feladatokhoz használható.

Az írásbeli feladatlapon értékelése

Az értékelés a központilag összeállított javítási-értékelési útmutató kötelező előírásai alapján történik.

Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat a javítási-értékelési útmutató tartalmazza.

A javítás során az útmutatóban meghatározott pontszám tovább nem bontható.

A számítást igénylő feladatoknál minden esetben fel kell írni a megfelelő összefüggést, majd behelyettesíteni a számértékeket, és elvégezni a szükséges számítási műveleteket.

A végeredménynél a mérőszám mellett fel kell tüntetni a mértékegységet is. Ha a részeknél nincs külön utasítás a mértékegységek vonatkozásában, a végeredményeket az SI alapegységeiben (m, s, kg, stb.), illetve ezek származtatott mértékegységeivel kifejezve (N, Pa, W, stb.) kell megadni.

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A szóbeli vizsga a gépészeti munkavédelem, a gépészeti alapozó feladatok témaköreinek bemutatását igényli a vizsgázóktól.

Munkavédelem témakörei:

- munkabiztonság,
- tűzvédelem,
- környezetvédelem.

Gépészeti alapozó feladatok témakörei:

- gépészeti alapmérések,
- anyagismeret,
- anyagvizsgálat,
- anyagjelölések,
- gépészeti szerelés,
- kézi forgácsolás,
- gépi forgácsolás I.,
- gépi forgácsolás II.,
- műszaki mechanika,
- gépelemek,
- hajtások.

A szóbeli vizsgarész a tételsorból húzott egy tétel kifejtéséből áll. A szóbeli tételek kifejtésébe azok címének megfelelően a vizsgázónak be kell építenie gyakorlati példákat.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli tételsor legalább 20 tételből áll. A szóbeli tételek címét és részleteit az előírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján kell meghatározni, és évente cserélni kell a tételek 25-30%-át.

A szóbeli tétel négy feladtból áll:

- „A” feladat a munkabiztonság, tűzvédelem, környezetvédelem, a gépészeti alapmérések, az anyagismeret, az anyagvizsgálat, az anyagjelölések ismereteire épül,
- „B” feladat a gépészeti szerelés, kézi forgácsolás, gépi forgácsolás I., gépi forgácsolás II. ismereteire épül,
- „C” feladat a műszaki mechanika ismereteire épül,
- „D” feladat a gépelemek és a hajtások ismereteire épül.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli vizsgán a fogalmak szabatos használatát, a megszerzett ismeretek felhasználásával az összefüggések magyarázatát, alkalmazását is értékeli.

Az értékelési útmutató rögzíti az egyes feladatok kifejtésének elvárt tartalmi összetevőit és az ezekre adható 50 pont felosztásával kialakított maximális részpontszámokat, amely alapján a feleletet értékelni kell.

Az egyes feladatok megoldására:

- „A” feladat esetén 10 pont,
- „B” feladat esetén 10 pont,
- „C” feladat esetén 10 pont,
- „D” feladat esetén 20 pont adható.

A szóbeli felelet értékelése az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	Pontszám				
	„A” feladat	„B” feladat	„C” feladat	„D” feladat	Összesen
Feladat megértése, a lényeg	2 pont	2 pont	2 pont	4 pont	10 pont

kiemelése.					
Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása.	2 pont	2 pont	2 pont	4 pont	10 pont
Tények, jelenségek, folyamatok ismerete és alkalmazása, magyarázása.	2 pont	2 pont	2 pont	4 pont	10 pont
Összefüggések értelmezése.	2 pont	2 pont	2 pont	4 pont	10 pont
Megfelelően felépített, világos, szabatos előadásmód.	1 pont	1 pont	1 pont	2 pont	5 pont
Szaknyelv alkalmazása.	1 pont	1 pont	1 pont	2 pont	5 pont
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	10 pont	10 pont	10 pont	20 pont	50 pont

20. Az R. Melléklet KOHÁSZAT ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete az I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK címet megelőzően a következő címekkel egészül ki:

„I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK KÖZÉPSZINTEN

A kohászat ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy részletes érettségi vizsgakövetelményei a X. Kohászat ágazat alábbi szakképesítéseinek közös szakmai tartalmát veszik alapul:

- 54 521 04 Kohászati technikus.

A) KOMPETENCIÁK

1. Szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédképesség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Kommunikáció szakmai nyelven	A szakmai fogalmak megfelelő helyen és módon történő alkalmazása.
1.2. A szakmai fogalmakkal az ismeretanyag bemutatása, értelmezése	Önálló előadásmód a szakmai kifejezések helyes alkalmazásával.

2. Rendszerező képesség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Elvonatkoztatás képessége	Tények és törvényszerűségek közötti összefüggések felismerése.
2.2. Lényegkiemelés	Lényeges és kevésbé lényeges szempontok megkülönböztetése.

3. Logikus gondolkodás

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Konvertáló képesség	A meglévő tudás átalakításával új ismeretek alkalmazása.
3.2. Logikai képesség	A meglévő információk közötti összefüggések felismerése.
3.3. Kombinatív képesség	A meglévő információk alapján a lehetőségek számbavétele.

B) TÉMAKÖRÖK

1. Anyagvizsgálatok

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Roncsolásos anyagvizsgálatok	Legyen tisztában az alábbi roncsolásos anyagvizsgálatok céljával, feladatával és elvégzésének a módjával: - szakító vizsgálat, - keménységmérések (Brinell, Rockwell, Vickers), - ütővizsgálat.
1.2. Roncsolásmentes anyagvizsgálatok	Ismerje az alábbi roncsolásmentes anyagvizsgálatok célját, feladatát és elvégzésének a módját: - Ultrahangos vizsgálatok. - Mágneses vizsgálatok. - Folyadékbehatolásos vizsgálatok. - Potenciálszondás mélységmérés. - Felületi érdesség mérés. - Felületi bevonatok összetételének és vastagságának meghatározása.

2. Anyagszerkezet vizsgálatok

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Anyagösszetételek meghatározás	Ismerje – a darabos anyagok porítását, szitavizsgálatát, – a nedvesség-, hamu-, illóanyag-tartalom vizsgálatát, – az alapanyagok, salakok összetételének

	meghatározását analitikai módszerekkel vagy röntgen spektrométerrel.
2.2. Metallográfiai vizsgálatok	Legyen képes ismertetni: – a metallográfiai vizsgálatokhoz próbatestek előkészítését (beágyazás, csiszolás, polírozás), – a preszulfátosmakromaratást és Baumann-lenyomat készítését, – az acélok zárványosság vizsgálatát, – az öntöttvas mikroszerkezetének meghatározását.

3. Műszaki alapismeretek

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Műszaki ábrázolás	Ismerje a rajzi szabványokat. Legyen képes elvégezni a síkmértani szerkesztéseket. Ismerje a térelemeket (pont, egyenes, sík). Ismerje a térelemek kölcsönös helyzetét. Ismerje az egyszerűbb síklapú testeket és származtatásukat. Ismerje a forgástesteket és származtatásukat. Ismerje a vetületi ábrázolást: – egy képsíkos ábrázolás, – a második képsík, – a képsík-rendszer, a képsíkok egybeforgatása. Ismerje a térelemek ábrázolását: – pont és egyenes illeszkedése, – különleges helyzetű egyenesek, – egyenesek kölcsönös helyzete, a láthatóság, – különböző helyzetű sík ábrázolása. Ismerje a perspektivikus és axonometrikus ábrázolást. Ismerje a géprajzfajták rendszerét, a méretmegadás alapjait. Tudja a vázlatkészítés szerepét, szabályait, technikáját. Ismerje a metszet származtatását, fajtáit, a szelvényt, fajtáit és az ábrázolásuk sajátos szabályait. Tudja a törés, nem teljes vetületek, ferde síkú és elfordított vetületek alkalmazásának szabályait. Ismerje az alábbi esetekre vonatkozó ábrázolási szabályokat: – szimmetrikus tárgy, – kiemelt részletek, – ismétlődő elemek,

	– síkfelület jele, – mozgó alkatrész szélső állása, eredeti körvonal, – csatlakozó alkatrészek, – felületi kialakítások, – alkatrészek felfekvő felülete. Ismerje a méretmegadás jeleit, méretelosztást, szabványos alkatrészek méreteit, mérethálózat felépítésének elveit. Ismerje az – alaptűréseket, szabványos tűrésnagyságokat, – alak- és helyzettűréseket, illesztést, illesztési rendszereket. Ismerje a felületi egyenetlenségek fogalmát, fajtáit, a felületi érdesség megadását, a tűrés és az érdesség összefüggését. Ismerje a felületkikészítés és a hőkezelés megadását. Ismerje az összeállítási rajzok jellemzőit, készítési szabályait. Ismerje a darabjegyzék és a rajzszámozási rendszereket. Ismerje az alábbi gépelemekre vonatkozó ábrázolási szabályokat: – csavarmenetek, – fogazott alkatrészek, – bordás tengelykötések, – rugók, – gördülőcsapágyak, – siklócsapágyak. Ismerje a hegesztett, forrasztott, ragasztott és szegecskötések ábrázolás szabályait.
3.2. Mechanika	Ismerje az erő fogalmát és jellemzőit. Értse a statika alaptörvényeit. Tudja meghatározni a közös pontban metsződő és párhuzamos erőrendszer eredőjét. Ismerje a kényszerek fajtáit és jellemzőiket. Tudja az erőt felbontani összetevőire. Tudja meghatározni az erőnyomatékát. Ismerje a síkbeli erőrendszereket. Legyen képes a tartókat jellemezni. Ismerje a szilárdságtani alapfogalmakat. Ismerje az igénybevétel fogalmát, fajtáit: – egyszerű igénybevételek: húzó, nyomó, nyíró, hajlító, csavaró igénybevétel, – összetett igénybevételek.

3.3. Gépészeti alapismeretek	Ismerje a gépészeti kötésmódokat: – oldható kötések, – oldhatatlan kötések. Ismerje a gépelemek jelképes jelölését, alkalmazásának területeit. Ismerje a hajtási módokat és jelképes jelölésüket: – súrlódásos hajtások, – kényszerhajtások. Ismerje – a sikló csapágyakat, – a gördülő csapágyakat, – a csapágyak kenését. Ismerje a tengelyek típusait és részeit. Ismerje a tengelykapcsolókat (merev-, rugalmas-, mozgékony tengelykapcsolók). Ismerje az egyéb tengelykapcsolókat (Kardán-, lemezes-, hidraulikus kapcsoló). Ismerje a fékek feladatát, csoportosításukat és működtetését. Ismerje a csővezetékeket és csökötéseket.
3.4. Irányítástechnikai alapismeretek	Ismerje az irányítás fogalmát, felosztását (kézi és önműködő irányítás) és az irányítás részműveleteit. Ismerje az irányítási rendszer részeit (az irányított és irányító rendszer, szerkezeti részek, készülék, szerv, elem, jelvivő vezetékek). Ismerje az irányítási rendszer ábrázolási módját (hatásvázlat és részei). Értse az irányítás fajtáit: szabályozás és vezérlés.

4. Fémtan

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1. Metallurgiai folyamatok kémiai alapjai	Ismerje a kémiai folyamatok átalakulási hőit. Ismerje az oldás, oldhatóság fogalmát. Ismerje az oldás és az oldhatóság alkalmazását a kohászati folyamatoknál. Értse a kémiai egyensúly fogalmát. Ismerje a kémiai egyensúlyok kohászati vonatkozásait. Ismerje a tömeghatás törvényét. Értse a tömeghatás törvényének alkalmazását konkrét kohászati gázegyensúlyokra. Ismerje a fém-karbonátok termikus disszociációját. Ismerje a fém-oxidok bomlását és keletkezését. Értse a fém-oxidok redukálhatósági viszonyait.

	Ismerje a kondenzált fázisok egyensúlyát Értse az oldatokban végbemenő egyensúlyok kohászati vonatkozásait.
4.2. Fémtani és hőkezelési alapismeretek	Ismerje a kristálytan alapfogalmait, fémek kristályos szerkezetét és az ideális kristály, kristályrendszereket. Értse a kristályosodás folyamatát és az azt befolyásoló tényezők közötti összefüggéseket. Ismerje a kristályosodási képesség, kristályosodási sebesség fogalmát. Ismerje az ötvözet fogalmát, ötvözetkészítés célját, módjait. Ismerje az ötvözetek szövetelemeit: színfém, szilárd oldat, vegyület, eutektikum, eutektoid. Legyen képes értelmezni az ideális egyensúlyi diagramokat. Ismerje az ipari vasötvözeteket, a Fe-C diagramot, Fe-Fe₃C diagramot és az ikerdiagramot. Ismerje az elsődleges szövetek, másodlagos szövetek és tulajdonságait. Ismerje az ötvözők hatását. Tudja az ipari vasötvözetek rendszerezését. Értse az öntés és képlékeny alakítás metallográfiai vonatkozásait. Értse az ausztenit átalakulását nem egyensúlyi körülmények között. Ismerje a Bénit, martenzit keletkezését és tulajdonságait. Ismerje a hőkezelés fogalmát, alkalmazásának szükségességeit. Ismerje a hűtés sebességének befolyását az átalakulásra. Ismerje az acélok lágyító és egyneműsítő hőkezelését (feszültségcsökkentés, újrakristályosítás, lágyítás, normalizálás, izotermás lágyítás, diffúziós izzítás, ausztenites lehűtés). Ismerje az acélok teljes edzését (ötvözetlen acélok edzése, ötvözött acélok edzése, edzhetőség, átedzhetőség, edzési feszültségek és elhárítási lehetőségei). Ismerje a felületi hőkezeléseket: – összetételt nem változtató (indukciós, láng-, bemártó edzés), – összetételt változtató (betétedzés, cementálás, nitridálás, alítálás stb.), – egyéb felületi hőkezelések. Ismerje a szerszámacélok hőkezelését.

5. Munka- és környezetvédelem

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
5.1. Munka- és tűzvédelem	Ismerje a munkavédelem: – célját, alapfogalmait, – szervezeti és jogi kérdéseit. Ismerje a munkavégzés tárgyi és személyi feltételeit. Ismerje a munkavégzés szabályait. Ismerje a gépi berendezések munkavédelmét és biztonságtechnikáját. Ismerje az anyagmozgatás munkabiztonsági szabályait. Ismerje a tűzvédelem kapcsolatos szabályokat: – a tűzveszélyes anyagokat, – a tűzveszélyességi osztályba sorolást.
5.2. Környezetvédelem	Ismerje a természetvédelem és a környezetvédelem fogalmát. Ismerje a természetvédelmi jogszabályokat. Ismerje a nemzetközi szervezeteket, egyezményeket. Ismerje a vízszennyezés hatásait. Ismerje az ipari és kommunális szennyvizek kezelését, tisztítását. Ismerje a levegő fizikai, kémiai és biológiai jellemzőit. Ismerje a levegőszennyezés forrásait. Ismerje a légszennyező gázokat és hatásait. Ismerje a por és cseppfolyós szennyező anyagokat. Ismerje a légszennyezés csökkentésének módszereit. Ismerje a veszélyes hulladékokra és a különleges kezelést igénylő hulladékokra vonatkozó előírásokat.

6. Minőségirányítás

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
6.1. Minőségirányítás alapjai	Ismerje a minőségirányítás – alapfogalmait, – szabványait. Ismerje a minőség-ellenőrzést. Ismerje a minőségbiztosítást. Ismerje az ellenőrzéstechnológiáját. Ismerje az ellenőrzéstechnikákat.
6.2. Folyamatok	Ismerje az átadás-átvételi eljárásokat. Üzemeltetési dokumentációk.

7. Vaskohászat

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
7.1. Nyersvasgyártás	Ismerje a vasérc lelőhelyeket, vasérc előfordulását, vasérc összetételét. Ismerje a vasérc előkészítés módjait (aprítás, osztályozás, pörkölés, brikettálás). Értse a nyersvasgyártás metallurgiai alapjait, nyersvas redukálását. Ismerje a nyersvasgyártásnál felhasznált anyagokat (pellet, vashulladék, salakképző anyagok, kohókoks). Ismerje az érc előkészítési eljárásokat. Ismerje a kohókoks előállítását. Ismerje a salak-feldolgozási eljárásokat. Ismerje a füstgáztisztítási eljárásokat. Ismerje a melléktermékeket és azok hasznosítását.
7.2. Nagyolvasztó	Ismerje a nagyolvasztó – részeit, felépítését, – zónáit, – gépi berendezéseinek felépítését, működését, – kiszolgáló berendezéseinek felépítését, működését.

II. A VIZSGA LEÍRÁSA KÖZÉPSZINTEN

A vizsga részei

Középszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
120 perc	15 perc
100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	Szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép,	NINCS

	rajzeszközök, íróeszközök	
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	NINCS

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
120 perc		15 perc
Feladatlap		Egy „A” és „B” feladatot tartalmazó tétel kifejtése
Teszt jellegű feladatok	Rövid válaszokat igénylő feladatok	
60 pont	40 pont	
100 pont		50 pont

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsga célja az alábbi témakörökből történő átfogó számadás:

- anyagszerkezet vizsgálatok,
- anyagvizsgálatok,
- műszaki alapismeretek,
- munka- és környezetvédelem,
- minőségirányítás,
- vaskohászat,
- fémten.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Az írásbeli feladatok szöveges feladatokból, tesztfeladatokból, igaz-hamis állításos feladatokból és rajzos feladatokból állnak.

A szöveges feladatok jellemzően az alábbi típusok lehetnek: ismertetés, felsorolás, rövid kifejtés, fogalommeghatározás, folyamatleírás.

A tesztfeladatok állításokból állnak. A vizsgázónak minden állítást meg kell ítélnie, és megjelölni, hogy helytálló vagy nem helytálló az adott állítás. A helyesen megítélt állítások után jár pont.

Az igaz-hamis állításos feladatok esetében a vizsgázónak meg kell jelölni, hogy az adott állítás igaz, vagy hamis. A hamisat szakmailag indokolni kell.

A rajzos feladatok lehetnek:

- vetületi ábrázolás,
- rajzkiegészítés
- vagy rajzolás.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelés a központilag összeállított javítási-értékelési útmutató kötelező előírásai alapján történik. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat a javítási-értékelési útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontszám tovább nem bontható.

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A vizsgázó az érettségi vizsgán kihúzott egy tétel „A” és „B” feladatának kifejtésével ad számot a képzés során megszerzett tudásáról.

A vizsgázó a feleleténél a tételbe épített szemléltető forrásanyagot felhasználhatja.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli tételsor 15-25 tételből áll. A tételek 20-25%-át két évente cserélni kell.

A szóbeli tételek címét és részleteit az előírt témakörök és a részletes vizsgakövetelmények alapján kell meghatározni.

Témakörök:

- „A” feladat:

- munkahelyi egészség és biztonság,
- fém-tani és hőkezelési alapismeretek.

- „B” feladat:

- metallurgiai folyamatok kémiai alapjai,
- vaskohászat.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelési útmutató rögzíti az egyes feladatok kifejtésének elvárt tartalmi összetevőit és az ezekre adható, feladatonként 25 pont felosztásával kialakított maximális részpontszámokat, amely alapján a feleletet értékelni kell.

A szóbeli felelet értékelése az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	Pontszám		
	„A” feladat	„B” feladat	Összesen
Feladat megértése, a lényeg kiemelése.	5 pont	5 pont	10 pont
Alapfogalmak ismerete, definiálása.	4 pont	4 pont	8 pont
Tények, jelenségek, folyamatok ismerete magyarázása.	4 pont	4 pont	8 pont
Összefüggések értelmezése.	4 pont	4 pont	8 pont
Megfelelően felépített, világos előadásmód.	4 pont	4 pont	8 pont
Szaknyelv alkalmazása.	4 pont	4 pont	8 pont
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	25 pont	25 pont	50 pont

21. Az R. Melléklet VILLAMOSIPAR ÉS ELEKTRONIKA ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete az I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK címet megelőzően a következő címekkel egészül ki:

„I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK KÖZÉPSZINTEN

A villamosipar és elektronika ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy részletes érettségi vizsgakövetelményei a XI. Villamosipar és elektronika ágazat alábbi szakképesítéseinek közös szakmai tartalmát veszik alapul:

- 54 523 01 Automatikai technikus,
- 54 523 02 Elektronikai technikus,
- 54 522 01 Erősáramú elektrotechnikus.

A) KOMPETENCIÁK

1. Olvasott szakmai szöveg megértése

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. A szövegben olvasott fogalmak helyes értelmezése	A fogalmak ismerete, a fogalmakhoz kötődő szakmai tartalmi elemek értése, tévedésmentes értelmezése.
1.2. A szöveg szakmai tartalmának megértése	A szövegben szereplő fogalmak közötti összefüggések felismerése, a szakmai tartalom megértésén keresztül lényegének kiemelése, a szövegben szereplő ismeretelemek rendszerezése.
1.3. Szakmai kommunikáció az olvasott szöveg alapján	A szóbeli tétel szövege alapján szakmailag helyes, rendszerezett felelet, a kérdező tanár kérdéseire adott lényegre törő, pontos válaszok.

2. Szakmai számolási készség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. A szakmai összefüggések, képletek, mértékegységek értelmezése	Az alapvető törvényszerűségek ismerete, a feladat megoldásához szükséges képletek, egyenletek kiválasztása, a megfelelő mértékegységek alkalmazása.
2.2. A szakmai összefüggések, képletek, mértékegységek használata	Normál alakkal történő számolás, a képletekbe történő pontos behelyettesítés, az egyenletek rendezése, a mértékegységek átváltása, az SI helyes használata.
2.3. A szakmai követelményeknek megfelelő pontosságú számolás	A számológép alkalmazása, a pontos érték megadása normál alakban és prefixumokkal, a kerekítés szabályainak alkalmazása.

3. Villamos kapcsolási rajzok olvasása, értelmezése

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. A villamos kapcsolási rajzok szabványos rajzjeleinek felismerése	Az elektrotechnikában, az elektronikában és az irányítástechnikában használatos rajzjelek, jelölések, feliratok, a rajzokon történő elhelyezésük ismerete és megnevezése.
3.2. A kapcsolási rajz alapján az áramkör felismerése	A kapcsolási rajzok, hatásláncok, blokkvázlatok szerkesztési szabályainak ismerete, az áramkör vagy rendszer rajz alapján történő azonosítása.

B) TÉMAKÖRÖK

1. Elektrotechnika

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Villamos áramkör	
1.1.1. A villamos áramkör részei	Tudja definiálni a legfontosabb villamos mennyiségek (feszültség, áram, töltés, ellenállás, vezetőképesség) fogalmát, jellemzőit és mértékegységeit. Tudjon a mértékegységekkel átszámításokat végezni a prefixumok szerint. Legyen képes értelmezni és számításokat végezni az ellenállás megadott fizikai és geometriai paraméterei segítségével. Legyen tisztában az ellenállások negatív és a pozitív hőfokfüggésével, valamint azok gyakorlati vonatkozásaival. Legyen képes hőmérsékletfüggésre vonatkozó számításokat elvégezni. Ismerje a fajlagos ellenállás és a fajlagos vezetés fogalmát. Ismerje az ellenállások fajtáit, szabványos jelölésmódjait, terhelhetőségét és katalógusadatait. Tudja bemutatni az egyszerű áramkör felépítését, jellemzőit. Legyen képes definiálni Ohm törvényét. Legyen képes definiálni az egyenáramú hálózatok csomópontokra és hurkokra vonatkozó Kirchhoff törvényeit. Tudja alkalmazni az Ohm és a Kirchhoff törvényeket egyszerűbb hálózatok jellemzőinek számításánál. Legyen képes számítással meghatározni az ellenállások soros, párhuzamos és vegyes kapcsolásainál az eredő ellenállást.

	Tudja ismertetni az áram- és feszültségmérő méréshatár kiterjesztésére vonatkozó megoldásokat. Legyen képes értelmezni az alaplátér jellemzőit, továbbá számításal meghatározni az előtét- és a sönt ellenállásokat. Legyen képes értelmezni a vezetékek, a terhelés, a részfeszültségek fogalmát.
1.1.2. Passzív és aktív hálózatok	Tudja definiálni a feszültségosztás és az áramosztás törvényét. Legyen képes számításokat végezni egyszerűbb feszültség és áramosztó áramkörökön. Legyen tisztában a Wheatstone híddal történő ellenállásmérés módszerével. Tudja ismertetni az ideális, a valóságos feszültség és áramgenerátorok jellemzőit (belső ellenállás, forrásfeszültség, kapocsfeszültség). Legyen képes számításal meghatározni az egyszerűbb aktív kétpólusok helyettesítő elemeit. Legyen képes elemezni a kapocsfeszültség terhelő áramtól való függését. Tudjon számításokat végezni a generátorok soros, párhuzamos és vegyes kapcsolásaira. Tudja felrajzolni a feszültség- és az áramgenerátorok helyettesítő képeit (Thevenin, Norton). Legyen tisztában a Norton és a Thevenin helyettesítő képek közötti kapcsolattal. Legyen képes értelmezni a villamos munka és a villamos teljesítmény fogalmát és mértékegységeit. Tudjon számításal meghatározni villamos munkát és teljesítményt. Ismerje a hatásfok fogalmát, és tudjon a berendezések hatásfokának figyelembevételével számításokat végezni. Legyen képes elmagyarázni az illesztést, és mutasson rá annak gyakorlati jelentőségére.
1.1.3. A villamos áram hatásai	Tudja csoportosítani a villamos áram hatásait (hőhatás, fényhatás, vegyi hatás, élettani hatás, mágneses hatás). Ismerje a villamos energia és a hőenergia közötti kapcsolatot, és értelmezze a fajhő fogalmát. Tudjon felsorolni hőhatáson alapuló jellemző gyakorlati alkalmazásokat (fűtés, melegítés, biztosítók, hűtőbordák). Ismerje a villamos áram fényhatását és alkalmazását (izzó, fénycső). Tudja definiálni Faraday törvényét.

	Legyen képes bemutatni az elektrolízis jellemző gyakorlati alkalmazási lehetőségeit (fémek kiválasztása, galvanizálás, galvanoplasztika, eloxálás). Ismerjen az áram mágneses hatásával kapcsolatos gyakorlati alkalmazásokat.
1.2. Villamos tér	
1.2.1. A villamos erőter jellemzői	Tudja ismertetni a villamos erőter fogalmát és tudja értelmezni jellemzőit (töltés, erőter, erő, térerősség, feszültség, eltolás). Legyen képes értelmezni a villamos töltések egymásra gyakorolt taszító és vonzó hatását. Tudja definiálni Coulomb törvényét, és legyen képes számításokat végezni a Coulomb törvény segítségével. Tudja ábrázolással szemléltetni a villamos erőteret, és annak homogén változatát.
1.2.2. Jelenségek villamos térben	Tudja ismertetni a villamos térerősség és az anyagok kapcsolatát, a dielektromos állandó fogalmát. Tudja ismertetni a kapacitás fogalmát, a síkkondenzátor adataitól való függését és mértékegységét. Legyen tisztában az eredő kapacitás kiszámításával soros és párhuzamos kapcsolódású kondenzátoroknál. Legyen képes kifejtetni a kisülés, a csúshatás, az átütés, az elektromos megosztás, és az árnyékolás gyakorlati jelentőségét. Legyen képes értelmezni az időállandót és a kondenzátorok energiáját. Tudja összefoglalni röviden a kondenzátorok gyakorlatban előforduló veszteségeit.
1.3. Mágneses tér	
1.3.1. A mágneses erőter jellemzői	Tudja ismertetni a mágneses erőter fogalmát és értelmezni jellemzőit (térerősség, indukció, fluxus, gerjesztés). Legyen képes ábrázolással szemléltetni a mágneses erőteret. Tudja értelmezni a mágneses erőter erőhatásait, és számítással meghatározni a mágneses tér, az áram és a ferromágneses anyag kölcsönhatásánál fellépő erőhatást. Legyen képes számítással meghatározni egyszerű mágneses körök alapjellemeit. Tudja értelmezni a gerjesztési törvényt. Tudja értelmezni a permeabilitás, a hiszterézis, a diamágneses, a paramágneses és a ferromágneses anyagok fogalmát.
1.3.2. Elektromágneses	Tudja értelmezni az elektromágneses indukció, a

indukció	mozgási, a nyugalmi, az önindukció, a kölcsönös indukció és az indukált feszültség fogalmát, jellemzőit. Tudja ismertetni az önindukciós tényező (induktivitás) fogalmát, a tekercs adataitól való függését és mértékegységét. Tudja értelmezni idődiagramok alapján az időállandó fogalmát. Legyen tisztában az eredő induktivitás kiszámításával soros és párhuzamos kapcsolódású tekercseknél. Tudja értelmezni az indukált feszültség nagyságát meghatározó indukciótörvényt és az indukált feszültség irányát meghatározó Lenz törvényt. Legyen tisztában az induktivitás energiáját meghatározó tényezőkkel. Tudja értelmezni a szkinhatás és az örvényáramok gyakorlati vonatkozásait.
1.4. Váltakozó áramú hálózatok	
1.4.1. Szinuszos váltakozó mennyiségek	Tudja ismertetni és értelmezni a szinuszos váltakozó jel jellemzőit (amplitúdó, frekvencia, körfrekvencia, periódus idő, pillanatnyi érték, fázisszög). Ismerje a váltakozó mennyiségek ábrázolási módszereit (vonaldiagram, vektordiagram). Tudja értelmezni és kiszámítani a váltakozó jel középvértékeit. Ismerje az ohmos ellenállás, a kondenzátor és a tekercs viselkedését váltakozó áramú körben. Legyen tisztában az ideális ohmos, az ideális induktív és az ideális kapacitív fogyasztó jellemzőivel, az induktív és a kapacitív reaktancia, az impedancia és az admittancia fogalmával.
1.4.2. Az R, L, C áramkörök jellemzői	Tudja értelmezni a tekercsek és a kondenzátorok veszteségeit, a valóságos ohmos ellenállás és a valóságos reaktanciák jóságát. Legyen képes meghatározni vektorábrák segítségével a soros R-L, R-C és R-L-C, ill. a párhuzamos R-L, R-C és R-L-C áramkörökre vonatkozó jellemzőket (impedancia, admittancia, fázisszög, határfrekvencia, frekvenciafüggés). Legyen képes számításokat elvégezni soros és párhuzamos R-L, R-C és R-L-C áramkörökön. Ismerje a rezgőkörök fogalmát, valamint tudja felrajzolni a soros és a párhuzamos rezgőkörök

	rezonanciagörbéit. Legyen képes definiálni a rezonancia frekvenciát, a veszteségi ellenállást, a jósági tényezőt, a rezonancia impedanciát, a sávszélességet és a határfrekvenciákat. Tudjon soros és párhuzamos rezgőkörrel kapcsolatos számításokat végezni. Tudja kifejtetni a rezgőkörök gyakorlati alkalmazásának lehetőségeit. Tudja értelmezni a látszólagos, a hatásos, a meddő teljesítmény fogalmát és mértékegységeit. Ismerje a váltakozó áramú teljesítmények közötti kapcsolatot.
1.4.3. Többfázisú hálózatok és villamos gépek	Tudja értelmezni a háromfázisú rendszer fogalmát, jellemzőit (fázistekercsek, fázis feszültségek, vonali feszültségek, teljesítmény, csillagpont, csillagkapcsolás, háromszöghkapcsolás, szimmetrikus és aszimmetrikus terhelés). Ismerje a háromfázisú rendszer előnyeit és gyakorlati alkalmazásait. Tudja csoportosítani a villamos gépeket (transzformátorok, generátorok, motorok), és tudja ismertetni működésük elvi alapjait. Legyen tisztában a transzformátor műszaki jellemzőivel (átvételek, hatásfok, szórás, jelölési mód). Tudja ismertetni a forgó mágneses mező fogalmát és jellemzőit. Tudja csoportosítani a villamos forgógépeket, és tudja ismertetni jellemzőiket (kommutátor, armatúra, kapocsfeszültség, fordulatszám, nyomaték).

2. Elektronika

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Villamos áramköri alapismeretek	
2.1.1. Kétpólusok	Tudja csoportosítani a villamos áramköri elemeket és kétpólusokat. Legyen képes definiálni az aktív, a passzív, a lineáris és a nemlineáris kétpólusok fogalmát. Tudja értelmezni a passzív kétpólusok jellemzőit (impedancia, admittancia, fázisszög, helyettesítő kép). Tudja ismertetni az aktív kétpólusok helyettesítésének lehetőségeit.
2.1.2. Négypólusok	Tudja definiálni az aktív, a passzív, a lineáris, a nemlineáris, a szimmetrikus és a földszimmetrikus

	négypólusok fogalmát. Legyen képes értelmezni a passzív négypólusok jellemzőit impedancia, admittancia és hibrid (z, y, h) paraméteres egyenleteik alapján. Tudja értelmezni a passzív négypólus csillapítását. Tudja dB-ben kiszámítani a passzív négypólus csillapítását.
2.2. Félvezető alkatrészek	
2.2.1. Félvezetők jellemzői, PN átmenet	Ismerje a félvezető anyagok szerkezetét, a vezetés folyamatát tiszta és adalékolt félvezetőkben. Legyen képes értelmezni a félvezetők hőmérsékletfüggését, a PN átmenet felépítését és működését.
2.2.2. Félvezető alkatrészek jellemzői	Legyen képes bemutatni és jellemezni a félvezető diódák (egyenirányító, Zener, kapacitás, tús, alagút, Schottky) felépítését, karakterisztikáit és jellemzőit. Tudja ismertetni a bipoláris és az unipoláris tranzisztorok felépítését, működését, alapegyenleteit, karakterisztikáit. Legyen képes az alapkapcsolások, a jelleggörbék, a paraméterek és a helyettesítő képek közötti kapcsolatrendszer elemzésére. Legyen képes a kisjelű vezérlés értelmezésére. Tudja bemutatni a többretegű félvezető eszközök (tirisztor, triac, UJT) felépítését, működését és alkalmazási lehetőségeit. Legyen képes az optoelektronikai alkatrészek (fotoellenállás, fotodióda, fotoelem, fototranzisztor, fényt kibocsátó dióda) felépítésének, működési elvének és alkalmazási lehetőségeinek ismertetésére. Tudja értelmezni az erősáramú félvezető eszközök (négyretegű dióda, tirisztor, diac, triac, UJT, lézardióda) felépítését, működését, és karakterisztikáját. Tudja ismertetni a félvezető eszközök gyakorlati alkalmazásait, műszaki katalógusadatait.
2.3. Erősítők	
2.3.1. Tranzisztoros erősítők	Tudja definiálni a lineáris és a nemlineáris működést, a sztatikus és a dinamikus üzemmódot. Legyen képes bemutatni és értelmezni a munkapont, a munkaegyenest szerepét, a munkapont beállítására szolgáló megoldásokat. Tudja számításokkal meghatározni a munkapontbeállító alkatrészeket bipoláris és unipoláris tranzisztoroknál. Legyen képes értelmezni az általános erősítő jellemzők

	(feszültségerősítés, áramerősítés, teljesítményerősítés, bemeneti ellenállás, kimeneti ellenállás, frekvenciafüggés, határfrekvenciák, sávszélesség) fogalmát. Tudja felrajzolni a bipoláris és az unipoláris tranzisztoros alapkapsolásokat. Legyen képes számítással meghatározni a közös emitteres és a közös source-u alapkapsolás váltakozó áramú jellemzőit. Tudja értelmezni e két alapkapsolás kisjelű helyettesítő képeit. Tudja ismertetni a visszacsatolás elvét, fajtáit, a visszacsatolás hatásait az erősítő jellemzőire. Legyen képes bemutatni a negatív visszacsatolás gyakorlati megvalósításait.
2.3.2. Műveleti erősítők	Tudja ismertetni a műveleti erősítők tömbvázlatos felépítését és jelképi jelöléseit. Legyen képes felrajzolni az integrált műveleti erősítős alapkapsolásokat. Tudja értelmezni jellemzőiket (feszültségerősítés, bemeneti ellenállás, kimeneti ellenállás). Tudja ismertetni a műveleti erősítők munkapont beállítási lehetőségeit. Legyen képes meghatározni a műveleti erősítős alapkapsolások (invertáló és nem invertáló) méretezésére szolgáló összefüggéseket. Legyen képes számítással meghatározni a műveleti erősítős alapkapsolások váltakozóáramú jellemzőit (bemeneti és kimeneti ellenállás, feszültségerősítés). Tudja ismertetni a műveleti erősítők műszaki katalógus adatait.
2.4. Impulzustechnika	
2.4.1. Impulzusok	Ismerje az impulzus fogalmát és fajtáit. Legyen képes értelmezni az impulzusok jellemzőit (amplitúdó, frekvencia, periódusidő, impulzus idő, felfutási- és visszafutási idő, felfutási és visszafutási meredekség, felfutási és visszafutási sebesség, tetőesés, túllövés, kitöltési tényező). Tudja felrajzolni a legfontosabb impulzusfajtákat.
2.4.2. Impulzustechnikai áramkörök	Legyen képes elmagyarázni a passzív jelformálók (differenciáló-, integráló és diódás vágóáramkör) működését. Ismerje a passzív jelformálók gyakorlati alkalmazási területeit. Tudja értelmezni a félvezető elemek és a műveleti erősítő kapcsoló üzemmódját, a stabil- és a kvázistabil állapotot.

	Legyen képes elmagyarázni a bistabil, a monostabil, az astabil multivibrátor működését és értelmezze jellemzőiket. Legyen tisztában az impulzus-előállító áramkörök gyakorlati szerepével.
2.5. Digitális technika alapjai	
2.5.1. Logikai algebra	Tudja definiálni a digitális és az analóg jelek fogalmát és jellemzőit. Ismerje a kettes és a tizenhatos számrendszer jellemzőit és az átszámítási algoritmusokat. Tudja bemutatni a logikai függvények leírási módjait (szöveges, igazságtáblázat, logikai vázlat, algebrai alak). Tudja értelmezni az egy-, a két- és a többváltozós logikai függvényeket. Ismerje a logikai (Boole) algebra alaptörvényeit és alaptételeit, az algebrai és a grafikus (Veitch-Karnough táblás) egyszerűsítés szabályait. Legyen képes értelmezni a logikai függvények mintermes és maxtermes szabályos alakjait. Tudja összehasonlítani a minterm- és a maxterm táblák felépítésének elvét, legyen képes bemutatni a szabályos alakok közötti átalakítást és a függvények szabályos alakra hozását. Tudjon logikai feladatok alapján logikai függvényeket minimalizálni.
2.5.2. Logikai hálózatok	Ismerje a kombinációs hálózatok jellemzőit, a logikai kapuk rajzjeleit. Legyen képes bemutatni a funkcionálisan teljes rendszereket (NÉV, NAND, NOR rendszer). Legyen képes realizálni egyszerűsített logikai függvényeket NÉV, NAND és NOR rendszerben. Ismerje a szekvenciális (sorrendi) hálózatok jellemzőit és csoportosítását, az elemi sorrendi áramkörök (tárolók) rajzjeleit. Legyen képes bemutatni a tároló áramkörök alaptípusait (R-S, J-K, T, D tároló). Tudja felírni az egyes tároló típusok vezérlési táblázatait.

3. Irányítástechnika

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Irányítástechnikai alapismeretek	

3.1.1. Alapfogalmak	Tudja értelmezni az irányítás fogalmát, részműveleteit (érzékelés, ítéletalkotás, rendelkezés, beavatkozás). Tudja ismertetni az irányításban alkalmazott segédenergiák (villamos, pneumatikus, hidraulikus, vegyes) jellemzőit, a nem villamos mennyiségek villamos jelekké történő átalakításának módjait.
3.1.2. Irányítási rendszer	Ismerje az irányítási rendszer felépítését, a hatáslánc, a jelhordozó és a jel fogalmát. Tudja értelmezni az analóg és a digitális jel jellemzőit. Legyen képes bemutatni az irányítási rendszer fő részeit (irányító berendezés, irányított berendezés) és az irányítási rendszer szerkezeti részeit (elem, szerv, jelvivő vezeték).
3.2. Vezérlés	
3.2.1. Alapfogalmak	Ismerje a vezérlés fogalmát, hatásláncát, a vezérlések fajtáit.
3.2.2. Vezérlési rendszer	Ismerje a vezérlési vonal részeit, jeleit, jellemzőit. Tudja értelmezni a vezérlési hatáslánc szerveit (érzékelő, vezérlő, jelformáló, erősítő, végrehajtó, beavatkozó szerv). Tudja értelmezni a vezérlések felosztását a felhasznált segédenergiák, illetve a vezérlőjel alapján. Ismerje a vezérlések ábrázolási módjait. Ismerje az áramútrajz rajzjeleit, tervjeleit. Legyen képes olyan egyszerű relés kapcsolások áramútrajzát elkészíteni, mint öntartás, távvezérlés.
3.3. Szabályozás	
3.3.1. Alapfogalmak	Ismerje a szabályozás fogalmát, hatásvázlatát, a szabályozások fajtáit.
3.3.2. Szabályozási rendszer	Ismerje a szabályozási kör részeit, jeleit, jellemzőit. Tudja értelmezni a szabályozási kör szerveit (érzékelő, alapjel képző, különbségképző, jelformáló, erősítő, végrehajtó szerv, beavatkozó szerv). Tudja értelmezni a szabályozások felosztását az alapjel időbeli lefolyása, a hatáslánc jeleinek folytonossága, a szabályozás folyamatossága, a rendszer szerkezete szerint. Legyen tisztában a szabályozások ábrázolási módjaival. Ismerje a tagok csoportosítását jelátvitel szerint (arányos, integráló, differenciáló), és a stabilitás fogalmát.

II. A VIZSGA LEÍRÁSA KÖZÉPSZINTEN

A vizsga részei

Középszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc
100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	Szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép, sablonok, vonalzők	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	NINCS

Nyilvánosságra hozandó anyagok

	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	NINCS	Témakörök
Mikor?	NINCS	Jogsabály szerint

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
180 perc		15 perc
I. Feladatlap	II. Feladatlap	
60 perc	120 perc	

Egyszerű, rövid feladatok (elektrotechnika, elektronika, irányítástechnika témakörből)	Összetett feladatok (elektrotechnika, elektronika témakörből)	„A” altétel kifejtése: elektrotechnikai témakörből „B” altétel kifejtése: elektronikai vagy irányítástechnikai témakörből
40 pont	60 pont	50 pont
100 pont		

Írásbeli vizsga

A központilag összeállított írásbeli vizsga célja, hogy ellenőrizhető képet adjon a tanuló elektrotechnikai, elektronikai, irányítástechnikai tudásáról az ismeretek, a képességek, az alkalmazás tekintetében egyaránt.

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a vizsgázónak két feladatlapon központi feladatsort kell megoldania. A vizsgázó az I. (60 perc) és a II. (120 perc) Feladatlapon belül a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között, és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

A vizsgázó először az I. Feladatlapon oldja meg. A vizsgadolgozatokat 60 perc leteltével a felügyelő tanár összegyűjti. A feladatlapon összegyűjtésére, illetve kiosztására fordított idő a vizsga időtartamába nem számítható be. Ezután kerül sor a II. Feladatlapon kiosztására és megoldására.

Az írásbeli feladatlapon tartalmi és formai jellemzői

Az I. Feladatlapon egyszerű elektrotechnikai, elektronikai, irányítástechnikai kérdések megválaszolását, megoldását, a II. Feladatlapon elektrotechnikai és elektronikai összetett feladatok megoldását igényli.

A központi írásbeli ismeretanyagának összeállítása mindkét feladatlapon az egyes témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul.

Az írásbeli vizsga témakörei lefedik a részletes követelményekben meghatározott témaköröket.

I. Feladatlapon: Egyszerű, rövid feladatok

Az egyszerű, rövid feladatok összeállításában közel azonos arányban jelennek meg elektrotechnikai és az elektronikai fogalmak, törvényszerűségek, jelenségek és összefüggések. Az irányítástechnikai témakörök kisebb mértékben szerepelnek benne. Az egyszerű, rövid feladatok elektronikai részében az analóg és a digitális témakörök aránya kb. 2/3-1/3. Az egyszerű, rövid feladatok megoldása legfeljebb csak egy elektrotechnikai, vagy elektronikai, vagy irányítástechnikai összefüggés (képlet) alkalmazását igényelheti, ennél bonyolultabb példák csak az érettségi összetett írásbeli feladatai között kérhetők számon. Az egyszerű feladattípusok az előírt ismeret- és képességjellegű követelményeknek felelnek meg. Az egyszerű, rövid feladatok 10-12 kérdésből, utasításból, kisebb számításból, egyszerű kapcsolási rajz készítéséből, értelmezéséből tevődnek össze.

II. Feladatlapon: Összetett feladatok

Az elektrotechnika, elektronika összetett feladatainak megoldásai alkalmazás- és integrálás-jellegű követelményekre is építenek. A számolást (mértevezést) is igénylő feladatoknál az

elektrotechnika és az elektronika témakörei közel azonos arányban jelennek meg. Az összetett feladatsor 3-4 feladatból áll. Egy-egy feladat több részfeladatból is állhat.

	Kompetenciák	%
I. Feladatlap: Egyszerű, rövid feladatok	Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	20
	Törvények, szabályok és összefüggések ismerete és alkalmazása	20
II. Feladatlap: Összetett feladatok	Pontos számolás, feladatmegoldás, precíz méretezés	30
	Összefüggések ábrázolása és értelmezése	30

Lehetséges feladattípusok
1. Ellenállás meghatározása paramétereiből és ellenállás hőfokfüggés számítások.
2. Az Ohm és a Kirchhoff törvények alkalmazása egyenáramú hálózatokban.
3. Összetett ellenállás-hálózatok méretezése, feszültség- és áramosztás számítása.
4. Méréshatár-kiterjesztés, előtét- és söntellenállás számítások.
5. Villamos munka, teljesítmény, hatásfok és terhelhetőség számítások.
6. A Norton-, és a Thevenin-tétel alkalmazása.
7. Egyszerű számítások villamos és mágneses erőterben.
8. Indukciós jelenségekkel kapcsolatos egyszerű számítások.
9. Szinuszos váltakozó jel középértékeinek kiszámítása.
10. Soros és párhuzamos R-L, R-C és R-L-C áramkörök jellemzőinek számítása.
11. Négypólusok paramétereinek meghatározása számítással.
12. Egyszerű szűrőáramkörök méretezése.
13. Bipoláris és unipoláris tranzisztoros alapkapcsolások paramétereinek kiszámítása.
14. Műveleti erősítők számítása.
15. Logikai függvények szabályos alakra hozása, átalakítása, minimalizálása.
16. Logikai függvények megvalósítása 2 és többszintű hálózattal, NÉV, NAND és NOR rendszerben.

A feladatok, részfeladatok javasolt pontszámai a feladatok, részfeladatok nehézségi fokát tükrözik. A felsorolt lehetséges feladattípusokból összetett feladatok is összeállíthatók.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az I. Feladatlap (egyszerű, rövid feladatok), valamint a II. Feladatlap (összetett feladatok) értékelésénél kötelező a központilag összeállított javítási-értékelési útmutatónak való megfelelés. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat a javítási-értékelési útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontozást kell alkalmazni. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontszám tovább nem bontható.

Szóbeli vizsga

A szóbeli vizsga alapvetően az elektrotechnika, az elektronika és az irányítástechnika alapfogalmainra, az ezekhez kapcsolódó villamos jelenségekre, összefüggésekre és törvényekre épülő műszaki szemlélet elsajátításának bemutatását igényli a vizsgázótól. A szóbeli vizsgán

kiderül, hogy a vizsgázó képes-e a tényeket, a fogalmakat, az alaptörvényeket szabatosan definiálni, megszerzett ismeretei felhasználásával elektrotechnikai-elektronikai-irányítástechnikai jelenségeket megmagyarázni, összefüggéseket alkalmazni.

Általános szabályok

A szóbeli vizsgarész az elkülönített 2 altételsorból húzott egy 1-1 db altétel kifejtéséből áll. Az „A” és a „B” altételt a vizsgázó egymástól függetlenül húzza ki.

A szóbeli feleléskor az altételek és a kifejtés sorrendjét a vizsgázó választja meg.

Az altételeket a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekezdni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el, vagy nyilvánvaló, hogy elakadt.

A vizsgázó a rendelkezésére álló felkészülési idő alatt a kihúzott tétellel kapcsolatban vázlatot készíthet, amelyet a felelet során felhasználhat. Az elkészített vázlatot a kérdező tanár a felelet során elkérheti. A vizsgázónak folyamatosan, mondanivalóját logikusan előadva, a szaknyelv szabályait betartva, önállóan kell felelnie.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A tételek összeállításánál változatos, a problémamegoldást ösztönző, egyértelmű megfogalmazások szükségesek.

A szóbeli tételsor 20-30 tételből áll. Évente cserélni kell a tételek 10-20%-át.

A szóbeli vizsga témakörei lefedik a részletes követelményekben meghatározott témaköröket.

Tételtípusok

Minden szóbeli tétel két altételből („A” és „B”) tevődik össze. Az „A” altétel elektrotechnikai, a „B” altétel elektronikai vagy irányítástechnikai témakörű. Minden altétel egy témakör általános bemutatását és a témakör meghatározott részeinek részletesebb kifejtését igényli.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelési útmutató rögzíti az egyes feladatok kifejtésének elvárt tartalmi összetevőit és az ezekre adható, feladatonként 25 pont felosztásával kialakított maximális részpontszámokat, amely alapján a feleletet értékelni kell.

A szóbeli felelet értékelése az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	„A” altétel	„B” altétel	Összesen
A feladat megértése, témátartás, a lényeg kiemelése	5 pont	5 pont	10 pont
Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	5 pont	5 pont	10 pont
Tények, jelenségek, folyamatok ismerete és alkalmazása, törvények, szabályok, összefüggések értelmezése	5 pont	5 pont	10 pont
Világosság, szabatoság, a felelet felépítettsége, a műszaki nyelv alkalmazása	5 pont	5 pont	10 pont
A jelenségek, összefüggések megmagyarázása, alkalmazása	5 pont	5 pont	10 pont
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	25 pont	25 pont	50 pont”

22. Az R. Melléklet TÁVKÖZLÉS ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete az I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK címet megelőzően a következő címekkel egészül ki:

„I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK KÖZÉPSZINTEN

A távközlés ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy részletes érettségi vizsgakövetelményei a XII. Távközlés ágazat alábbi szakképesítéseinek közös szakmai tartalmát veszik alapul:

- 54 481 03 Infokommunikációs hálózatépítő és üzemeltető,
- 54 523 05 Távközlési technikus.

A) KOMPETENCIÁK

1. Logikus gondolkodás

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Otthoni és kisvállalati hálózatok	Tudja az otthoni és kisvállalati hálózatok kialakítását megtervezni, azokat megvalósítani. Ismerje az alapvető hálózati hibákat, tudja azokat felderíteni és elhárítani. Ismerje a forgalomirányítás szükségességét és a kisvállalati környezetben a megvalósításának lehetőségeit.
1.2. Információtechnológia	Tudjon egy adott feladatnak megfelelő számítógép hardver- és szoftverkörnyezetét kiválasztani. Tudjon alapvető hardveres és szoftveres problémákat felderíteni.

2. Önállóság

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Egyen- és váltakozó áramú számítások	Tudjon alapvető számításokat elvégezni egyen- és váltakozó áramú áramkörökben.
2.2. Műveleti erősítő és alapkapcsolások méretezése	Legyen képes erősítő kapcsolásokat méretezni, jellemzőket számítani.
2.3 Otthoni és kisvállalati hálózat tervezése és üzemeltetése	Legyen tisztában az otthoni és kisvállalati hálózat eszközeivel. Tudja felmérni az otthoni és kisvállalati hálózat eszközigényét, és ez alapján legyen képes a hálózat megtervezésére és az eszközök konfigurálására.

3. Pontosság

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Elektrotechnikai és elektronikai számítások	Tudja a számításokat hibahatáron belül elvégezni.
3.2. Elektrotechnikai és elektronikai mérések	Tudjon méréseket a hibahatáron belül elvégezni az egyen- és váltakozó áramú, valamint az analóg és digitális áramkörökben.
3.3. Információtechnológia	Tudja a hardver- és szoftverkarbantartási feladatokat precízen végrehajtani.

B) TÉMAKÖRÖK

1. Információtechnológia

1.1. Információtechnológiai alapok

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1.1. Bevezetés a számítógépes architektúrákba	
Kettes és tizenhatos számrendszer, Neumann-elv	Ismerje a számítástechnikában leggyakrabban használt számrendszereket (kettes, tizenhatos), és tudjon a számrendszerek között átváltásokat elvégezni. Tudjon kettes számrendszerbeli számokon alapvető logikai műveleteket elvégezni. Ismerje a Neumann elvű számítógép felépítését és működését.
Számítógép egységei	Ismerje a számítógép főbb alkatrészeit: alaplap, processzorok és foglalatok, memória típusok, buszrendszer, illesztőkártyák, tápegység, stb. Ismerje az egyes alkatrészek csatlakoztatási lehetőségeit.
BIOS	Ismerje a BIOS alapvető feladatait, és tudja a BIOS főbb beállításait módosítani.
Háttértárak és típusaik	Ismerje a legelterjedtebb háttértárakat (merevlemez, optikai meghajtó, elektronikus háttértár). Ismerje a háttértárak főbb jellemzőit. Ismerje a merevlemez adattárolási struktúráját.
Nyomtatók	Ismerje a nyomtatók típusait (mátrix, tintasugaras, lézer), azok működési elvét, jellemző paramétereit.

1.1.2. Szoftverismeretek	
Szoftver	Legyen tisztában a szoftver fogalmával, a szoftverek csoportosításának különböző módjaival.
Operációs rendszer	Ismerje az operációs rendszer fogalmát, alapvető feladatait, típusait és jellemzőit. Tudjon operációs rendszert választani megadott feltételek alapján.
Partíció, formázás, fájlrendszerek	Ismerje a háttértárak üzembe helyezésének lépéseit. Ismerje a partíció és a formázás fogalmát. Ismerje a fájlrendszer fontosságát és a legfontosabb fájlrendszereket. Legyen tisztában az általa használt operációs rendszer rendszerbetöltési folyamatával és indítási módjaival.
Könyvtárstruktúra	Ismerje a felhasználói és rendszerkönyvtárakat, a fájlkiterjesztéseket és az attribútumokat.
1.1.3. Információtechnológiai biztonság alapjai	
Rosszindulatú szoftverek	Ismerje a számítógépes károkozókat és azok legfontosabb jellemzőit (vírus, trójai, féreg, adware, spyware, spam).
Támadástípusok	Legyen tisztában az alapvető támadástípusokkal és a megfékezés technikákkal.
Védekezési módok a rosszindulatú szoftverek ellen.	Ismerje a hatékony védekezés lehetőségeit. Ennek kapcsán ismerje a frissítések jelentőségét és a károkozók szűrésének lehetőségeit.

1.2. Információtechnológiai gyakorlat

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.2.1. Számítógép összeszerelése	
Számítógép szakszerű összeszerelésének folyamata	Legyen képes egy számítógépben a kábelek, perifériák csatlakoztatására. Tudja a BIOS alapszintű beállítását elvégezni. Legyen képes memóriát bővíteni, háttértárat beszerelni asztali számítógépekben.
1.2.2. Telepítés és konfigurálás	
Operációs rendszerek telepítése és karbantartása	Tudja egy adott operációs rendszer hardverkövetelményeit meghatározni. Tudjon egy háttértárat üzembe helyezni, azon

	particionálást és formázást végrehajtani. Tudjon meghajtó programokat, frissítéseket, hibajavító csomagokat telepíteni. Tudjon alkalmazásokat telepíteni és eltávolítani.
Számítógép védelme	Ismerje a tűzfal fogalmát és legyen képes a személyes tűzfal alapszintű beállításait elvégezni. Tudja a biztonságos böngészés beállításait elvégezni.
1.2.3. Megelőző karbantartás	
Hardver- és szoftverkarbantartás feladatai, karbantartási terv	Legyen képes a nyomtatóknál az alapvető karbantartási munkák elvégzésére (festékszint ellenőrzés, a festékkazetta és a festékpatron cseréjére). Legyen képes az alapvető alkatrészek csatlakozásainak ellenőrzését végrehajtani. Ismerje a merevlemez karbantartásával kapcsolatos fogalmakat, műveleteket (lemezellenőrzés, töredezettség-mentesítés). Legyen tisztában az ütemezett karbantartási feladatokkal.

2. Hálózati ismeretek

2.1. Hálózati ismeretek I.

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1.1. Otthoni és kisvállalati hálózatok	
Kapcsolódás a helyi hálózathoz és az internethez	Legyen tisztában a helyi hálózati és az internetes kommunikációs lehetőségekkel. Ismerje az alapvető hálózati összetevőket.
Helyi hálózat tervezése és csatlakoztatása	Legyen tisztában az alapvető LAN technológiákkal.
Hálózati eszközök és átviteli közegek	Ismerje helyi hálózatok alapvető eszközeit és azok jellemző tulajdonságait. Legyen tisztában az alapvető hálózati közegekkel (vezetékes, vezeték nélküli), azok tulajdonságaival illetve jellemzőivel.
Hálózati címzés	Legyen tisztában a fizikai és a logikai címzés fogalmával és azok jellemzőivel. Ismerje az IPv4-es címek felépítését és tulajdonságait. Legyen tisztában a NAT (Hálózati címfordítás)

	fogalmával.
Hálózati szolgáltatások	Legyen tisztában a helyi hálózat és az internet alapvető szolgáltatásaival és azok jellemzőivel. Ismerjen egyenrangú (peer-to-peer) és az ügyfél/kiszolgáló típusú szolgáltatásokat és hálózatokat.
Hálózati modellek és protokollok	Legyen tisztában az OSI és TCP/IP rétegelt modellel, és ismerje az egyes rétegeket és azok alapvető feladatait. Legyen tisztában az alapvető hálózati protokollokkal.
Vezeték nélküli hálózatok	Legyen tisztában a vezeték nélküli hálózatok technológiai fogalmaival. Ismerje a vezeték nélküli hálózatokban leginkább használt eszközöket. Legyen tisztában a vezeték nélküli hálózati szabványokkal és azok legjellemzőbb tulajdonságaival. Ismerje a vezeték nélküli helyi hálózatok biztonságának alapvető problémáit és a különböző megoldásokat (titkosítás, hitelesítés).
Hálózatbiztonsági alapok, hibaelhárítás, biztonságpolitika	Legyen tisztában a hálózatokat fenyegető alapvető veszélyekkel és a védekezési lehetőségekkel. Ismerje a hibaelhárítási módszereket, a szisztematikus hibaelhárítási lehetőségeket.
Otthoni vagy kisvállalati hálózat tervezése	Tudjon egy otthoni vagy kisvállalati hálózatot megadott szempontok alapján megtervezni.
2.1.2. Kis- és közepes üzleti hálózatok, internetszolgáltatók (ISP)	
Internet szolgáltatásai, internetszolgáltatók (ISP)	Legyen tisztában az internet alapvető szolgáltatásaival és az internetszolgáltatók (ISP) által nyújtott szolgáltatásokkal. Ismerje a hálózatok közötti – ISP-n keresztül – kapcsolódás lehetőségeit. Ismerje az interneten használatos alapvető szállítási és alkalmazási protokollokat.
Hálózati eszközök konfigurálási feladatai	Legyen tisztában a forgalomirányítók és kapcsolók felépítésével, működésével, jellemzőivel, indulási folyamatával. Ismerje a forgalomirányítók és kapcsolók alapszintű konfigurációs beállításait.
Forgalomirányítás	Ismerje a forgalomirányítás alapfogalmait. Ismerje az irányító protokollokat (belső, külső). Ismerje a kis- és közepes méretű hálózatokban a forgalomirányítási lehetőségeket.

WAN technológiák	Ismerje az alapvető WAN technológiákat.
------------------	---

2.2. Hálózati ismeretek I. gyakorlat

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.2.1. Otthoni és kisvállalati hálózatok gyakorlat	
Kapcsolódás helyi hálózathoz és az internethez	Legyen képes vezetékes és vezeték nélküli helyi hálózat beállítására. Legyen képes hálózati eszközök üzembe helyezésére és működésük ellenőrzésére.
Kábelkészítés, tesztelés	Legyen képes csavart érpáras kábelek készítésére és a kábelek tesztelésére, alapvető hibáinak beazonosítására.
IP címezés	Ismerje az IPv4 címek kiosztásának és beállításának lehetőségeit. Legyen képes az IPv4 címet statikusan beállítani a hálózati eszközökön és klienseken. Legyen képes a klienseken a dinamikus IPv4 címbeállításra. Legyen képes a DHCP szolgáltatás forgalomirányítón való konfigurálása.
Vezeték nélküli hálózatok beállítása	Legyen képes hozzáférési pont és vezeték nélküli ügyfél konfigurálására. Legyen képes az alapvető biztonsági beállítások elvégzésére a hozzáférési ponton.
2.2.2. Kis- és közepes üzleti hálózatok, internetszolgáltatók (ISP) gyakorlat	
IP címezés a LAN-ban	Legyen tisztában a statikus NAT és a túlterheléses PAT megvalósításának lehetőségeivel.
Hálózati eszközök konfigurálása	Legyen képes a forgalomirányító és a kapcsoló alapszintű konfigurálására. Legyen képes távoli elérés beállítására (telnet). Legyen képes alapvető biztonsági beállítások elvégzésére az eszközökön. Legyen képes a hálózati eszközök összekötésére, CPE csatlakoztatására az ISP-hez és a WAN csatlakozás beállítására. Legyen képes a forgalomirányítás konfigurálására (RIP, RIPv2, statikus).

Biztonsági mentések	Legyen képes a hálózati eszközök konfigurációját és rendszerét menteni, illetve helyreállítani.
---------------------	---

3. Elektrotechnika

3.1. Elektrotechnika elmélet

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1.1. Villamos alapfogalmak	Ismerje a villamos alapfogalmakat, azok mértékegységét.
3.1.2. Egyenáramú hálózatok	
Alaptörvények	Tudja az Ohm és a Kirchhoff törvényeket.
Ellenállás-hálózatok	Tudja kiszámítani az eredő ellenállást az ellenállás-hálózatokban.
Feszültség- és áramosztók	Legyen tisztában a feszültség- és áramosztásra vonatkozó törvényekkel, valamint azok technikai alkalmazásával. Tudjon méréshatár kiterjesztést számolni, előtét- és sönt ellenállást meghatározni. Legyen tisztában a Wheatstone hídkapcsolással.
Számítások	Legyen képes egyszerűbb aktív és összetett hálózatokban villamos jellemzőket számolni.
Generátorok	Ismerje a Thevenin- és Norton-modellt. Tudjon összekapcsolt generátorok kapcsolásokat számítani. Ismerje az illesztés fogalmát.
3.1.3. Villamos erőter	
Az erőteret jellemző mennyiségek	Legyen tisztában a villamos térerősség, a potenciál fogalmával és a Coulomb-törvénnyel.
A villamos kapacitás	Tudja a kapacitás fogalmát, mértékegységét és rajzjelét. Legyen képes kondenzátorok (síkkondenzátor, összekapcsolt kondenzátorok) kapacitását és eredő kapacitását kiszámolni. Ismerje a kondenzátorok töltési és kisütési folyamatát, az időállandót, a kondenzátorban tárolt energiát és az azt meghatározó tényezőket.
3.1.4. Mágneses erőter	
Az erőteret jellemző mennyiségek	Tudja a mágneses indukció, a térerősség és a

	fluxus fogalmát, jelölését, mértékegységét. Ismerje a mágneses tér erőhatásait. Ismerje a mágneses gerjesztést, a gerjesztési törvényt.
Az anyagok mágneses viselkedése	Legyen tisztában a ferromágneses anyagokkal, alkalmazásukkal és a mágnesezési görbékkel.
3.1.5. Váltakozó mágneses erőter, energiaáramlás	
Az elektromágneses indukció	Legyen tisztában az indukciótörvénnyel és annak technikai alkalmazásaival.
Induktivitás	Ismerje az induktivitás és kölcsönös induktivitás fogalmát, rajzjeleit. Legyen képes tekercsek induktivitásának számítására.
Energiaáramlás az áramkörben	Ismerje az energiaáramlási modelleket. Tudja az elektromágneses hullám jellemzőit.
3.1.6. Váltakozó áramú hálózatok	
Az impedancia	Legyen tisztában az impedancia fogalmával, jellemzőivel és ábrázolásával.
Az áramköri elemek impedanciája	Ismerje az áramköri elemek (ellenállás, tekercs és kondenzátor) váltakozó áramú ellenállásának nagyságát és fázisviszonyait.
Soros és párhuzamos RL	Tudja meghatározni az impedancia nagyságát, irányát (fázisszög), a határfrekvenciákat, feszültségeket és az áramokat.
Soros és párhuzamos RC	Tudja meghatározni az impedancia nagyságát, irányát (fázisszög), a határfrekvenciákat, feszültségeket és az áramokat.
Soros és párhuzamos RLC	Tudja meghatározni az impedancia nagyságát és irányát (fázisszög), a rezonanciafrekvenciát, a feszültségeket és az áramokat. Ismerje az impedancia és fázishelyzet frekvencia menetét.
Valóságos tekercs	Ismerje a valóságos tekercs helyettesítő képét és a jósági tényezőt.
Valóságos kondenzátor	Ismerje a valóságos kondenzátor helyettesítő képét és a veszteségi tényezőt.

Váltakozó áramú teljesítmények	Ismerje a látszólagos, hatásos, meddő teljesítményeket, számításuk összefüggéseit.
3.1.7. Villamos gépek	
Villamos gépek csoportosítása, működési elveik	Ismerje a többfázisú hálózat fogalmát, létesítését. Legyen tisztában a transzformátor elvi felépítésével, működésével és alkalmazásának szükségességével. Ismerje a háromfázisú hálózat előnyeit. Ismerje az egyenáramú motor felépítését, tulajdonságait.

3.2. Elektrotechnika-elektronika gyakorlat I.

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.2.1. Egyenáramú mérések	
A mérés fogalma. Méréstechnikai alapismeretek	Legyen tisztában a mérés pontossággal és a mérési hibával. Tudjon analóg és digitális mérőműszereket kezelni. Tudja használni a DC mérések eszközeit, műszereit.
Alapmérések	Legyen képes az Ohm törvényének vizsgálatára, a Kirchhoff törvényeinek igazolására, a feszültség- és áramosztás vizsgálatára. Legyen képes ellenállásméréseket végezni.
3.2.2. Váltakozó áramú mérések	
Az AC mérés eszközei	Ismerje és tudja használni a jelgenerátor, oszcilloszkóp, mV mérő eszközöket.
Váltakozó áramú alapmérések	Legyen képes az Ohm-törvény vizsgálatára váltakozó áramú körökben. Tudjon soros és párhuzamos RL és RC tagokat mérni. Legyen képes egyreaktanciás és vegyes hálózatok mérésére. Legyen képes soros és párhuzamos táplálású rezgőkörök mérésére.

4. Távközlés-elektronikai alaptevékenység

4.1. Távközlés elektronika elmélet

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1.1. Elektronikai eszközök	
Félvezető technika alapjai	Ismerje a P-N átmenetet, a diódát és jellemzőiket,

	karakterisztikáikat. Ismerje a bipoláris és unipoláris tranzisztor felépítését, működését, karakterisztikáikat, jellemzőiket.
Speciális diódák és optocsatolók	Legyen tisztában a speciális félvezetők (Varicap alagútdióda, zener dióda, LED, optocsatolók, numerikus kijelzők, lézerdiódák) felépítésével és működésével.
4.1.2. Erősítők	
Munkapont beállítás	Ismerje a félvezetők csoportosítását osztályok (A, B, AB, C) szerint, valamint a munkapont beállító és stabilizáló kapcsolásokat. Ismerje a bipoláris és térvezérlésű tranzisztorok statikus és dinamikus vezérlését.
Alapkapcsolások	Legyen tisztában az alapkapcsolások (közös emitteres, közös bázisú, közös kollektoros, közös gate-ű, közös drain-ű, közös source-ű) működésével, jellemzőivel, alkalmazási területeivel. Tudja a közös emitteres és a közös source-ű kapcsolásokat méretezni, jellemzőiket meghatározni számítással. Tudjon többfokozatú erősítőt számítani.
Visszacsatolások	Ismerje a visszacsatolt hálózatok jellemzőit, a visszacsatolás hatását.
Nagyjelű erősítők	Ismerje a teljesítményerősítő jellemzőit, kivezérelhetőségét. Ismerje a munkapont beállítás lehetőségeit, a hűtés elvét; az A, B és AB osztályú kapcsolásokat.
4.1.3. Műveleti erősítők	
Alapkapcsolások	Ismerje a munkapont beállítást és az offset kompenzálást. Legyen tisztában az alapáramkörök (invertáló, nem invertáló, összeadó, kivonó) működésével és jellemzőinek számításával. Ismerje a frekvenciakompenzálás, a jelkövetési sebesség, a határfrekvencia fogalmakat és számításukat.
4.1.4. Elektronikus áramkörök	

Oszcillátorok	Legyen tisztában az oszcillátorok felépítésével, működésével, jellemzőivel, típusaival. Ismerje a VCO-t, az astabil multivibrátort, a hullámforma generátorokat.
Tápegység	Ismerje az egyenirányító kapcsolásokat, a hálózati egyenirányítókat, feszültség stabilizátorokat, a túláram védelmeket. Ismerje a kapcsolóüzemű stabilizátorok felépítését, működését.
4.1.5. Digitális technika	
Logikai alapműveletek	Legyen tisztában a logikai alapműveletekkel (tagadás, VAGY, ÉS) és igazságtáblázataikkal. Ismerje a Boole-algebra alaptételeit, szabályait. Legyen tisztában az összetebb logikai alapműveletek megvalósításával (NAND, NOR).
Logikai függvények	Ismerje a logikai függvények megadásának lehetőségeit (diszjunktív, konjunktív normál alak). Tudjon logikai függvényeket egyszerűsíteni és logikai kapukkal (NAND; NOR) realizálni. Tudja kombinációs hálózatok analizisét elvégezni.
Digitális áramkörök	Ismerje a digitális áramkörök (tárolók, flip-flopok, számlálók, összeadók, sorrendi hálózatok, Multiplexerek/demultiplexerek, digitális komparátorok) működését és felépítését.
4.1.6. Villamos jel	
Digitális és analóg jelek	Legyen tisztában a jel jellemzés módjaival (időfüggvény, spektrum, a dinamika). Ismerje az alapvető spektrumformákat.
Teljesítmény- és feszültség szint	Legyen tisztában a teljesítmény- és feszültség szint fogalmával, és tudja azokat kiszámolni. Ismerje az abszolút és relatív szinteket, a viszonyszámok logaritmikus kifejezését.
A jel és a zaj fogalma	Ismerje a termikus zaj fogalmát, jellemzőit. Ismerje a zajtényezőt, a négypólusok zajtényezőjét, négypóluslánc eredő zajtényezőjét.
A nemlineáris és a lineáris torzítás	Ismerje a harmonikus és intermodulációs, valamint az amplitúdó- és fázistorzítás jellemzőit.
4.1.7. Energia terjedése	

vezetéken	
Az energia terjedése	Legyen tisztában a haladóhullám, a vezetéken mérhető hullámhossz, a hullámmellenállás, a csillapítás állandó és fázisállandó fogalmával.
A hullámimpedanciával, lezárt vezeték	Ismerje a reflexiós tényezőt és az állóhullám arány fogalmát, összefüggéseit. Ismerje az illesztés és illesztetlenség fogalmát, a reflexió okozta csillapítást.

4.2. Elektrotechnika-elektronika gyakorlat II.

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.2.1. Elektronikai eszközök mérése	
Elektronikai eszközök és áramkörök mérései	Tudja vizsgálni a félvezető eszközök (diódák, bipoláris tranzisztor, térvezérlésű tranzisztorok) karakterisztikáját, paramétereit, jellemzőit. Legyen képes az alábbi erősítőfokozatok jellemzőinek mérésére, vizsgálatára: közös emitteres, közös bázisú, közös kollektoros, közös gate-ű, közös drain-ű, közös source-ű, műveleti erősítő alapkapcsolások. Legyen képes a komparátorok vizsgálatára, a Wien-hidas oszcillátor mérésére. Legyen képes az egyenirányítás és a tápegység jellemzőinek vizsgálatára.
4.2.2. Digitális technika mérése	
Logikai kapuáramkörök vizsgálata	Ismerje a logikai kapcsolatok egyszerűsítését.
Logikai áramkörök vizsgálata	Legyen képes funkcionális hálózatok jellemzőinek mérésére.

II. A VIZSGA LEÍRÁSA KÖZÉPSZINTEN

A vizsga részei

Középszint

Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc
100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint	
	Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	Szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	Internetelérés nélküli számítógép, megfelelő szoftverekkel, esetleges forrás fájlok	Eszköz- és szoftverlistában felsorolt eszközök, szoftverek

Nyilvánosságra hozandók:

	Középszint	
	Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	Szoftverlista	Eszköz- és szoftverlista
Mikor?	A vizsga évét megelőző tanév végéig	A vizsga évét megelőző tanév végéig

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Gyakorlati vizsga			Szóbeli vizsga
180 perc			15 perc
Feladatlap			Egy tétel kifejtése és párbeszéd a tétellel kapcsolatban
Elektrotechnika feladat	Távközlés elektronika feladat	Számítógéppel megoldott gyakorlati feladatok	
25 pont	35 pont	40 pont	
100 pont			50 pont

Gyakorlati vizsga

Általános szabályok

A gyakorlati érettségi vizsga a központilag összeállított feladatsor megoldásából áll. A vizsgázó a rendelkezésére álló időt tetszőlegesen oszthatja meg az egyes részek között, és a megoldásuk sorrendjét is önállóan határozhatja meg.

Minden vizsgázó rendelkezésére külön számítógépet kell bocsátani. Gondoskodni kell továbbá tíz vizsgázónként legalább egy tartalék konfigurációról. A gyakorlati vizsga időtartama alatt a rendszergazdának elérhetőnek kell lennie. A rendszergazda a vizsgaterembe csak gép- vagy szoftverhiba esetén hívható be. Jelenlétéről és az általa végzett tevékenységről jegyzőkönyvet kell felvenni.

Az egyes konfigurációkon telepítve kell lennie a feladat megoldásához szükséges szoftvernek. A vizsgát szervező intézményeknek gondoskodniuk kell arról, hogy a vizsga időtartama alatt a vizsga lebonyolításában érintett konfigurációk ne érhessék el egymást, illetve az internetet. Az egyéb közös iskolai szintű erőforrásokhoz legfeljebb olvasási joguk legyen, ha az valamely vizsgaanyag vagy szoftver eléréséhez szükséges lehet. A feladatok megoldásához csak olyan konfiguráció használható, amely tartalmazza a vizsga letételéhez szükséges szoftverkomponenst.

A gyakorlati vizsga helyszínén a vizsgázónak a vizsga kezdete előtt fél órával kell megjelennie, ahol a rendszergazda által kijelölt helyet kell elfoglalnia. A vizsga megkezdése előtt a rendszergazda írásban tájékoztatja a vizsgázót arról, hogy milyen felhasználói adatai vannak, milyen módon éri el a vizsgához esetlegesen szükséges forrásfájlokat, valamint arról, hogy befejezett munkáját hova mentse el. A vizsga kezdetekor a felügyelő tanár kiosztja a feladatlapot, és szükség esetén a lepecsételt piszkozatlapot. A vizsgázó a vizsga megkezdése előtt ellenőrizheti a számára biztosított szoftverkörnyezetet. A vizsgázó a feladatlapok kiosztásával egyidejűleg megkezdheti a számítógép használatát.

A terem berendezése:

- A géptermet lehetőség szerint a számítógépes munkahelyre vonatkozó előírások figyelembevételével kell berendezni.
- A monitorok elhelyezése olyan legyen, hogy a vizsgázók egymás munkáját ne zavarják, illetve ne tudják segíteni egymást.

A számítógépek:

- A megfelelő működés biztosítása érdekében a vizsgakörnyezetet kellő időben elő kell készíteni.
- Rendelkezésre kell állni legalább a vizsgázók számának megfelelő számú számítógépnek, valamint tartalék gépeknek.
- Csak olyan számítógép használható, amely megfelel az alkalmazott operációs rendszer és egyéb szoftverek optimális hardverigényének, a háttértárolón pedig feltétlenül maradjon kellő szabad terület.
- A vizsga ideje alatt a gépekről nem lehet elérhető egyetlen olyan állomány sem, amely nem tartozik a telepített programokhoz és a várható feladatok megoldását segíti.
- Ha valamelyik eredetileg kiválasztott számítógép működése a vizsga előtti időszakban bizonytalan, javasolt azt a vizsgáztatásból kivonni.

A vizsga előkészítése:

- A vizsga során használható gépeket (a tartalékgépeket is) úgy kell előkészíteni, hogy a vizsgázók a számukra létrehozott egyedi azonosítóval bejelentkezve tudják elkészíteni a munkájukat. A vizsgázó neve és felhasználó azonosító párosokat a vizsgadokumentációval együtt kell kezelni.
- A feladatok megoldásához szükséges forrásállományokat minden vizsgázó mappájába be kell másolni, amint az a központból elérhetővé válik.
- Az internet elérését le kell tiltani a vizsgagépeken a gyakorlati vizsga teljes idejére.

Archiválás:

- A rendszergazda a vizsga után a lehető legrövidebb időn belül a vizsgázók által használt mappákat két példányban, egyszer írható, kellőképpen elterjedt adathordozóra írja (például CD-R, DVD-R, DVD+R).
- A vizsgabizottságot működtető intézmény az egyik adathordozót bélyegzővel ellátva elzárja mint biztonsági másolatot, a másikat pedig a továbbiakban az írásbeli dolgozatokra vonatkozó szabályoknak megfelelően kezeli.

A gyakorlati feladatlap tartalmi és formai jellemzői

A feladatsor tematikailag lefedi a követelményrendszer alábbi témaköreit, és időarányaiban a következőkre törekszik:

Feladatok	Idő
Elektrotechnika	50 perc
Távközlés-elektronikai alaptevékenység	70 perc
Hálózati ismeretek	60 perc

A gyakorlati vizsga feladatai az alábbi témakörök közül kerülnek ki:

Feladatok	Témakörök
Elektrotechnika	3.1.2. Egyenáramú hálózatok 3.1.6. Váltakozó áramú hálózatok
Távközlés-elektronikai alaptevékenység	4.1.1. Elektronikai eszközök 4.1.2. Erősítők 4.1.3. Műveleti erősítők 4.1.5. Digitális technika
Hálózati ismeretek	2.2.1. Otthoni és kisvállalati hálózatok gyakorlat

	2.2.2. Kis- és közepes üzleti hálózatok, internetszolgáltatók (ISP) gyakorlat
--	--

A feladatok egy feladatlapon kerülnek összeállításra. A gyakorlati feladatok számítás igénylő feladatokból és számítógép segítségével történő feladatmegoldásból állnak.

A számítás igénylő feladatok a megjelölt témakörök számpéldáin alapulnak. A számítás igénylő feladatok két elektrotechnikai feladatból és két távközlés elektronikai feladatból állnak.

A távközlés elektronikai feladat két részből áll, amelyek három témakörből kerülhetnek ki:

- erősítők: alapkapcsolások számítása,
- műveleti erősítők számítása,
- digitális technika: logikai függvények egyszerűsítése és megvalósítása.

A számítógép segítségével történő feladatmegoldás egy feladtból áll, amely a hálózati ismeretek I. témaköréből kerülhet ki.

A részek tartalmi elemei a megadott témakörök követelményeiből kerülnek ki. A hálózati ismeretek feladat számonkérése szimulációs program segítségével történik.

A feladatsor 50%-a egyértelmű utalásokat tartalmaz a feladat minden részletének megoldására.

A gyakorlati feladatlap értékelése

Az értékelés a központilag összeállított javítási-értékelési útmutató kötelező előírásai alapján történik. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat a javítási-értékelési útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontszám tovább nem bontható.

Feladatok	Pontszám
Elektrotechnika	25 pont
Távközlés-elektronikai alaptevékenység	35 pont
Hálózati ismeretek	40 pont

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A szóbeli vizsga helyszínén rendelkezésre kell állnia az eszköz- és szoftverlistában leírt eszközöknek és szoftvereknek (például interneteléréssel rendelkező számítógép, nyomtató, mérőeszköz, kábel, szerszámok, stb.). A számítógép és az eszközök működőképességének biztosítása érdekében a rendszergazdának a szóbeli vizsga teljes ideje alatt elérhetőnek kell lennie.

A szóbeli vizsga egyetlen tétel kifejtéséből, valamint néhány perces beszélgetésből áll, amely a vizsgázónak a témakörhöz kapcsolódó kommunikációs képességét és a gyakorlati ismereteit méri.

A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekezdni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el, vagy nyilvánvaló, hogy elakadt. (Ez esetben segítő kérdést lehet feltenni.) Amikor a vizsgázó befejezte a tétel kifejtését, a vizsgáztató párbeszédet kezdeményez a témához kapcsolódóan.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli tételsort úgy kell összeállítani, hogy az legalább 20 tételből álljon. A szóbeli tételsor tételeinek 10-20%-át minden évben cserélni kell. A szóbeli vizsga tételei egy adott témakör elméleti és bizonyos témakörök esetén a gyakorlati ismeretanyagot kéri számon. A szóbeli tételek a tételecímen túl a kifejtéshez konkrét tartalmi szempontokat is kell, hogy tartalmazzanak.

A szóbeli vizsgán az alábbi témakörökből történik a számadás:

- 1.1. Információtechnológiai alapok
 - 1.1.1. Bevezetés a számítógépes architektúrákba
 - 1.1.2. Szoftverismeretek
 - 1.1.3. Információtechnológiai biztonság alapjai
- 1.2. Információtechnológiai gyakorlat
 - 1.2.1. Számítógép összeszerelése
 - 1.2.2. Telepítés és konfigurálás
 - 1.2.3. Megelőző karbantartás
- 2.1. Hálózati ismeretek I.
 - 2.1.1. Otthoni és kisvállalati hálózatok
 - 2.1.2. Kis- és közepes üzleti hálózatok, internetszolgáltatók (ISP)
- 2.2. Hálózati ismeretek I. gyakorlat
 - 2.2.1. Otthoni és kisvállalati hálózatok gyakorlat
- 3.1. Elektrotechnika elmélet
 - 3.1.1. Villamos alapfogalmak
 - 3.1.2. Egyenáramú hálózatok
 - 3.1.5. Váltakozó mágneses erőter, energiaáramlás
 - 3.1.6. Váltakozó áramú hálózatok
- 3.2. Elektrotechnika-elektronika gyakorlat I.
 - 3.2.1. Egyenáramú mérések
 - 3.2.2. Váltakozó áramú mérések
- 4.1. Távközlés elektronika elmélet
 - 4.1.1. Elektronikai eszközök
 - 4.1.2. Erősítők
 - 4.1.3. Műveleti erősítők
 - 4.1.4. Elektronikus áramkörök
 - 4.1.5. Digitális technika
 - 4.1.6. Villamos jel
 - 4.1.7. Energia terjedése vezetéken
- 4.2. Elektrotechnika-elektronika gyakorlat II.
 - 4.2.1. Elektronikai eszközök mérése
 - 4.2.2. Digitális technika mérése

Az 1.2., a 2.2., a 3.2. és a 4.2. témakör esetén a szóbeli tétel gyakorlati feladatot is tartalmazhat, amelyet a felkészülési időben kell elvégezni az eszköz- és szoftverlistában meghatározott eszközökkel, és azt a felelet során kell bemutatni.

A szóbeli tételsort az alábbi táblázatban megadott témakör arányokkal kell összeállítani úgy, hogy egy szóbeli tétel csak egy témakör ismeretanyagát kérje számon.

Témakör	Arány
1.1. Információtechnológiai alapok	15%
1.2. Információtechnológiai gyakorlat	10%
2.1. Hálózati ismeretek I.	15%

2.2. Hálózati ismeretek I. gyakorlat	5%
3.1. Elektrotechnika elmélet	15%
3.2. Elektrotechnika-elektronika gyakorlat I.	10%
4.1. Távközlés elektronika elmélet	15%
4.2. Elektrotechnika-elektronika gyakorlat II.	15%

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelési útmutató rögzíti az egyes feladatok kifejtésének elvárt tartalmi összetevőit és az ezekre adható, összesen 50 pont felosztásával kialakított maximális részpontszámokat, amely alapján a feleletet értékelni kell.

A szóbeli felelet értékelése az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	Pontszám
Feladat megértése, a lényeg kiemelése	5 pont
Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	10 pont
Tartalmi kifejtés, elvek, folyamatok ismerete és alkalmazása	15 pont
Összefüggések értelmezése	6 pont
Megfelelően felépített, világos, szabatos előadásmód	8 pont
Szaknyelv alkalmazása	6 pont
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	50 pont

23. Az R. Melléklet INFORMATIKA ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete az I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK címet megelőzően a következő címekkel egészül ki:

„I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK KÖZÉPSZINTEN

Az informatika ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy részletes érettségi vizsgakövetelményei a XIII. Informatika ágazat alábbi szakképesítéseinek közös szakmai tartalmát veszik alapul:

- 54 213 05 Szoftverfejlesztő,
- 54 481 01 CAD-CAM informatikus,
- 54 481 02 Gazdasági informatikus,
- 54 481 04 Informatikai rendszergazda,
- 54 481 05 Műszaki informatikus,
- 54 482 01 IT mentor.

A) KOMPETENCIÁK

1. Szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédkészség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. A szakmai fogalmak helyes használata	Legyen képes alkalmazni a szakmai fogalmakat megfelelő helyen és módon. Ismerje a fogalmak jelentésváltozatait.
1.2 A szakmai fogalmak, az ismeretanyag bemutatása, értelmezése	Legyen képes a szóbeli előadásában logikusan felépített módon, következetesen használni a szakmai kifejezéseket.
1.3. Kommunikáció szakmai nyelven	Legyen képes a szakmai kifejezések helyes használatával egy adott témát önállóan kifejteni. Legyen képes a szóban és írásban feltett kérdéseket megérteni és azokra pontos, lényegre törő választ adni.
1.4. Szakmai szöveg értelmezése	A gyakorlati és szóbeli feladatokban megjelenő szakmai kifejezéseket, mozaikszavakat tudja értelmezni.

2. Precizitás

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Információtechnológia	Ismerje a számítógép főbb egységeit és azok csatlakoztatási módjait. Tudja a hardver- és szoftverkarbantartási feladatokat precízen végrehajtani.
2.2. Otthoni, kis- és közepes vállalati hálózat tervezése és üzemeltetése	Legyen tisztában az otthoni, kis- és közepes vállalati hálózat eszközeivel. Ismerje a hálózatokkal kapcsolatos legismertebb szabványokat és protokollokat.
2.3. Programozás és weblapkészítés alapjai	Legyen képes egy fejlesztői szoftverkörnyezetben alkalmazást készíteni megadott útmutatást követve.
2.4. Adatbázis-kezelés	Legyen képes megadott útmutatások alapján egy adatbázis létrehozására és lekérdezésére.

3. Önállóság

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Információtechnológia	Legyen képes egy adott célnak megfelelő számítógépet összeállítani és összeszerelni. Legyen képes a hardverek beállításait elvégezni.
3.2. Otthoni, kis- és közepes vállalati hálózat tervezése és üzemeltetése	Tudja felmérni az otthoni és kisvállalati hálózat eszközigényét és ez alapján legyen képes a hálózat megtervezésére és az eszközök konfigurálására.
3.3. Programozás, weblapkészítés alapjai	Legyen képes egy adott feladatot megoldó programot elkészíteni.

	Legyen képes HTML leírónyelven statikus weblapok létrehozására és formázására.
3.4 Adatbázis-kezelés	Legyen képes adatbázist létrehozni, lekérdezéseket készíteni.

4. Logikus gondolkodás

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1. Programozás	Ismerje az egyszerű és összetett utasításokat és azok alkalmazását a programkészítés során. Legyen képes egyszerűbb programozási feladatokat megvalósítani.
4.2. Adatbázis-kezelés	Ismerje az adatbázis-kezelés alapjait. Legyen képes egy egyszerűbb adatbázist felépíteni és abban lekérdezéseket végezni.
4.3. Otthoni és kisvállalati hálózatok, Kis- és közepes üzleti hálózatok, internetszolgáltatók (ISP)	Ismerje az otthoni, kis- és közepes vállalati hálózatok megvalósítási lehetőségeit. Ismerje a hálózatokkal kapcsolatos biztonsági kérdéseket. Ismerje a forgalomirányítási feladatokat és a kis- és közepes vállalati hálózatokban leginkább használt irányítási protokollokat.

B) TÉMAKÖRÖK

1. Információtechnológia

1.1. Információtechnológiai alapok

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1.1. Bevezetés a számítógépes architektúrákba	
Kettes és tizenhatos számrendszer, Neumann-elv	Ismerje a számítástechnikában leggyakrabban használt számrendszereket (kettes, tizenhatos), és tudjon a számrendszerek között átváltásokat elvégezni. Tudjon kettes számrendszerbeli számokon alapvető logikai műveleteket elvégezni. Ismerje a Neumann elvű számítógép felépítését és működését.

Számítógép egységei	Ismerje a számítógép főbb alkatrészeit: alaplap, processzorok és foglalatok, memória típusok, buszrendszer, illesztőkártyák, tápegység, stb. Ismerje az egyes alkatrészek csatlakoztatási lehetőségeit. Ismerje a firmware fogalmát.
BIOS	Ismerje a BIOS alapvető feladatait és tudja a BIOS főbb beállításait módosítani
Háttértárak és típusaik	Ismerje a legelterjedtebb háttértárakat (merevlemez, optikai meghajtó, elektronikus háttértár). Ismerje a háttértárak főbb jellemzőit. Ismerje a merevlemez adattárolási struktúráját.
Nyomtatók	Ismerje a nyomtatók típusait (mátrix, tintasugaras, lézer) azok működési elvét, jellemző paramétereit.
1.1.2. Szoftverismeret	
Szoftver	Legyen tisztában a szoftver fogalmával, a szoftverek csoportosításának különböző módjaival.
Operációs rendszer	Ismerje az operációs rendszer fogalmát, feladatait, típusait és jellemzőit. Tudjon operációs rendszert választani megadott feltételek alapján.
Partíció, formázás, fájlrendszerek	Ismerje a háttértárak üzembe helyezésének lépéseit. Ismerje a partíció és a formázás fogalmát. Ismerje a fájlrendszer fontosságát és a legfontosabb fájlrendszereket. Legyen tisztában az általa használt operációs rendszer rendszerbetöltési folyamatával és indítási módjaival.
Könyvtárstruktúra	Ismerje az általa használt operációs rendszer felhasználói és rendszerkönyvtárait, a fájlkiterjesztéseket és az attribútumokat.
1.1.3. Információtechnológiai biztonság alapjai	
Rosszindulatú szoftverek	Ismerje a számítógépes károkozókat és azok legfontosabb jellemzőit (vírus, trójai, féreg, adware, spyware, spam).

Támadástípusok	Legyen tisztában az alapvető támadástípusokkal és a megtévesztési technikákkal.
Védekezési módok a rosszindulatú szoftverek ellen.	Ismerje a hatékony védekezés lehetőségeit. Ennek kapcsán ismerje a frissítések jelentőségét és a károkozók szűrésének lehetőségeit.

1.2. Információtechnológiai gyakorlat

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.2.1. Számítógép összeszerelése	Legyen képes egy adott célú konfiguráció meghatározása, a megfelelő alkatrészek kiválasztására. Legyen képes a következő egységek, alkatrészek telepítésére: tápegység, alaplapi alkatrészek, belső alkatrészek. Legyen képes egy számítógépben a kábelek, perifériák csatlakoztatására. Tudja a BIOS alapszintű beállítását elvégezni. Legyen képes memóriát bővíteni, háttértárat beszerezni asztali számítógépekben.
1.2.2. Telepítés és konfigurálás	
Operációs rendszerek telepítése és karbantartása	Tudja egy adott operációs rendszer hardverkövetelményeit meghatározni. Tudjon egy háttértárat üzembe helyezni, azon partícionálást és formázást végrehajtani. Tudjon meghajtó programokat, frissítéseket, hibajavító csomagokat telepíteni. Tudjon alkalmazásokat telepíteni és eltávolítani.
Számítógép védelme	Ismerje a tűzfal fogalmát, és legyen képes a személyes tűzfal alapszintű beállításait elvégezni. Tudja a biztonságos böngészés beállításait elvégezni.
1.2.3. Karbantartás	Legyen képes a nyomtatóknál az alapvető karbantartási munkák elvégzésére (festékszint ellenőrzés, a festékkazetta és a festékpátron cseréjére). Legyen képes az alapvető alkatrészek csatlakozásainak ellenőrzését végrehajtani. Ismerje a merevlemez karbantartásával kapcsolatos fogalmakat, műveleteket (lemezellenőrzés, töredezettség-mentesítés). Legyen tisztában az ütemezett karbantartási feladatokkal.

2. Adatbázis és szoftverfejlesztés elmélete és gyakorlata

2.1. Adatbázis és szoftverfejlesztés

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1.1. Programozási alapismeretek	Tudja a programkészítés elveit és lépéseit. Tudja a mondatszerű leírással és a folyamatábrával történő algoritmus leírás elemeit.
2.1.2. Adattípusok	
Egyszerű adattípusok	Tudja az adattípus fogalmát és jellemzőit. Tudja a legfontosabb egyszerű adattípusokat: egész, valós, logikai és karakter típusok. Tudja az adattípusokhoz tartozó fontosabb műveleteket.
Összetett adattípusok	Tudja a legfontosabb összetett adattípusokat: karakterlánc, vektor (egydimenziós tömb) és rekord (struktúra) adattípusok. Tudja az összetett adattípusokhoz tartozó fontosabb műveleteket.
Kifejezések	Tudja a kifejezések típusait, a kiértékelés sorrendjének szabályait (precedenciák).
2.1.3. Programozás elemei	
Értékadás	Ismerje és tudja alkalmazni az értékadás műveletét egyszerű és összetett típusú változók esetén.
Vezérlési szerkezetek	Ismerje és tudja alkalmazni feladatok megoldása során a következő vezérlési szerkezeteket: szekvencia, elágazások, ciklusok.
Alprogramok és jellemzők	Tudjon használni beépített alprogramokat (pl. konzol ablak kezelése, matematikai és konverziós alprogramok) és jellemzőket, legyen képes véletlen számokat generálni és kezelni. Tudjon saját eljárást (függvényt) definiálni és paraméterezni egyszerűbb programozási feladatok megoldásánál.
2.1.4. Programozási tételek	
Egy sorozathoz egy értéket rendelő programozási tételek	Ismerje és tudja alkalmazni a következő egy sorozathoz egy értéket rendelő programozási tételeket: - eldöntés, - összegzés, - kiválasztás, - megszámlálás, - lineáris keresés, - szélsőérték-kiválasztás.
Egy sorozathoz egy sorozatot	Ismerje és tudja alkalmazni a következő egy

rendelő programozási tételek	sorozathoz egy sorozatot rendelő programozási tételeket: - kiválogatás, - rendezés (buborék)
2.1.5. Relációs adatbázisok	Tudja az adatbázis-kezelés legfontosabb fogalmait: adatbázis, relációs adatbázis, mező, rekord, redundancia, anomáliák. Tudja az elsődleges kulcsok, idegenkulcsok és indexek fogalmát és szerepét. Tudja a legfontosabb mezőtípusokat.

2.2. Adatbázis és szoftverfejlesztés gyakorlat

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.2.1. Programozási nyelvek	
Alapismeretek	Tudja a programfejlesztés alapfogalmait (forrás program, interpreter, compiler, szintaxis, szemantika, deklaráció, definíció, változó, konstans, literál, gyengén és erősen típusos nyelvek).
Adattípusok	Tudja alkalmazni a legfontosabb egyszerű adattípusokat: egész, valós, logikai és karakter típusok. Tudja alkalmazni a legfontosabb összetett adattípusokat: karakterlánc, egydimenziós tömb (vektor) és struktúra (rekord) adattípusok. Ismerje és tudja alkalmazni a típusok közötti konverziót. Tudja alkalmazni az egyes adattípusokhoz tartozó műveleteket.
Kifejezések	Legyen képes egyszerű és összetett aritmetikai és logikai kifejezések készítésére a tanult programozási nyelven.
Algoritmus kódolása	Tudjon programot, alprogramot készíteni mondatszerű leírásból.
2.2.2. Programozási nyelv „A”	
Konzol típusú alkalmazások	Legyen képes parancssorban futtatható programot készíteni a tanult fejlesztői környezetben.
Grafikus típusú alkalmazások	Tudjon grafikus felületű alkalmazást készíteni egy integrált fejlesztői környezetben. Tudja a legfontosabb grafikus vezérlők fajtáit (címkék, beviteli mezők, opciógombok, kapcsolónégyzetek, listák, parancsgombok), tudja alkalmazni őket programok készítésénél. Legyen képes eseményhez eseménykezelőt rendelni, annak tartalmát kódolni.
Hibakeresés	Ismerje és tudja alkalmazni a hibakeresési

	módszereket, technikákat.
2.2.3. Állománykezelés	
Szöveges állományok	Ismerje a szöveges állományok felépítését, kódolását, kezelésük módjait.
Műveletek szöveges állományokkal	Ismerje és tudja alkalmazni a szöveges állományok kezelésére (létrehozás, megnyitás, olvasás, írás, hozzáfűzés, lezárás, átnevezés, törlés) alkalmas alprogramokat.
2.2.4. Weboldalkészítés alapjai	
HTML alapjai	Tudjon használni egy HTML-szerkesztő programot. Ismerje a HTML-dokumentumok szerkezetét, tudja alkalmazni a felsorolt tageket és a hozzájuk tartozó fontosabb jellemzőket: <!--...-->, <!DOCTYPE>, <a>, , <body>,
, <dd>, <div>, <dl>, <dt>, <fieldset>, <footer>, <form>, <h1>-<h6>, <head>, <header>, <hr>, <html>, <i>, <iframe>, , <input>, <label> , <link>, <meta>, <nav>, , <option>, <p>, <script>, <section>, <select>, , , <style>, <sub>, <sup>, <table>, <td>, <textarea>, <th>, <title>, <tr>, <u>, . Ismerje a statikus HTML oldalak létrehozását, hivatkozások és képek beillesztését, táblázatok készítésére.
Stíluslapok használata	Tudja a stílusok és stíluslapok (CSS) szerepét. Ismerje a CSS leírók általános alakját, tudjon stíluslapokat (CSS) készíteni, módosítani a HTML oldalak formázásához. Ismerje és tudja alkalmazni a következő CSS szelektorokat: elem, id, class, csoport, :hover, :link, :visited, :active. Ismerje és tudja alkalmazni a felsorolt CSS jellemzőket: background-attachment, background-color, background-image, background-position, background-repeat, border*, bottom, clear, color, cursor, display, float, font, font-family, font-size, font-stretch, font-style, *height, left, letter-spacing, line-height, list-style*, margin*, opacity, overflow, padding*, position, right, text-align, text-decoration, text-justify, text-transform, top, vertical-align, visibility, *width, z-index,
2.2.5. Adatbázis-kezelés	
Adatdefiníciós parancsok	Tudjon új adatbázist létrehozni a saját számítógépén futtatott MySQL adatbázis-kezelő alkalmazás segítségével. Tudjon táblákat létrehozni (CREATE TABLE) és

	feltölteni (INSERT INTO) SQL parancsfájl (script) segítségével MySQL adatbázis-kezelőn. Tudja a legfontosabb adattípusokat: szöveges, logikai, dátum, idő, numerikus (egészek és valós típusok).
Lekérdező parancs	Ismerje és tudja alkalmazni a SELECT parancsot. Lekérdezéseknél tudjon számított mezőket létrehozni, táblákat összekapcsolni szoros illesztéssel.
Záradékok és módosítók	Ismerje és tudja alkalmazni egyszerű parancsok készítéséhez a legfontosabb záradékokat, módosítókat: AS, DISTINCT, FROM, GROUP BY, HAVING, LIMIT, ORDER BY, WHERE.
Kifejezések, operátorok, függvények	Tudjon záradékokban és a számított mezőkben kifejezések összeállítani. Ismerje és tudja alkalmazni a következő operátorokat és függvényeket: aritmetikai operátorok, relációs operátorok, AND, AVG(), BETWEEN, COUNT(), IN, IS NULL, IS NOT NULL, LIKE, MAX(), MIN(), NOT, OR, SUM().

3. Hálózati ismeretek

3.1. Hálózati ismeretek I.

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1.1. Otthoni és kisvállalati hálózatok	
Kapcsolódás a helyi hálózathoz és az internethez	Legyen tisztában a helyi hálózati és az internetes kommunikációs lehetőségekkel. Ismerje az alapvető hálózati összetevőket.
Helyi hálózat tervezése és csatlakoztatása	Ismerje a LAN technológiákat.
Hálózati eszközök és átviteli közegek	Ismerje helyi hálózatok alapvető eszközeit és azok jellemző tulajdonságait. Legyen tisztában az alapvető hálózati közegekkel (vezetékes, vezeték nélküli), azok tulajdonságaival, illetve jellemzőivel.
Hálózati címezés	Legyen tisztában a fizikai és a logikai címezés fogalmával, jellemzőivel és azok kapcsolatával. Ismerje az IPv4-es címek felépítését és tulajdonságait.
Hálózati szolgáltatások	Legyen tisztában a helyi hálózat és az internet alapvető szolgáltatásaival és azok jellemzőivel. Ismerjen egyenrangú (peer-to-peer) és az ügyfél/kiszolgáló típusú szolgáltatásokat és hálózatokat.
Hálózati modellek és protokollok	Legyen tisztában az OSI és TCP/IP rétegelt modellel és ismerje az egyes rétegeket és azok alapvető

	feladatait. Legyen tisztában az alapvető hálózati protokollokkal.
Vezeték nélküli hálózatok	Legyen tisztában a vezetékek nélküli hálózatok technológiai fogalmaival. Ismerje a vezetékek nélküli hálózatokban leginkább használt eszközöket. Legyen tisztában a vezetékek nélküli hálózati szabványokkal és azok legjellemzőbb tulajdonságaival. Ismerje a vezetékek nélküli helyi hálózatok biztonságának alapvető problémáit és a különböző megoldásokat (titkosítás, hitelesítés).
Hálózatbiztonsági alapok, hibaelhárítás, biztonságpolitika	Legyen tisztában a hálózatokat fenyegető alapvető veszélyekkel és a védekezési lehetőségekkel. Ismerje az alapvető hibaelhárítási módszereket és a szisztematikus hibaelhárítási lehetőségeket.
Otthoni vagy kisvállalati hálózat tervezése	Tudjon egy otthoni vagy kisvállalati hálózatot megadott szempontok alapján megtervezni.
3.1.2. Kis- és közepes üzleti hálózatok, internetszolgáltatók (ISP)	
Internet szolgáltatásai, internetszolgáltatók (ISP)	Legyen tisztában az internet alapvető szolgáltatásaival és az internetszolgáltatók (ISP) által nyújtott szolgáltatásokkal. Ismerje a hálózatok közötti – ISP-n keresztül – kapcsolódás lehetőségeit. Ismerje az interneten használatos alapvető szállítási és alkalmazási protokollokat.
Hálózati címezési struktúra	Ismerje a VLSM és CIDR fogalmát. Legyen tisztában a NAT és PAT fogalmával.
Hálózati eszközök konfigurálási feladatai	Legyen tisztában a forgalomirányítók és kapcsolók felépítésével, működésével, jellemzőivel, indulási folyamatával. Ismerje a forgalomirányítók és kapcsolók alapszintű konfigurációs beállításait.
Forgalomirányítás	Ismerje a forgalomirányítás alapfogalmait. Ismerje az irányító protokollokat (belső, külső). Ismerje a kis- és közepes méretű hálózatokban a forgalomirányítási lehetőségeket.

3.2. Hálózati ismeretek I. gyakorlat

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.2.1. Otthoni és kisvállalati hálózatok gyakorlat	
Kapcsolódás helyi hálózathoz és az	Ismerje a kommunikáció megvalósulását a helyi vezetékes hálózaton és az interneten.

internethez	Legyen képes vezetékes és vezeték nélküli helyi hálózat tervezésére és csatlakoztatására. Legyen képes hálózati eszközök üzembe helyezésére és működésük ellenőrzésére.
Kábelkészítés, tesztelés	Legyen képes csavart érpáras kábelek készítésére, kábelek tesztelésére, alapvető hibáinak beazonosítására.
IP címzés	Ismerje az IPv4 címek kiosztásának és beállításának lehetőségeit. Legyen képes az IPv4 címet statikusan beállítani a hálózati eszközökön és klienseken. Legyen képes a klienseken a dinamikus IPv4 címbeállításra. Legyen képes a DHCP szerver szolgáltatás beállítására.
Vezeték nélküli hálózatok beállítása	Legyen képes hozzáférési pont és vezeték nélküli ügyfél konfigurálására.
Hálózatbiztonsági alapok	Legyen képes alapszintű hibák elhárítására. Tudjon személyes tűzfalakat beállítani. Tudja a vezeték nélküli hálózatok alapvető biztonsági beállításait elvégezni.
3.2.2. Kis- és közepes üzleti hálózatok, internetszolgáltatók (ISP) gyakorlat	
IP címzés a LAN-ban	Ismerje a statikus NAT és a túlterheléses PAT megvalósításának lehetőségeit. Legyen képes forgalomirányítón statikus NAT és túlterheléses PAT beállítására.
Hálózati eszközök konfigurálása	Legyen képes a forgalomirányító és a kapcsoló alapszintű konfigurálására. Legyen képes távoli elérés beállítására. Legyen képes alapvető biztonsági beállítások elvégzésére az eszközökön. Legyen képes a hálózati eszközök összekötésére, CPE csatlakoztatására az ISP-hez és a WAN csatlakozás beállítására. Legyen képes a forgalomirányítás konfigurálására (RIP, RIPv2, statikus).
Hálózati biztonság	Ismerje az alapvető adatvédelmi lehetőségeket. Ismerje a hozzáférés vezérlés listákat.
Biztonsági mentések	Legyen képes a hálózati eszközök konfigurációját és operációs rendszerét menteni, illetve helyreállítani.

II. A VIZSGA LEÍRÁSA KÖZÉPSZINTEN

A vizsga részei

Középszint	
Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc
120 pont	30 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint	
	Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	Internetelérés nélküli számítógép, megfelelő szoftverekkel, forrás fájlok	Számítógép internet eléréssel, az eszközlistában felsorolt eszközök

Nyilvánosságra hozandók:

	Középszint	
	Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	Szoftverlista	Eszköz- és szoftverlista, témakörök
Mikor?	A vizsga évét megelőző tanév végéig	Az eszköz és szoftverlista a vizsga évét megelőző tanév végéig, a témakörök jogszabály szerint

A kormányhivatalok által szervezett vizsgák esetén a vizsgázó az adott vizsgaidőszakra érvényes, az Oktatási Hivatal által központilag kiadott szoftverlistáról választhat. A középiskola által szervezett vizsga esetén a vizsgázó az iskola által kihirdetett szoftverek közül választhat. A vizsgázónak a jelentkezéssel egy időben le kell adnia egy nyilatkozatot, amelyben megjelöli, hogy az érettségi vizsgán az egyes szoftvercsoportokon belül az adott feladattípusok megoldásához az adott vizsgaidőszakra a vizsgaszervező által rendelkezésére bocsátott szoftverlistából mely szoftvereket kívánja használni.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga
-------------------	----------------

180 perc	15 perc
Számítógépen megoldott gyakorlati feladatok	Egy tétel kifejtése, és párbeszéd a tétellel kapcsolatban
120 pont	30 pont

Gyakorlati vizsga

Általános szabályok

A gyakorlati vizsgát számítógépteremben kell lebonyolítani. A vizsga időtartama alatt a rendszergazdának elérhetőnek kell lennie. A rendszergazda a vizsgaterembe csak gép- vagy szoftverhiba esetén hívható be. Jelenlétéről és az általa végzett tevékenységről jegyzőkönyvet kell felvenni.

Vizsgázónként szükséges segédeszközök: számítógép a megfelelő szoftverekkel (a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja).

A gyakorlati vizsga helyszínén a vizsgázónak a vizsga kezdete előtt fél órával kell megjelennie, ahol a rendszergazda által kijelölt helyet kell elfoglalnia. A vizsga megkezdése előtt a rendszergazda írásban tájékoztatja a vizsgázót arról, hogy milyen felhasználói adatai vannak, milyen módon éri el a vizsgához szükséges forrásfájlokat, valamint arról, hogy befejezett munkáját hova mentse el. A vizsga kezdetekor a felügyelő tanár kiosztja a feladatlapot és szükség esetén a lepecsételt piszkozatlapot. A vizsgázó a vizsga megkezdése előtt ellenőrizheti a számára biztosított szoftverkörnyezetet.

A vizsgázó a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között, és megoldásuk sorrendjét is önállóan határozhatja meg.

A felügyelő tanárnak a vizsga befejezése előtt kb. 10 perccel figyelmeztetnie kell a vizsgázókat, hogy mentsék el a munkájukat.

A terem berendezése:

- A géptermet lehetőség szerint a számítógépes munkahelyre vonatkozó előírások figyelembevételével kell berendezni.
- A monitorok elhelyezése olyan legyen, hogy a vizsgázók egymás munkáját ne zavarják, illetve ne tudják segíteni egymást.

A számítógépek:

- A megfelelő működés biztosítása érdekében a vizsgakörnyezetet kellő időben elő kell készíteni.
- Rendelkezésre kell állni legalább a vizsgázók számának megfelelő számú számítógépnek, valamint tartalék gépeknek.
- Csak olyan számítógép használható, amely megfelel az alkalmazott operációs rendszer és egyéb szoftverek optimális hardverigényének, a háttértárolón pedig feltétlenül maradjon elegendő szabad terület.
- A vizsga ideje alatt a gépekről nem lehet elérhető egyetlen olyan állomány sem, amely nem tartozik a telepített programokhoz, és a várható feladatok megoldását segíti.
- Ha valamelyik eredetileg kiválasztott számítógép működése a vizsga előtti időszakban bizonytalan, akkor javasolt azt a vizsgáztatásból kivonni.

A vizsga előkészítése:

- A vizsga során használható gépeket (a tartalékgépeket is) úgy kell előkészíteni, hogy a gyakorlati feladatok megoldása problémamentes legyen.
- A feladatok megoldásához szükséges forrásállományokat minden vizsgázó mappájába be kell másolni a vizsga megkezdése előtt.
- Az internet elérését le kell tiltani a vizsgagépeken a gyakorlati vizsga teljes idejére.

Archiválás:

- A rendszergazda a vizsga után a lehető legrövidebb időn belül a vizsgázók által használt mappákat két példányban, egyszer írható, kellőképpen elterjedt adathordozóra írja (például CD-R, DVD-R, DVD+R).
- A vizsgabizottságot működtető intézmény az egyik adathordozót bélyegzővel ellátva elzárja mint biztonsági másolatot, a másikat pedig a továbbiakban az írásbeli dolgozatokra vonatkozó szabályoknak megfelelően kezeli.

A gyakorlati feladatlap tartalmi és formai jellemzői

A feladatsor tematikailag lefedi a követelményrendszer alábbi témaköreit, és időarányaiban a következőkre törekszik:

Feladatok	Idő
Hálózati ismeretek	60 perc
Programozás	60 perc
Weboldalszerkesztés	30 perc
Adatbázis-kezelés	30 perc

Az egyes feladatok esetén előforduló témakörök:

Feladatok	Témakörök
Hálózati ismeretek	3.2.1. Otthoni és kisvállalati hálózatok gyakorlat 3.2.2. Kis- és közepes üzleti hálózatok, internetszolgáltatók (ISP) gyakorlat
Programozás	2.1.3. Programozás elemei 2.1.4. Programozási tételek 2.2.1. Programozási nyelvek 2.2.2. Programozási nyelv „A” 2.2.3. Állománykezelés
Weboldalszerkesztés	2.2.4. Weboldalszerkesztés alapjai
Adatbázis-kezelés	2.2.5. Adatbázis-kezelés

A hálózati ismeretek feladat számonkérése szimulációs program segítségével történik.
A feladatsor 50%-a egyértelmű utalásokat tartalmaz a feladat minden részletének megoldására.

A gyakorlati feladatlap értékelése

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. A javítási-értékelési útmutató tartalmazza a feladatok részletes megoldásait, az egyes megoldásrészekre adható részpontszámokat, annak lehetséges bontását. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontszám tovább nem bontható.

Feladatok	Pontszám
Hálózati ismeretek	40 pont
Programozás	40 pont
Weboldalszerkesztés	20 pont
Adatbázis-kezelés	20 pont

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A szóbeli vizsga helyszínén rendelkezésre kell állnia az eszköz- és szoftverlistában leírt eszközöknek és szoftvereknek (például internet eléréssel rendelkező számítógép, nyomtató, mérőeszköz, kábel, szerszámok, stb.). A számítógép és az eszközök működőképességének biztosítása érdekében a rendszergazdának a szóbeli vizsga teljes ideje alatt elérhetőnek kell lennie.

A szóbeli vizsga egyetlen tétel kifejtéséből, valamint néhány perces beszélgetésből áll, amely a vizsgázónak a témakörhöz kapcsolódó kommunikációs képességét méri.

A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekezdni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el, vagy nyilvánvaló, hogy elakadt. (Ez esetben segítő kérdést lehet feltenni.) Amikor a vizsgázó befejezte a tétel kifejtését, a vizsgáztató párbeszédet kezdeményez a témához kapcsolódóan.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli vizsga tételei egy adott témakör elméleti és bizonyos témakörök esetén gyakorlati ismeretanyagát is számon kéri. A tételsor legalább 20 tételből áll, évente cserélni kell a tételek 10-20%-át. A szóbeli tételsor tételei az alábbi témakörökből jelölhetők ki:

- 1.1. Információtechnológiai alapok
 - 1.1.1. Bevezetés a számítógépes architektúrákba
 - 1.1.2. Szoftverismeret
 - 1.1.3. Információtechnológiai biztonság alapjai
- 1.2. Információtechnológiai gyakorlat
 - 1.2.1. Számítógép összeszerelése
 - 1.2.2. Telepítés és konfigurálás
 - 1.2.3. Karbantartás

- 2.1. Adatbázis- és szoftverfejlesztés
 - 2.1.1. Programozási alapismeretek
 - 2.1.2. Adattípusok
 - 2.1.3. Programozás elemei
 - 2.1.5. Relációs adatbázisok
- 3.1. Hálózati ismeretek I.
 - 3.1.1. Otthoni és kisvállalati hálózatok
 - 3.1.2. Kis- és közepes üzleti hálózatok, internetszolgáltatók (ISP)
- 3.2. Hálózati ismeretek I. gyakorlat
 - 3.2.1. Otthoni és kisvállalati hálózatok gyakorlat

Az 1.2. és a 3.2. témakör esetén a szóbeli tétel gyakorlati feladatot is tartalmazhat, amelyet a felkészülési időben kell elvégezni és azt a felelet során kell bemutatni.

A szóbeli tételsor az alábbi táblázatban megadott témakör arányokkal úgy kerül összeállításra, hogy egy szóbeli tétel csak egy témakör ismeretanyagát kéri számon.

Témakör	Arány
1. Információtechnológiai alapok	30%
2. Információtechnológiai gyakorlat	20%
3. Adatbázis- és szoftverfejlesztés	20%
5. Hálózati ismeretek I.	25%
6. Hálózati ismeretek I. gyakorlat	5%

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelési útmutató rögzíti az egyes feladatok kifejtésének elvárt tartalmi összetevőit és az ezekre adható, összesen 30 pont felosztásával kialakított maximális részpontszámokat, amely alapján a feleletet értékelni kell.

A szóbeli felelet értékelése az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	Pontszám
Tartalom	18 pont
Felépítés	6 pont
Előadásmód, szaknyelv használata	6 pont
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	30 pont

24. Az R. Melléklet VEGYIPAR ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete az I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK címet megelőzően a következő címekkel egészül ki:

„I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK KÖZÉPSZINTEN

A vegyipar ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy részletes érettségi vizsgakövetelményei a XIV. Vegyipar ágazat alábbi szakképesítéseinek közös szakmai tartalmát veszik alapul:

- 54 521 06 Műanyagfeldolgozó technikus,
- 54 543 02 Gumiipari technikus.

A) KOMPETENCIÁK

1. Ismeretek helyén való alkalmazása

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Az ismeretanyag bemutatása, értelmezése a szakmai fogalmak alkalmazásával	Logikusan felépített, következetes előadás, önálló előadásmód a szakmai kifejezések alkalmazásával, az írásbeli feladatok megoldása során jól átgondolt, szakszerű, pontos megfogalmazások.
1.2. Szakmai szöveg értelmezése	Feladatok megoldása írott és szóbeli szakmai szöveg alapján.

2. Megbízhatóság

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Szabálykövetés	A biztonságos munkavégzésre vonatkozó munka- és tűzvédelmi szabályok betartása.
2.2. Pontosság	A mérési utasítás alapján a mérések szakszerű elvégzése, pontosan, a valóságnak megfelelő mérési eredményekkel. A mérési eredmények helyességének becslése.
2.3. Feladatellátás	Dokumentáció alapján mérések, gyártással kapcsolatos feladatok elvégzése, jól követhető jegyzőkönyv, illetve gyártási dokumentáció vezetése a szakmai jelölések és helyes mértékegységek alkalmazásával.

3. Problémamegoldó képesség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Gyakorlati feladatokhoz kapcsolódó számítások elvégzése	A mérések, gyakorlatok elvégzéséhez szükséges számítások elvégzése.
3.2. A probléma felismerése és	A gyakorlatban felmerülő kérdések esetében az

megoldása	elméleti ismeretek alapján a probléma felismerése és megoldása.
-----------	---

4. Módszeres munkavégzés

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1. A feladatok megtervezése	A laboratóriumi és üzemi feladatok utasítás alapján történő megtervezése.
4.2. A feladatok kivitelezése	A feladatok utasítás alapján történő önálló elvégzése.

B) TÉMAKÖRÖK

1. Méréstechnika

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Méréstechnika alapjai	Ismerje a - méréstechnikai alapfogalmakat (mérés, mért érték, mérőszám), - mérések eszközeit, módszereit.
1.2. Mértékegységek és mintavétel	Ismerje a - mérték és a mértékegység fogalmát, - mintavétel és minta előkészítés szabályait, - gyakori mintavételi hibákat. Meg tudja határozni a mért értékek megadott középérték mutatószámait, valamint a gyakran alkalmazott viszonyszámokat.
1.3. Méréstechnikai műszerek	Ismerje a - gumi- és műanyagiparban leggyakrabban használt műszerek működési elvét, - a műszerek karbantartására vonatkozó előírásokat.

2. Anyagvizsgálatok gyakorlat I.

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Vizsgálati szabványok	Ismerje a - mérési szabványok létrehozásának fő okait, - mintaelőkészítés, mintavétel szabályait, - mérések végrehajtásának, kiértékelésének általános szabályait.
2.2. Fizikai mérések	Legyen képes elvégezni és ismertetni - a tömegmérést, a térfogatmérést, a sűrűségmérést, - a hőmérsékletmérést, a nyomásmérést,

	- a szemcseeloszlás vizsgálatot, - a viszkozitás mérést, - az elvégzett vizsgálat dokumentálását, szóban bemutatását, - az alapanyag/termék minősítését.
2.3. Próbatest készítése	Ismerje a próbatest fogalmát. Műveleti utasítás alapján el tudja készíteni a szükséges próbatestet.

3. Anyagvizsgálatok gyakorlat II.

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Mintavétel, kiértékelés a gyakorlatban	Legyen képes műveleti utasítás alapján elvégezni és ismertetni - a szabályos mintavételt ömlesztett anyagból, szilárd anyagból, folyadékból, - a kivett minta előkészítési műveletét, - a mintavétel dokumentálását, szóban bemutatását.
3.2. Mechanikai anyagvizsgálatok	Legyen képes műveleti utasítás alapján elvégezni és ismertetni a - szakítószilárdság és relatív nyúlás meghatározását, - tapadásvizsgálatokat, - kopásvizsgálatot, - maradó alakváltozás vizsgálatát, - vastagságvizsgálatot, - keménységmérést. Legyen képes a mérési eredményeket rögzíteni, a mért eredmények alapján a szükséges számításokat elvégezni, a kapott eredményeket értelmezni, összehasonlítani az előírt értékekkel, ez alapján minősíteni az alapanyagot, terméket.
3.3. Reológiai vizsgálatok	Legyen képes műveleti utasítás alapján elvégezni és ismertetni a - folyási képesség vizsgálatot, - plasztóelasztikus képesség vizsgálatot, - térhálósodási vizsgálatot. Legyen képes a mérési eredményeket rögzíteni, a mért eredmények alapján a szükséges számításokat elvégezni, a kapott eredményeket értelmezni, összehasonlítani az előírt értékekkel, ez alapján minősíteni az alapanyagot, terméket. Tudja értelmezni a reológiai görbéket.

4. Gépeszeti alapismeretek

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1. Műszaki dokumentációk	Legyen képes - az alkatrészrajz jelöléseit értelmezni, - egyszerű szerelési tervet értelmezni, - egyszerű technológiai folyamatábrát értelmezni.
4.2. Gépelemek	Ismerje és legyen képes bemutatni a - fontosabb kötésmódokat, kötő gépelemeket, - gördülőcsapágyak fő típusait, ezek típusjellemzőit, - gyakori meghajtási módokat és ezek jellemzőit.
4.3. Segédüzemű gépek	Ismerje és legyen képes bemutatni - a térfogat kiszorításos elven működő szivattyúk működési elvét, - az áramlástan elven működő szivattyúk működési elvét, - a légritkítók, ventilátorok, fűvók, kompresszorok működési elvét, - az ömlesztett anyagok üzemen belüli szállításának elvi lehetőségeit, - a darabáru szállításának elvi lehetőségeit, - a gázok, folyadékok, szilárd anyagok tárolásának berendezéseit, - az ipari adagoló, bemérő eszközök működési elvét, - az energiaellátó rendszerek, kemencék, kazánok funkcióit.

5. Gyártás-előkészítés berendezései gyakorlat

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
5.1. Raktározás, szállítás berendezései	Ismerje és legyen képes bemutatni az üzemen belüli anyagmozgatás eszközeit.
5.2. Aprítók, darabolók	Ismerje és legyen képes bemutatni - az aprító, vágó berendezések működési elvét, - a granuláló gépek működési elvét.
5.3. Keverékkészítés berendezései	Ismerje és legyen képes bemutatni a plasztikus és plasztóelasztikus anyagok keverésére alkalmas berendezések működési elvét.

6. Reológia

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
6.1. Alapismeretek	Ismerje és legyen képes bemutatni - az anyag halmazállapotait, halmazállapot átmeneteket, - az ideálisan rugalmas (elasztikus) anyag jellemzőit, - az ideálisan viszkózus anyag jellemzőit, - az ideálisan képlékeny (plasztikus) anyagok jellemzőit, - a viszkoelasztikus anyagok jellemzőit, - a viszkozitás és az anyagszerkezet összefüggéseit, - a folyás- és viszkozitás görbék jellemzőit.
6.2. A gyártástechnológia reológiai alapjai	Ismerje és legyen képes bemutatni a - viszkozitást befolyásoló tényezőket, - polimer ömledékek áramlásának sajátosságait, - reális polimer ömledékek viselkedését, - folyásgörbe felvételének menetét, a nevezetes pontok meghatározását, - rugalmas tulajdonságok hatását a gyártástechnológiára.

7. Anyag- és gyártmányismeret gyakorlat

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
7.1. Alapanyagok és tulajdonságaik	Ismerje és legyen képes bemutatni a - műanyagok mechanikai megmunkálásának módjait, eszközeit, - műanyagok hőkezelésének szükségességét, - feszültségmentesítés technológiáit, ezek lépéseit, - műanyagok hulladékkezelésének, újrahasznosításának lehetőségeit.
7.2. Adalékanyagok és tulajdonságaik	Ismerje és legyen képes bemutatni - az adalékanyagok hatását a műanyagra, - a térhálósító szereket és ezek alkalmazását, - az erősítő- és segédanyagok alkalmazásának hatását a technológiára és a termékre, - a lágyítók használatának hatását a technológiára és a termékre.

II. A VIZSGA LEÍRÁSA KÖZÉPSZINTEN

A vizsga részei

Középszint	
Írásbeli vizsga	Gyakorlati vizsga
120 perc	15 perc
100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint	
	Írásbeli vizsga	Gyakorlati vizsga
A vizsgázó biztosítja	szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép, rajzeszközök, íróeszközök	szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép, rajzeszközök, íróeszközök
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	A gyakorlati feladatok végrehajtásához szükséges anyagok, eszközök, berendezések

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint	
	Írásbeli vizsga	Gyakorlati vizsga
Anyag	NINCS	Témakörök, a gyakorlati feladatok végrehajtásához szükséges anyagok, eszközök, berendezések jegyzéke

Mikor?	NINCS	Jogszábaý szerint
--------	-------	-------------------

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga		Gyakorlati vizsga
120 perc		15 perc
Feladatlap		Egy gyakorlati feladatot tartalmazó tétel bemutatása és kifejtése
Teszt jellegű feladatok	Rövid válaszokat igénylő feladatok	
15 pont	85 pont	
100 pont		50 pont

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán egy központi feladatsort kell megoldani. A feladatlapon belül a rendelkezésére álló időt tetszés szerint lehet megosztani az egyes feladatok között, és a megoldásuk sorrendje is tetszőleges.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Az írásbeli vizsga az alábbiakban felsorolt témakörökből történő átfogó számadás alapján történik a táblázatban meghatározott arányok szerint:

Méréstechnika	15%
Gépészeti alapismeretek	25%
Reológia	20%
Gyártás-előkészítés berendezései gyakorlat	20%
Anyag- és gyártmányismeret gyakorlat	20%

Az írásbeli feladatok szöveges feladatokból, tesztfeladatokból, műszaki rajzi, diagramszerkesztési, -értelmezési és számítási feladatokból állnak.

A szöveges feladatok jellemzően az alábbi típusok lehetnek: ismertetés, felsorolás, rövid ismertetés, foglalom meghatározás, folyamatleírás.

A tesztfeladatok jellemzően az alábbi típusok lehetnek: csoportosítás, hibajavítás, hibakeresés, igaz/hamis állítások eldöntése, kiegészítés, sorrend meghatározás, kiválasztás, párosítás.

A diagramszerkesztési, -értelmezési feladatok jellemzően az alábbi feladattípusok lehetnek: adatsorok alapján diagram szerkesztése, megadott diagram nevezetes pontjainak meghatározása, értékek leolvasása, értelmezése.

A számítási feladatok az 1.2, a 3.2. és a 3.3 témakör számpéldáin alapulnak.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelés a központilag összeállított javítási-értékelési útmutató kötelező előírásai alapján történik. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat a javítási-értékelési útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontszám tovább nem bontható.

Gyakorlati vizsga

Általános szabályok

A gyakorlati vizsga során a vizsgázó számot ad a szerzett ismereteiről a fizikai mérések, próbatest készítése, mechanikai anyagvizsgálatok, reológiai vizsgálatok terén.

A vizsgázó számot ad továbbá a munkaműveletek szakszerű és balesetmentes végrehajtásáról, a laboratóriumi és környezetvédelmi szabályok betartásáról és a vegyipari szakképesítésekre jellemző szakmai-, személyes-, társas- és módszer kompetenciákról.

A tételsor nem hozható nyilvánosságra.

A gyakorlati tételek száma legalább 20, a tételek 20-25%-át évente cserélni kell.

A gyakorlati vizsgán a szóbeli vizsgára vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni. A vizsgázó tételt húz, majd vizsgafeladatát a tétellap alapján, az abban meghatározott segédanyagok használata mellett végzi.

A gyakorlati vizsga helyszínén a szakszerű laboratóriumi körülményeket a vizsgát szervező intézménynek kell biztosítani. A gyakorlati vizsgarész a vizsgafeladatok elvégzéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételek – ideértve a munkavédelmi, tűzvédelmi és egészségvédelmi feltételeket is – megléte esetén kezdhető meg.

A felkészülési idő alatt folyamatosan jelen kell lenni a technikai feltételek biztosításáért, a kémiai- és munkavégzés biztonságáért felelős szakembernek.

A vizsga felkészülési idejének megkezdése előtt a vizsgázókat tájékoztatni kell a gyakorlati vizsga rendjéről és a vizsgával kapcsolatos egyéb tudnivalókról, továbbá a gyakorlati vizsga helyére és a munkavégzésre vonatkozó munkavédelmi, tűzvédelmi, egészségvédelmi előírásokról.

A felkészülés megkezdése után további útmutatás csak baleset megelőzése céljából adható.

A felkészülési idő alatt a vizsgázó elvégzi a tételben megfogalmazott feladatot. Ez idő alatt áttekinthető, logikus, bemutatásra alkalmas formában feljegyzi a feladat végrehajtásának körülményeit, tapasztalatait, eredményeit.

A bemutatási időben a vizsgázó ismerteti a feladatban megfogalmazott gyakorlati feladat végrehajtását, a tapasztalatokat, az eredményeket és azok értelmezését, magyarázatát. Bemutatja a gyakorlati feladat végrehajtása során készített feljegyzéseit.

A gyakorlati tételsor tartalmi és formai jellemzői

A gyakorlati vizsgán a vizsgázó a kihúzott tétel feladatait végzi el.

Témakörök:

- fizikai mérések,
- próbatest készítése,
- mechanikai anyagvizsgálatok,
- reológiai vizsgálatok.

Minden feladatának tartalmazni kell a feladat leírását, a receptet vagy a mérési eljárást. A tételeket a részletes vizsgakövetelmények alapján kell összeállítani, figyelembe kell venni, hogy a rendelkezésre álló időben a feladat elvégezhető és dokumentálható legyen.

A gyakorlati vizsgarész értékelése

Az értékelési útmutató rögzíti az egyes feladatok kifejtésének elvárt tartalmi összetevőit és az ezekre adható, összesen 50 pont felosztásával kialakított maximális részpontszámokat, amely alapján a feleletet értékelni kell.

A gyakorlati feladat értékelése az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	Pontszám
Szakmai tartalom helyessége	10 pont
A felelet felépítése, nyelvezete	5 pont
A gyakorlati feladat végrehajtásának ismertetése, a tapasztalatok megállapítása, kapott eredmények értelmezése	15 pont
Mérési eredmények pontossága	5 pont
A gyakorlati feladat végrehajtása során készült feljegyzések	10 pont
Szakmai nyelv, a mértékegységek, a jelrendszer helyes használata	5 pont
GYAKORLATI ÖSSZPONTSZÁM:	50 pont

25. Az R. Melléklet VEGYÉSZ ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete az I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK címet megelőzően a következő címekkel egészül ki:

„I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK KÖZÉPSZINTEN

A vegyész ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy részletes érettségi vizsgakövetelményei a XV. Vegyész ágazat alábbi szakképesítéseinek közös szakmai tartalmát veszik alapul:

- 54 524 01 Laboratóriumi technikus,
- 54 524 02 Vegyipari technikus.

A) KOMPETENCIÁK

1. Szakmai szöveg megértése írásban és szóban

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. A szakmai fogalmak helyes használata	Legyen képes alkalmazni a szakmai fogalmakat megfelelő helyen és módon.

1.2. A szakmai fogalmak, az ismeretanyag bemutatása, értelmezése	Legyen képes a szóbeli előadásában használni a szakmai kifejezéseket. Az írásbeli feladatok megoldása során tudjon szakszerű, pontos megfogalmazásokat használni.
1.3. Kommunikáció szakmai nyelven	Legyen képes a szakmai kifejezések helyes használatával egy adott témát kifejtetni. Legyen képes a szóban és írásban feltett kérdéseket megérteni és választ adni.
1.4. Szakmai szöveg értelmezése	Legyen képes az írott és szóbeli szakmai szöveg alapján feladatok megoldására.

2. Szakmai számolási készség, egyenletek megoldása

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Egyenletek megoldása	Legyen képes középiskolai matematikai ismeretek alkalmazására a kémiai számítási feladatok megoldása során. Legyen képes megadott számítási képletekbe az adatokat mértékegység helyesen behelyettesíteni és az eredményt kiszámítani.
2.2. Kémiai írásmód alkalmazása	Ismerje a reakcióegyenletekkel leírt reakciók mennyiségi viszonyait.
2.3. Mérési eredmények feldolgozása	Legyen képes megadott mérési adatokból a szakmai feladatnak megfelelő eredményt kiszámítani.

3. Rendszerező képesség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Lényegkiemelés	Legyen képes adott szakmai szövegben a lényegi információk kigyűjtésére.
3.2. A mérési eredmények alapján elvégzett számítás	Legyen képes a szakmai feladatnak megfelelő eredményt kiszámítani.

4. Absztrakt (elméleti) gondolkodás

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1. Elvonatkoztatás képessége	Legyen képes az elméleti ismereteket a gyakorlati feladatokban alkalmazni.
4.2. Áttekintő képesség	Legyen képes átlátni az elvégzendő (megoldandó) feladatot a leírás (recept) részei alapján.

B) TÉMAKÖRÖK

1. Vegyipari ismeretek

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Vegyipari laboratóriumi alapismeretek	
1.1.1. Vegyszerek biztonságos kezelésének tárolásának szabályai	Legyen képes – a vegyszerek biztonsági adatlapjainak információit értelmezni. Ismerje – a teendőket veszély esetén, – a munka- és balesetvédelmi szabályokat.
1.1.2. Fizikai alaptulajdonságok mérésének elvi alapjai	Ismerje a tömeg-, térfogat-, hőmérséklet-, sűrűség-, olvadáspont- és forráspontmérés lehetőségeit.
1.1.3. Oldatok készítése, a szükséges számítások gyakorlása	Legyen képes elvégezni az oldatkészítési számításokat tiszta anyagból, kristályvizes sóból, oldatok keverésével, hígításával, töményítésével.
1.2. Vegyipari számítások alapjai	
1.2.1. Szakmai számítások végzése különböző vegyipari termékekre és alapanyagokra vonatkozóan	Ismerje a tömeg, a térfogat és a sűrűség kapcsolatát, a sűrűség fogalmát és számítását. Legyen képes az Avogadro törvényével kapcsolatos számításokat elvégezni. Ismerje az anyagmennyiség-koncentrációt, a tömegkoncentrációt, a százalékos összetételeket és ezek számítását. Ismerje az oldhatóság hőmérsékletfüggését. Legyen képes az oldhatósági táblázatokat használni, oldhatósági számításokat végezni. Legyen képes sztöchiometriai számításokat elvégezni reakcióegyenlet alapján. Legyen képes erős sav, erős bázis pH-jával kapcsolatos számítási feladatot megoldani.
1.3. Szervetlen kémiai laboratóriumi ismeretek	
1.3.1. Laboratóriumi műveletek elméleti alapjai	Ismerje a hőátadás, a szublimálás, a kristályosítás, az átkristályosítás, a lecsapás, a derítés, a szűrés, a dekantálás és a desztillálás fogalmát.
1.3.2. Kémiai elválasztó műveletek elvi alapjai	Ismerje a hőátadás, a szublimálás, a kristályosítás, az átkristályosítás, a lecsapás, a derítés, a szűrés, a dekantálás és a desztillálás elvét, körülményeit.

1.3.3. Szervetlen preparátumok készítésének elvi alapjai	Legyen képes – a preparátumkészítés reakcióegyenleteit felírni, rendezni, – az anyagszükségletet, a termelési százalékot és az oldatkészítési számításait elvégezni, – a recepteket értelmezni.
1.4. Vegyipari számítások	
1.4.1. Szakmai számítások végzése különböző vegyipari termékekre és alapanyagokra vonatkozóan	Legyen képes a tisztaságra, a kitermelésre, az anyagszükségletre vonatkozó egyszerű számításokat elvégezni. Tudja alkalmazni a kémiai egyenleteket a sztöchiometriai számításokban a sav-bázis, a redoxi, a csapadékképződési és a gázfejlődési reakciók során. Tudja elvégezni a szilárd anyagok összetételével, az oldhatósággal kapcsolatos számításokat.
1.5. Analitikai ismeretek	
1.5.1. Titrimetriás meghatározások elméleti alapjai	Ismerje a sav-bázis, a redoxi, a csapadékos és a komplexometriás titrálások elvi alapjait. Legyen képes a mérési eredményeket helyesen megadni.
1.5.2. Titrimetriával kapcsolatos számítások	Tudja elvégezni a mérőoldat készítéséhez szükséges anyagszükséglet számításokat, a reakciók ismeretében a pontos koncentráció meghatározásához kapcsolódó számításokat. Legyen képes a meghatározandó komponens mennyiségét, illetve koncentrációját kiszámítani a reakciók ismeretében.
1.5.3. Gravimetriával kapcsolatos számítások	Ismerje a gravimetriás meghatározás elméleti alapját. Tudja elvégezni a gravimetriás feladatokhoz kapcsolódó számításokat a reakciók ismeretében.

2. Szakmai kémia

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Általános kémia alkalmazása	
2.1.1. Anyagi halmazok, kölcsönhatások	Ismerje az oldatok fogalmát.

2.1.2. A kémiai reakciók energiaváltozásai, reakciók csoportosítása és általános jellemzése	Ismerje – a termokémiai fogalmakat, – a kémiai reakciók sebességét befolyásoló tényezőket, – az oxidációs szám fogalmát, az oxidációs szám meghatározását. – a redoxi reakciók fogalmát, Tudja a kémiai egyenletek szerkesztését.
2.2. Szervetlen kémia alkalmazása	
2.2.1. Nemfémek és vegyületeik	Ismerje – a hidrogén tulajdonságait, – a halogén elemek és halogenidok, a kén, a nitrogén, a szén és ezek oxidjai és oxosavai, az ammónia jellemzőit, előfordulását a természetben.
2.2.2. Fémek és vegyületek	Ismerje – a fontosabb alkáli- és alkáliföldfémek és vegyületeik jellemzőit, – a p- és d-mező fémeket (Al, Pb, Fe, Cr, Ni, Ag, Cu, Zn), azok fontosabb vegyületeinek tulajdonságait, – a fémek ipari előállítási módszereinek elvét.
2.3. Szerves kémia alkalmazása	
2.3.1. A szénhidrogének összetétele és csoportosítása	Ismerje – az alkánok, alkének és alkinek fizikai és kémiai tulajdonságait, – az aromás vegyületek sajátosságait, – halogéntartalmú szénvegyületeket, – a szénhidrogének jellemző reakcióit, – a fontosabb képviselőiket.
2.3.2. Oxigéntartalmú szénvegyületek	Ismerje – az alkoholok és fenolok fizikai és kémiai tulajdonságait, – az éterek fizikai tulajdonságait, – az aldehidek, ketonok, karbonsavak, észterek fizikai és kémiai tulajdonságait, – fontosabb képviselőit, és ezek élettani hatásait.
2.4. Szervetlen kémia a környezetünkben	

2.4.1. Léggöri gázok	Ismerje – a levegő természetes összetevőinek (N₂, O₂, CO₂, H₂O, nemesgázok) kémiai jellemzőit, – légszennyező (O₃, SO₂, NO, NO₂, CO₂, CO) gázok forrásait és kémiai jellemzőit, – légszennyezők környezeti hatását (üvegházhatás, savas eső, szmog, ózonréteg).
2.4.2. A víz környezeti és ipari jelentősége	Ismerje – a kémiailag tiszta víz fizikai és kémiai tulajdonságait, – a természetes víz összetételét és jellemzőit, – a természetes vizek keménységét, lúgosságát.
2.5. Szerves kémiá a környezetünkben	
2.5.1. Szerves kémiái anyagok	Ismerje – a legfontosabb szerves háztartási anyagokat, – a szénhidrogének ipari és hétköznapi jelentőségét.

3. Műszaki ismeretek

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Vegyipari gépelemek, szállító és tároló berendezések	
3.1.1. Gázok tárolása	Ismerje a gázpalackok színjelölését, biztonsági előírásait.
3.1.2. Folyadékok tárolása	Ismerje – a laboratóriumi tárolásra alkalmas eszközöket, – a tárolásra vonatkozó biztonsági szabályokat. Legyen képes a feliratokat, jelzéseket értelmezni.
3.1.3. Szilárd anyagok tárolása	Ismerje – a laboratóriumi tárolásra alkalmas eszközöket, – a tárolásra vonatkozó biztonsági szabályokat. Legyen képes a feliratokat, jelzéseket értelmezni.
3.2. Anyag előkészítő műveletek, hőcserélő készülékek	
3.2.1. Alapanyagok előkészítése	Ismerje az aprítás, oldás, keverés fogalmát.

3.2.2. Anyag melegítése vagy hűtése egyszerű hőcserélő készülékekkel	Ismerje – a közvetlen és közvetett hőcsere fizikai alapjait, a laboratóriumi hőcserélőket.
--	--

4. Fizikai kémia

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1. Halmazállapotok és halmazállapot-változások	
4.1.1. A gázhalmazállapot	Ismerje és számítások során tudja alkalmazni – a tökéletes gázok általános jellemzőit, – a tökéletes gázok állapotegyenletét.
4.1.2. A folyadékállapot	Ismerje a folyadékok belső szerkezetét.
4.1.3. A szilárd állapot	Ismerje a szilárd anyagok rács típusait és azok tulajdonságait.
4.1.4. Halmazállapot-változások	Ismerje – a párolgás-kondenzáció és a szublimáció folyamatát, – a forrás jelenségét, – a forráspont és olvadáspont fogalmát és befolyásoló tényezőit, – az olvadás és a kristályosodás folyamatait.
4.2. Homogén többkomponensű rendszerek	
4.2.1. Homogén többkomponensű rendszerek jellemzői	Ismerje az elegyek fogalmát, jellemzőit, csoportosítását. Ismerje és számítások során tudja alkalmazni – elegyek összetételének megadásait, – a levegő átlagos moláris tömegét.
4.3. Egyensúlyi rendszerek	
4.3.1. Kémiai egyensúlyok	Tudja alkalmazni a tömeghatás törvényét egyensúlyra vezető kémiai reakciókra Ismerje az egyensúlyi reakciók befolyásolási lehetőségeit. Ismerje – a disszociációfokot, a disszociációs állandó fogalmát, – a gyenge és erős elektrolitok fogalmát, – a víz autoprotolízisét, – a pH fogalmát, – pufferek fogalmát, alkalmazását.

5. Laboratóriumi alapgyakorlat

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
5.1. Általános feladatok	
5.1.1. Fizikai alapmennyiségek és jellemzők mérése	Ismerje a tömeg-, a térfogat-, a sűrűség-, a törésmutató- a hőmérséklet-, az olvadáspont- és forráspontmérés elvét, mértékegységeit, eszközeit.
5.2. Oldatkészítés	
5.2.1. Oldat készítése szilárd anyagból	Ismerje az oldatkészítés módját, számításait tiszta anyagból, kristályvizes sóból, oldatokból hígítással, keveréssel, töményítéssel.

6. Szervetlen laboratóriumi gyakorlat

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
6.1. Szervetlen preparátumok készítése	
6.1.1. Szervetlen anyagok előállítása	Tudja kiválasztani leírás (recept) alapján a preparátumkészítéshez szükséges eszközöket. Ismerje a készülékek szerelését. Tudjon elvégezni a sztöchiometriai számításokat a szervetlen anyagok előállításával kapcsolatban. Ismerje a laboratóriumi alapműveleteket. Ismerje a kiindulási anyagok és a termékek tisztításának lehetőségeit. Ismerje a laboratóriumi biztonsági szabályokat.
6.2. Minőségi elemzés	
6.2.1. Kvalitatív vizsgálatok	Ismerje – a fontosabb kationok és anionok minőségileg adott kimutatási reakciói során tapasztalható észleléseket, – a jellemző lángfestéseket.

7. Analitikai gyakorlat

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
7.1. Gravimetria	

7.1.1. Tömeg szerinti elemzés	Legyen képes – a gravimetriás vizsgálatok leírásából értelmezni a műveleteket, a csapadékok kezelését, – a mérési adatokból az eredményeket megfelelő pontossággal kiszámítani.
7.2. Titrimetria	
7.2.1. Térfogatos analízis	Ismerje – a törzsoldatkészítést, – a savbázis-, a komplexometriás, a csapadékos, a permanganometriás és a jodometriás titrálások elvét bemutató reakciókat értelmezni, rendezni, – a titrálás hibalehetőségeit. Legyen képes – adott térfogatos elemzés leírása alapján a mérőoldat és a meghatározandó anyag közt lejátszódó reakciókat reakcióegyenlettel leírni, a mérési adatokból az eredményeket megfelelő pontossággal kiszámítani.

8. Laboratóriumi gyakorlat

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
8.1. Szerelési gyakorlat	
8.1.1. Szerves laboratóriumi szerelések	Ismerje – a laboratóriumi hőátadó eszközöket, – az elválasztásra alkalmas eszközöket, – a légköri desztilláló berendezések összeállítását, – reakciók végrehajtására alkalmas eszközök szerelését.
8.2. Szerves preparátumok előállítása, ellenőrzése	

8.2.1. Előkészítés	Ismerje – a kiindulási anyagok veszélyességi és biztonsági jellemzőit biztonsági adatlapjuk alapján, – a kiindulási anyagok előkészítését, – az eszközjegyzék összeállítását a recept alapján, – az egyéni védőfelszereléseket.
8.2.2. Kivitelezés	Legyen képes a mérési leírás alapján az alapfolyamatokat és laboratóriumi műveleteket értelmezni. Ismerje a termék reakcióelegyből történő kinyerésének és tisztításának lehetőségeit. Ismerje a termék tisztaságának ellenőrzési lehetőségeit. Tudjon elvégezni sztöchiometriai számításokat a szerves anyagok előállításával kapcsolatban.
8.3. Vegyipari termékek és egyéb környezeti anyagok vizsgálata	
8.3.1. Összetett mérések, egyszerű műszeres vizsgálatok	Ismerje – a potenciometrikus pH-mérés eszközeit, kivitelezését, – az elektromos vezetés mérést, – a fotometriás mérés elvét látható tartományban.

II. A VIZSGA LEÍRÁSA KÖZÉPSZINTEN

A vizsga részei

Középszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc
100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga

A vizsgázó biztosítja	Szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	Periódusos rendszer

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc
Feladatlap	Egy tétel kifejtése
100 pont	50 pont

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Amennyiben az egyes feladatokhoz egyéb információkra, segédanyagokra, pl. adatokra, szemelvényekre, ábrákra van szükség, azt a feladatlapnak tartalmaznia kell.

Az írásbeli feladatlap a részletes követelmények témaköreiben felsoroltakat tartalmazza a következő feladattípusokban:

- számítási feladatok,
- tesztfeladatok (csoportosítás, hibajavítás, hibakeresés, igaz/hamis állítások eldöntése, kiegészítés, sorrend meghatározás, kiválasztás, kiválasztás indoklással, párosítás),
- anyagismeretet igénylő feladatok az anyagok fizikai és kémiai tulajdonságaival, előállításával, élettani hatásával kapcsolatban,
- táblázatos feladatok,
- diagramelemzés, diagramkészítés, diagram-kiegészítés,
- ábraelemzés, ábrakészítés, ábra-kiegészítés,
- szakmai szövegkiegészítése, elemzése,
- fogalommeghatározás, folyamatleírás.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

A központi írásbeli ismeretanyagának összeállítása az egyes témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul.

A számítási feladatok pontértéke a dolgozat összes pontszámának 40-50%-a, az elméleti feladatok aránya a dolgozat összes pontszámának 50-60%-a.

A számítási feladatok témakörei a részletes követelményekben jelennek meg.

A feladatok általában több részfeladatból tevődnek össze. A feladattípusok vegyesen is alkalmazhatók az egyes feladatokon belül.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelés a központilag összeállított javítási-értékelési útmutató kötelező előírásai alapján történik. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat a javítási-értékelési útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontszám tovább nem bontható.

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A szóbeli vizsga a tételsorból húzott egy tétel kifejtéséből áll. A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekezdzeni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el, vagy nyilvánvaló, hogy elakadt.

Ha a vizsgázó nem képes a téma önálló kifejtésére, a kérdező tanárnak kötelező kérdést feltenni.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli tételsor 20-25 tételből áll, amelyből évente cserélni kell a tételek 20-25 %-át.

A szóbeli tételek a következő témakörök – részletes követelményekben felsorolt – elméleti témáit tartalmazzák:

- laboratóriumi alapgyakorlat,
- szervetlen laboratóriumi gyakorlat,
- analitikai gyakorlat,
- laboratóriumi gyakorlat,
- vegyipari ismeretek,
- szakmai kémia.

A szóbeli tétel egy téma részletes kifejtéséből áll. A tétel az adott témakörön belül tartalmazhat ábrát, grafikont, konkrét gyakorlati feladtleírást, kísérlet leírását, munkavédelmi és környezetvédelmi vonatkozásokat és az ezekhez kapcsolódó részfeladatokat.

Amennyiben egy tételhez információkra, segédanyagokra, pl. adatokra, szemelvényekre, ábrákra van szükség, azt a tételnek tartalmaznia kell.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelési útmutató rögzíti az egyes feladatok kifejtésének elvárt tartalmi összetevőit és az ezekre adható, összesen 50 pont felosztásával kialakított maximális részpontszámokat, amely alapján a feleletet értékelni kell.

A szóbeli felelet értékelése az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szemponatok, kompetenciák	Pontszám
Feladat megértése, a lényeg kiemelése	5 pont
Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	10 pont
Tények, jelenségek, folyamatok ismerete és alkalmazása, magyarázása	10 pont
Törvények, szabályok, összefüggések értelmezése	10 pont
Megfelelően felépített, világos, szabatos előadásmód	5 pont
Szaknyelv alkalmazása	10 pont
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	50 pont

26. Az R. Melléklet ÉPÍTŐIPAR ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete az I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK címet megelőzően a következő címekkel egészül ki:

„I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK KÖZÉPSZINTEN

Az építőipar ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy részletes érettségi vizsgakövetelményei a XVI. Építőipar ágazat alábbi szakképesítéseinek közös szakmai tartalmát veszik alapul:

- 54 582 03 Magasépítő technikus,
- 54 582 04 Mélyépítő technikus.

A) KOMPETENCIÁK

1. Felelősségtudat

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Felelősségtudat	Legyen képes a szakmai tevékenysége során felelősségtudatos magatartás megvalósítására.
1.2. Szabálykövetés	Legyen képes a szakmai tevékenysége során a különböző szabályok, előírások szabálykövető betartására.
1.3. Döntésképesség	Legyen képes a szakmai tevékenysége során a különböző – képzettségi, feladatellátási, felelősségi szintjének megfelelő – döntések meghozatalára.

2. Visszacsatolási készség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Visszacsatolási készség	Legyen képes a szakmai tevékenysége során a különböző, az építési folyamatban felmerülő események visszacsatolására, a folyamatok összefüggéseinek felismerésére és ezek alapján az esetleg szükséges korrekciók megtételére.
2.2. Irányíthatóság	Megbízhatóan hajtsa végre a munkahelyi vezetőjének a munkavégzéssel kapcsolatos utasításait.
2.3. Irányítási készség	Legyen képes a szakmai tevékenysége során a különböző – képzettségi, feladatellátási, felelősségi szintjének megfelelően – hozzá beosztott emberek irányítására.

3. Rendszerező képesség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Rendszerező képesség	Legyen képes a szakmai tevékenysége során a különböző, az építési folyamatban felmerülő események rendszerezésére, a folyamatok összefüggéseinek felismerésére, a fontossági sorrend felállítására.
3.2. Körültekintés, elővigyázatosság	Legyen képes a szakmai tevékenysége során a különböző az építési folyamatban felmerülő eseményeknél a lehető legmagasabb szintű körültekintésre, elővigyázatosságra úgy a maga, mind a vele kapcsolatba kerülő emberek vonatkozásában.
3.3. Helyzetfelismerés	Legyen képes a szakmai tevékenysége során a különböző, az építési folyamatban felmerülő események során a gyors célirányos helyzetfelismerésre, a megoldáshoz vezető út hatékony keresésére.

B) TÉMAKÖRÖK

1. Statika

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Alapfogalmak	Ismerje és legyen képes ismertetni a statikai alapfogalmakat, az erő, a nyomaték fogalmát, valamint a statika alaptételeit.
1.2. Erőrendszerek	Ismerje és legyen képes meghatározni a síkbeli erőrendszer eredőjét számítással.

	Ismerje a síkbeli erőrendszer egyensúlyozását egy, kettő erővel.
1.3. Tartók	Ismerje a tartók fogalmát, legyen képes osztályozni alak, anyag, statikai rendszer, keresztmetszet szerint. Tudja a statikailag határozott tartók támaszerőit meghatározni. Tudja a rácsos tartók rúderőit kiszámítani egyszerű kialakítású rácsos tartók esetén.
1.4. Igénybevételek	Ismerje az igénybevételek, belső erők fogalmát. Tudja kiszámítani a vízszintes tengelyű statikailag határozott tartók igénybevételeit, valamint legyen képes a normálerő, a nyíróerő és a nyomatéki ábrákat megrajzolni. Ismerje az összefüggéseket a terhek és az igénybevételek között.
1.5. Keresztmetszeti jellemzők	Tudja meghatározni az egyszerű kialakítású síkidomok keresztmetszeti jellemzőit.

2. Építési ismeretek

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Rajzi alapismeretek	Ismerje a műszaki rajz feladatát, a rajzi ábrázolás szabályait. Ismerje a rajzlapok jellemzőit, a rajzeszközöket és alkalmazásukat. Ismerje a rajzi szabványokat, valamint a vonalak, a vonalvastagságok, a feliratmezők tartalmát és formáját. Ismerje a méretarányoknak megfelelő méretmegadás módját. Ismerje a rajzi jelöléseket, a kis- és nagybetűket, a szabványírást. Tudja alkalmazni a műszaki rajzokon a szabványos anyag- és szerkezetjelöléseket.
2.2. Építészeti alapfogalmak	Ismerje a természetes és mesterséges környezet kapcsolatát. Ismerje az építési tevékenység fogalmát. Ismerje az építmények funkciói szerinti változatait. Ismerje az építmények teherhordó, térelhatároló és térosztó szerkezeteinek szerkezeti felépítését. Legyen képes rajzi vázlatok készítésére.
2.3. Talajok, földmunkák	Ismerje a talajokat. Ismerje a földmunkák és a dúcolások fogalmát, változatait és az alapvető víztelenítési módokat. Legyen képes rajzi vázlatok készítésére.

2.4. Alapozások, alépítményi szigetelések	Ismerje az alapozások változatait. Ismerje a talajban lévő nedvességhatásokat. Tudja a térszín alatti talajnedvesség és talajpára elleni vízszigetelések változatait. Legyen képes rajzi vázlatok készítésére.
2.5. Függőleges teherhordó szerkezetek	Ismerje a természetes és mesterséges falazóelemeket és a téglakötéseket. Tudja a falak, pillérek és oszlopok alkalmazásának lehetőségeit. Ismerje az alkalmazott anyagok építéstechnológiai előírásait. Legyen képes elkészíteni a függőleges teherhordó szerkezetek rajzfeladatait. Legyen képes rajzi vázlatok készítésére.
2.6. Vízszintes teherhordó szerkezetek	Ismerje az áthidalók és födémek változatait. Ismerje az alkalmazott anyagok építéstechnológiai előírásait. Tudja elkészíteni a vízszintes teherhordó szerkezetek rajzfeladatait. Legyen képes rajzi vázlatok készítésére.
2.7. Íves és ferde teherhordó szerkezetek	Ismerje a boltövek, boltozatok fogalmát, változatait. Ismerje a lépcsők fajtáit. Ismerje az alkalmazott anyagok építéstechnológiai előírásait. Legyen képes elkészíteni az íves és ferde teherhordó szerkezetek rajzfeladatait. Legyen képes rajzi vázlatok készítésére.
2.8. Hő- és hangszigetelések	Ismerje a hő-, hang- és páratechnikai alapfogalmakat. Ismerje az alkalmazott anyagok építéstechnológiai előírásait. Tudja elkészíteni a hő- és hangszigetelések rajzfeladatait. Legyen képes rajzi vázlatok készítésére.

3. Építésszervezési alapismeretek

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Építés-előkészítés	Ismerje a beruházási folyamatot. Ismerje a folyamat résztvevőit és kapcsolatukat. Tudja a beruházások előkészítésének menetét.
3.2. Kivitelezés	Ismerje az építés-kivitelezések előkészítését. Tudja a kivitelezés folyamatának lépéseit, sorrendjét. Ismerje a folyamat résztvevőit és kapcsolatukat.

4. Kitűzési ismeretek

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1. Alapfogalmak	Ismerje a geodézia felosztását, függővonal, alapfelület fogalmát. Ismerje a relatív és abszolút helymeghatározás módszerét. Tudja alkalmazni a geodéziai koordináta rendszereket. Ismerje az országos mérési alappont hálózatokat.
4.2. Vízzintes mérések	Ismerje az egyszerű eszközöket és azok használatát. Ismerje a teodolit felépítését, fajtáit, leolvasó berendezéseket, a pontra állást, vízszintes szögmérést, iránymérést. Legyen képes a mérési jegyzőkönyvek elkészítésére. Ismerje a digitális teodolitot, a mérőállomást. Tudja a vízszintes alappontok, alappont-hálózatok meghatározását, sűrítését. Ismerje a vízszintes felmérési eljárásokat, manuálék (kézi vázlatok) készítését, területszámítást.
4.3. Magasságmérés	Ismerje a magasság geodéziai fogalmát, mérésének módjait. Tudja a szintezés elvét, ismerje az eszközeit, műszereit, fajtáit. Legyen képes a mérési jegyzőkönyvek elkészítésére. Ismerje a vonalszintezés szabályát. Tudja alkalmazni a trigonometriai magasságmérést, legyen képes az építmény magasságának meghatározására. Ismerje a vegyes terület-felmérési eljárásokat. Tudja a hossz-szelvény és kereszt-szelvény szintezést. Legyen képes területszintezésre, szintvonalas helyszínrajz szerkesztésére.
4.4. Térképek, helyszínrajzok	Ismerje a vetületi rendszereket. Ismerje a térképek felosztását rendeltetésük, méretarányuk szerint. Tudja a jelkulcsi alapismereteket. Ismerje az egységes Országos Térképrendszert, földmérési alaptérképeket. Tudja a kitűzési ismereteket. Ismerje a kitűzés alapelvét, sorrendjét, eszközeit. Ismerje a kitűzési jegyzőkönyvet.

5. Kitűzési gyakorlat

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
5.1. Egyszerű mérő- és kitűző eszközök és használatuk	Tudja elvégezni az egyenesek kitűzését, derékszög kitűzését. Ismerje és tudja alkalmazni a szögprizmákkal végezhető műveleteket.
5.2. Vízszintes mérések	Ismerje a vízszintes mérőeszközök használatát, a mérések gyakorlati megvalósítását. Tudja elvégezni a szögkitűzést és a távolságmérést. Legyen képes elkészíteni a mérési jegyzőkönyveket.
5.3. Magasságmérések	Ismerje a magasságmérő eszközök használatát, a mérések gyakorlati megvalósítását. Tudja elvégezni a trigonometriai magasságmérést, építmény magasságának meghatározását. Legyen képes elvégezni az építés közbeni kitűzéseket, ellenőrző méréseket. Legyen képes a jegyzőkönyvek vezetésére, a mérés értékelésére.
5.4. Épületek, építmények kitűzése	Legyen képes az épületek, építmények helyének kitűzésére. Tudja végrehajtani a felmérési és kitűzési feladatokat derékszögű és poláris méréssel. Ismerje a felmérési adatok grafikus ábrázolását, manuálék (kézi vázlatok) készítését. Tudjon zsinórállványt készíteni.

6. Építési gyakorlat

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
6.1. Alépítményi munkák	Tudja elvégezni a földmunkákat, dúcolásokat. Legyen képes elkészíteni az alapozásokat, alépítményi víz- és hőszigeteléseket.
6.2. Felépítményi munkák	Legyen képes a függőleges, vízszintes, íves és ferde teherhordó szerkezeteket megépíteni.

7. Építőanyagok gyakorlat

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
7.1. Gyártástechnológiák	Ismerje a formázási technológiákat. Ismerje a hőkezelési folyamatokat. Ismerje a termékek előállításához technológiailag szükséges gépi és tüzelési berendezéseket.
7.2. Alapanyagok és vizsgálataik	Ismerje a termék előállításához szükséges

	nyersanyagokat, és azok előkészítési műveleteit. Legyen képes elvégezni a mintavételt, anyagvizsgálatokat, laboratóriumi vizsgálatokat. Tudja elvégezni az építőanyagok fizikai, és szilárdságtani vizsgálatait.
7.3. Késztermékek és vizsgálataik	Ismerje a nyersanyag-összetétel és változásának hatását a késztermék tulajdonságaira. Legyen képes elvégezni a mintavételt, anyagvizsgálatokat, laboratóriumi vizsgálatokat. Tudja elvégezni az építőanyagok fizikai, és szilárdságtani vizsgálatait. Tudja tájékoztatni a termékfelhasználókat a termékek főbb tulajdonságairól, a felhasználási területéről. Tudjon termékismertetőt készíteni. Legyen képes termékismertetőt tartani.

8. Építőanyagok

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
8.1. Építési anyagok tulajdonságai	Ismerje az építőanyagok fizikai és kémiai tulajdonságait. Ismerje a hidrotechnikai tulajdonságokat. Tudja értelmezni a hőtechnikai és akusztikai tulajdonságokat. Ismerje az építőanyagok mechanikai tulajdonságait.
8.2. Természetes építőanyagok	Tudja csoportosítani a természetes építőanyagokat. Ismerje a természetes építőanyagok tulajdonságait, jellemzőit.
8.3. Mesterséges építőanyagok	Ismerje az építőipari agyaggyártmányokat, azok felhasználási területeit. Ismerje a kötőanyagok jellemző tulajdonságait és azok felhasználási területeit. Ismerje az aszfalt termékek jellemző tulajdonságait és azok felhasználási területeit. Ismerje az adalékanyag jellemző tulajdonságait és azok felhasználási területeit. Ismerje a betonok jellemző tulajdonságait, a szállítás és utókezelés előírásait. Ismerje az előregyártott beton és vasbeton termékeket és azok felhasználási területeit. Ismerje a habarcsok jellemző tulajdonságait és felhasználásuk szerinti csoportosítását. Ismerje az építőipari faárukat, felhasználási területeiket, faanyagok védelmének módjait.

	Ismerje a fémgyártmányok jellemző tulajdonságait, alkalmazási feltételeiket. Ismerje a műanyag gyártmányokat, felhasználási területeiket. Ismerje a festő- és mázoló munkák anyagait. Ismerje az építési üvegek jellemző tulajdonságait, felhasználási területeiket. Ismerje a víz-, hő- és hangszigetelő anyagokat, és azok felhasználási területeit. Ismerje az építőiparban alkalmazott segédanyagokat és felületképzőket.
--	--

9. Ábrázoló geometria

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
9.1. Síkmértan	Tudja a mértani ismereteket és szerkesztéseket. Ismerje a síkmértani alapfogalmakat. Ismerje a szögek, szögpárok jellemzőit. Tudja értelmezni a pont és egyenes, valamint párhuzamos egyenesek távolságát. Ismerje a síkidomokat. Ismerje az építészeti íveket.
9.2. Tér mértan	Ismerje a térelemeket: pont, egyenes, sík fogalmát, a térelemek kölcsönös helyzetét. Tudja az egyenes valódi nagyságának szerkesztését. Ismerje az egyszerű síkalapú testeket és ezek származtatását. Ismerje a forgástesteket és származtatásukat. Tudja értelmezni a vetítési módokat, vetületeket, képsíkrendszert. Ismerje a térelemek ábrázolását: pont és egyenes, különleges és általános helyzetű egyenesek, síkok. Tudja az axonometrikus ábrázolás szabályait. Ismerje a perspektív képek szerkesztési szabályait. Ismerje a rekonstrukció fogalmát. Tudja a sík és egyenes, valamint különleges és általános helyzetű egyenes és test dőfspontjának szerkesztését. Ismerje két sík metszésvonalának szerkesztését. Ismerje a fedélidom-szerkesztést. Tudja megszerkeszteni a síklapú testek különleges helyzetű síkkal való metszését. Tudja elvégezni a metszett idom valódi nagyságának szerkesztését. Tudja az árnyékszerkesztés, önárnyék, vetett

	árnyék fogalmát, szerkesztését.
--	---------------------------------

10. Műszaki ábrázolás gyakorlat

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
10.1. Szabadkézi rajz	Ismerje a látás törvényszerűségeit. Tudja a színelméleti alapfogalmakat. Ismerje a testek, testcsoportok ábrázolásának módjait. Ismerje a tónusozás szabályait, lehetőségeit.
10.2. Építészeti rajz	Ismerje az építési tervdokumentáció, tervek, terviratok, tervmelléletek tartalmát. Tudja megszerkeszteni az alaprajzokat, metszeteket, homlokzatokat. Tudja megrajzolni az alapozási tervet, tudjon részletterveket szerkeszteni. Ismerje a dúcolások tervrajzait. Tudja megszerkeszteni, a víz-, hő- és hangszigetelési csomópontokat. Legyen képes rajzi vázlatok készítésére.

11. CAD alapismeretek gyakorlat

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
11.1. Tervezőprogramok felépítése	Ismerje a számítógéppel segített tervezési folyamatot. Tudja alkalmazni a számítógépes tervezőprogramokat. Tudja ismertetni a kiválasztott CAD programot, ismerje annak felépítését, az alkalmazott koordináta-rendszereket. Ismerje a felhasználói felületet: menüsor, eszköztár, beállítások, origók, szerkesztőhálók, intelligens kurzor. Ismerje a 2D-s és 3D-s elemeket.
11.2. Számítógéppel segített tervezés	Ismerje a szerkesztő műveleteket 2D-ben, 3D-ben. Ismerje a 3D-s ábrázolást, 3D-s navigációs táblát, perspektívát, párhuzamos vetítéseket. Ismerje a fotórealisztikus kép előállításának módjait. Ismerje az animáció és prezentáció készítés lépéseit. Tudjon nyomtatni, plottolni.

12. Munka- és környezetvédelem

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
--------------	----------------------------------

12.1. Munkavédelem	Ismerje a munkavédelmi oktatás tartalmát. Ismerje az anyagmozgatás, raktározás biztonságtechnikai előírásait. Ismerje a biztonsági szín- és alakjeleket, KRESZ-táblákat, jelképeket. Ismerje a foglalkozás-egészségügy fogalmát és előírásait. Tudja a bontási munkákra vonatkozó biztonságtechnikai előírásokat. Ismerje a villamosság biztonságtechnikáját. Ismerje a munkagépeket, közlekedési utak kialakításának feltételeit. Ismerje az alépítményi és a felépítményi munkák biztonságtechnikai előírásait. Ismerje a befejező és szakipari munkák biztonságtechnikai előírásait, a magasban végzett munkáknál alkalmazott biztonságtechnikai előírásokat. Ismerje az állványépítés biztonságtechnikai szempontjait, a létrák biztonságos használatnak előírásait. Ismerje a védőfelszerelések változatait, ismerje azok használatát.
12.2. Tűzvédelem	Ismerje a tűzvédelmi oktatás tartalmát. Ismerje a tűzvédelemre vonatkozó előírásokat, a szakma sajátosságait figyelembe véve. Ismerje a tűzveszélyességi osztályokat, a tűzoltás módjait, a tűzoltó-készülékeket. Ismerje a tűzvédelmi szabályzatokat.
12.3. Környezetvédelem	Ismerje a környezetvédelem feladatát, célját, területeit. Ismerje a környezetvédelem előírásait, a szakma sajátosságait figyelembe véve. Ismerje a környezeti elemeket: talaj, levegő, víz. Tudja a hulladékok keletkezését, fajtáit, kezelésüket, tárolásukat, azok elszállítására vonatkozó előírásokat. Ismerje a veszélyes hulladékok ártalmatlanításának módjait, előírásait.

II. A VIZSGA LEÍRÁSA KÖZÉPSZINTEN

A vizsga részei

Középszint

Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc
100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	Szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép, függvénytáblázat (egyidejűleg akár többféle is), körző, vonalzó (lépték-vonalzó, derékszögű vonalzó, párhuzamvonalzó)	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	NINCS

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
180 perc		15 perc
Feladatlap		Egy tétel kifejtése, amely „A” és „B” feladatból áll.
Rövid feladatok	Összetett feladatok	
40 pont	60 pont	
100 pont		50 pont

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

A középszintű érettségien az emelt szintű érettségihez képest egyszerűbb, kevésbé összetett feladatok jelennek meg. Emellett egyes témák a középszintű érettségien nem kerülnek számonkérésre.

Az írásbeli vizsgán az alábbi témakörökből történik átfogó számadás:

- statika,
- építési ismeretek,
- építésszervezési alapismeretek,
- kitűzési ismeretek,
- kitűzési gyakorlat,
- építési gyakorlat,
- építőanyagok gyakorlat,
- építőanyagok,
- ábrázoló geometria,
- műszaki ábrázolás gyakorlat,
- CAD alapismeretek gyakorlat,
- munka- és környezetvédelem.

Az írásbeli vizsga célja, hogy ellenőrizhető képet adjon a vizsgázó szakmai tudásáról az ismeretek, a képességek és az alkalmazás, valamint a rajzi kommunikáció tekintetében egyaránt. A vizsga elősegíti, hogy a vizsgázók teljesítménye, az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetőek legyenek, és hozzájárulhat ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektíven mérhető legyen.

Az írásbeli feladatlapon tartalmi és formai jellemzői

A központi írásbeli feladatsor ismeretanyagának összeállítása az egyes témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul. A feladatok egy feladatlapon kerülnek összeállításra. A vizsgázó szabadon használhatja fel a két feladattípus megoldására a 180 percet.

Az érettségi vizsga írásbeli feladatsora két, jól elkülönülő részből áll.

Az első rész 15 darab rövid feladatból áll, amely az összes pontszám 40%-át (40 pont) adja. Az alapfogalmakat, definíciókat, egyszerű összefüggéseket hivatott számon kérni. A feladatok egyenként 2 vagy 3 pontot érnek.

A feladatsor első részét a megadott témakörökből az alábbi táblázatban meghatározott mennyiségben kell összeállítani:

Témakörök	Feladatok darabszáma
Statika	2-4
Építési ismeretek és műszaki ábrázolás gyakorlat	3-5
Építésszervezési alapismeretek és építési gyakorlat	1-2
Kitűzési ismeretek és kitűzési gyakorlat	1-2
Építőanyagok gyakorlat és építőanyagok	1-3

Ábrázoló geometria és CAD alapismeretek gyakorlat	1-3
Munka- és környezetvédelem	1-2

A második rész 4 darab összetett feladatból áll, amely az összes pontszám 60%-át (60 pont) adja. A feladatokon belül számolást és rajzolást, szerkesztést igénylő feladatok is megjelennek. A feladatok egyenként 15-15 pontot érnek.

A feladatsor második részét a megadott témakörökből az alábbi táblázatban meghatározott mennyiségben kell összeállítani:

Témakörök	Feladatok darabszáma
Statika	1
Építési ismeretek és műszaki ábrázolás gyakorlat	1
Építőanyagok gyakorlat és építőanyagok	1
Ábrázoló geometria	1

Az írásbeli feladatlapon értékelése

Az értékelés a központilag összeállított javítási-értékelési útmutató kötelező előírásai alapján történik. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat a javítási-értékelési útmutató tartalmazza.

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A szóbeli vizsga az alábbi témakörök ismeretanyagának bemutatását igényli a vizsgázóktól:

- építési ismeretek,
- építési gyakorlat,
- építőanyagok,
- építőanyagok gyakorlat.

A szóbeli vizsga a tételsorból húzott egy tétel kifejtéséből áll. A vizsgázó a feleleténél a tételbe épített szemléltető forrásanyagot felhasználhatja. Egyes tételeknél a szóbeli tételek kifejtésébe, azok címének megfelelően, a vizsgázónak be kell építenie gyakorlati példákat, a tételhez kapcsolódó rajzi vázlatokat kell készítenie.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli tételsor 20-25 tételből áll. A tételek 5-25%-át évente cserélni kell.

A tétel jellemzői: A vizsgára megfogalmazott tételek a tételcímeken túl a kifejtéshez konkrét tartalmi szempontokat is felsorolnak. A szóbeli tételsor összeállításánál törekedni kell a változatos, a problémamegoldást ösztönző, egyértelmű megfogalmazásokra.

A szóbeli vizsga alapvetően az építési ismeretek, az építési gyakorlat, az építőanyagok és az építőanyagok gyakorlat fogalmaira, az ezekhez kapcsolódó jelenségekre, összefüggésekre és törvényekre épülő műszaki szemlélet elsajátításának bemutatását igényli a vizsgázóktól. A szóbeli vizsgán kiderül, hogy a vizsgázó képes-e a tényeket, a fogalmakat, az alaptörvényeket szabatosan definiálni, megszerzett ismeretei felhasználásával az építéssel összefüggő ismereteit megmagyarázni, összefüggéseket alkalmazni és a folyamatokat összehasonlítani.

Minden szóbeli tétel két feladatból („A” és „B”) áll. Az „A” feladat az építési ismeretek és az építési gyakorlat, a „B” feladat az építőanyagok és az építőanyagok gyakorlat témaköreiből van összeállítva. Minden feladat egy témakör általános bemutatását és a témakör meghatározott részeinek részletesebb kifejtését igényli. A témakörtől függően mindkét feladat tartalmazhat egyszerű rajzos feladatokat.

A számonkérés az alábbi témakörökből történik:

„A” feladat

Építési ismeretek és építési gyakorlat:

- rajzi alapismeretek,
- építészeti alapfogalmak,
- talajok, földmunkák,
- alapozások, alépítményi szigetelések,
- függőleges teherhordó szerkezetek,
- vízszintes teherhordó szerkezetek,
- íves és ferde teherhordó szerkezetek,
- hő- és hangszigetelések.

„B” feladat

Építőanyagok és építőanyagok gyakorlat:

- építési anyagok tulajdonságai,
- természetes építőanyagok,
- mesterséges építőanyagok,
- gyártástechnológiák,
- alapanyagok és vizsgálataik,
- késztermékek és vizsgálataik.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli vizsgán értékelni kell a fogalmak szabatos definiálását, az összefüggések magyarázatát, és alkalmazását.

Az értékelési útmutató rögzíti az egyes feladatok kifejtésének elvárt tartalmi összetevőit és az ezekre adható, feladatonként 25 pont felosztásával kialakított maximális részpontszámokat, amely alapján a feleletet értékelni kell.

A szóbeli felelet értékelése az alábbi szempontok és kompetenciák szerint történik:

Szempontok, kompetenciák	Pontszám		
	„A” feladat	„B” feladat	Összesen
Tartalom	15 pont	15 pont	30 pont
Felépítés	5 pont	5 pont	10 pont
Előadásmód	5 pont	5 pont	10 pont
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	25 pont	25 pont	50 pont”

27. Az R. Melléklet KÖNNYŰIPAR ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete az I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK címet megelőzően a következő címekkel egészül ki:

„I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK KÖZÉPSZINTEN

A könnyűipar ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy részletes érettségi vizsgakövetelményei a XVII. Könnyűipar ágazat alábbi szakképesítéseinek közös szakmai tartalmát veszik alapul:

- 54 542 01 Bőrfeldolgozóipari technikus,
- 54 542 02 Ruhaipari technikus,
- 54 542 03 Textilipari technikus.

A) KOMPETENCIÁK

1. Szakmai nyelv megértése és használata

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. A szakmai fogalmak helyes használata	A szakmai fogalmak megfelelő helyen és módon történő alkalmazása. A fogalmak jelentésváltozatainak megkülönböztetése.
1.2. A szakmai fogalmakkal az ismeretanyag bemutatása, értelmezése	A könnyűipari termék előállítása során folytatott kommunikáció tartalma logikus, következetes, előadásmódja a szakmai kifejezések helyes alkalmazásával.
1.3. Idegen nyelvű szakmai szöveg megértése	Idegen nyelvű szakmai alapfogalmak, kifejezések ismerete.
1.4. Műszaki rajz olvasása, értelmezése	Termék- és gyártástechnológiai ábrázolási módok ismerete, megfelelő helyen és módon történő alkalmazása a méretarányosság szabályainak betartásával.
1.5. Jelképek, ábrák értelmezése	Kezelési útmutató értelmezése. Munkavédelmi, munkabiztonsági jelképrendszer ismerete. Gépelemek jelképi felismerése.

2. Információforrások kezelése

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Termékre vonatkozó információk	Alapanyagra, kellékre, stílusirányzatra, színre, technológiára vonatkozó trendinformációk gyűjtése, alkalmazása.
2.2. Méretmegadás szabályai	Nemzetközi méretalkalmazások, mérettáblázatok megkülönböztetése. Testalkattípusok, testtartások jellemzőinek ismerete, megfelelő alkalmazása.
2.3. Kommunikációs formák	IT alapismeretek, PC és a perifériák jellemzőinek ismerete. Termelésstervezéshez és folyamatszervezésben alkalmazható informatikai eszközök megfelelő ismerete. Szövegszerkesztés.
2.4. Mérőműszerek használata	Könnyűipari anyagok laboratóriumi vizsgálati módszereinek alkalmazásával a szálanyagok, fonalak, cérnák, szövetek és kelmék fajtáira, tulajdonságaira, jellemzőire, felhasználási területeire vonatkozó adatok rögzítése, értékelése.

3. Elemi számolási készség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Termelés előkészítés	Anyaghányad és munkanorma számítási módszerek ismerete. Végbeosztás értelmezése. Termelési kapacitás és átbocsájtó képesség ismerete. Szabászati tételek értelmezése. Feldolgozási veszteségek ismerte. Anyagkihasználás elemzése.
3.2. Anyagösszetétel meghatározása	Anyagösszetétel százalékos meghatározása laboratóriumi vizsgálati módszerekkel.
3.3. Termelési adatok rögzítése	Gyártástechnológiai utasítások, adatok adatbázisba rögzítése. Táblázatkezelés.
3.4. Statisztikai módszerek	Elemzések, gazdaságossági számítás a termelési adatokból. Átlag, szórás, medián számítása.

4. Szervezőkészség, irányítási készség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1. Munkahelyszervezés	Szervezést befolyásoló tényezők ismerete. Ésszerű munkahely kialakítás és eszközelhelyezés. Munkakörülmények szervezése. Alap-, segédanyag és kellék raktározásának ismerete.
4.2. Anyagmozgatás	Üzemrészek és munkahelyek közötti anyagtovábbítás. A könnyűiparban alkalmazott szállítóeszközök és továbbítási módok ismerete.

4.3. Kapcsolattartás	Hálózaton belüli információáramlás, visszacsatolás.
----------------------	---

5. Rendszerező és áttekintő-képesség

TÉMAK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
5.1. Ellenőrzés, adminisztráció	Megrendelés feldolgozása. Készletek nyilvántartása. Nyersanyagok és késztermékek raktári nyilvántartásának követése.
5.2. Anyagvizsgálatok	Nyersanyagok felismerése, rendszerezése. Vizsgálati eredmények és a feldolgozási feltételek összefüggéseinek ismerete. Mintagyűjtemény készítése.
5.3. Folyamatszervezés	Áttekinthető és optimális főfolyamatok ismerete.

B) TÉMAKÖRÖK

1. Termelésstervezés

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Termelés előkészítés	
1.1.1. Új termék termelési folyamatának meghatározása.	Ismerje - a gyártási főfolyamat, a segédfolyamat, a mellékfolyamat rendeltetését, - a gyártási típusokat, - a mintagyártás, egyedi gyártás, sorozatgyártás, tömeggyártás, gyártási rendszerek fogalmát, jellemzőit, alkalmazási feltételeit, előnyeit, hátrányait.
1.1.2. Termelési feladatok meghatározása	Lássa át - a könnyűipari termelés belső szerkezetét, - a gyártástechnológia folyamatának térbeli és időbeli kapcsolatát, - a napi és hosszabb távú feladatok tervezését.
1.1.3. Alapanyagok, gépek, eszközök kiválasztása	Ismerje - a termékgyártáshoz szükséges alapanyagok, gépek kiválasztásának szempontjait, - összefüggéseit a termelési adottságokkal összeegyeztetni.
1.1.4. Termelési adatok számítása	Legyen képes - az anyaggazdálkodási, anyag elszámolási feladatok elvégzésére, számolni anyaghányadot, - értelmezni a termelési kapacitást és átbocsájtó képességet.

1.2. Folyamatszervezés	
1.2.1. Munkamódszerek, munkakörülmények szervezése	Ismerje - a munkamódszer fogalmát, a könnyűiparban alkalmazható munkamódszereket, - a munkakörülményeket befolyásoló tényezőket és szervezési szempontokat.
1.2.2. Munkahely kialakítás és eszközelhelyezés	Ismerje - a gyártási folyamat térbeli elrendezését, - a technológiai folyamatnak megfelelő munkahelyek egymáshoz kapcsolódását, - az elrendezés elveit.
1.2.3. Szállítóeszközök, anyagtovábbítási módok	Ismerje - a munkahelyek és termelési egységek közötti anyagtovábbítási módszereit, - a szállítóeszközöket, fajtáit, alkalmazási lehetőségeik.
1.2.4. Informatikai eszközök	Ismerje - a termelésirányításban, folyamatszervezésben alkalmazható informatikai szoftverek fajtáit, alkalmazhatóságát.
1.3. Kapcsolattartás	
1.3.1. Termelési adatok összegyűjtésének módszerei	Tudja - a termelési adatokat adatbázisba rögzíteni, Ismerje - a statisztika készítés módszereit, formáit.
1.3.2. Kapcsolattartás a termelőegységekkel	Ismerje - a termelési adatok egyeztetési lehetőségeit, - az információk rendszerzési szempontjait, célirányos továbbításának formáit, - a termelési folyamat ellenőrzésének lehetőségeit.
1.3.3. Minőségbiztosítás	Ismerje - a minőségellenőrzési módszereket, kapcsolattartási formákat, - az ellenőrzési utasítást.
1.3.4. Információáramlás	Legyen képes - az informatikai eszközök célirányos és hatékony használatára, - az információk rendszerezésére.
1.4. Termelésstervezés	
1.4.1. Kapacitásstervezés	Ismerje

	- a termelési mennyiségek, kapacitások tervezését, - a létszám meghatározását, - a gépi munka részarányát, - a leterhelés vizsgálatát, - a határidők tervezését.
1.4.2. Mérőeszközök	Ismerje a termeléstervezéshez és minőségellenőrzéshez használt mérőeszközöket. Tudja csoportosítani az eszközöket az alkalmazási feltételekhez és módokhoz.
1.4.3. CAD-CAM technológia.	Ismerje - a termeléstervezéshez használt speciális szoftvereket, - a számítógépes integrált terméktervező programok és az automatikus gyártás lehetőségeit. Ismerje - a CAD funkciók alkalmazását: tervezés, anyag tulajdonságbeállítás, modellezés, 3 dimenziós megjelenítés, szériázás, felfektetési rajz készítés, - a CAM funkciókat: anyag, kellék megadása, termék leírás, dokumentáció, termékkatalógus készítése.
1.5. Termékfejlesztés és szerkesztés	
1.5.1. Terméktervezés	Tudja - a trendismeretek alapján korszerű, új termék tervezési lépéseit a gyártáselőkészítési folyamatban, - az adott kollekcióból kiválasztott termék gyártására alkalmas ábrázolását, alapanyag kiválasztással.
1.5.2. Számítógépes tervezőrendszerek	Ismerje - egy termék tervezését CAD technológia rendszer használatával, - magyarországi fejlesztésekkel foglalkozó cégek megismerésére tanulmányi kirándulás keretében, - a nemzetközi innovációk nyomon követésére a szakirodalom feldolgozásával, szakmai előadásokon, szakmai cégeknél tanulmányi látogatásokon való részvétellel.
1.5.3. Műszaki leírás készítése	Legyen képes a választott termék műszaki dokumentációjának adott technológia alapján való elkészítésére.

1.6. Ellenőrzés, adminisztráció	
1.6.1. Anyaggazdálkodás	Legyen képes - az adott termékre felfektetési rajzot készíteni, anyagveszteségeket meghatározni, - anyagnormát számítani alapanyagra, kellékre.
1.6.2. Készletnyilvántartás	Legyen képes - a különböző termékfajtákra vonatkozóan megrendelések feldolgozására, - alap-, segéd- és kellékanyagok nyilvántartására, utalványozási feladatok elvégzésére, - szállítólevél készítésére.
1.6.3. Minőségellenőrzés	Tudjon - minőséget biztosító előírásokat értelmezni, - ellenőrzési utasítást értelmezni, - raktári nyilvántartások ellenőrzését dokumentálni.
1.6.4. Információs hálózatok	Ismerje - az információs csatornák használatát, - a hálózaton belüli információáramlást, - a változó piac alapján korrekciók végrehajtási módjainak alkalmazását.
1.7. Üzembiztonság	
1.7.1. Berendezések, gépek üzembiztonsága	Ismerje - a könnyűipari gépek beállítási lehetőségeinek elvégzését, - a konfekcionálásból eredő hibák javítási lehetőségeit katalógus, vagy gépkönyv alapján, - a berendezések, gépek műszaki katalógusainak értelmezését, - géphasználati feliratokat.
1.7.2. Biztonságos munkavégzés	Ismerje - a munkavégzés feltételeinek, a biztonságos munkavégzés módszereinek kidolgozását, - az ellenőrzési szempontsor létrehozását szabadon választott könnyűipari termékre.
1.8. Számítógép hálózatok	
1.8.1. Számítógépes hálózatok felépítése	Legyen képes ismertetni az IT alapismereteket, hálózati eszközöket, szoftverek alkalmazását, a biztonságos hálózati kommunikációt.

1.8.2. Könnyűipari számítógépes alkalmazások	Ismerje a könnyűipari gépek számítógépes hálózatra való beillesztését.
--	--

2. Gyártásszervezés

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Raktározás	
2.1.1. Készletgazdálkodás	Ismerje - a készletgazdálkodás fogalmkörét, szerepét, - a készletek nagyság és összetétel kialakításának szempontjait, - a készletnyilvántartási rendszereket, a készletnyilvántartás szerepét, - a készletezési döntéseket megalapozó számítási módszereket: átlagkészlet, forgási sebesség, készletvonzat, - az alapanyagok és kellékek nyilvántartásának dokumentumai, - a raktárkészlet összetevőit, - a szabászati tételek kialakítását, számításait.
2.1.2. Raktárhelyiség kialakítása	Ismerje - az anyagraktározás technológiai követelményeit, - a raktár alapterületének a meghatározását.
2.1.3. Anyagok átvétele, bevizsgálása	Ismerje - a tételes, mennyiségi és minőségi átvétel fogalmát, - a bevizsgálás célját, reklamációk érvényesítését, - a minőségi előírásokat, - a bevizsgálási jegyzőkönyv tartalmát.
2.1.4. Tárolási módok	Ismerje - a tárolóeszközöket, berendezéseket, - a tárolási módok fajtáit, jellemzőit, - a helytelen tárolásból adódó károk megelőzését.
2.2. Folyamatszervezés	
2.2.1. Munkahely kialakítás	Ismerje - a könnyűipari munkahely eszközeinek, kezelőszerveinek optimális elhelyezését, - a mozgászónákat és mozgásformákat, logisztikai alapfogalmakat.
2.2.2. Műveleti sorrend meghatározás	Ismerje

	- a termék előállítás műveleteinek csoportosítását, - a munkamódszereket, a munkakörülmények szervezését, - az adott technológiához áttekinthető, optimális műveleti sorrend kialakításának szempontjait.
2.2.3. Kapacitás-számítás	Ismerje a gépkapacitás, munkanorma számítás, létszám meghatározását.
2.2.4. Minőségbiztosítás	Ismerje - az ellenőrzési utasítás szerepét, mérési pontok fontosságát, mérőeszközök kiválasztásának jelentőségét, - az osztályba sorolás szempontrendszerét, - a termékminta fogalmát, - a technológiai fegyelem ellenőrzését.
2.2.5. Befejező műveletek	Legyen képes a termékcsomagolás és szállítás műveleti sorrendjének meghatározására.

3. Könnyűipari anyagok tulajdonságai, anyagvizsgálatok

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Könnyűipari anyagok tulajdonságai	
3.1.1. Könnyűipari nyersanyagok	Tudja - az alapfogalmakat, - a nyersanyagok csoportosítását, - a szálanyagok megjelenési formáit, általános jellemzőit, fizikai és kémia tulajdonságait, felhasználási területeit.
3.1.2. Fonalak, cérnák	Tudja - az alapfogalmakat, - a fonalak, cérnák fajtáit, jellemzőit és felhasználási lehetőségeit.
3.1.3. Szövetek, kelmék, bőrök	Tudja - az alapfogalmakat, - a szövetek, kelmék, bőrök fajtáit, tulajdonságait, felhasználási területeit.
3.1.4. Nem szőtt textíliák	Tudja - az alapfogalmakat, - a nem szőtt textíliák fajtáit, tulajdonságait, alkalmazási területeit.
3.1.5. Laboratóriumi vizsgálati	Ismerje

módszerek	- az anyagösszetétel-vizsgálat lehetőségeit, - a finomság, sűrűség, nedvességfelvétel, mechanikai tulajdonságok mérési módszereit. Tudja a vizsgálati eredményeket dokumentálni.
3.2. Kezelési útmutató készítése	
3.2.1. Nyersanyag-összetétel és feldolgozási módok	Ismerje - a szálanyagok minőségi és mennyiségi meghatározásának módszereit: mikroszkópi vizsgálat, égetési próbát.
3.2.2. Kezelési útmutató jelképrendszere	Tudja - a jelképek csoportosítását, értelmezését, - kezelési útmutató készítését a könnyűiparban felhasznált alapanyagok fizikai és kémia jellemzőinek ismeretében.
3.3. Fonal, cérna előállítási módok	
3.3.1. Szálanyagok csoportosítása	Legyen képes - a különböző természetes és mesterséges szálanyagokat csoportba sorolni és gyűjteni.
3.3.2. Természetes eredetű szálanyagok	Legyen képes - a szerves növényi és állati eredetű, valamint szervesetlen szálanyagokból mintagyűjteményt készíteni, - a mintagyűjteményben megnevezésük mellett tulajdonságaikat és felhasználási lehetőségeiket felsorolni.
3.3.3. Mesterséges szálanyagok	Legyen képes a szerves természetes alapú és szintetikus, valamint szervesetlen szálanyagok fajtáinak csoportosítására konkrét termékminták gyűjtésével, az előállítási módok, tulajdonságok, alkalmazási területek ismertetésével.
3.3.4. Szálanyagok fejlesztési irányzatai	Legyen képes - az intelligens és funkcionális szálanyagokról fotó-, mozgóképgyűjtemény készítésére. - a könnyűipari alapanyagok fejlesztéseiről, innovációs technológiákról esszé/kiselőadás/portfólió/beszámoló készítésére.
3.3.5. Fonás alapismeretei	Ismerje - az alapfogalmakat,

	- a fonás elvét, alap- és segédműveleteit.
3.3.6. Cérna előállítási és kikészítési módok	Ismerje - a cérnák szerkezetét, finomságát, finomsági jelöléseket, alkalmazási területeit.
3.3.7. Díszítő és varrócérnák jellemzése	Ismerje - a főbb fonal és cérnatípusok jellemzőit, tulajdonságait, - a kártolt-, nyújtott-, fésűs-fonalakat, - az egyszeres, többszörös, és körülfont cérnákat, díszítőfonalakat és cérnákat.
3.4. Anyagvizsgálatok	
3.4.1. Vizsgálati módszerek	Ismerje - a laboratóriumi mérésekkel kapcsolatos általános előírásokat, a vizsgálati eredmények rögzítését, elemzését, - az alapanyag tulajdonságainak hatását a feldolgozhatóságra, - a laboratóriumi eszközöket, berendezéseket és azok biztonságos használatát, - a vizsgálati szabványokat.
3.4.2. Nyersanyag-összetétel meghatározása	Legyen képes mintagyűjtemény alapján fonalak, cérnák, szövetek, kelmék nyersanyag-összetételének százalékos meghatározására mikroszkóppal, égetési próbával.
3.4.3. Szövetvizsgálatok	Legyen képes - mintagyűjtemény alapján szövetszerkezet meghatározására, alap- és levezett kötések ábrázolására, jellemzőinek dokumentálására, - a szövetsérülések, színtartóság, méretállandóság vizsgálati módszerek alkalmazására.
3.4.4. Kötött-hurkolt kelmék vizsgálatai	Legyen képes - a vetülék és láncrendszerű kelmék meghatározására, ábrázolására dokumentálására, - vizsgálati jegyzőkönyv készítésére.
3.4.5. Ruhaipari feldolgozás vizsgálatai	Ismerje - a varrat és varrástípusok minőségi követelményeinek csoportosítását, dokumentálását, vizsgálati jegyzőkönyv készítését, - a varrócérnák és szövetek, kelmék

	esztétikai tulajdonságainak vizsgálatát, összefüggések elemzését, a minőségi követelmények kiemelésével.
--	--

II. A VIZSGA LEÍRÁSA KÖZÉPSZINTEN

A vizsga részei

Középszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
120 perc	15 perc
100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	Szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	NINCS

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
120 perc		15 perc
Feladatlap		Egy "A" és „B” feladatot tartalmazó tétel kifejtése
Termelés tervezés, gyártásszervezés (Tesztjellegű feladatok)	Könnyűipari anyagok tulajdonságai, anyagvizsgálatok (Rövid választ igénylő feladatok)	
50 pont	50 pont	
100 pont		50 pont

Írásbeli vizsga
Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán az alábbi témakörökről történik átfogó számadás:

Termelésstervezés:

- termelési feladatok meghatározása,
- termelési adatok számítása,
- minőségbiztosítás,
- kapacitásstervezés,
- mérőeszközök,
- műszaki leírás készítése,
- anyaggazdálkodás.

Gyártásszervezés:

- raktározás,
- kapacitás,
- műveleti sorrend meghatározása,
- minőségbiztosítás,
- üzembiztonság.

Könnyűipari anyagok tulajdonságai, anyagvizsgálatok:

- könnyűipari nyersanyagok, fonalak, cérnák, szövetek, kelmék, bőrök, nem szőtt textíliák tulajdonságai,
- kezelési útmutató jelképrendszere, kezelési útmutató értelmezése, készítése,
- anyagvizsgálati módszerek,
- szálanyagok fejlesztési irányzatai.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

A feladatok egy feladatlapon:

Tesztjellegű feladatok (50%): gyártásszervezési módszerek a könnyűiparban.

Rövid választ igénylő feladatok (50%): könnyűipari anyagok tulajdonságai, anyagvizsgálatok témaköreiből kerülnek összeállításra.

Az írásbeli tesztfeladatok jellemzően az alábbi típusok lehetnek:

- ismertetés, egyszerű választás („Húzza alá!”),
- többszörös választás,
- illesztés (párosítás, csoportosítás),
- ok-okozati összefüggés keresése,
- sorrend meghatározása,
- lényeg kiemelés,
- felsorolás,
- fogalommeghatározás,
- igaz-hamis állítások megjelölése,
- ábraértelmezés.

Rövid választ igénylő feladatok jellemzően az alábbi típusok lehetnek:

- feleletalkotó feladatok:

- rövid válasz (meghatározás),
- ábrafelismerés, ábraelemzés,
- több jellemző felsorolása/megnevezése,
- adatok kiegészítése (szöveg, táblázat kiegészítés),

- fogalmak meghatározása, magyarázata, hozzárendelése állításokhoz,
- folyamatszakaszok sorrendjének megállapítása,
- ok-okozati összefüggések felismerése,
- tényadatok rendezése megadott szempontok szerint.
- szövegértelmezés,
- összehasonlítás.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelés a központilag összeállított javítási-értékelési útmutató kötelező előírásai alapján történik. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat a javítási-értékelési útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontszám tovább nem bontható.

Szóbeli vizsga

A szóbeli vizsga az alábbi témakörök bemutatását igényli a vizsgázóktól:

- gyártásszervezés,
- könnyűipari áruismeret.

Általános szabályok

A szóbeli vizsgarész a tételsorból húzott egy tétel kifejtéséből áll, mely két feladatból („A” és „B”) tevődik össze.

A vizsgázó a feleleténél a tételbe épített szemléltető forrásanyagot felhasználhatja. A szóbeli tételek kifejtésébe azok címének megfelelően a vizsgázónak be kell építenie gyakorlati példákat.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli tételsor két feladatból áll:

- "A" feladat: gyártásszervezés,
- "B" feladat: könnyűipari anyagok tulajdonságai, anyagvizsgálatok.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli tételsor 20–25 tételből áll. A tételek 20-25%-át évente cserélni kell.

A tételek összeállításánál törekedni kell a változatos, a problémamegoldást ösztönző, az alkalmazó tudás bemutatását elősegítő, egyértelmű megfogalmazásokra.

A szóbeli vizsgán a fogalmak szabatos definiálását, a megszerzett ismeretek felhasználásával az összefüggések magyarázatát, alkalmazását is értékelik.

Az értékelési útmutató rögzíti az egyes feladatok kifejtésének elvárt tartalmi összetevőit és az ezekre adható, feladatonként 25 pont felosztásával kialakított maximális részpontszámokat, amely alapján a feleletet értékelni kell.

A szóbeli felelet értékelése az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	Pontszám		
	„A” feladat	„B” feladat	Összesen
Feladat megértése, a lényeg kiemelése	3 pont	3 pont	6 pont
Alapfogalmak ismerete, definiálása és	5 pont	5 pont	10 pont

alkalmazása			
Tények, jelenségek, folyamatok ismerete és alkalmazása, magyarázása	6 pont	6 pont	12 pont
Összefüggések értelmezése	3 pont	3 pont	6 pont
Megfelelően felépített, világos, szabatos előadásmód	5 pont	5 pont	10 pont
Szaknyelv alkalmazása	3 pont	3 pont	6 pont
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	25 pont	25 pont	50 pont

28. Az R. Melléklet FAIPAR ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete az I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK címet megelőzően a következő címekkel egészül ki:

„I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK KÖZÉPSZINTEN

A faipar ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy részletes érettségi vizsgakövetelményei a XVIII. Faipar ágazat alábbi szakképesítésének szakmai tartalmát veszi alapul:
- 54 543 01 Faipari technikus.

A) KOMPETENCIÁK

1. Szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédképesség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. A szakmai fogalmak helyes használata	A szakmai fogalmak megfelelő helyen és módon történő alkalmazása.
1.2. A szakmai fogalmakkal az ismeretanyag bemutatása	Az előadás tartalma logikusan felépített, következetes. Önálló előadásmód a szakmai kifejezések helyes alkalmazásával.
1.3. Kommunikáció szakmai nyelven	A kérdező tanár által feltett kérdések megértése, válaszadás.

2. Szakmaspecifikus ábrázolási ismeretek

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Faipari szakrajz alapfogalmainak alkalmazása	A megfelelő rajzi eszközök alkalmazása, ábrázolási módok, rajzfajták ismerete.
3.2. Szerkezeti kötések bemutatása	Fakötések ábrázolása, szerkesztése, anyagjelölések, méretezések, vonalfajták ismerete.
3.3. Fakötések, egyszerű bútorok szerkezeteinek ismerete	Egyszerű faipari termékek szerkezete és ábrázolása.

3. Célrányos műszaki feladatmegoldó képesség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Elemi számolási készség	A szakmai feladatokhoz kapcsolódó egyszerű számítások elvégzése.
3.2. Szakmai számítások alkalmazása	Forgácsoló szerszámok jellemzői, nedvességtartalom meghatározással kapcsolatos számítások.
3.3. Feladatmegoldó képesség	Szakmai feladatok értelmezése, helyes megoldása.

B) TÉMAKÖRÖK

1. Faipari alapanyag ismeret

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. A fa szerkezete és jellemzői	Ismerje a fa szerkezetét (bél, évgűrű, kambium, háncs, kéreg, geszt-szíjács), ismerje fel ezeket a különböző anatómiai metszeteken (bütü-, sugár- és húrmetszeten).
1.2. Tülevelű és lombos fafajok jellemzői	Ismerje a tülevelű fafajok makroszkopikus jegyeit, ismerje a hazai iparban használatos fenyőféléket és felhasználási lehetőségeit. Tudja csoportosítani a lombos fákat makroszkopikus jegyeik alapján, képes ismertetni a legfontosabb hazai fafajok jellemzőit, felhasználási területeit.
1.3. A fa hibái és betegségei	Ismerje a fatörzs alaki hibáit, a faanyag szövetszerkezeti rendellenességeit, egyéb károsodásait. Ismerje a faanyag károsodását okozó tényezőket, legyen ismerete a faanyag felhasználhatóságára gyakorolt hatásairól. Ismerje a rovarok, gombák által okozott fahibákat, ismerje a lehetséges megelőzési és védekezési módokat.
1.4. Fából készült fontosabb ipari választékok	Ismerje a fűrészáru fogalmát, a fűrészipari termékek fajtáit, jellemzőit, felhasználási területeit. Ismerje a fűrészáru minőségi osztályba sorolását, tárolásának szabályait. Tudja meghatározni a furnér fogalmát, ismerje a furnérok fajtáit, jellemzőit, felhasználását (színfurnér, műszaki furnér), tárolási előírásait.

2. Szárítás és gőzölés

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. A fa nedvességtartalma	Ismerje a fa nedvességtartalmának előfordulási formáit és megoszlását a fatesten belül. Tudja értelmezni a zsugorodás-dagadás jelenségét. Ismerje a jellemző nedvességtartami fokokat, a nedvességtartalom mérésének különféle módjait. Ismerje a különböző felhasználási területekre (bútor- és épületasztalos-ipar) előírt faanyag nedvességtartalmát.
2.2. Szárítás-gőzölés	Ismerje a természetes szárítást befolyásoló tényezőket, tudja felsorolni a természetes szárítás előnyeit, hátrányait. Ismerje a mesterséges szárítás jellemzőit, a szárítás szakaszait. Legyen ismerete a mesterséges szárítási eljárásokról, az alkalmazott berendezésekről. Tudja felsorolni a szárítási hibákat. Legyen képes elvégezni a nedvességtartalom meghatározásával kapcsolatos számításokat. Ismerje a gőzölés célját, jelentőségét, a gőzölési eljárásokat, és gőzölő berendezéseket.

3. Bútoripari szakrajz

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Rajzeszközök és kezelésük, síkmértani szerkesztések	Ismerje a rajzi szabványokat, képes legyen síkmértani szerkesztéseket elvégezni (párhuzamos, merőleges egyenesek, szögek, lekerekítések, ellipszis). Tudja értelmezni a képsíkrendszer, vetületek képzése, nézetrend fogalmait. Tudja egyszerű mértani testek vetületeit elkészíteni (síklapú testek, forgástestek vetületei).
3.2. Ábrázolási módok	Képes legyen egyszerű mértani testek axonometrikus ábrázolására, axonometrikus ábráknak vetületi képekkel való egyeztetésére, csonkított és összetett testek vetületi és axonometrikus ábrázolására. Ismerje a metszetek csoportosítását (teljes metszet, félmetszet-félnézet, kitörés, részmetszet). Képes legyen metszeti ábrázolásokra, anyagjelölések alkalmazására (függőleges-, vízszintes-, homlokmetset). Ismerje a csomóponti vagy részletrajz fogalmát, szerepét. Tudjon darabjegyzéket készíteni, ismerje a műhelyrajz jelentőségét.

3.3. Fakötések, alapszerkezetek	Legyen képes az alábbiakban felsorolt fakötések rajzi ábrázolására: - hosszabbító toldások szabadkézi vázlatrajza és vetületi ábrázolása (egyenes és ferde élillesztéssel, rálapolással, csapozásokkal, gépi toldással), - szélesbítő toldások szabadkézi vázlatrajza és vetületi ábrázolása (egyenes és ferde élillesztéssel, rálapolással, saját csappal, idegen csappal, gépi toldással), - lapmerekítő segédszerkezetek és éllezárások szabadkézi vázlatrajza és vetületi ábrázolása (lap- és élheveder, fejelőléc, élfurnér, élléc, T-léc), - vastagító toldások ábrázolása keretkötések szabadkézi vázlatrajza és vetületi ábrázolása (sarokkötések, „T” kötések, „kereszt-kötések”), - kávakötések szabadkézi vázlatrajza és vetületi ábrázolása (sarokkötések, „T” kötések, „kereszt-kötések”), - állványkötési megoldások, - egyszerű faipari termékek szerkezete és ábrázolása.
---------------------------------	--

4. Faipari gépek és szerszámok

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1.	Ismerje a faipari alapgépek felépítését, szerszámain, biztonságtechnikai előírásait. Ismerje a kézi kiségek fajtáit, alkalmazási lehetőségeit.

5. Bútorgyártás ismeret

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
5.1. A mechanikai megmunkálási eljárások rendszere (megmunkálható anyag, szerszám, gép, megmunkálási mód).	Ismerje a mechanikai megmunkálási műveletek elvégzésének általános követelményeit és menetét: - természetes fából készülő alkatrészek szabása, - lap- és lemez alapanyagból készülő alkatrészek szabása, - természetes fából készülő alkatrészek készméreti és formai megmunkálása, - lapalkatrészek készméreti és alak-, formai megmunkálása. Ismerje a természetes fából készülő elemek szerkezeti megmunkálását.

	Ismerje lap- és lemez alapanyagból készülő termék alkatrészek összeépítési lehetőségeit. Ismerje az alkatrészek megmunkálását a szerelvények beépítéséhez.
5.2. Ragasztás	Ismerje a ragasztóanyagok fogalmát, általános jellemzőit, tulajdonságait. Ismerje a fa ragasztásának módszereit. Ismerje a ragasztással kapcsolatos alapfogalmakat, folyamatokat.

6. Bútoripari gyakorlat

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
6.1. Kézi szerszámok, gépek használata.	Legyen jártas a kézi szerszámok műhelyszintű használatában: - kézi szerszámok (fűrészek, gyaluk, vésők, fűrők) fajtái és alkalmazásuk. Ismerje és tudja kezelni a kézi kisépeket. Ismerje a faipari kézi gépek biztonságtechnikai előírásait, szabályait. Tudja elvégezni az alábbi műveleteket: - darabolás, szélezés, szeletelés, hibakiejtés, sík és térgörbék vágása, szelvény méretre alakítása, kézi szerszámokkal, faipari kisépekkel, - fűrészáru lap és él gyalulása derékszögbe, méretre munkálás kézi szerszámokkal, faipari kisépekkel, - csiszolási műveletek végzése, kézzel és kisépekkel. Ismerje a faipari alapgépeket, szerszámaikat, működtetését, a gépteremben betartandó általános biztonságtechnikai szabályokat. Ismerje a faipari megmunkáló gépek biztonságtechnikai előírásait. Ismerje a por- és forgácselszívók működését.
6.2. Szerkezeti kötések, alapszerkezetek készítése	Tudjon keretkötéseket, kávakötéseket, szélesbítő toldásokat készíteni kézi szerszámokkal és kisépekkel. Tudjon egyszerű faipari alapszerkezeteket készíteni kézi szerszámokkal és kisépekkel. Képes legyen ülőszármoly, konyhai ülőke készítésére tömőrfából kézi szerszámokkal és kisépekkel.

7. Biztonságos munkavégzés alapjai

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
-----------	---------------------------

7.1. Munka- és tűzvédelem	Ismerje a munkavédelem célját, feladatait, területeit, fontosabb jogszabályait. Ismerje a szakmára, munkahelyre érvényes munkavédelmi előírásokat. Tudja a biztonságos munkavégzés tárgyi és személyi feltételeit. Ismerje a baleseteknél és tüzeseteknél alkalmazandó intézkedéseket, az elsősegélynyújtás szabályait. Ismerje a tűz megelőzésére vonatkozó intézkedéseket és a tűzoltás szabályait, a tűzoltó készülékek kezelését. Ismerje az elsősegélynyújtás szabályait. Ismerje az érintésvédelem fogalmát, lehetőségeit.
7.2. A környezet- és természetvédelem fogalma, jelentősége	Legyenek alapvető ismeretei a környezetvédelem és az alkalmazott technológia összefüggéseiről a víz, a levegő, a talaj, a környezet tisztaságának védelme érdekében. Ismerje a fa- és bútoriparban keletkező hulladékok (feldolgozás, tárolás, ártalmatlanítás) kezelésének lehetőségeit.

8. Biztonságos munkavégzés gyakorlata

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
8.1. Kézi szerszámok, eszközök biztonságos használata	Ismerje a padszerszámok-, közös szerszámok biztonságos használatának szabályait, a műhelyrendet, a szerszámok tárolására vonatkozó biztonsági szabályokat, a szerszámok tárolására vonatkozó biztonsági szabályokat munka közben. Ismerje a kéziszerszámok kezelésének, a fűrészeknek, gyaluknak, vésőknek, fűrőknak, kalapácsoknak és egyéb szerszámoknak a biztonságos használatát.
8.2. Faipari gépek biztonságos üzemeltetése, karbantartása	Ismerje a szabályokat és képes legyen betartani azokat az alábbi témakörökben: - faipari gépek rendeltetése, biztonságos beállítása, védőberendezések, védőeszközök használata, - gépi szerszámok kezelése, tárolása, - gépi munkavégzés szabályai.
8.3. Munkavégzéssel kapcsolatos biztonsági szabályok	Ismerje a szabályokat és képes legyen betartani azokat az alábbi témakörökben: - a munkahely rendje, anyagok rakatolása megmunkálás közben, - magatartási szabályok a műhelyben, testtartás megmunkálás közben, - környezeti és technológiai szabályok munkavégzés közben,

	- veszélyes anyagok kezelése, tárolása, - elsősegélynyújtás, - tűzoltó berendezések és eszközök használata, - tűzkárbejelentés, - érintésvédelmi szabályok, előírások a műhelyben, faipari por-forgács elszívása, faipari hulladék kezelése.
--	--

II. A VIZSGA LEÍRÁSA KÖZÉPSZINTEN

A vizsga részei

Középszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc
100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

Középszint		
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	Szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép; körző; rajztábla; vonalzó: léptékvonalzó, derékszögű vonalzó, fejesvonalzó; ceruzák, íróeszköz; „Faipari szakmai táblázatok és képletgyűjtemény” (Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet)	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	A4-es és (vagy) A3-as műszaki rajzlap	NINCS

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
-----------------	----------------

180 perc		15 perc
I. feladatlap	II. feladatlap	Egy tétel „A” és „B” feladatának kifejtése
120 perc	60 perc	
fakötések rajzának önálló elkészítése	a faanyag nedvességtartalmával, a forgácsoláselmélet alapjaival kapcsolatos feladatok, faipari alapgépek, faanyagismeret tesztkérdések	
60 pont	40 pont	
100 pont		50 pont

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsga célja, hogy lehetőleg teljes és ellenőrizhető képet adjon a vizsgázó tudásáról a képességek és ismeretek tekintetében egyaránt, különös tekintettel a faipari szakrajz alapjainak ismeretére. Az írásbeli vizsgán a vizsgázónak egy központi feladatsort kell megoldania. A vizsgázó az I. Feladatlapon és a II. Feladatlapon belül a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között, és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Az I. feladatlap fakötéscsoportokból, illetve egyszerű bútorok (jellegrajzon kijelölt) csomóponti rajzaiból tartalmazhat feladatokat (maximum 4 feladat).

A II. feladatlap a faanyag nedvességtartalom számításával kapcsolatos 1 feladatot, 1 forgácsoláselméleti ábrát, valamint faipari alapgépek és anyagismeret témakörökből maximum 15 tesztkérdést tartalmaz.

Témakörök:

- faipari alapanyag ismeret,
- szárítás, gőzölés,
- bútorigipari szakrajz,
- fakötések, alapszerkezetek ábrázolása,
- bútorgyártástan,
- faipari gépek és szerszámok.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelés a központilag összeállított javítási-értékelési útmutató kötelező előírásai alapján történik. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat a javítási-értékelési útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontszám tovább nem bontható.

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A szóbeli vizsga célja, hogy a vizsgázó az egyes tételekben szereplő témakörök alatt megadott kérdések kifejtése során hogyan képes tudását, gondolatait, véleményét szóban előadni, a szakkifejezéseket használni.

A vizsgázó a szóbeli vizsgán kihúzott tételének gyakorlati példákat és tapasztalatokat is magába foglaló kidolgozásával, kifejtésével ad számot a megszerzett elméleti és gyakorlati tudásáról.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli tételsor 20-25 tételből áll, amelyből évente cserélni kell a tételek 20-25 %-át.

A szóbeli tételek címét és részleteit az előírt témakörök és a részletes vizsgakövetelmények alapján kell meghatározni.

A szóbeli vizsgarész a tételsorból húzott egy tétel „A” és „B” feladatának kifejtéséből, áll.

Témakörök:

- „A” feladat:

- Faipari alapanyag ismeret:
 - a fa szerkezete és felépítése,
 - tűlevelű fafajok jellemzői,
 - lombos fafajok jellemzői,
 - a fa hibái és betegségei,
 - fűrészipari termékek fajtái, jellemzői, felhasználása,
 - szárítás-gőzölés,
 - a fa nedvességtartalma.
- Bútorgyártás ismeret:
 - a mechanikai megmunkálási eljárások rendszere (megmunkálendő anyag, szerszám, gép, megmunkálási mód),
 - ragasztás, faipari ragasztóanyagok,
 - faipari alapgépek és szerszámok fajtái, felépítése, biztonságtechnikai előírásai.

- „B” feladat:

- Bútoripari gyakorlat:
 - kézi szerszámok, gépek használata,
 - szerkezeti kötések, alapszerkezetek készítése,
 - egyszerű szekrények, asztalok készítése.
- Biztonságos munkavégzés alapjai:
 - munka- és tűzvédelem,
 - környezetvédelmi és technológiai szabályok,
 - faipari alapgépek, szerszámok, eszközök biztonságtechnikája.
- Biztonságos munkavégzés gyakorlata:
 - kézi szerszámok, eszközök biztonságos használata,
 - faipari alapgépek biztonságtechnikája,
 - munkabiztonság.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli vizsgán a fogalmak szabatos megfogalmazását, a megszerzett ismeretek felhasználását, alkalmazását is értékelik.

Az értékelési útmutató rögzíti az egyes feladatok kifejtésének elvárt tartalmi összetevőit és az ezekre adható, feladatonként 25 pont felosztásával kialakított maximális részpontoszámokat, amely alapján a feleletet értékelni kell.

A szóbeli felelet értékelése az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	Pontszám		
	„A” feladat	„B” feladat	Összesen
A feladat megértése, a lényeg kiemelése	5 pont	5 pont	10 pont
Alapfogalmak ismerete és alkalmazása	5 pont	5 pont	10 pont
Tények, jelenségek, folyamatok ismerete és alkalmazása	5 pont	5 pont	10 pont
Megfelelően felépített, világos, szabatos előadásmód	5 pont	5 pont	10 pont
Szaknyelv alkalmazása	5 pont	5 pont	10 pont
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	25 pont	25 pont	50 pont

29. Az R. Melléklet NYOMDAIPAR ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete az I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK címet megelőzően a következő címekkel egészül ki:

„I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK KÖZÉPSZINTEN

A nyomdaipar ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy részletes érettségi vizsgakövetelményei a XIX. Nyomdaipar ágazat szakképesítésének szakmai tartalmát veszi alapul:

- 54 213 04 Nyomdaipari gépmester.

A) KOMPETENCIÁK

1. Szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédképesség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. A szakmai fogalmak helyes használata	Legyen képes a szakmai fogalmak megfelelő módon történő alkalmazására.
1.2. A szakmai fogalmakkal az ismeretanyag bemutatása, értelmezése	Ismerje a munkájával kapcsolatos szakmai kifejezéseket.
1.3. Kommunikáció szakmai nyelven	Legyen képes a feltett kérdések megértésére és válaszadásra.

2. Rendszerező képesség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Elvonatkoztatás képessége	Legyen képes a tények és törvényszerűségek felismerésére.

2.2. Lényegkiemelés	Legyen képes lényeges szakmai információk értelmezésére.
---------------------	--

3. Logikus gondolkodás

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Konvertáló képesség	Legyen képes a meglévő tudás átalakításával új ismeretek létrehozására.
3.2. Logikai képesség	Legyen képes a meglévő információk közötti összefüggések felismerésére.
3.3. Kombinatív képesség	Legyen képes információi alapján a lehetőségek számbavételére.
3.4. Induktív gondolkodás képessége	Legyen képes az egyedi esetekről az általánosra következtetés folyamatára, szabályok felismerésére.
3.5. Deduktív gondolkodás képessége	Legyen képes az általánosból az egyes döntésekhez való eljutás lehetőségére.

B) TÉMAKÖRÖK

1. Munkahelyi egészség és biztonság

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Munkavédelmi alapismeretek	Ismerje a szervezett munkavégzésre vonatkozó munkabiztonsági és munkaegészségügyi követelményeket, továbbá ezeknek a megvalósítására szolgáló törvénykezési, szervezési, intézményi előírások jelentőségét. Ismerje a munkavállalók egészségét és biztonságát veszélyeztető kockázatokat, a munkakörülmények hatásait, a munkavégzésből eredő megterhelések, munkakörnyezet káros tényezőit. Ismerje a veszélyes és ártalmas termelési tényezőket.
1.2. Munkahelyek kialakítása	Ismerje a munkahely létesítés általános követelményeit, a hatásos védelem módjait. Legyen képes ismertetni az öltözőhelyiségek, pihenőhelyek, tisztálkodó- és mellékhelyiségek biztosítása szükségességét, megfelelőségét. Ismerje a közlekedési útvonalak, menekülési utak, helyiségek padlózata, ajtók és kapuk, lépcsők, veszélyes területek, akadálymentes közlekedés,

	kialakításának fontosságát. Ismerje a tűzoltó készülékek, tűzoltó technika, beépített tűzjelző berendezés vagy tűzoltó berendezések fajtáit. Ismerje az anyagmozgatás módjait, biztonságát a munkahelyeken.
1.3. Munkavégzés személyi feltételei	Ismerje a szabályos munkavégzés személyi feltételeit. Ismerje az egyéni védőeszközök használatának szabályait.
1.4. Munkaeszközök biztonsága	Legyen képes ismertetni a biztonságtechnika alapelveit, a veszélyforrások típusait. Ismerje a biztonságtechnika jellemzőit.
1.5. Munkakörnyezeti hatások	Ismerje a fizikai, a biológiai és a kémiai hatásokat a dolgozókra, a főbb veszélyforrásokat és a védekezés lehetőségeit.
1.6. Munkavédelmi jogi ismeretek	Ismerje a munkavédelem fogalmát. Ismerje a balesetek és a munkabalesetek fogalmát.

2. Munkajog, munkabiztonság, munkavédelem

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Munkajog	Ismerje az egyéni védőeszközök, valamint a munkavégzéshez szükséges egyéb védőanyagok juttatásának szabályait.
2.2. Környezetvédelem	Ismerje a környezetvédelem fogalmát, helyét, jelentőségét.

3. Gyártáselőkészítés, minőségügy elmélete és gyakorlata

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Nyomdaipari alapismeretek	Ismerje a nyomdászat történetét, a nyomdaipar kialakulását és fejlődését napjainkig. Legyen képes a nyomdatermékeket csoportosítani. Ismerje a tipográfia fogalmát, feladatait, a tipográfia szabályait. Ismerje a nyomdai eredetű fajtáit, jellemzőit. Legyen képes a nyomtatáshoz szükséges anyagok mennyiségének, súlyának és árának kiszámítására. Tudja csoportosítani a nyomtatási eljárásokat. Ismerje a szöveg- és képfeldolgozás, a nyomóforma-készítés, a nyomtatás technológiai folyamatait.
3.2. Minőségbiztosítás	Ismerje a minőségbiztosítás fogalmát, jelentőségét.

4. Anyagismeret elmélete és gyakorlata

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1. Nyomathordozók	Ismerje a nyomdaipar nyersanyagainak, csoportosítási szempontjait. Ismerje a papírgyártás alap- és segédanyagait, a gyártás folyamatát. Tudja a szabványos papírméreteket, legyen képes a gyakori méretek felismerésére. Ismerje a műanyagalapú nyomathordozók és a fémfóliák gyártását, tulajdonságait, alkalmazási területeit.
4.2. Nyomdafestékek	Tudja megszerezni a nyomdafestékeket. Ismerje a nyomda-festékek fogalmát, gyártását, tulajdonságait, alkalmazási területeit. Ismerje a festékadalékok, a lakkok, a hígítók, a szárítók, az oldószerek fogalmát, gyártását, tulajdonságait, alkalmazási területeit. Ismerje a nedvesítő anyagok fajtáit, tulajdonságait, alkalmazási területeit, használatát, gyártását. Ismerje az ipari színskálákat pl. Pantone, Focoltone, Toyo.
4.3. Nyomóformák	Tudja megszerezni a nyomtatási eljárások nyomóformáit. Legyen képes ismertetni az ofsetlemezek fajtáit, tulajdonságait, gyártását. Ismerje a digitális nyomtatásnál használt számítógépes állományokat.
4.4. Segédanyagok	Tudja megszerezni a ragasztókat. Ismerje a növényi és állati eredetű, valamint a műanyag alapú ragasztók tulajdonságait, gyártását és vizsgálati módszereit. Ismerje a cérnák, fonalak és a vegyi szálak fajtáit, jellemzőit, felhasználási területeit.

5. Színkezelés elmélete és gyakorlata

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
5.1. Fénytan	Ismerje a fény fizikai jellemzőit. Tudja csoportosítani a fényforrásokat. Ismerje a nyomdaiparban használatos fényforrások fajtáit, tulajdonságait. Ismerje a fénytani alapfogalmakat. Ismerje a lencsék, lencserendszerek képalkotási módjait. Ismerje a rétegek fénytani viselkedését, a denzitás fogalmát, a denzitás jellemző értékeit.

5.2. Színtan, színkezelés	Ismerje az összeadó és kivonó színkeverés elvét. Ismerje a színmérés elvét, a színrendszerek (CIE, RGB, CMYK, LAB, HSB) egymásra épülését, konvertálhatóságát. Ismerje a színmérő számok jelentését. Ismerje az eszközök szintani beállításainak módját, eszközeit.
5.3. Képfeldolgozás	Ismerje a képeredetik fajtáit, a velük szemben támasztott követelményeket. Ismerje a szkennerek fajtáit, lehetőségeit. Ismerje a képek digitalizálásának követelményeit. Ismerje a képformátumokat, a képkonverziók lehetőségeit. Ismerje a képfeldolgozó programok fajtáit, lehetőségeit. Ismerje a rácssűrűség és nyomathordozó összefüggéseit.

II. A VIZSGA LEÍRÁSA KÖZÉPSZINTEN

A vizsga részei

Középszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc
100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	Szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép, íróeszközök, vonalzó	íróeszközök
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	NINCS

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	NINCS	témakörök
Mikor?	NINCS	jogszabály szerint

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga			Szóbeli vizsga
180 perc			15 perc
Feladatlap			Egy „A” és „B” feladatot tartalmazó tétel kifejtése
Rövid választ igénylő feladatok	Számítást igénylő feladatok	Szöveges feladatok	
20 pont	20 pont	60 pont	
100 pont			50 pont

Írásbeli vizsga

Az írásbeli feladatlap az alábbi témakörökből tevődik össze:

- gyártáselőkészítés,
- anyagismeret,
- színkezelés,
- szakmai számítások.

Általános szabályok

Az írásbeli vizsga a központilag összeállított feladatsor 180 perc alatt történő megoldásából áll.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

A feladatok egy feladatlapon kerülnek összeállításra.

Az egyes témakörök arányai:

Gyártáselőkészítés, minőségügy elmélete és gyakorlata	25 %
Anyagismeret elmélete és gyakorlata	25 %
Színkezelés elmélete és gyakorlata	25 %
Szakmai számítások	25 %

Az írásbeli feladatok rövid választ igénylő feladatokból és számítási példákból, szöveges feladatokból állnak.

A rövid választ igénylő feladatok jellemzően az alábbi típusok lehetnek: csoportosítás, hibajavítás, hibakeresés, igaz/hamis állítások eldöntése, igaz/hamis állítások eldöntése indoklással, kiegészítés, sorrend meghatározás, kiválasztás, kiválasztás indoklással, párosítás.

A számításos feladatok a gyártáselőkészítési témakörök példáin alapulnak.

A szöveges feladatok jellemzően az alábbi típusok lehetnek: ismertetés, felsorolás, fogalommeghatározás, folyamatleírás.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelés a központilag összeállított javítási-értékelési útmutató kötelező előírásai alapján történik.

Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat a javítási-értékelési útmutató tartalmazza.

A javítás során az útmutatóban meghatározott pontszám tovább nem bontható.

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A szóbeli vizsgarész a tételsorból húzott egy tétel „A” és „B” feladatának kifejtéséből áll. A vizsgázó a feleleténél a tételbe épített szemléltető forrásanyagot felhasználhatja. A szóbeli tételek kifejtésébe azok címének megfelelően a vizsgázónak be kell építenie gyakorlati példákat.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli tételsor legalább 20 tételből áll. A szóbeli tételek címét és részleteit az előírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján kell meghatározni és évente cserélni kell a tételek 20-25 %-át.

A témakörök beépítésének aránya, súlyozása:

„A” feladat	Anyagismeret elmélete és gyakorlata, Színkezelés elmélete és gyakorlata	70 %
„B” feladat	Munkahelyi egészség és biztonság, Munkajog, munkabiztonság, munkavédelem	30 %

A szóbeli vizsgarész értékelése

A fogalmak szabatos definiálását, a megszerzett ismeretek felhasználásával az összefüggések magyarázatát, alkalmazását is értékeli.

Az értékelési útmutató rögzíti az egyes feladatok kifejtésének elvárt tartalmi összetevőit és az ezekre adható, feladatonként 35–15 pont felosztásával kialakított maximális részpontoszámokat, amely alapján a feleletet értékelni kell.

A szóbeli felelet értékelése az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	Pontszám		
	„A” feladat	„B” feladat	Összesen
Feladat megértése, a lényeg kiemelése	7 pont	3 pont	10 pont
Alapfogalmak ismerete, meghatározása és alkalmazása	7 pont	4 pont	11 pont
Tények, jelenségek, folyamatok ismerete	12 pont	4 pont	16 pont
Szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédkésztség	3 pont	2 pont	5 pont
Rendszerező képesség, világos, folyamatos előadásmód	3 pont	2 pont	5 pont
Logikus gondolkodás, összefüggések értelmezése	3 pont	-	3 pont
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	35 pont	15 pont	50 pont

30. Az R. Melléklet KÖZLEKEDÉSÉPÍTŐ ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete az I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK címet megelőzően a következő címekkel egészül ki:

„I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK KÖZÉPSZINTEN

A közlekedésépítő ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy részletes érettségi vizsgakövetelményei a XX. Közlekedésépítő ágazat alábbi szakképesítéseinek közös szakmai tartalmát veszik alapul:

- 54 582 02 Hídépítő és -fenntartó technikus,
- 54 582 05 Útépítő és -fenntartó technikus,
- 54 582 06 Vasútépítő és -fenntartó technikus.

A) KOMPETENCIÁK

1. Térlátás, pontosság

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Műszaki rajz készítése	Legyen képes alakhelyes, mérethelyes műszaki rajz, vázlat készítésére.
1.2. Tervolvasás	Legyen képes többféle terv összeolvasására.
1.3. Méretszámítás	Legyen képes számítási eredmények grafikus ábrázolásának értelmezésére.

2. Elemi számolási készség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Egyszerű számítási feladatok	Legyen képes egyszerű méretezési, vizsgálati feladatok végrehajtására.
2.2. Becslés, következtetés	Rendelkezzen a becslés, egyszerű következtetés képességével.
2.3. Mérési eredmények feldolgozása	Legyen képes értelmezni jegyzőkönyv mintákat.

3. Szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédkészség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. A szakmai fogalmak helyes használata	Legyen képes a szakmai fogalmak megfelelő helyen és módon történő alkalmazására, a fogalmak jelentésváltozatainak megkülönböztetésére.
3.2. A szakmai fogalmakkal az ismeretanyag bemutatása, értelmezése	Legyen képes a téma tartalmának logikus felépítésére, a szakmai kifejezések helyes alkalmazásával.
3.3. Kommunikáció szakmai nyelven	Legyen képes a téma pontos, szabatos, lényegre törő kifejtésére.

B) TÉMAKÖRÖK

1. Műszaki rajz elmélete és gyakorlata

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Szabadkézi rajz	Ismerje a látás törvényszerűségeit. Legyen képes arányos vázlatrajzok készítésére.

	Ismerje a járatos méretarányokat.
1.2. Műszaki rajz	Ismerje az alapszerkesztéseket. Ismerje az építési tervdokumentáció, tervek, mellékletek tartalmát. Legyen képes egyszerű alaprajzokat, metszeteket készíteni, terveket, mintavázlatokat értelmezni. Gyakorlottan használja a műszaki rajz készítéséhez szükséges eszközöket. Tudja a műszaki rajz készítésének szabályait. Alkalmazza helyesen a méretarányokat.

2. Építőanyagok elmélete és gyakorlata

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Építőanyagok tulajdonságai	Ismerje az építőanyagok a fizikai tulajdonságait. Ismerje a hidrotechnikai tulajdonságokat. Tudja a szilárdsági tulajdonságokat. Tudja értelmezni a hőtechnikai tulajdonságokat.
2.2. Anyagismeret	Tudja csoportosítani a természetes és mesterséges építőanyagokat. Tudja ismertetni a közlekedésépítésben alkalmazott építőanyagok tulajdonságait, használhatóságukat. Ismerje a hazai kőzeteket, azok kitermelését, megmunkálását.
2.3. Mérési eredmények értelmezése	Legyen képes értelmezni a jegyzőkönyvmintákat. Ismerje a mértékegységeket, azok átváltását.

3. Talajmechanika elmélete és gyakorlata

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Talajok tulajdonságai	Legyen képes ismertetni a talajok alkotórészeit. Ismerje a talajok tulajdonságait.
3.2. Talajok szerkezete és osztályozása	Ismerje a talajok szerkezetét. Tudja a konzisztencia-határokat. Legyen képes osztályozni a talajokat. Ismerje a talajok alakváltozását, azok következményeit.
3.3. Mérési eredmények értelmezése	Tudja értelmezni a talajok alkotórészeinek arányát és a térfogatszázalékokat. Legyen képes értelmezni a jegyzőkönyvmintákat. Ismerje a mértékegységeket, azok átváltását.

4. Statika és szilárdságtan

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1. Statikai alapfogalmak: erők	Tudja az erő fogalmát és hatását, az erő jellemzőit, ábrázolását, mértékegységét. Ismerje a statika alaptételeit, a síkbeli erőrendszer eredő erejét, az erőrendszer egyensúlyozását, az egyensúly felbontásának következményeit.
4.2. Tartók: támaszerők, belső erők	Legyen képes kéttámaszú tartók támaszerő meghatározására, a statikailag határozott, hajlított tartók belső erőinek és igénybevételeinek meghatározására, kéttámaszú tartók belsőerőábráinak szimmetrikus tartón, szimmetrikus terhelésből történő meghatározására, alakhelyes belsőerőábrák rajzolására. Legyen képes meghatározni a legnagyobb nyomaték helyét kéttámaszú tartón. Legyen képes értelmezni az összefüggést a nyíróerő és nyomatéki ábra között.
4.3. Szilárdságtani alapfogalmak	Tudja az igénybevétel, feszültség, szilárdság, alakváltozás fogalmait. Ismerje ezek összefüggéseit.
4.4. Központosan húzott szerkezetek	Értse a méretezés, rugalmas alakváltozás fogalmát. Tudja értelmezni a keletkező feszültséget.
4.5. Központosan nyomott szerkezetek	Értse a méretezés, keletkező feszültség fogalmát, ismerje fel a kihajlás veszélyét.
4.6. Hajlított tartók méretezése	Ismerje a hajlítás alakképletét, annak jelöléseit. Tudja a homogén anyagú tartók méretezését hajlításra (táblázatos módszerrel). Tudja a számítási segédletet használni.

5. Közlekedésépítés elmélete és gyakorlata

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
5.1. Hídépítési alapfogalmak	Legyen képes ismertetni a fogalommeghatározásokat. Rendelkezzen az arányos szabadkézi ábrák rajzolásának képességével.
5.2. Tervezés általános szempontjai	Legyen képes meghatározni a forgalmi-, műszaki-, gazdasági-, esztétikai követelményeket. Ismerje a hidak erőtani számítására vonatkozó érvényes előírásokat.
5.3. Ideiglenes hidak	Ismerje az alépitmények és falszerkezetek kialakítási módjait.
5.4. Útépítési alapfogalmak	Legyen képes ismertetni a fogalommeghatározásokat, az úthálózat szerkezeti és forgalomtechnikai elemeit, az útpályaszerkezetek felépítését.
5.5. Vonalvezetés	Tudja jellemezni a vízszintes vonalvezetés elemeit,

	legyen képes az elemek összekapcsolására. Legyen képes egyszerű számítási feladatok elvégzésére. Legyen képes ismertetni a magassági vonalvezetés elemeit.
5.6. Földmunkák építése, víztelenítés	Ismerje a kitűzés, a munkatér előkészítés, a töltésalapozások, a fejtés-szállítás-beépítés módszereit. Legyen képes ismertetni az utak víztelenítését, a felszíni és felszín alatti vizek elvezetésének módszereit.
5.7. Úttartozékok, közúti műtárgyak	Ismerje a vezetőoszlop, vezetőkorlát, szelvényezést feltüntető táblák, közúti jelzések, átereszek, támfalak, bélésfalak kialakításait.
5.8. Vasútéptési alapfogalmak	Ismerje a fogalommeghatározásokat, a vasúti pálya részeit, az alépitmény és felépitmény fontos kitűzési adatait, a nyomtávolság, az ürszelvény, a rakszelvény kialakítását, az állomási vágányok megnevezését.
5.9. Vasúti pálya vonalvezetése	Tudja a vízszintes vonalvezetési elemeket, a nyombővítés kialakítását, a síndőlés szükségességét. Legyen képes ismertetni a túlemelés kialakítását. Tudja jellemezni a magassági vonalvezetési elemeket.
5.10. Végleges hidak alépitményei	Ismerje az alapozások, hídfők típusait, szerkezeti elemeit, a pálya csatlakozásokat és azok ábrázolását.
5.11. Acél- és öszvérhidak	Tudja az acél gerendahidak, gerinclemezes vasúti és közúti hidak kialakítását vázlatosan ábrázolni.
5.12. Vasbeton hidak	Legyen képes vasalási tervek értelmezésére, ábrázolására. Tudja értelmezni a feszített szerkezetek, előregyártott szerkezetek terveit, csomóponti részletek kialakítását, ábrázolását.
5.13. Utak szerkezeti felépítése	Ismerje a burkolatalapok fajtáit és alkalmazási körüket, a betonburkolatok tervezését, az aszfaltburkolatok gyártását, beépítését.
5.14. Autópályák, autóutak	Legyen képes megrajzolni a keresztmetszeti kialakítást, ismerje a pályaszerkezet és vonalvezetés sajátosságait.
5.15. Városi utak	Legyen képes megrajzolni a keresztmetszeti kialakítást, ismerje a vízelvezetést, a közművek elhelyezését.
5.16. Vasúti felépitmény	Legyen képes bemutatni a terhelő erők, sínek aljak, kapcsolószerkezetek fajtáit. Ismerje a hézagnélküli felépitmények sajátosságait.
5.17. Kitérők	Legyen képes bemutatni a kitérők fő részeit, tengelyábráit, szerkezeti elemeit.
5.18. Vágánykapcsolások	Legyen képes megrajzolni két párhuzamos vágány kapcsolását: egyszerű vágánykapcsolás, egyszerű vágányelágazás, két párhuzamos vágány

	összekapcsolása két egyszerű vágánykapcsolással.
--	--

6. Geodézia alapjai elmélete

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
6.1. Geodéziai alapfogalmak	Ismerje a geodéziai alapfogalmakat. Tudja alkalmazni a geodéziai koordináta rendszereket. Tudja a mértékegységeket és ismerje azok átváltásait.
6.2. Vízzintes mérések elmélete	Ismerje a vízszintes mérés eszközeit, módszereit. Tudja ismertetni a teodolit felépítését, fajtáit. Ismerje a digitális teodolitot, a mérőállomást.
6.3. Magasságmérés elmélete	Ismerje a magasságmérés eszközeit, módszereit. Tudja ismertetni a szintezés elvét. Tudja ismertetni a trigonometriai magasságmérést. Tudja ismertetni a hossz-szelvény és kereszt-szelvény szintezést.

II. A VIZSGA LEÍRÁSA KÖZÉPSZINTEN

A vizsga részei

Középszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
120 perc	15 perc
100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	Szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép, vonalzók	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	„Szilárdságtani táblázatok kivonat” a vizsgaanyagba építve	NINCS

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
120 perc	15 perc
Feladatlap	„A” és „B” altétel kifejtése

Rövid válaszokat igénylő feladatok	Egyszerű számítás, kifejtést, rajzolást igénylő feladatok	
20 pont	80 pont	
100 pont		50 pont

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

A vizsgázó a rendelkezésre álló időt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között, és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

Amennyiben az egyes feladatokhoz egyéb információkra, segédanyagokra, táblázatokra, mm-papírra van szükség, azt a feladatsornak mindig tartalmaznia kell.

A feladatlap feladatai az alábbi témakörök számonkérésére irányulnak:

- 1.1. Szabadkézi rajz,
- 1.2. Műszaki rajz,
- 4.1. Statikai alapfogalmak: erők,
- 4.2. Tartók: támaszerők, belső erők,
- 4.3. Szilárdságtani alapfogalmak,
- 4.4. Központosan húzott szerkezetek
- 4.5. Központosan nyomott szerkezetek,
- 4.6. Hajlított tartók méretezése,
- 5.1. Hídépítési alapfogalmak,
- 5.2. Tervezés általános szempontjai,
- 5.3. Ideiglenes hidak,
- 5.4. Útépítési alapfogalmak,
- 5.5. Vonalvezetés,
- 5.6. Földmunkák építése, víztelenítés,
- 5.7. Úttartozékok, közúti műtárgyak,
- 5.8. Vasútépítési alapfogalmak,
- 5.9. Vasúti pálya vonalvezetése,
- 5.10. Végleges hidak alépítményei,
- 5.11. Acél- és öszvérhidak,
- 5.12. Vasbeton hidak,
- 5.13. Utak szerkezeti felépítése,
- 5.14. Autópályák, autóutak,
- 5.15. Városi utak,
- 5.16. Vasúti felépítmény,
- 5.17. Kitérők,
- 5.18. Vágánykapcsolások.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

A feladatok egy feladatlapra kerülnek összeállításra.

Rövid válaszokat igénylő feladatok (10 feladat): alapfogalmak ismertetése, definiálása, kiegészítése, alkalmazása.

Témakörök: műszaki rajz, statika.

Egyszerű számítás, kifejtést, rajzolást igénylő feladatok (8-12 feladat): a szilárdságtan, a közlekedésépítés (híd-, út-, vasútépítés) egy-egy egyszerű számítási feladatának megoldása, munkafolyamat felsorolása, következtetések, összefüggések rövid kifejtése, fogalommeghatározása, szerkezeti elemek egyszerű ábrázolása, (szabadkézi rajz, vázlat).

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelés a központilag összeállított javítási-értékelési útmutató kötelező előírásai alapján történik. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat a javítási-értékelési útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontszám tovább nem bontható.

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A szóbeli vizsgarész a tételsorból húzott két altétel kifejtéséből áll. A vizsgázó a feleleténél a tételbe épített szemléltető forrásanyagot felhasználhatja. Feleléskor a kifejtés sorrendjét a vizsgázó választja meg.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli tételsor 20-25 tételből áll, a tételek 20-25%-át évente cserélni kell.

Témakörök:

- „A” altétel:

- 5.1. Hídépítési alapfogalmak,
- 5.2. Tervezés általános szempontjai,
- 5.3. Ideiglenes hidak,
- 5.4. Útépítési alapfogalmak,
- 5.5. Vonalvezetés,
- 5.6. Földmunkák építése, víztelenítés,
- 5.7. Úttartozékok, közúti műtárgyak,
- 5.8. Vasútépítési alapfogalmak,
- 5.9. Vasúti pálya vonalvezetése,
- 5.10. Végleges hidak alépítményei,
- 5.11. Acél- és öszvérhidak,
- 5.12. Vasbeton hidak,
- 5.13. Utak szerkezeti felépítése,
- 5.14. Autópályák, autóutak,
- 5.15. Városi utak,
- 5.16. Vasúti felépítmény,
- 5.17. Kitérők,
- 5.18. Vágánykapcsolások.

- „B” altétel:

- 2.1. Építőanyagok tulajdonságai,
- 2.2. Anyagismeret,

- 2.3. Mérési eredmények értelmezése,
- 3.1. Talajok tulajdonságai,
- 3.2. Talajok szerkezete és osztályozása,
- 3.3. Mérési eredmények értelmezése,
- 6.1. Geodéziai alapfogalmak,
- 6.2. Vízsintes mérések elmélete,
- 6.3. Magasságmérés elmélete.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelési útmutató rögzíti az egyes altételek kifejtésének elvárt tartalmi összetevőit és az ezekre adható, altételenként 25 pont felosztásával kialakított maximális részpontszámokat, amely alapján a feleletet értékelni kell.

A szóbeli felelet értékelése az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	Pontszám		
	„A” altétel	„B” altétel	Összesen
Feladat megértése, a lényeg kiemelése	5 pont	5 pont	10 pont
Alapfogalmak és tények ismerete, definiálása, alkalmazása	5 pont	5 pont	10 pont
Összefüggések, jelenségek, folyamatok értelmezése	5 pont	5 pont	10 pont
Megfelelően felépített, világos, szabatos előadásmód	5 pont	5 pont	10 pont
Szaknyelv alkalmazása	5 pont	5 pont	10 pont
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	25 pont	25 pont	50 pont

31. Az R. Melléklet KÖZLEKEDÉS ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete az I. RÉSZLETES érettségi VIZSGAKÖVETELMÉNYEK címet megelőzően a következő címekkel egészül ki:

„I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK KÖZÉPSZINTEN

A közlekedés ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy részletes érettségi vizsgakövetelményei a XXI. Közlekedés ágazat alábbi szakképesítéseinek közös szakmai tartalmát veszik alapul:

- 54 841 02 Közúti közlekedésüzemvitel-ellátó,
- 54 841 03 Légi közlekedésüzemvitel-ellátó,
- 54 841 04 Szállítmányozási ügyintéző,
- 54 841 05 Vasútforgalmi szolgálattevő,
- 54 841 06 Vasúti áru fuvarozási ügyintéző,
- 54 841 07 Vasúti személyszállítási ügyintéző,
- 54 841 08 Vízi közlekedésüzemvitel-ellátó.

A) KOMPETENCIÁK

1. Szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédképesség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. A szakmai fogalmak helyes használata	A szakmai fogalmakat megfelelő helyen és módon alkalmazza.
1.2. A szakmai fogalmakkal az ismeretanyag bemutatása, értelmezése	Legyen képes a szóbeli vizsgáját logikusan, következetesen felépíteni. Legyen képes az önálló előadásmódra, a szakmai kifejezések helyes alkalmazására.
1.3. Kommunikáció szakmai nyelven	Legyen képes a kérdező tanár által feltett kérdések megértésére és a pontos válaszadásra.

2. Elemi számolási készség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. A közlekedéshez kapcsolódó elemzésekhez szükséges egyszerű számolási feladatok	Legyen képes a közlekedési folyamatokhoz, üzemvitelhez, közlekedés-gazdaságtanhoz kapcsolódó egyszerű számolási feladatok végrehajtására, az eredmények értelmezésére.
2.2. A közlekedési díjakhoz, adminisztrációhoz kötődő egyszerű számolási feladatok	Legyen képes a díjszámításokhoz kötődő egyszerű számítások elvégzésére.

3. Rendszerező képesség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Lényegkiemelés	Tudja a lényeges és kevésbé lényeges szempontokat megkülönböztetni. Legyen képes az információk osztályozására szakmai szempontok alapján.
3.2. Elvonatkoztatás képessége	Tudja a tények és törvényszerűségek közötti összefüggéseket felismerni, legyen képes ezeket alkalmazni.

B) TÉMAKÖRÖK

1. Közlekedési alapismeretek

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Közlekedéstörténet	Legyen képes bemutatni a közúti, a vasúti, a vízi és a légi közlekedés kialakulását.
1.2. Közlekedési alapfogalmak	Tudja meghatározni a közlekedés fogalmát, feladatát, értelmezését, a járműveket, a közlekedés kiszolgáló létesítményeit. Legyen képes bemutatni a közlekedés felosztását, a közlekedési alágazatok jellemzőit, a közlekedési munkamegosztást.
1.3. Közlekedésbiztonság	Legyen képes bemutatni az aktív és passzív biztonságot, a személygépkocsik biztonságát, valamint a tehergépkocsik és az autóbuszok biztonságát.
1.4. A vasúti közlekedés technikája	Legyen képes ismertetni a vasúti közlekedés felosztását, a vasúti pályát, az alépítmény részeit, kialakítását, feladatát. Ismerje a felépítmény és részeinek jellemzőit, valamint a különleges felépítményeket. Legyen képes bemutatni a vasúti vontató járművek fajtáit, jellemzőit, a vasúti vontatott járművek szerkezetét és típusait, a vasúti járművek káros mozgásait.
1.5. A vasúti közlekedés üzemvitele	Tudja meghatározni a vasúti árufuvarozási folyamatot és részeit, a fuvarozás előkészítését, végrehajtását és befejezését.
1.6. A közúti közlekedés technikája	Tudja ismertetni a közúti pályát, a közutak osztályozását, a közúti pályával kapcsolatos alapfogalmakat, a közúti járművek csoportosítását. Legyen képes bemutatni a közúti járművek szerkezetét és felépítését, a négyütemű Otto-motor működését, a haszongépjárműveket.
1.7. A városi közlekedés technikája	Tudja ismertetni a városok, települések főbb területeit, a települések úthálózatát. Legyen képes bemutatni a városi közlekedés járműveit, az autóbuszokat, trolibuszt, villamost, metró és HÉV-et. Legyen képes bemutatni a városi közlekedés kiszolgáló létesítményeit, az autóbusz-állomások csoportosítását, feladatait, részeit.
1.8. A városi és közúti közlekedés üzemvitele	Tudja ismertetni a közúti áruszállítás üzemvitelét, az árufuvarozási folyamatokat.

	Legyen képes bemutatni a közúti áru fuvarozás járat típusait. Tudja ismertetni a közúti személyszállítás és a városi közlekedés üzemvitelét.
1.9. A vízi közlekedés technikája	Legyen képes bemutatni a vízi közlekedés csoportosítását, a vízi közlekedés pályáját. Legyen képes meghatározni a vízi közlekedés járműveit, a hajók csoportosítását, felépítését, főbb szerkezeti részeit. Tudja bemutatni az egyéb feladatokat ellátó úszó létesítményeket, a vízi közlekedés kiszolgáló létesítményeit és tevékenységeit.
1.10. A vízi közlekedés üzemvitele	Tudja bemutatni az áruszállító hajózási módok csoportosítását. Legyen képes ismertetni a belvízi áruszállítási módokat, a vontató-, a toló-, az önjáró hajózást. Legyen képes bemutatni a folyam-tengeri hajózást. Tudja ismertetni a tengerhajózás üzemvitelét, a szabadhajózást, a vonalhajózást, a speciális hajózást.
1.11. A légi közlekedés technikája és üzemvitele	Tudja bemutatni a légiközlekedés típusait és elemeit. Legyen képes jellemezni a légiközlekedés folyamatát, a légiközlekedés járműveit. Legyen képes a légijárművek osztályba sorolására. Tudja bemutatni a légijárművek szerkezetét, a sárkányt és a hajtóművet. Legyen képes ismertetni a légiközlekedés kiszolgáló létesítményeit.
1.12. A csővezetékes szállítás technikája és üzemvitele	Legyen képes ismertetni a csővezetékes szállítás csoportosítását, a kis távolságú csővezetékes szállítási módokat, a nagy távolságú csővezetékes szállítást. Tudja felsorolni a csővezetékes szállítás előnyeit, hátrányait. Legyen képes ismertetni a csővezetékes szállítás technikai berendezéseit.
1.13. Egységrakomány-képzés az áruszállításban	Legyen képes ismertetni a rakodólapokat, mint az egységrakomány-képzés eszközeit. Tudja ismertetni a konténereket az egységrakomány-képzésben, a konténerek csoportosítását, a nagykonténerek rakodását.
1.14. A kombinált áruszállítás	Tudja meghatározni a kombinált áruszállítás előnyeit.

	Legyen képes ismertetni a konténeres áruszállítást, a közút-vasút huckepack szállítást, a közút-vízi huckepack szállítást, a folyam-tengeri kombinált áruszállítást, a kombinált áruszállítás termináljait.
--	---

2. Közlekedési földrajz

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Általános földrajzi ismeretek	Tudja ismertetni a földrajz fogalmát, a térkép fajtáit, jelrendszerét, a méretarányt. Legyen képes mérések elvégzésére a térképeken. Tudja ismertetni a fontosabb közlekedés-földrajzi fogalmakat.
2.2. A vasúti közlekedés	Legyen képes bemutatni a vasútvonalak osztályozását, számozását. Legyen képes bemutatni Magyarország vasúthálózatát, a vasúti fővonalakat, a határátkelőhelyeket.
2.3. Közúti közlekedés	Legyen képes ismertetni a közutak csoportosítását, jellemzőiket. Tudja bemutatni a hálózatsűrűséget, utellátottságot. Tudja ismertetni hazánk és Európa közúthálózatát, számozási rendszerét, a 0-ra és 5-re végződő E utakat, hazánk első- és jelentősebb másodrendű főútvonalait, a magyarországi autópályákat.
2.4. Vízi, légi közlekedés	Legyen képes ismertetni Európa belvízi közlekedését, hajózható csatornáit, Európa tengeri hajózását. Tudja ismertetni Magyarország vízi közlekedését, hajózható vízi útjait. Ismerje a hazánkban található nyilvános nemzetközi repülőtereket.

3. Közlekedés üzemvitel

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Díjszabáselmélet	Tudja ismertetni a díjszabás fogalmát és feladatát. Legyen képes a díjszabások osztályozására. Tudja ismertetni a díjszabásokkal szembeni követelményeket, alaki és jogi elvárásokat. Legyen képes ismertetni a közlekedési díjképzés alapjait, a költségmutatót és önköltséget, a díjegységet, a díjtételt és a fuvardíjat.
3.2. A közúti személyszállítás	Tudja bemutatni az utazási feltételeket, a személydíjszabások felépítését, a kedvezmények rendszerét.

3.3. A vasúti személyszállítás	Tudja bemutatni az utazási feltételeket, a személydíjszabások felépítését, a kedvezmények rendszerét.
3.4. A légi személyszállítás	Tudja bemutatni az utazási feltételeket, a személydíjszabások felépítését, a kedvezmények rendszerét, a helyfoglalási rendszereket.
3.5. A közúti árufuvarozás	Tudja ismertetni a közúti árufuvarozás folyamatát, lebonyolítását. Tudja bemutatni a fuvarlevél jelentőségét, adattartalmát.
3.6. A vasúti árufuvarozás	Tudja ismertetni a vasúti árufuvarozás folyamatát, lebonyolítását. Tudja bemutatni a fuvarlevél jelentőségét, adattartalmát. Legyen képes ismertetni a fuvarozó fő- és melléktevékenységét.
3.7. A légi árufuvarozás	Tudja ismertetni a légi árufuvarozás folyamatát, lebonyolítását, az abban közreműködőket. Tudja bemutatni a fuvarlevél jelentőségét, adattartalmát.
3.8. A közlekedés teljesítményei, jellegzetes üzemtani mutatószámai	Legyen képes kiszámítani az üzemi teljesítményeket és mutatószámokat a vasúti közlekedésben. Legyen képes kiszámítani az üzemi teljesítményeket és mutatószámokat a közúti közlekedésben. Legyen képes kiszámítani a járműállománnyal kapcsolatos mutatószámokat, teljesítményeket, az idő-, a futás-, továbbá a szállítási teljesítményeket, a gépnapokat és tényezőket a közúti közlekedés üzemtanában.
3.9. A közlekedés kapacitása, teljesítőképessége	Legyen képes kiszámítani a járművek kapacitását. Legyen képes ismertetni és alkalmazni kapacitáskihasználás fontosabb mutatószámait a közúti közlekedés területén. Tudja ismertetni és kiszámítani a kapacitás kihasználtságát a vasúti járművek területén.

4. Közlekedésgazdasági és jogi ismeretek

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1. A közgazdaságtan megközelítési módjai, felosztása	Tudja ismertetni a gazdasági alapfogalmakat. Tudja ismertetni a piaci alapfogalmakat. Legyen képes bemutatni a keresleti és a kínálati görbét, a piac felosztását.
4.2. A pénz	Tudja ismertetni a pénzt, mint fizetőeszközt.

4.3. A közlekedés társadalmi-gazdasági szerepe	Tudja bemutatni az ember szerepét a közlekedésben, a közlekedési szükségleteket, igényeket, valós keresletet.
4.4. Vállalkozások, gazdasági társaságok	Tudja bemutatni a vállalkozások alapítását, a gazdasági társaságokat, azok jellemzőit.
4.5. Az eszközgazdálkodás alapjai	Legyen képes bemutatni a közlekedés infrastruktúráját, eszközeit. Tudja ismertetni a tárgyi eszközök értékcsökkenését, az amortizációt.
4.6. Marketing	Ismerje a marketing meghatározását. Tudja bemutatni a marketing mixet, a piackutatást, az utasszámlálást a közlekedésben.
4.7. Magyarország alaptörvénye	Tudja bemutatni az állam felépítését, az országgyűlés, a kormány, a köztársasági elnök feladatait, választását.
4.8. A polgári jog alapjai	Tudja bemutatni tulajdonjogviszonyt és a kötelmi jog alapjait.
4.9. Szerződések	Legyen képes ismertetni a szerződés fogalmát. Tudja bemutatni a cselekvőképességet. Tudja ismertetni a szerződéskötés formai jellemzőit. Tudja ismertetni a szerződés módosítását, megszűnését, teljesítését, megszegését, megerősítését.
4.10. Polgári jogi kártérítési felelősség	Tudja ismertetni az általános vétkességen alapuló felelősséget. Tudja bemutatni a kárt, a vétkességet és a kártérítési felelősséget.
4.11. Nevesített szerződések	Tudja bemutatni az adásvételt. Ismerje a bérletet.

5. Közlekedési alapismeretek gyakorlat

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
5.1. Szakszámítások	Tudja bemutatni és legyen képes kiszámolni a járművek menetellenállásait. Legyen képes kiszámolni a légellenállást, a gördülési, az emelkedési és a gyorsítási ellenállást. Legyen képes kiszámolni a különböző ellenállások legyőzéséhez szükséges teljesítményeket. Legyen képes kiszámolni a hajtómű-(belső) ellenállást és teljesítményigényt. Tudja bemutatni és legyen képes kiszámolni a járművek haladását ívmenetben, kicsúszási és kiborulási határsebességét.

6. Közlekedés üzemvitel gyakorlat

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
6.1. A közúti személyszállítás	Legyen képes használni a közúti menetrendeket, onnan tudjon adatokat gyűjteni. Tudja kiszámítani a különféle menetdíjakat. Tudja alkalmazni a különféle utazási kedvezményeket.
6.2. A vasúti személyszállítás	Legyen képes használni a vasúti menetrendeket, onnan tudjon adatokat gyűjteni. Tudja kiszámítani a különféle menetdíjakat. Tudja ismertetni a menetjegyek adattartalmát. Tudja kiszámítani a különféle menetdíjakat. Tudja alkalmazni a különféle utazási kedvezményeket.
6.3. A vízi személyszállítás	Legyen képes használni a vízi közlekedés menetrendjeit. Tudja kiszámítani a különféle menetdíjakat. Tudja alkalmazni a különféle utazási kedvezményeket.
6.4. A légi személyszállítás	Legyen képes használni a menetrendeket, onnan tudjon adatokat gyűjteni. Tudja ismertetni a menetjegyek adattartalmát Tudja kiszámítani a különféle menetdíjakat. Legyen képes adatok felvitelére, lekérdezésére a helyfoglalási rendszerekben. Tudja alkalmazni a különféle utazási kedvezményeket.
6.5. A közúti árufuvarozás	Legyen képes bemutatni az áruk csomagolását. Tudja ismertetni és legyen képes kiszámítani a fuvardíjat.
6.6. A vasúti árufuvarozás	Legyen képes ismertetni az árudarabok jelölését, a vasúti kocsik, konténerek bárcázását. Tudja bemutatni a fuvarozási határidő számításának alapszabályait belföldi forgalomban. Legyen képes a fuvar költségek meghatározására, a fuvar díjak, mellékdíjak megállapítására, kiszámítására.
6.7. A légi árufuvarozás	Legyen képes bemutatni az áruk csomagolását. Ismerje a veszélyes áruk légi úton történő szállítására vonatkozó alapkövetelményeket, azok fajtáit. Tudja ismertetni és legyen képes kiszámítani a fuvar díjat.

7. Közlekedésgazdasági és jogi ismeretek gyakorlat

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
7.1. Statisztikai alapfogalmak	Legyen képes felismerni a különböző statisztikai sokaságokat, tudja ismertetni a statisztikai ismérveket.
7.2. A statisztikai adat	Tudja bemutatni a statisztikai sorokat, statisztikai táblákat. Legyen képes statisztikai adatokat ábrázolni.
7.3. Viszonyszámok	Tudja bemutatni és legyen képes kiszámítani a megoszlási, a koordinációs, a dinamikus, a bázis- és a láncviszonyszámokkal kapcsolatos feladatokat.
7.4. Középértékek	Legyen képes számtani, súlyozott számtani és kronológiai átlagokkal számításokat, elemzéseket végezni.

II. A VIZSGA LEÍRÁSA KÖZÉPSZINTEN

A vizsga részei

Középszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc
100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	Szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép, vonalzó	NINCS
A vizgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	NINCS

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
180 perc		15 perc
Feladatlap		Egy „A” és „B” feladatot tartalmazó tétel kifejtése
Tesztjellegű és rövid szöveges választ igénylő feladatok	Számítást igénylő feladatok	
60 pont	40 pont	
100 pont		50 pont

Írásbeli vizsga

A vizsgázó a feladatlapon belül a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között, és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

Ha az egyes feladatokhoz egyéb információkra, segédanyagokra – pl. adatokra, menetrendi kivonatra, díjtáblázatra, kitöltendő nyomtatványokra – van szükség, azt a feladatlapnak mindig tartalmaznia kell.

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán az alábbi témakörökből történik átfogó számadás:

- közlekedési alapismeretek és közlekedési alapismeretek gyakorlat,
- közlekedési földrajz,
- közlekedés üzemvitel és közlekedés üzemvitel gyakorlat,
- közlekedésgazdasági és jogi ismeretek, illetve közlekedésgazdasági és jogi ismeretek gyakorlat.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Az írásbeli feladatok egy feladatlapon kerülnek összeállításra.

Az írásbeli feladatok tesztjellegű feladatokból, rövid szöveges választ igénylő feladatokból és szakmai számítást igénylő feladatokból állnak. A tesztjellegű és rövid választ igénylő feladatok megoldásával a tanulók számot adnak a szakmai elméleti ismeretek elsajátításáról.

A 12-18 darab tesztfeladat az alábbi típusú lehet:

- párosítás,
- feleletválasztás,
- igaz-hamis állítások megjelölése.

Párosítás: szakmailag összetartozó fogalmak párosítása, pl. fogalom és meghatározása, közlekedési vagy gazdasági mutató és kiszámítása, mutatószám és tartalma.

Feleletválasztás: legalább három megadott lehetőség közül a helyes megjelölése.

Igaz-hamis állítások megjelölése: az adott állítás igaz vagy hamis voltának megállapítása.

A rövid szöveges választ igénylő feladatok jellemzően az alábbi típusok lehetnek:

- ismertetés,

- fogalommeghatározás,
- felsorolás.

Ismertetés: a feladatban megjelölt téma rendszerezett ismertetése.

Fogalommeghatározás: az alapfogalmak pontos definiálása.

Felsorolás: a feladatban meghatározott információk felsorolása.

A tesztfeladatok a közlekedési alapismeretek, közlekedési földrajz, közlekedés üzemvitel és közlekedésgazdasági és jogi ismeretek témakörökből kerülnek kiírásra összesen 30 pont értékben. A rövid szöveges választ igénylő feladatok a közlekedési alapismeretek, közlekedési földrajz, közlekedés üzemvitel, továbbá a közlekedésgazdasági és jogi ismeretek témakörökből kerülnek kiírásra összesen 30 pont értékben.

A számítást igénylő feladatok megoldásával a tanulók számot adnak a szakmai számítások pontos elsajátításáról. A betölthető szakma folyamatos figyelmet, pontos, gyakran számszerűsíthető munkavégzést kíván, ezek a képességek a gyakorlati feladatok megoldásával mérhetők.

A középszintű érettségi írásbeli feladatlap 3-4 darab (számítást igénylő) gyakorlati feladatot tartalmaz. A feladatok a közlekedési alapismeretek gyakorlat, a közlekedés üzemvitel, a közlekedés üzemvitel gyakorlat, továbbá a közlekedésgazdasági és jogi ismeretek gyakorlat témaköreiből kerülnek kiírásra összesen 40 pont értékben.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelés a központilag összeállított javítási-értékelési útmutató kötelező előírásai alapján történik.

Szóbeli vizsga

A tételek a közlekedési alapismeretek, a közlekedés üzemvitel, a közlekedésgazdasági és jogi ismeretek, valamint a közlekedési földrajz elméleti témaköreiből kerülnek kijelölésre a részletes követelményekben meghatározott részletességben.

Általános szabályok

A szóbeli vizsgarész a tételsorból húzott egy tétel kifejtéséből áll, mely „A” és „B” feladatot tartalmaz.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli tételsor legalább 20 tételből áll. A tételek 20-25%-át évente cserélni kell.

„A” feladat: a közlekedési alapismeretek témakör elméleti ismereteit,

„B” feladat: a közlekedés üzemvitel, a közlekedésgazdasági és jogi ismeretek, valamint a közlekedési földrajz témaköreit kéri számon.

A két feladat között tartalmi átfedés nem lehet.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli vizsgán a fogalmak szabatos definiálását, a megszerzett ismeretek felhasználásával az összefüggések magyarázatát, alkalmazását is értékeli.

Az értékelési útmutató rögzíti az egyes feladatok kifejtésének elvárt tartalmi összetevőit és az ezekre adható maximális részpontoszámokat, amely alapján a feleletet értékelni kell. A szóbeli felelet értékelése az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	Pontszám		
	„A” feladat	„B” feladat	Összesen
A tétel tartalmának megértése, a tétellel kapcsolatos központi ismeretek kiemelése	7 pont	5 pont	12 pont
Alapfogalmak ismerete, definiálása	7 pont	5 pont	12 pont
Tények, jelenségek, folyamatok ismerete és alkalmazása, magyarázata	7 pont	5 pont	12 pont
Összefüggések problémaközpontú bemutatása	4 pont	2 pont	6 pont
A felelet felépítése, előadásmódja	3 pont	2 pont	5 pont
Szaknyelv alkalmazása	2 pont	1 pont	3 pont
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	30 pont	20 pont	50 pont”

32. Az R. Melléklet KÖZLEKEDÉSGÉPÉSZ ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete az I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK címet megelőzően a következő címekkel egészül ki:

„I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK KÖZÉPSZINTEN

A közlekedésgépész ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy részletes érettségi vizsgakövetelményei a XXII. Közlekedésgépész ágazat alábbi szakképesítéseinek közös szakmai tartalmát veszik alapul:

- 54 523 03 Közlekedésautomatikai műszerész,
- 54 525 01 Autóelektronikai műszerész,
- 54 525 02 Autószerelő,
- 54 525 03 Avionikus,
- 54 525 04 Dízelmotoros vasúti jármű szerelője,
- 54 525 05 Repülőgépész,
- 54 525 06 Repülőgépsárkány-szerelő,
- 54 525 07 Vasúti villamos jármű szerelője,
- 54 525 08 Vasúti vontatott jármű szerelője,
- 54 841 01 Hajózási technikus.

A) KOMPETENCIÁK

1. Gépészeti dokumentációk olvasása, értelmezése, készítése

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Műszaki rajzok készítése, értelmezése	Legyen képes gépelemek, gépészeti berendezések műszaki rajzát értelmezni, megrajzolni.
1.2. Mechanikai számítások	Legyen képes egyszerűbb alkatrészek terhelésének megállapítására.

2. Elektromos dokumentációk olvasása, értelmezése, készítése

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Villamos kapcsolási rajzok készítése, értelmezése	Legyen képes egyszerűbb villamos áramkörüi kapcsolások rajzát értelmezni, megrajzolni.
2.2. Elektrotechnikai számítások	Legyen képes egyszerűbb villamos áramkörökkel, gépekkel kapcsolatos számítások elvégzésére.

3. Pontosság

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Gépelemek-géptan	Legyen pontos a gépelemek és a géptani alapismeretekhez kapcsolódó feladatok megoldásában.
3.2. Technológiai alapismeretek	Tudja pontosan meghatározni a közlekedéstechnikában alkalmazott technológiai eljárásokat.

B) TÉMAKÖRÖK

1. Közlekedési ismeretek

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Közlekedéstörténet, közlekedési fogalmak	
1.1.1. Közlekedéstörténet	Ismerje a közúti, a vízi a vasúti és a légi közlekedés kialakulásának történetét azok fejlődését.
1.1.2. A közlekedés fogalma, felosztása, alapfogalmak	Ismerje a közlekedési ágazatok felosztását, a közlekedési ágazatokkal kapcsolatos alapfogalmakat és azok legfontosabb jellemzőit.
1.1.3. Közlekedésbiztonság	Legyen képes ismertetni a közlekedésbiztonságot befolyásoló tényezőket és tudjon különbséget tenni az aktív és a passzív biztonság között.
1.2. A közúti, a vasúti, a vízi és légi közlekedés technikája	
1.2.1. A közúti közlekedés technikája	Ismerje a közúti közlekedés technikai megvalósítását, a közúti pályát, a közúti járműveket és a közúti közlekedés kiszolgáló létesítményeit.

1.2.2. A vasúti közlekedés technikája	Ismerje a vasúti közlekedés technikai megvalósítását, a vasúti pályát, a vasúti járműveket és a vasúti közlekedés kiszolgáló létesítményeit.
1.2.3. A vízi közlekedés technikája	Ismerje a vízi közlekedés technikai megvalósítását, a vízi utakat, a vízi közlekedés járműveit és a vízi közlekedés kiszolgáló létesítményeit.
1.2.4. A légi közlekedés technikája	Ismerje a légiközlekedés technikai megvalósításait, a légijárműveket és a légiközlekedés kiszolgáló létesítményeit.

2. Műszaki rajz

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Metszeti ábrázolás	
2.1.1. Metszetek	Ismerje a metszetek fajtáit, a szelvényeket, a metszeti ábrázolás sajátos szabályait. Az összeállítási rajzok készítése során is megbízhatóan tudja azokat alkalmazni.
2.2. Méretmegadás	
2.2.1. Méretmegadás	Ismerje a mérethálózat felépítésének általános és speciális szabályait, tudja a méreteket arányosan elosztani a rajzon
2.3. Jelképes ábrázolás	
2.3.1. Menetes gépelemek ábrázolása	Ismerje a menetes gépelemek meneteinek ábrázolási módszereit, méreteinek megadását, tudja a menetes furatok és kötőelemek egyszerűsített ábrázolásait.
2.3.2. Fogaskerekek és fogaslécok ábrázolása	Ismerje a fogazatok és a fogazott alkatrészek ábrázolását, méretezését, tűrésezését, illesztéseit.

3. Mechanika

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Merev testek általános statikája	
3.1.1. Statikai alapfogalmak	Ismerje az erő, a forgatónyomaték, az erópár és az erőrendszer fogalmát, fajtáit, jelölésüket, mértékegységüket, meghatározásukat. Legyen képes bemutatni a statika alaptételeit, az erők összetevőire bontását szerkesztéssel és számítással.
3.1.2. Síkbeli erőrendszerek	Legyen képes a közös hatásvonalú, a közös metszéspontú és a párhuzamos hatásvonalú erők eredőjének meghatározására.

	Ismerje az egyszerű síkidomok súlypontjának, valamint statikai nyomatékának kiszámítását.
3.2. Síkbeli egyensúlyi szerkezetek	
3.2.1. A kényszerek fajtái és jellemzői	Ismerje a támasz, a síkbeli csukló, a kötél, a statikai rúd és a befogás, mint kényszerek fogalmát és jelképes ábrázolásukat.
3.2.2. Kéttámaszú tartók	Ismerje a kéttámaszú tartókkal kapcsolatos alapfogalmakat, a szabványos jelöléseket és a terhelési módokat. Legyen képes a párhuzamos koncentrált erőkkel terhelt és az egyik végén befogott tartók reakcióerőinek meghatározására szerkesztéssel és számítással, valamint a veszélyes keresztmetszet helyének meghatározására. Ismerje a kötéllábra, a vektorábra és a nyomatéki ábra léptékhelyes szerkesztésének lépéseit és módszereit.
3.3. Szilárdságtan	
3.3.1. Az igénybevételek hatására ébredő feszültségek	Ismerje az igénybevételek hatására keletkező feszültségeket, az igénybevételek fogalmát és fajtáit, az igénybevételek hatására ébredő feszültségeket, a feszültségek eloszlását és ábrázolását.
3.3.2. Síkidomok keresztmetszeti jellemzői	Tudja egyszerű síkidomok (kör, négyzet, téglalap) másodrendű nyomatékát, valamint azok keresztmetszeti tényezőjét kiszámolni, és a méretezési feladatoknál azokat alkalmazni.
3.3.3. Egyszerű igénybevételek	Ismerje a húzó-nyomó igénybevétel okozta alakváltozásokat és a húzó-nyomó igénybevételre vonatkozó Hooke-törvényt, a húzás-nyomás alapegyenletét és a fajlagos hosszváltozás alapegyenleteit. Ismerje a felületi nyomás, palástnyomás kiszámításának összefüggéseit, a húzó-nyomó igénybevételre vonatkozó méretezés alapelveit. Ismerje a hajlító igénybevétel okozta alakváltozásokat és a hajlító igénybevétel méretezéséhez szükséges alapösszefüggéseket, úgymint keresztmetszeti tényező (K), maximális terhelhetőség (M_h), szilárdsági jellemző (σ_{meg}). Ismerje a nyíró igénybevétel okozta alakváltozásokat és a nyíró igénybevétel méretezéséhez szükséges alapösszefüggéseket, úgymint keresztmetszet (A), maximális terhelhetőség (F_{max}), szilárdsági jellemző (τ_{meg}). Ismerje a csavaró igénybevétel okozta alakváltozásokat és a csavaró igénybevétel méretezéséhez szükséges alapösszefüggéseket, úgymint az elcsavarodás szöge

	(φ), maximális terhelhetőség (M_{Tmax}), szilárdsági jellemző (τ_{meg}). Ismerje a kihajlás okozta alakváltozásokat és a kihajló igénybevétel méretezéséhez szükséges alap-összefüggéseket, úgymint a karcsúsági tényező (λ), kihajlásra megengedhető feszültség (σ_k). Ismerje a rugalmas kihajlásra vonatkozó Euler-féle hiperbolát, valamint a plasztikus kihajlásra vonatkozó Tetmayer-egyenest.
3.4. Kinematika-kinetika	
3.4.1. Kinematikai alapfogalmak	Ismerje a kinematika alapfogalmait, a kinematika tárgyát. Ismerje az egyenes vonalú egyenletes, és az egyenletesen gyorsuló mozgás jellemzőit és a kiszámításukhoz szükséges összefüggéseket. Ismerje az egyenletes körmozgás, és az egyenletesen változó körmozgás jellemzőit és a kiszámításukhoz szükséges összefüggéseket.
3.4.2. Merev testek kinematikája	Ismerje a merev testek egyszerű mozgásának jellemzőit. Ismerje a merev test, eredő sebességének, valamint az összetett síkmozgást végző kerék adott pontjában lévő kerületi sebesség meghatározásának módszerét szerkesztéssel és számítással.
3.4.3. Kinetika	Ismerje a kinetika alaptörvényeit (Newton I-II-III-IV. törvénye). Ismerje a tömegpont mozgását egyenes vonalú (lejtőn és csigán) pályán. Legyen képes felírni az egyensúlyt tartó erőket és nyomatékokat. Legyen képes a körpályán forgó tömeg jellemzőit meghatározni. Ismerje a súrlódás fogalmát és a súrlódási tényezőt befolyásoló jellemzőket.

4. Gépelemek-géptan

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1. Kötőgépelemek, kötések, biztosítások	
4.1.1. A kötések	Ismerje a kötések feladatát, osztályozásukat, ismerje és tudja használni a kötőgépelemekkel kapcsolatos szabványokat. Ismerje a kötőgépelemek anyagának megválasztási szempontjait, a helyzetbiztosítási elemek feladatát és követelményeit.
4.2. Hajtások, hajtóművek,	

mechanizmusok	
4.2.1. A végtelenített hajtások	Ismerje a szíjhajtások, ékszíjhajtások, fogasszíjhajtások, lánc hajtások jellemzőit, szerkezeti kialakításukat és alkalmazási területüket.
4.2.2. A fogaskerék hajtás	Ismerje a fogaskerék hajtás feladatát, csoportosítását, alapfogalmait és alaptörvényeit.

5. Technológiai alapismeretek

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
5.1. Alapfogalmak	
5.1.1. Technológiai alapfogalmak	Ismerje a gépészetben gyakorta használatos anyagok alapvető fizikai, kémiai, mechanikai, technológiai tulajdonságait, meg tudja különböztetni a nyersanyagokat, az alapanyagokat, az előgyártmányokat és a segédanyagokat. Ismerje a fémtechnológiai alapfogalmakat.
5.2. Fémes szerkezeti elemek	Ismerje a nyersvasat, az acélokat, az öntöttvasakat. Ismerje a könnyű- és a színesfémeket. Tudja a fémeket a különféle gépelemek anyagaihoz rendelni.
5.3. Nemfémes szerkezeti elemek	Ismerje a műanyagokat, az egyéb nemfémes anyagokat, a kenőanyagokat.
5.4. Öntészet, melegalakítások, kőkezelések	Ismerje az öntészeti alapfogalmakat, tudja alkalmazni a különféle öntési eljárásokat az egyes gépelemek gyártásában. Ismerje a képlékeny melegalakítási eljárásokat, tudja mely a gépelemeket milyen gyártási eljárásokkal állítják elő. Ismerje az acélokat, az öntöttvasakat és az alumínium hőkezelési eljárásait, tudja azokat a javítási technológiák gyakorlásában alkalmazni.
5.5. Kötések	Ismerje a hegesztési eljárásokat, azok eszközeit, technológiáját. Tudja azokat alkalmazni acélokat, öntöttvasakat, alumínium és színesfémek esetén. Ismerje a fémragasztásokat, technológiáit.
5.6. Forgácsolás nélküli alakítások	Ismerje a lemezalakítási eljárásokat és a térfogatalakításokat.
5.7. Forgácsolás	Ismerje a forgácsolási alapfogalmakat, a forgácsolási technológiákat.
5.8. Felújítási technológiák	Ismerje a térfogat növeléses alkatrész felújítási technológiákat, tudja azokat a javítási gyakorlatban szakszerűen alkalmazni.
5.9. Anyag- és hibakereső vizsgálatok	Ismerje az anyag- és hibakereső vizsgálatokat, tudja azokat a javítási gyakorlatban szakszerűen alkalmazni.

6. Elektrotechnika-elektronika

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
6.1. Villamos alapfogalmak	
6.1.1. Az anyag szerkezete	Ismerje az atomok szerkezetét és a villamos kölcsönhatás jelenségét a villamos tér és a feszültség fogalmát. Ismerje az elektromos áram fogalmát és a mágneses kölcsönhatás jelenségét. Ismerje az ellenállás, mint kölcsönhatás és a vezetés fogalmát. Legyen képes az energiaszintek alapján különbséget tenni vezető, félvezető és szigetelő között. Ismerje az elektromos áram hatásait.
6.1.2. Az áramkör	Ismerje és tudja alkalmazni az Ohm törvényt. Ismerje és tudja alkalmazni a fajlagos ellenállásra valamint az ellenállás hőmérsékletfüggésére vonatkozó összefüggéseket.
6.1.3. Munka, teljesítmény és hatásfok	Ismerje és tudja alkalmazni a villamos munka, a villamos teljesítmény és hatásfok meghatározására vonatkozó összefüggéseket.
6.2. Passzív villamos hálózatok	Tudja alkalmazni Kirchhoff csomóponti és hurok törvényét. Legyen képes az ellenállások soros, párhuzamos és vegyes kapcsolásának eredő meghatározására. Ismerje és alkalmazza a feszültség és áramosztás és a hídkapcsolás törvényét.
6.3. Aktív villamos hálózatok	Ismerje a feszültséggenerátorok helyettesítő kapcsolását, a feszültséggenerátor üzemi állapotait és összekapcsolási lehetőségeit (soros, ellen, párhuzamos és vegyes kapcsolás). Ismerje a generátorok teljesítményviszonyait és a hatásfok meghatározását.
6.4. Vegyi elektromos folyamatok	Ismerje a villamos áram vegyi hatásait, Faraday törvényét és az elektrolízis felhasználását, a fémek kiválasztását és a galvanizálást és a galvánelemek működését.
6.5. A villamos tér	
6.5.1. A villamos tér jelenségei	Ismerje és legyen képes alkalmazni a Coulomb törvényt. Ismerje a villamos tér jelenségeit, a villamos kisülést, a csúcshatást, az elektromos megosztást, az elektromos árnyékolást, az elektromos térerősség és az anyag kapcsolatát.
6.5.2. A kondenzátor	Ismerje a síkkondenzátor kapacitásának kiszámítását, a kondenzátorban tárolt energia meghatározását.

	Tudja a soros, a párhuzamos és a vegyes kapcsolású kondenzátorok eredőjét kiszámítani. Ismerje a kondenzátorok töltési és kisütési folyamatait és az időállandó fogalmát.
6.6. A mágneses tér	
6.6.1. A mágneses tér jelenségei	Ismerje a mágneses tér kölcsönhatásait és a mágneses teret jellemző mennyiségeket (mágneses indukció, mágneses fluxus, mágneses gerjesztés, mágneses térerősség, mágneses permeabilitás). Ismerje az anyagok viselkedését mágneses térben, tudja értelmezni a mágnesezési görbét. Ismerje a mágneses erőterben létrejövő erő- és kölcsönhatásokat.
6.6.2. Elektromágneses indukció	Ismerje a mozgási indukció, a nyugalmi indukció, az önindukció és a kölcsönös indukciófogalmát és kiszámításának összefüggéseit. Legyen képes kiszámolni a tekercsben tárolt energia nagyságát. Tudja értelmezni a tekercs ki- és bekapcsolási folyamatait, valamint az időállandó fogalmát.
6.7. Váltakozó áramú áramkörök	
6.7.1. Váltakozó feszültség és áram	Ismerje a váltakozó feszültség és áram fogalmát, jellemzőit, valamint ábrázolási módjukat. Ismerje az ellenállás, a kondenzátor és a tekercs viselkedését a váltakozó feszültségű áramkörben. Ismerje a kapacitív és az induktív reaktancia fogalmát és kiszámításukat.
6.8. A transzformátor	Ismerje a transzformátor elvi felépítését, az ideális transzformátor működését, jellemzőit, valamint működését üresjáratban és terhelt állapotban.
6.9. Háromfázisú hálózatok	Ismerje a többfázisú rendszer lényeges jellemzőit, a csillag és a háromszög kapcsolású rendszer teljesítményének meghatározását.
6.10. Villamos gépek	Ismerje a villamos gép fogalmát és csoportosításának lehetséges módját (motorok, generátorok, egyenáramú, váltakozó áramú).
6.10.1. Generátorok	Ismerje az egyfázisú és a háromfázisú váltakozó áramú generátorok szerkezeti felépítését és működési elvét. Ismerje az egyenáramú generátor működését és gerjesztési lehetőségeit.
6.10.2. Motorok	Ismerje az egyenáramú motor szerkezeti felépítését, működését és gerjesztési lehetőségeit. Ismerje a háromfázisú aszinkron motor szerkezeti felépítését, működési elvét.
6.11. Félvezetők	

6.11.1. Félvezető diódák	Ismerje a félvezetők fizikai működésével kapcsolatos alapfogalmakat, a félvezető anyagok tulajdonságait, az N-típusú és a P-típusú szennyezés lényeges tulajdonságait. Ismerje a félvezető dióda felépítését és működését, legyen képes a félvezető dióda jelleggörbéjének különböző tartományait értelmezni. Ismerje a diódás egyenirányító alapkapsolásokat (egyutas és kétutas egyenirányító kapcsolások).
6.11.2. Tranzisztorok	Ismerje a bipoláris tranzisztor felépítését, működését, és jellemző adatait. Legyen képes a bipoláris tranzisztor kimeneti és bemeneti jelleggörbéit a különböző tartományokban értelmezni. Ismerje az unipoláris tranzisztor felépítését, működését, és jellemző adatait. Legyen képes az unipoláris tranzisztor kimeneti és bemeneti jelleggörbéit a különböző tartományokban értelmezni.

II. A VIZSGA LEÍRÁSA KÖZÉPSZINTEN

A vizsga részei

Középszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc
100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	Szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép, körző, vonalzó, ceruza	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	NINCS

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
180 perc		15 perc
Feladatlap		Egy tétel „A” és „B” feladatának kifejtése
Teszt-jellegű kérdéssorok	Elméleti, szöveges és számítási feladatok	
30 pont	70 pont	
100 pont		50 pont

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsga célja, hogy teljes és ellenőrizhető képet adjon a vizsgázó tudásáról a képességek és ismeretek tekintetében egyaránt.

Az írásbeli feladatlap fő témakörei és azok százalékos aránya:

- közlekedési ismeretek: 10%,
- műszaki rajz: 15%,
- mechanika: 20%,
- gépelemek-géptan: 20%,
- technológiai alapismeretek: 15%,
- elektrotechnika-elektronika: 20%.

A feladatlap feladatai az alábbi témakörök számonkérésére irányulnak:

- közlekedéstörténet, közlekedési alapfogalmak,
- a közúti, a vasúti, a vízi és légi közlekedés technikája,
- metszeti ábrázolás,
- méretmegadás,
- jelképes ábrázolás,
- merev testek általános statikája,
- síkbeli egyensúlyi szerkezetek,
- szilárdságtan,
- kinematika-kinetika,
- a kötések,
- a végtelenített hajtások,
- a fogaskerék-hajtás,

- fémes szerkezeti elemek,
- nemfémes szerkezeti elemek
- öntészeti technológiák, melegalakítások, hőkezelések,
- kötések,
- forgácsolás nélküli alakítások,
- forgácsolás,
- villamos alapfogalmak,
- passzív villamos hálózatok,
- aktív villamos hálózatok,
- vegyi elektromos folyamatok,
- a villamos tér,
- a mágneses tér,
- váltakozó áramú áramkörök,
- a transzformátor,
- háromfázisú hálózatok,
- villamos gépek,
- félvezetők,
- tranzisztorok.

A vizsgázó a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között, és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

Amennyiben az egyes feladatokhoz egyéb információkra, segédanyagokra, pl. adatokra, táblázatokra, rajzokra van szükség, azt a feladatsornak mindig tartalmaznia kell.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

A feladatok egy feladatlapon kerülnek összeállításra.

A feladatlap első része (feleletválasztásos vagy igaz-hamis) tesztfeladatokat tartalmaz.

- Feleletválasztás: Legalább három megadott lehetőség közül kell a helyeset megjelölni.
- Igaz-hamis állítások megjelölése: Annak megállapítása, hogy az adott állítás igaz, vagy hamis.

A feladatlap második része rövid választ igénylő szöveges feladatokat, számítási példákat, valamint egyszerű rajzkészítési feladatokat tartalmaz.

A rövid választ igénylő szöveges feladatok jellemzően az alábbi típusok lehetnek:

- ismertetés: a feladatban megjelölt témával kapcsolatos ismereteit rendszerezve ismerteti 4-5 mondatban,
- összehasonlítás: két műszaki fogalom vagy lehetőség azonosságait és különbségeit vagy előnyeit és hátrányait kell ismertetni,
- szövegkiegészítés: a megadott vagy a témával kapcsolatosan megismert tartalmakkal kell kiegészíteni a mondatokat. A mondatok között nem feltétlenül van összefüggés,
- párosítás: szakmailag összetartozó fogalmakat kell párosítani.

A számítási példák egyszerű mechanikai, gépelemek, illetve elektrotechnikai feladatok végrehajtását célozzák.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelés a központilag összeállított javítási-értékelési útmutató kötelező előírásai alapján történik. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat a javítási-értékelési útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontszám tovább nem bontható.

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A szóbeli vizsgarész a tételsorból húzott egy tétel „A” és „B” feladatának kifejtéséből áll.

A szóbeli tételek kifejtésébe azok címének megfelelően a vizsgázónak be kell építenie a gyakorlati példákat.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli tételsor legalább 20 tételből áll, a tételek 20-25%-át évente cserélni kell.

Témakörök:

„A” feladat:

Közlekedési ismeretekhez tartozó témakörök

„B” feladat:

A műszaki rajz, a mechanika, a gépelemek, a technológia és az elektrotechnika-elektronika területeihez kapcsolódó témakörök

A szóbeli tételsor témakörei és azok százalékos aránya:

- műszaki rajz: 15%,
- anyagismeret-technológia: 15%,
- mechanika: 20%,
- gépelemek-géptan: 25%,
- elektrotechnika-elektronika: 25%.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelési útmutató rögzíti az egyes feladatok kifejtésének elvárt tartalmi összetevőit és az ezekre adható, feladatonként 20 illetve 30 pont felosztásával kialakított maximális részpontszámokat, amely alapján a feleletet értékelni kell.

A szóbeli felelet értékelése az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	Pontszám		
	„A” feladat	„B” feladat	Összesen
A feladat megértése, témátartás, a lényeg kiemelése	11 pont	19 pont	30 pont
A megközelítés sokszínűsége	2 pont	3 pont	5 pont
Világosság, nyelvhelyesség, a felelet felépítettsége	2 pont	3 pont	5 pont
A szakmai nyelv helyes használata	5 pont	5 pont	10 pont
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	20 pont	30 pont	50 pont”

33. Az R. Melléklet KÖRNYEZETVÉDELEM-VÍZGAZDÁLKODÁS ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete az I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK címet megelőzően a következő címekkel egészül ki:

„I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK KÖZÉPSZINTEN

A környezetvédelem-vízgazdálkodás ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy részletes érettségi vizsgakövetelményei a XXIII. Környezetvédelem-vízgazdálkodás ágazat alábbi szakképesítéseinek közös szakmai tartalmát veszik alapul:

- 54 850 01 Környezetvédelmi technikus,
- 54 853 01 Vízügyi technikus.

A) KOMPETENCIÁK

1. Olvasott szakmai szöveg megértése

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. A szakmai fogalmak megértése	A szakmai fogalmak ismerete alapján képes értelmezni a környezeti jelenségeket. Képes szakmai leírások, utasítások alapján megfigyelések végzésére, mérési eredmények értékelésére.
1.2. A környezeti állapot változásának figyelemmel kísérése	Képes ismereteit gyarapítani, az új és meglévő ismereteit összekapcsolni.

2. Szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédkészség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. A szakmai fogalmak helyes használata	A szakmai fogalmak megfelelő helyen és módon történő alkalmazása. A fogalmak jelentésváltozatainak megkülönböztetése.
2.2. A szakmai fogalmakkal az ismeretanyag bemutatása, értelmezése	A téma tartalmának logikus felépítése, a szakmai kifejezések helyes alkalmazásával.

3. Megbízhatóság

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Mérési és vizsgálati eredményeket értékel	Megbízhatóan hajtja végre a kapott feladatait. A feladatok elvégzése közben körültekintően jár el.
3.2. Felelősség	Ismeri a környezeti és antropogén hatások egészségügyi vonatkozásait. Feladatait az elsajátított tárgyi tudás birtokában megfontoltan végzi.

B) TÉMAKÖRÖK

1. Környezetvédelmi alapismeretek

1.1. Ökológiai alapfogalmak

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1.1. Az ember és környezete	Ismerje a környezetvédelem fogalmát, céljait, fő területeit. Tudja csoportosítani a környezet elemeit. Tudja csoportosítani és jellemezni a környezeti tényezőket hagyományos és korszerű értelemben.
1.1.2. Biológiai organizáció szintjei	Ismerje a biológiai organizáció szintjeit, a szupraindividuális szerveződési szintek fogalmát. Ismerje a biológiai sokféleség fogalmát, a biodiverzitás megőrzésének jelentőségét.
1.1.3. Populációk és a környezet kölcsönhatása	Ismerje a populációk közötti kapcsolatokat, táplálkozási kölcsönhatásokat és példákön keresztül tudja azokat bemutatni.
1.1.4. Ökoszisztéma	Tudja értelmezni az ökoszisztémát, mint ökológiai rendszert, ismerje alkotóit, szabályozását (természetes, kultúr, félkultúr ökoszisztémák).

1.2. Természetvédelem alapjai

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.2.1. Természetvédelem fogalma	Ismerje a természetvédelem fogalmát, céljait. Tudja értelmezni a környezetvédelem és a természetvédelem kapcsolatát. Tudja bemutatni a passzív és az aktív természetvédelmi tevékenységet.
1.2.2. Természetvédelem tárgykörei	Ismerje a természetvédelem tárgyköreit (földtani, víztani, növény- és állattani és tájképi értékek).
1.2.3. Védett természeti területek	Tudja csoportosítani a védett természeti területeket, ismerje azok fogalmát (országos és helyi jelentőségű védett értékek, területtel rendelkező és terület nélküli védett értékek).
1.2.4. Nemzetközi védelmi kategóriák	Ismerje a nemzetközi védelmi kategóriákat (Natura 2000, a Világörökségi részek, a Bioszféra rezervátumok, Ramsari területek).

1.3. A víz, mint környezeti elem

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.3.1. A vízminőség	Ismerje a vízminőség fogalmát, a természetes vizek fizikai, kémiai, biológiai és bakteriológiai jellemzőit.
1.3.2. A víz minősítése	Ismerje a vízminőség fogalmát, a felszíni vizek minősítési rendszereit (biológiai, bakteriológiai minősítés, EU Víz Keretirányelv szerinti vízminősítés alapelveit). Ismerje az ivóvíz jellemző minőségi mutatóit. Ismerje a vízminták típusait, a mintavétel szabályait.
1.3.3. A vízszennyezés	Ismerje a leggyakoribb vízszennyező anyagokat és szennyező forrásokat, valamint hatásukat a vízi ökoszisztémára.

1.4. A levegő és a talaj, mint környezeti elem

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.4.1. Talaj fogalma és általános jellemzői	Ismerje a talaj fogalmát és a talajképző tényezők szerepét a talaj kialakulásában. Ismerje a talajok fizikai, kémiai, biológiai tulajdonságait. Tudja bemutatni a talajban lejátszódó anyag- és energiaátalakítási folyamatokat. Ismerje a talajminták típusait, a mintavétel szabályait.
1.4.2. Talajok genetikai osztályozása	Tudja bemutatni a genetikai osztályozás alapjait (romtalajok, az éghajlati hatásra képződött és a víz hatása alatt keletkezett talajok).
1.4.3. Légkör jellemzői	Ismerje a levegő összetételét a légkör szerkezetét, a levegő fizikai állapotváltozásait.
1.4.4. Légszennyezés folyamata, légszennyező anyagok	Ismerje az emisszió, transzmisszió, immisszió fogalmát. Ismerje a szmog keletkezésének okát, a szmog típusokat tudja jellemezni. Ismerje a levegő öntisztulásának folyamatait.

1.5. Település környezetvédelme

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.5.1. Települések és urbanizáció	Ismerje a település fogalmát és típusait. Tudja jellemezni az urbanizáció folyamatát. Ismerje az infrastruktúra fogalmát, jellemzőit.
1.5.2. A zaj	Ismerje a hangtani alapfogalmakat,

	mértékegységeket: hang, hangmagasság, hullámhossz, hangnyomás, hangteljesítmény, hangintenzitás, hangnyomásszint, hangteljesítményszint, hangintenzitás-szint. Ismerje a zaj fogalmát és élettani hatásait, a zajforrások csoportosítását.
1.5.3. Radioaktivitás és radioaktív sugárzás alapfogalmai	Ismerje a radioaktivitás alapfogalmait: radioaktív izotóp, aktivitás, bomlási állandó, felezési idő, α -, β - bomlások. Ismerje a sugárterhelés fogalmát, forrásait.
1.5.4. Hulladékgazdálkodás	Ismerje a hulladék fogalmát, csoportosítását, környezeti hatásait. Ismerje a hulladékgazdálkodás fogalmát, célkitűzéseit. Tudja bemutatni a megelőzés, hasznosítás és ártalmatlanítás lehetőségeit, a hulladékgyűjtés és szállítás módjait, eszközeit.

2. Vízgazdálkodási alapismeretek

2.1. Hidrometeorológia és vízkészlet-gazdálkodás

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1.1. Hidrometeorológia	Ismerje az időjárási elemeket, azok mérési módjait, eszközeit (hőmérséklet, szél, napsugárzás, csapadék, párolgás, páratartalom).
2.1.2. Vízháztartási egyenlet	Ismerje a víz hidrológiai körfolyamatát és az azt leíró vízháztartási egyenletet.
2.1.3. Vízkészletek csoportosítása és változása	Tudja csoportosítani a vízkészleteket (felszíni, felszínalatti vízformák).

2.2. Hidrológia-hidraulika

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.2.1. A vízgyűjtő terület és jellemzői	Ismerje a vízgyűjtő terület, a vízvásztó, az összegyülekezési idő fogalmát. Ismerje a lefolyásból származó vízhozam meghatározásának módját.
2.2.2. Felszín alatti vizek jellemzői	Ismerje a felszínalatti vízformák fogalmát, csoportosítását. Tudja jellemezni a különleges vizeket: ásványvíz, gyógyvíz, hévíz, artézi víz.
2.2.3. Vízfolyások jellemzői	Ismerje a vízfolyások kialakulásának folyamatát. Tudja jellemezni a vízfolyások három szakaszát hordalékszállítás szempontjából:

	felső-, közép-, alsó szakasz. Ismerje a vízfolyások alaktani jellemzőit.
2.2.4. Hidrosztatika	Tudjon alakhelyes víznyomás ábrákat rajzolni. Ismerje a nyugalomban lévő folyadéktérben ható nyomás nagyságának és az abból származó eredő erőnek a meghatározási módját. Ismerje az úszás fogalmát.
2.2.5. Hidrodinamika: gravitációs vízmozgások	Tudja csoportosítani a folyadékmozgásokat. Ismerje a gravitációs vízmozgások jellemzőinek számítására szolgáló összefüggéseket.
2.2.6. Hidrodinamika: nyomás alatti vízmozgások	Ismerje a nyomás alatti vízmozgások jellemzőinek számítására szolgáló összefüggéseket (Bernoulli-egyenlet, helyi és hossz-menti veszteségeket).

2.3. Vízméréstan

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.3.1. Vízállás mérése	Ismerje a vízmélység, a vízállás és vízhozam fogalmát, a vízállásmérés elvét és módszereit, a lapvízmércék kialakítását és a rajzoló vízmércék főbb szerkezeti egységeit, működését. Ismerje a nevezetes vízállásértékeket (LNV, LKV, NV, KV, KöV) és vízállások gyakoriságának, tartósságának fogalmát.

2.4. Geodézia

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.4.1. Vízszintes mérések	Ismerje a terepi részletpontok vízszintes-, abszolút- és relatív értelmű helymeghatározásának elvét, módjait. Értse az egyenesek kitűzésének eljárásait, ismerje a hossz-mérés lépéseit. Ismerje a derékszögű koordinátamérés eszközeit és a mérés végrehajtásának lépéseit, valamint a mérési eredmény dokumentálásának módját.

3. Környezettechnikai alapok

3.1. A fizikai eljárások alapelvei

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1.1. A sűrűségkülönbség elvén alapuló eljárások	Ismerje a fizikai eljárások, műveletek alapelveit. Ismerje az üleptetés és sűrítés folyamatát. Legyen képes csoportosítani az üleptítőket.
3.1.2. Méretkülönbség elvén alapuló eljárások	Ismerje a méretkülönbség elvén alapuló berendezések működési elvét, a szűrés elméleti alapjait. Legyen képes csoportosítani a szűrőket különböző szempontok szerint (szűrőanyag, szűrési sebesség, kialakítás).

3.2. Kémiai eljárások, műveletek

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.2.1. Közömbösítés (semlegesítés)	Ismerje a közömbösítés elvét, a kapcsolódó kémiai fogalmakat.
3.2.2. Csapadékképzéssel járó folyamatok	Ismerje a környezettechnikában alkalmazott csapadékképzéssel járó technológiák alapelveit.
3.2.3. Oxidáció	Ismerje az oxidáció fogalmát. Értse a klórszármazékokkal és ózonnal történő oxidációs eljárások alapelveit.
3.2.4. Derítés	Ismerje a derítés célját, részfolyamatait.

3. Biológiai eljárások alapjai

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.3.1. Aerob eljárások	Ismerje az aerob biológiai eljárások alapelvét, az eljárások leggyakoribb alkalmazási területeit. Tudja a komposztálás és az aerob szennyvíztisztítási eljárások elvét.
3.3.2. Anaerob eljárások	Ismerje az anaerob biológiai eljárások alapelvét, az eljárások leggyakoribb alkalmazási területeit (rothasztás, biogáz előállítás).

II. A VIZSGA LEÍRÁSA KÖZÉPSZINTEN

A vizsga részei

Középszint

Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
120 perc	15 perc
100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép, körző, vonalzó, függvény-táblázat (egyidejűleg többféle is lehet)	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	NINCS

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
120 perc		15 perc
Feladatlap		Egy tétel kifejtése, amely „A” és „B” feladatot tartalmaz
Tesztfeladatok	Számítást igénylő és ábra felismerési feladatok	
40 pont	60 pont	
100 pont		50 pont

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli feladatsornak szükség esetén tartalmazniuk kell az egyes feladatok megoldásához szükséges ábrákat, nomogramokat, diagramokat és különféle táblázatokat, illetve ezek részleteit.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Az írásbeli feladatlap két részből áll: 15-20 tesztfeladatból és egy számítási és ábra felismerési feladatsorból.

A tesztfeladatok azonos arányban tartalmaznak környezetvédelmi és a vízgazdálkodási témaköröket. A feladatlap „Számítást igénylő és ábra felismerési feladatok” része 4-6 feladatból áll, amelynél egy-egy feladat több részfeladatot is tartalmazhat. A feladatok azonos arányban

kerülnek kiírásra a környezetvédelmi és vízgazdálkodási témakörökből. A vizsgázó szabadon oszthatja be a tesztfeladatok megválaszolására, illetve a feladatok megoldására az idejét.

Az írásbeli vizsgán az alábbi témakörökből történik átfogó számadás:

- Környezetvédelemhez kapcsolódó témakörök:

- ökológiai alapfogalmak,
- természetvédelem alapjai,
- a víz, mint környezeti elem,
- a levegő és a talaj, mint környezeti elem,
- település környezetvédelme.

- Vízgazdálkodáshoz kapcsolódó témakörök:

- hidrometeorológia és vízkészlet-gazdálkodás,
- hidrológia-hidraulika,
- vízmérésstan,
- geodézia,
- a fizikai eljárások alapelvei,
- kémiai eljárások, műveletek,
- biológiai eljárások alapjai.

Tesztfeladatok az alábbi típusok közül kerülhetnek ki: egyszerű választás, többszörös választás, négyféle asszociáció, igaz-hamis állítások.

A számítást igénylő és ábra felismerési feladatok jellemzően az alábbi típusok lehetnek:

- folyamatleírás,
- hiányos szövegkiegészítése,
- ábra felismerése,
- következtetések levonása ábrák alapján.

A számítási feladatok az alábbi témakörök számítási feladatain alapulnak:

- a víz, mint környezeti elem,
- a levegő és a talaj, mint környezeti elem,
- település környezetvédelme,
- hidrológia-hidraulika,
- vízmérésstan,
- geodézia,
- környezettechnikai alapok.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelés a központilag összeállított javítási-értékelési útmutató kötelező előírásai alapján történik. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat a javítási-értékelési útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontszám tovább nem bontható.

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A szóbeli vizsga a tételsorból húzott tétel kifejtéséből áll. A vizsgázó a feleleténél a tételbe épített szemléltető forrásanyagot felhasználhatja.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli tételsor legalább 20 tételből áll. A tételek 20-25%-át évente cserélni kell.

Az „A” feladatok a környezetvédelmi alapismeretek, a „B” feladatok a vízgazdálkodási alapismeretek és a környezettechnikai alapok témakörökből kerülnek összeállításra.

A szóbeli vizsga a részletes követelményekben meghatározott mélységben, az alábbi témakörök bemutatását igényli a vizsgázóktól:

„A” feladatok

- ökológiai alapfogalmak,
- a természetvédelem alapjai,
- a víz, mint környezeti elem,
- a levegő és a talaj, mint környezeti elem,
- település környezetvédelme.

„B” feladatok

- hidrometeorológia és vízkészlet-gazdálkodás,
- hidrológia-hidraulika,
- geodézia,
- a fizikai eljárások alapelvei,
- kémiai eljárások, műveletek,
- biológiai eljárások alapjai.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli felelet értékelése az alábbi szempontok és kompetenciák szerint történik:

Az értékelési útmutató rögzíti az egyes feladatok kifejtésének elvárt tartalmi összetevőit és az ezekre adható, feladatonként 25 pont felosztásával kialakított maximális részpontszámokat, amely alapján a feleletet értékelni kell.

Szempontok, kompetenciák	Pontszámok		
	„A” feladat	„B” feladat	Összesen
Feladat megértése, a lényeg kiemelése	3 pont	3 pont	6 pont
Tartalmi összetevők, fogalmak ismerete, összefüggések felismerése	15 pont	15 pont	30 pont
A felelet felépítése, magyar nyelvhelyesség	3 pont	3 pont	6 pont
Szakkifejezések használata	4 pont	4 pont	8 pont
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	25 pont	25 pont	50 pont

34. Az R. Melléklet KÖZGAZDASÁG ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete az I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK címet megelőzően a következő címekkel egészül ki:

„I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK KÖZÉPSZINTEN

A közgazdaság ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy részletes érettségi vizsgakövetelményei a XXIV. Közgazdaság ágazat alábbi szakképesítéseinek közös szakmai tartalmát veszik alapul:

- 54 345 02 Nonprofit menedzser,
- 54 343 01 Pénzügyi termékértékesítő (bank, befektetés, biztosítás),
- 54 344 01 Pénzügyi-számviteli ügyintéző,
- 54 344 02 Vállalkozási és bérügyintéző,
- 54 344 03 Vám -, jövedéki- és termékdíj ügyintéző,
- 54 344 04 Államháztartási ügyintéző.

A) KOMPETENCIÁK

1. Olvasott és hallott szakmai szöveg megértése

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. A szakmai fogalmak helyes használata	Legyen képes a fogalmak felismerésére meghatározás alapján, illetve a fogalmak definiálására. Tudja a szakmai fogalom lényegi sajátosságait.
1.2. A szakmai fogalmakkal az ismeretanyag bemutatása, értelmezése	Legyen képes szöveggörnyezetben az egy témához kapcsolódó fogalmak kiválasztására, az összetartozó fogalmak együttes használatára szövegalkotásban.

2. Precizitás, pontosság

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Pontos számítások, egyértelmű megfogalmazás, áttekinthető külalak	Önálló bizonylat vagy dokumentum elkészítésénél tudja alkalmazni az információ feldolgozásának és számítási módjának megismert eljárási szabályait.
2.2. Precizitás	Legyen a munkája pontos, a szakmai követelményeknek megfelelő. Tartsa be a pénzügyi és számviteli bizonylat-dokumentáció kitöltési szabályait, kiemelten kezelve a szabályos javítás elsajátítását.
2.3. Felelősségteljes munkavégzés	Tudjon felelősséget vállalni az elvégzett munka tartalmáért és formájáért.

3. Lényegkiemelés és szabálykövetés

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Információgyűjtés	Tudja kiválasztani a rendelkezésre álló információhalmazból az adott szakmai tartalomhoz kapcsolódó lényeges és kevésbé lényeges információt. Tudja adott szempont szerint csoportosítani, rendezni az információkat.

3.2. Gyakorlatias feladatértelmezés	Legyen képes a gazdasági eseményeket rögzítő bizonylatokat egy adott vállalkozás és időszakasz köré rendezni.
3.3. Szabálykövetés	Legyen képes az utasítások megértésére, a kiadott feladatok szerinti elvégzésére és a pontos munkavégzésre.

4. Kapcsolatteremtő képesség

TÉMAK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1. Szakmai kommunikáció	Használja helyesen a szakmai fogalmakat, valamint tartsa be az üzleti etikett szabályait. Együttes feladat elvégzése esetén, a saját feladatok megoldása mellett legyen képes a másokkal való együttműködésre.
4.2. Konfliktusmegoldó készség	Legyen képes a munka során fellépő szakmai és személyes nézeteltérések kezelésére, a másik fél tiszteletben tartása mellett, építő kritika meghallgatására, illetve megfogalmazására.
4.3. Szervezőkészség	Legyen képes a lehetséges megoldások közül a legjobb kiválasztására és a választás indoklására.

B) TÉMAKÖRÖK

1. Gazdasági és jogi alapismeretek

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Mikrogazdasági alapok	Ismerje a szükséglet és a javak fogalmát, főbb csoportjait és kapcsolatait. Ismerje a gazdasági folyamat elemeit, a munkamegosztás szerepét, a gazdasági körforgás alapvető módjait és jellemzőit. Ismerje a piaci alapfogalmakat és szereplőket. Ismerje a kereslet és kínálat kölcsönhatását. Tudja bemutatni a piaci mechanizmus működését, tudja összehasonlítani a különböző piaci állapotokat grafikus ábrázolás alapján. Tudjon felsorolni fogyasztói döntést befolyásoló tényezőket, és ismerje az ár- és a jövedelemváltozás hatásait egy-egy tipikus termék vagy szolgáltatás keresletére. Tudjon különbséget tenni rugalmas és rugalmatlan kereslet között.
1.2. A vállalat termelői	Ismerje a vállalat környezetét, piaci kapcsolatait, tevékenységének alapvető formáit.

1.5. Marketing	bérlet, letét, megbízás, vállalkozás, szállítás, fuvarozás, hitel- és kölcsönszerződés, bankszámla- és betétszerződés, folyószámla-szerződés, lízing, biztosítás) tárgyát, alaki és formai követelményeit, sajátosságait. Ismerje a szerződés megerősítése, biztosítékadás (foglaló, kötbér, kezesség) fajtáit. Ismerje a szerződés teljesítése és a szerződésszegés eseteit, következményeit. Ismerje a marketing fogalmát. Legyen képes jellemezni a marketing szerepét a vállalkozásban. Legyen képes bemutatni a marketing-mix, a reklámtevékenység jogi eszközeit.
----------------	---

2. Általános statisztika és statisztika gyakorlat

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Statisztikai alapfogalmak	Ismerje - a statisztika fogalmát, - a sokaság fogalmát és azok jellemzőit, - az ismerv fogalmát és fajtáit, - a csoportosítás, a statisztikai sorok és a statisztikai táblák fajtáit, készítését. Tudja felismerni az információ forrásait.
2.2. Viszonyszámok és alkalmazásuk	Tudja - a viszonzyszám fogalmát és alkalmazási területét, - a dinamikus viszonzyszámot és fajtáit, - a megoszlási viszonzyszámot, - az intenzitási viszonzyszám jellemzőit, leggyakoribb alkalmazási területeit. Megadott adatok alapján legyen képes a fenti mutatók kiszámítására. Legyen képes egyszerű értelmezések megfogalmazására a kiszámított adatokból.
2.3. Középértékek és alkalmazásuk	Tudja - a középérték fogalmát, fajtáit és alkalmazási területét, - a számított középértékeket: számtani-, kronologikus-, mértani átlagot. Legyen képes megadott adatok alapján a felsorolt mutatószámok számításainak elvégzésére, a kiszámított adatokból egyszerű értelmezések megfogalmazására.
2.4. Index számítás	Legyen képes egyedi és együttes érték-, ár- és volumenindexek valamint az aggregátumok

	különbségei számítására alapadatokból, ismerje az indexek közötti összefüggéseket, legyen képes a kiszámított eredményeket értelmezni.
2.5. Grafikus ábrázolás	Ismerje a grafikus ábrázolás célját, eszközeit, alkalmazási területeit.

3. Pénzügyi alapismeretek

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Pénzügyi intézményrendszer és a pénzügyi szolgáltatások	Tudja felsorolni és értelmezni a pénz funkcióit. Legyen képes felsorolni és értelmezni a passzív bankügyletek formáit (betétgyűjtés, értékpapírok kibocsátása, hitelfelvétel a jegybanktól és más banktól). Legyen képes felsorolni és értelmezni az aktív bankügyletek formáit (hitelezés), valamint a hitelbiztosítékok: tárgyi, dologi és személyi biztosíték alapismereteit. Legyen képes felsorolni és értelmezni a semleges bankügyletek formáit. Legyen képes jellemezni a kétszintű bankrendszert. Ismerje a jelenlegi magyar pénzügyi intézményrendszer felépítését. Ismerje a jegybank és a monetáris szabályozás kapcsolatát, a magyar központi bank feladatait, a monetáris irányításban betöltött helyét. Tudja megkülönböztetni a monetáris és a fiskális politika fogalmakat. Tudja felsorolni a pénzügyi intézmények jellemzőit (hitelintézetek és pénzügyi vállalkozások), és az általuk végzett pénzügyi szolgáltatásokat (pénzügyi szolgáltatások és kiegészítő pénzügyi szolgáltatások). Ismerje a nem monetáris közvetítőket és feladataikat (biztosítók, nyugdíjpénztárak). Ismerje a betétvédelmi szabályokat.
3.2. Pénzforgalom	Ismerje a pénzforgalom általános szabályait, a fizetési számlák fajtáit. Ismerje a fizetési számla megnyitása, fizetési számla feletti rendelkezés, valamint a pénzforgalmi szolgáltatások lebonyolításának lépéseit. Ismerje az alapvető banki titoktartási szabályokat. Legyen képes megkülönböztetni az alábbi fizetési módokat: - fizetési számlák közötti fizetés: átutalás, beszedés, a fizető fél által a kedvezményezett útján kezdeményezett fizetés,

	- fizetési számlához kötődő készpénzfizetés: (készpénz-fizetésre szóló csekk kibocsátása és beváltása) készpénzbefizetés fizetési számlára, készpénzkifizetés fizetési számláról, - fizetési számla nélküli fizetés: készpénzáttutalás, - készpénzfizetés. Ismerje a készpénzforgalom lebonyolításának helyére, valamint a pénztár, a pénzkezelés és pénztári forgalom elszámolására vonatkozó és a pénzkezeléssel kapcsolatos feladatkörök legfontosabb alapvető elvárásait.
3.3. Pénzügyi piac és termékei	Ismerje a pénzügyi piacoknak a gazdaságban betöltött szerepét. Tudja csoportosítani a pénzügyi piacokat, felsorolni a részpiacok jellemzőit. Képes legyen felsorolni az értékpapírok megjelenési formáit és ismertetni főbb jellemzőiket (részvény, kötvény, állampapírok, banki értékpapírok).
3.4. Biztosítási alapismeretek	Ismerje a biztosítási alapfogalmakat, a biztosítás szerepét, jelentőségét a modern gazdaságban.

4. Pénzügy gyakorlat

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1. Pénz időértéke	Legyen képes felismerni a jelen és jövőértékre vonatkozó feladatokat, elvégezni egyszerű diszkontálási és kamat (egyszerű és kamatos kamat) számítási feladatokat.
4.2. Értékpapírok értékelése	Ismerje az értékpapírok hozamdefinícióit (kamat, osztalék). Legyen képes egyszerű hozamszámítási feladatok végzésére a kötvény (névleges hozam, egyszerű hozam) és a részvény (várható hozam) számítása témakörében.
4.3. Valuta, deviza árfolyama	Ismerje és értse a valuta, a deviza és árfolyam fogalmakat, egyszerű konvertálási feladatokat legyen képes elvégezni.

5. Adózási alapismeretek

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
5.1. Az államháztartás rendszere	Ismerje az állam szerepét a modern gazdaságban, a közfeladatok ellátásának szükségességét és a finanszírozási forrásait. Legyen képes felsorolni az államháztartás alrendszereit (központi és önkormányzati

5.2. Adózási alapfogalmak	alrendszer). Legyen képes felsorolni a főbb költségvetési bevételeket, költségvetési kiadások fő tételeit, legyen képes értelmezni a költségvetés egyenlegét. Ismerje az adó és az adórendszer fogalmakat. Ismerje az adózási alapfogalmak: adóalany, adótárgy, adóalap, adómérték, adómentesség, adókedvezmény, adókötelezettség jelentését. Tudja megnevezni a magyar adójog forrásait. Legyen képes az adókat csoportosítani: jövedelemadó, forgalmi típusú adó, vagyonaadóztatás ismerv szerint.
5.3. Kiemelt adónemek	Ismerje az alábbi kiemelt adónemek főbb jellemzőit: - személyi jövedelemadó: alanyai, a jövedelem, bevétel és költség értelmezése, az adó mértéke, az összevont adóalap adóköteles jövedelmei (önálló tevékenységből származó, nem önálló tevékenységből származó), az adóalapot csökkentő kedvezmények, az összevont adóalap adója, az adókedvezmények, - általános forgalmi adó: az adóalany, az adó mértéke, a fizetendő adó megállapítása, az adó levonási jog, az adófizetési kötelezettség, a számlázás (számla, nyugta adattartalma), - helyi adók (vagyoni típusú, kommunális jellegű adók, helyi iparüzési adó) alapismeretei.

6. Adózás gyakorlat

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
6.1. Személyi jövedelemadó	Legyen képes az összevont adóalap értelmezésére és azt terhelő adó kiszámítására (feladatban megadott összegű adóalap csökkentő és adókedvezmény figyelembevételével). Tudja értelmezni alapinformációkból az adóhatósággal adóbevalláskor rendezendő adó összegét.
6.2. Általános forgalmi adó	Tudja az adó összegét meghatározni az adóalap után, valamint, ha a számla összege a fizetendő adót is tartalmazza. Ismerjen az általános adókulcstól eltérő adó mértékeket. Legyen képes az értékesítések után felszámított fizetendő adó megállapítására, valamint a beszerzésekre jutó előzetesen felszámított adó

6.3. Helyi adók	kiszámítására. Legyen képes a vállalkozást terhelő áfa megállapítására (alapesetekben). Legyen képes az elszámolandó adó megállapítására, számla, nyugta kitöltésére. Tudjon az egyes adótípusokra egyszerű adószámítási feladatokat elvégezni az adóalap és adómérték megadásával.
-----------------	---

7. Számviteli alapismeretek

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
7.1. Számviteli törvény	Tudja felsorolni a számvitel feladatait, területeit. Tudja megnevezni a számvitel szabályozásának alapdokumentumait (külső és belső szabályozás). Ismerje a számviteli bizonylatok szerepét, tudja csoportosítani a bizonylatokat, értelmezni a bizonylati elvet, ismerje az alapvető tartalmi és formai elvárásokat a bizonylatokkal szemben. Ismerje a számviteli beszámoló szerepét, tudja felsorolni fajtáit és a beszámoló részeit.
7.2. Vállalkozás vagyona	Ismerje a leltár szerepét, jellemzőit. Ismerje a mérleg szerepét és jellemzőit, az „A” típusú mérleg felépítését. Ismerje a mérlegfőcsoportok tartalmát és definícióját (az eszköz- és forrás csoportok). Ismerje az eredmény-kimutatás szerepét és jellemzőit, legyen képes megnevezni változatait, felsorolni az eredmény-kimutatás kategóriáit és kapcsolataikat.
7.3. Könyvelési tételek szerkesztése, a számlakeret	Ismerje a könyvviteli számlák fogalmait, ismerje az egységes számlakeret felépítését és szerkezetét. Ismerje a főkönyvi számlák nyitása, zárása, az idősoros és számlasoros könyvelés alap lépéseit. Tudjon különbséget tenni a mérleg valamint a költség- és eredményszámlák között. Tudja értelmezni az analitikus és szintetikus könyvelés kapcsolatát.
7.4. Tárgyi eszközök elszámolása	Legyen képes a tárgyi eszközök csoportosítására. Tudja a tárgyi eszközök értékelésére vonatkozó alapvető (csökkentő tételek nélkül) bekerülési érték szabályokat, legyen képes a fordulónapi mérlegérték megállapítására megadott adatokból. Ismerje az amortizáció megállapítása alapvető eljárásait (lineáris, teljesítményarányos). Legyen képes a belföldi beruházási szállítókkal kapcsolatos tételek könyvelésére saját pénzeszközből

7.5. Anyagkészletek elszámolása	és hitelből finanszírozással. Legyen képes a tárgyi eszközök üzembe helyezése könyvelésére. Legyen képes a tárgyi eszközök értékcsökkenésének főkönyvi elszámolására. Ismerje az anyagok fajtáit és jellemzőiket. Ismerje az anyagok raktári és analitikus nyilvántartásának alapvető információ tartalmát. Legyen képes az anyagbeszerzés könyvelése számla szerinti áron (tényleges beszerzési áron való nyilvántartásnál), a visszaküldés és az engedmény gazdasági események könyvelésére. Legyen képes az anyagkészlet csökkenések értékének számítására és a felhasználás könyvelésére átlagáron, csúsztatott átlagáron és FIFO- elv alapján. Legyen képes elvégezni a leltári eltérések számítását és könyvelését.
7.6. Jövedelem elszámolás	Ismerje a jövedelemmel kapcsolatos analitikus nyilvántartások információ tartalmát. Tudja felsorolni a jövedelem részeit, a levonásokat. Legyen képes a bérfeladás számítása és könyvelése, a levonások könyvelése feladatok elvégzésére. Tudja a bérek közterheinek számítását, könyvelését. Legyen képes a jövedelem kifizetése (készpénzes és folyószámlára történő átutalás) eseményeket könyvelni.
7.7. A saját termelésű készletek elszámolása 7.8. Termékértékesítés elszámolása	Tudja felsorolni a saját termelésű készletek fajtáit. Ismerje az önköltség alapvető elemeit. Ismerje a saját termelésű készletek analitikus és főkönyvi nyilvántartásának alapvető információ tartalmát. Ismerje a termelési költségek típusait, a költségek könyvviteli elszámolását a költségnemek szerint. Legyen képes a saját termelésű készletek raktárra vételének könyvelésére összköltség eljárással. Ismerje az értékesítés bizonylatolása rendjét, a számla tartalmi elemeit. Tudja kiszámítani az értékesítéshez kapcsolódó bevétel, forgalmi adó és készletcsökkenés (átlagár, FIFO értelmezésben) összegeket. Legyen képes lekönyvelni az értékesítés, visszaküldés és minőségi engedmény tételeket összköltség eljárással.

8. Számvitel gyakorlat

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
8.1. Pénzkezeléshez kapcsolódó bizonylatok	Legyen képes alapinformációkból a következő bizonylatok elkészítésére vagy a bizonylatok tartalmi és formai elemei megjelenítésére: - kiadási és bevételi pénztárbizonylat, - készpénzfizetési számla, - bankhoz kötődő egyszerű gazdasági események bizonylatai.
8.2. A tárgyi eszköz nyilvántartása	Legyen képes értelmezni a tárgyi eszköz egyedi nyilvántartó lap szerepét. Legyen képes elvégezni az időarányos lineáris és a teljesítményarányos amortizáció számításokat, az ezekhez kapcsolódó eszköz értéket meghatározni.
8.3. A készletek (anyagok és saját termelésű készletek) bizonylatai	Legyen képes alapinformációkból a következő bizonylatok elkészítésére vagy a bizonylatok tartalmi és formai elemei megjelenítésére: - készlet bevételezési, kivételezési bizonylat, - készletnyilvántartó lap, - szállítólevél, - számla.
8.4. A jövedelem-elszámolás bizonylatai	Legyen képes a bérszámfejtő lap alapján a nettó bér megállapítására.

II. A VIZSGA LEÍRÁSA KÖZÉPSZINTEN

A vizsga részei

Középszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc
100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	középszint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	Szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép, vonalzó, toll, ceruza	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	NINCS

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
180 perc		15 perc
Feladatlap		Egy tétel kifejtése
I. Feleletválasztás, egyszerű rövid választ igénylő feladatok	II. Üzleti számítást, könyvviteli tétel-szerkesztést igénylő feladatok	
40 pont	60 pont	
100 pont		50 pont

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli feladatlap különböző típusú feladatok kombinációjából áll. Az írásbeli feladatsor két feladatcsoportot (feleletválasztásos, egyszerű rövid választ igénylő feladatok és az üzleti számítást, könyvviteli tétel-szerkesztést igénylő feladatok) tartalmaz. A szerkezeti részekre bontás nem a témakörök szerint, hanem a feladatok eltérő jellege miatt történik. Az egyes részek a feladatok típusában és a hozzájuk kapcsolódó kompetenciákban különböznek. A vizsgázó a rendelkezésre álló időkeretet szabadon használhatja fel az egy feladatlapra kiosztott két feladatcsoport megoldására.

A központi feladatlap tartalmazza a feladatok megoldásához szükséges szöveges és képi anyagot, a használható számlarendet (számlatükröt).

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

A feladatsor egészének összeállításánál az alábbi tartalmi arányok az irányadók:

Gazdasági és jogi alapismeretek	25%-30%
Általános statisztika és statisztika gyakorlat	15%-20%
Pénzügyi alapismeretek és pénzügyi gyakorlat	20%-25%
Adózási alapismeretek és adózás gyakorlat	5%-10%
Számviteli alapismeretek és számviteli gyakorlat	20%-25%

Ezeknek az arányoknak a feladatsor egészében kell érvényesülniük, az egyes feladatcsoportokban ettől eltérő mértékben is megjelenhetnek az egyes témakörök.

Az írásbeli feladatok jellemzően lehetnek:

I. Feleletválasztás, egyszerű rövid választ igénylő feladatok

Ezek a feladatok olyan kompetenciákat mérnek, amelyek a szakma elméleti ismeretanyagához, módszertani eljárásaihoz kapcsolódnak. Ezért alkalmasak az alapfogalmak, jelenségek és szabályok ismeretének, rendszerezésének, továbbá az összefüggések helyes felismerésének mérésére.

Az egyszerű, rövid választ igénylő feladatok esetén a vizsgázónak önállóan kell megalkotnia vagy leírnia a szöveges választ, amely a feladat leírása szerint jelenthet egy-egy betűjelet,

képletet (illetve számítási módot), egy-két szavas kiegészítést, felsorolást vagy egy-két mondatban megválaszolható meghatározást is.

Lehetséges feladattípusok:

- feleletválasztás,
- definíciók,
- egymáshoz rendelés (pl. képek, dokumentumok kiválasztása szöveghez),
- fogalmak felismerése,
- igaz-hamis állítások,
- események sorrendjének megállapítása,
- ok-okozati összefüggések, eltérések, azonosságok,
- táblázat kitöltése vagy kiegészítése,
- ténybeli hibák azonosítása, javítása,
- hiányzó elemek, kapcsolatok kiegészítése.

Ebben a részben a részletes követelményekben felsorolt témakörök bármelyikéből készülhet feladat, feladathoz tartozó részkérdés, de a kérdések 75%-a közvetlenül a Gazdasági és jogi ismeretek témakörhöz, (azaz az 1.1.-1.5. pontokban megnevezett témakörökhöz), míg a kérdések 25%-a a többi témakör (azaz a 2.1.-8.4. pontokban megnevezett témakör) valamelyikéhez kapcsolódik. A témakörök kiválasztására ezen túlmenően kötelező előírás nincs, a különböző témakörökhöz tartozó kérdések a kérdés jellege szerint (pl. az igaz-hamis állítások) vannak egy feladathoz csoportosítva és összevonva. A feladatlap I. részében maximálisan 6-9 feladat szerepelhet, amelyek pontszáma 4-8 pont között változhat.

II. Üzleti számítást, könyvviteli tételszerkesztést igénylő feladatok

Ebben a részben a szakmai alapismeretek gyakorlati eljárásait kell alkalmazni, a részletes követelményekben szereplő egy-egy eseménysorozat feldolgozásához kapcsolt számítási, táblázatkészítési, bizonylatkitöltést vagy tételszerkesztést igénylő feladat során. A feladatok egy vagy több részkérdésből állnak. A második rész legfeljebb 5 feladatot tartalmazhat, amelyek egyenkénti pontértéke 8-15 pont között változhat.

Lehetséges feladattípusok:

- táblázat kitöltése vagy kiegészítése,
- eredmények értelmezése,
- hiányzó elemek, kapcsolatok kiegészítése,
- számítási feladatok,
- könyvviteli tételszerkesztés,
- dokumentumok, bizonylatok kitöltése,
- bizonylat tartalmak kijelölése.

Az üzleti számítást, bizonylatkitöltést és tételszerkesztést igénylő feladatok, a részletes követelményekben meghatározottak szerint az alábbi témakörökből adhatók:

- Általános statisztika és statisztika gyakorlat:

- viszonyszámok és alkalmazásuk,
- középértékek és alkalmazásuk,
- index számítás.

- Pénzügy-gyakorlat:

- a pénz időértéke,
- értékpapírok értékelése,
- valuta, deviza árfolyama.

- Adózás gyakorlat:
 - személyi jövedelemadó,
 - általános forgalmi adó,
 - helyi adók.
- Számviteli alapismeretek:
 - vállalkozás vagyona,
 - tárgyi eszközök elszámolása,
 - anyagkészletek elszámolása,
 - jövedelem elszámolás,
 - a saját termelésű készletek elszámolása,
 - termékértékesítés elszámolása.
- Számvitel gyakorlat:
 - pénzkezeléshez kapcsolódó bizonylatok,
 - a tárgyi eszköz nyilvántartása,
 - a készletek (anyagok és saját termelésű készletek) bizonylatai,
 - a jövedelem elszámolás bizonylatai.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelés a központilag összeállított javítási-értékelési útmutató kötelező előírásai alapján történik. Az útmutató tartalmazza a feladatok részletes megoldását, valamint az egyes megoldási lépésekre adható részpontszámokat és szempontokat ad a hiányos vagy hibás megoldások értékeléséhez. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontszám tovább nem bontható.

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A szóbeli vizsgán a részletes követelményekben meghatározott elméleti ismereteket kéri számon a vizsgázóktól.

A szóbeli vizsgán a fogalmak szabatos definiálását, a megszerzett ismeretek felhasználásával az összefüggések magyarázatát, alkalmazását értékeli.

A szóbeli vizsgarész a tételsorból húzott egy tétel kifejtéséből áll. A tétel megnevezi, és részletesen felsorolja az ismertetésre kerülő tematikus egységeket. Egy tétel csak egy olyan tematikus egységhez kapcsolódhat, amely a részletes követelményekben önálló témakörként szerepel. A tételt úgy kell összeállítani, hogy néhány megnevezett fogalommeghatározása mellett kötelezően előírja legalább egy ezek közötti kapcsolat, kölcsönhatás, összefüggés, szabály vagy törvényszerűség ismertetését is.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A tételsor legalább 20 tételből áll. A tételek 20-25 %-át évente cserélni kell. A tételek összeállításakor - az alábbi kötelező arányok teljesítése után -, a kérdező tanár a többi tételhez szabadon választhat témakört.

A szóbeli tételsor tételei az alábbi témakörökből jelölhetők ki:

- Gazdasági és jogi alapismeretek (minimum 10 db):
 - mikrogazdasági alapok,
 - a vállalat termelői magatartása és a kínálat
 - a nemzetgazdaság,
 - jogi alapismeretek,

- marketing alapjai.
- Pénzügyi alapismeretek témakörei (minimum 3db):
 - pénzügyi intézményrendszer és a pénzügyi szolgáltatások,
 - pénzforgalom,
 - pénzügyi piac és termékei.
- Adózási alapismeretek témakörei (minimum 2 db):
 - az államháztartás rendszere,
 - adózási alapfogalmak,
 - kiemelt adónemek.
- Számviteli alapismeretek témakörei (minimum 2 db):
 - számviteli törvény,
 - vállalkozás vagyona.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelési útmutató rögzíti az egyes feladatok kifejtésének elvárt tartalmi összetevőit és az ezekre adható, 50 pont felosztásával kialakított maximális részpontszámokat, amely alapján a feleletet értékelni kell.

A szóbeli felelet értékelése az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	Pontszám
Feladat megértése, a lényeg kiemelése	10 pont
Alapfogalmak ismerete, definiálása, rendszerezése	10 pont
Tények, jelenségek, folyamatok ismerete és alkalmazása, magyarázása	10 pont
Törvényszerűségek, szabályok, összefüggések értelmezése	10 pont
Megfelelően felépített, világos, szabatos előadásmód	5 pont
Szaknyelv alkalmazása	5 pont
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	50 pont

35. Az R. Melléklet ÜGYVITEL ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete az I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK címet megelőzően a következő címekkel egészül ki:

„I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK KÖZÉPSZINTEN

Az ügyvitel ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy részletes érettségi vizsgakövetelményei a XXV. Ügyvitel ágazat alábbi szakképesítéseinek közös szakmai tartalmát veszik alapul:

- 54 346 01 Irodai asszisztens,
- 54 346 02 Ügyviteli titkár.

A) KOMPETENCIÁK

1. Szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédképesség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. A szakmai fogalmak helyes használata	A szakmai fogalmak megfelelő alkalmazása.
1.2. A szakmai fogalmakkal az ismeretanyag bemutatása, értelmezése	A téma tartalmának logikus felépítése a szakmai kifejezések helyes alkalmazásával. A mondanivaló egyértelmű, egyszerű, világos közvetítése. Szakszókincs, nyelvi eszközök használata.
1.3. Kommunikáció szakmai nyelven	A téma szakszerű, szabatos, lényegre törő kifejtése.

2. Precizitás, pontosság, megbízhatóság

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Adatbevitel	Legyen képes a számítógép szakszerű használatára, a megadott hibahatáron belüli adatbevitelre, gépelésre. Ismerje a legfontosabb irodai programokat, azok alkalmazási területeit.
2.2. Nyilvántartások vezetése	Legyen képes az irodai dokumentumok és nyilvántartások – utasítások szerinti – elkészítésére, a fontosabb dokumentumok kitöltésére, kezelésére.
2.3. Információ	Legyen képes az információforrások kezelésére, adatok, információk keresésére és azok felhasználására valamint a megfelelő helyre és időben történő továbbítására.

3. Jó kommunikációs képesség szóban és írásban

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Munkahelyi kapcsolatok	Legyen képes munkakörében alkalmazni a helyes kommunikációs formát, ismerje a munkahelyi környezetben elvárt kulturált viselkedés szabályait, legyen képes azok betartására.
3.2. Ügyfélkapcsolatok	Legyen képes jó kapcsolatot kialakítani külső partnerekkel, a különböző típusú ügyfelek esetében megtalálni a helyzetnek legmegfelelőbb kommunikációs formát.
3.3. Elektronikus kapcsolattartás	Legyen képes alkalmazni az elektronikus kommunikáció szabályait, azokat tudja betartani.

B) TÉMAKÖRÖK

1. Gépirás és iratkezelés gyakorlat

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. A vakírás alapjai	Ismerje a számítógépes munkavégzéshez szükséges előírásokat, különösen az egészséges és biztonságos, valamint kényelmi szempontokat. Legyen képes az adatbevitelhez, a dokumentumszerkesztési és nyomtatási tevékenységhez az eszközöket használni, a szükséges mappákat, fájlokat létrehozni. A tízujjas vakírás szabályos technikájával tudja kezelni a számítógép billentyűzetét, legyen képes minimum 150 leütés/perc sebességgel – lehetőleg hibátlanul, illetve hibáit javítva – különböző forrásanyagból adatbeviteli tevékenységet (másolás nyomtatott szövegről) végezni. Ismerje a számok, írásjelek, speciális karakterek írástechnikai és helyesírási szabályait.
1.2. Dokumentumok szerkesztése, készítése, szövegszerkesztő programok	
1.2.1. Dokumentumok típusai, fajtái	Ismerje a dokumentumok, iratok típusait (egyszerű ügyiratok, szervezetek belső iratai, a hivatalos szervekkel való kapcsolattartás iratai, az üzleti élet gazdasági, kereskedelmi levelei, a munkavállalással kapcsolatos iratok), fajtáit, szerkesztésük feltételeit. Ismerje az elektronikus dokumentumok létrehozásának műveleteit, a különböző programokkal előállított anyagok mentésének módozatait. Legyen képes forrásfájl alapján új dokumentumot létrehozni, a forrásanyagot másként elmenteni, átnevezni, másolni, nyomtatni.

1.2.2. A dokumentumszerkesztés követelményei, az irat- és dokumentumszerkesztés szabályai	Legyen képes alkalmazni dokumentumkészítési, szövegszerkesztési ismereteit. Ismerje fel a különböző programokkal létrehozott dokumentumokat, tudja azokat megnyitni, más néven, más fájlformátumban elmenteni, átnevezni, nyomtatni. Tudja alkalmazni a szövegszerkesztő program alábbi funkcióit: - oldalbeállítás, elrendezés, papírméret, tájolás, - töréspontok (oldaltörés, szakasztörés, hasábtörés) elhelyezése, - karakterek formázása, - bekezdések alkotása, formázása, - szegély, oldalszegély, mintázat (kitöltés) elhelyezése, - felsorolás, - tabulátorpozíciók elhelyezése, különböző típusú tabulátor használata, - szöveg beillesztése, - táblázat, diagram, kép, alakzat, oldalszám, dátum és idő, szövegdoboz, WordArt, szimbólum, lábjegyzet beszúrása, - irányított beillesztés, - más irodai programmal előállított objektum beillesztése, - a beszúrt/beillesztett objektum formázása, - szövegrész, szöveg keresése, cseréje, - élőfej, élőláb létrehozása, - nyelvi eszközök használata: helyesírás-ellenőrzés, automatikus elválasztás.
--	--

1.2.3. A táblázatkészítés műveletei	Legyen képes elvégezni a tanult táblázatkezelő programmal az alábbi műveleteket: - munkalapok azonosítása, beszúrása, törlése, - oldalbeállítás funkciói, - adatbevitel, - másolás, beillesztés, - egyszerű táblázatok létrehozása, - forrásfájlban kapott táblázat bővítése, - táblázat esztétikus formázása, - élőfej, élőláb tartalmának beszúrása, formázása, - karakterek formázása, - adatok igazítása, - különböző számformátumok alkalmazása, - cellák egyesítése, felosztása, - sor, oszlop beszúrása, törlése, - egyszerű számolási műveletek elvégzése egyéni képlettel vagy az alábbi függvények alkalmazásával: - SZUM, ÁTLAG, MAXIMUM, MINIMUM, - DARAB, DARAB2, DARABTELI, - abszolút vagy vegyes hivatkozás használata, - hivatkozás munkalapon belül, - rendezés egy szempont alapján, - adatok szűrése, azokkal további műveletek végzése, - keresés, csere, - a táblázat megadott adataiból diagramok létrehozása, formázása, elhelyezése, - kép, alakzat, szövegdoboz, WordArt, szimbólum beszúrása, szerkesztése.
1.2.4. Számítógépes nyomtatvány, űrlap és sablon szerkesztése	Legyen képes – utasítások szerint – különböző típusú nyomtatványokat, űrlapokat kitölteni, megadott szempontok szerint formázni, például: - adatlap, - jelentkezési lap, - válaszlap, - kérdőív, - igazolás, nyilatkozat.

1.2.5. Körlevélkészítés elemei, technikája	Ismerje a körlevél készítésének lépéseit, technikáját. Tudjon törzsdokumentumot létrehozni szövegszerkesztővel, adatbázist készíteni táblázatkezelővel, azok egyesítésével körlevelet alkotni, megadott tartományt nyomtatni.
1.2.6. Hivatkozások használata	Legyen képes a dokumentumba hivatkozásokat beszúrni (pl. lábjegyzet, linkek), tudjon hivatkozást megszüntetni.

2. Levelezési ismeretek és gyakorlat

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Üzleti levelezés sajátosságai	
2.1.1. A levelezés alapfogalmai, a levelek típusai, fajtái, csoportosításuk	Ismerje a levelezés alapfogalmait, legyen képes az iratfajták jellemző jegyeinek bemutatására, ismerje az iratok, levelek típusait, fajtáit, tartalmi és nyelvi követelményeit.
2.1.2. Az iratok, levelek készítésének tartalmi, formai és nyelvi követelményei, a sablon használata	Az iratok és levelek készítésekor legyen képes alkalmazni azok tartalmi, formai és nyelvi követelményeit. Ismerje a sablon használatának alapszabályait, alkalmazásának előnyeit, hátrányait.
2.1.3. A levél fogadásának és továbbításának fajtái Adatvédelem és a biztonságos adathasználat szabályai	Ismerje a levelek fogadásának és továbbításának különböző módjait, tudja használni az internetet, levelezést folytatni a partnerekkel a netikett szabályainak betartásával. Ismerje az adatvédelem és a biztonságos adathasználat szabályait, legyen tisztában az adatkezelés és adatvédelem alapvető fogalmaival.
2.2. Hivatali, üzleti és magánlevelezés	
2.2.1. Üzleti levél készítése, az üzleti életben előforduló levelek típusai, az üzleti élet gazdasági és kereskedelmi levelei	Ismerje a gazdasági folyamatokkal, kereskedelemmel, áruforgalommal kapcsolatos levelek tartalmi, formai, nyelvi jegyeit. Legyen képes különbséget tenni a különböző funkciójú iratok között.
2.2.2. Az ügyirat- és dokumentumkészítés alapelvei és folyamata	Ismerje a levélkészítés alapelveit és folyamatát. Ismerje a különböző típusú levelek tartalmi, formai, nyelvi követelményeit, és tudja azokat alkalmazni a dokumentum elkészítésekor. Legyen képes tartalmilag összefüggő bekezdések alkotására, a lényeges információ kiemelésére.
2.2.3. Egyszerű ügyiratok	Ismerje az egyszerű iratok tartalmi, nyelvi, formai követelményeit, és képes legyen a gyakorlatban

	gyakran előforduló iratfajtákat – utasítások/megadott szempontok szerint – elkészíteni: - nyugta, elismervény, - kötelezvény, meghatalmazás, - nyilatkozat.
2.2.4. Szervezetek belső iratai	Ismerje a belső iratok tartalmi, nyelvi és formai követelményeit, legyen képes azok – utasítások/megadott szempontok szerinti – elkészítésére: - feljegyzés, emlékeztető, - utasítás, - jelentés, beszámoló, - jegyzőkönyv.
2.2.5. Az adat- és információkezelés folyamata az irodai munkában: információforrás, -szerzés, -rögzítés, feldolgozás	Ismerje az adat- és információkezelés folyamatát az irodai munkában, tudjon információt keresni, gyűjteni, rögzíteni – a megadott szempontok szerint.
2.2.6. Irodafajták, irodatípusok, az iroda kialakításának ergonómiai követelményei. Környezetvédelmi szempontok az irodában.	Ismerje a különböző irodafajták, irodatípusok jellemző vonásait, kialakításuk ergonómiai követelményeit, környezetvédelmi szempontjait.
2.3. Üzleti levelek készítése, fogadása, továbbítása	
2.3.1. Hivatalos levelek fajtái, az üzleti élet gazdasági, kereskedelmi levelei	Ismerje a hivatalos levelek fajtáit, a gazdasági, kereskedelmi levelezés folyamatában keletkező dokumentumok tartalmi, formai és nyelvi követelményeit. Legyen képes sablont felhasználni a dokumentum elkészítéséhez. Legyen képes feladatsor alapján elkészíteni az alábbi iratokat: - jelentés, beszámoló, tájékoztatás, feljegyzés, - érdeklődő és tájékoztató levél, - ajánlatkérés, ajánlat, - megrendelés, a hibás teljesítés iratai.
2.3.2. Levelezés hagyományos és digitális formában, a levelezés és elektronikus kapcsolattartás szabályai	Ismerje a dokumentumok továbbításának és fogadásának hagyományos és digitális formáit, a levelezés folyamatát, a kapcsolattartás szabályait, legyen képes azok maradéktalan betartására.
2.3.3. Az iratkezelés és –tárolás teendői, dokumentumai	Ismerje az iratok iktatásának, tárolásának, őrzésének, archiválásának folyamatát, az itt keletkező iratok tartalmi, formai követelményeit.

2.4. A hivatali, üzleti élet levelezésének lebonyolítása	
2.4.1. A dokumentumok típusai, a dokumentumszerkesztés követelményei, az iratkezelés és irattárolás írásbeli dokumentumai	Legyen tisztában a különböző típusú dokumentumok szerkesztésének műveleteivel, tudja elkészíteni az iratkezelés és irattárolás írásbeli dokumentumait, legyen képes a szükséges nyomtatványok kitöltésére az elméleti ismeretek alapján.
2.4.2. A hivatalos szervekkel való kapcsolattartás iratai	Ismerje a hivatalos szervekhez küldött és a tőlük kapott iratok jellemző vonásait, tudjon egyszerűbb beadványokat formába gépelni vagy meghatározott szempontok szerint megszerkeszteni: bejelentés, javaslat, panasz, kérvény, fellebbezés.
2.4.3. A munkavállalással kapcsolatos iratok	Legyen képes a munkaviszony létesítésekor, a munkaviszony ideje alatt és megszűnésekor alkalmazott iratok meghatározott szempontok szerinti megszerkesztésére: álláshirdetés, pályázat, önéletrajz, motivációs levél, munkaszerződés, felmondás, áthelyezési kérelem.
2.4.4. Egyszerű ügyiratok, szervezetek belső iratai	Legyen képes a különböző típusú ügyiratfajták hiányzó adatainak kitöltésére – meghatározott szempontok szerint.

3. Kommunikáció alapjai, az üzleti kommunikáció gyakorlata

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Kommunikáció folyamata, fajtái, etikett és protokollszabályok	
3.1.1. A kommunikáció fogalma, fajtái	Tudja meghatározni a kommunikáció fogalmát, céljait. Ismerje a kommunikáció típusait a kommunikációs eszközök (verbális, nem verbális, szóbeli, írásbeli), a felek viszonya (egyenrangú, egyenlőtlen viszony), a folyamat irányultsága (egyirányú-kétirányú, közvetlen-közvetett) szerint.
3.1.2. A kommunikáció folyamata és fajtái	Tudja ismertetni a kommunikáció általános modelljét, ismerje a folyamat elemeit, azok szerepét, eszközeit. Tudja ápolni partnerkapcsolatait szóban, írásban, telefonon és elektronikus úton.

3.1.3. A szóbeli és írásbeli kommunikáció típusai	Legyen képes ismertetni a verbális kommunikáció fajtáit, funkcióját. Ismerje a szóbeli és írásbeli kommunikáció előnyeit és hátrányait, legyen képes kiválasztani a körülményeknek megfelelő kommunikációs módot. Legyen tisztában a szóbeli kommunikációs folyamat szakaszainak (kapcsolatfelvétel, kapcsolattartás, kapcsolat megszakítása) általános formáival és szabályaival: - kapcsolatfelvétel - a köszönés formái, szabályai, - a kézfogás, - a bemutatkozás, bemutatás, - a névjegykártya szerepe, átadásának módja, - a megszólítás, - a kapcsolat tartása - a beszélgetés, társalgás (a kérdezés technikája, kérdésfajták, a célzott beszélgetés), - a kapcsolat lezárása - az elkészítés.
3.1.4. A nonverbális kommunikáció	Legyen képes bemutatni a nonverbális kommunikáció jelentőségét, területeit, funkcióit, csatornáit, adott körülmények között alkalmazni a nonverbális eszközöket: - a testmozgás - a testbeszéd, - az arckifejezések, - a gesztusok, - a tekintet, - az érintés, - a testi jellemzők - a megjelenés, - a hang, - a távolságtartás (bizalmas, személyes, társasági, nyilvános), - a megjelenés - öltözet, - a környezeti tényezők.
3.1.5. A kommunikáció etikai és protokollszabályai	Ismerje a viselkedéskultúra alapfogalmait, legyen tisztában a munkahelyi viselkedés alapszabályaival (illemszabályok, etikett, protokoll, etika, diplomácia). Legyen tudatában az etikett, a protokoll szükségességével, hasznával. Ismerje és irodai munkája során tudja alkalmazni az üzleti magatartás, az illem, az etikett és protokoll

	alapszabályait: - köszönés, - bemutatkozás, - bemutatás, - megszólítás, - társalgás, - társasági viselkedés, - pontosság, - telefonhasználat, - névjegyhasználat, - ültetési rend, - rangsorolás, - meghívás, meghívók készítése során.
3.1.6. Az elektronikus kapcsolattartás alapvető szabályai (netikett)	Ismerje az internetes kommunikáció alapvető illemszabályait. Tudja alkalmazni a levelezés etikett szabályait (netikett). Tudjon tájékoztatást adni telefonon és elektronikus úton a hivatali/üzleti életben elvárt formának megfelelően.
3.2. Nyelvhelyesség szóbeli és írásbeli elemei, nyelvhasználati szabályok, konfliktuskezelés	
3.2.1. Szóbeli megnyilvánulás (a szakmai beszéd), a helyes beszéd technikája	Szóbeli megnyilvánulása során legyen képes tisztán, érthetően beszélni, betartani a nyelvhasználati, nyelvhelyességi szabályokat. Legyen képes alkalmazni a helyes beszéd, a beszédtechnika elemeit.
3.2.2. A nyelvhelyesség szóbeli és írásbeli elemei, nyelvhasználati szabályok	Ismerje és alkalmazza a helyesírás, a nyelvhelyesség, a fogalmazás szabályait. Legyen képes a megfelelő helyzetben használni az üzleti nyelv szakszókincsét. Tudjon kapcsolattartást szolgáló írásbeli dokumentumokat készíteni, amelyeknél fokozottan ügyel a nyelvhelyességi, nyelvhasználati és helyesírási szabályok betartására.
3.3. Üzleti nyelvi kultúra	
3.3.1. Kommunikáció fogalma, fajtái, típusai	Tudja definiálni az üzleti, szervezeti és munkahelyi kommunikáció fogalmát, ismertetni a kommunikáció irányait (intern, extern), az alkalmazott kommunikációs csatornák fajtáit (formális,

	informális), eszközeit és azok hatékonyságát. Tudja meghatározni az információ szerepét, funkcióját az üzleti életben. Legyen tájékozott az információ megszerzésének és közvetítésének módjairól.
3.3.2. Az üzleti kommunikáció gyakorlati fajtái	Tudjon felsorolni néhány alkalmat az üzleti, munkahelyi élet kommunikációs alkalmai (rendezvényei) közül: konferencia, kongresszus, tárgyalás, értekezlet, tanácskozás, partnertalálkozó, termékbemutató, sajtórendezvények, fórumok, munkahelyi egyeztetés, megbeszélés, team-munka, workshop, tréning, meeting, és jellemezni a rendezvény kommunikációs vonatkozásait.
3.3.3. Üzleti nyelvi kultúra	Ismerje és tudja alkalmazni a nyelvhasználati szabályokat üzleti kommunikációs viszonyokban: szóban, írásban és elektronikus kommunikációjában.
3.3.4. A tárgyalás előkészítése, lebonyolítása Tárgyalástechnika	Ismerje a tárgyalás alapfogalmait, típusait, személyi feltételeit. Tudja bemutatni a tárgyalás folyamatát az előkészítéstől a befejezésig, utógondozásig. Legyen tisztában a tárgyalás hatékony eszközeivel, illetőleg a sikertelen tárgyalás hibáival, valamint a tárgyalási protokoll alapvető elemeivel (pontosság, megjelenés, társalgás, kommunikációs stratégia, partner tisztelete).
3.3.5. A kommunikációs zavarok fajtái	Ismerje a hatékony kommunikáció elemeit (ki, kinek, hogyan), tudjon különbséget tenni a sikeres és sikertelen kommunikáció között a feladó, vevő (befogadó) és a kommunikációs eszközök, csatornák szempontjából. Tudja ismertetni a hatékony kommunikáció folyamatát és példát hozni a zavaró tényezőkre.
3.4. Üzleti magatartás, társalgási protokoll	
3.4.1. Az üzleti magatartás és protokoll előírásai Az üzleti etikett szabályai	Tudja felsorolni az üzleti élet kapcsolattartásának fontosabb eseményeit (tárgyalás, fogadás, cégprezentáció, sajtótájékoztatón, termékkiállítás, vásár, bemutató, stb.) és ezekhez kapcsolódóan ismertetni a protokoll és etikett szabályokat: rangsorolás, ültetési rend, meghívás, vendégfogadás, ajándékozás.
3.4.2. Viselkedéskultúra alapszabályai	Tudja meghatározni a viselkedéskultúra fontosabb fogalmait (illem, etikett, protokoll, etika, diplomácia) és ismertetni a viselkedési szabályok funkcióját, alkalmazásának szükségességét, továbbá bemutatni alakulásának rövid történetét.

3.4.3. Kommunikációs különbségek típusai, fajtái, jellegzetességei	Legyen tisztában a kommunikáció sokféleségével, tudja meghatározni a sokszínűség alapját (kultúra, világnézet, vallási, etnikai különbségek, tudás, tapasztalat, egyéniség) valamint a globalizáció kommunikációra tett hatását.
3.4.4. Telefonos kapcsolattartás	Ismerje és tudja alkalmazni a telefonon történő kapcsolattartás illemszabályait (vezetékes, mobil, üzenetrögzítő) a hívást kezdeményező és fogadó oldaláról.
3.4.5. A közéleti megnyilvánulás fajtái	Tudja definiálni a közéletiség fogalmát, felsorolni és jellemezni kommunikáció szempontjából a gyakoribb szóbeli, írásbeli megnyilvánulási formákat: társalgás, vita, előadás, beszámoló, hozzászólás, felszólalás, alkalmi beszéd, üzleti levél, tájékoztató, hirdetés, közlemény. Ismerje az e-kommunikáció nyilvános lehetőségeit (közösségi portálok, blogok, fórumok, internet használata), valamint netikett szabályait.
3.5. A viselkedéskultúra szabályai	
3.5.1. A viselkedéskultúra alapszabályai	Legyen tisztában a társas viselkedés alapvető fogalmaival: megjelenés, kapcsolatteremtés, és -tartás, társalgás, megjelenés, köszönés, bemutatkozás, megszólítás, névjegykártya, továbbá a munkához való hozzáállás, munkaidő-beosztás, segítőkészség, tisztelet, tolerancia, bizalom, pontosság, valamint ezek lényegi elemeivel, jellemzőivel.
3.5.2. Az irodai munka etikai szabályai	Tudja meghatározni az etika, etikai szabály fogalmát. Tudjon felsorolni néhány etikai elvárást az irodai munka területéről (pl. munkavégzés, időgazdálkodás, konfliktuskezelés, együttműködés, munkahelyi képviselet, kapcsolati viszonyok). Ismerje az Etikai kódex fogalmát, az internethasználat szabályait.
3.5.3. A munkahelyi kapcsolatok (felettséssel, munkatárssal, ügyfelekkel)	Legyen képes bemutatni a munkahelyen kialakult kapcsolatokat (alá-fölérendeltségi viszony, munkamegosztás, munkatársi kapcsolatok, team-ek, projektkapcsolatok stb.), és tudja alkalmazni a viselkedéskultúra alapszabályait a feletteseivel, munkatársaival, projektvárosaival, ügyfelekkel való kapcsolatában.
3.5.4. A munkahelyi viselkedés alapnormái	Legyen tisztában a munkahely fogalmával, a munkahelyi társas viselkedés alapvető elvárásaival, a munkahelyi légkört meghatározó elemeivel és legyen képes azok betartására.

	Tudja értelmezni a munkahelyi csoport fogalmát, ismertetni a csoport kommunikáció jellemzőit, a csoportba való beilleszkedés körülményeit.
3.5.5. A munkahelyi konfliktusok és kezelési módjaik	Tudja definiálni a konfliktus, a munkahelyi konfliktus, a munkahelyi stressz fogalmát, valamint említeni néhány konfliktust, stresszt kiváltó tényezőt, körülményt (konfliktus- és stresszforrás). Legyen képes felismerni, megelőzni a konfliktust, kezelni, megoldani a kialakult konfliktusokat, megkülönböztetve a hatékony és káros konfliktusok vonásait. Legyen képes ismertetni a konfliktus folyamatának szakaszait és hatékony kezelésének módjait. Ismerjen néhány praktikát a munkahelyi stressz megelőzésére, kezelésére.
3.5.6. Ügyféltípusok, ügyfélkapcsolatok kezelésének módjai	Tudja meghatározni az ügyfél fogalmát, felsorolni és jellemezni az ügyfelek főbb típusait. Tudjon különbséget tenni partner és ügyfél között. Legyen képes bemutatni néhány taktikát az ügyfelekkel való kapcsolattartás hatékonyságára.
3.5.7. A személyiségfejlesztés lehetőségei	Legyen képes értelmezni a személyiség, az önismeret, önértékelés, önmegvalósítás, imázs, fogalmát. Legyen tisztában a sikeres fellépés összetevőivel, az imázsalkítás elemeivel (külső és belső tényezők).
3.5.8. Álláskeresési technikák	Legyen tisztában a karrier fogalmával, a karriertervezés alapelemeivel (személyes életút, helyzetelemzés, célkitűzés). Ismerje az álláskeresés típusait (formális, informális), lehetséges csatornáit (internetes portálok, személyzeti tanácsadók, karrierirodák, fejvadászok, újsághirdetések, kapcsolati tőke 'networking', állásbörzék, munkaügyi központok, stb.). Ismerje az önéletrajz különböző fajtáit, legyen tisztában az önéletrajzírás és motivációs levél hatékony eszközeivel.

4. Gazdasági alapismeretek

Témakörök	KÖZÉPSZINTŰ követelmények
4.1. Gazdaság alapelemei	
4.1.1. A gazdaság alapelemei, a szükséglet, a hasznosság és a szükségesség fogalma	Legyen képes ismertetni a gazdaság alapelemeit, ismerje a szükséglet, a hasznosság és a szükségesség fogalmát.
4.1.2. A gazdasági javak csoportosítása	Ismerje a javak fogalmát, legyen képes azok csoportosítására, ezen belül a gazdasági javak

	bemutatására (termékek és szolgáltatások).
4.1.3. A termelési tényezők, szereplők, a gazdasági körforgás A termelési tényezők fajtái, csoportosításuk	Tudja bemutatni a gazdálkodás körfolyamatát. Legyen képes ismertetni a termeléssel kapcsolatos alapfogalmakat, a termelés fogalmát, tényezőit (természeti erőforrások, munkaerő, tőkejavak, vállalkozó). Ismerje az elosztás, a forgalom, a fogyasztás fogalmát, a csereügylet folyamatát, azok formáit, fajtáit.
4.1.4. A piac fogalma, elemei és működése	Tudja megfogalmazni a piac lényegét, ismertetni fogalmát, megnevezni az elemeit, legyen tisztában működésének mechanizmusával. Ismerje a piac formáit, szerkezetét.
4.1.5. A kereslet, a kínálat fogalma és törvénye, jellemzői	Ismerje a kereslet, kínálat, ár fogalmát, tudja bemutatni egymásra gyakorolt hatásukat.
4.1.6. A nemzetgazdaság ágazati szerkezete	Tudja meghatározni a nemzetgazdaság fogalmát, tudja csoportosítani az ágazatokat, tudjon felsorolni termelő és nem termelő ágazatokat. Ismerje az ágazati rendszer négy szintjét, valamint a szektorok szerinti felosztását. Ismerje a makro- és mikrogazdaság fogalmát, szereplőit: vállalati szféra, nonprofit szervezetek, háztartási szféra, állami szféra, külföldi szféra.
4.1.7. Az állam szerepe a piacgazdaságban	Ismerje a piacgazdaság fogalmát. Tudja ismertetni az állam szabályozó szerepének területeit, az állami gazdaságpolitika célját, eszközeit.
4.2. A pénz fogalma, funkciói. A magyar bankrendszer	
4.2.1. A pénz fogalma, funkciói	Ismerje a pénz fogalmát, a pénz funkcióit, a hozzá tartozó alapfogalmakat.
4.2.2. A pénzforgalom fajtái, bizonylatai Fizetési módok és technikák Az árucseré és a pénz, bankszámlapénz és pénzhelyettesítők	Tudja a pénzforgalom jelentését, legyen képes csoportosítani a pénzforgalom fajtáit (földrajzilag, résztvevők szerint). Legyen képes felsorolni a fizetési módokat, megnevezni azok legfontosabb jellemzőit, formáit, a keletkező bizonylatokat. Ismerje a bizonylatok kiállításának lehetséges módjait, tudja megnevezni legfontosabb tartalmi elemeiket. Ismerje a bizalmas és szigorú számadású nyomtatványok kiállításának (kitöltésének) és kezelésének szabályait. Ismerje a házipénztár fogalmát, legyen képes elvégezni az ezzel kapcsolatos feladatokat, ezekről bizonylatot kiállítani.

4.2.3. A magyar bankrendszer	Ismerje a kétszintű bankrendszer fogalmát. Tudja megnevezni a szintek szereplőit, ismerje azok funkcióját.
4.2.4. Kétszintű bankrendszer sajátosságait, az MNB szerepe	Legyen képes bemutatni a kétszintű bankrendszer sajátosságait. Ismerje az MNB feladatait, tudja azokat felsorolni.
4.2.5. Pénzintézetek fajtái, funkciói, szolgáltatásai	Legyen képes felsorolni a pénzintézetek fajtáit, megnevezni jellemző vonásaikat, funkciójukat, illetve szolgáltatásaik körét.
4.3. Gazdálkodási ismeretek	
4.3.1. Adók, támogatások fajtái, szerepe	Legyen képes meghatározni az államháztartás, a költségvetés fogalmát, tudja felsorolni a közterheket. Ismerje az adó fogalmát, csoportosításuk lehetséges formáit, az adóval, adózással kapcsolatos fogalmakat. Legyen képes felsorolni a különböző adófajtákat, jellemezni a magánszemélyek jövedelemadóját.
4.3.2. Helyi adók Vállalkozások adófizetési kötelezettségei Általános forgalmi adó	Ismerje a helyi adók fogalmát, szerepét, tudja megnevezni annak formáit. Ismerje a vállalkozások adófizetési kötelezettségeit, szerepüket. Legyen tisztában az általános forgalmi adó fogalmával, jellemzőivel.
4.3.3. Háztartások bevételei, kiadásai Háztartások pénzgazdálkodása, megtakarításai	Tudja ismertetni a háztartás erőforrásait, ismerje a háztartás pénzgazdálkodását, a pénzzel való gazdálkodás követelményeit, a jövedelem forrásait. Ismerje a munkabér alapvető formáit és elemeit, az egyéb jövedelemforrásokat. Legyen képes felsorolni a háztartások rendszeresen felmerülő kiadásainak fajtáit, ismerje a háztartások költségvetésével kapcsolatos fogalmakat. Legyen tisztában a reáljövedelem változását okozó tényezőkkel. Ismerje a megtakarítási módokat, a hitel szerepét a háztartások gazdálkodásában.

5. Jogi ismeretek

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
5.1. A jogszabályok érvényessége, hatálya, jogágak	
5.1.1. A jog, a jogszabályi hierarchia fogalma Jogszabályok érvényessége, hatálya, jogágak, jogforrások	Tudja ismertetni a jog, a jogszabályi hierarchia fogalmát, a jogszabályok egymásra épülésének jellemzőit. Tudja meghatározni a jogszabály érvényességének fogalmát, felsorolni a jogszabályok hatályának fajtáit,

	ismertetni a jogforrások jellemzőit. Ismerje a jogrendszer tagozódását, tudja felsorolni a legfontosabb jogágakat.
5.1.2. A tulajdonjog, kötelmi jog, gazdasági jog alapvető jellemzői A jogképesség, cselekvőképesség fogalma Az Alaptörvényben biztosított alapvető állampolgári jogok és köteleességek	Ismerje a tulajdonjog elemeit, a kötelmi jog, gazdasági jog alapvető jellemzőit. Legyen képes meghatározni a jogképesség és a cselekvőképesség fogalmát. Ismerje az Alaptörvényben biztosított alapvető állampolgári jogok és köteleességek rendszerét, tudjon példát mondani a legfontosabb elemekre.
5.1.3. A magyar közjogi rendszer, önkormányzati rendszer felépítése	Ismerje a magyar közjogi rendszer alapvető részeit, tudja megnevezni a közjogi méltóságok tisztségeit. Ismerje a közigazgatás fogalmát, feladatait, a szervezetrendszer jellemzőit. Legyen képes bemutatni az önkormányzati rendszer felépítését, az önkormányzatok típusait, fontosabb feladat- és hatáskörét.
5.1.4. Közigazgatási eljárás	Tudja felsorolni a közigazgatási hatósági eljárásra jellemző alapelveket, bemutatni az eljárás folyamatát.
5.1.5. A polgári jog fogalma, alapvető jellemzői, a jogképesség, cselekvőképesség fogalma, a jogérvényesítés, és típusai	Ismerje és tudja megfogalmazni a polgári jog, a jogképesség, a cselekvőképesség fogalmát. Tudja ismertetni a polgári jog alapvető jellemzőit, szabályozásának területeit. Ismerje a jogérvényesítés fogalmát, típusait és lehetőségeit.
5.1.6. Alapvető munkajogi szabályok	Ismerje a munkajog fogalmát, a munkaviszonyra vonatkozó szabályok fajtáit. Ismerje a munkaviszony létrejöttének feltételeit, a munkaszerződés érvényességének elemeit. Legyen tisztában a munkáltató és a munkavállaló köteletségével és jogaival, a munkavállalót megillető pihenőidő mértékével, a munkarend kialakításának lehetőségeivel. Ismerje a kollektív szerződés fogalmát, annak lehetséges tartalmát.
5.1.7. Az Európai Unió legfontosabb szervei, feladatai Magyarország EU-tagsága előnyei és hátrányai	Tudja megnevezni az EU legfontosabb intézményeit: Miniszterek Tanácsa (a Tanács), az Európai Tanács, az Európai Parlament, a Bizottság. Tudja röviden jellemezni az intézmények tevékenységét, feladatait. Ismerje hazánk csatlakozásának időpontját, tudjon megnevezni előnyöket és hátrányokat az európai uniós tagságunkat illetően.
5.2. Szerződésfajták, szerződéskötés követelményei	

5.2.1. A szerződés fogalma, fajtái A szerződéskötés szabályai A szerződés főbb követelményei Szerződésszegés esetei, jogkövetkezményei	Ismerje a szerződés fogalmát, legyen képes felsorolni annak fajtáit. Legyen tájékozott a szerződéskötés folyamatáról, szabályairól, ismerje az érvényesség és hatályosság fogalmát. Legyen tájékozott a szerződések alapvető formai és tartalmi követelményeit illetően. Tudja felsorolni a szerződésszegés fajtáit és azok jogkövetkezményeit.
5.2.2. Munka- és személyüggyel kapcsolatos dokumentáció fajtái Munkavégzésre vonatkozó jogi előírások csoportosítása	Ismerje a munkaszerződés, a munkaköri leírás tartalmát, a munkaviszony megszűnéséhez kapcsolódó dokumentumokat, azok tartalmi és formai követelményeit.

6. Vállalkozási ismeretek

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
6.1. Vállalkozási alapfogalmak	
6.1.1. A gazdálkodó szervezetek sajátosságai A gazdasági szervezeti formák közötti választás szempontjai	Tudja definiálni a gazdálkodó szervezetek fogalmát, a gazdaságban betöltött funkcióit, közös jellemzőit (önállóság, kockázatvállalás, eredményérdekeltség, felelősségvállalás). Legyen képes bemutatni a különböző szervezeti formákat a tevékenység jellege, tulajdonformájuk, méretük, a vállalkozási formák szerint.
6.1.2. Vállalkozások alapítására vonatkozó jogi szabályozás, adatszolgáltatási kötelezettségek, személyes és internetes cég alapításának lehetőségei	Ismerje a vállalkozások alapításának tényezőit, az alapítást szabályozó jogi környezetet. Tudjon felsorolni néhány bejelentési és adatszolgáltatási kötelezettséget (cégbíróság, adóhatóság, önkormányzat, szakhatóságok, számlanyitás, telephely- és működési engedély, számviteli, könyvvizelési kötelezettség). Legyen tájékozott a vállalkozás alapításának lehetőségeiről.
6.1.3. A vállalkozások megalakulásával, szervezeti változásaival, megszűnésével kapcsolatos eljárások, adatszolgáltatási kötelezettségek	Legyen tájékozott a vállalkozások létrejöttével, a szervezet változásaival, illetőleg megszűnésével járó teendőkről, bejelentési és adatszolgáltatási kötelezettségekről.
6.1.4. Okmányirodák és cégbíróság vállalkozással kapcsolatos feladatai	Ismerje a vállalkozás alapításával, működésével kapcsolatos okmányirodai és cégbírósi teendőket, az ügyfélkapu fogalmát, az e-ügyintézés módját.
6.1.5. Üzlet működéséhez szükséges engedélyek, hatóságok	Tudjon felsorolni néhány, a vállalkozás működését engedélyező, ellenőrző szakhatóságot.

6.1.6. Pályázati lehetőségek felkutatása: magyar és európai uniós pályázatok elérhetősége	Legyen tájékozott a vállalkozásokat segítő anyagi forrásokhoz jutás módjáról, a magyar és az Európai Unió által támogatott pályázati lehetőségekről.
6.1.7. Közbeszerzés alapfogalmai A közbeszerzési intézményrendszer, illetve a közbeszerzési eljárások résztvevői A közbeszerzési eljárások közös szabályai	Tudja meghatározni a közbeszerzés körébe tartozó legfontosabb alapfogalmakat, valamint a közbeszerzési eljárás résztvevőit (pl. gazdasági szereplő, ajánlatkérő, ajánlattevő, alvállalkozó), az eljárások fajtáit, általános szabályait.
6.2. Vállalkozás működtetése	
6.2.1. A számvitel fogalma, területei, beszámolási és könyvvezetési kötelezettség. A számviteli törvény előírásai az adatokra és a csoportosításukra vonatkozóan.	Tudja meghatározni a számvitel és fontosabb elemeinek fogalmát (vagyon, mérleg, aktívák, passzívák), a számvitel funkcióját, területeit.
6.2.2. A gazdasági esemény fogalma és fajtái	Tudja meghatározni a gazdasági esemény fogalmát és felsorolni a fajtáit, valamint ismertetni a gazdasági esemény bizonylatainak tartalmi és formai követelményeit.
6.2.3. A könyvviteli számla	Tudja meghatározni a könyvviteli számla fogalmát, felsorolni adattartalmukat, csoportosítani a számlák fajtáit.
6.2.4. A vállalkozások erőforrásai A vállalat eszközei A vállalat forrásai	Tudja meghatározni a vállalkozás erőforrásának fogalmát, csoportosítani és példát említeni az egyes fajtákra (anyagi, személyi, információs jellegű). Tudja meghatározni és felsorolni a vállalkozás fontosabb eszközeit és forrásait.
6.2.5. A vagyon fogalma, csoportosítása A vagyon összetételének sajátosságai a kereskedelmi vállalkozásoknál	Tudja meghatározni a vagyon fogalmát, valamint a vagyon megállapításának eszközeit (leltár, mérleg).
6.3. Vállalkozás dokumentációja	
6.3.1. Alapítással kapcsolatos dokumentáció Működéssel kapcsolatos dokumentáció Társasági szerződés Aláírási címpéldány	A bemutatott dokumentumok alapján legyen képes felismerni a vállalkozás alapításával, működésével kapcsolatos dokumentumokat.
6.3.2. Jogszabályon alapuló dokumentáció	Legyen képes meghatározott témakörben – a rendelkezésére bocsátott eszköz(ök) használatával – megkeresni a hatályos jogszabályt.

6.3.3. Munkaügyi nyilvántartások Személyi jövedelemadó nyilvántartások Járulékok elszámolásával kapcsolatos nyilvántartások	A bemutatott dokumentumok alapján legyen képes felismerni a nyilvántartás fajtáját, elemezni adatait és ismertetni funkcióit.
6.3.4. Nyilvántartással kapcsolatos dokumentáció Szigorú számadású bizonylatok nyilvántartása	Tudja ismertetni a nyilvántartások vezetésének alapelveit, a bizonylatok, a szigorú számadású bizonylatok, nyomtatványok kitöltésének és kezelésének szabályait.

II. A VIZSGA LEÍRÁSA KÖZÉPSZINTEN

A vizsga részei

Középszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc
100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	Magyar helyesírási szótár, A magyar helyesírás szabályai	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	Internetelérés nélküli számítógép, megfelelő szoftverekkel, forrásfájlok, nyomtató (termenként legalább egy).	NINCS

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	tájékoztató a rendszergazdák és a felügyelő tanárok számára	NINCS
Mikor?	jogszabály szerint	NINCS

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
180 perc		15 perc
Feladatlap		Egy tétel kifejtése, amely „A” és „B” feladatból áll
Teszt-jellegű feladatok	Hivatalos levél vagy irat és egyéb dokumentum készítése	
10 pont	90 pont	
100 pont		50 pont

Írásbeli vizsga

Az írásbeli vizsgán központi feladatsort kell megoldani. A rendelkezésére álló időt tetszés szerint lehet megosztani a feladatrészek között, és a megoldásuk sorrendje is tetszőleges.

Az I. feladatrész (teszt) megoldása papíralapon folyik, a megoldáshoz semmilyen segédeszköz nem használható.

A II. feladatrész (táblázatkezelés, szövegszerkesztés) megoldása számítógépen történik. A munkaállomásokat az írásbeli vizsga megkezdése előtt elő kell készíteni, amelyhez Útmutató kerül kiadásra. A feladatok megoldásához szükséges forrásfájlokat a vizsgát szervező intézmény rendszergazdája közvetlenül a vizsga megkezdése előtt telepíti a számítógépekre és gondoskodik azok hozzáférhetetlenségéről a vizsga időpontjáig.

A számítógépeket úgy kell beállítani, hogy a vizsgázók ne tudjanak egymással vagy harmadik személlyel a számítógépen kommunikálni.

A vizsgázók az általuk hozott és utólagos bejegyzést nem tartalmazó Magyar helyesírási szótárt, A magyar helyesírás szabályait, valamint a szövegszerkesztő program helyesírás-ellenőrző funkcióját használhatják. A vizsgázók a szótárakat egymás között nem cserélhetik. A Magyar helyesírási szótárt és A magyar helyesírás szabályait a felügyelő tanárnak a vizsga megkezdése előtt ellenőrizni kell.

A vizsga időtartama alatt a rendszergazdának elérhetőnek kell lennie. A rendszergazda a vizsgaterembe csak gép- vagy szoftverhiba esetén hívható be. Jelenlétéről és az általa végzett tevékenységről jegyzőkönyvet kell felvenni.

Általános szabályok

Az írásbeli vizsga célja az alábbi témakörökből történő átfogó számadás:

I. feladatrész

Feleletválasztásos, rövid kiegészítést igénylő, összehasonlítást, párosítást, igaz-hamis állítást megjelölő feladatok megoldása.

A teszt feladatai az alábbi témakörök bizonyos pontjainak számonkérésére irányulnak:

- üzleti levelezés sajátosságai,
- hivatali, üzleti és magánlevelezés,
- üzleti levelek készítése, fogadása, továbbítása,
- a hivatali, üzleti élet levelezésének lebonyolítása,
- kommunikáció folyamata, fajtái, etikett és protokollszabályok,
- nyelvhelyesség szóbeli és írásbeli elemei, nyelvhasználati szabályok,

- üzleti nyelvi kultúra,
- üzleti magatartás és protokoll,
- a viselkedéskultúra alapszabályai.

II. feladatrész

Összetett feladat megoldása egy hivatalos levél vagy irat és hozzájuk csatolható melléklet (meghívó, szórólap, tájékoztató, ismertető, hirdetés, programleírás, adatlap stb.) készítése számítógépen. A dokumentum tartalmával összefüggésben táblázat, kimutatás és diagram készítése.

A II. feladatrész feladatai az alábbi témakörök számonkérésére irányulnak:

- a vakírás alapjai,
- dokumentumok szerkesztése, készítése, szövegszerkesztő programok,
- üzleti levelezés sajátosságai,
- hivatali, üzleti és magánlevelezés,
- üzleti levelek készítése, fogadása, továbbítása,
- a hivatali, üzleti élet levelezésének lebonyolítása.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

A feladatok egy feladatlapra kerülnek összeállításra.

Az I. feladatrész tesztfeladatokat tartalmaz.

A feladatok összeállítása az alábbi témakörök, illetőleg ismeretek alapján történik:

- levelezési alapfogalmak,
- az iratok, levelek típusai, fajtái, tartalmi, formai és nyelvi követelményei,
- a sablonhasználat alapvető tudnivalói,
- kereskedelmi levelek fajtái, formai követelményei,
- egyszerű iratok,
- az üzleti élet gazdasági és kereskedelmi levelei,
- a hivatalos szervekkel való kapcsolattartás iratai,
- szervezetek belső iratai,
- a munkavállalással kapcsolatos iratok,
- adatvédelem és a biztonságos adathasználat szabályai,
- az adat- és információkezelés folyamata az irodai munkában:
információforrás, -szerzés, -rögzítés, -feldolgozás,
- irodafajták, irodatípusok, az iroda kialakításának ergonómiai követelményei,
- irodatechnikai, információs és kommunikációs eszközök működésének alapelvei, használatuk,
- az iratkezelés és -tárolás teendői, dokumentumai,
- a levelezés és elektronikus kapcsolattartás szabályai,
- kommunikáció folyamata, fajtái, etikett és protokollszabályok,
- nyelvhelyesség szóbeli és írásbeli elemei, nyelvhasználati szabályok,
- üzleti nyelvi kultúra,
- üzleti magatartás, tárgyalási protokoll,
- telefonos kapcsolattartás,

- a viselkedéskultúra szabályai.

Az I. feladatrész kérdései:

Szövegkiegészítés: a megadott vagy megismert tartalmakkal mondatok kiegészítése. A mondatok között nem feltétlenül van összefüggés.

Párosítás: szakmailag összetartozó fogalmak párosítása, pl. fogalom és meghatározása, jellemzők párosítása, összefüggő fogalmak kapcsolása stb.

Összehasonlítás: két-három fogalom, jellemző vagy lehetőség azonosságait és különbségeit vagy előnyeit és hátrányait kell ismertetni.

Feleletválasztás: legalább három megadott lehetőség közül kell megjelölni, kiválasztani a megfelelő választ.

Igaz-hamis állítások megjelölése: meg kell jelölni, hogy az adott állítás igaz vagy hamis. A hamis állítás esetében esetleg rövid indoklással kell alátámasztani a választ.

A II. feladatrész fájlkezelési, gépírási, levelezési, szövegszerkesztési és táblázatkezelési feladatokat tartalmaz:

- tízujjas vakírással, időmérés és enterhasználat (sortartás) nélkül összefüggő szöveg másolása, amely része vagy melléklete a levélnek/iratnak,
- a dokumentum/levél/irat további szöveges részéhez forrásfájl áll a rendelkezésre,
- a hivatalos levelet/iratot, egyéb dokumentumot a tartalmi, formai sajátosságok és a feladatlap utasításai szerint kell elkészíteni, menteni, majd az adott feladatsornak megfelelően kinyomtatni,
- a dokumentumszerkesztési feladathoz kapcsolódóan forrásfájlban megadott adatok és a feladatsor utasításai szerint táblázatkezelési feladatot kell megoldani. Az elkészített táblázatot vagy annak egy részét vagy a hozzá kapcsolódó diagramot a levélhez fel kell használni,
- a munka során figyelemmel kell lenni a hibátlan adatbevitelre és helyesíráásra, a lényeges mondanivaló kiemelésére, a szöveg értelemszerű tagolására.

A II. feladatrész levéltípusai (egyoldalas levél kb. 1500-2000 leütés terjedelemben) az alábbiak lehetnek:

- ajánlatkérés,
- tájékoztatás,
- ajánlat,
- megrendelés,
- hibás teljesítés (pl. reklamációs levél),
- beszámoló,
- jelentés,
- feljegyzés,
- emlékeztető elkészítése.

A II. feladatrész dokumentumtípusai az alábbiak lehetnek:

- meghívó,

- szórólap,
- tájékoztató,
- ismertető,
- hirdetés,
- programleírás,
- adatlap,
- használati utasítás,
- kérdőív,
- igazolás,
- jelentkezési lap stb. elkészítése.

Az írásbeli feladatlap értékelése

A levélfeladat megoldásának értékelését a vizsgán készült elektronikus dokumentum alapján kell végezni, a központilag összeállított javítási-értékelési útmutató kötelező előírásai alapján.

Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat a javítási-értékelési útmutató tartalmazza.

A javítás során az útmutatóban meghatározott pontszám tovább nem bontható.

Az értékelés az alábbi szempontok alapján történik:

Feladatok	Adható maximális pontszám
Tesztfeladatok	10 pont
Fájlműveletek	3 pont
Tízujjas vakírás (adatbevitel)	6 pont
Dokumentumszerkesztés, levelezés, nyelvi sajátosságok	55 pont
Táblázatkezelési műveletek	26 pont
Összesen	100 pont

Szóbeli vizsga

A szóbeli vizsga a részletes követelményekben meghatározott mélységben levelezési ismeretek és gyakorlat, a kommunikáció alapjai, az üzleti kommunikáció gyakorlata, a gazdasági alapismeretek, a jogi ismeretek és a vállalkozási ismeretek témaköreinek bemutatását igényli.

Általános szabályok

A szóbeli vizsgarész a tételsorból húzott egy tétel „A” és „B” feladatának kifejtéséből áll.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli tételsor 20-25 tételből áll. A tételek 20-25%-át évente cserélni kell.

A szóbeli tétel két feladatból áll:

- „A” feladat: alapvetően a levelezési ismeretek bizonyos témáira, a kommunikáció alapjai és az üzleti kommunikáció gyakorlata, a gazdasági alapismeretek, a jogi ismeretek vagy a vállalkozási ismeretekre vonatkozik,
- „B” feladat: különösen a levelezési ismeretek elméleti és gyakorlati ismereteire, a kommunikáció alapjai és az üzleti kommunikáció gyakorlati ismereteire, valamint a

gazdasági, jogi és vállalkozási ismeretek dokumentáció készítésével összefüggő ismeretköreire vonatkozik.

A két feladat között tartalmi átfedés nem lehet.

Az „A” feladatoknak 20-25%-a levelezési ismeretek, 20-25%-a kommunikáció alapjai és az üzleti kommunikáció gyakorlata, 20-25%-a a gazdasági alapismeretek, 15-20%-a a jogi ismeretek és 15-20%-a a vállalkozási ismeretek témaköreinek követelményei alapján kerül összeállításra.

A „B” feladatoknak 40-50%-a a kommunikáció alapjai és az üzleti kommunikáció gyakorlata, 40-50%-a a levelezési ismeretek elméleti és gyakorlati ismeretei, 10-20%-a a gazdasági, jogi és vállalkozási ismeretek dokumentáció készítésével összefüggő ismeretköreinek követelményei alapján kerül összeállításra.

A számonkérés a tételek „A” és „B” feladatának keretében az alábbi témakörökből, témákból történik:

- „A” feladat:

- Levelezési ismeretek:
 - üzleti levél sajátosságai,
 - hivatali, üzleti és magánlevelezés,
 - az iratkezelés és – tárolás teendői, dokumentumai,
 - iratok iktatása, tárolása, őrzése,
 - üzleti élet gazdasági, kereskedelmi levelei,
 - irodatechnikai, információs és kommunikációs eszközök működésének alapelvei,
 - a levelezés és elektronikus kapcsolattartás szabályai,
 - egyszerű ügyiratok,
 - szervezetek belső iratai,
 - a hivatalos szervekkel való kapcsolattartás iratai,
 - a munkavállalással kapcsolatos iratok.
- A kommunikáció alapjai:
 - kommunikáció folyamata, fajtái, etikett és protokollszabályok.
- Üzleti kommunikáció gyakorlat
 - üzleti nyelvi kultúra,
 - üzleti magatartás, társalgási protokoll,
 - a viselkedéskultúra szabályai.
- Gazdasági alapismeretek:
 - gazdaság alapelemei,
 - a pénz fogalma, funkciói, a magyar bankrendszer,
 - gazdálkodási ismeretek.
- Jogi ismeretek:
 - a jogszabályok érvényessége, hatálya, jogágak
 - szerződésfajták, szerződéskötés követelményei
- Vállalkozási ismeretek:
 - vállalkozási alapfogalmak,
 - vállalkozás működtetése.

- „B” feladat:

- Kommunikáció alapjai:
 - nyelvhelyesség szóbeli és írásbeli elemei, nyelvhasználati szabályok, konfliktuskezelés.
- Az üzleti kommunikáció gyakorlata:

- üzleti magatartás, társalgási protokoll,
- a viselkedéskultúra szabályai.
- Levelezési ismeretek elmélet és gyakorlat:
 - üzleti levelezés sajátosságai,
 - hivatali, üzleti és magánlevelezés,
 - üzleti levelek készítése, fogadása, továbbítása,
 - a hivatali, üzleti élet levelezésének lebonyolítása.
- Gazdasági alapismeretek:
 - a pénz fogalma, funkciói, a magyar bankrendszer,
 - a pénzforgalom fajtái, bizonylatai,
 - fizetési módok és technikák,
 - az árucseré és a pénz, bankszámlapénz és pénzhelyettesítők.
- Jogi ismeretek:
 - szerződésfajták, szerződéskötés követelményei.
- Vállalkozási ismeretek:
 - vállalkozás dokumentációja.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelési útmutató rögzíti az egyes feladatok kifejtésének elvárt tartalmi összetevőit és az ezekre adható, feladatonként 30, illetve 20 pont, felosztásával kialakított maximális részpontszámokat, amely alapján a feleletet értékelni kell.

A szóbeli felelet értékelése az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	Pontszám		
	„A” feladat	„B” feladat	Összesen
Feladat megértése, a lényeg kiemelése	5 pont	5 pont	10 pont
Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása.	5 pont	-	5 pont
Tények, jelenségek, folyamatok ismerete és alkalmazása, magyarázása.	5 pont	-	5 pont
Összefüggések értelmezése.	5 pont	-	5 pont
Szituáció megoldása, irat, dokumentum tartalmának, funkciójának, formai követelményeinek ismertetése.	-	5 pont	5 pont
Megfelelően felépített, világos, szabatos előadásmód.	5 pont	5 pont	10 pont
Szaknyelv alkalmazása.	5 pont	5 pont	10 pont
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	30 pont	20 pont	50 pont”

36. Az R. Melléklet KERESKEDELEM ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete az I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK címet megelőzően a következő címekkel egészül ki:

„I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK KÖZÉPSZINTEN

A kereskedelem ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy részletes érettségi vizsga követelményei a XXVI. Kereskedelem ágazat alábbi szakképesítéseinek közös szakmai tartalmát veszik alapul:

- 54 341 01 Kereskedő,
- 54 345 01 Logisztikai ügyintéző,
- 54 841 09 Postai üzleti ügyintéző.

A) KOMPETENCIÁK

1. Szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédképesség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. A szakmai fogalmak helyes használata	A szakmai fogalmak megfelelő helyen és módon történő alkalmazása. A fogalmak jelentésváltozatainak megkülönböztetése.
1.2. Az ismeretek bemutatása és értelmezése megfelelő szakmai fogalmak használatával	A téma tartalmának logikus felépítése, a szakmai kifejezések helyes alkalmazásával.
1.3. Kommunikáció szakmai nyelven	A téma pontos, szabatos, lényegre törő kifejtése.

2. Elemi számolási készség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. A gazdasági elemzésekhez szükséges egyszerű számolási feladatok.	Legyen képes a gazdasági elemzésekkel kapcsolatos feladatokhoz szükséges egyszerű számolási feladatok kijelölésére, végrehajtására.
2.2. Az üzleti adminisztrációhoz kötődő egyszerű számolási feladatok	Legyen képes a bizonylatoláshoz kötődő egyszerű számítások elvégzésére.

3. Megbízhatóság

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Az ellenérték elszámolásával kapcsolatos bizonylatok, áruvédelem	Legyen pontos, alapos az ellenérték elszámolásához, illetve az áruvédelemhez kapcsolódó feladatok megoldásában.

B) TÉMAKÖRÖK

1. A marketing alapjai

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
------------------	----------------------------------

1.1. Marketing alapismeretek	
1.1.1. A marketing fogalomköre	Legyen képes bemutatni a marketing kialakulását, fejlődési szakaszait. Legyen képes ismertetni a vállalat mikro- és makrokörnyezetének elemeit.
1.1.2. Piaci fogalmak	Legyen képes ismertetni a piaci alapfogalmakat, piaci formákat.
1.1.3. A fogyasztói magatartás tényezői	Legyen képes bemutatni a fogyasztói magatartás modelljét, a vásárlói magatartást befolyásoló tényezőket, megfigyelésének jelentőségét. Legyen képes bemutatni a vásárlói típusokat.
1.1.4. Célpiaci marketing, piacszegmentálás	Tudja a célpiaci marketing lényegét, kialakulását, a piacszegmentálás lényegét, ismérveit, a célpiac választást és a pozicionálást.
1.1.5. A piackutatás	Legyen képes ismertetni a piackutatás funkcióit, fajtáit, módszereit, folyamatát, felhasználási területét. Ismerje az adatforrások típusait, a piackutáshoz szükséges információk beszerzésének módjait.- Legyen képes bemutatni a kérdéstípusokat, a kérdőívszerkesztés szempontjait, a primer és szekunder piackutatási módszerek általános jellemzőit.
1.1.6. A termékpolitika és termékfejlesztés elemzése	Legyen képes ismertetni a termék fogalmát, osztályozását, a termékfejlesztés folyamatát, a termék piaci életgörbéjét, a szakaszok rövid jellemzőit.
1.1.7. Az árpolitika és árstratégia elemzése	Legyen képes meghatározni az ár fogalmát, szerepét, az árképzési rendszereket, az árpolitika, árstratégia és ártaktika fogalmát, lényegét.
1.1.8. Értékesítéspolitika, értékesítési csatornák kiválasztása	Legyen képes bemutatni a beszerzési és értékesítési csatorna szereplőit, és ezek funkcióit, a kereskedelem helyét és szerepét a piacgazdaságban, a marketing és az elosztási csatornák közötti összefüggést.
1.2. Marketingkommunikáció	
1.2.1. A kommunikációs politika	Legyen képes ismertetni a kommunikációs politika fogalmát, jelentőségét, a kommunikáció fogalmát, fajtáit, a kommunikációs folyamatot.
1.2.2. A marketingkommunikáció eszközzrendszere	Legyen képes bemutatni a marketingkommunikáció eszközeit, lényegét, a kommunikációs mix elemeit: a reklám fogalmát, szerepét, fajtáit, a reklámeszközök fogalmát, fajtáit, az eladásösztönzés fogalmát, funkcióit, az SP módszereket, a személyes eladás fogalmát, jellemzőit, előnyeit, az PS területeit, a kereskedővel szemben támasztott követelményeket, eladási magatartást. Legyen képes bemutatni a POS eszközöket és alkalmazásukat, az akciókat, a direkt marketinget, a PR fogalmát, jellemzőit, területeit, a szponzorálást, az image lényegét, fajtáit, az arculat fogalmát, tartalmi

	elemeit, az arculattervezést, a vállalati honlapot.
--	---

2. Marketing a gyakorlatban

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Marketing alapismeretek gyakorlati alkalmazása	
2.1.1. Piackutatás	Legyen képes előkészíteni egy egyszerű piackutató tervet. Tudja alkalmazni a kérdőívkészítés formai és tartalmi követelményeit.
2.2. A marketingkommunikáció eszközeinek gyakorlati alkalmazása	
2.2.1. PR-eszközök	Legyen képes javaslatokat tenni egy cég PR tevékenységére és az arculati elemeire vonatkozóan.
2.2.2. Reklámeszközök és reklámtípusok	Legyen képes javaslatokat tenni egy termék vagy szolgáltatás reklám- és eladásösztönzési tervének alapvető elemeire.

3. Az üzleti tevékenység tervezése, elemzése

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Az áruforgalom tervezése	
3.1.1. A beszerzés	Tudja bemutatni az áruforgalmi folyamat szakaszait, a beszerzés fogalmát, helyét az áruforgalom folyamatában. Tudja ismertetni a beszerzendő termékkör meghatározásának, a beszerzési források kiválasztásának szempontjait, a gazdaságos rendelési tételek meghatározásának módszereit. Tudja jellemezni a kereskedelemben használt szerződéseket. Legyen képes bemutatni az árrendelés módjait, az árrendelést befolyásoló tényezőket, az árrendelés eszközeit. Legyen képes elkészíteni az árrendeléshez a megrendelőlevelet. Tudja meghatározni az áruforgalmi mérleg sor alkalmazásával a beszerzés mennyiségét és értékét.

3.1.2. A készletgazdálkodás	Tudja meghatározni és ismertetni a készletgazdálkodás fogalomkörét, szerepét, hatását a gazdálkodás eredményére, a készletek nagyságának és összetételének kialakításánál figyelembe veendő szempontokat, a készletnyilvántartás szerepét. Tudja ismertetni és alkalmazni a készletezési döntéseket megalapozó számítási módszereket (átlagkészlet, forgási sebesség, készletvonzat), az áruforgalmi mérlegsort, a leltár fogalmát, fajtáit, a leltáreredmény megállapításának menetét. Legyen képes statisztikai mutatószámokkal elemezni a készletgazdálkodást, a mutatókat rendszerezni, és azokat értelmezni.
3.1.3. Az értékesítés	Legyen képes ismertetni az értékesítési politika lényegét, kialakításának szempontjait, az értékesítendő áruk mennyiségének, választékának, árfekvésének meghatározásánál figyelembe veendő szempontokat. Tudja bemutatni, az árkialakítás szabályait, jogszabályi hátterét. Ismerje a fogyasztói árak kialakításának lépéseit, az árak felépítését. Legyen képes feladatokat megoldani az árképzés területén.
3.2. Az üzleti tevékenység eredményessége, elemzése	
3.2.1. Az adózási alapismeretek	Legyen képes ismertetni az adózási alapfogalmakat az adóztatás általános jellemzőit (funkciói, alapelvei), a vállalkozást, illetve a magánszemélyt érintő adónemek és járulékok jellemzőit (áfa, jövedéki adó, társasági adó, SZJA, munkaadókat és munkavállalókat terhelő járulékok).
3.2.2. A forgalom és a készletgazdálkodás elemzése	Ismerje a forgalom, az árbevétel fogalmát, legyen képes ezek nagyságának, szerkezetének egyszerű elemzésére. Legyen képes ismertetni a kereskedelmi egységekben hozott legjellemzőbb áruforgalmi döntések hatását a vállalkozás bevételeire és ráfordításaira. Tudja alkalmazni a statisztikai elemzési módszereket, ismerje a tervfeladat, tervteljesítési, dinamikus és megoszlási viszonyszámokat. Tudjon táblázatokat készíteni és elemezni. Ismerje és tudja alkalmazni a forgalomalakulás, a gazdálkodás értékeléséhez szükséges alapvető statisztikai elemzési módszereket. Ismerje az átlagkészlet, forgási sebesség, készletvonzat fogalmát, jelentőségét. Ismerje és tudja alkalmazni a forgalomalakulás és a

	készletgazdálkodás értékeléséhez szükséges alapvető statisztikai elemzési módszereket. Legyen képes számításokat végezni az áruforgalmi mérleg sor segítségével. Legyen képes leltáreredményt megállapítani és a leltár eltérés okait elemezni megadott adatokból.
3.2.3. Költséggazdálkodás	Legyen képes ismertetni a költség fogalmát, a költségek összetételét, csoportosítását, az egyes költségnemek tartalmát, a költségekre ható tényezőket. Legyen képes a költséggazdálkodással kapcsolatos abszolút és relatív statisztikai mutatókat kiszámolni és azokat értelmezni. Ismerje fel a költségekkel való gazdálkodás fontosságát. Ismerje az élőmunka szerepét, jelentőségét a kereskedelemben, a létszámgazdálkodás és bér-gazdálkodás szerepét és hatékonysági mutatóit. Legyen képes a létszám- és bér-gazdálkodás elemzésére és tervezésére alapvető mutatószámok (átlagbér, bérhányad, átlagos állományi és átlagos dolgozói létszám, létszámkihasználtság, termelékenység, minőségi mutató, leterheltség, időbeli változásuk és a közöttük lévő kapcsolat) segítségével.
3.2.4. Az eredmény elemzése	Tudja ismertetni az eredmény keletkezésének folyamatát. Értse a különböző eredménykimutatások eltéréseit és tudja értelmezni, elemezni azok adatait. Ismerje és tudja alkalmazni az eredmény elemzéséhez, tervezéséhez használt alapvető statisztikai mutatószámokat. Tudja ismertetni az eredmény nagyságát befolyásoló tényezőket, az eredmény adózását és felhasználását, a kereskedelmi egységekben hozott áruforgalmi döntések hatását a vállalkozás bevételeire és ráfordításaira, a forgalom/árbevétel változásának és a költségek alakulásának a kapcsolatát, valamint ennek a vállalkozás eredményességére való hatását.
3.3. Üzleti levelezés	
3.3.1. Irodatechnikai eszközök használata Az iratkezelés	Ismerje az irodatechnikai eszközök fajtáit, kezelését (számítógép, fénymásoló, telefon, diktafon, iratmegsemmisítő, iratkötő), az iratok iktatásának, tárolásának, megőrzésének szabályait, az iratok selejtezésére vonatkozó szabályokat.
3.3.2. Az üzleti levelezés technikája, tartalma, folyamata	Ismerje az üzleti levelek formai követelményeit (a levelek fejrésze, főrész, záró része), az arculati elemeket a levelezésben (vállalati arculat), az üzleti

	levelek tartalmi elemeit, a kereskedelemben használatos levélfajtákat (szerződést előkészítő levelek, a szerződés teljesítési szakaszában előforduló levelek, a szerződés megszégésével kapcsolatos levelek). Tudja a szakmai kifejezések helyesírását. Ismerje az üzleti levelek szerkesztésének szabályait. Ismerje a telefonálás illemszabályait.
--	--

4. Vezetési ismeretek

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1. Vezetési alapismeretek és a humán erőforrás gazdálkodás alapjai	
4.1.1. Vezetési ismeretek	Tudja ismertetni a vezetés fogalmát, funkcióit, a vezetési módszereket. Ismerje az üzleti tárgyalások előkészítésének feladatait, a tárgyalás lefolytatásának szabályait.
4.1.2. Munkajogi alapok	Tudja meghatározni a jogszerű foglalkoztatás követelményeit, felsorolni a tipikus és atipikus foglalkoztatási formákat. Tudja ismertetni a munkaköri leírás szerepét, főbb tartalmi elemeit.
4.1.3. Munkaerő-gazdálkodás	Legyen képes bemutatni a kereskedelmi munkafolyamatokat, munkaköröket, a munkaerő-tervezést, felvételt, a toborzást, a kiválasztást, a munkaerő megtartásának módszereit. Ismerje a munkaviszony keletkezésének, megszüntetésének és megszűnésének eseteit, szabályait.

5. Üzleti tevékenység a gyakorlatban

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
5.1. Az üzleti tevékenység eredményessége, elemzése a gyakorlatban	
5.1.1. Bizonylatkitöltés	Ismerje a pénzforgalomhoz kapcsolódó fontosabb bizonylatokat (nyugta, készpénzfizetési számla, átutalási megbízás), valamint az áruforgalomhoz kapcsolódó fontosabb bizonylatokat (árumegrendelés bizonylata, szállítólevél, áruforgalmi jelentés, leltárfelvételi jegy, leltárfelvételi ív, jótállási jegy). Ismerje a bizonylatok kitöltésére és kezelésére

	vonatkozó előírásokat.
5.1.2. Adózási számítási feladatok	Tudjon egyszerűbb számítási feladatokat elvégezni az ÁFA, a társasági adó és az SZJA adónemekhez, illetve a bér járulékaihoz kapcsolódóan.
5.1.3. Az áruforgalmi tevékenység és a jövedelmezőség elemzésére szolgáló statisztikai mutatószámok rendszerezése, értelmezése, értékelése	Tudjon egyszerűbb számítási feladatokat elvégezni a forgalom, illetve árbevétel, a készletek, a költségek és az eredmény elemzéséhez, tervezéséhez. Legyen képes a rendelkezésre álló és kiszámított adatokból, mutatókból statisztikai táblázatokat készíteni.

6. Áruforgalom

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
6.1. Általános áruismeret alkalmazása	
6.1.1. Árurendszerek	Tudja ismertetni az árurendszerezés feladatát, a hagyományos árurendszereket, a kódtípusú árurendszerek lényegét, a vonalkód szerepét a kereskedelemben, a belső cikkszámozás jelentőségét, alkalmazását.
6.1.2. Áruvédelem, vagyonvédelem	Legyen képes bemutatni az elektronikus áruvédelem jellemzőit, a jelzőcímkék fajtáit, elhelyezésüket a termékeken, a jelzőrendszerek típusait, működésüket, alkalmazásukat, az áruvédelmi jelöléseket, a vagyonvédelmi rendszereket, ezen eszközök fajtáit és az élőerős vagyonvédelem jellemzőit.
6.1.3. Szabványosítás, minőségbiztosítás	Legyen tisztában a szabvány, a szabványosítás fogalmával, feladataival, a szabványok fajtáival. Tudja meghatározni a minőség fogalmát, értelmezni a minőséghez kapcsolódó kifejezéseket. Ismerje a minőségi osztályba sorolás szabályait, a minőség objektív és szubjektív jellemzőit, a kereskedők és a vásárlók számára használatos minőségtanúsítást, megkülönböztető minőségi jeleket, jelzéseket.
6.1.4. A csomagolás	Ismerje a csomagolás fogalmát, funkcióit, a csomagolás anyagait, jellemzőit, az egyes anyagok és csomagolási módok előnyös és hátrányos tulajdonságait, a csomagolóeszközök fajtáit, alkalmazásukat, jellemzőiket.
6.2. Áruforgalmi tevékenységek	
6.2.1. Árubeszerzés	Legyen képes ismertetni a beszerzés helyét, szerepét az áruforgalomban.

	Legyen képes bemutatni a beszerzés fogalmát, folyamatát (a beszerzendő áruk mennyiségének és összetételének meghatározása, a szállító partnerek kiválasztása, az áruk megrendelése, az áruk átvétele, a beszerzett áruk ellenértékének kiegyenlítése). Legyen képes bemutatni az áruátvétel előkészítését, (a lebonyolítás személyi és tárgyi feltételei, a visszáru és a visszaszállítandó göngyölegek előkészítése), az áruátvétel lebonyolításának folyamatát; az áru fogadásának feladatait, az áruátvétel módjait (mennyiségi, minőségi), szervezését, igazolását, a kifogások érvényesítésének lehetőségeit.
6.2.2. Készletezés	Ismerje a készletgazdálkodás jelentőségét, a készlet-szükségletet meghatározó tényezőket. Tudja ismertetni az áruk raktári elhelyezésénél, tárolásánál figyelembe veendő szempontokat. Ismerje a leltár, leltározás fogalmát, a leltár céljait. Legyen képes ismertetni a leltározás menetét, módjait, bizonylatait és a leltáreltérés lehetséges okait.
6.2.3. Értékesítés	Ismerje az áruk értékesítésre történő előkészítésének feladatait (az áruk kicsomagolása, előrecsomagolása), a vevők tájékoztatását szolgáló információkra és a fogyasztói ár feltüntetésére vonatkozó előírásokat, az áruk eladótéri elhelyezésének szempontjait. Ismerje az eladóval szemben támasztott követelményeket (külső megjelenés, személyiségjegyek). Tudja bemutatni az értékesítés folyamatát: a vevő fogadása (személyes és személytelen), az áru bemutatása (személyes és személytelen), az ellenérték elszámolása készpénzzel és készpénzkímélő fizetési eszközökkel. Tudja jellemezni az értékesítési módokat. Legyen képes az alapvető értékesítési módok – a hagyományos, az önkiszolgáló, az önkiválasztó, a minta utáni és egyéb bolt nélküli értékesítési formák – megkülönböztetésére a jellemzők, az előnyök, a hátrányok, az alkalmazásuk, a személyi és tárgyi feltételeik és az eladó feladatai szerint.

7. Áruforgalom gyakorlata

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
7.1. Az áruforgalmi tevékenységek gyakorlata	

7.1.1. A beszerzés gyakorlati ismeretei	Legyen képes a beszerzendő áruk mennyiségének és összetételének meghatározására, a megrendelés különböző módjai közül való választásra, a beszerzéshez kapcsolódó dokumentumok (visszaru, beérkező áruk okmányai, áruátvétel dokumentumai) ellenőrzésére.
7.1.2. A készletezés gyakorlati ismeretei	Tudja ismertetni az áruk raktári elhelyezésének és tárolásának szabályait, módszereit, az árumozgatás eszközeit.
7.1.3. Az értékesítés gyakorlati ismeretei	Tudja ismertetni az áruk értékesítésre történő előkészítésének feladatait, az áruk eladótéri elhelyezésének szabályait, szempontjait és tudja ismertetni a fogyasztói ár feltüntetésének szabályait.

II. A VIZSGA LEÍRÁSA KÖZÉPSZINTEN

A vizsga részei

Középszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc
100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	Szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép, vonalzó	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	NINCS

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
180 perc		15 perc
I. Feladatlap	II. Feladatlap	Egy „A” és „B” feladatot tartalmazó tétel kifejtése
45 perc	135 perc	
Bizonylatkitöltéssel, üzleti levelezéssel, iratkezeléssel kapcsolatos ismereteket és képességeket mérő feladatlap	Az áruforgalom és üzleti tevékenység elemzésének, tervezésének ismeretét és képességét mérő feladatlap	
25 pont	75 pont	
100 pont		50 pont

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

A vizsgázó az I. (45 perc) és a II. (135 perc) feladatlapon belül a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között, és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

A vizsgázó először az I. feladatlapot oldja meg. A feladatlapokat 45 perc elteltével a felügyelő tanár összegyűjti. Ezután kerülhet sor a II. feladatlap kiosztására és megoldására.

Amennyiben az egyes feladatok megoldásához információkra, segédanyagokra, pl. adatokra, szemelvényekre, kitöltendő bizonylatokra van szükség, azt a feladatsornak mindig tartalmaznia kell.

A feladatlapok összegyűjtésére, illetve kiosztására fordított idő a vizsga időtartamába nem számítható be.

A feladatlap feladatai az alábbi témakörök számonkérésére irányulnak:

I. feladatlap

Bizonylatok kitöltésének, kezelésének, az üzleti levelezésnek, iratkezelésnek az ismeretét, képességét vizsgáló feladatok.

Az I. feladatlap feladatai az alábbi témakörök számonkérésére irányulnak:

3.3. Üzleti levelezés

5.1. Az üzleti tevékenység eredményessége, elemzése a gyakorlatban: bizonylatkitöltés

II. feladatlap

Az áruforgalom és üzleti tevékenység elemzésének, tervezésének ismeretét és képességét vizsgáló feladatok.

A II. feladatlap feladatai az alábbi témakörök számonkérésére irányulnak:

3.1. Az áruforgalom tervezése,

3.2. Az üzleti tevékenység eredményessége, elemzése,

5.1. Az üzleti tevékenység eredményessége, elemzése a gyakorlatban:

adózási számítási feladatok, az áruforgalmi tevékenység és a jövedelmezőség

elemzésére szolgáló statisztikai mutatószámok rendszerezése, értelmezése, értékelése.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

A feladatok két feladatlapon kerülnek összeállításra.

Az I. feladatlapon szöveges feladatokat és üzleti adminisztrációs feladatokat tartalmaz.

A szöveges feladatok összeállítása az alábbi témakörökből történik: az irodatechnikai eszközök használata, az iratkezelés, az üzleti levelezés technikája, tartalma, folyamata, bizonylatkitöltés. Az üzleti adminisztrációs feladatok összeállítása az alábbi témakörökből történik: az üzleti levelezés technikája, tartalma, folyamata, bizonylatkitöltés. A feladatok a bemutatott üzleti levelek tartalmi és formai értékelését, bizonylatok kitöltését, bemutatott bizonylatok tartalmi és formai értékelését kéri számon.

A II. feladatlapon szöveges feladatokat, számítási példákat, valamint táblázatkészítési feladatokat tartalmaz a II. feladatlaphoz meghatározott, számon kérendő témakörökből. A táblázatkészítési feladatok lehetnek önállóak, vagy kapcsolódhatnak a számítási feladatokhoz. A szöveges feladatok aránya a feladatlapon pontértékéből: 30 pont.

A számítási feladatok és a táblázatszerkesztés aránya a feladatlapon pontértékéből: 45 pont.

Az I. és II. feladatlapon szöveges feladatai jellemzően az alábbi típusok lehetnek:

- fogalommeghatározás,
- esettanulmány értelmezése a megadott szempontok szerint,
- szövegkiegészítés,
- párosítás,
- feleletválasztás,
- igaz-hamis állítások megjelölése.

Fogalommeghatározás: az alapfogalmak pontos definiálása.

Esettanulmány értelmezése a megadott szempontok szerint: a feladatlapon által meghatározott gyakorlatorientált esetismertetéshez kapcsolódóan kell válaszolni a kérdésekre. A válaszadási lehetőségek lehetnek nyitottak vagy zártak, illetve alapvető számolásigényesek is.

Szövegkiegészítés: a megadott vagy ismert tartalmakkal való mondat kiegészítés. A mondatok között nem feltétlenül van összefüggés.

Párosítás: szakmailag összetartozó fogalmakat kell párosítani, pl. fogalom és meghatározása, gazdasági mutató és kiszámítása, mutató és tartalma.

Feleletválasztás: legalább három megadott lehetőség közül kell megjelölni a helyeset.

Igaz-hamis állítások megjelölése: meg kell jelölni, hogy az adott állítás igaz, vagy hamis. A hamis és az igaz állítást is indokolni kell.

A II. feladatlapon számítási példái a II. feladatlaphoz tartozó témakörök statisztikai elemzéséhez és tervezéséhez alkalmazható alapvető mutatószámok ismeretét, alkalmazási képességét igénylik. A számítási példák irányulhatnak külön egy-egy témakörhöz tartozó adatok, információk statisztikai elemzésére, tervezésre, vagy több témakörhöz tartozó összefüggő adatok, információk egy számítási példán keresztül történő elemzésére, tervezésére. A feladatok megoldásához minden szükséges adatot – pl. adókulcsok, járulékok mértéke – a feladatban meg kell adni.

A táblázatkészítési feladatok a megadott adatok rendszerezésére irányulnak. A számonkérés történhet önálló feladatban, vagy a számítási feladatokhoz kapcsolódóan, azok részeként.

Az írásbeli feladatlapon értékelése

Az értékelés a központilag összeállított javítási-értékelési útmutató kötelező előírásai alapján történik.

Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat a javítási-értékelési útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontszám tovább nem bontható.

Szóbeli vizsga

A szóbeli vizsga a részletes követelményekben meghatározott mélységben a marketing ismeretek elméleti alapjainak és a marketing gyakorlati alkalmazásának, a vezetési ismereteknek, valamint az áruforgalom folyamatának a bemutatását igényli a vizsgázóktól.

Általános szabályok

A szóbeli vizsgarész a tételsorból húzott egy tétel „A” és „B” feladatának kifejtéséből áll.

A szóbeli tételek kifejtésébe, azok címének megfelelően a vizsgázónak be kell építenie gyakorlati tapasztalatait.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli tételsor minimum 20 maximum 25 tételből áll. A tételek minimum 10%-át évente cserélni kell.

A szóbeli vizsgán a vizsgázó a kihúzott tétel „A” és „B” feladataira válaszol.

– „A” feladat: a marketing elméleti és gyakorlati ismeretekre, vagy a vezetési ismeretekre vonatkozik;

– „B” feladat: az áruforgalom elméleti és gyakorlati ismereteire vonatkozik.

A két feladat között tartalmi átfedés nem lehet.

Az „A” feladatoknak 70-75%-a marketing elmélete és gyakorlata feladatot tartalmaz, 25-30%-a vezetési alapismeretek és a humánerőforrás-gazdálkodás alapjai témakörök követelményei alapján kerül összeállításra.

A számonkérés a tételek „A” és „B” feladatának keretében az alábbi témakörökből történik:

- „A” feladat témakörei:

A marketing alapjai

1.1. Marketing alapismeretek,

1.2. Marketingkommunikáció.

Marketing a gyakorlatban

2.1. Marketing alapismeretek gyakorlati alkalmazása,

2.2. A marketingkommunikáció eszközeinek gyakorlati alkalmazása.

Vezetési ismeretek

4.1. Vezetési alapismeretek és a humánerőforrás-gazdálkodás alapjai.

- „B” feladat témakörei:

Áruforgalom

6.1. Az általános áruismeret alkalmazása,

6.2. Áruforgalmi tevékenységek,

7.1. Áruforgalmi tevékenységek gyakorlata.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli vizsgán a fogalmak szabatos definiálását, a megszerzett ismeretek felhasználásával az összefüggések magyarázatát, alkalmazását is értékeli.

Az értékelési útmutató rögzíti az egyes feladatok kifejtésének elvárt tartalmi összetevőit és az ezekre adható, feladatonként 25 pont felosztásával kialakított maximális részpontszámokat, amely alapján a feleletet értékelni kell.

A szóbeli felelet értékelése az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	Pontszám		
	„A” feladat	„B” feladat	Összesen
Feladat megértése, a lényeg kiemelése	2 pont	2 pont	4 pont
Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	7 pont	7 pont	14 pont
Tények, jelenségek, folyamatok ismerete és alkalmazása, magyarázása, összefüggések értelmezése	10 pont	10 pont	20 pont
Megfelelően felépített, világos, szabatos előadásmód	3 pont	3 pont	6 pont
Szaknyelv alkalmazása	3 pont	3 pont	6 pont
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	25 pont	25 pont	50 pont

37. Az R. Melléklet VENDÉGLÁTÓIPAR ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete az I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK címet megelőzően a következő címekkel egészül ki:

„I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGA KÖVETELMÉNYEK KÖZÉPSZINTEN

A vendéglátóipar ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy részletes érettségi vizsgakövetelményei a XXVII. Vendéglátóipar ágazat alábbi szakképesítéseinek közös szakmai tartalmát veszik alapul:

- 54 811 01 Vendéglátásszervező-vendéglős.

A) KOMPETENCIÁK

1. Szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédképesség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. A szakmai fogalmak helyes használata	A szakmai fogalmak megfelelő helyen és módon történő alkalmazása.
1.2. Kommunikáció szakmai nyelven	A téma pontos, lényegre törő kifejtése.

1.3. A szakmai fogalmakkal az ismeretanyag bemutatása	Önálló előadásmód a szakmai kifejezések helyes alkalmazásával.
---	--

2. Rendszerező képesség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Elvonatkoztatás képessége	Tények és törvényszerűségek közötti összefüggések felismerése.
2.2. Lényegkiemelés	Lényeges és kevésbé lényeges szempontok megkülönböztetése.

3. Logikus gondolkodás

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Konvertáló képesség	A meglévő tudás alapján az új ismeretek megértése.
3.2. Logikai képesség	A meglévő információk közötti összefüggések felismerése.
3.3. Kombinatív képesség	A meglévő információk alapján a lehetőségek számbavétele.

4. Gyakorlatias feladatelemzés képessége

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1. Az ismeretek alkalmazása a gyakorlatban	Az elméleti ismeretek átültetése a gyakorlatba.
4.2. Gyakorlatias problémamegoldás	Az esetlegesen felmerült szakmai gyakorlati problémák megoldása az elméleti ismeretek alkalmazásával.

5. Elemi számolási készség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
5.1. Becslés	A becslés képességével való rendelkezés.
5.2. Egyszerű számolási feladatok elvégzése	A gazdálkodáshoz kapcsolódó egyszerű számolási feladatok végrehajtása.

B) TÉMAKÖRÖK

1. Vendéglátó gazdálkodás

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
------------------	----------------------------------

1.1. A gazdálkodás elemei	Ismerje a gazdálkodás alapjait, a gazdálkodás környezetét és környezeti tényezőit. Legyen képes bemutatni a gazdálkodás alapfogalmait, ezen belül a szükségletet és igényt, a szükségletek csoportosítását, jellemzőit, kielégítését, a gazdálkodás fogalmát és körforgását. Legyen tisztában a gazdálkodás piaci környezetével: a piac fogalmával, formáinak csoportosításával és azok jellemzésével, szereplőivel, tényezőivel (kereslet, kínálat, ár) és azok kapcsolatával (piaci egyensúly). Rendelkezzen a vállalkozás fogalmával, jellemzőivel, környezetével, gazdálkodásának céljával, szereplőivel, működésének feltételeivel kapcsolatos ismeretekkel.
1.2. A vendéglátás alapjai	Ismerje a magyar vendéglátás történetét. Legyen tisztában a vendéglátás fogalmával, jellemzőivel, feladataival, gazdasági és társadalmi jelentőségével, ágazati besorolásával. Legyen képes bemutatni a vendéglátás fő tevékenységeit, ezen belül a beszerzést, az áruátvétel fajtáit, a raktározás jellemzőit, a termelés jellemzőit és részfolyamatait, az értékesítés jellemzőit, folyamatát. Tudja jellemezni a szolgáltatásokat, bemutatni azok formáit. Ismerje a vendéglátás kiegészítő tevékenységeit.
1.3. A vendéglátó üzletkörök és üzlettípusok, azok tárgyi és személyi feltételei	Legyen képes bemutatni a vendéglátó üzletköröket. Tudja jellemezni a vendéglátó üzlettípusokat, az üzlet kialakításának sajátosságait, jellemző választékát (étel- és italkínálat, szolgáltatások), a választékközlés eszközeit és vendégkörét. Ismerje a vendéglátó üzletek tárgyi feltételeit, ezen belül a helyiségeit, jellemző berendezéseit, felszerelési tárgyait. Legyen tisztában a vendéglátás személyi feltételeivel, a munkakörökkel és az alkalmassági feltételekkel.
1.4. Adózási ismeretek	Ismerje az adó fogalmát, az adózás alapelveit, az adóztatás funkcióit. Legyen tisztában az adózással kapcsolatos alapfogalmakkal, az adók csoportosításával, ismerje a főbb adófajták jellemzőit (SZJA, ÁFA).

2. Szakmai számítások

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Alapvető ismeretek	Tudja alkalmazni az alapvető matematikai készségeket (törtek, egyenletrendezés, arányos osztás,

	feladatmegoldás, becslés). Legyen tisztában és tudja alkalmazni a mértékegység-átváltást, a kerekítés szabályait és a százalékszámítást.
2.2. Alapvető vendéglátó szakmai számítások	Tudja megoldani a tömegszámítással, a veszteségszámítással és az anyaghányad-számítással kapcsolatos feladatokat.
2.3. A statisztika alapjai és a viszonyszámok	Rendelkezzen az alapvető statisztikai ismeretekkel, ezen belül ismerje a statisztikai alapfogalmakat. Tudja elemezni és értékelni az időbeli változás mutatóit, kiszámolni a dinamikus viszonyszámokat (bázis- és láncviszonyszám), a megoszlási viszonyszámot, valamint a tervfeladat- és a tervteljesítési viszonyszámot.
2.4. Árképzés	Legyen tisztában az árkialakítás szempontjaival, az áfa szerepével az árképzésben (bruttó és nettó ár, áfa és áfa-kulcs). Ismerje a nettó és a bruttó ár fogalmát, valamint az áfa kiszámításának módját. Ismerje a termékek árkialakításának sajátosságait, a vendéglátás árainak felépítését, tudja kiszámolni az árképzéssel kapcsolatos mutatókat és felismerni a közöttük lévő összefüggéseket (haszonkulcs, anyagfelhasználási-szint, árrés-szint). Legyen tisztában az árengedmény-számítás módszerével, azt alkalmazni is tudja.
2.5. Bevételszámítás	Ismerje a bevétel fogalmát, fajtáit és csoportosítását, a bevétel nagyságát és összetételét befolyásoló tényezőket. Ismerje a bevétel szerkezetét és szerkezetének elemeit (anyagfelhasználás, árrés, nettó ár, bruttó ár).
2.6. Készletgazdálkodás	Legyen tisztában a készletgazdálkodás fogalmával, jellemzőivel. Ismerje az átlagkészlet fogalmát, fajtáit, kiszámításának módszereit. Legye képes kiszámítani az áruforgalmi mérlegsort, ismerje a készletgazdálkodási mutatókat (Fsn, Fsf). Ismerje a leltározás fogalmát.
2.7. Elszámoltatás	Ismerje a standolás: fogalmát, menetét, tudjon standívet elkészíteni, kiszámolni, az eredményeket értékelni.
2.8. Létszám- és bér-gazdálkodás	Ismerje a munkaerő-gazdálkodás és a termelékenység fogalmát, tudjon termelékenységet kiszámolni. Ismerje a bér-gazdálkodás fogalmát, a munkabért, az átlagbért, a bérköltséget, valamint legyen képes bérköltséget közteherrel kiszámolni.

2.9. Jövedelmezőség	Ismerje a költség fogalmát, fajtáit. Ismerje az eredmény fogalmát, legyen tisztában a jövedelmezőségi tábla lényegével.
---------------------	--

3. Marketing és kommunikáció a gyakorlatban

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. A piac elemzésének módszerei és az eredmények gyakorlati alkalmazásának lehetőségei a vendéglátásban	Ismerje a marketing fogalmát, kialakulását, fejlődési szakaszait. Legyen képes bemutatni a marketingtevékenység részfolyamatait: a piacszegmentálás és a piaci csoportok jellemzőit, a piackutatás módjait és azok jellemzőit, a marketing-mix elemeit és jellemzőit, a végrehajtást és az ellenőrzést. Ismerje a különböző üzlettípusokra vonatkozó piacszegmentálás sajátosságait. Ismerje a szekunder és primer (megkérdezéses vizsgálatok) adatgyűjtés lényegét. Ismerje a SWOT-analízist.
3.2. A marketing-mix meghatározása	Tudja bemutatni a termékfejlesztést a vendéglátásban. Legyen képes a marketing-szempon্তু ár meghatározására. Ismerje az elosztási csatornákat. Rendelkezzen a marketingkommunikáció eszközeivel kapcsolatos ismeretekkel. Ismerje a reklám fogalmát, feladatát, céljait, a reklámüzenetet, a reklámeszköz fogalmát, csoportjait, a reklámhordozó fogalmát, csoportjait, valamint a vendéglátásban alkalmazott üzleten belüli és üzleten kívüli reklámeszközöket és reklámhordozókat. Ismerje a személyes eladás, a közönségkapcsolatok, az eladásösztönzés fogalmát, eszközeit, valamint az egyéb piachbefolyásoló eszközöket.
3.3. A marketingkommunikáció a vendéglátásban	Ismerje a külső és a belső PR tényezőit és az arculati elemeket. Legyen tisztában az eladásösztönzés lehetőségeivel a vendéglátásban. Ismerje a személyes eladás módszereit és lehetőségeit a vendéglátásban.
3.4. Viselkedéskultúra a vendéglátásban	Ismerje és tudja alkalmazni a kommunikációs kapcsolatok formáit, a kapcsolatfelvételt (köszönés, bemutatkozás illetve bemutatás, megszólítás), a kapcsolattartást (beszélgetés, ismertetés) és a kapcsolat lezárását (elköszönés). Ismerje a vendégtípusokat, ismereteit tudja hasznosítani a gyakorlatban.

	Tudja alkalmazni a kommunikáció különböző formáit a vendég és a dolgozó között.
--	---

4. Élelmiszerismeret

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1. Állati eredetű élelmiszerek	Tudja jellemezni az állati eredetű zsiradékokat (vaj, sertézsír, baromfiszír, háj, tepertő, állati eredetű olajak), ismerje azok felhasználását. Tudja jellemezni a tejet, tejkészítményeket, tejtermékeket (tej, túró, joghurt, sajt, vaj, ízesített tejkészítmények, tejkonzervek, sűrített tej) ismerje azok felhasználását. Legyen tisztában a tej és tejkészítmények, tejtermékek tárolásával, eltarthatóságával, vendéglátóipari felhasználásával. Ismerje a tojás felépítését, összetételét, a tojássárgája és a fehérje technológiai alkalmazását, a tojás minősítését. Legyen tisztában a tojás tárolásával, eltarthatóságával, a vendéglátóipari felhasználás lehetőségeivel. Tudja jellemezni a húst és a húsipari termékeket, ismerje azok táplálkozástani jelentőségét, felhasználását. Ismerje a húsipari termékek eltarthatóságát, tárolását és vendéglátóipari felhasználását. Tudja jellemezni a hús feldolgozóipar termékeit, legyen képes azokat csoportosítani, minőségi követelményeit bemutatni. Legyen tisztában a baromfiipari termékekkel, vágott baromfikkal, táplálkozástani jelentőségükkel, felhasználási lehetőségeikkel. Ismerje a háziszárnyasok (tyúk, liba, kacsza, pulyka) feldolgozását. Tudja jellemezni a vadakat, ismerje azok felhasználási lehetőségeit a vendéglátásban. Ismerje a vadhúsok táplálkozástani jelentőségét, feldolgozását. Ismerje a vadak csoportosítási lehetőségeit Tudja jellemezni a halakat és a hidegvérűeket, ismerje azok felhasználási lehetőségeit.
4.2. Növényi eredetű élelmiszerek	Ismerje a növényi eredetű zsiradékokat és azok felhasználási lehetőségeit. Tudja meghatározni a zsírok, olajok fogalmát. Ismerje a növényi olajok, zsírok jellemzőit, alapanyagait. Ismerje az állati eredetű zsírok jellemzőit, a zsírok-olajok minőségértékelésének szempontjait, a termékcsoporthoz tartozó minőségmegőrzési szabályait. Tudja jellemezni a zöldségeket és gyümölcsöket, ismerje azok felhasználási lehetőségeit,

	árutulajdonságait, minőségmegőrzési lehetőségeit, forgalmazásuk szabályait. Tudja jellemezni a gabona-, malom-, sütő- és tésztaipari termékeket és felhasználási lehetőségeiket. Ismerje a gabonafajtákat és alkalmazásukat az emberi táplálkozásban. Tudja bemutatni a malomipari műveletek termékeit, a száraztésztákat, a kenyeret és a sütőipari fehértermékeket.
4.3. Édesítőszeres és édesipari termékek, koffeintartalmú élvezeti áruk	Tudja jellemezni a természetes- és a mesterséges édesítőszereseket, a kakaóport, a csokoládétermékeket és bevonó masszákat, valamint azok felhasználási lehetőségeit. Ismerje a kávéfajtákat, pörkölési módjait és a kávé felhasználását. Ismerje a teafajtákat, azok felhasználását.
4.4. Fűszerek, ízesítők, zamatosítók és állományjavítók	Ismerje a fűszereket, az ízesítőanyagokat, a sót, az ecetet, az adalékanyagokat és azok felhasználási lehetőségeit.
4.5. Italok	Ismerje a természetes vizek, ásványvizek, gyógyvizek fogalmát, szerepüket a táplálkozásban. Legyen tisztában a gyümölcs- és zöldséglevelek, szörpök élettani hatásával, alapanyagaikkal, a minőségi követelményeikkel. Tudja ismertetni a szénsavas üdítőitalok táplálkozási hatásait, minőségi követelményeiket, minőségmegőrzési időtartamukat. Tudja jellemezni az alkoholtartalmú italokat és azok felhasználását, ismerje az alkohol élettani hatását, a kulturált alkoholfogyasztás szabályait. Ismerje hazánk borvidégeit, a borok fogalmát, a borok minőségét meghatározó tényezőket, a borok típusait, jellemzését, tárolását. Legyen képes bemutatni a természetes és a szénsavas borokat. Tudja ismertetni a pezsgő minőségi jellemzőit, fajtáit, minőségi követelményeit, érzékszervi tulajdonságait, választékát. Ismerje a sört, a minőségét meghatározó tényezőket, a sörök fő típusait. Tudja jellemezni a szeszipari készítményeket, azok minőségi követelményeit. Ismerje a párlatok, likőrök fogalmát, csoportosítását. Tudja jellemezni a pálinkát és minőségi követelményeit.
4.6. Higiénia és fogyasztóvédelem	Ismerje és tudja alkalmazni a konyha és a kapcsolódó helyiségeinek higiéniai, tűzrendészeti, minőségbiztosítási, munkavédelmi, környezetvédelmi

	és vagyonvédelmi szabályait. Tudja bemutatni a legfontosabb fogyasztóvédelmi szabályokat.
--	--

5. Termelés elmélete

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
5.1. Üzemi ismeretek	Ismerje a termelés helyiségeit, helyiségkapcsolatait, gépeit, berendezéseit, eszközeit. Legyen tisztában a termelés technológiai folyamataival a beszerzéstől az értékesítésig. Ismerje a magyar konyha jellemzőit.
5.2. Alapkészítmények	Ismerje a konyhatechnológiai előkészítő- elkészítő és befejező műveletek formáit, jellemzőit. Ismerje a főzelékek, köretek fajtáit, jellemzőit, készítésük folyamatát, felhasználási lehetőségüket. Ismerje a saláták és öntetek fajtáit, jellemzőit, készítésük folyamatát. Ismerje a levesek, levesbetétek fajtáit, jellemzőit, készítésük folyamatát. Ismerje a mártások fajtáit, jellemzőit, készítésük folyamatát. Ismerje a meleg előételek fajtáit, jellemzőit, készítésük folyamatát. Ismerje a hideg előételek fajtáit, jellemzőit, készítésük folyamatát.

6. Értékesítés elmélete

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
6.1. Az értékesítés alapjai	Ismerje az értékesítés fajtáit, jellemzőit. Legyen képes a gépek, berendezések, eszközök és felszerelések használatával kapcsolatos szabályok alkalmazására. Ismerje az értékesítést előkészítő, végrehajtó és befejező műveletek formáit, jellemzőit. Legyen tisztában az értékesítés etikett és protokoll szabályaival. Tudja bemutatni a vendégtípusokat és alkalmazni a legcélszerűbb bánásmódokat a vendégekkel. Legyen képes a külföldi vendégek tájékoztatására és tudja alkalmazni a legcélszerűbb bánásmódokat a külföldi vendégekkel. Ismerje a hazai és nemzetközi étkezési szokásokat, valamint azok alkalmazási lehetőségeit.

6.2. Az értékesítés higiénája, üzleti árukezelés	Ismerje az áruk minőségi jellemzőinek meghatározási lehetőségeit, az üzleti étel-, sütemény- és fagyaltválaszték bemutatásának, tárlásának szabályait az eltarthatóság és a minőségmegóvás szempontjából. Ismerje a sütemények, hidegkonyhai és egyéb készítmények csomagolásának eszközeit, tudja alkalmazni a csomagolás szabályait. Legyen tisztában a hűtővitrinek, pultok rendezésének, feltöltésének szabályaival, azok gyakorlati alkalmazásával. Tudja ismertetni és betartani az értékesítés és kapcsolódó helyiségeinek higiéniai, tűzrendészeti, minőségbiztosítási, munkavédelmi, környezetvédelmi és vagyonvédelmi szabályait.
6.3. Ételek, italok értékesítése	Ismerje az alkoholos és az alkoholmentes italok fajtáit, jellemzőit, készítésüket és értékesítésük folyamatát. Ismerje a reggeli- és uzsonnaitalok fajtáit, jellemzőit, tudja alkalmazni készítésük szabályait. Ismerje és legyen képes alkalmazni a kávéfőzés, a reggeli italok készítésének, kiszolgálásának és felszolgálásának szabályait. Tudja ismertetni és alkalmazni az italtárolás szabályait, az italkészítés folyamatát. Ismerje az árcímkék, ártáblák, árlapok tartalmának elemeit, tudja alkalmazni a termékek ajánlásának szabályait.

II. A VIZSGA LEÍRÁSA KÖZÉPSZINTEN

A vizsga részei

Középszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
120 perc	15 perc
100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga

A vizsgázó biztosítja	Szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	NINCS

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
120 perc		15 perc
Feladatlap		Egy „A” és „B” feladatot tartalmazó tétel kifejtése
Rövid választ igénylő és teszt-jellegű feladatok	Számítási feladatok	
60 pont	40 pont	
100 pont		50 pont

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsga feladatai az alábbiakban felsoroltak összes témaköréből történő átfogó számadás alapján történik a meghatározott arányok szerint:

- vendéglátó gazdálkodás: 30%,
- marketing és kommunikáció a gyakorlatban: 30%,
- szakmai számítások: 40%.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Az írásbeli feladatok, tesztfeladatokból, rövid választ igénylő feladatokból és számítási feladatokból állnak.

A feladatlap rövid választ igénylő feladatai jellemzően az alábbi típusok lehetnek:

- ismertetés,
- felsorolás,
- fogalommeghatározás,
- összehasonlítás (mennyiségi, logikai).

Ismertetés: az ismeretek rendszerezésével a feladatban megjelölt téma 1-2 mondatban történő ismertetése.

Felsorolás: adott fogalomhoz, vagy folyamathoz tartozó elemek, részfolyamatok felsorolása.

Fogalommeghatározás: az alapfogalmak pontos definiálása.

Összehasonlítás: két-három fogalom azonosságainak, különbségeinek, előnyeinek, vagy hátrányainak ismertetése.

A feladatlap teszt feladatai jellemzően az alábbi típusok lehetnek:

- szövegkiegészítés,
- fogalomfelismerés,
- jellemzők alapján történő felismerés,
- párosítás,
- feleletválasztás,
- igaz-hamis állítások megjelölése.
- igaz-hamis állítások indoklással.
- példák felsorolása.
- többszörös választás.
- kizárásos feladat (kakukktójás).

Szövegkiegészítés: a mondatok kiegészítése a megadott, vagy a tanulmányok során megismert fogalmakkal. A mondatok között nincs feltétlenül összefüggés.

Fogalomfelismerés: a meghatározás alapján adott fogalom felismerése.

Jellemzők alapján történő felismerés: valamely fogalmat valamilyen jellemző vonása alapján történő felismerése.

Párosítás: a szakmailag összetartozó fogalmak párosítása, pl. fogalom és meghatározása, gazdasági mutató és kiszámítása, mutató és tartalma.

Feleletválasztás: legalább három megadott lehetőség közül a helyes megjelölése.

Igaz-hamis állítások megjelölése: annak megjelölése, hogy az adott állítás igaz, vagy hamis.

Igaz-hamis állítások indoklással: annak megjelölése, hogy az adott állítás igaz, vagy hamis. A hamis állítás esetében indoklást kell adnia.

Példák felsorolása: egy adott fogalommal kapcsolatban gyakorlati példák felsorolása. A kért példák száma változó lehet.

Többszörös választás: egy kérdéshez vagy befejezetlen állításhoz egy vagy több megfelelő válasz tartozik.

Relációanalízis: fogalmak, állítások közötti kapcsolat feltárását mérő feladattípus. Kijelentések helyességének eldöntése. A kijelentések olyan összetett mondatokból állnak, amelyeknek első része az állítás, második része pedig egy indoklás. Az állítások és az indoklások lehetnek igazak vagy hamisak.

Kizárásos feladat: a kapcsolatelemzés egyik formája. A felsorolt fogalmak, meghatározások, megállapítások között egy nem odartartozó is szerepel. A kiválasztás mellett indoklás is elvárható.

A szakmai számítások témakörhöz számítási példák tartoznak, amelyek a mutatószámok ismeretét, alkalmazási képességét igénylik. A számítási példák általában egy-egy témakörhöz tartozó adatok, információk statisztikai elemzésére irányulnak, de lehetségesek rövid komplex feladatok is.

A számítási feladatokhoz elméleti kérdések is tartozhatnak. Az adózási számítási feladatok megoldásához a feladatban meg kell adni az alkalmazandó adókulcsokat.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelés a központilag összeállított javítási-értékelési útmutató kötelező előírásai alapján történik. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat a javítási-értékelési útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontszám tovább nem bontható.

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A szóbeli vizsgarész a tételsorból húzott egy tétel kifejtéséből áll. A szóbeli tételek kifejtésébe azok címének megfelelően a vizsgázónak be kell építenie gyakorlati példákat is.

A szóbeli vizsgán a fogalmak szabatos definiálását, a megszerzett ismeretek felhasználásával az összefüggések magyarázatát, alkalmazását értékelik.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli vizsgán a vizsgázó a kihúzott tétel „A” és „B” feladataira válaszol.

A szóbeli tételsor 20-25 tételből áll, évente cserélni kell a tételek 20-25 %-át.

Témakörök:

- „A” feladat: élelmiszerismeret,
- „B” feladat: termelés elmélete és értékesítés elmélete.

A „B” feladat esetében lehetőség nyílik komplex feladat megfogalmazására is, azaz mindkét témakört tartalmazhatja (pl. ismertesse a hideg előételek fajtáit, készítésük folyamatát, a kiszolgálás szabályait).

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelési útmutató rögzíti az egyes feladatok kifejtésének elvárt tartalmi összetevőit és az ezekre adható, feladatonként 25 pont felosztásával kialakított maximális részpontszámokat, amely alapján a feleletet értékelni kell.

A szóbeli felelet értékelése az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	Pontszám		
	„A” feladat	„B” feladat	Összesen
Feladat megértése, a lényeg kiemelése.	5 pont	5 pont	10 pont
Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása.	5 pont	5 pont	10 pont
Tények, jelenségek, folyamatok ismerete és alkalmazása, az összefüggések értelmezése.	5 pont	5 pont	10 pont
Megfelelően felépített, világos, szabatos előadásmód.	5 pont	5 pont	10 pont
Szaknyelv alkalmazása.	5 pont	5 pont	10 pont
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	25 pont	25 pont	50 pont”

38. Az R. Melléklet TURISZTIKA ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete az I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK címet megelőzően a következő címekkel egészül ki:

**„I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK
KÖZÉPSZINTEN**

A turisztika ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy részletes érettségi vizsgakövetelményei a XXVIII. Turisztika ágazat alábbi szakképesítéseinek közös szakmai tartalmát veszik alapul:

- 54 812 01 Idegenvezető,
- 54 812 02 Lovastúra-vezető,
- 54 812 03 Turisztikai szervező, értékesítő.

A) KOMPETENCIÁK

1. Szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédképesség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. A szakmai fogalmak helyes használata	A szakmai fogalmak megfelelő helyen és módon történő alkalmazása. A fogalmak jelentésváltozatainak megkülönböztetése.
1.2. A szakmai fogalmakkal az ismeretanyag bemutatása, értelmezése	Önálló előadásmód a szakmai kifejezések helyes alkalmazásával.

2. Rendszerező képesség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Lényegkiemelés	Lényeges és kevésbé lényeges szempontok megkülönböztetése. Információk szétválogatása szakmai szempontok alapján.

3. Logikus gondolkodás

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Logikai képesség	A meglévő információk közötti összefüggések felismerése.

4. Gyakorlatias feladatelemzés képessége

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1. Ismereteit alkalmazza a gyakorlatban	A különböző elméleti ismereteit átülteti a gyakorlatba.

5. Kommunikációs rugalmasság

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
5.1. Az adott szakmai szituációhoz alkalmazkodó verbális kommunikáció	Képes felismerni a tárgyalási helyzetek változását. Betartja az etikai és viselkedési normákat.

5.2. Az adott szakmai szituációhoz alkalmazkodó nem verbális kommunikáció	A nonverbális kommunikáció eszközeinek kontrollálása és alkalmazása.
---	--

B) TÉMAKÖRÖK

Turisztikai erőforrások bemutatása

1. Turizmus alapjai

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. A turizmus elmélete	Ismerje a turizmus kialakulásának történetét, a turisztikai alapfogalmakat. Igazodjon el a turizmus intézmény és szervezeti rendszerében, és tudja értelmezni a szereplők kapcsolatrendszerét. Ismerje a turisztikai piac kategóriáit (kereslet, kínálat, árak) és legyen képes bemutatni ezek jellemzőit. Tudja megkülönböztetni és jellemezni a turizmus formáit, ágait. Tudja értelmezni a turisztikai adottság és fogadóképesség fogalmát, és be tudja mutatni a hazai turizmus természeti és ember alkotta kínálatát. Legyen képes tájékoztatást adni a hazai közlekedési lehetőségekről. Legyen képes jellemezni a turisztikai keresletet, különböztesse meg az eltérő motivációkkal utazók sajátosságait, utazási szokásait. Tudja értelmezni a turizmus gazdasági és társadalmi jelentőségét. Legyen képes értelmezni a turisztikai statisztikai mutatókat, adatokat.
1.2. Földrajzi ismeretek	Legyen tisztában a hazai turisztikai régiók jellemzőivel, turisztikai vonzerőivel. Ismerje és legyen képes bemutatni a világörökségi listán szereplő helyszíneket. Legyen tájékozott a jelentős európai fogadó országok fontosabb turisztikai vonzerejéről.

2. Kultúr- és vallástörténet

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Kultúr- és vallástörténeti értékek Magyarországon	Ismerje Magyarország kulturális hagyományait, és jelentősebb kultúrtörténeti értékeit. Legyen képes tájékoztatást adni a hagyományörző (lovas) és egyéb kulturális (pl. folklór, gasztronómiai, zenei.)

	rendezvények, fesztiválok tartalmáról. Legyen képes tájékoztatást adni a jelentősebb, Magyarországon jelen lévő vallási felekezetekről (pl. zarándokhelyek, utak, étkezés és bőjt, étel- és italfogyasztási előírások, ünnepek).
--	--

3. Vendéglátás és szálláshely ismeretek

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Magyar és nemzetközi gasztronómia	Legyen képes bemutatni a hungarikumokat. Ismerje a tradicionális és aktuális étkezési szokásokat, a jellegzetes hazai ételeket és italokat. Ismerje a vendéglátó üzletprofilokat, a terítési és felszolgálati szabályokat. Ismerje a menü- és italsorok összeállításának szempontjait. Legyen tájékozott a hazai jelentősebb gasztronómiai rendezvények, fesztiválok kínálatáról.
3.2. Magyarország és Európa borvidékei és jellegzetes borai	Ismerje Magyarország borvidékeit és a hazai borok jellemzőit. Legyen tájékozott a borturisztikai termékek között (pl. borutak, bortúrák, bor fesztiválok, borkóstolók).
3.3. Szálláshely ismeret	Ismerje a különböző szálláshelyek fajtáit, jellemzőit, munkaköreit. Ismerje a szálláshelyek minőség szerinti megkülönböztetésének elveit. Legyen tisztában az alap- és kiegészítő szolgáltatásokkal, valamint a programcsomagokkal (package). Legyen tisztában a szálláshelyek és utazási irodák (közvetítők) közötti kapcsolat lehetőségeivel. Ismerje a szállásfoglalási rendszereket, lehetőségeket.

Turisztikai marketing és kommunikáció

4. Üzleti kommunikáció a gyakorlatban

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1. Társalgási protokoll	Legyen képes a protokoll szabályai szerint kommunikálni. Legyen tisztában az üzleti tárgyalásokon való megjelenés követelményeivel. Legyen képes infokommunikációs eszközöket használni.
4.2. Az interperszonális kommunikáció fajtái	Ismerje a kommunikációs szabályokat és legyen képes a kapcsolattartás különböző formáira a partnerekkel.

5. Marketing alapjai

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
5.1. Marketing	Tudja ismertetni a marketing fogalmát, szerepét és alkalmazási

alapismeretek	területeit. Tudja értelmezni a marketing-mix elemeit. Értse a piacszegmentálás lényegét és ismérveit. Ismerje a piackutatás folyamatát, módszereit.
5.2. Turisztikai marketing	Ismerje az idegenforgalmi marketing sajátosságait és a kommunikációs-mix eszközrendszerét. Ismerje a turisztikai reklám fogalmát, szerepét és fajtáit. Legyen tisztában a PR, az eladás ösztönzés és a direkt marketing fogalmával, jellemzőivel. Legyen képes értelmezni az ország-imázs jellemzőit. Ismerje a nemzeti marketing szervezet tevékenységét. Ismerje a desztinációs marketing jelentőségét és eszközeit.

Ügyviteli folyamatok alkalmazása

6. Ügyviteli ismeretek

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
6.1. Fizetési tranzakciók hazai és nemzetközi valutával	Ismerje a valuta és deviza fogalmát, jellemzőit. Ismerje a banki és készpénzes tranzakciók jellemzőit, bizonylatait. Tudja felsorolni a fizetési módokat és eszközöket. Legyen képes a tranzakciókhoz kapcsolódó bizonylatokat kitölteni.
6.2. Ügyviteli bizonylatok, folyamatok, ügyviteli rend	Ismerje a turisztikai szektor ügyviteli folyamatait és a biztonságos adat- és iratkezelés jellemzőit. Ismerje a különféle ügyviteli bizonylatok fajtáit, felhasználási területét. Legyen tisztában a szigorú számadású bizonylatokkal kapcsolatos feladatokkal.

7. Informatika a turizmusban

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
7.1. Informatika alapjai	Ismerje a turisztikai ügyviteli munkafolyamatokhoz használt informatikai eszközöket és programokat. Ismerje a szövegszerkesztés, a táblázatkezelés és az internet használat alapjait.

8. Levelezési ismeretek

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
-----------	---------------------------

8.1. Hivatalos levelezés és szerződéskötés	Legyen tisztában a hivatalos levelek fajtaival, ezek formai és tartalmi követelményeivel. Legyen képes hagyományos és digitális formában hivatalos levelek (ajánlat kérés, árajánlat adása, tájékoztatás, információkérés, stb.) megírására.
8.2. Adatszolgáltatás, statisztikai adatelemzés	Legyen képes információgyűjtésre különféle adatállományokból. Legyen képes egyszerű statisztikai kimutatások értelmezésére és készítésére.

II. A VIZSGA LEÍRÁSA KÖZÉPSZINTEN

A vizsga részei

Középszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
120 perc	15 perc
100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép	NINCS
A vizgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	szóbeli tételek mellékletei és térképvázlatok a tételbe építve

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
120 perc	15 perc
Feladatlap	Egy tétel kifejtése
A turisztikai, a vendéglátás, a szálláshelyi, a turizmus marketing és az ügyviteli ismereteket, valamint ezek alkalmazási képességét vizsgáló feladatlap.	
100 pont	50 pont

Írásbeli vizsga

A központilag összeállított írásbeli vizsga ellenőrizhető képet ad a vizsgázó tudásáról az ismeretek, a képességek és az alkalmazás tekintetében egyaránt.

A feladatlap összeállítása az alábbiakban felsorolt témakörökből történik a táblázatban meghatározott arányok szerint:

A turizmus alapjai	15-20%
Kultúr- és vallástörténeti értékek Magyarországon	10-15%
Vendéglátás és szálláshelyi ismeretek	15-20%
Üzleti kommunikáció a gyakorlatban	5-7%
Marketing alapjai	15-20%
Ügyviteli ismeretek	10-15%
Levelezési gyakorlat	15-20%

Általános szabályok

A feladatlapnak mindig tartalmaznia kell a feladatok kidolgozásához szükséges szöveges illetve képes információkat.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Az írásbeli feladatok szöveges feladatokból, tesztfeladatokból és számítási feladatokból állnak.

A szöveges feladatok jellemzően az alábbi típusok lehetnek: ismertetés, felsorolás, rövid ismertetés, fogalommeghatározás, levélírás, nyomtatvány kitöltés, szituáció értelmezés.

A tesztfeladatok jellemzően az alábbi típusok lehetnek: csoportosítás, hibajavítás, hibakeresés, igaz/hamis állítások eldöntése, igaz/hamis állítások eldöntése indoklással, kiegészítés, relációanalízis, sorrend meghatározás, feleletválasztás, kiválasztás indoklással, párosítás.

A számítási feladatok a témakörök számpéldáin alapulnak, táblázat- és grafikonszerkesztéssel kiegészülhetnek.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelés a központilag összeállított javítási-értékelési útmutató kötelező előírásai alapján történik. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat a javítási-értékelési útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontszám tovább nem bontható.

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A vizsgázó az érettségi vizsgán kihúzott tétel alapján ad számot a képzés során megszerzett elméleti és gyakorlati tudásáról. A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie, de a kérdező tanár közbekérdezhet, ha a vizsgázó teljesen helytelen úton jár vagy nyilvánvalóan elakadt.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli tételsor legalább 25 tételből áll. A szóbeli tételek címét és részleteit az előírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján kell meghatározni, évente cserélni kell a tételek 10 százalékát. A tétel címén túl a kifejtés tartalmára vonatkozó konkrét információk (vázlatpontok) is megadhatók. A szóbeli vizsga a részletes követelményekben meghatározott mélységben az alábbi témakörök bemutatását igényli a vizsgázóktól:

- A turizmus alapjai:
 - a turizmus elmélete,

- földrajzi ismeretek.
- Kultúr- és vallástörténeti értékek Magyarországon.
- Vendéglátás és szálláshelyi ismeretek:
 - magyar és nemzetközi gasztronómia,
 - Magyarország és Európa borvidékei és jellegzetes borai,
 - szálláshely ismeret.
- Marketing alapjai:
 - marketing alapismeretek,
 - turisztikai marketing.
- Ügyviteli ismeretek:
 - fizetési tranzakciók hazai és nemzetközi valutával,
 - ügyviteli bizonylatok, folyamatok, ügyviteli rend.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli vizsgán a fogalmak szabatos definiálását, a megszerzett ismeretek felhasználásával az összefüggések magyarázatát, alkalmazását is értékelik.

Az értékelési útmutató rögzíti az egyes feladatok kifejtésének elvárt tartalmi összetevőit és az ezekre adható 50 pont felosztásával kialakított maximális részpontoszámokat, amely alapján a feleletet értékelni kell.

A szóbeli felelet értékelése az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	Pontszám
Alapfogalmak ismerete, definiálása és helyes használata.	12 pont
A szakmai ismeretek teljessége, tartalma.	15 pont
Szabatos előadásmód, megfelelően felépített, világos felelet.	6 pont
Szakmai nyelv alkalmazása.	5 pont
A téma gyakorlati megközelítése.	12 pont
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	50 pont

39. Az R. Melléklet OPTIKA ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete az I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK címet megelőzően a következő címekkel egészül ki:

„I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK KÖZÉPSZINTEN

Az optika ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy részletes érettségi vizsgakövetelményei a XXIX. Optika ágazat alábbi szakképesítéseinek közös szakmai tartalmát veszik alapul:

- 54 725 01 Látszerész és fotóciikk-kereskedő,
- 54 810 01 Fotográfus és fotótermék-kereskedő.

A) KOMPETENCIÁK

1. Szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédképesség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. A szakmai fogalmak helyes használata	A szakmai fogalmak megfelelő helyen és módon történő alkalmazása. A fogalmak jelentésváltozatainak megkülönböztetése.
1.2. Kommunikáció szakmai nyelven	A kérdező tanár által feltett kérdések megértése, pontos, lényegre törő válaszadás.

2. Ismeretek helyén való alkalmazása

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Lényegkiemelés	Lényeges és kevésbé lényeges szempontok megkülönböztetése. Információk szétválogatása szakmai szempontok alapján.
2.2. Elvonatkoztatás képessége	Tények és törvényszerűségek közötti összefüggések felismerése, alkalmazása.

3. Precizitás

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3. Eszközök, kiegészítők használata	A fotográfiai eszközök, kiegészítők pontos beállításának, használatának képessége.

B) TÉMAKÖRÖK

1. Fotográfiai ismeretek

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Fényképezőgépek működése	Ismerje az analóg fényképezőgépek működését, kezelését, történetét. Ismerje a digitális fényképezőgépek működését, kezelését. Tudja a fényképezőgépeket csoportosítani különböző szempontok szerint.
1.2. Kiegészítők, tartozékok	Ismerje az analóg gépekhez használt filmek jellemzőit. Ismerje az analóg gépekhez használt

	objektívek és kiegészítőik főbb jellemzőit. Ismerje a digitális gépek működését, kezelését. Ismerje a digitális gépekhez használt objektívek és kiegészítőik főbb jellemzőit. Ismerje a mesterséges fényforrások, vakuk főbb csoportjait és jellemzőit. Tudja a műtermi eszközök használatának módját. Ismerje a számítógépek és perifériák használatának módjait.
1.3. Felvételkészítési ismeretek	Ismerje a komponálás alapeseteit, a mélységélességet, a bemozdulást. Ismerje a fénymérési módokat. Tudja a tónusterjedelem, a dinamikai tartomány fogalmát értelmezni. Ismerje a fotográfia nyelvét és legyen képes önálló értelmezésre.

2. Fotográfiai ismeretek gyakorlata

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Fényképezőgépek használata	Ismerje az analóg gépek működését, kezelését. Ismerje a digitális gépek működését, kezelését. Ismerje a különböző formátumú fényképezőgépek használatát.
2.2. Kiegészítők, tartozékok használata	Ismerje a fotográfiai filmek használatát. Ismerje az analóg gépek objektívjeit. Ismerje a digitális gépek működését, kezelését, a memóriakártyák használatát. Ismerje a digitális gépek objektívjeinek használatát. Tudja a mesterséges fényforrásokat, a vakukat használni.
2.3. Felvételkészítés	Tudjon portré- és csoportképet készíteni műteremben. Tudjon tárgyfotót készíteni műteremben. Tudjon dokumentarista felvételeket

	készíteni. Ismerje a fénymérés módozatainak gyakorlatát. Tudjon technikai problémákat megoldani a fényképezés folyamatában. Ismerje a fotográfia nyelvét és legyen képes önálló értelmezésre.
2.4. Képfeldolgozás	Ismerje a hagyományos filmlaborálást. Ismerje a digitális felvételek kidolgozására szolgáló eszközök használatát. Ismerje a számítógépek és perifériák használatát. Ismerje a képfeldolgozó programok használatát.

3. Művészettörténeti alapismeretek

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Művészettörténeti alapismeretek	Ismerjen jelentős alkotókat, kiemelkedő alkotásokat. Ismerje az időszaki kiállításokat, a kortárs alkotókat. Tudja alkalmazni a komponálás szabályait. Ismerje a színek törvényszerűségeit és kifejezőerejüket. Tudja a fény-árnyék viszonyokat megjeleníteni, ismerje a kontraszthatásokat, a tónusképzés lehetőségeit. Ismerje a látvány egyszerű rögzítését meghaladó ábrázolási formákat, az átlényegítést, az absztrakciót.
3.2. Szaktörténet	Ismerje a szakmatörténeti alapokat. Ismerjen jelentős alkotókat, kiemelkedő alkotásokat. Ismerjen időszaki kiállításokat, kortárs alkotókat. Tudja a fény-árnyék viszonyokat megjeleníteni, ismerje a kontraszthatásokat, a tónusképzés lehetőségeit. Ismerje az ábrázolás különböző technikáit.

4. Szakrajz gyakorlat

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1. Kiállítás, installáció, prezentáció-készítés gyakorlat	Ismerje a kiállítás, installáció, prezentáció készítésének módját.

II. A VIZSGA LEÍRÁSA KÖZÉPSZINTEN

A vizsga részei

Középszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
120 perc	15 perc
100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	portfólió (nyomtatva vagy előhívva)
A vizgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	portfólió (digitális adathordozón) számítógép, projektor

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
120 perc		15 perc
Feladatlap		Portfólió bemutatás
Fotótechnika	Fotótörténet	
60 pont	40 pont	
100 pont		50 pont

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsga a vizsgázó fotótechnikai és a fotótörténeti elméleti ismereteit objektíven méri.

Az írásbeli vizsga során a feladatlapok által számonkérésre kerülő témakörök és azok súlyozása:

- fotográfiai ismeretek (60%),
- szaktörténet (40%).

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Az írásbeli feladatlap két részre tagolódik ezek: fotótechnika, fotótörténet.

A feladatlap a Fotográfiai ismeretek, Fotográfiai ismeretek gyakorlata, Művészettörténeti alapismeretek témaköreire épül, a feladatlap legalább 90%-ban az alábbi ismereteket kéri számon:

- fényképezőgépek működése,
- kiegészítők, tartozékok,
- felvételkészítési ismeretek,
- képfeldolgozás,
- szaktörténet.

A feladatlap fotótechnikai tudást számon kérő része feleletalkotó (kiegészítés, rövid választ igénylő, hosszú választ igénylő) feladatokat tartalmaz az alábbi témákból:

- a fénnnyel kapcsolatos fogalmak,
- színhőmérséklet fogalma és fotográfiai jelentősége,
- színhőmérséklet beállítása a fényképezőgépen,
- leképezés optikai eszközei, törvényei,
- az objektívek főbb paraméterei és jellemzői,
- a speciális objektívek és a felhasználási területeik,
- a fényszínek és a pigmentzínek keverésének szabályai,
- az automatikák szerepe a fényképezőgépekben,
- a fotográfia szempontjából fontosabb fényforrások színösszetétele,
- az expozíciós értékek beállításának lehetőségei,
- a zár- és a rekeszértékek változtatásának hatása,
- a megvilágítás-mérés módszerei,
- a beépített és a kézi fénymérők használata,
- a digitalizálás folyamata,
- számítógépes képfeldolgozás,
- a képfájl módosításának lehetőségei és eszközei,
- a digitális fényképezőgépek felépítése, működése,
- a digitális kép minőségét befolyásoló tényezők.

A feladatlap fotótörténet témaköreit számon kérő része feleletalkotó (kiegészítés, rövid választ igénylő, hosszú választ igénylő) feladatokat tartalmaz az alábbi témakörökből:

- a fotográfia születése,

- fotográfiai műfajok a 19. században és a 20. század első felében,
- fotótechnikai változások a 19. században és a 20. század első felében,
- neves alkotók a 19. században, valamint a 20. század első felében.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelés a központilag összeállított javítási-értékelési útmutató kötelező előírásai alapján történik. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat a javítási-értékelési útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontszám tovább nem bontható.

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A szóbeli vizsgán a vizsgázó szakmai tudását egyértelműen bizonyító fotográfiákból álló képanyagot, ún. portfóliót mutat be, amelynek alapján a szakmai képességei, jártassága megítélhető, objektíven értékelhető.

A szóbeli vizsga során a prezentáció által számonkérésre kerülő témakörök:

- fotográfiai ismeretek gyakorlata,
- prezentációkészítés gyakorlata.
- A portfólió az előzetes teljesítményt bemutató, a vizsgát megelőző három hónapban, megadott témára készített fotográfiákból álló válogatás. A portfólió szakmai bemutatására a szóbeli vizsgákkal egy időben kerül sor.
- A szóbeli vizsgán a vizsgázó a kivetített portfóliót, vagy nyomtatott, változatát mutatja be. Értelmezi a munkáit és ismerteti a munkáját irányító gondolati, technikai hátteret, a készítés körülményeit. A kérdező tanár a vizsgázó által elkészített szakmai anyag együttesét, a megoldások színvonalát és a bemutató alkalmával mérhető alkotói gondolkodásmód meglétét, fejlettségét, a szakmai fogalmak pontos használatát együttesen értékeli.
- A tanulói jogviszonyban lévő és érettségi bizonyítvánnyal nem rendelkező vizsgázó segítő tanár irányításával, de önállóan dolgozza ki a vizsgaleírásban megadott portfólió témák közül választott témát, segítője automatikusan szaktanára, illetve az intézményben dolgozó szakos pedagógus. Az a vizsgázó, aki érettségi bizonyítvánnyal rendelkezik, vagy nincs tanulói jogviszonyban, önállóan dolgozza ki a vizsgaleírásban megadott portfólió témák közül választott témát.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A portfólió 8-12 db fotográfiából álló válogatás.

A fotográfiák témáját (egy témát) a vizsgázó a vizsgaidőszak kezdete előtt három hónappal a következő átfogó témák közül választja ki:

- emberábrázolás,
- tárgyfoto,
- reklámfoto,
- divatfoto,
- riportfoto,
- dokumentarista fotográfia,

- táj- és városfotó,
- képzőművészeti fotóhasználat.

A segítő szaktanár feladata, hogy az önálló témaválasztás után irányítsa a vizsgázót a vizsgafeladat elkészítésében,

A vizsgázónak az elkészült munka digitális változatát legkésőbb az írásbeli vizsgaidőszak kezdetéig kell elkészítenie, (csak olvasható) digitális adathordozón le kell adnia. A portfólió leadásának helye a tanulói jogviszonyban lévő és érettségi bizonyítvánnyal nem rendelkező vizsgázó esetében a képzőintézmény, annak a vizsgázónak, aki érettségi bizonyítvánnyal rendelkezik, vagy nincs tanulói jogviszonyban, a vizsgát szervező intézmény. A leadott anyagot a szóbeli gyakorlati jellegű vizsga bemutató anyagaként kell kezelni.

A digitális mappa a következőket tartalmazza:

- 8-12 db fotográfiát jpg vagy png formátumban, a hosszabbik oldalukon legalább 3500 pixel méretben,
- a 8-12 db fotográfiát sorba rendezve, a téma címével ellátva 1 db pdf fájlként

A képeket legalább 18x13 cm méretben ki kell nyomtatni vagy előhívni. A portfólió nyomtatott változatának teljes egészében meg kell egyeznie a digitális anyaggal.

A vizsgázó az elkészült munkákat a segítő szaktanárnak bemutatja, ezzel egy időben a digitális adathordozót átadja.

A segítő szaktanár a munkák megtekintése és ellenőrzése után vizsgázónként a központi sablon alapján elkészíti az igazolólapot, amely a következő adatokat tartalmazza:

- képzőintézmény neve,
- a vizsgázó neve,
- a portfólió megléte,
- képek kicsinyítve,
- a segítő szaktanár neve,
- a segítő szaktanár aláírása,
- a portfólió leadásának és az igazolólap kitöltésének dátuma.

A vizsgázó munkáit a megbízott segítő szaktanár által kitöltött igazolólap hitelesíti. Az igazolólapot a segítő szaktanár aláírása, valamint a képzőintézmény pecsétje és képviselőjének aláírása hitelesíti. Annak a vizsgázónak a portfóliójához, aki érettségi bizonyítvánnyal rendelkezik, vagy nincs tanulói jogviszonyban, nem tartozik igazolólap.

A segítő szaktanár a vizsgázóktól átvett digitális adathordozókat, valamint a kitöltött igazolólapokat a képző intézménynek átadja. A képzőintézmény az anyagokat vizsgacsoportonként rendezi és a hitelesített igazolólapokkal együtt továbbítja a vizsgát szervező intézménynek.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli felelet értékelése az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	Pontszám
Portfólió	50 pont
<i>Formai szempontok:</i>	4 pont

a fotósorozat megfelelő tagolása	
a témának megfelelő technikai megoldások: formátum, fényképezőgép választás	4 pont
a témának megfelelő technikai megoldások: objektívhasználat	4 pont
a témának megfelelő technikai megoldások: világítás megválasztása	4 pont
a felvételkészítés minősége	4 pont
a képfeldolgozás minősége	4 pont
<i>Tartalmi szempontok:</i> cím és a téma összhangja	4 pont
a téma kifejtése, a gondolatmenet íve a fotósorozatban	4 pont
a fotósorozat képeinek egységessége	4 pont
önálló gondolatok, egyedi látásmód, kreativitás a fotósorozatban	4 pont
<i>A prezentáció értékelésének tartalmi szempontjai:</i> a fotográfiák készítése során szerzett tapasztalatok megfogalmazása.	3 pont
világosság, nyelvhelyesség, szaknyelv alkalmazása	3 pont
<i>A prezentáció értékelésének formai szempontjai:</i> egységesség, vizuális megjelenés, a kivitelezés minősége, szoftverhasználat	4 pont
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	50 pont

40. Az R. Melléklet SZÉPÉSZET ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete az I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK címet megelőzően a következő címekkel egészül ki:

„I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK KÖZÉPSZINTEN

A szépművészet ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy részletes érettségi vizsgakövetelményei a XXX. Szépművészet ágazat alábbi szakképesítéseinek közös szakmai tartalmát veszik alapul:

- 52 815 01 Gyakorló fodrász,
- 52 815 02 Gyakorló kozmetikus.

A) KOMPETENCIÁK

1. Ismeretek alkalmazása

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. A szakmai fogalmak helyes használata	A szakmai fogalmak megfelelő alkalmazása. A fogalmak precíz megfogalmazása, használata.

1.2. A szakmai fogalmakkal az ismeretanyag bemutatása, értelmezése	A téma tartalmának logikus felépítése, a szakmai kifejezések helyes alkalmazásával.
--	---

2. Szakmai nyelvezetű beszédkészség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Kommunikáció szakmai nyelven	A téma pontos, lényegre törő kifejtése.
2.2. Szakmai anyag bemutatása, értelmezése	Önálló előadásmód a szakmai kifejezések helyes alkalmazásával.

3. Logikus gondolkodás

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Logikai képesség	A meglévő információk közötti összefüggések felismerése.
3.2. Kombinatív képesség	A meglévő információk alapján a lehetőségek számbavétele.
3.3. Induktív gondolkodás képessége	Az egyedi esetektől az általánosra következtetés folyamata, szabályok felismerése, modellek alkalmazása.
3.4. Deduktív gondolkodás képessége	Az általánosból az egyedi ítéletekhez való eljutás lehetősége.

B) TÉMAKÖRÖK

1. Kézápoló szakmai ismeretek

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Kézápoló szakmai ismeretek	
1.1.1. Előkészítés, vendégfogadás, diagnosztizálás	Legyen képes a vendéget fogadni, megfelelő módon, szakszerűen tájékoztatni, vendégnyilvántartást vezetni, vendégkártyát készíteni. Ismerje a munka-, balesetvédelmi szabályokat és a védőfelszereléseket. Ismerje a kézápoláshoz szükséges eszközöket, az előkészítés (letisztítás, fertőtlenítés) anyagait. Legyen képes felismerni az objektív tüneteket, a kézápolást kizáró és befolyásoló tényezőket.
1.1.2. Kézápolás	Ismerje: - a kéz csontjait, ízületeit, izmait, - a köröm felépítését, élettanát, gyakori

	megbetegedéseit (körmögombásodás, körömsánc-gyulladás), - a bőr felépítését, élettanát, elemi elváltozásait, - az elszarusodás folyamatát és zavarait. Ismerje a kézápoláshoz használt kézi szerszámokat és gépeket a paraffinos kézápolás és a kéz masszírozásának vonatkozásában. Ismerje és tudja összehasonlítani a különböző köröm- és bőrdíszítési módokat (lakkozás, henna, csillámtetoválás).
--	---

2. Munka- és környezetvédelem

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Munka- és környezetvédelem	
2.1.1. Munkavédelem	Ismerje – az általános balesetvédelmi szabályokat, – a munkavédelem fogalmát, célját, feladatát, területeit és a munkavédelemről szóló törvény hatályát, – a biztonságos munkavégzés személyi és tárgyi feltételeit, a munkaképes állapot jellemzőit, a munkaképes állapotot veszélyeztető tényezőket, – a baleset és a munkabaleset fogalmát, – a foglalkozási megbetegedések és munkahelyi ártalmak fogalmát a szépészetre jellemző példákkal, kiváltó okaikat, – a munkavédelemmel kapcsolatos dokumentáció szabályait, – a fizikai, kémiai, biológiai, fiziológiai veszélyforrásokat, – a biztonsági szín- és alakjeleket, táblákat, piktogramokat, – az elektromos berendezések biztonságos használatának szabályait, – a védőfelszerelések és munkaruha fogalmát, fajtáit és a szépészetben való alkalmazásának ismérveit.

2.1.2. Környezetvédelem	Ismerje – a környezetvédelem fogalmát, területeit, – a környeztkárosító tevékenységeket és anyagokat, – a környezetszennyezéssel kapcsolatos alapfogalmakat, – a szépcszereti szolgáltatóegység üzemeltetése során felmerülő környezeti terhelést (víz-, levegő- és talajszennyezés), – a hulladék fogalmát, kezelésének módjait, fajtáit, – a környezettudatos szépségszalon üzemeltetés jellemzőit.
2.1.3. Elsősegélynyújtás	Ismerje – az elsősegély-nyújtás fogalmát, területeit, – az elsősegély-nyújtás teendőit: törés, rándulás, ficam, vérzések, égési sérülések, mérgezések, marási sérülések, eszméletvesztés, sokk és áramütés esetén, a stabil oldalfekvés kivitelezését, indikációit, az újraélesztés alapelveit.
2.1.4. Tűzvédelem	Ismerje a tűz fogalmát, feltételeit, a különböző tűzvédelmi kategóriákat, a kategóriákba tartozó anyagokat, különös tekintettel a szépcszereti szolgáltatóegység üzemeltetésére. Ismerje a szépségszalonok tűzvédelemmel kapcsolatos feladatait. Ismerje a tűz megelőzés fogalmát, módjait, a tűzoltó-készülékek fajtáit, használatának szabályait, a tűzoltás egyéb eszközeit, módjait. Ismerje a tűzjelzés módjait, a tűzbejelentés formáját, módját. Ismerje a tűzoltás módjait, eszközeit, anyagait. Ismerje a tűz esetén teendőket: jelzés, mentés (prioritás), oltás.

3. Szépcszereti szakmai ismeretek

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Szépcszereti szakmai ismeretek	
3.1.1. Anatómiai alapismeretek	Ismerje – a sejt fogalmát, felépítését, alkotóelemeit:

	sejthártya, citoplazma, citoszkeleton, mitokondrium, lizoszóma, dezmozóma, – a transzport-folyamatokat a sejthártyán keresztül, – a szövetek fogalmát, a szövettípusokra jellemző sejteket és sejtközütti állományt, – a hámszövetek feladatait, jellemzőit, a hámsok felosztását működés szerint: fedőhám, felszívóhám, mirigyhám, mirigyek alakja, váladéktermelése, ürítése, pigmenthám, érzékhám, – a lazarostos kötőszövet jellemzőit, sejtés, rostos és kocsonyás alapállományát, feladatait, – a zsírszövetet és feladatait, – a folyékony kötőszövet: a vér és nyirok jellemzőit, alkotórészeit, feladatait, a véralvadás biokémiai jellemzőit, – a porc és a csontszövet általános jellemzőit, – az izomszövetek általános jellemzőit, – az idegszövet általános jellemzőit, felépítését, feladatait, – a csontrendszer feladatait, a csontok csoportosítását, a koponya csontjait, varratait, – az izomrendszer feladatait, az izmok jellemző tulajdonságait, az ingerlékenység, az izomtónus, a fáradékonyság, az apadási, gyarapadási képesség fogalmát, – a fej izmait (magyarul), – a keringés szervrendszerét, feladatait, részeit: a vérkeringési rendszer jellemzése (a vérerek, a szív, a fej és nyak kozmetikai szempontból fontos vérereit magyarul), – a nyirokrendszer jellemzését, a fej és a nyak nyirokcsomóinak megnevezését magyarul, – az V. és a VII. agyideg lefutását, beidegzési területeit, – a neuroendokrin rendszer működésének elvi alapjait, a bőr szempontjából fontos hormonokat, azok szerepét a bőr működése
--	--

	szempontjából.
3.1.2. A bőr és függelékeinek felépítése és élettana	Ismerje – a bőr fő rétegeinek megnevezését (magyarul), szövettani jellemzését, – a hámréteg részletes jellemzését, alrétegeivel együtt, – a hámban lejátszódó biofizikai és biokémiai folyamatokat: diffúzió, ozmózis, a festékképzés és elszarusodás biokémiai folyamata, – a bőr vérereit és idegvégződéseit, – a bőr függelékeit: a bőr mirigyei (faggyú- és verejtékmirigyek), bőrfelszíni emulzió, szőr és szőrtüsző, a köröm, – a bőr védelmi szerepét: a fizikai, vegyi, meteorológiai hatások és kórokozók ellen, – a bőr hőszabályozó szerepét, – a bőr felszívó szerepét: felszívódási utakat, bőrrokon anyagokat, – a bőr kiválasztó szerepét, – a bőr érző szerepét, – a bőr légző szerepét. Ismerje – az elsődleges és másodlagos elemi elváltozások fogalmát, fajtáit, – a szövetszaporulatok fogalmát, fajtáit, – a körömelváltozások fogalmát, fajtáit. Ismerje – a kóroktan fogalmát, – a kóroktani tényezőket, azok jellemzőit, az ellenük való védekezés módjait, a mikroorganizmusok okozta legjellemzőbb elváltozásokat.
3.1.3. Masszázs	Ismerje – a masszázis fogalmát, javallatait, ellenjavallatait, – élettani hatásait, – fajtáit, – anatómiai alapjait, – a kézi masszázis alapfogásait, hatásait és alkalmazási módjait (hajás fejbőr, nyak, váll).

4. Szépészeti általános anyagismeret

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1. Szépészeti általános anyagismeret	
4.1.1. Kémiai alapismeretek	Ismerje – az anyagi részecskéket: elemi részecskék (proton, neutron, elektron, foton), kémiai részecskéket, – az anyagi halmazokat: homogén, heterogén egykomponensű és többkomponensű anyagi rendszerek, – a vegyületek fogalmát, fajtáit, – a többkomponensű keverékek, elegyek oldatok fogalmát, – a valódi oldatok jellemzését, – a kolloidokat és megjelenési formáikat, – a durva diszperz rendszereket és megjelenési formáikat, – a kémiai részecskék között kialakuló kölcsönhatásokat, kémiai kötéstípusokat: az elsőrendű kötések, másodrendű kötések és jelentőségüket, – az anyagi változásokat: fizikai változások, fizikai-kémiai változások (halmaz szerkezet változások): halmazállapot változások, oldódás, hidratáció, szolvatáció, – a kémiai változások fogalmát, feltételeit: az egyesülés és a bomlás, csereakciók, transzport folyamatok: oxidáció, redukció, protolitikus folyamatok, közömbösítés, hidrolízis. Képes elvégezni az alábbi számításokat: – tömegszázalék számítás, – térfogatszázalék számítás, – vegyesszázalék számítás.
4.1.2. Anyagismeret	Ismerje – a víz fizikai, kémiai tulajdonságait, élettani szerepét, – az hidratáció, ozmózis, turgor fogalmát,

	– a víz előfordulását: a természetben lágy és kemény vizek fogalmát, hatásaikat a bőrre, az ásvány és termálvizek fogalmát, fajtáit, a víz alkalmazását a szépsészeti szakmák gyakorlása során, – a víz disszociációját, a pH-érték és a kémhatás fogalmát, a különböző kémhatású oldatok bőrre gyakorolt hatásait, szépsészeti alkalmazásait, – a hidrogén-peroxid fizikai, kémiai tulajdonságait, különböző koncentrációjú oldatainak hatásait, szépsészeti alkalmazási lehetőségeit, – a peroxidok, persók fogalmát, jellemzőiket, szépsészeti alkalmazásukat és hatásaikat, – a bőr- és függelékeinek letisztításra szolgáló anyagokat, – a tisztítást, fertőtlenítést és szépsészeti szakmák gyakorlása során alkalmazható anyagaikat, – a kozmetikumokban található legfontosabb alapanyagokat: víz és vízben oldódó anyagok, észterek, lipoidok, paraffinok jellemző fizikai, kémiai tulajdonságait, bőrre gyakorolt hatásait és szépsészeti szakmák gyakorlása során történő felhasználásukat.
--	--

5. Divattörténeti ismeretek

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
5.1. Divattörténeti ismeretek	
5.1.1. Művészet- és hajviselettörténet	Ismerje – az ókori építészetet, szobrászatot, festészetet, – a középkori építészetet, szobrászatot, festészetet, – az újkori építészetet, szobrászatot, festészetet, – a legújabb kori építészetet, szobrászatot, festészetet. Ismerje a tipikus – ókori hajviseleteket, – középkori hajviseleteket, – újkori hajviseleteket, – legújabb kori hajviseleteket,

	– napjaink divatos hajviseleteit.
5.1.2. Színelmélet	Ismerje – a fény kettős természetét, – az energia, a hullámhossz és a szín kapcsolatát, – az elektromágneses spektrum tartományait, – a fényelnyelés, visszaverődés jelenségét. és szerepét a színek kialakulásában, – a spektrálszíneket, – a természetes fény hatásait a szépségiparban (látható infravörös és UV sugarak vonatkozásában), – az UV-sugarak szerepét a szolárium-gép üzemeltetése során, – a hattagú színekört és az elsőrendű, másodrendű színeket, – a kontrasztok fogalmát, fajtáit és alkalmazását a szépsézetben, – az additív és szubsztraktív színkeverést.

II. A VIZSGA LEÍRÁSA KÖZÉPSZINTEN

A vizsga részei

Középszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
120 perc	15 perc
100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	Szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép, periódusos rendszer	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény	NINCS	NINCS

biztosítja		
------------	--	--

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
120 perc		15 perc
Feladatlap		Egy „A” és „B” feladatot tartalmazó tétel kifejtése
Teszt-jellegű feladatok	Rövid válaszokat igénylő feladatok	
70 pont	30 pont	
100 pont		50 pont

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a vizsgázónak egy központi feladatsort kell megoldania.

Amennyiben az egyes feladatokhoz egyéb információkra, segédanyagokra, pl. adatokra, szemelvényekre, kitöltendő bizonylatokra van szükség, azt a feladatsornak mindig tartalmaznia kell.

A feladatsor az alábbi témaköröket tartalmazza:

kézápoló szakmai ismeretek: 10%,
munka- és környezetvédelem: 10%,
szépészeti szakmai ismeretek: 40%,
szépészeti általános anyagismeret: 30%,
divattörténeti ismeretek: 10%.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

A vizsgakövetelményekben megfogalmazott kompetenciák közül az alábbiakra helyezi a hangsúlyt:

- az ismeretek alkalmazása,
- logikus gondolkodás.

A feladatlap 8-12 feladatból áll, amelyek részfeladatokra bonthatóak. Egy feladaton belül szerepelhetnek egyszerű (ismeretet felidéző) és értékelő (problémára irányuló) részfeladatok is.

A feladatlap feladatai jellemzően az alábbi típusok lehetnek:

- feleletválasztós tesztek: pl. asszociációs feladatok, egyszerű és többszörös választás és hibakutatás,
- ábraelemzés, felismerés, készítés, kiegészítés,
- struktúra-funkció-kapcsolat,
- fogalommeghatározás,
- szómagyarázat,

- szövegkiegészítés,
- táblázat kitöltése,
- illesztés,
- párosítás,
- rövid válasz,
- egyszerű számítás,
- mennyiségi összehasonlítás.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelés a központilag összeállított javítási-értékelési útmutató kötelező előírásai alapján történik. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat a javítási-értékelési útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontszám tovább nem bontható.

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A szóbeli vizsgarész a tételsorból húzott egy kézápoló szakmai ismeretekkel, szépművészeti szakmai ismeretekkel, divattörténeti ismeretekkel kapcsolatos tétel kifejtéséből és tervezésből áll.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli tételsor 20-25 tételből áll, évente cserélni kell a tételek 20-25%-át.

A szóbeli vizsgán a vizsgázó a kihúzott tétel „A” és „B” feladataira válaszol. Az „A” feladat kifejtésének javasolt időtartama 10 perc, a „B” feladat ismertetésének javasolt időtartama 5 perc.

Témakörök:

- „A” feladat:
 - kézápoló szakmai ismeretek:
 - kézápolás,
 - szépművészeti szakmai ismeretek:
 - anatómiai alapismeretek,
 - a bőr és függelékeinek felépítése és élettana,
 - masszázs.
- „B” feladat:
 - tervezési feladat
 - kézápoló szakmai ismeretek:
 - kézápolás,
 - divattörténeti ismeretek:
 - művészet- és hajviselőtörténet.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelési útmutató rögzíti az egyes feladatok kifejtésének elvárt tartalmi összetevőit és az ezekre adható, feladatonként 30, illetve 20 pont, felosztásával kialakított maximális részpontszámokat, amely alapján a feleletet értékelni kell.

A szóbeli felelet értékelése az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	Pontszám
--------------------------	----------

	„A” feladat	„B” feladat	Összesen
Feladat megértése, lényeg kiemelése.	3 pont	5 pont	8 pont
Alapfogalmak ismerete, meghatározása, alkalmazása, tények, folyamatok ismerete, magyarázata, összefüggések elemzése	20 pont	-	20 pont
Megfelelően felépített, világos, szabatos előadásmód	2 pont	-	2 pont
Szaknyelv alkalmazása	5 pont	-	5 pont
Tervezés, rajz	-	15 pont	15 pont
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	30 pont	20 pont	50 pont

”

41. Az R. Melléklet MEZŐGAZDASÁGI GÉPÉSZ ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete az I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK címet megelőzően a következő címekkel egészül ki:

„I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK KÖZÉPSZINTEN

A mezőgazdasági gépész ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy részletes érettségi vizsgakövetelményei a XXXI. Mezőgazdasági gépész ágazat alábbi szakképesítésének szakmai tartalmát veszi alapul:

- 54 521 05 Mezőgazdasági gépésztechnikus.

A) KOMPETENCIÁK

1. Szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédképesség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. A szakmai fogalmak helyes használata	A szakmai fogalmak megfelelő helyen és módon történő alkalmazása.
1.2. A szakmai fogalmakkal az ismeretanyag bemutatása, értelmezése	A munkatársakkal folytatott kommunikáció tartalma logikusan felépített, következetes a szakmai kifejezések helyes alkalmazása.
1.3. Kommunikáció szakmai nyelven	A kérdező tanár által feltett kérdések megértése, pontos lényegre törő válaszadás.

2. Elemi számolási készség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Mezőgazdasági erő- és munkagépek beállításához	Legyen képes mezőgazdasági erő- és munkagépek beállításával, üzemeltetésével kapcsolatos egyszerű

kötődő egyszerű számolási feladatok	számítási feladat végrehajtására.
2.2. A munkahelyi adminisztrációhoz kötődő egyszerű számolási feladatok	Legyen képes a bizonylatoláshoz, elszámoláshoz kötődő egyszerű számítások elvégzésére.

3. Megbízhatóság

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Felelősségtudat	Legyen képes a nagy értékű mezőgazdasági gépészeti berendezések felelősséggel történő üzemeltetésére, üzemfenntartására.
3.2. Az ellenérték elszámolása, anyaggazdálkodás	Legyen megbízható partner az ellenérték elszámolásakor, illetve az anyagbeszerzési, raktározási és áruvédelmi feladatok során.

4. Önállóság, rendszerező képesség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1. Szervezőkészség a munkafolyamatok végrehajtásában	Legyen képes az egyes mezőgazdasági munkafolyamatok végrehajtásának szakszerű megszervezésére.
4.2. Önállóság a problémamegoldás területén	Rendelkezzen problémamegoldó képességgel, mutasson kreativitást a felmerülő hibák, hiányosságok kiküszöbölésében.
4.3. Rendszerező képesség, gyakorlatias feladatértelmezés	Határozottan, gyakorlati szempontok figyelembevételével közelítsen a feladat értelmezéséhez és annak végrehajtásához.

B) TÉMAKÖRÖK

1. Géprajz, gépelemek

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Műszaki dokumentációk	Legyen képes géprajzi ábrázolási módok alkalmazására, műszaki rajzok olvasására, készítésére. Ismerje a méretmegadás szabályait, egyszerű gépelemek méretezett ábrázolását.
1.2. Kötőgépelemek	Tudja csoportosítani a gépelemeket. Ismerje a kötőgépelemek fajtáit, tulajdonságait, készítésük módját. Ismerje ábrázolásukat, rajzjelüket. Legyen képes a kötőgépelemek hibáinak felismerésére.

1.3. Tengelyek, tengelykötések, csapágyak, csapágyazások	Ismerje a tengelyek, csapágyak csoportosítását, kialakítását, ábrázolását. Ismerje a csapágyszerelés előírásait. Tudja használni a csapágykatalógusokat.
1.4. Rugók	Ismerje a rugók csoportosítását, alkalmazási területüket, terhelésüket, ábrázolásukat.
1.5. Tengelykapcsolók, fékek	Tudja csoportosítani a tengelykapcsolókat. Ismerje a tengelykapcsolók feladatát, ábrázolását. Ismerje a mezőgazdasági gépeken alkalmazott tengelykapcsolókat. Ismerje a fékek kialakítását, ábrázolását, alkalmazását.
1.6. Vezetékelemek és kötéseik	Ismerje a tartályok kialakítását. Ismerje a csövek és csövkötések alkalmazását, kialakítását.
1.7. Hajtások	Ismerje a szíjhajtásokat, dörzshajtásokat, lánchajtásokat, fogaskerék hajtásokat. Ismerje a hajtások alkalmazását, üzemi jellemzőit.

2. Anyagismeret

2.1. Fémek és ötvözeteik	Ismerje a fémek szabványos jelölését. Ismerje a vas és ötvözeteit, az acélok és öntött vasak csoportosítását. Ismerje az egyéb fémek csoportosítását, felhasználását. Ismerje a hőkezelések fajtáit, hatásukat a fémek szerkezetére és tulajdonságaira.
2.2. Nemfémes anyagok	Ismerje a műanyagok csoportosítását, tulajdonságait, felhasználását. Ismerje a hő- és hangszigetelő anyagokat, felhasználási területüket. Legyen tisztában a ragasztás és a ragasztott kötések alkalmazásával.
2.3. Tüzelő- és kenőanyagok	Ismerje a benzin, a gázolaj és a zsírok, tulajdonságait, felhasználásukat. Ismerje a korrózióvédelem fajtáit, alkalmazását.
2.4. Fémek alakítása	Legyen tisztában a folyékony és a képlékeny fémalakításokkal. Ismerje a forgácsoló szerszámokat, gépeket, a forgácsolási technológiákat.

3. Agrárműszaki alapok gyakorlat

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Fémipari alapl műveletek	Ismerje a fémalakító szerszámokat és ismerje az egyszerű gépi alakítások végrehajtását. Ismerje a mérő és ellenőrző eszközök használatát.

3.2. Lánghegesztés	Ismerje a lánghegesztő berendezés beüzemelését, beállítási paramétereit, ismerje a lánghegesztés menetét.
3.3. Ívhegesztés	Ismerje az ívhegesztő berendezés beüzemelését, beállítási paramétereit, ismerje az ívhegesztés folyamatát.
3.4. Gépi forgácsolás alapfogalmai	Ismerje a gépi forgácsolás alapfogalmait. Ismerje a forgácsoló szerszámok élezését. Ismerje az egyszerű forgácsolásokat.

4. Agrárműszaki erőgépek elmélete és gyakorlata

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1. Belső égésű motorok szerkezeti felépítése	Ismerje a mezőgazdaságban alkalmazott erőforrásokat és azok főbb egységeit. Ismerje a motorok szerkezeti felépítését, működését, beállítását.
4.2. Belső égésű motorok működése	Ismerje a két- és négyütemű Otto- és dízelmotorok működését, valamint a különleges motorok felépítését, működését. Ismerje a belsőégésű motorok égésterének kialakítását.
4.3. Belső égésű motorok tüzelőanyag-ellátása	Ismerje a keverékképzést az Otto- és dízelmotorban. Ismerje a dízelmotorok tüzelőanyag-ellátó rendszerét, csoportosítását, működésük jellemzőit. Ismerje a belsőégésű motorok levegőellátó és kipufogó rendszereinek működését.
4.4. Belső égésű motorok szabályozása	Ismerje a szabályozással kapcsolatos alapfogalmakat (irányítás, vezérlés, szabályozás, mennyiségi és minőségi szabályozás, fordulatszám és teljesítmény szabályozása). Ismerje az automatikus szabályozók kialakítását, működését.
4.5. Belső égésű motorok kenése és hűtése	Ismerje a kenés funkcióit, a kenőanyagok fajtáit, főbb jellemzőit. Ismerje a motor kenési rendszereinek kialakítását, működését. Ismerje az üzemi hőmérséklet fogalmát. Ismerje a motorok hűtési rendszereinek jellemzőit, a lég- és folyadékűtés szerkezeti felépítését, működését. Ismerje a motorok üzemi hőmérsékletének szabályozását.
4.6. Közlekedési ismeretek	Ismerje a szakhatóság által kiadott a mezőgazdasági vontatóvezetői jogosultság

	megszerzésére vonatkozó ismereteket a hatályos tantervek szerint.
4.7. Agrárműszaki erőforrások mechanikus teljesítmény-átvitele	Ismerje a mechanikus teljesítmény-átvitel szerkezeti felépítését, működését és beállítását. Ismerje a tengelykapcsolók, sebességváltók, osztóművek, kiegyenlítőművek és véglehajtások kialakítását, működését. Ismerje a teljesítmény-leadó tengely, valamint a fokozat nélküli mechanikus rendszerű váltók felépítését, működését és szerepét.
4.8. Agrárműszaki erőforrások hidraulikus teljesítmény-átvitele	Ismerje az agrárműszaki erőforrások hidraulikus rendszerének szerkezeti felépítését, működését és beállítását. Ismerje a hidrodinamikus tengelykapcsoló és nyomatékvtó, valamint a hidrosztatikus rendszerek felépítését, működését.
4.9. Agrárműszaki erőforrások járószerkezete és kormányzása	Ismerje a járművek futómű megoldásait, kerékfelfüggesztését, rugózását, lengéscsillapítását. Ismerje a kerekes járművek kormányzási módjait, az egyes megoldások kialakítását és jellemzőit. Ismerje a kormányzott kerekek geometriáját, beállítását. Ismerje a láncalpas és a gumihevederes járószerkezet kialakítását, működését, ellenőrzését és beállítását.
4.10. Alváz és felépítmény	Ismerje az alváz és felépítmény szerepét, feladatát, megoldásait. Ismerje a klímaberendezések kialakítását és üzemeltetését.
4.11. Vonó és függesztő szerkezetek	Ismerje a vonó és függesztő szerkezetek feladatát, és megoldásait.

5. Mezőgazdasági munkagépek elmélete és gyakorlata

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
5.1. Tápanyag-visszapótlás gépei	Ismerje a híg- és istállótrágya kijuttatás gépeinek szerkezeti felépítését, működésüket, beállításukat. Ismerje a szilárd műtrágyaszórás gépeit: a mechanikus és pneumatikus rendszerű gépek szerkezeti felépítését, működését, beállítását. Ismerje és tudja végrehajtani a folyékony műtrágyák kijuttatásának technológiáját és gépeit.
5.2. Talajművelés gépei	Ismerje a talajművelő gépek szerkezeti felépítését, működését, beállítását.
5.3. Vetés, ültetés, palántázás gépei	Ismerje a vető-, az ültető- és a palántázó gépek szerkezeti felépítését, működését, beállítását.

5.4. Növényvédelem gépei	Ismerje a növényápolás gépeinek szerkezeti felépítését, működését, beállítását. Ismerje a növényvédelem gépeinek szerkezeti felépítését, működését, beállítását.
5.5. Öntözés gépei	Ismerje az öntözés gépeinek feladatát. Ismerje az öntözőberendezések fő szerkezeti egységeinek szerkezeti felépítését, működését (szivattyúk, csövek és csőszerelvények, szórófejek). Ismerje a csepegtető öntözés szerkezeti egységeit, kialakításukat, működésüket. Ismerje az öntözés automatizálását.
5.6. Szálas takarmányok betakarításának gépei	Ismerje a szálas és erjesztett takarmány betakarító gépek szerkezeti felépítését, működését, beállítását.
5.7. Gabonabetakarítás gépei	Ismerje a szemes termény betakarító gépek szerkezeti felépítését, működését, beállítását. Ismerje a jelző- és szabályozóberendezések feladatát, beállítását, a fedélzeti számítógép szerepét a gépüzemeltetésben. Ismerje az arató-cséplő gépek műszaki kiszolgálását.
5.8. Kukoricabetakarítás gépei	Ismerje a kukoricabetakarítási módokat, a betakarító gépek csoportosítását. Ismerje a csőtörő adapter szerkezeti felépítését, működését, beállítását. Ismerje az arató-cséplő gép átszerelését morzsolásos kukorica betakarításra és szem csutka keverék betakarítására. Ismerje a csöves kukorica betakarításának gépeit, a fosztó szerkezetek működését.
5.9. Szemes termények utókezelésének gépei	Ismerje az utókezelés fogalmát és műveleteit. Ismerje a tisztítás, szárítás tárolás fogalmát, jelentőségét, folyamatát.
5.10. A burgonya betakarításának gépei	Ismerje a burgonyabetakarító gépekkel szemben támasztott követelményeket, a betakarítási módokat, a gépek működését.
5.11. A cukorrépa betakarításának gépei	Ismerje a cukorrépa betakarító gépekkel szemben támasztott követelményeket, a betakarítási módokat, a gépek működését.

6. Mezőgazdasági gépek üzemeltetése

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
6.1. Tápanyag visszapótlás gépeinek üzemeltetése	Ismerje a tápanyag-visszapótló gépekkel a mozgásmódokat a táblán, valamint a GPS-re

	alapozott automatikus rendszert. Ismerje a technológiai és műszaki igényeket. Ismerje a híg- és istállótrágya kijuttató gépek előkészítését, beállítását és üzemeltetését.
6.2. Talajművelés gépeinek üzemeltetése	Ismerje a talajművelő gépek beállítását és üzemeltetésüket. Ismerje a gépcsoportok összeállításának szempontjait, jellemzőit. Ismerje a földutak építése és karbantartása során használt gépek üzemeltetését.
6.3. Vetés, ültetés, palántázás gépeinek üzemeltetése	Ismerje a vetés, ültetés, palántázás és ültetvénytelepítés gépeinek beállítását. Ismerje a gépcsoportok összeállításának szempontjait, jellemzőit. Ismerje a vetés, ültetés, palántázás gépeinek, valamint az alkalmazható automatikus rendszereknek beállítását, üzemeltetését.
6.4. Növényápolás gépeinek üzemeltetése	Ismerje a növényvédő és csávázó gépek, valamint a kiszolgáló gépek üzemeltetését. Sorközművelő kultivátor és kapcsolódó kiegészítő berendezések beállítását, üzemeltetését.
6.5. Szálastakarmányok betakarítása, gépeinek üzemeltetése	Ismerje a szálas- és erjesztett takarmány betakarító gépek üzemeltetését, gépcsoportok összeállításának szempontjait. Ismerje a kaszák és önjáró kaszálógépek beállítását, üzemeltetését. Rendkezelők és rendfelszedő pótkocsik beállítását, üzemeltetését. Ismerje a kis- és nagybála készítő, valamint a járva szecskázó gépek, beállítását, üzemeltetését.
6.6. Gabonabetakarítás gépeinek üzemeltetése	Ismerje a gabonabetakarítás gépeinek üzemeltetését. Ismerje a kiszolgáló gépek, berendezések üzemeltetését.

7. Mezőgazdasági ismeretek

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
7.1. Növények életműködése, környezete	Ismerje a növények felépítését, életműködését.
7.2. Talajtan, talajművelés, trágyázás	Ismerje a talajok csoportosítását. Ismerje a talajművelés célját és a talajerő utánpótlást.
7.3. Vetés, ültetés, növényápolás	Ismerje a vetőmag tulajdonságait, előkészítését. Ismerje a növényápolás, a növényvédelem jelentőségét.
7.4. Betakarítás, termesztési módok	Ismerje a betakarítást (termésbecslés, betakarítási módok) termények gyűjtését, beszállítását,

	tisztítását, tárolását, tartósítását, a feldolgozás alapjait. Ismerje a fontosabb szántóföldi növények (gabonafélék, gyökér- és gumós növények, hüvelyesek, ipari növények) termesztéstechnológiáját, a szántóföldi zöldségtermesztés alapelveit. Ismerje a gyepgazdálkodást, szálas takarmánynövények termesztését, beszállítását, tárolását, tartósítását, előkészítését.
7.5. Állattartási alapismeretek	Ismerje az állattenyésztési alapfogalmakat, gazdasági állatok jellemzőit. Ismerje a gazdasági állatok tartástechnológiáját: elhelyezését, gondozását, etetését, itatási módjait, rendjét, legeltetést, egészséges és beteg állat felismerésének alapelveit. Ismerje a takarmányozási alapismereteket, takarmány-előkészítését.

II. A VIZSGA LEÍRÁSA KÖZÉPSZINTEN

A vizsga részei

Középszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
120 perc	15 perc
100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

Középszint		
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép, rajzeszközök	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	NINCS

Nyilvánosságra hozandók

Középszint		
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	NINCS	témakörök
Mikor?	NINCS	jogszabály szerint

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
120 perc	15 perc
Feladatlap	Egy tétel kifejtése
100 pont	50 pont

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a részletes követelményekben meghatározott témakörökből történik átfogó számadás.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

A feladatok egy feladatlapon kerülnek összeállításra.

Az írásbeli feladatlap szöveges feladatokból, tesztfeladatokból és ábraelemzési feladatokból és szerkesztési feladatokból áll.

A szöveges feladatok jellemzően az alábbi típusok lehetnek: ismertetés, csoportosítás, működési ábra alapján szerkezeti részek megnevezése, működés leírása.

Tesztfeladatok jellemzően az alábbi típusok lehetnek: egyszerű választás, többszörös választás, négyféle asszociáció, igaz-hamis állítások.

Az ábraelemzési feladatok jellemzően az alábbi típusok lehetnek: folyamatleírás, ábra részeinek megnevezése, ábra kiegészítése.

A szerkesztési feladatok a géprajz és a gépelemek témakörökre korlátozódnak.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelés a központilag összeállított javítási-értékelési útmutató kötelező előírásai alapján történik. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat a javítási-értékelési útmutató tartalmazza.

A javítás során az útmutatóban meghatározott pontszám tovább nem bontható.

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A szóbeli vizsga a tételsorból húzott egy tétel kifejtéséből áll. A vizsgázó a feleleténél a tételbe épített szemléltető forrásanyagot felhasználhatja.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli tételsor 20-25 tételből áll. A tételek 20-25%-át évente cserélni kell.

A tételsor feladatainak összeállításánál törekedni kell a témakörök gyakorlati szemszögből való megközelítésére.

A szóbeli tételsor tételei az alábbi témakörökből jelölhetők ki:

- géprajz, gépelemek:
 - egyszerű géprajzi feladatok,
 - kötőgépelemek,
 - tengelyek, tengelykötések, csapágyak, csapágyazások,
 - rugók,
 - tengelykapcsolók, fékek,
 - vezetékelemek és kötéseik,
 - hajtások,
- anyagismeret:
 - fémek és ötvözeteik,
 - fémipari alpműveletek, fémek alakítása,
 - tüzelő- és kenőanyagok,
- agrárműszaki erőgépek elmélete és gyakorlata:
 - belsőégésű motorok,
 - agrárműszaki erőforrások mechanikus és hidraulikus teljesítmény-átvitele,
 - agrárműszaki erőforrások járás szerkezete és kormányzása,
- mezőgazdasági munkagépek és mezőgazdasági munkagépek üzemeltetése:
 - tápanyag-visszapótlás gépei és azok üzemeltetése,
 - talajművelő gépek és üzemeltetésük,
 - vető-, ültető- és palántázó gépek és üzemeltetésük,
 - növényápolás gépei és üzemeltetésük,
 - szalmaszóró betakarító gépek és üzemeltetésük,
 - szemes termés betakarító gépek és üzemeltetésük,
- mezőgazdasági ismeretek:

- növények életműködése,
- talajművelés, trágyázás,
- vetés, ültetés, növényápolás,
- betakarítás, termesztési módok,
- állattartási alapismeretek.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli vizsgán a fogalmak szabatos definiálását, a megszerzett ismeretek felhasználásával az összefüggések magyarázatát, alkalmazását is értékeli.

Az értékelési útmutató rögzíti az egyes feladatok kifejtésének elvárt tartalmi összetevőit és az ezekre adható, összesen 50 pont felosztásával kialakított maximális részpontszámokat, amely alapján a feleletet értékelni kell.

A szóbeli felelet értékelése az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	Pontszám
Feladat megértése, a lényeg kiemelése.	5 pont
Alapfogalmak ismerete.	10 pont
Tények, folyamatok ismerete és alkalmazása, magyarázása.	10 pont
Összefüggések értelmezése.	10 pont
Megfelelően felépített, világos, szabatos előadásmód.	10 pont
Szaknyelv alkalmazása.	5 pont
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	50 pont

”

42. Az R. Melléklet ERDÉSZET ÉS VADGAZDÁLKODÁS ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete az I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK címet megelőzően a következő címekkel egészül ki:

„I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK KÖZÉPSZINTEN

Az erdészeti és vadgazdálkodás ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy részletes érettségi vizsgakövetelményei a XXXII. Erdészeti és vadgazdálkodás ágazat alábbi szakképesítéseinek közös szakmai tartalmát veszik alapul:

- 54 623 01 Erdészeti és vadgazdálkodási technikus,
- 54 521 02 Erdészeti gépésztechnikus.

A) KOMPETENCIÁK

1. Szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédkészség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
-------	---------------------------

1.1. A szakmai fogalmak helyes használata	A szakmai fogalmak megfelelő helyen és módon történő alkalmazása. A fogalmak jelentésváltozatainak megkülönböztetése.
1.2. A szakmai fogalmakkal az ismeretanyag bemutatása, értelmezése	Az előadás tartalma logikusan felépített, következetes. Önálló előadásmód a szakmai kifejezések helyes alkalmazásával.
1.3. Kommunikáció szakmai nyelven	A témával kapcsolatosan feltett kérdések megértése, pontos, lényegre törő válaszadás.

2. Rendszerező képesség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Lényegkiemelés	Lényeges és kevésbé lényeges szempontok megkülönböztetése. Információk szétválogatása szakmai szempontok alapján.
2.2. Elvonatkoztatás képessége	Tények és törvényszerűségek közötti összefüggések felismerése, alkalmazása.

3. Logikus gondolkodás

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Konvertáló képesség	Legyen képes a meglévő tudás átalakításával új ismeretek létrehozására.
3.2. Logikai képesség	Legyen képes a meglévő információk közötti összefüggések felismerésére.
3.3. Kombinatív képesség	Legyen képes a meglévő információk alapján a lehetőségek számbavételére.

B) TÉMAKÖRÖK

1. Állattan

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Vadászatiilag jelentős nagyvadfajok	Legyen képes ismertetni a vadgazdászatiilag jelentős nagyvad fajokat (gímszarvas, dámszarvas, őz, muflon, vaddisznó).
1.2. Vadászatiilag jelentős apróvadfajok	Legyen képes ismertetni a vadgazdászatiilag jelentős apróvad fajokat (mezei nyúl, üregi nyúl, fácán, fogoly, erdei szalonka, tőkés réce, ludak, galambok).
1.3. Szőrmés ragadozók	Legyen képes ismertetni a szőrmés ragadozókat (róka, aranyasakál, borz, vidra, vadmacska,

	menyét, görény, nyest, nyuszt).
1.4. Ragadozó madarak	Legyen képes ismertetni a ragadozó madarakat (héja, egerészölyv, kékes rétihéja, barna rétihéja, rétisas, parlagi sas, sólymok).
1.5. Fészekrabló madarak	Legyen képes ismertetni a fészekrabló madarakat (dolmányos varjú, vetési varjú, szarka, szajkó).

2. Növénytan

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. A fenyők	
2.1.1. Kéttűs fenyők	Legyen képes ismertetni a kéttűs fenyők csoportjába tartozó fajokat.
2.1.2. Egytűs fenyők	Legyen képes ismertetni az egytűs fenyők csoportjába tartozó fajokat.
2.1.3. Soktűs fenyők	Legyen képes ismertetni a soktűs fenyők csoportjába tartozó fajokat.
2.2. Állományalkotó lombos fafajok	
2.2.1. Tölgyek	Legyen képes ismertetni a tölgy fajokat.
2.2.2. Bükk, akác	Legyen képes ismertetni a bükköt, akácot.
2.2.3. Nyarak	Legyen képes bemutatni a nyár fajokat.
2.2.4. Fűzek	Legyen képes bemutatni a fűz fajokat.
2.3. Fontosabb lombos kísérő fafajok	
2.3.1. Gyertyán, hársak	Legyen képes ismertetni a gyertyánt, a hárs fajokat.
2.3.2. Juharok	Legyen képes bemutatni a juhar fajokat.
2.3.3. Szilek, kőrisek	Legyen képes ismertetni a szil és kőris fajokat.
2.3.4. Szelídgesztenye, madárcseresznye, mézgás éger, bibircses nyír	Legyen képes bemutatni a szelídgesztenyét, madárcseresznyét, mézgás égert, bibircses nyírt.

3. Termőhely-ismerettan

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Meteorológia	
3.1.1. Meteorológiai alapfogalmak	Legyen képes értelmezni a meteorológiai alapfogalmakat.
3.1.2. Az időjárás elemei	Tudja meghatározni az időjárás elemet, szerepüket a mező- és erdőgazdálkodásban.

3.1.3. Éghajlattípusok, Magyarország éghajlata	Legyen képes ismertetni az éghajlattípusokat, Magyarország éghajlatának sajátosságait.
3.1.4. Az erdő éghajlata, az erdészeti klímaosztályozás	Legyen képes ismertetni az erdő éghajlatát, tudja bemutatni a klímaváltozás erdőre gyakorolt hatásait.

4. Műszaki alapismeretek

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1. Anyagismeret	
4.1.1. Vas és ötvözetek	Tudja a vas és a vasötvözetek jelentőségét és azok jellemzőit. Legyen képes ismertetni a nyersvas- és az acélgyártás folyamatát. Ismerje a hőkezelések eljárásokat és azok hatását az acélok tulajdonságaira.
4.1.2. Réz és ötvözetek	Legyen képes ismertetni a réz és ötvözetek jelentőségét és azok jellemzőit.
4.1.3. Alumínium és ötvözetek	Legyen képes ismertetni az alumínium és ötvözetek jelentőségét és azok jellemzőit.
4.1.4. Nem fém anyagok	Legyen képes ismertetni a fa, szigetelő, tömítő és műanyagok jelentőségét és azok jellemzőit.
4.1.5. Tüzelő, kenő- és korrózióvédő anyagok	Legyen képes ismertetni a tüzelőanyagok, kenőanyagok, korrózió elleni védőanyagok jellemzőit.
4.2. Gépelemek	
4.2.1. Mértékegységek, mérés	Legyen tisztában a mérési módokkal, mértékegységekkel, a mérések eszközeivel.
4.2.2. Roncsolás nélkül oldható kötőelemek	Legyen képes ismertetni a csavar, ék, retesz, bordás és kúpos kötések csoportosítását, kialakítását és alkalmazását.
4.2.3. Roncsolással oldható kötőelemek	Legyen képes ismertetni a szegecs, forrasztott és hegesztett kötések csoportosítását, kialakítását és alkalmazását.
4.2.4. Forgást átszármaztató gépelemek	Tudja a tengelyek, csapágycsuk, szíj-, lánc- és fogaskerék-hajtások jellemzőit és alkalmazási területeit.
4.3. Motorok szerkezeti felépítése	Legyen képes bemutatni a motorok fő szerkezeti egységeit, azok feladatait. Tudja ismertetni a motorok kenési és hűtési rendszereit.
4.4. Motorok működése	Legyen képes ismertetni két- és négyütemű belsőégésű motorok működését, a motorok jellemző paramétereit.

5. Vállalkozási és szervezési ismeretek

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
5.1. Gazdasági alapfogalmak	
Gazdálkodás, szükséglet. A termelés tényezői.	Legyen képes értelmezni a gazdasági alapfogalmakat. Legyen képes bemutatni a termelés tényezőit.
5.2. Árugazdaság, piac	
5.2.1. A piac elemei	Ismerje a piac elemeit, típusait, összefüggéseit, a piackutatás módszereit, marketingstratégiákat.
5.2.2. Költség, hozam, termelési érték	Legyen képes értelmezni a költségekkel kapcsolatos fogalmakat. Tudjon számítási feladatokat elvégezni a költség, hozam, termelési érték mutatóival kapcsolatban.
5.2.3. Gazdasági számítások	Legyen képes a rendelkezésre álló és kiszámított adatokból, mutatókból statisztikai táblázatokat, grafikonokat készíteni és értelmezni.
5.3. Vállalkozások, gazdasági társaságok	
5.3.1. Egyéni vállalkozás	Ismerje az egyéni vállalkozások indításának feltételeit, működését, megszűnéseinek, megszüntetéseinek lehetőségeit, módjait.
5.3.2. Gazdasági társaságok	Ismerje az gazdasági társaságok jellemzőit, indításuk feltételeit, működésüket, megszűnésük, megszüntetésük lehetőségeit, módjait.
5.3.3. Cégnyilvántartás, kamara	Ismerje a cégnyilvántartás rendszerét és a kamarák szerepét.
5.3.4. Csődeljárás, felszámolás, végelszámolás	Ismerje a csődeljárás, felszámolás, végelszámolás fogalmát és következményeit.

II. A VIZSGA LEÍRÁSA KÖZÉPSZINTEN

A vizsga részei

Középszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
120 perc	15 perc
100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga

A vizsgázó biztosítja	szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép, vonalzó	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	NINCS

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga			Szóbeli vizsga
120 perc			15 perc
Feladatlap			Egy tétel kifejtése, amely „A”, „B” és „C” feladatból áll
Tesztjellegű feladatok	Rövid válaszokat igénylő feladatok	Számítási feladat	
40 pont	50 pont	10 pont	
100 pont			50 pont

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Amennyiben az egyes feladatokhoz információkra, segédanyagokra van szükség, azt a feladatsornak mindig tartalmaznia kell.

Az írásbeli vizsgán az alábbi ágazati szakmai tartalmakról történik átfogó számadás:

1. Állattan:

- vadászati jelentős nagyvadfajok,
- vadászati jelentős apróvadfajok,
- szőrmés ragadozók,
- ragadozó madarak,
- fészekrábló madarak.

2. Növénytan:

- a fenyők,
- az állományalkotó lombos fafajok,
- a fontosabb lombos kísérő fafajok.

3. Termőhely-ismerettan:

- meteorológia.

4. Műszaki alapismeretek:

- anyagismeret,
 - gépelemek,
 - a motorok szerkezeti felépítése,
 - a motorok működése.
5. *Vállalkozási és szervezési ismeretek*
- gazdasági alapfogalmak,
 - árugazdaság, piac,
 - vállalkozások, gazdasági társaságok.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

A feladatok egy feladatlapon kerülnek összeállításra. Az írásbeli feladatok típusai és arányuk:

szöveges feladatok	40%
tesztfeladatok	50%
számítási példák	10%

A szöveges feladatok jellemzően az alábbi típusok lehetnek:

Ismertetés: A feladatban megjelölt témát rendszerezve ismerteti néhány mondatban.

Fogalommeghatározás: Az alapfogalmak definiálása.

Folyamatleírás: A szakterülethez kapcsolódó egyszerűbb folyamatok lebonyolítási feladatainak szakszerű összefoglalása, vagy a folyamat megadott elemeinek megfelelő sorrendbe állítása.

Rövid kifejtés: A megadott téma feladatban megjelölt szempontok szerinti kifejtése.

Összehasonlítás: Két-három fogalom vagy lehetőség azonosságainak és különbségeinek vagy előnyeinek és hátrányainak ismertetése.

Szövegkiegészítés: Mondatok hiányzó szavainak kiegészítése a részletes követelményekben meghatározott tartalmak alapján. A mondatok között nem feltétlenül van összefüggés.

Párosítás: Szakmailag összetartozó fogalmak párosítása.

A tesztfeladatok az alábbi típusok közül kerülhetnek ki: egyszerű választás, többszörös választás, négyféle asszociáció, igaz-hamis állítások.

A számítási példák a témakörök számpéldáin alapulnak.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelés a központilag összeállított javítási-értékelési útmutató kötelező előírásai alapján történik. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat a javítási-értékelési útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontszám tovább nem bontható.

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A szóbeli vizsga a részletes követelményekben meghatározott mélységben gyakorlati szemszögből megközelítve a fogalmak definiálását, a megszerzett ismeretek felhasználásával az összefüggések magyarázatát, bemutatását, gyakorlati alkalmazását igényli a vizsgázóktól.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli vizsgán a vizsgázó a kihúzott tétel „A”, „B” és „C” feladataira válaszol.

Témakörök:

A szóbeli tételsor 20-25 tételből áll. A tételek 20-25%-át évente cserélni kell.

A szóbeli tétel három feladatból áll:

„A” feladat: állattani vagy növényteni ismeretekre vonatkozik;

„B” feladat: műszaki ismeretekre vonatkozik.

„C” feladat: termőhely ismerettanra vagy vállalkozási és szervezési ismeretekre vonatkozik.

A három feladat között tartalmi átfedés nem lehet.

„A” feladat:

A feladatok 50%-ban az állattani és 50%-ban a növényteni ismeretek témaköreinek követelményei alapján kerülnek összeállításra.

Állattan

- vadászati jelentős nagyvadfajok,
- vadászati jelentős apróvadfajok,
- szőrmés ragadozók,
- ragadozó madarak,
- fészekrábló madarak.

Növénytan

- a fenyők,
- az állományalkotó lombos fafajok,
- a fontosabb lombos kísérő fafajok.

„B” feladat:

A feladatok 100%-ban a műszaki alapismeretek témaköreinek követelményei alapján kerülnek összeállításra.

Műszaki alapismeretek

- anyagismeret,
- gépelemek,
- a motorok szerkezeti felépítése,
- a motorok működése.

„C” feladat:

A feladatok 55-65%-ban a termőhely-ismerettani és 35-45%-ban a vállalkozási és szervezési ismeretek témaköreinek követelményei alapján kerülnek összeállításra.

Termőhely-ismerettan

- meteorológia.

Vállalkozási és szervezési ismeretek

- gazdasági alapfogalmak,
- árugazdaság, piac,
- vállalkozások, gazdasági társaságok.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli vizsgán a fogalmak definiálását, a megszerzett ismeretek felhasználásával az összefüggések magyarázatát, bemutatását, gyakorlati alkalmazását is értékelik.

Az értékelési útmutató rögzíti az egyes feladatok kifejtésének elvárt tartalmi összetevőit és az ezekre adható, összesen 50 pont felosztásával kialakított maximális részpontszámokat, amely alapján a feleletet értékelni kell.

A szóbeli felelet értékelése az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	Pontszám			
	„A” feladat	„B” feladat	„C” feladat	Összesen
Feladat megértése, a lényeg kiemelése. Összefüggések értelmezése.	10 pont			10 pont
Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása.	5 pont	5 pont	5 pont	15 pont
Tények, jelenségek, folyamatok ismerete és alkalmazása, magyarázása.	5 pont	5 pont	5 pont	15 pont
Megfelelően felépített, világos előadásmód. Szaknyelv alkalmazása.	10 pont			10 pont
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:				50 pont

”

43. Az R. Melléklet MEZŐGAZDASÁG ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete az I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK címet megelőzően a következő címekkel egészül ki:

„I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK KÖZÉPSZINTEN

A mezőgazdaság ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy részletes érettségi vizsgakövetelményei a XXXIII. Mezőgazdaság ágazat alábbi szakképesítéseinek közös szakmai tartalmát veszik alapul:

- 54 621 01 Állattenyésztő és állategészségügyi technikus,
- 54 621 02 Mezőgazdasági technikus.

A) KOMPETENCIÁK

1. Szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédképesség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. A szakmai fogalmak helyes használata	A szakmai fogalmak megfelelő helyen és módon történő alkalmazása. A fogalmak jelentésváltozatainak megkülönböztetése.

1.2. A szakmai fogalmakkal az ismeretanyag bemutatása, értelmezése	A felelet tartalma logikusan felépített, következetes. Önálló előadásmód a szakmai kifejezések helyes alkalmazásával.
1.3. Kommunikáció szakmai nyelven	A kérdező tanár által feltett kérdések megértése, pontos, lényegretörő válaszadás.

2. Megbízhatóság

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. A vezetői utasítások betartása	Megbízhatóan hajtsa végre a munkahelyi vezetőjének utasításait.
2.2. Felelősségtudat	Felelősséget vállal az elvégzett munka tartalmáért és formájáért. Bizalmasan kezeli az információkat. Hiteles a kommunikációja.
2.3. Együttműködő képesség	Egyeztetés a megfelelő személyekkel, szervezeti egységekkel, az információk pontosan, időben történő átadása.

3. Szakmai ismeretek alkalmazása

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Önállóság	Ismereteit mind a rutin jellegű, egyszerű, mind az összetett, feladatokban önállóan, szakszerűen alkalmazza.
3.2. Problémaelemző képesség	Új szakmai feladatok, problémák megoldása érdekében: - tudását, ismereteit használja és alkalmazza, - képes új, bonyolult feladatokkal kapcsolatban is, szakmailag helytálló véleményt mondani, megoldást javasolni.
3.3. Színvonalas eszközhasználat	Az adott feladatokhoz szükséges eszközök, módszerek, technikák színvonalas használata.

B) TÉMAKÖRÖK

1. Állattenyésztés

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Alapfogalmak, értékmérők	
1.1.1. Az állattenyésztés nemzetgazdasági és mezőgazdasági jelentősége, ágazatai. Állattenyésztési alapfogalmak	Legyen képes az állattenyésztési alapfogalmak meghatározására (gazdasági állatok, háziállatok, állattartás, állatszaporítás, állattenyésztés).

1.1.2. A gazdasági állatok rendszerezése	Ismerje a gazdasági állatok rendszerezését: faj, fajta (a fajták felosztása, a fajtatisztaság, a telivér, a félvér, a fajta változatai, a fajtán belüli rendszertani egységek), a típus fogalma.
1.1.3. Külső értékmérő tulajdonságok	Tudja a külső értékmérő tulajdonságokat (fejlettség, arányosság, kondíció, kültakaró, színeződés, ivarjelleg).
1.1.4. Belső értékmérő tulajdonságok	Tudja a belső értékmérő tulajdonságokat: tej-, hús-, tojás-, gyapjú- és erőtermelő képesség, takarmányértékesítő képesség, növekedés és fejlődés, alkat (konstitúció), termékenységi és szaporasági, egészség, ellenállóképesség, igényesség, alkalmazkodóképesség, honosulás, vérmérséklet, természet, rossz szokások, szellemi képességek, technológiai tűrőképesség.
1.2. A gazdasági állatok nemesítése	
1.2.1. Törzskönyvi ellenőrzés	Ismerje a törzskönyvi ellenőrzés célját, tudja a szakaszait.
1.2.2. A tenyészcél meghatározása és szempontjai	Legyen képes a tenyészcél meghatározásra. Ismerje a fajta, típus megválasztásának szempontjait.
1.2.3. Tenyésztési eljárások	Ismerje a tenyésztési eljárásokat: fajtatiszta tenyésztés (beltenyésztés és rokontenyésztés, vérvonaltenyésztés, vérfrissítés), keresztezés (tenyész- és haszonállat előállító keresztezések), párosítás.
1.3. Elhelyezés, ápolás	
1.3.1. Elhelyezési módok	Ismerje az állatfajok hasznosítási irányainak megfelelő elhelyezési módokat és követelményeket (szabad, nyitott, zárt, kötött, kötetlen, ketreces).
1.3.2. Bánásmód	Ismerje az állatokkal való bánásmód célját, alapelveit, általános szabályait, követelményeit.
1.3.3. Állatápolás módjai, eszközei	Tudja az állandó és időszakos állatápolás módjait, céljait, követelményeit, valamint eszközeit gazdasági állatainknál.
1.4. A ló elnevezései, értékmérői, fajtái, nemesítése	
1.4.1. A ló elnevezései	Tudja a ló elnevezéseit kor, ivar és hasznosítás szerint.
1.4.2. A ló külső testalakulása	Ismerje a ló külső testalakulását: a küllem

	és a hasznosítás közötti összefüggéseit.
1.4.3. Lófajták	Ismerje a lófajtákat: melegvérű háta, melegvérű hámos, hidegvérű hámos fajták. A sodrott ló.
1.4.4. A ló tenyésztése	Tudja a ló nemesítését (tenyésztése): a tenyészcél és a tenyésztési eljárások megválasztása, a tenészegyedek megítélése.
1.5. A ló szaporítása, felnevelése, takarmányozása, ápolása, elhelyezése	
1.5.1. A ló szaporítása	Ismerje a lovak szaporodásbiológiai jellemzőit, a fedeztetés technikáját. Ismerje a vemhesség és az ellés folyamatát. Ismerje a kanca és az újszülött csikó ápolásának műveleteit.
1.5.2. A ló felnevelése	Legyen képes ismertetni a szopós és választott csikók nevelését.
1.5.3. A lovak takarmányozása	Ismerje a lovak takarmányait, a takarmányozás rendjét, a legelő jelentőségét. Tudja a vemhes és szoptató kanca, valamint tenyészmének takarmányozását, a csikók, sport- és igáslovak takarmányozását.
1.5.4. A lovak ápolása, elhelyezése és használata	Ismerje a bőr és pata ápolását. Ismerje a lónak az elhelyezéssel szemben támasztott igényeit (lóistállók, karámok).
1.5.5. A lovak betegségei	Ismerje a lovaknál előforduló gyakoribb betegségeket, azok megelőzési, gyógyítási lehetőségeit.
1.6. Tejgazdaságtan	
1.6.1. A tej jelentősége	Legyen képes ismertetni a tej táplálkozás-élettani, takarmányozási és egyéb ipari jelentőségét.
1.6.2. A tej tulajdonsága, összetétele	Ismerje a nyers tej szabvány előírásait, a tej természetes elváltozásait (főcstej, öregfejős tehenek teje).
1.6.3. A tej mikrobái	Ismerje a csíraszegény tej nyerésének higiéniai feltételeit.
1.6.4. Tejhibák	Ismerje a takarmányozási, istálló, mikrobiológiai, kémiai eredetű, valamint állatbetegségek, illetve gyógykezelésük okozta tejhibákat.
1.6.5. A tej kezelése	Legyen képes ismertetni az elsődleges tejkezelést (szűrés, hűtés, tárolás), a tej

	átadást, a másodlagos tejkezelést (fölözés, pasztörözés).
1.6.6. A tej feldolgozása	Tudja a fogyasztói tej és a főbb tejkészítmények jellemzőit.

2. *Anatómia és élettan*

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. A gazdasági állatok testének anatómiai felépítése, a testtájak csontos alapja, az emlősök és madarak testtájai	
2.1.1. Az állati test bonctani felépítése	Tudja a szervek csoportosítását. Ismerje a szervcsoportokat, a szervrendszereket, a készülék és a szervezet fogalmát.
2.1.2. A csontok jellemzői, részletes csonttan	Ismerje a csontok feladatát, felépítését, szerkezetét, csoportosítását, összeköttetéseit. Tudja a fej, a törzs és a végtagok csontjait (ló, szarvasmarha, juh, kecske, sertés).
2.1.3. A baromfi csontos váza	Ismerje a baromfi csontos vázát, különös tekintettel az eltérésekre az emlős állatokétól.
2.1.4. Az állati test fő részei	Tudja az állati test fő részeit, a fej, a nyak, a törzs és a végtagok tájékait (ló, szarvasmarha, juh, kecske, sertés).
2.1.5. A baromfi testtájai	Tudja a baromfi testének fő részeit (különös tekintettel az eltérésekre az emlős állatokétól).
2.2. A gazdasági állatok emésztőkészülékének felépítése, az emésztés folyamata és az anyagforgalom	
2.2.1. Az emésztőkészülék jellemzői, részei	Ismerje az emésztőkészülék feladatait, főbb részeit, felosztását. Ismerje az előbél felépítését és működését (a szájüreg és a szájszervek, a garat, a nyelőcső, az együregű gyomor, a többüregű gyomor, az egyszerű és az összetett gyomor fogalma). Tudja ismertetni a középbél vagy vékonybél felépítését és működését (epésbél, éhbél, csípőbél), az utóbél vagy vastagbél felépítését és működését (vakbél, remese és végbél).

2.2.2. Az elő- és utóbél járulékos mirigyei	Tudja az előbélhez és a középbélhez kapcsolódó járulékos mirigyeket (a nyálmirigyek és a nyálkamirigyek, a máj és a hasnyálmirigy).
2.2.3. Az emlős gazdasági állatok emésztőkészülékének jellegzetességei	Legyen képes ismertetni az emlős gazdasági állatok (ló, szarvasmarha, juh, kecske, sertés, nyúl) emésztőkészülékének állatfajonkénti jellegzetességeit.
2.2.4. A baromfi emésztőkészülékének jellegzetességei	Legyen képes ismertetni a baromfifélék emésztőkészülékének jellegzetességeit (különös tekintettel a különbségekre az emlős állatokétól).
2.2.5. Az emésztés	Ismerje az emésztés célját, formáit, az állatok osztályozását táplálkozásuk alapján. Ismerje a takarmány és ivóvíz felvétel módját állatfajonként. Tudja a rágás, a nyelés, a hányás, a kérődzés élettani folyamatát, jelentőségét. Legyen tisztában a kémiai és a biológiai emésztéssel, bélsárürítéssel. Rendelkezzen ismeretekkel az emlős gazdasági állatok és a baromfi emésztési sajátosságairól, a táplálóanyagok felszívódásról és az anyagfoglalomról.
2.3. A gazdasági állatok hím és női nemi készülékének anatómiai felépítése és működése, a szaporodás	
2.3.1. A gazdasági állatok ivarszervei	Legyen képes ismertetni az ivarszervek feladatait, valamint a belső és a külső ivarszerveket. Tudja a hím ivarszervek feladatát, felépítését és élettani működését (here, mellékhere, ondóvezető és ondózsínór, járulékos nemi mirigyek, a húgycső, a hímvessző, a makk, a herezacskó és a tasak). Ismerje az ondó jellegzetességeit és összetevőit. Rendelkezzen az alábbi ismeretekkel: a női ivarszervek feladata, felépítése és élettani működése (petefészek, petevezető, méh, hüvelytornác, hüvely, péra, csikló). Rendelkezzen az alábbi ismeretekkel: az emlős gazdasági állatok nemi készülékének sajátosságai, és annak szaporodásbiológiai jelentősége.

2.3.2. A baromfi ivarszervei, a tojástermelés élettana és a tojás részei	Ismerje a baromfi hím és női nemi készülékét, a tojástermelés élettanát, a tojás részeit.
2.3.3. Ivarzási és pároztatási módok, szaporodás	Tudja az ivarzás jellemzőit, a pároztatási módokat (vad, csoportos, háremszerű, kézből való és a mesterséges termékenyítés fő munkaműveleteit), a termékenyülés folyamatát, a vemhesség jellemzőit (időtartama, felismerése), az ellés élettanát (jelei, szakaszai), az újszülött és az anya ápolását.
2.3.4. A csirkeembrió fejlődése	Ismerje az embrió és járulékos részeinek fejlődését, valamint azok szerepét a kelés, illetve a keltetés során.
2.3.5. A tejmirigy és a tejtermelés	Tudja a tejmirigy elhelyezkedését, szerkezetét, felfüggesztését, a tejtermelés élettanát (a tej elválasztása, a tej leadása, a tej visszatartása) a tej összetételét, a kolosztrum fogalmát, összetételét, jelentőségét.

3. Takarmányozástan

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. A takarmányok alkotórészei, takarmányozási alapismeretek	
3.1.1. A takarmányozás célja, szerepe	Tudja a takarmányozás célját, feladatait, az okszerű takarmányozás szerepét az állattenyésztés jövedelmezőségének javításában.
3.1.2. A takarmányok kémiai összetétele	Legyen képes ismertetni a takarmányok kémiai összetételét. A takarmányok víz- és szárazanyag-tartalma. A takarmányok szerves anyagai: - N-mentes anyagok: zsírok és zsírszerű anyagok, N-mentes kivonható anyagok, nyersrost, - N-tartalmú anyagok: fehérjék, amidok, a szintetikus fehérjepótlók etetésének szabályai, - szerves hatóanyagok: zsírban és vízben oldódó vitaminok, egyéb biológiai hatóanyagok.

	A takarmányok szerves anyagai: makro- és mikroelemek.
3.1.3. Takarmányozási alapismeretek	Rendelkezzen takarmányozási alapismeretekkel: - a takarmányok emészthetősége, az emésztési együttható, a takarmányok emészthetőségét befolyásoló – állattól és takarmánytól függő – tényezők, - a takarmányok táplálóértéke, a takarmányok energetikai értékelése (bruttó energia, emészthető energia, átalakítható vagy metabolizálható energia, nettó energia, az egyes állatfajoknál használható energiaértékek), - a takarmányok értékesülése: a fajlagos takarmányfelhasználás.
3.2. Takarmányismeret	
3.2.1. A takarmányok csoportosítása	Tudja a takarmányok csoportosítását: - Zöldtakarmányok: - gyep: növényzete, hasznosítása (rét, legelő), felosztása. Legeltetési módok és eljárások. - szántóföldi zöldtakarmányok: fűfélék, pillangósvirágúak, őszi és tavaszi zöldtakarmány-keverék, leveles és egyéb zöldtakarmányok. - Gyökér és gumós takarmányok (répafélék, burgonya, csicsóka). - Erjesztett takarmányok (szilázsok, szenázsok). - Szénák és szénalisztek (réti széna, pillangós és fűféle szántóföldi szénák). - Magvak és termések (gabona-, hüvelyes- és olajos magvak). - Szántóföldi melléktermékek (gabona- és hüvelyes szalmák, kukoricaszár, leveles cukorrépafej). - Élelmiszeripari melléktermékek (tej és tejfeldolgozási, húsipari, hal- és baromfi-feldolgozási, malomipari, növényolajipari, cukoripari, szeszipari,

	sörgyári, keményítőgyári, konzervgyári takarmányok).
3.2.2. Takarmány-kiegészítők	Ismerje a takarmány-kiegészítőket. (fehérje- és zsírkiegészítők, ásványi takarmány-kiegészítők, vitamin és gyógyszeres kiegészítők, takarmányízesítők, antioxidánsok, hozamfokozók).
3.2.3. Ipari abrakkeverék	Ismerje az ipari abrakkeverékeket (premix, komplett premix, supplement, koncentrátum, táp fogalma és előállítás).
3.3. A gazdasági állatok táplálóanyag szükséglete, a takarmányozás gyakorlati végrehajtása	
3.3.1. Táplálóanyag szükséglet	Tudja az életfenntartó táplálóanyag-szükségletet, az állati termelés (növekedés, tej-, gyapjú-, tojástermelés, munkavégzés) táplálóanyag-szükségletét.
3.3.2. Takarmányadag összeállítás	Ismerje a takarmányozási táblázatok felépítését, használatát. Ismerje a takarmányadagok összeállításának szempontjait és menetét.
3.3.3. Takarmány előkészítés	Tudja a takarmányok előkészítését etetésre (tömeg- és abraktakarmányok előkészítése).
3.3.4. Etetési és itatási rendszerek	Ismerje az etetési és itatási rendszereket, technikákat (etetési módszerek a takarmányfogyasztás mértéke, módja, az alkalmazott technológia, az etetett takarmány állapota és a takarmányellátás szervezése alapján, itatási módok).

4. Takarmánynövény-termesztés

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1. Talajművelés	
4.1.1. A talajművelés fogalma és céljai. A talajművelés alpműveletei. A talajművelés eszközei, típusai és alkalmazási területei.	Tudja a talajművelés fogalmát, céljait, talajművelés alpműveleteit (fogalmuk, jellemző eszközeik). Ismerje az alábbiakat: - az eke és munkája, - a tárcsás talajművelő eszközök és munkájuk, - kultivátorok típusai és végzett munkájuk, - mélylazítók és alkalmazási területük,

	- boronák típusai és végzett munkájuk, - hengerek típusai és végzett munkájuk, - simító alkalmazási területei, - kombinált talajművelő eszközök típusai és végzett munkájuk.
4.2. Szaporítás, növényápolás	
4.2.1. Szaporítóanyag és szaporítás módok	Ismerje a szaporítóanyag típusait, szaporítás módokat. Ismerje a vetés idejét, mélységét, befolyásoló tényezőket, vetőmagmennyiséget.
4.2.2. Talajápolás és öntözés	Tudja az öntözés fogalmát, céljait, módjait. Tudja a kelés előtti és kelés utáni talajápolást.
4.2.3. Növényvédelem	Ismerje a növényvédelem feladatát, céljait és módjait (agrotechnikai, mechanikai, biológiai, kémiai és integrált növényvédelem).
4.3. Betakarítás, tartósítás, terménytárolás	
4.3.1. Betakarítás, terménytárolás és tartósítás	Legyen képes meghatározni a betakarítás idejét (gazdasági és biológiai érettség fogalma, befolyásoló tényezők). Ismerje a terménytípusok betakarításának és tárolásának módjait (szemes termények, gyökér- és gumós növények, szálas takarmányok).

5. Állatok egészségvédelme

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
5.1. Az állat és környezete	
5.1.1. A környezet	Tudja a környezet fogalmát, változását, a környezeti tényezők felosztását. Tudja a környezeti tényezők hatását az állati szervezetekre.
5.1.2. Az állattartótelep létesítésének szempontjai és feltételei	Tudja az állattartó telepek létesítésének szempontjait: a telep helyének kijelölése (talajtani szempontok, domborzati viszonyok, az épületek telepen belüli elhelyezése). Ismerje a teleplétesítés egyéb feltételeit (vízellátás, villany, út, csatorna, trágyakezelés, védőtávolságok).
5.1.3. Az állattartó épületek és	Rendelkezzen ismeretekkel:

jellemzői	- az istálló mikroklímájáról, - az istálló hőmérsékletéről (optimális termelési zóna), - az istálló levegőjének páratartalmáról, - az istállón belüli légáramlásról, - a lehűlés nagyságáról, - az istállólevegő szennyezettsége: gázszennyezettségről (széndioxid, ammónia, kén-hidrogén, szén-monoxid), porszennyezettségéről, élőcsíra-szennyezettségről, - az istálló megvilágításáról, - az istálló szellőztetéséről, - a padozatról, az almozásról, - a megvilágításról, - a zajról. Legyen képes a hibák okozta viselkedést felismerni. Ismerje a beavatkozás lehetőségeit.
5.2. Az egészség, a csökkent termelőképesség és betegség	
5.2.1. Az egészséges állat, a csökkent termelőképesség és a beteg állat fogalma és jellemzői	Ismerje az egészséges állat, a csökkent termelőképesség és a beteg állat fogalmát, jellemzőit.
5.2.2. A beteg állat és a betegség felismerése	Legyen képes felismerni a beteg állatot: - a beteg állat megjelenése (habitus) alapján: testtartás, mozgás, viselkedés, alkat, tápláltság, ápoltság, - a klinikai alapértékek alapján: belső hőmérséklet (láz), pulzusszám, légzésszám, bendőmozgás.
5.2.3. A betegség kialakulásának okai, lefolyása, gazdasági jelentősége	Ismerje a betegség keletkezésének okait. Külső okok: – élettelenek (kórokok): - mechanikai hatások, - hőmérséklet (hideg, meleg), - sugárzások, - elektromosság, - időjárási tényezők (frontátvonulás), - a szervezet anyagellátásának zavarai (táplálóanyagok, víz, oxigén); – élők (kórokozók):

	- baktériumok (alakja, méretei, felépítése, szaporodása, toxinjai), - vírusok (alakja, méretei, felépítése), - prionok, - gombák (csoportosítása felépítés és kórokozó képesség szerint, - méretei, szaporodása, szerepe, elterjedése), - paraziták (csoportosítása az élősködés helye és időtartama szerint, kártételük). Belső okok: - alkat, hajlam (diszpozíció). Ismerje a betegség lefolyását, kimenetelét: túlheveny, heveny, félheveny, idült, gyógyulás, szövődmény, halál. Tudja az egészséges állat életjelenségeit: - az etológia fogalma, gazdasági jelentősége, - az egészséges sertés, - szarvasmarha, - juh, - ló, - baromfi viselkedése.
5.3. A betegségek gyógykezelése és megelőzése, az állatok jóléte és az állatvédelem	
5.3.1. Prevenció és gyógyszerhasználat	Ismerje a gyógyszer fogalmát, a gyakrabban használt gyógyszerformákat, a gyógyszerek alkalmazásának a módjait, a gyógyszerhasználat szabályait, előírásait. Tudja az egyszerűbb kezeléseket és életmentő beavatkozásokat, elsősegélynyújtást. Ismerje a nem fertőző betegségek megelőzését. Ismerje a fertőző betegségek megelőzését, a fertőző betegség fogalmát. Ismerje az immunitás fogalmát, formáit, kiemelten a természetes és mesterséges immunitást, a vakcinát és a szérumot. Tudja az állattartó telepek üzemeltetésének szabályait, az üzemeltetés higiéniáját (a személy-, az állat- és a járműforgalom). Ismerje a fertőtlenítés fogalmát, formáit,

	módjait (mechanikai, fizikai, kémiai, biológiai), a fertőtlenítőszereket és használatukat, a fertőtlenítéssel kapcsolatos munka- és balesetvédelmi szabályokat, a rágcsálók és rovarok irtását. Ismerje a bejelentési kötelezettség fogalmát, módjait.
5.3.2. Az állatvédelem törvényi szabályozása	Ismerje az állatvédelem törvényi szabályozását. Ismerje az állattartás általános állatvédelmi szabályait, mezőgazdasági haszonállatok tartásának állatvédelmi szabályait. Ismerje az állatszállítás állatvédelmi előírásait, az állatokkal való szakszerű bánásmódokat. Ismerje a vágóállatok levágásának és leölésének állatvédelmi szabályait.

6. Gazdálkodási alapismeretek

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
6.1. A gazdálkodás alapismeretei	
6.1.1. A termelés erőforrásai	Legyen képes a termelés erőforrásainak ismertetésére: - a termelés eszközrendszere (befektetett eszközök, forgóeszközök, termőföld, munkaerő), - a termelés ráfordításai és költségei, - a termelés eredménye, - fedezeti hozzájárulás.
6.1.2. A termelés reálszférája	Legyen képes a termelés reálszférájának ismertetésére: - beszerzés, - termelés, - készletezés, - minőségellenőrzés, - értékesítés.
6.1.3. A termelés pénzügyei	Tudja a termeléssel összefüggő pénzügyi ismereteket: - a pénz szerepe a piacgazdaságban, - pénzforgalom típusai, jellemzői, - hitelezés.
6.2. Vállalkozási alapismeretek	

6.2.1. A vállalkozások csoportosítása	Ismerje a vállalkozás fogalmát, általános jellemzőit. Ismerje a különböző vállalkozási csoportokat: - östermelői tevékenység jellemzői, működésének szabályai, - egyéni vállalkozás jellemzői, működésének szabályai, - egyéni cég, családi gazdálkodás jellemzői, működésének szabályai, - gazdasági társaságok jellemzői, működésének szabályai, - szövetkezet jellemzői, működésének szabályai.
6.2.2. Kamarák szerepe	Ismerje a gazdasági kamarák szerepét, az általuk nyújtott szolgáltatások körét.
6.2.3. A vállalkozás beindítása	Rendelkezzen ismeretekkel a vállalkozások beindításáról: - alapfeltételek, - a beindítás lépései.
6.2.4. A munkaviszony és jellemzői	Ismerje a munkaviszonyt és jellemző tulajdonságait: - munkaviszony keletkezése, megszűnésének, megszüntetésének esetei, - munkáltató, munkavállaló jogai és kötelezettségei, - munkáltató, munkavállaló kártérítési felelőssége, - munkaügyi vita.
6.3. Marketing	
6.3.1. A marketing fogalom köre	Rendelkezzen ismeretekkel az egyes alapfogalmakról (szükséglet, igény, kereslet, kínálat)
6.3.2. Piaci ismeretek	Ismerje a piaci alapfogalmakat, piaci formákat.
6.3.3. Marketing mix	Legyen képes ismertetni a marketing mix fogalmát és elemeit (4P).
6.3.4. Marketing terv	Legyen képes ismertetni a marketing terv fogalmát és felépítését.
6.3.5. Termék életciklus	Tudja a termék életciklus fogalmát, és fázisait.
6.3.6. Marketingkommunikáció	Ismerje a kommunikáció fogalmát, fajtáit,

	eszközrendszerét, a kommunikáció folyamatát.
6.4. Európai Unió ismeretek	
6.4.1. Az Európai Unió kialakulása és intézményrendszere	Rendelkezzen ismeretekkel a Közös Agrárpolitikáról (KAP). Rendelkezzen ismeretekkel az Európai Unió agrárszabályozásáról. Rendelkezzen ismeretekkel az Európai Unió vidékfejlesztési politikájáról. Rendelkezzen ismeretekkel a Strukturális alapokról, a Nemzeti támogatások rendszeréről, pályázati rendszerekről. Rendelkezzen ismeretekkel az agrár környezetvédelmi szabályozásról.

7. Gazdálkodási alapgyakorlatok

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
7.1. Adózási ismeretek	
7.1.1. Jövedelemadó-bevallás elkészítése	Rendelkezzen ismeretekkel a jövedelemadó-bevallás elkészítése terén: - főállású egyéni vállalkozó esetén, - másodállású egyéni vállalkozó esetén, - östermelő esetében, - családi gazdálkodás esetében, - alkalmazott esetében.
7.1.2. Járulékfizetési kötelezettségek teljesítése	Rendelkezzen ismeretekkel a járulékfizetési kötelezettségek teljesítéséről: - munkáltatót terhelő járulékok, - munkavállalót terhelő járulékok, - környezetvédelmi termékdíj.
7.1.3. Társadalombiztosítási eljárások rendszere	Rendelkezzen ismeretekkel a társadalombiztosítási eljárások rendszeréről: - egészségügyi szolgáltatások, - táppénz jogosultságok, - betegszabadság, - csecsemőgondozási díj.
7.1.4. Jogkövetelmények, jogorvoslat az adózási rendszerben	Ismerje a jogkövetelmények, jogorvoslat fogalmát és szerepét az adózási rendszerben.
7.2. Vállalkozás gyakorlata	

7.2.1. Vállalkozás létesítése, átalakítása és megszüntetése	Ismerje a vállalkozások létrejöttének, átalakulásának és megszűnésének okait, módjait.
7.2.2. A vállalkozás feltételei	Ismerje a vállalkozás tárgyi és személyi feltételeit és azok kialakítását.
7.2.3. Az üzleti terv	Ismerje az üzleti terv fogalmát, célját, alapelveit és felépítését.
7.2.4. Piackutatás	Ismerje a piackutatás fogalmát, módszereit és folyamatait.
7.2.5. Piacbefolyásoló tényezők	Ismerje a piacbefolyásoló tényezőket (kínálat, kereslet, állam).
7.2.6. Értékesítési módok és az értékesítést befolyásoló tényezők	Ismerje az értékesítés fogalmát, folyamatát és az azt befolyásoló tényezőket.
7.2.7. A beszerzés és az azt befolyásoló tényezők	Ismerje a beszerzés fogalmát, folyamatát és az azt befolyásoló tényezőket.
7.2.8. Logisztika	Tudja a logisztika fogalmát és feladatát.
7.2.9. Pályázkészítés	Ismerje a pályázkészítés formai és tartalmi követelményeit és a kapcsolódó feladatokat (pályázatfigyelés, tanulmányok készítése, utógondozás, monitoring adatszolgáltatás).
7.3. Adminisztráció	
7.3.1. Bizonylati elv és fegyelem	Ismerje a bizonylati elv és fegyelem fogalmát és jogi háttérét (számviteli törvény). Ismerje a bizonylatok fajtáit. Tudja a számla, a készpénzfizetési számla, az átutalásos számla a nyugta, a készpénzátvételi-elismervény kiállítás módját.
7.3.2. Eszköz-, anyag- és készletnyilvántartás, valamint a leltározás, selejtezés gyakorlati ismeretanyaga	Rendelkezzen ismeretekkel a leltározásról (cél, folyamat, dokumentáció) és a készletnyilvántartásról (szerepe, alapja, módja, bizonylatai).
7.3.3. Termelői regisztráció	Ismerje az őstermelői igazolvány kiváltását, a támogatásigénylés folyamatát.
7.4. Kommunikáció	
7.4.1. Információ források kezelése és használata	Legyen képes kezelni az információforrásokat. Magabiztosan tudja használni az infokommunikációs irodai eszközöket (irodai eszközök, számítógép, szkennер, telefon, fax, iratmegsemmisítő).
7.4.2. A kommunikáció módszerei, eszközei és szabályai	Tudja az üzleti levelezés szabályait, a kommunikáció módszereit, eszközeit. Ismerje az üzleti tárgyalás menetét,

	kiértékelésének módját.
--	-------------------------

II. A VIZSGA LEÍRÁSA KÖZÉPSZINTEN

A vizsga részei

Középszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
120 perc	15 perc
100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	Szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép, vonalzó	Szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	Az egyes feladatokhoz kapcsolódó esetleges mellékletek (pl. szemelvények, fényképek, ábrák) a tételsorba építve

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
120 perc	15 perc
Feladatlap	Egy „A” és „B” feladatot tartalmazó tétel kifejtése
100 pont	50 pont

Írásbeli vizsga

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Az írásbeli vizsgán a részletes követelményekben meghatározott témakörökből történik átfogó számadás. A feladatok egy feladatlapon kerülnek összeállításra. Az írásbeli feladatok alapvetően ismertetés, felsorolás, rövid kifejtés, fogalommeghatározás, folyamatleírás, egyszerű választás, négyféle asszociáció, ötféle asszociáció, igaz-hamis választás, mennyiségi összehasonlítás és számítási példákban állhatnak.

A gazdasági alapismeretek és gazdasági alapgyakorlatok témaköreinek részaránya nem haladhatja meg az adott feladatlapon szereplő összes írásbeli feladat 20%-át.

Az írásbeli feladatlapon minimum 10%-ban kell, hogy tartalmazzon szakmai számítási feladatokat az állattenyésztés, a takarmányozás, illetve a takarmánynövény-termesztés témakörök egyikéből. A számításos feladatok a megjelölt témakörök számpéldáin alapulnak, és igazodnak a témakörök gyakorló típuspéldáihoz.

Az írásbeli feladatlapon legalább 60%-ban kell, hogy tartalmazzon feladatokat az állattenyésztés, takarmányozás, takarmánynövény-termesztés, valamint minimum 10%-ban állatok egészségvédelme, illetve anatómia és élettan témakörökből.

Az írásbeli feladatlapon értékelése

Az értékelés az összeállított javítási-értékelési útmutató kötelező előírásai alapján kell, hogy történjen. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat a javítási-értékelési útmutató tartalmazza.

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A szóbeli vizsgarész a tételsorból húzott egy tétel kifejtéséből áll. A vizsgázó a feleleténél a tételhez kapcsolódó mellékleteket, szemléltető forrásanyagot felhasználhatja. A szóbeli tételek kifejtésébe azok címének megfelelően a vizsgázónak be kell építenie gyakorlati példákat.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli tételsor 20-25 tételből áll. A szóbeli tételek címét és részleteit az előírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján kell meghatározni. A tételek 20-25%-át évente cserélni kell.

A szóbeli tétel két feladatból áll:

- „A” feladat: az ágazati szakmai ismeretek kifejtésére vonatkozik,
- „B” feladat: a gazdálkodási alapismeretek, gazdálkodási alapgyakorlatok ismereteire vonatkozik.

A számonkérés a tételek „A” és „B” feladatának keretében az alábbi témakörökből történik:

„A” feladat

Állattenyésztés:

- alapfogalmak, értékmérők,
- a gazdasági állatok nemesítése,
- elhelyezés, ápolás,
- a ló elnevezései, értékmérői, fajtái, nemesítése,
- a ló szaporítása, felnevelése, takarmányozása, ápolása, elhelyezése,

- tejgazdaságtan.

Anatómia és élettan:

- a gazdasági állatok testének anatómiai felépítése, a testtájak csontos alapja, az emlősök és madarak testtájai,
- a gazdasági állatok emésztőkészülékének felépítése, az emésztés folyamata és az anyagforgalom,
- a gazdasági állatok hím és női nemi készülékének anatómiai felépítése és működése, a szaporodás.

Takarmányozás:

- a takarmányok alkotórészei, takarmányozási alapismeretek,
- takarmányismeret,
- a gazdasági állatok táplálóanyag szükséglete, a takarmányozás gyakorlati végrehajtása.

Takarmánynövény-termesztés:

- talajművelés,
- szaporítás, növényápolás,
- betakarítás, tartósítás, terménytárolás.

Állatok egészségvédelme:

- az állat és környezete,
- az egészség, a csökkent termelőképesség és betegség,
- a betegségek gyógykezelése és megelőzése, az állatok jóléte és az állatvédelem.

„B” feladat

Gazdálkodási alapismeretek:

- a gazdálkodás alapismeretei,
- vállalkozási alapismeretek,
- marketing,
- Európai Unió ismeretek.

Gazdálkodási alapgyakorlatok:

- adózási ismeretek,
- vállalkozás gyakorlata,
- adminisztráció,
- kommunikáció.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli vizsgán a fogalmak szabatos definiálását, a megszerzett ismeretek felhasználásával az összefüggések magyarázatát, alkalmazását is értékeli.

Az értékelési útmutató rögzíti az egyes feladatok kifejtésének elvárt tartalmi összetevőit és ezekre adható, feladatonként 30, illetve 20 pont felosztásával kialakított maximális részpontszámokat, amely alapján a feleletet értékelni kell.

A szóbeli felelet értékelése az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	Pontszám		
	„A” feladat	„B” feladat	Összesen

Feladat megértése, a lényeg kiemelése. Megfelelően felépített, világos, szabatos előadásmód.	5 pont	5 pont	10 pont
Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása. Szaknyelv alkalmazása.	10 pont	5 pont	15 pont
Tények, jelenségek, folyamatok ismerete és alkalmazása, magyarázása. Összefüggések értelmezése.	15 pont	10 pont	25 pont
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	30 pont	20 pont	50 pont

22

44. Az R. Melléklet KERTÉSZET ÉS PARKÉPÍTÉS ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete az I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK címet megelőzően a következő címekkel egészül ki:

„I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK KÖZÉPSZINTEN

A kertészet és parképítés ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy részletes érettségi követelményei a XXXIV. Kertészet és Parképítés ágazat alábbi szakképesítésének szakmai tartalmát veszi alapul:

- 54 581 02

Parképítő és -fenntartó technikus.

A) KOMPETENCIÁK

1. Szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédképesség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. A szakmai fogalmak helyes használata	Tudja megfelelő helyen és módon alkalmazni a szakmai fogalmakat.
1.2. A szakmai fogalmakkal az ismeretanyag bemutatása, értelmezése	Legyen képes az előadás tartalmát következetesen, logikusan felépíteni.
1.3. Kommunikáció szakmai nyelven	Legyen képes a kérdező tanár által feltett kérdéseket megérteni, lényegre törően válaszolni.

2. Rendszerező képesség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Lényegkiemelés	Tudja megkülönböztetni a lényeges és kevésbé lényeges szakmai ismeretanyagokat.
2.2. Elvonatkoztatás képessége	Ismerje a tények és a törvényszerűségek közötti összefüggések alkalmazását.

2.3. Gyakorlatias feladatértelmezés	Legyen képes határozottan, a gyakorlati szempontok figyelembevételével feladatokat végrehajtani.
-------------------------------------	--

3. Megbízhatóság

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. A vezetői utasítások betartása, irányíthatóság	Legyen képes a munkahelyi vezető utasításainak megbízható, maradéktalan végrehajtására.
3.2. Felelősségtudat	A felelősségteljes munkavégzéshez törekedjen az átgondolt, tudatos döntéshozatalra és végrehajtásra.
3.3. Szorgalom, igyekezet	Legyen képes ismeretanyagának folyamatos bővítésére.

4. Önállóság

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1. Szervezőkészség a munkafolyamatok végrehajtásában	Legyen képes az egyes mezőgazdasági (kertészeti) munkafolyamatok végrehajtásának szakszerű megszervezésében közreműködni.
4.2. Önállóság a problémamegoldás területén	Legyen képes a problémamegoldás területén a felmerülő hibák, hiányosságok önálló kiküszöbölésére.

5. Ismeretek gyakorlati alkalmazása

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
5.1. Állóképesség	Legyen megfelelő fizikai kapacitása, teherbírása az elvégzendő feladatok kivitelezésének végrehajtására.
5.2. Mozgáskoordináció (testi ügyesség)	Legyen képes a korrekt és pontos feladatvégrehajtás érdekében a koordinált mozgásra, biztosítva a munkák energiatakarékos és szakszerű kivitelezését.
5.3. Ismeretek helyén való alkalmazása	Legyen képes jó emlékezőképessége alapján az ismeretek megőrzésére és ezen keresztül a helyükön való alkalmazására.

B) TÉMAKÖRÖK

1. A növények külső, belső felépítése, növényrendszertan

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Növények külső, belső felépítése	Ismerje az alábbiakat: - a gyökér, a szár, a levél fogalma, feladata, típusai, módosulásai, - a virág, a virágzat fogalma, részei, - a termés fogalma, csoportosítása, valódi és áltermés, - a sejt részei, - a növényi szövetek, - a növényi szervek működése (gyökér, szár, levél, virág, termés).
1.2. Növényrendszertan	Ismerje a rendszerezés alapjait: - mesterséges, természetes rendszer, - rendszertani kategóriák, - faj, fajta fogalma, - kettős nevezéktan. Ismerje a kertészetben jelentős törzseket, osztályokat: mohák, harasztok, nyitvatermők, zárvatermők. Ismerje a fontosabb két- és egyszikű növénycsaládokat.

2. A kertészeti termesztés tárgyi feltételei, éghajlat, talajművelés

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. A kertészeti termesztés tárgyi feltételei	Ismerje és ismerje fel az alábbiakat: - kertészeti termesztésben előforduló termesztő berendezések (üvegházak, növényágyak, fóliás berendezések), - kiegészítő építmények (tárolók), - termesztőedények (cserepek, szaporítóládák, - tálcák), - kertészeti szerszámok (ásó, gereblye, kapa, metszőolló stb.), - szaporítási módok, mikroszaporító laboratóriumok.
2.2. Éghajlat	Ismerje - a növények növekedését befolyásoló éghajlati viszonyokat,

	- általános meteorológiai fogalmakat: időjárás, éghajlat, légkör, légkör összetétele, légnyomás, szél, csapadék, léghőmérséklet, talajhőmérséklet, páratartalom, napsütés, - éghajlattani alapismereteket: éghajlatok osztályozása, makroklíma, mikroklíma, - meteorológiai műszereket: páratartalom meghatározására, léghőmérséklet mérésére, csapadékmérésre, talajhőmérséklet meghatározására, szél irányának, erősségének, sebességének meghatározására alkalmas mérőeszközök.
2.3. Talajtan	Ismerje - a talaj fogalmát, - a talajok összetételét, - a talajok fontosabb tulajdonságait (kötöttség, kémhatás, szerkezet, víz, levegő-, hő-, tápanyag-gazdálkodás), - a talajok osztályozását, - a kertészeti földnemeket és termesztési közegeket. Tudja a talaj helyszíni vizsgálatát elvégezni (előzetes tájékozódás, bejárás). Tudjon - talajmintát venni (szelvényminta, átlagminta), - talajmintákat előkészíteni laboratóriumi vizsgálatra, - egyszerű talajvizsgálatokat végezni (pH-érték, szerkezeti elemek, talajkötöttség, mésztartalom).
2.4. Talajművelés	Ismerje a talajművelés célját és alapelveit. Ismerje a talajművelési eljárásokat, és azok eszközeit, a gépek használatát: szántás, tárcsázás, kultivátorozás, boronálás, simítózás, hengerezés, a talajmaró és a mélylazító.

3. Trágyázás és öntözés, növényvédelem

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Trágyázás	Ismerje a trágyázás célját. Ismerje a trágyafélék csoportosítását: - szerves trágyák (istállótrágya fogalma,

	összetétele, kezelése, tárolása, zöldtrágya, egyéb szerves trágyák), - műtrágyák (nitrogén-, foszfor-, káliumtartalmú, mikroelem-trágyák) jellemzőit, használatuk lehetőségeit és tárolásukat. Ismerje a szerves trágya és a műtrágya környezet-tudatos felhasználását. Ismerje a szerves trágyákat (istállótrágya, zöldtrágya, egyéb növényi eredetű szerves trágyák, komposzttrágyák). Ismerje a műtrágyákat (egyszerű, összetett, kevert és mikroelem trágyák). Tudja az alapvető trágyázási eljárásokat.
3.2. Öntözés	Tudja az öntözés jelentőségét. Ismerje az öntözés célját - vízpótló, - frissítő, - párasító, - nedvességtároló, - trágyázó (lombtrágyázás), - beiszapoló. Ismerje az öntözővíz tulajdonságait (keménység, hőfok és szennyezettség). Ismerje az öntözési módokat (felületi, esőszerű, és csepegtető öntözés). Tudja meghatározni az öntözés időpontját és az öntözővíz mennyiségét (öntözési norma, idénynorma, öntözési forduló).
3.3. Növényvédelem	Ismerje a növényvédelem jelentőségét, tárgyát, feladatát. Ismerje a környezetvédelem szerepét a növényvédelemben. Ismerje a legfontosabb, a növényeket károsító élő szervezetek (vírusok, baktériumok, gombák, állati kártevők) életfeltételeit, károsításuk megjelenési formáit (kór- és kárképek). Ismerje a kertészeti kultúrák legfontosabb gyomnövényeit. Ismerje a növényvédő szereket, azok felhasználását, tárolását. Ismerje a növényvédelem módjait, az előrejelzést, megelőzést, és a védekezést. Ismerje a komplex és integrált növényvédelmet. Ismerje fel a kertészeti kultúrák legfontosabb gyomnövényeit. Tudjon permetléösszetétel-számítást végezni.

	Ismerje a permetlé készítésének szabályait, a permetlevek bekeverését (gyakorlatilag nem mérgező szerekkel).
--	--

4. A termesztés, növényápolás gépei, üzemeltetésük

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1. A talajművelés gépei	Ismerje a talajművelő gépeket. Ismerje az ekék feladatát, típusait, beállítását. Ismerje a boronák feladatát, típusait, működésüket. Ismerje a tárcsák, kultivátorok felépítését, működését, beállítását. Ismerje a lazítókat és a hengereket. Ismerje a talajmarókat. Ismerje az ásógépet és a magágykészítőket. Ismerje a talajművelő gépek (tárcsa, kultivátor, talajmaró, boronák, lazítók, hengerek, rotációs kapák) működését és beállítását.
4.2. Szerves- és műtrágyaszóró gépek	Ismerje az istállótrágyaszórók felépítését, működését, szabályozását. Ismerje a műtrágyaszórók felépítését, működését, szabályozását (szilárd és folyékony műtrágyák kijuttatása). Ismerje az istállótrágyaszórók és a műtrágyaszórók csatlakoztatását az erőgéphez, beállításukat, üzemeltetésüket, karbantartásukat.
4.3. A növényvédelem gépei	Ismerje a növényvédő gépek csoportosítását (permetezők, porozók, nagyüzemi és háti permetezők, légi növényvédelem). Ismerje a hidraulikus porlasztású gépek, légporlasztásos gépek és szállítólevegős gépek fő részeit, működését. Ismerje a porozógépeket. Ismerje a háti permetezőket (szivattyús, légszivattyús, légporlasztásos). Ismerje a szórófejek jelentőségét. Tudjon permetléösszetétel számítást végezni, és tudja a növényvédelmi gépeket beállítani. Ismerje az üzemeltetés környezetvédelmi hatását.

4.4. A szállítás, rakodás gépei	Ismerje a szállítás, rakodás gépeit. Ismerje a biztonsági előírásokat a szállítás és a rakodás gépeire. Ismerje a traktoros pótkocsik felépítését, a csatlakoztatás, vontatás gyakorlását. Ismerje a billenthető pótkocsik üzemeltetését. Ismerje a traktoros és önjáró homlokrakodókat. Ismerje a kerti traktor és pótkocsi összekapcsolását. Ismerje a karbantartási teendőket. Ismerje az elektromos és gázüzemű rakodókat.
4.5. Az öntözés gépei	Ismerje az öntözési módokat (felületi, esőztető, mikro-, csepegtető öntözés), az öntözőberendezések fő egységeit (stabil, félstabil öntözőtelep és eszközeik). Ismerje a tápanyag-utánpótlást öntözéssel és a mikroöntözést. Ismerje az esőztető és csepegtető öntözés berendezéseinek főbb egységeit (szivattyúk, vezetékek, kötőelemek, mágnes szelepek, szórófejek, fúvókák, csepegtető testek, zárószerkezetek). Ismerje a kézi áttelepítésű vagy mobil berendezés összeszerelését, szétszerelését, üzemeltetését, karbantartását.

5. A gazdálkodás alapismeretei

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
5.1. Alapfogalmak	Tudja felsorolni a termelés erőforrásait. Ismerje a termelés eszközrendszerét (befektetett eszközök, forgóeszközök, termőföld, munkaerő). Ismerje a termelés ráfordításait és költségeit, a termelés eredményét.
5.2. A termelés reálszférája	Ismerje az alábbi fogalmakat: - beszerzés, - termelés, - készletezés, - minőségellenőrzés, - értékesítés.
5.3. A termelés pénzügyei	Ismerje a pénz szerepét a piacgazdaságban. Ismerje a pénzintézeti rendszert, pénzintézetek tevékenységét, a pénzforgalom típusait, jellemzőit, a hitelezést, az értékpapírokat és a tőzsdét.

6. A zöldfelületek csoportosítása, a zöldfelületi növénycsoportok fenntartása, a városi zöldfelületek jelentősége

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
6.1. A kertfenntartás alapfogalmai	Ismerje a zöldfelület, kert, park, zöldövezet és a zöldfelület-gazdálkodás fogalmát.
6.2. Zöldfelületek csoportosítása, zöldfelületi rendszerek	Ismerje a zöldterületek csoportosítását, a kerttípusokat.
6.3. Városi zöldfelületek jelentősége	Ismerje a tervezés, az építés és a fenntartás kapcsolatát, a zöldterületek gazdasági jelentőségét. Ismerje a zöldfelületek osztályozását. Ismerje a zöldfelületek fenntarthatóságát. Ismerje a zöldfelület-védelmet.
6.4. Zöldfelületek növénycsoportjainak fenntartása	
6.4.1. Fűfelületek fenntartása	Ismerje a fűfelületek jelentőségét, csoportosítását. Ismerje az alábbi fogalmakat: - gyeper, - pázsit, - virágos gyeper, - fűmagkeverékek, - tápanyag-utánpótlás, fenntartó trágyázás, - fűfelületek öntözése, - fűfelületek növényvédelme, - fűfelületek talajápolása, - kaszálás, - kaszálék gyűjtése, - gyepszélvágás, - lombgyűjtés, - gyepszellőztetés, gereblyezés, - homokszórás, - hengerezés, tömörítés, - takarítás, - felújítás, felülvetés.
6.4.2. Egy- és kétnyári virágfelületek fenntartása	Ismerje a virágfelületek csoportosítását. Ismerje az egyényári virágfelületek fenntartását. Ismerje az egyényári virágfelületek általános ápolási munkáit. Ismerje az egyényári virágfelületek öntözését, az egyényáriak tápanyag-utánpótlását, talajápolását,

	növényvédelmét, speciális ápolási munkáit. Ismerje a kétnyári virágfelületek jelentőségét, a kétnyári virágfelületek fenntartását.
6.4.3. Évelő virágfelületek fenntartása	Ismerje az évelő virágfelületek jelentőségét, fenntartási munkáit. Ismerje az évelők általános ápolási munkáit. Ismerje az évelőágyak öntözését. Ismerje az évelőágyak tápanyag-utánpótlását. Ismerje az évelőágyások talajpótlását. Ismerje az évelő virágfelületek növényvédelmét, speciális ápolási munkáit.
6.4.4. Lombhullató díszfák fenntartása	Ismerje a díszfák, jelentőségét, csoportosítását. Ismerje a díszfák ápolási munkáit, öntözését, tápanyag-utánpótlását, a talaj ápolását, növényvédelmét, a díszfák koronaformáit, a metszését, ifjító metszését. Ismerje az idős fák speciális ápolási munkáit. Ismerje a faértékelési módszereket. Ismerje az alábbi fogalmakat: - odúkezelés, - koronabiztosítás, - átültetés, - fakivágás, - kalodázás, - talajszellőztetés.
6.4.5. Díszcserjék fenntartása	Ismerje a díszcserjék - jelentőségét, - csoportosítását, - ápolási munkáit, - öntözését, - tápanyag-utánpótlását, - talajápolását, - növényvédelmét, - alakító és fenntartó metszését, - ifjító metszését. Ismerje a sövények metszését.
6.4.6. Örökzöld dísznövények fenntartása	Ismerje az örökzöldek - jelentőségét, - csoportosítását, - öntözését, - tápanyag-utánpótlását, - talajápolását, - növényvédelmét, - metszését. Ismerje az örökzöld sövények nyírását. Ismerje a téliesítést és az örökzöldek karózását.

6.4.7. Edényes növények fenntartása	Ismerje az edényes növények - jelentőségét, - öntözését, - tápanyag-utánpótlását, - talajápolását, - növényvédelmét, - speciális ápolási munkáit.
6.4.8. Kúszónövények fenntartása	Ismerje a kúszónövények - jelentőségét, - öntözését, - fenntartó trágyázását, - talajápolását, - növényvédelmét, - speciális ápolási munkáit.
6.4.9. Talajtakaró növények fenntartása	Ismerje a talajtakaró növények - jelentőségét, - általános fenntartási munkáit, - speciális fenntartási munkáit.
6.4.10. Rózsafelületek fenntartása	Ismerje a rózsafelületek - jelentőségét, - öntözését, - tápanyag-utánpótlását, - talajápolását, - növényvédelmét. Ismerje az alábbi fogalmakat: - takarás, - nyitás, - vadalás, - kötözés, - ifjítás.
6.4.11. Sziklakertek fenntartása	Ismerje a sziklakertek jelentőségét, csoportjait. Ismerje a szárazon rakott támfalakat, kerti lépcsőket. Ismerje a kőlapos utakat. Ismerje a sziklakertek - öntözését, - tápanyag-utánpótlását, - növényvédelmét, - talajápolását. Ismerje az alábbi fogalmakat: - metszés, - visszaszorítás, - talajtakarás megújítása. Ismerje az elnyílt virágok, száraz növényi részek eltávolítását, a lombgyűjtést, a kövek igazítását, a pótlást és a felújítást.

6.4.12. Sírkültetések fenntartása	Ismerje az általános zöldfelület-fenntartási munkákat az évszakoknak és a kegyeleti, temetőlátogatási ünnepeknek megfelelően. Ismerje a pázsit gondozási munkáit, a sövényápolást és a nyírást.
6.4.13. Fűborítású sportpályák fenntartása	Ismerje a fűborítású sportpályák - öntözését, - tápanyag-utánpótlását, - növényvédelmét.

7. Gépek, kézi eszközök üzemeltetése, karbantartása, munkavédelem a kertfenntartásban

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
7.1. A kertészeti kisgépek üzemeltetése	Ismerje a kertészetben leggyakrabban használatos kisgépek (fűnyírók, gépi fűrészek, sövénynyírók, takarító, síkosság-mentesítő, lombszívó gépek) üzemeltetését, karbantartását, javítását.
7.2. Munkavédelem a kertfenntartásban	Ismerje a munkavédelem fogalmát, területeit. Ismerje az általános munkavédelmi tudnivalókat. Ismerje a tűzvédelmi eszközöket és használatukat. Ismerje az egyéni és a közösségi védőeszközöket és használatukat. Ismerje a munkavédelem fogalomrendszerét. Ismerje a munkahelyek kialakításának általános szabályait. Ismerje a munkahelyi egészség és biztonság jelentőségét. Ismerje a veszélyforrásokat és a veszélyeket a munkahelyeken. Ismerje a munkavédelem szabályrendszerét, jogokat és kötelezettségeket.
7.3. Gépek, kézi eszközök karbantartása	Ismerje a főbb karbantartási tevékenységeket. Ismerje a gépek, eszközök tisztítását.

8. Növényismeret

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
8.1. Bevezetés a növényismeretbe	Ismerje a kettős nevezéktant (binominális nomenklátúra). Ismerje a faj feletti rendszertani egységeket. Ismerje a faj alatti természetes és mesterséges rendszertani egységeket. Ismerje a fajták elnevezésének szabályait. Ismerje a növények származását.

	Ismerje a dísnövények csoportosítását.
8.2. Gyomnövények	Ismerje a gyomnövény - fogalmát, - a fajok csoportosítását. Ismerje a gyomnövények jelentőségét, a legfontosabb fajokat és életformájukat, a gyomnövények terjedése elleni védekezést. Ismerje a fontosabb fajok környezeti igényeit, jellemző előfordulási helyüket térben és időben. Ismerje meg a védekezési módokat, ismerje az eszközök használatát, a gyomnövény-gyűjtemény készítését. Ismerje meg a gyomnövények invazív tulajdonságait és jellemző szaporító képleteit.
8.3. Ivaros és ivartalan úton szaporítható egynyáriak	
8.3.1. Ivaros úton szaporítható egynyáriak	Ismerje a legfontosabb magról szaporítható egynyári dísnövények - jelentőségét, - csoportosítását, - jellemzőiket (különös tekintettel felhasználásukra és felismerésükre).
8.3.2. Ivartalan úton szaporítható egynyáriak	Ismerje a legfontosabb ivartalan úton szaporítható egynyári dísnövények - jelentőségét, - csoportosítását, - jellemzőiket (különös tekintettel felhasználásukra és felismerésükre).
8.4. Rövid és hosszú tenyészidejű kétnyáriak	
8.4.1. Rövid tenyészidejű kétnyáriak	Ismerje a legfontosabb rövid tenyészidejű kétnyári dísnövények - jelentőségét, - jellemzőiket (különös tekintettel felhasználásukra és felismerésükre).
8.4.2. Hosszú tenyészidejű kétnyáriak	Ismerje a legfontosabb hosszú tenyészidejű kétnyári dísnövények - jelentőségét, - jellemzőiket (különös tekintettel felhasználásukra és felismerésükre).
8.5. Évelők	
8.5.1. Közepes vízigényű évelők	Ismerje a legfontosabb közepes vízigényű évelő dísnövények - jelentőségét, - csoportosítását,

	- jellemzőiket (különös tekintettel felhasználásukra és felismerésükre).
8.5.2. Szárazságtűrő évelők	Ismerje a legfontosabb szárazságtűrő évelő dísznövények - jelentőségét, - csoportosítását, - jellemzőiket (különös tekintettel felhasználásukra és felismerésükre).
8.5.3. Vízi, vízparti, fagyérzékeny évelők	Ismerje a legfontosabb vízi, vízparti, és fagyérzékeny évelő dísznövények - jelentőségét, - csoportosítását, - jellemzőiket (különös tekintettel felhasználásukra és felismerésükre).
8.5.4. Hagymás, gumós évelők	Ismerje a legfontosabb hagymás, gumós évelő dísznövények - jelentőségét, - csoportosítását, - jellemzőiket (különös tekintettel felhasználásukra és felismerésükre).
8.5.5. Árnyéki évelők	Ismerje a legfontosabb árnyéki évelő dísznövények - jelentőségét, - csoportosítását, - jellemzőiket (különös tekintettel felhasználásukra és felismerésükre).
8.6. Fűmagkeverékek fajai	Ismerje a fűmagkeverékeket alkotó legfontosabb fűfajok csoportosítását. Ismerje a legfontosabb fűfajok és fajták részletes jellemzőit (különös tekintettel felhasználásukra és felismerésükre).

8.7. Lombhullató dísfák és díszcserjék, kúszócserjék	
8.7.1. Lombhullató dísfák	Ismerje a legfontosabb lombhullató dísfák - jelentőségét, - csoportosítását, - jellemzőiket (különös tekintettel felhasználásukra és felismerésükre).
8.7.2. Lombhullató díszcserjék	Ismerje a legfontosabb lombhullató díszcserjék - jelentőségét, - csoportosítását, - jellemzőiket (különös tekintettel felhasználásukra és felismerésükre).
8.7.3. Kúszócserjék	Ismerje a legfontosabb kúszócserjék - jelentőségét, - csoportosítását, - jellemzőiket (különös tekintettel felhasználásukra és felismerésükre).

II. A VIZSGA LEÍRÁSA KÖZÉPSZINTEN

A vizsga részei

Középszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc
100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

Középszint		
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	Szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	NINCS

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
180 perc		15 perc
Feladatlap		Egy „A” és „B” feladatot tartalmazó tétel kifejtése
Teszt-jellegű feladatok	Rövid válaszokat igénylő feladatok	
40 pont	60 pont	
100 pont		50 pont

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

A feladatok egy feladatlapon központilag kerülnek összeállításra. A vizsgázó a feladatlapon rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Témakörök:

- A növények külső-belső felépítése, növényi rendszertan:
 - növényi szervek (gyökér, szár, levél, virág, termés) felépítése és működése,
 - növényi sejtek, szövetek,
 - rendszertani kategóriák,
 - kertészetben jelentős növényi törzsek, osztályok jellemzői.
- Kertészeti termesztés tárgyi feltételei, éghajlat, talajművelés:
 - termesztő berendezések, termesztő edények, kertészeti szerszámok jellemzői,
 - meteorológiai fogalmak, műszerek,
 - éghajlattani alapismeretek,
 - talajok fontosabb tulajdonságai,
 - kertészeti földnemek, termesztési közegek,
 - talajvizsgáló módszerek.
- Trágyázás, öntözés, növényvédelem:
 - szerves trágyák és műtrágyák jellemzői, használatuk,
 - öntözővíz tulajdonságai, öntözési célok és módok,
 - kertészeti növényeket károsító élő szervezetek (vírusok, baktériumok, gombák, állati kártevők, gyomnövények) és az ellenük való védekezés.
- A termesztés, növényápolás gépei, üzemeltetésük:
 - talajművelés gépei,
 - szerves és műtrágyaszóró gépek,

- növényvédelem gépei,
- öntözés gépei.
- Gazdálkodási alapismeretek.
 - A zöldfelületek csoportosítása, zöldfelületi növénycsoportok fenntartása, városi zöldfelületek jelentősége:
 - kertfenntartási alapfogalmak,
 - zöldfelületek csoportosítása,
 - zöldfelületi rendszerek,
 - városi zöldfelületek jelentősége,
 - zöldfelületek növénycsoportjainak fenntartása.
 - Gépek, kézi eszközök üzemeltetése, karbantartása, munkavédelem a kertfenntartásban.
- Növényismeret:
 - bevezetés a növényismeretbe,
 - gyomnövények,
 - ivaros és ivartalan úton szaporítható egynyári dísnövények,
 - rövid és hosszú tenyészidejű kétnyári dísnövények,
 - évelő dísnövények,
 - fűmagkeverékek fajtái,
 - lombhullató dísfák és díszcserjék, kúszócserjék.

Feladattípusok

Az írásbeli feladatok szöveges feladatokból és tesztfeladatokból állnak.

A szöveges feladatok jellemzően az alábbi típusok lehetnek:

ismertetés, felsorolás, rövid kifejtés, fogalommeghatározás, folyamatleírás.

- Tesztjellegű feladatok:

Feleletválasztó feladatok:

- egyszerű választás („Húzza alá”),
- többszörös választás,
- illesztés (párosítás, csoportosítás),
- sorrend meghatározása,
- ok-okozati összefüggés keresése,
- igaz-hamis választás.

- Rövid választ igénylő feladatok:

Feleletalkotó feladatok:

- rövid válasz (meghatározás),
- ábrafelismerés, ábraelemzés,
- több jellemző felsorolása, megnevezése,
- adatok kiegészítése (szöveg, táblázat kiegészítés),
- fogalmak meghatározása, magyarázata, hozzárendelése állításokhoz,
- folyamatszakaszok sorrendjének megállapítása,
- ok-okozati összefüggések felismerése,
- tényadatok rendezése megadott szempontok szerint.

A rövid választ igénylő feladatok esetenként egy-egy részfeladatot is tartalmazhatnak.

Az írásbeli feladatlaponk értékelése

Az értékelés a központilag összeállított javítási-értékelési útmutató kötelező előírásai alapján történik. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat a javítási-értékelési útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontszám tovább nem bontható.

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A szóbeli vizsga célja a témakörökről történő átfogó számadás a részletes követelményekben meghatározottak szerint.

A szóbeli vizsgarész a tételsorból húzott egy tétel „A” és „B” feladatának kifejtéséből áll.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli tételek száma legalább 25, két évente cserélni kell a tételek 20-25%-át. A szóbeli tételek címét és részleteit az előírt témakörök és a részletes vizsgakövetelmények alapján kell meghatározni.

A szóbeli vizsgán a vizsgázó a kihúzott tétel „A” és „B” feladataira válaszol.

Témakörök:

„A” feladat:

- A zöldfelületek csoportosítása, zöldfelületi növénycsoportok fenntartása, városi zöldfelületek jelentősége:
 - kertfenntartási alapfogalmak,
 - zöldfelületek csoportosítása,
 - zöldfelületi rendszerek,
 - városi zöldfelületek jelentősége,
 - zöldfelületek növénycsoportjainak fenntartása.
- Növényismeret:
 - bevezetés a növényismeretbe,
 - gyomnövények,
 - ivaros és ivartalan úton szaporítható egynyári dísznövények,
 - rövid és hosszú tenyészidejű kétnyári dísznövények,
 - évelő dísznövények,
 - fűmagkeverékek fajtái,
 - lombhullató díszfák és díszcserjék, kúszócserjék.

„B” feladat:

- A növények külső-belső felépítése, növényi rendszertan:
 - növényi szervek (gyökér, szár, levél, virág, termés) felépítése és működése,
 - növényi sejtek, szövetek,
 - rendszertani kategóriák,
 - kertészetben jelentős növényi törzsek, osztályok jellemzői.
- Kertészeti termesztés tárgyi feltételei, éghajlat, talajművelés:
 - termesztő berendezések, termesztő edények, kertészeti szerszámok jellemzői,
 - meteorológiai fogalmak, műszerek,
 - éghajlattani alapismeretek,
 - talajok fontosabb tulajdonságai,
 - kertészeti földnemek, termesztési közegek,
 - talajvizsgálati módszerek.

- Trágyázás, öntözés, növényvédelem:
 - szerves trágyák és műtrágyák jellemzői, használatuk,
 - öntözővíz tulajdonságai, öntözési célok és módok,
 - kertészeti növényeket károsító élő szervezetek (vírusok, baktériumok, gombák, állati kártevők, gyomnövények) és az ellenük való védekezés.
- A termesztés, növényápolás gépei, üzemeltetésük:
 - talajművelés gépei,
 - szerves és műtrágyaszóró gépek,
 - növényvédelem gépei,
 - öntözés gépei.
- Gazdálkodási alapismeretek:
 - Gépek, kézi eszközök üzemeltetése, karbantartása, munkavédelem a kertfenntartásban.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli vizsgán a fogalmak szabatos definiálását, a megszerzett ismeretek felhasználásával az összefüggések alkalmazását is értékeli. Az értékelési útmutató rögzíti az egyes feladatok kifejtésének elvárt tartalmi összetevőit és az ezekre adható, feladatonként 30, illetve 20 pont felosztásával kialakított maximális részpontszámokat, amely alapján a feleletet értékelni kell.

A szóbeli felelet értékelése az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	Pontszám		
	„A” feladat	„B” feladat	Összesen
Feladat megértése, a lényeg kiemelése.	5 pont	5 pont	10 pont
Alapfogalmak, folyamatok ismerete, és alkalmazása.	10 pont	3 pont	13 pont
Összefüggések értelmezése.	10 pont	7 pont	17 pont
Megfelelően felépített, világos, szabatos előadásmód (kommunikáció).	2 pont	2 pont	4 pont
Szaknyelv alkalmazása.	3 pont	3 pont	6 pont
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	30 pont	20 pont	50 pont

45. Az R. Melléklet FÖLDMÉRÉS ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete az I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK címet megelőzően a következő címekkel egészül ki:

„I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK KÖZÉPSZINTEN

A földmérés ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy részletes érettségi vizsgakövetelményei a XXXV. Földmérés ágazat alábbi szakképesítéseinek közös szakmai tartalmát veszik alapul:

- 54 581 01 Földmérő, földügyi és térinformatikai technikus.

A) KOMPETENCIÁK

1. Szakmai nyelvhasználat

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Szakmai fogalmak helyes használata	A szakmai fogalmak megfelelő helyen és módon történő alkalmazása, a lényeg kiemelése.
1.2. A szakmai fogalmakkal az ismeretanyag bemutatása	Kommunikáció során megfelelő szakmai nyelvezet használata, a mondatok egymáshoz való illesztése. Önálló előadásmód.
1.3. Műszaki rajzok olvasása, térképi információk értelmezése	Rajzi információforrások megfelelő használata és értelmezése. A különböző térképek ábrázolási módszereinek helyes értelmezése.

2. Számolási készség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Mértékegységek ismerete	Ismerje és helyesen alkalmazza a földmérési műszaki gyakorlatban használatos hossz-, terület- és szögmértékegységeket. Legyen képes helyesen értelmezni a régebben és ma használatos mértékegységek nagyságrendjét.
2.2. Mennyiségek érzékelése	Legyen képes kezelni a mennyiségek közötti különbségeket a szög-, hossz- és terület-mértékegységek esetén.
2.3. Egyszerű számolási feladatok	Legyen képes a földmérésben előforduló mérési módszerekhez kötődő, egyszerű számolási feladatok elvégzésére.

3. Megbízhatóság

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Precíz munkavégzés	A mérések és számítások során ügyeljen a precíz munkavégzésre, a határidők pontos betartására.
3.2. Megfelelő attitűd a munkakörnyezetben	Legyen korrekt minden helyzetben a partnerekkel, munkatársakkal. A vezetői utasításokat megbízhatóan hajtsa végre.
3.3. Döntésképeség	Munkavezetői ellenőrzés mellett, tudja eldönteni, hogy milyen mérési, illetve feldolgozási módszer lesz a legmegfelelőbb a feladat elvégzéséhez.

B) TÉMAKÖRÖK

1. Geodézia alapjai

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Geodéziai alapjai	Ismerje a geodézia fogalmát, tárgyát, feladatát, helyét a tudomány fáján, rész-, társ- és rokontudományait. Tudja bemutatni a Föld alakját, matematikai és fizikai jellemzőit. Ismerje a vízszintes és magassági alappontokat, azok jellemző állandósítási módjait.
1.2. A vízszintes mérés egyszerű eszközei, módszerei	Ismerje a vetítőket, libellákat, a kitűző rudat, a kettős derékszögű szögprizmák lényegét, a hossz mérés egyszerű eszközeit. Tudja bemutatni a derékszögű részletmérést.
1.3. A szintezőműszer és használata	Ismerje a szintezés fogalmkörét: – a mérést szintezőműszerrel, – a szintezés alapelvét, – a magasság meghatározását horizontsíkkal, – a vonalszintezés és a részletpont-szintezés végrehajtását és számítását. Tudja azonosítani a szintezőműszer részeit és tartozékait. Ismerje az abszolút és relatív magasságot.
1.4. Vetületi és alappont-hálózati ismeretek	Tudja bemutatni a vetülettani alapokat: – a geoidot és helyettesítő felületeit, – a geodéziai vetítéseket, – a vetületi torzulásokat, – a geodéziai vetületek sajátosságait, – az EOV-t. Ismerje az alappont-hálózati alapokat: – a matematikai és az EOV ÉK-i geodéziai koordináta-rendszerét, – Magyarország vízszintes alappont-hálózatát.
1.5. A vízszintes és magassági szögmérés műszere, végrehajtása	Tudja azonosítani a teodolit részeit és tartozékait. Ismerje a vízszintes és magassági szög fogalmát, a vízszintes szög- és iránymérést, a magassági szögmérést, az ismert ponton mért iránysorozat tájékozását. Tudja bemutatni és végrehajtani a poláris

	részletmérést.
1.6. A mérőállomás	Ismerje a fizikai távmérés elvét, lehetőségeit. Tudja azonosítani a mérőállomás részeit és tartozékait. Ismerje a legfontosabb beépített programokat.
1.7. A műholdas helymeghatározás	Ismerje a műholdas helymeghatározás geometriai elvét. Tudja bemutatni a műholdas helymeghatározó rendszereket és azok alrendszereit, a navigációs és geodéziai célú adatgyűjtést, az abszolút és relatív helymeghatározást, a valós idejű és utólagos feldolgozást. Tudja azonosítani a statikus és kinematikus módszereket.
1.8. Vízzintes koordinátaszámítások	Legyen képes értelmezni: – a poláris és derékszögű koordinátákat, – az I. és II. geodéziai alapfeladatot, – a külpontosan mért irányok és távolságok központosítását, – a tisztán irányméréses alappont-meghatározások közül az előmetszést, – a tisztán távméréses alappont-meghatározások közül az ívmetszést, – a vegyes alappont-meghatározások közül, a poláris pont, a szabad álláspont, meghatározásokat, illetve a szabad sokszögvonala számítását. Legyen tisztába a mérési hibák kezelésével. Ismerje a durva, a szabályos és szabálytalan hibát.
1.9. Magasságszámítások	Legyen képes értelmezni és bemutatni a trigonometriai magasságmérés számításának alaphelyzetét.

2. Térképismeret

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Térképtörténeti és térképolvasási ismeretek	Ismerje a hazai térképezés történetének legfontosabb mérföldköveit. Tudja megkülönböztetni a kataszteri és katonai célú felméréseket. Tudja bemutatni a térképi ábrázolás jellemzőit, a térképek csoportosítását, a földmérési térkép formai

	és tartalmi megjelenéseit. Tudja értelmezni a térképi tartalmat és a jelkulcsot.
2.2. Mérés a térképen	Legyen képes értelmezni és bemutatni: – a földmérésben használatos szög-, hossz- és terület-mértékegységeket, – a méretarányt, – a térképi irányok, hosszak, területek mérésének lehetőségeit.
2.3. Területszámítás, területosztás	Tudja bemutatni a szabályos idomok területeinek kiszámítását, a szabálytalan idomok koordinátákból történő területszámítását. Ismerje a háromszög, a paralelogramma és a trapéz területosztását alappal párhuzamos, alapra merőleges és legyező irányban.

3. Topográfia

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Domborzattan	Ismerje a terepfelszín a fő-, mellék és jellemzőbb részletidomait, tudja ezeket azonosítani földmérési topográfiai térképen.
3.2. Magassági ábrázolások	Legyen képes bemutatni és értelmezni domborzat szintvonalas, valamint kótált pontokkal történő ábrázolását.

4. Geodéziai alapszámítások, geodézia gyakorlat

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1. Geodéziai és térképi alapszámítások	Legyen képes elvégezni szögekkel az alpműveleteket. Legyen képes átszámításokat végezni – szögek esetén hagyományos és újfokban megadott értékek között, – hosszak esetén bécsi ölben és méterben megadott értékek között, – területek esetén négyszögölben és négyzetméterben megadott értékek között. Legyen képes értelmezni a hossz-, terület- és szögmértékegységen belüli értékek nagyságrendjét. Legyen képes elvégezni a méretarány számításokat.
4.2. A vízszintes mérés egyszerű eszközeinek használata	Ismerje a derékszögű részletmérést: – a derékszögű talppontkeresést, – a hosszméréseket mérőszalaggal, – a mérési jegyzet készítését.

4.3. Szintezés	Ismerje a vonalszintezés és részletpont-szintezés részműveleteit: – leolvasást a szintezőlécen, – a szintezés végrehajtását, legfontosabb szabályait, – a szintezés munkarészeinek kezelését. Ismerje a magasság meghatározását horizontsíkkal.
4.4. A teodolit használata	Ismerje, hogyan kell a teodolittal: – pontra állni, – az állótengelyt függőlegessé tenni, – az irányzást elvégezni, – a szögeket leolvasni, – vízszintes iránySOROZATOT mérni, – zenit szögeket mérni, – a szögmérés munkarészeit kezelni. Legyen képes elvégezni a teodolittal mért adatok feldolgozását: – az I. és II. geodéziai alapfeladat számítását, – az iránySOROZAT tájékozásának számítását, – a trigonometriai magasságmérés számítását, – az objektumok magasságának mérését és számítását.
4.5. Területszámítások, területosztások	Legyen képes értelmezni és elvégezni a területszámítást koordinátákból.
4.6. Mérőállomások használata	Ismerje mérőállomással: – a vízszintes és magassági szög mérését, – a távmérés végrehajtását, – az adatrögzítést és kiolvasást a műszerből.
4.7. Műholdas helymeghatározó eszközök használata	Ismerje a GNSS eszközöket: – a navigációs, a térinformatikai, a geodéziai műholdas helymeghatározó eszközöket, – az adatrögzítést és a kiolvasást.
4.8. Vízszintes koordinátaszámítások	Legyen képes értelmezni és elvégezni a vízszintes alappont-meghatározások számítását: – a külpontosan mért irányok és távolságok központosításának számítását, – a tisztán irányméréses alappont-meghatározások az előmetszés és ívmetszés számítását, – a vegyes alappont-meghatározások, a poláris pont, szabad álláspont számítását.
4.9. Magasságszámítások	Legyen képes értelmezni és elvégezni a magasságszámításokat a trigonometriai magasságmérés számítását.

5. Digitális térképkezelés

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
5.1. Térképkészítési technológiák	Legyen képes bemutatni a földmérési alaptérképek készítésének módszereit. Ismerje a hagyományos térképek digitális átalakítását, a digitalizálás különböző módszereit. Legyen képes értelmezni és bemutatni a földmérési topográfiai térképek tartalmát. Ismerje a sík-, a név- és a domborzatrajzot, jelkulcsokat, kereten kívüli megírásokat.

6. Fotogrammetria

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
6.1. A fotogrammetria alapjai	Ismerje a fotogrammetria fogalmát, feladatát, módszereit, termékeit. Tudja bemutatni a fotogrammetria geometriai, matematikai, optikai alapjait. Ismerje a sík- és térbeli transzformációkat, a képi és terepi pontok matematikai kapcsolatát. Ismerje a lencsék képalkotási hibáit.
6.2. Hagyományos és digitális kép	Ismerje a hagyományos fénykép és a digitális kép jellemzőit. Tudja bemutatni a digitális képrögzítés jellemzőit. Tudja értelmezni a mérőkép alapfogalmait, jellemzőit, készítésének sajátosságait, a mérőfénykép torzulásait.

7. Jogi és ingatlan-nyilvántartási ismeretek

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
7.1. Államigazgatási alapismeretek	Ismerje a hatalom és szuverenitás fogalmait, az állam sajátosságait, az alkotmányt, a választási rendszert, az államszervezet felépítését. Tudja bemutatni a földügyi szakigazgatási szervezet felépítését, a földhivatalok általános feladatait.
7.2. Jogi alapismeretek	Ismerje a jog fogalmát, a jogalkotást és a jogforrásokat, a jogszabályok fogalmát. Legyenek alapvető polgári jogi ismeretei: – a tulajdonjogról, – a tulajdonjog megszerzéséről, védelméről, – a használati jogokról, – a személyes adatok védelméről, – a közérdekű adatok nyilvánosságáról. Ismerje az államigazgatási eljárás általános szabályait, alanyait, tárgyát.

	Ismerje az ingatlan-nyilvántartási eljárás folyamatát.
--	--

8. Térinformatika

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
8.1. Térinformatikai rendszer alapjai	Ismerje a térinformatikai rendszerek alkotóelemeit. Ismerje az adatbázis-kezelő rendszerek alapfogalmait, a relációs és az objektum orientált adatmodell felépítését.
8.2. Adatmodellek, adatbázis-kezelők	Tudja értelmezni a modelleket általában. Ismerje a térbeli modellezés folyamatát, a vektoros és raszteres modellek jellemzőit, a hálózatok használatának jelentőségét. Ismerje az adatminőség alapfogalmait, az adatminőséget befolyásoló tényezőket és a meta-adatokat.

9. CAD ismeretek

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
9.1. CAD alapismeretek	Ismerje a CAD programok főbb jellemzőit, felépítésüket, a mértékegységek és koordináta-rendszerek használatát. Ismerje a geometriai alapelemek (pont, vonal, vonallánc, poligon, ív), fóliák alkalmazásának lehetőségeit.

10. Munkahelyi egészség és biztonság

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
10.1. Munkavédelmi alapismeretek	Ismerje a munkahelyi egészség és biztonság jelentőségét, a munkakörnyezet és a munkavégzés hatását a munkát végző ember egészségére és testi épségére. Tudatosuljon a megelőzés fontossága és annak lehetőségei. Ismerje a veszélyforrásokat, a veszélyeket a munkahelyeken, a kockázat fogalmát, annak felmérését és kezelését, beleértve a terepi munkakörülményeit is. Ismerje a munkavédelem szabályrendszerét, a jogokat és kötelezettségeket, munkavédelmi feladatokat a munkahelyeken, baleseteket és foglalkozási megbetegedéseket.

II. A VIZSGA LEÍRÁSA KÖZÉPSZINTEN

A vizsga részei

Középszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc
100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép, vonalzó, műanyag szögmérő	NINCS
A vizgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	NINCS

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
180 perc		15 perc
Feladatlap		Egy tétel kifejtése
Elméleti szöveges feladatok	Geodéziai számítási feladatok	
35 pont	65 pont	
100 pont		50 pont

Írásbeli vizsga

Az írásbeli vizsga ellenőrizhető képet ad a vizsgázó tudásáról, szakmai számítási készségeiről, az ismeretek, a képességek és az alkalmazás tekintetében egyaránt.

Általános szabályok

A vizsgázó az elméleti szöveges és a geodéziai számítási feladatok megoldására rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között, és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

Ha az egyes feladatokhoz egyéb információkra, segédanyagokra, jegyzőkönyvekre van szükség, azt a feladatsornak mindig tartalmaznia kell.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Az írásbeli vizsgán az alábbi témakörökből történik átfogó számadás:

Elméleti szöveges feladatok	Geodézia alapjai	25 – 55%
	Térképismeret	10 – 20%
	Topográfia	5 – 15%
	Digitális térképkezelés	5 – 15%
	Fotogrammetria	5 – 15%
	Jogi és ingatlan-nyilvántartási ismeretek	5 – 15%
	Térinformatika	10 – 20%
Számítást igénylő feladatok	Geodéziai alapszámítások, geodézia gyakorlat	100 %

Elméleti és szöveges feladatok

A szöveges feladatok jellemzően az alábbi típusok lehetnek: ismertetés, felsorolás, rövid kifejtés, fogalommeghatározás, folyamatleírás, ábramagyarázat, hiányos mondatok, tesztfeladatok, igaz-hamis állításos feladatok.

Számítást igénylő feladatok

A számításos rész a geodéziai alapszámítások, geodézia gyakorlat témaköreiből tartalmaz számítási feladatokat.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelés a központilag összeállított javítási-értékelési útmutató kötelező előírásai alapján történik. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat a javítási-értékelési útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontszám tovább nem bontható.

Szóbeli vizsga

A szóbeli vizsga a részletes követelményekben meghatározott mélységben a geodéziai, topográfiai, fotogrammetriai, jogi és ingatlan-nyilvántartási, CAD, illetve munkavédelmi ismeretek elméleti alapjainak, valamint gyakorlati alkalmazásának szóbeli bemutatását igényli a vizsgázóktól.

A szóbeli vizsgán a fogalmak szabatos definiálását, a megszerzett ismeretek felhasználásával az összefüggések magyarázatát, gyakorlati alkalmazását értékeli.

Általános szabályok

A szóbeli vizsgarész a tételsorból húzott egy tétel kifejtéséből áll. A szóbeli tételek kifejtésébe – azok tartalmának megfelelően – a vizsgázónak be kell építenie gyakorlati példákat, valamint érintenie kell a munkavédelmi és balesetmegelőzési vonatkozásokat is.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli tételsor legalább 20 tételből áll, évente cserélni kell a tételek 20-25%-át. A szóbeli tételek címét és részleteit az előírt témakörök és a részletes vizsgakövetelmények alapján kell meghatározni az alábbi arányok szerint:

Témakörök

Geodézia alapjai (60-70%):

- geodéziai alapok,
- a vízszintes mérés egyszerű eszközei, módszerei,
- a szintezőműszer és használata,
- vetületi és alappont-hálózati ismeretek,
- a vízszintes és magassági szögmérés műszere, végrehajtása,
- a mérőállomás,
- a műholdas helymeghatározás,
- vízszintes koordinátaszámítások,
- magasságszámítások.

Topográfia (5-10%):

- domborzattan,
- magassági ábrázolások.

Fotogrammetria (5-10%):

- a fotogrammetria alapjai,
- hagyományos és digitális kép,
- a mérőfénykép.

Jogi és ingatlan-nyilvántartási ismeretek (5-10%):

- államigazgatási alapismeretek,
- jogi alapismeretek,
- az ingatlan-nyilvántartás szervezete, feladatai.

CAD-ismeretek (5-10%):

- a CAD programok főbb jellemzői, felépítésüket,
- a geometriai alapelemek (pont, vonal, vonallánc, poligon, ív), főliák alkalmazása.

Munkahelyi egészség és biztonság. (5-10%)

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelési útmutató rögzíti az egyes feladatok kifejtésének elvárt tartalmi összetevőit és az ezekre adható részpontszámokat, amely alapján a feleletet értékelni kell.

A szóbeli felelet értékelése az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	Pontszám
Feladat megértése, a lényeg kiemelése	10 pont

Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	10 pont
Tények, jelenségek, folyamatok ismerete és alkalmazása, magyarázása	15 pont
Összefüggések értelmezése	5 pont
Megfelelően felépített, világos, szabatos előadásmód	5 pont
Szaknyelv alkalmazása	5 pont
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	50 pont

”

46. Az R. Melléklet ÉLELMISZERIPAR ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete az I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK címet megelőzően a következő címekkel egészül ki:

„I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK KÖZÉPSZINTEN

Az élelmiszeripar ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy részletes érettségi vizsgakövetelményei a XXXVI. Élelmiszeripar ágazat alábbi szakképesítéseinek közös szakmai tartalmát veszik alapul:

- 54 521 01 Élelmiszeripari gépésztechnikus,
- 54 541 02 Élelmiszeripari technikus,
- 54 541 01 Élelmiszeripari analitikus technikus.

A) KOMPETENCIÁK

1. Szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédképesség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. A szakmai fogalmak helyes használata	A szakmai fogalmak megfelelő helyen és módon történő alkalmazása. A fogalmak jelentésváltozatainak megkülönböztetése.
1.2. A szakmai fogalmakkal az ismeretanyag bemutatása, értelmezése	A téma tartalmának logikus felépítése, a szakmai kifejezések helyes alkalmazásával.
1.3. Kommunikáció szakmai nyelven	A téma pontos, szabatos, lényegre törő kifejtése.

2. Elemi számolási készség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Számítási feladatok megoldása	Egyszerű számítási feladatoknál a megoldási lépések felsorolása. A tanult képletek alapján történő számolással az eredmény meghatározása.
2.2. Mértékegységek	Az SI mértékegységrendszer használata.

3. Megbízhatóság

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Élelmiszeripari technológiák	A technológiai előírások betartása.
3.2. Laboratóriumi gyakorlatok	A munkavédelmi előírások betartása.

4. Önállóság, rendszerező képesség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1. Elvonatkoztatás képessége	Tények és törvényszerűségek közötti összefüggések felismerése, alkalmazása.
4.2. Lényegkiemelés	Lényeges és kevésbé lényeges szempontok megkülönböztetése. Információk szétválogatása szakmai szempontok alapján.

B) TÉMAKÖRÖK

1. Élelmiszeripari műveletek és gépek

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Közegáramlás törvényei, gépei berendezései	
1.1.1. Közegáramlás törvényei, gépei berendezései	Ismerje a közegek fogalmát, felosztását, jellemzőit. Legyen képes ismertetni az áramló közeg jellemzőit, az áramlás jellegét, határréteget, az átlagos áramlási sebességet, a Re számot, a térfogatáramot, a tömegáramot. Tudja bemutatni a folytonossági törvényt, a Bernoulli egyenletet (ideális és valós áramlásra). Legyen képes alkalmazni az összefüggéseket az átlagos áramlási sebesség, a térfogatáram, a tömegáram kiszámításánál, az áramlás jellegének meghatározásánál, valamint a folytonossági tételt a közegáramlás különböző eseteire.
1.2. Szétválasztó műveletek és gépek	
1.2.1. Szétválasztó műveletek és gépek	Tudja meghatározni a heterogén diszperz rendszer fogalmát, típusait. Tudja meghatározni a szétválasztó művelet fogalmát, alkalmazását az élelmiszeriparban. Legyen képes ismertetni a gravitációs és centrifugális ülepítés fogalmát, sebességét,

	befolyásoló tényezőit, alkalmazását az élelmiszeriparban. Tudja bemutatni a gravitációs és centrifugális ülepítés berendezéseit. Tudjon a tanult összefüggések alapján feladatokat megoldani az ülepítés sebességének számításánál. Legyen képes ismertetni a szűrés fogalmát, sebességét, befolyásoló tényezőit, alkalmazásai, berendezéseit. Legyen képes ismertetni a préselés fogalmát, befolyásoló tényezőit és berendezéseit. Legyen képes ismertetni a passzírozás fogalmát, alkalmazását és a passzírozókat.
1.3. Homogenizáló műveletek és gépek	
1.3.1. Homogenizáló műveletek és gépek	Tudja meghatározni a homogén anyag fogalmát, előállításának módjait. Legyen képes ismertetni a keverés célját, fogalmát, törvényét, befolyásoló tényezőit, alkalmazását és berendezéseit. Legyen képes ismertetni az emulgeálás célját, fogalmát, alkalmazását, befolyásoló tényezőit és a berendezéseit. Tudja az aprítás műveletét és az aprító berendezéseket.
1.4. Műveletek szemcsés anyagokkal	
1.4.1. Szemcsés anyagok fogalma, jellemzői	Tudja meghatározni a szemcsés anyag és halmaz fogalmát, jellemzőit. Ismerje a szemcsés anyagok osztályozását, szétválasztását. Legyen képes ismertetni a nyugvó halmaz jellemzőit.
1.4.2. Szemcsés anyagokkal folytatott műveletek	Legyen képes bemutatni a szitálást és osztályozást. Tudja a fluidizálás, a pneumatikus szállítás és az úsztatás műveletét.
1.5. Kalorikus műveletek és gépek	
1.5.1. Kalorikus műveletek elméleti háttere	Tudja a hőtani alapfogalmakat, a hőterjedési módokat, vezetést, áramlást, sugárzást, hőátadást és hőátbocsátást, tudjon a megtanult összefüggések alkalmazásával egyszerű hőtani feladatokat megoldani.
1.5.2. Kalorikus műveletek és azok berendezései, gépei	Tudja a hőcseréléssel kapcsolatos egyszerű feladatokat megoldani.

	Ismerje a hőcserélő típusokat. Legyen képes bemutatni a sterilizést, pasztörizációt és a berendezéseiket. Ismerje a bepárlást, tudja bemutatni be a bepárlókat, tudjon megoldani bepárlással kapcsolatos feladatokat. Legyen képes bemutatni az előfűzést, főzést és berendezéseiket. Ismerje a sütés műveletét és berendezéseit. Legyen képes bemutatni a hűtést és fagyasztást.
1.6. Anyagátadási műveletek	
1.6.1. Anyagátadási műveletek törvényszerűségei	Tudja a diffúzió törvényeit, molekuláris és áramlásos diffúziót, állandósult és nem állandósult anyagátadást. Ismerje az ozmózist, ozmózisnyomást. Ismerje a fázisok fogalmát és fázistörvényt, víz fázisdiagramját.
1.6.2. Anyagátadási műveletek az élelmiszeriparban	Tudja a kristályosítás fogalmát és alkalmazását. Legyen képes ismertetni a szárítást, kondicionálást, tudjon egyszerű feladatokat megoldani a tanult összefüggések alapján. Ismerje a különböző szárítási módokat és szárítókat. Legyen képes bemutatni a diffúziós lényerést, a fermentálást és a lepárlást.

2. Műszaki alapismeretek

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Géprajzi alapismeretek	
2.1.1. Géprajzi alapismeretek, ábrázolási módszerek	Legyen képes a géprajzi alapismereteket az egyszerűsített és jelképes ábrázolási módokat alkalmazni rajzolvasási feladatoknál.
2.2. Gépelemek	
2.2.1. Gépelemek	Legyen képes a gépelemeket felismerni a géprajzi és műszaki dokumentációnál.

3. Laboratóriumi alapismeretek

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Laboratóriumi alapfogalmak	
3.1.1. Laboratóriumi alapok	Ismerje a laboratóriumban használt anyagokat, eszközöket. Tudja alkalmazni az SI mértékegységeket, SI mértékegységeken kívüli mértékegységeket,

	átváltásokat, alkalmazási területüket.
3.2. Tömeg-, térfogat-, sűrűségmérés	
3.2.1. Mérés elméleti alapjai, mérés menete	Tudja a mérés menetét, a mérési hibákat a lemérés, bemérés, visszamérés fogalmát és végzését. Legyen képes alkalmazni a térfogatmérés és sűrűségmérés elvi alapjait. Ismerje a térfogatmérést és a sűrűségmérést befolyásoló tényezőket.
3.2.2. Mérőeszközök	Ismerje a különböző típusú mérlegeket (táramérleg, analitikai mérleg stb.), tudja az érzékenység, terhelhetőség fogalmát. Ismerje a térfogatmérő és sűrűségmérő eszközöket.
3.3. Homogenizáló, szétválasztó műveletek	
3.3.1. Homogenizáló, szétválasztó műveletek elvi alapjai	Tudja az oldatok, oldószerek, oldhatóság fogalmát. Tudja az oldatkészítés elméletét, legyen képes számítási feladatok megoldására az oldatkészítéssel kapcsolatban.
3.3.2. Homogenizáló, szétválasztó műveletek menete	Tudja az alábbi műveletek végzésének menetét: extrakció, lecsapás, ülepítés, dekantálás, centrifugálás, kristályosítás. Ismerje az egyszerű desztillálás folyamatát.
3.4. Érzékszervi, reológiai vizsgálatok	
3.4.1. Érzékszervi vizsgálatok	Ismerje az érzékszervi bírálatot végzőkkel szemben támasztott követelményeket (íz, szín, illat vizsgálata). Tudja az érzékszervi bírálat menetét, körülményeit.
3.4.2. Reológiai vizsgálatok	Tudja alkalmazni a reológia elméleti alapjait. Ismerje a viszkozitás mérésének alapelvét, ismerje a viszkozimétereket.
3.5. Gravimetria	
3.5.1. Gravimetriai vizsgálati eljárások	Legyen képes alkalmazni a szárazanyag-tartalom, homoktartalom, hamutartalom, extrakttartalom meghatározásának menetét.
3.6. Titrimetria	
3.6.1. Titrimetria alapjai	Tudja a faktor fogalmát, faktorozás menetét. Ismerje a sav és a lúg mérőoldatokat. Tudja alkalmazni a lúgtartalom, savtartalom meghatározásának menetét.

4. Élelmiszeripari anyagismeret

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
------------------	----------------------------------

4.1. Növényi eredetű nyersanyagok	
4.1.1. Zöldségfélék jellemzői és élelmiszeripari feldolgozásuk.	Tudja a zöldségfélék csoportosítását, jellemzőit, táplálkozástani jelentőségüket és a feldolgozásukból származó élelmiszereket. (Káposztafélék, gyökérzöldségek, hagymafélék, levélzöldségek, hüvelyesek, kabakosok, burgonyafélék, egyéb zöldségek.)
4.1.2. Gyümölcsök jellemzői és élelmiszeripari feldolgozásuk	Tudja a gyümölcsfélék csoportosítását, jellemzőit, táplálkozástani jelentőségüket és a feldolgozásukból származó élelmiszereket. (Almatermésűek, csonthéjas magvúak, bogyós termésű gyümölcsök, héjas termésűek, déli gyümölcsök.)
4.1.3. Gabonafélék jellemzői és feldolgozásukból származó élelmiszerek	Tudja a gabonafélék, csoportosítását, jellemzőit, táplálkozástani jelentőségüket és a feldolgozásukból származó élelmiszereket. (Búza, rozs, árpa, zab, kukorica, köles.)
4.1.4. Ipari növények jellemzése az élelmiszeripari feldolgozás szempontjából	Tudja az ipari növények, csoportosítását, jellemzőit, táplálkozástani jelentőségüket és a feldolgozásukból származó élelmiszereket. (Cukorrépa és más cukorforrások, növényi zsírforrások, dohány.)
4.2. Állati eredetű nyersanyagok	
4.2.1. Állati eredetű nyersanyagok csoportosítása és jellemzése a feldolgozás szempontjából	Tudja az állati eredetű nyersanyagok csoportosítását, jellemzőit, táplálkozástani jelentőségüket és a feldolgozásukból származó élelmiszereket. (Sertés, marha, juh, baromfifélék, nyúl, hal, vad, tojás és termékei, tej és termékei.)

5. *Élelmiszeripari technológiák*

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
5.1. Malomipar	
5.1.1. Technológia, műveleti lépések, technológiai gépek, berendezések	Ismerje a gabonátárolás, gabonaszárítás, a gabona malmi tisztítása, előkészítése őrlésre és malmi őrlés műveleteit és berendezéseit.
5.2. Sütőipar, cukrászipar	
5.2.1. Sütőipari technológia, műveleti lépések, gépek, berendezések	Tudja a sütőipari nyersanyagok előkészítését. Ismerje a kenyérfélék, péksütemények, finompékárúk előállításának technológiáját. Ismerje a sütőipari termékek fagyasztását a kelesztés késleltetését, a diétás és különleges táplálkozási igényű termékek előállításának technológiáját. Ismerje a sütőipari technológiában alkalmazott alapberendezéseket.

5.2.2. Cukrászipari technológia, műveleti lépések, gépek, berendezések	Tudja a cukrásztechnológiai alapműveleteket. Ismerje a cukrászipari termékek előállításának technológiáját és az előállítás berendezéseit.
5.3. Tartósítóipar	
5.3.1. Zöldség- és főzelékkészítmények	Tudja a hőkezeléssel, hőelvonással tartósított, zöldségkészítmények, zöldségpürék, krémek, levesek, savanyúságok, saláták, ételízesítők technológiáját és ismerje a feldolgozás gépeit.
5.3.2. Gyümölcskészítmények	Tudja a befőttek, gyorsfagyasztott gyümölcs-készítmények, gyümölcsitalok, levek, szörpök, lekvárféleségek, szárított gyümölcsök, különleges gyümölcskészítmények technológiai folyamatát és ismerje a berendezéseit.
5.3.3. Állati eredetű termékek	Tudja a húskonzervek, húskrémek, pástétomok, ételkészítmények, halfeldolgozás, reformételek, bébi-konzervek, félkész- és konyhakész ételek technológiai folyamatait, ismerje a berendezéseket.
5.3.4. Szárasztéstryagártás	Tudja a tésztakészítés, formázás és szárítás technológiáját és ismerje a gépeit.
5.4. Tejipar	
5.4.1. Technológia, műveleti lépések, technológiai gépek, berendezések	Tudja az alapanyagok elsődleges kezelését, a friss fogyasztói tejtermékek, a natúr termékek, az ízesített termékek, a vaj, túró, sajt, a savanyított termékek, a tartós és tartósított termékek gyártásának technológiáját és ismerje az előállításnál alkalmazott berendezéseket.
5.5. Bor- és pezsgőgyártás	
5.5.1. Technológia, műveleti lépések, technológiai gépek, berendezések	Tudja a szőlőfeldolgozás, mustkezelés technológiáját, a tisztító, stabilizáló eljárásokat, a borok javítását, házasítását. Ismerje a különböző borok előállításának technológiáját. Ismerje a palackozás műveletét és gépeit. Tudja a pezsgő előállításának technológiai folyamatát.
5.6. Cukorgyártás, édesipar	
5.6.1. Cukorgyártási technológia, műveleti lépések, technológiai gépek, berendezések	Tudja a cukorgyártás technológiai lépéseit és ismerje a berendezéseket.
5.6.2. Édesipari technológia, műveleti lépések, technológiai gépek, berendezések	Tudja az édesipari termékek csoportosítását, a termékgyártás technológiai lépéseit és ismerje a berendezéseket.
5.7. Erjedésipar	
5.7.1. Maláta és sörgyártás	Tudja a sörgyártás technológiai műveleteit és ismerje a berendezéseket.
5.7.2. Gyümölcspálinka, likőripar, víztelenszesz gyártás	Tudja a pálinkagyártás alapanyagainak előkészítését és a pálinka-előállítás technológiáját, ismerje az előállítás

	berendezéseit. Tudja a likőripari termékek előállítását és a víztelenszesz gyártás technológiáját.
5.7.3. Üdítőital-, szikvízgyártás	Tudja az üdítőital és szikvíz gyártás technológiai lépéseit, ismerje az alkalmazott berendezéseket.
5.7.4. Élesztő- és ecetgyártás	Tudja az élesztő előállítás technológiai folyamatát, ismerje a gyártás során alkalmazott berendezéseket. Tudja az ecetgyártás folyamatát és a palackozás módját.
5.7.5. Keményítő és keményítő hidrolizátum gyártás	Tudja a keményítő és a keményítő hidrolizátum előállításának technológiáját és ismerje az alkalmazott berendezéseket.
5.8. Húsipar és baromfiipar	
5.8.1. Technológia, műveleti lépések, technológiai gépek, berendezések	Tudja az elsődleges feldolgozás (előállat átvétel, előkészítés vágásra, kábítás, szűrés, véreztetés, testtisztítás, bontás, zsigerelés, hasítás, előhűtés, darabolás, csontozás: húsrészek, osztályozás, csomagolás) és másodlagos feldolgozás (húskészítmények gyártása, hűtés, fagyasztás, sózás, pácolás, hőkezelési eljárások, füstölés, étkezési szalonna, sertésszár, tepertő előállítás) technológiáját és ismerje gépeit.

II. A VIZSGA LEÍRÁSA KÖZÉPSZINTEN

A vizsga részei

Középszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc
100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép, vonalzó	NINCS

A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	NINCS
--	-------	-------

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga			Szóbeli vizsga
180 perc			15 perc
Feladatlap			Egy „A” és „B” feladatot tartalmazó tétel kifejtése
Teszt-jellegű feladatok	Rövid válaszokat igénylő feladatok	Számítási feladatok	
35 pont	35 pont	30 pont	
100 pont			50 pont

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a vizsgázónak egy központi feladatsort kell megoldania. A vizsgázó a megoldásra rendelkezésre álló időt tetszés szerint oszthatja meg az egyes feladatok között, megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

Amennyiben a feladatokhoz egyéb információra, segédanyagokra, pl. adatokra, diagramokra, táblázatokra van szükség, azt a feladatsornak mindig tartalmaznia kell.

A feladatlap feladatai az alábbi témakörök számonkérésére irányulnak:

- élelmiszeripari műveletek és gépek,
- laboratóriumi alapismeretek,
- műszaki alapismeretek.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Tesztjellegű feladatok: 10-12 feladatot tartalmaz, egy feladatnak több feladatrésze is lehet.

Rövid válaszokat igénylő feladatok: rövid válaszokat, kifejtést igénylő feladatokból áll, 2-4 feladat lehetséges több feladatrésszel.

Számítási feladatok: 2-3 számítási feladatot tartalmaz az alábbi témakörökből:

- tömegáram, térfogatáram, átlagos áramlási sebesség,
- Reynolds-szám, folytonosság tétele,
- gravitációs ülepítés sebességének meghatározása,
- centrifugális ülepítés, jelzőszám, sebesség meghatározása,
- keverés,
- hővezetés,

- hőátadás, hőátbocsátás, hőcserélés,
- hűtés, fagyasztás,
- szárítás,
- bepárlás.

A számon kért témakörök és arányaik:

- Élelmiszeripari műveletek és gépek: 50%:
 - témakörök:
 - közegáramlás törvényei és gépei,
 - szétválasztó műveletek és gépek,
 - homogenizáló műveletek és gépek,
 - műveletek szemcsés anyagokkal,
 - kalorikus műveletek és gépek,
 - anyagátadási műveletek.
- Laboratóriumi alapismeretek témakör: 30%:
 - témakörök:
 - laboratóriumi alapfogalmak,
 - tömeg-, térfogat-, sűrűségmérés,
 - homogenizáló, szétválasztó műveletek,
 - érzékszervi, reológiai vizsgálatok,
 - gravimetria,
 - titrimetria.
- Műszaki alapismeretek: 20%.
 - témakörök:
 - géprajzi alapismeretek,
 - gépelemek.

A szöveges feladatok jellemzően az alábbi típusok lehetnek:

- ismertetés,
- fogalommeghatározás,
- folyamatleírás, összehasonlítás,
- szövegkiegészítés,
- párosítás,
- feleletválasztás,
- igaz-hamis állítások megjelölése,
- technológiai berendezés felismerése, részeinek meghatározása,
- gép működésének leírása.

Ismertetés: ismeretek rendszerezett ismertetése 4-5 mondatban.

Fogalommeghatározás: az alapfogalmak pontos definiálása.

Folyamatleírás: valamely méréshez kapcsolódó folyamat szakszerűen összefoglalása vagy a folyamat megadott elemeinek megfelelő sorrendbe állítása.

Összehasonlítás: két-három fogalom vagy művelet, vagy mérés azonosságainak és különbségeinek, vagy előnyeinek és hátrányainak ismertetése.

Szövegkiegészítés: a megadott vagy tanulmányok során megismert tartalmakkal mondatkiegészítés. A mondatok között nem feltétlenül van összefüggés.

Párosítás: szakmailag összetartozó fogalmak párosítása, pl. fogalom és meghatározása vagy képlete stb.

Feleletválasztás: több, legalább három megadott lehetőség közül a helyes válasz megjelölése.

Igaz-hamis állítások megjelölése: az adott állítás igaz vagy hamis. A hamis állítás esetében kérésre indokolni kell.

Technológiai berendezés felismerése, részeinek meghatározása: az ábra alapján a berendezés nevét, a vele végezhető műveletet vagy a szerkezeti egységek meghatározása.

A gép működésének leírása: az ábrán látható vagy művelethez kapcsolható berendezés működést leírása 4-5 mondatban.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelés a központilag összeállított javítási-értékelési útmutató kötelező előírásai alapján történik. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat a javítási-értékelési útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontszám tovább nem bontható.

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A szóbeli vizsga a részletes követelményekben meghatározott mélységben az élelmiszeripari anyagismeret és az élelmiszeripari technológiák témakörök elméleti alapjainak a bemutatását igényli a vizsgázóktól.

A szóbeli vizsgarész a tételsorból húzott egy tétel kifejtéséből áll.

A szóbeli tételek kifejtésébe azok címének megfelelően a vizsgázónak be kell építenie gyakorlati példákat.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli tételsor 20-25 tételből áll. A tételek 20-25%-át évente cserélni kell.

A szóbeli vizsgán a vizsgázó a kihúzott tétel „A” és „B” feladataira válaszol.

Témakörök:

- „A” feladat: az élelmiszeripari anyagismeretre vonatkozik,
- „B” feladat: az élelmiszeripari technológiákra vonatkozik.

A számonkérés a tételek „A” és „B” feladatának keretében az alábbi témakörökből történik:

- „A” feladat:

- élelmiszeripari anyagismeret:
 - növényi eredetű nyersanyagok:
 - zöldségfélék,
 - gyümölcsök,
 - gabonafélék,
 - ipari növények,
 - állati eredetű nyersanyagok:
 - vágó állatok,
 - baromfifélék,
 - tojás,

- tej.

- „B” feladat

- élelmiszeripari technológiák:

- malomipari,
- sütőipari,
- tartósítóipari,
- tejipari,
- bor- és pezsgőgyártás,
- cukorgyártás,
- erjedésipar,
- húsipar és baromfiipar.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelési útmutató rögzíti az egyes feladatok kifejtésének elvárt tartalmi összetevőit és az ezekre adható, 50 pont felosztásával kialakított maximális részpontoszámokat, amely alapján a feleletet értékelni kell.

A szóbeli felelet értékelése az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	Pontszám		
	„A” feladat	„B” feladat	Összesen
Feladat megértése, a lényeg kiemelése.	3 pont	5 pont	8 pont
Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása.	5 pont	5 pont	10 pont
Tények, jelenségek, folyamatok ismerete és élelmiszeripari alkalmazása, magyarázása.	5 pont	10 pont	15 pont
Összefüggések értelmezése.	2 pont	5 pont	7 pont
Megfelelően felépített, világos, szabatos előadásmód, szaknyelv alkalmazása.	5 pont	5 pont	10 pont
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	20 pont	30 pont	50 pont

”

47. Az R. Melléklet SPORT ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete az I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK címet megelőzően a következő címekkel egészül ki:

„I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK KÖZÉPSZINTEN

A sport ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy részletes érettségi vizsgakövetelményei a XXXVII. Sport ágazat alábbi szakképesítéseinek közös szakmai tartalmát veszik alapul:

- 54 813 01 Fitness-wellness instruktör,
- 54 813 02 Sportedző (a sportág megjelölésével).

A) KOMPETENCIÁK

1. Szakmai nyelv- és szóhasználat, beszédképesség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. A szakmai fogalmak helyes használata	A szakmai fogalmak megfelelő helyen és formában történő alkalmazása.
1.2. A szakmai fogalmakkal az ismeretanyag bemutatása, értelmezése	Logikusan egymásra épülő tartalmak. Megfelelően értelmezett szabályok. Önálló előadásmód a szakmai kifejezések helyes alkalmazásával.
1.3. Kommunikáció szakmai nyelven	A kérdező tanár által feltett kérdések megértése, pontos és lényegre törő válaszadás.

2. Rendszerező és elemző képesség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Lényegkiemelés	Lényeges és kevésbé lényeges szempontok megkülönböztetése. Információk szétválogatása szakmai és hasznossági szempontok alapján.
2.2. Elvonatkoztatás képessége	Tények és törvényszerűségek közötti összefüggések felismerése. Az információ általánosítása és más témakörben való alkalmazása.

3. Precizitás, részletekre ügyelés és kiemelés képessége

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Szabályok követése	Szabályok és törvényszerűségek megfelelő értelmezése. Szabályosság és rendszer felismerése és alkalmazása.
3.2. Körültekintés, elővigyázatosság	Átgondolt döntés előkészítés és döntés alkalmazása.
3.3. Ellenőrzőképesség	Céloknak megfelelő ellenőrzési és értékelési módszerek alkalmazása.

B) TÉMAKÖRÖK

1. Egészségügy és elsősegélynyújtás

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Anatómiai-élettani ismeretek	
1.1.1. Szervek, szervrendszerek	Ismerje az emberi szervezet felépítését, működésének és szabályozásának alapjait.

1.1.2. Szervrendszerek működése	Ismerje a mozgatórendszer, légzőrendszer és a keringési rendszer alapvető működési folyamatait.
1.2. Egészségtan	
1.2.1. Sport és az életmód	Ismerje az életmód, a sport és az egészségi állapot közötti összefüggéseket.
1.2.2. Sportártalmak, sportsérülések megelőzése	Ismerje a sportártalmak és a sportsérülések típusait. Ismerje a prevenciós tevékenységek, a gerinc- és ízületvédelem alapjait.
1.2.3. Táplálkozás	Ismerje az egészséges táplálkozás alapelveit.
1.3. Terheléstudomány	
1.3.1. A terhelés hatása a szervrendszerekre	Ismerje az edzés hatásait a mozgató-, légző-, valamint a keringési rendszerre.
1.3.2. Speciális terhelés-élettani sajátosságok	Ismerje a különböző életkorúak és képességek terhelésének élettani alapjait.
1.3.3. Teljesítménycsökkentés	Ismerje a teljesítménycsökkentés alapelveit, főbb módszereit és eszközeit.
1.4. Elsősegélynyújtás gyakorlat	
1.4.1. Elsősegélynyújtás módszerei	Ismerje a sporttevékenység során előforduló egészségkárosodásokat és sérüléseket. Legyen képes ezek felismerésére, alap szintű megelőzésére, ellátására.
1.5. Funkcionális anatómia	
1.5.1. A mozgás szervrendszere	Ismerje a mozgás szervrendszerét és működését.
1.5.2. A sportmozgások anatómiai-élettani alapjai	Ismerje az edzésfajták hatását a mozgató szervrendszerre.

2. Edzéselmélet és gimnasztika

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Edzéselméleti ismeretek	
2.1.1. Az edzéselmélet alapfogalmai	Ismerje az edzéselmélet alapfogalmait (edzés, teljesítmény, terhelés, alkalmazkodás, fáradás, mozgásszerkezet, mozgástípusok és fajták, képességek és készségek, ciklusok, stratégia és taktika).
2.1.2. Motoros képességek	Ismerje a kondicionális, koordinációs képességek és az ízületi mozgékonyaság fogalmát.
2.1.3. Edzés módszertan	Ismerje a kondicionális, koordinációs képességek és ízületi mozgékonyaság fejlesztésének és teljesítményértékelésének főbb módszereit.

	Ismerje a mozgástanulás elveit és főbb fázisait. Ismerje az edzés tervezés és -dokumentáció főbb jellemzőit.
2.2. Edzésprogramok	
2.2.1. Motoros képességfejlesztés	Ismerje az edzésprogramokban a motoros képességeket fejlesztő módszerek és eszközök szerepét.
2.3. Gimnasztika elmélet	
2.3.1. A gimnasztika mozgásrendszere	Ismerje a gimnasztika mozgásrendszerét, funkcióit, a különböző testhelyzeteket, mozdulatokat, a szakkifejezéseket.
2.3.2. Gyakorlatelemzés és tervezés	Ismerjen képességfejlesztő gyakorlatokat. Ismerje a gimnasztikai gyakorlatok tervezésének elveit.
2.4. Gimnasztika gyakorlat	
2.4.1. Szabad gyakorlatok	Ismerje a gimnasztikai gyakorlatok helyes technikai kivitelezését és a végrehajtás irányításának főbb módjait. Legyen képes összeállítani és levezetni motoros képességeket fejlesztő szabad gyakorlatokat.
2.4.2. Eszközös gyakorlatok	Legyen képes összeállítani és levezetni gimnasztikai gyakorlatokat különböző sporteszközök használatával.

II. A VIZSGA LEÍRÁSA KÖZÉPSZINTEN

A vizsga részei

Középszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
120 perc	15 perc
100 pont	50 pont

A vizsgán semmilyen segédeszköz nem használható.

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga			Szóbeli vizsga
120 perc			15 perc
Feladatlap			„A” és „B” altétel kifejtése
Tesztjellegű feladatok	Szöveges feladatok	Gimnasztikai gyakorlattervezés	
50 pont	30 pont	20 pont	
100 pont			50 pont

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsga célja, hogy objektív, ellenőrizhető és összehasonlítható képet adjon a vizsgázók szakirányú tudásáról és képességeiről. A vizsga szakismeretekre, eljárásokra, módszerekre, a vizsgázók kifejezőképességére, illetve a rendszerezés és alkalmazás alapvető formáira irányul.

Az írásbeli vizsgán a vizsgázók egy központi feladatsort oldanak meg, amelynek három része van:

1. tesztjellegű feladatok,
2. szöveges feladatok,
3. gimnasztikai gyakorlattervezés.

Amennyiben az egyes feladatokhoz egyéb információkra, segédanyagokra (pl. izomtérkép, adatok) van szükség, azt a feladatsornak tartalmaznia kell.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Az írásbeli vizsga az egészségügyi ismeretek, az elsősegélynyújtás, az edzéselmélet és gimnasztika anyagának ismeretét és alkalmazási képességét vizsgáló feladatokat tartalmaz.

1. A feladatlap első része tesztjellegű feladatokat tartalmaz, amelyek összeállítása az egészségügyi ismeretek, az elsősegélynyújtás, az edzéselmélet témaköreiből történik. A tesztjellegű feladatsor elsősorban a szakmai ismeretet és fogalomrendszert értékeli és 15-25 feladatból áll.

Lehetséges feladattípusok:

- egyszerű feleletválasztás,
- többszörös feleletválasztás,
- igaz-hamis,
- beépített válaszok,
- párosítás,
- relációanalízis.

2. A feladatlap második része elsősorban az alkalmazási képességet és gyakorlati felhasználási képességet értékeli kifejtő feladatok és gimnasztikai gyakorlattervezési feladatok segítségével. A szöveges feladatok száma 3-6, amelyek során a vizsgázók néhány összefüggő mondatban vagy hosszabb szövegben fejtik ki a válaszokat. A feladatok az egészségügyi ismeretek, az elsősegélynyújtás, az edzéselmélet témaköreiből kerülnek összeállításra.

Lehetséges feladattípusok:

- alapfogalommeghatározása, magyarázata,
- folyamatleírás,
- szövegkiegészítés,
- összefüggések felismerése,
- problémamegoldó feladatok,
- esettanulmány értelmezése.

3. A gimnasztikai és a gyakorlattervezési rész 2-5 tervezési feladatból áll.

Lehetséges feladattípusok:

- gimnasztikai gyakorlatsor összeállítása,
- megfelelő szaknyelv és rajzírás használata.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelés a központilag összeállított javítási-értékelési útmutató kötelező előírásai alapján történik. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat a javítási-értékelési útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontszám tovább nem bontható.

Szóbeli vizsga

A szóbeli vizsga elsősorban az ismeretek gyakorlati alkalmazásának képességét pontos előadásban várja el a vizsgázótól. Ebben a vizsgázó elemző-értékelő, önálló gondolkodási, problémamegoldási

és rendszerező képességének szintje mutatkozik meg. A szóbeli vizsga a részletes követelményekben meghatározott mélységben az egészségügyi ismeretek, az elsősegélynyújtás, az edzéselmélet és gimnasztika ismeretanyagának alkalmazási képességét és folyamatainak ismertetését igényli a vizsgázóktól.

Általános szabályok

A középszintű szóbeli vizsgarész a tételsorból húzott egy komplexétel kifejtéséből áll, amely során a vizsgázó elméleti ismereteire építve gyakorlati példákat mutat be. A szóbeli vizsgán a fogalmak precíz bemutatása, a szakismeretek felhasználása, a gyakorlati alkalmazás és a bemutatómagyarázóképeség hangsúlyos.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

Az szóbeli tételsor 17-25 tételből áll, a tételek 20-25%-át évente cserélni kell. Minden szóbeli tétel két gyakorlatközpontú altételtől („A” és „B”) tevődik össze.

Az „A” altétel az egészségtan és elsősegélynyújtás elméleti ismeretekre vonatkozik, a „B” altétel az edzéselmélet elméleti és gyakorlati ismereteire vonatkozik. A két altétel között tartalmi átfedés nem lehet. Az „A” és a „B” altételt a vizsgázó egymástól függetlenül húzza ki.

A szóbeli vizsga témakörei:

- „A” altétel:

- anatómiai-élettani ismeretek (tételszám: 4-6),
- egészségtan (tételszám: 3-5),
- terhelésélettan (tételszám: 3-5),
- elsősegélynyújtás (tételszám: 3-4),
- funkcionális anatómia (tételszám: 4-6).

- „B” altétel:

- edzéselméleti ismeretek (tételszám: 6-8),
- edzésprogramok (tételszám: 3-5),
- gimnasztika elmélet (tételszám: 4-6),
- gimnasztika gyakorlat (tételszám: 4-6).

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelési útmutató rögzíti az egyes feladatok kifejtésének elvárt tartalmi összetevőit és az ezekre adható, altételenként 25-25 pont felosztásával kialakított maximális részpontszámokat.

A szóbeli felelet értékelése az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	Pontszám		
	„A” altétel	„B” altétel	Összesen
Feladat megértése, a lényeg kiemelése	5 pont	5 pont	10 pont
Alapfogalmak, tények, jelenségek és folyamatok ismerete és definiálása	10 pont	10 pont	20 pont
Ismeretek gyakorlati alkalmazása, összefüggések értelmezése, magyarázása	5 pont	5 pont	10 pont
Megfelelően felépített, világos, szabatos	5 pont	5 pont	10 pont

előadásmód, szaknyelv alkalmazása			
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	25 pont	25 pont	50 pont

”

48. Az R. Melléklet RENDÉSZET ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete az I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK címet megelőzően a következő címekkel egészül ki:

„I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK KÖZÉPSZINTEN

A rendészet ismeretek ágazati szakmai érettségi vizsgatárgy részletes érettségi vizsgakövetelményei a XXXVIII. Rendészet és közszolgálat ágazat alábbi szakképesítéseinek közös szakmai tartalmát veszik alapul:

- 54 861 01 Rendőr tiszthelyettes (ágazati).

A) KOMPETENCIÁK

1. Szakmai szókincs, beszédkésztség, kommunikáció

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Kommunikációs alapismeretek	Legyen képes gondolatai, véleménye egyértelmű és érthető átadására. Legyen képes mások értő meghallgatására. Legyen képes gondolatai kerek mondatokban történő megfogalmazására. Legyen képes a szakmai fogalmak pontos használatára.
1.2. Rendőri intézkedések alapjai	Legyen képes kapcsolatteremtésre és a kapcsolat fenntartására.
1.3. Rendvédelmi szervek alapismerete	Legyen képes a hivatalos szöveg értelmezésére és alkotására.

2. Ismeretek helyes és megfelelő alkalmazása

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Személy- és vagyonvédelmi alapismeretek	Legyen képes az elsajátított ismereteket és a megszerzett kompetenciákat használni és alkalmazni.
2.2. A kényszerítő- és támadáselhárító eszközök	Legyen képes a rábízott feladatok végrehajtására. Legyen képes a feladatai eredményes megoldásához javaslatokat megfogalmazni.

3. Szabálytudat és szabálykövető magatartás

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. A szolgálatellátás általános szabályai	Legyen képes feladatát a szabályoknak és előírásoknak megfelelően végezni.

3.2. Jogi alapismeretek	Legyen képes a vonatkozó normákat objektív módon alkalmazni.
3.3. Alaki mozgások gyakorlása	Legyen képes az alapvető alaki mozgások végrehajtására.

4. Együttműködési készség

TÉMAK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1. Pszichológiai alapismeretek	Legyen képes mások helyzetének értelmezésére és figyelembevételére.
4.2. Szociálpszichológiai alapismeretek	Legyen képes a mások megértésére és meghallgatására, a leggyakoribb nem verbális és metakommunikációs jelek értelmezésére.

B) TÉMAKÖRÖK

1. Intézkedések, fellépések és a szolgálatellátás alapjai

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Rendvédelmi szervek alapismerete	
1.1.1. A rendvédelmi szervek helye, szerepe, normák	Ismerje a rendvédelmi szervek helyét, szerepét és a működésüket meghatározó normákat.
1.1.2. Alapfogalmak	Legyen képes bemutatni a rendvédelem szervezeteit.
1.1.3. A rendvédelmi szervek, tagozódás, működésük felügyelete	Legyen képes bemutatni a Magyarországon működő rendvédelmi szerveket, ezek tagozódását, működésük felügyeletét.
1.1.4. Rendőrség	Legyen képes bemutatni a rendőrség szervezeti felépítését, feladatait, működését.
1.1.5. Katasztrófavédelem	Legyen képes bemutatni a katasztrófavédelem szervezeti felépítését, feladatait, működését.
1.1.6. Büntetés-végrehajtás	Legyen képes bemutatni a büntetés-végrehajtás szervezete működési rendjét és feladatait.
1.1.7. Együttműködés a rendvédelmi szervek között	Ismerje a rendvédelmi szervek közötti együttműködés jellemzőit.
1.2. A rendvédelmi szervek intézkedéseinek elhelyezése a közigazgatási jogalkalmazás rendszerében	
1.2.1. A rendészeti tevékenységet végző állami, önkormányzati és civil szervezetek	Ismerje és tudja jellemezni a rendészeti tevékenységet végző állami, önkormányzati és civil szervezetek munkáját.

1.2.2. Rendvédelmi szervek intézkedéseinek és eljárásainak alapjai	Ismerje a rendőri, a katasztrófavédelmi és a büntetés-végrehajtási intézkedések és eljárások alapjait.
1.3. Általános vagyonvédelmi és szolgálati ismeretek	
1.3.1. Civil vagyonvédelmi szervek tevékenysége, működése	Legyen képes bemutatni a civil vagyonvédelmi szervek tevékenységének, működésének jellemzőit.
1.3.2. Általános és speciális feladatok, etikai szabályok	Legyen képes ismertetni a személy- és vagyonőr általános és speciális feladatait, a tevékenység etikai szabályait.
1.4. Speciális munka-, baleset- és környezetvédelmi szabályok	
1.4.1. Munka-, baleset-, tűz-, környezetvédelmi szabályok	Legyen képes bemutatni a rendvédelmi szervekre vonatkozó munka-, baleset-, tűz-, környezetvédelmi szabályokat, előírásokat.
1.4.2. Munkavédelmi alapismeretek, elsősegélynyújtás	Legyen képes bemutatni a rendőri, büntetés-végrehajtási, katasztrófavédelmi, személy- és vagyonőri munkavédelmi alapismereteket, elsősegélynyújtási kötelezettségeket és a legalapvetőbb elsősegélynyújtási fogásokat.
1.5. Általános szolgálati ismeretek	
1.5.1. Érvényes adat-, titokvédelmi, titoktartási és ügykezelési szabályok	Ismerje a rendvédelmi szerveknél érvényes adat-, titokvédelmi, titoktartási és ügykezelési szabályokat.
1.5.2. Rendvédelmi szerv hivatásos állományába kerülés feltételei	Ismerje a rendvédelmi szerv hivatásos tagjává válás feltételeit.
1.6. A szolgálatellátás általános szabályai	
1.6.1. A rendvédelmi szervek tagjainak jogai és kötelességei	Ismerje a rendvédelmi szervek tagjainak jogait és kötelességeit.
1.6.2. A rendvédelmi szerven belüli hierarchia	Ismerje a rendvédelmi szerven belüli hierarchia érvényesülését. Legyen képes bemutatni a parancs, az utasítás és a szolgálati út fogalmát.
1.6.3. Alakítás	Ismerje az alapvető alaki, megjelenési-öltözködési szabályokat, magatartási elvárásokat.
1.7. A rendőri intézkedések alapjai	
1.7.1. Kommunikáció az intézkedés alá vont személlyel	Legyen képes megválasztani a megfelelő kommunikációt az intézkedés során.
1.7.2. Az alárendelt jelentési kötelezettsége	Ismerje az alárendelt jelentési kötelezettségét a különféle helyzetekben.
1.7.3. Helyes intézkedő állás	Legyen képes a helyes intézkedő állás felvételére.

1.8. Tűzoltó és tűzmegeelőzési alapismeretek	
1.8.1. Égéselmélet, oltóanyag, tűzoltási és műszaki mentés	Tudja ismertetni az égéselméleti, oltóanyag, tűzoltási és műszaki mentési alapismereteket.
1.8.2. Tűzmegeelőzés, a tűzoltás alapvető feltételei	Ismerje a tűzmegeelőzés helyét és szerepét.
1.8.3. A tűzoltó anyagok jellemzői	Tudja ismertetni a tűzoltó anyagok jellemzőit.
1.9. Büntetés-végrehajtási nevelési alapismeretek	
1.9.1. A büntetés-végrehajtási nevelés fogalma, célja, történeti fejlődése	Tudja ismertetni a büntetés-végrehajtási nevelés fogalmát, célját.
1.9.2. A börtön sajátos környezete, személyzete és ezek munkakörülményei	Legyen képes bemutatni a börtön sajátos környezetét, személyzetét és munkakörülményeiket.
1.9.3. A büntetés-végrehajtás intézményeinek típusai	Tudja ismertetni a büntetés-végrehajtás intézményeinek típusait, nevelési lehetőségeit.
1.10. Közlekedésrendészeti ismeretek	
1.10.1. Közlekedési fogalmak, jogszabályi alapok, jelzőtáblák	Legyen képes bemutatni az alapvető közlekedési fogalmakat, jogszabályi alapokat, a jelzőtáblákra vonatkozó tartalmakat.
1.10.2. A járművezetés személyi feltételei	Ismerje a járművezetés személyi feltételeit.
1.11. Polgári védelmi és iparbiztonsági, tűz- és katasztrófavédelmi hatósági alapismeretek	
1.11.1. A katasztrófák elleni védekezés	Ismerje a katasztrófák elleni védekezés lehetőségeit. Tudja jellemezni a hazai katasztrófavédelem tevékenységét.
1.11.2. Katasztrófák csoportosítása és jellemezése	Tudja csoportosítani és jellemezni a katasztrófákat.
1.11.3. A polgári védelem alapjai és feladatai	Ismerje a polgári védelem alapfeladatait.
1.11.4. Iparbiztonság	Ismerje az iparbiztonság alapfeladatait.
1.12. Határrendészeti ismeretek	
1.12.1. A határrendészeti szolgálati ág fejlődése, helye, szerepe	Tudja bemutatni a határrendészeti szolgálati ág fejlődését, helyét, szerepét.
1.12.2. Az államhatárral kapcsolatos alapfogalmak	Ismerje az államhatárral kapcsolatos alapfogalmakat és a határrendészeti feladatokat meghatározó főbb jogi szabályzókat.
1.12.3. Határforgalom-ellenőrzés és az államhatár őrzése	Legyen képes bemutatni a határforgalom-ellenőrzés és az államhatár őrzés feladatait.

1.12.4. Határellenőrzés, határrend fenntartás, a mélységi ellenőrzés	Ismerje a határellenőrzéssel, a határrend fenntartásával, a mélységi ellenőrzéssel kapcsolatos feladatokat.
1.12.5. Idegenrendészeti intézkedések	Ismerje az idegenrendészeti intézkedések és eljárások rendjét.
1.13. Katasztrófavédelmi műszaki alapismeretek	
1.13.1. A katasztrófavédelem eszközei, berendezései, felszerelései	Ismerje a katasztrófavédelem eszközeit, berendezéseit és alapfelszereléseit.
1.13.2. Tűzoltó szakfelszerelések	Ismerje a tűzoltó szakfelszereléseket.
1.13.3. Készülékekkel kapcsolatos alapfogalmak	Ismerje a tűzoltó fecskendőkkal, készülékekkel kapcsolatos alapfogalmakat, azok jellemzőit.
1.13.4. Egyéb felszerelések	Ismerje a katasztrófavédelemnél használt egyéb felszerelések jellemzőit.

2. Jogszabályi és egyéb szabályzó előírások

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Jogi alapismeretek	
2.1.1. A jog fogalma	Legyen képes bemutatni a jog fogalmát, kialakulását.
2.1.2. Jogi és erkölcsi normák	Legyen képes ismertetni a jogi normák helyét, szerepét, a jogszabályok hierarchiáját, érvényességük és hatályuk követelményeit.
2.1.3. Jogellenesség, társadalomra veszélyesség	Legyen képes bemutatni a jogellenesség és a társadalomra veszélyesség lényegét, jellemzőit.
2.1.4. Hivatalos és közfeladatot ellátó személyek munkája	Tudja jellemezni a hivatalos és közfeladatot ellátó személyek munkáját.
2.2. Állam-, alkotmány- és nemzetközi jogi alapismeretek	
2.2.1. Alaptörvény bemutatása	Legyen képes bemutatni a magyar Alaptörvény helyét, szerepét, rendeltetését, az alkotmányossági elveket.
2.2.2. Az emberi, állampolgári jogok érvényesülése a rendvédelmi szerveknél	Ismerje az emberi, állampolgári jogok rendvédelmi szerveknél történő érvényesülését.
2.3. Polgári jog	
2.3.1. Polgári jog fogalma	Legyen képes bemutatni a polgári jog fogalmát, alapelveit.
2.3.2. Személyhez fűződő jogok	Ismerje a személyhez fűződő jogokat, a jogképesség lényegét, a tulajdonjog tartalmát.
2.3.3. A szerződés és a felelős őrzés	Ismerje a szerződés és a felelős őrzés

	lényegének ismérveit, jellemzőit.
2.3.4. Jogképesség, cselekvőképesség	Legyen képes bemutatni a jogképesség és cselekvőképesség lényegét.
2.4. Büntetőjog általános rész	
2.4.1. Bűncselekmény fogalma, a Büntető Törvénykönyvről szóló törvény (a továbbiakban: Btk.) szerkezete, időbeli, területi és személyi hatálya	Legyen képes bemutatni a bűncselekmény fogalmát, elkövetőit, valamint megvalósulási szakaszait. A Btk. szerkezetét, időbeli, területi és személyi hatályát.
2.4.2. Bűncselekmények felosztása	Legyen képes ismertetni a bűncselekmények súlyuk szerint történő felosztását, megvalósításuk lehetséges következményeit. Legyen képes bemutatni a büntethetőségi akadályokat.
2.4.3. Általános törvényi tényállás	Ismerje az általános törvényi tényállást.
2.5. Személy- és vagyonvédelmi alapismeretek	
2.5.1. Szolgálati formák	Ismerje a személy- és vagyonőr által ellátandó szolgálati formákat, a szolgálatra való felkészülést, a szolgálat átvétel-átadás menetrendjét, követelményeit, a szolgálat ellátással szembeni általános előírásokat, alapelveket.
2.5.2. Védelmi, őrzési, biztosítási rendszer	Ismerje a védelmi, őrzési, biztosítási rendszer lényegét, lehetőségeit.
2.6. Személy- és vagyonvédelmi ismeretek: személy és gépjármű be- és kiléptetésének szabályai	
2.6.1. Személyek, gépjárművek be- és kiléptetése, a szállítmányok ellenőrzése	Ismerje a személyek, gépjárművek be- és kiléptetésére, a szállítmányok ellenőrzésének szabályszerű végrehajtására vonatkozó elvárásokat; rendellenesség észlelése esetén a szakszerű fellépést, tudja az eljárás rendjét, lépéseit.
2.7. Személy- és vagyonvédelmi ismeretek: recepciós és bolti szolgálat ellátásának szabályai	
2.7.1. Recepciós szolgálat	Ismerje a recepciós szolgálat jellemzőit, követelményeit, a ruházat-, csomagátvizsgálás jogszerű végrehajtására vonatkozó szabályokat, taktikai fogásokat.
2.8. Személy- és vagyonvédelmi ismeretek: szállítmányok kísérése és a járőrszolgálat ellátásának szabályai	
2.8.1. Szállítmányok kísérése	Ismerje a különféle szállítmányok (pénz, érték) gyalogosan, járművön történő kísérésének követelményeit, szabályait, a járőrszolgálati ellátás különféle formáit, a rendellenesség esetén követendő protokollt; a járőr útvonal- és időterv

	lényegét, tartalmát.
2.9. Személy- és vagyonvédelmi ismeretek: a készenléti (kivonuló) járőrszolgálat ellátásának szabályai és a speciális őrzés védelem	
2.9.1. Járőrszolgálat ellátásának követelményei	Ismerje a kivonuló járőrszolgálat ellátásának követelményeit, szabályait, a kapcsolattartás lehetőségeit, a jogellenes cselekmény elkövetésén tetten ért személlyel szembeni szakszerű fellépést, továbbá a speciális őrzés, védelem lényegét és megvalósítását.
2.10. Büntetőjog különös rész	
2.10.1. Bűncselekmények lényegi jegyei	Ismerje a rendőrség hatáskörébe tartozó leggyakoribb bűncselekmények lényegi jellemzőit.
2.10.2. Foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés, bántalmazás hivatalos eljárásban	Legyen képes bemutatni a foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetést, valamint bántalmazást hivatalos eljárásban.
2.11. Szabálysértési alapismeretek	
2.11.1. Szabálysértés fogalma	Ismerje a szabálysértés fogalmát, bekövetkezésének lehetőségét, elkövetőit, az ezekkel járó felelősséget.
2.11.2. A szabálysértési felelősséget kizáró és megszüntető okok	Legyen képes ismertetni a szabálysértési felelősséget kizáró és megszüntető okokat. Tudja a szabálysértési eljárás szakaszait, általános szabályait és a jogorvoslati lehetőségeket.
2.12. Szabálysértési ismeretek: a helyszíni bírságra és egyes szabálysértésekre vonatkozó ismeretek	
2.12.1. Helyszíni bírságolás	Legyen képes ismertetni a helyszíni bírságolás, helyszíni bírságra vonatkozó általános szabályokat és alkalmazási feltételeiket. Tudja ismertetni a helyszíni bírság összegét.
2.12.2. Szabálysértés	Ismerje a leggyakrabban előforduló szabálysértéseket és büntetésüket. Ismerje a leggyakoribb közlekedési szabálysértéseket és jogkövetkezményeiket.
2.13. Büntetőeljárás és büntetés-végrehajtási jogi alapismeretek	
2.13.1. Büntetőeljárás jog jellemzői	Legyen képes bemutatni a büntetőeljárás jog rendeltetését, az alapvető rendelkezéseiben megfogalmazott alapelveket.
2.13.2. Büntetőeljárás jogi alapismeretek	Legyen képes bemutatni az eljárásban résztvevő személyeket, a bizonyítás

	eszközeit.
2.14. Közigazgatási alapismeretek	
2.14.1. A magyarországi közszolgálat rendszere	Legyen képes bemutatni a hazai közszolgálat rendszerét.
2.14.2. A közigazgatás helye, szerepe, eljárási szabályai	Ismerje a közigazgatás helyét, szerepét, eljárási szabályait, ügymenetét.
2.14.3. A közigazgatás személyzeti összetétele	Ismerje a közigazgatás személyzeti összetételét.
2.15. A közigazgatási hatósági eljárás	
2.15.1. A közigazgatási eljárás menete, célja, az érintettek köre	Ismerje a közigazgatási eljárás célját, menetét, az érintettek körét, az eljáró hatóságokat. Ismerje az elsőfokú eljárás lényegét.
2.15.2. A hatósági jogalkalmazás lényege, a fellebbezés lehetősége	Ismerje a hatósági jogalkalmazás lényegét, a fellebbezés szabályait.

3. A rendvédelemben, a személy- és vagyonvédelemben alkalmazható eszközök

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. A kényszerítő és támadáselhárító eszközök	
3.1.1. A kényszerítő és a támadáselhárító eszközök jellemzése	Ismerje a kényszerítő- és a támadáselhárító eszközök jellemzőit, szakszerű és jogszerű alkalmazásuk kritériumait.
3.1.2. Rendőrség által alkalmazható kényszerítő eszközök	Ismerje a rendőrség által alkalmazható kényszerítő eszközöket.
3.1.3. Támadáselhárító eszközök	Ismerje a személy- és vagyonőr által alkalmazható támadáselhárító eszközöket.
3.1.4. Büntetés-végrehajtásnál alkalmazható kényszerítő eszközök	Ismerje a büntetés-végrehajtásnál alkalmazható kényszerítő eszközöket.
3.1.5. Az alkalmazás követelményei	Ismerje a kényszerítő- és a támadáselhárító eszközök alkalmazásával szembeni alapkövetelményeket.
3.1.6. Jogtalan támadás, a jogos védelem és a végszükség jellemzői	Tudja meghatározni a jogtalan támadás, a jogos védelem és a végszükség jellemzőit.
3.2. Informatikai, számítástechnikai eszközök	
3.2.1. Informatikai, számítástechnikai eszközök a rendvédelmi szerveknél	Ismerje a rendvédelmi szerveknél használt informatikai, számítástechnikai eszközöket.
3.2.2. Titokvédelem	Legyen tisztában a titokvédelemre vonatkozó szabályokkal (rendőrségi nyilvántartások).
3.2.3. Büntetés-végrehajtási nyilvántartás	Legyen tisztában a büntetés-végrehajtási nyilvántartással.
3.2.4. Rendvédelmi számítástechnikai	Ismerje a rendvédelmi munka során

ismeretek	használt dokumentumfajtákat. Tudjon jelentést, szolgálati jegyet és kérelmet írni.
3.3. Híradástechnikai ismeretek	
3.3.1. A rendvédelmi szerveknél rendszerben lévő híradástechnikai eszközök	Ismerje a rendvédelmi szerveknél rendszerben lévő híradástechnikai eszközöket.
3.4. A közigazgatás informatikai támogatása	
3.4.1. Számítógépes ügyvitel	Ismerje a közigazgatás jellemző ügyviteli feladatait.
3.4.2. Elektronikus ügyintézés általános szabályai	Legyen tisztában az elektronikus ügyintézés általános szabályaival, az elektronikus közigazgatás működtetésének rendszerével.
3.5. Fizikai erőnlét fejlesztése	
3.5.1. Az egészséges életmód elvei	Legyen képes bemutatni az egészséges életmód elveit, a rendszeres testedzés emberi szervezetre gyakorolt hatásait, a rendszeres és egészséges táplálkozás szerepét a fizikai teljesítőképesség fokozásában.
3.6. Önvédelmi alapismeretek	
3.6.1. Önvédelem-közelharc jellemzői	Legyen képes bemutatni az emberi test sérülékeny, érzékeny pontjait, az önvédelem-közelharc lényegét, lehetőségeit, a pszichológiai, anatómiai jellemzőit.
3.7. Alaki mozgások gyakorlása	
3.7.1. Alakosság, alakzatok, vezényszavak	Ismerje az alakosság lényegét, az alakzatokat és lehetséges vezényszavakat.
3.7.2. Tiszteletadás	Legyen képes bemutatni a fordulatokat állóhelyben és mozgás közben. Legyen képes bemutatni a tiszteletadás egyes formáit.
3.8. Lövészeti alapismeretek – a kiskaliberű tűzfegyverek	
3.8.1. Lőfegyver fogalma	Ismerje a lőfegyverek fogalmát, csoportosítását, a légfegyver működési mechanizmusát.
3.8.2. Lőfegyver fő részei	Legyen képes bemutatni az egylövetű, az ismétlő rendszerű kispuska és a félautomata rendszerű kiskaliberű tűzfegyverek fő részeit, jellemző műszaki adatait és működését.
3.8.3. A lőfegyverek használatával kapcsolatos biztonsági rendszabályok	Ismerje a lőfegyverek használatával kapcsolatos biztonsági rendszabályokat és a pontos célzás, lövés kiváltás lehetőségét.

3.9. Szociológiai alapismeretek	
3.9.1. A szociológia fogalma	Ismerje a szociológia fogalmát és tárgyát.
3.9.2. A társadalom és az egyén viszonya	Ismerje a társadalom és az egyén viszonyának jellemzőit.
3.10. Pszichológiai alapismeretek	
3.10.1. A pszichológia fogalma	Ismerje a pszichológia fogalmát, alapfeladatait.
3.10.2. A pszichológia és a rendvédelem kapcsolata	Tudja a pszichológia helyét és szerepét a rendvédelmi munkakörök ellátásában.
3.11. A személyiségfejlődés alapjai	
3.11.1. A személyiség fogalma	Legyen képes bemutatni a személyiség fogalmát, az alapvető személyiségtípusokat, az agresszív és asszertív magatartás jellemzőit.
3.11.2. Személyiségtípusok	Ismerje az alapvető személyiségtípusokat. Legyen képes bemutatni az agresszív és asszertív magatartás jellemzőit.
3.11.3. Az agresszív magatartás jellemzői	Legyen képes ismertetni az agresszív magatartás elleni fellépés lehetőségeit.
3.11.4. Az asszertív magatartás jellemzői	Legyen képes ismertetni az asszertív magatartás választechnikáit.
3.12. Kommunikációs alapismeretek	
3.12.1. Rendvédelmi dolgozók kommunikációja	Legyen képes ismertetni a rendvédelmi feladatot ellátók kommunikációjának jellemzőit. Tudja a metakommunikáció helyét és szerepét a mindennapi feladatellátásban.
3.13. Szociálpszichológiai alapismeretek	
3.13.1. A szociálpszichológia alapfogalmai	Legyen képes bemutatni a szociálpszichológia alapfogalmait és jellemzőit.
3.13.2. Az antiszociális magatartás felismerése	Legyen képes az antiszociális magatartás felismerésére, az ellenük való fellépés lehetőségeinek bemutatására.

4. A rendvédelemhez, a személy- és vagyonvédelemhez kapcsolódó egyéb ismeretek

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1. Kriminálisztika, kriminológia	
4.1.1. Kriminológia, kriminálisztika jellemzői	Ismerje a kriminológia és kriminálisztika fogalmát.
4.1.2. Bűnözés jellemzői	Legyen képes bemutatni a magyarországi bűnözés jellemzőit.
4.2. A magyarországi rendvédelmi és civil vagyonvédelmi szervek története	
4.2.1. Rendvédelem-történet	Legyen képes bemutatni a magyarországi

	rendvédelem-történet főbb szakaszait és azok jellemzőit.
4.2.2. Civil vagyonvédelem történetét	Legyen képes bemutatni a magyarországi civil vagyonvédelem történetét.

II. A VIZSGA LEÍRÁSA KÖZÉPSZINTEN

A vizsga részei

Középszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
120 perc	15 perc
100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	NINCS
A vizgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	Jogsabály-kivonat, szemléltetőtablók, szemléltető ábrák, szemléltető képek a tételsorba építve

Nyilvánosságra hozandó anyag

	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	NINCS	Témakörök
Mikor?	NINCS	Jogsabály szerint

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
120 perc	15 perc

Feladatlap		Egy tétel „A” és „B” feladatának kifejtése
Teszt-jellegű feladatok	Szöveges, elemző feladatok	
80 pont	20 pont	
100 pont		50 pont

Mivel a rendvédelmi szervek feladatellátására a komplexitás jellemző, ezért mind az írásbeli, mind a szóbeli vizsga esetében a témakörök és elemek kijelölésekor nem lehet kizárni a mindkét vizsgarészben való megjelenés lehetőségét.

Írásbeli vizsga

A feladatlapon belül a feladatok megoldásának sorrendjét vizsgázó maga döntheti el, illetve a megoldáshoz rendelkezésre álló időt maga oszthatja be. A vizsgázó a feladatlap kitöltésével az ágazati szakmai tartalmak elméleti háttéréről, a vonatkozó szabályok, előírások, normák megértéséről, valamint a közöttük fennálló összefüggések átlátásáról ad számot. A feladatok úgy kerülnek megfogalmazásra, hogy azok a rendvédelmi munka több területét átfogva kérjék számon a témakörök ismeretanyagát.

Általános szabályok

Az írásbeli vizsga célja az alábbi témakörökből való számadás:

1. intézkedések, fellépések és a szolgáltatellátás alapjai témakörei és elemei,
2. jogszabályi és egyéb szabályzó előírások témakörei és elemei,
3. a rendvédelemben, a személy- és vagyonvédelemben alkalmazható eszközök témakörei és elemei,
4. a rendvédelemhez, a személy- és vagyonvédelemhez kapcsolódó egyéb ismeretek.

A tesztjellegű, egyszerű, rövid választ igénylő feladatok a témakörök 80%-át, míg a szöveges elemzést igénylő feladatok a feladatlap 20%-át teszik ki a teljes írásbeli feladatlap tartalmában és pontértékében.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

A feladatok egy feladatlapon találhatók, de tekintettel a feladatok jellegének, tartalmának eltérésére, egymástól címükben tagoltak és elkülönítettek.

A vizsgázó a feladatlap első részében egyszerű, rövid kérdésekre, a feladatlap második részében szöveges, elemzést igénylő kérdésekre válaszol. A második rész feladatainak megoldásához a szükséges információkat pl. adatokat, szemelvényeket, forrásokat a feladatnak mindig tartalmaznia kell.

Az írásbeli feladatlap első, egyszerű, rövid választ igénylő része leginkább hagyományos teszt formájú, míg a másik elemző, értékelő feladatokat tartalmaz, mely a többféle szakterületről származó ismeret értelmezését várja el a vizsgázótól.

Az egyszerű, rövid választ igénylő feladatokban döntően a fogalommeghatározás, a folyamatleírás, szövegkiegészítés, párosítás, feleletválasztás, igaz-hamis állítások megjelölése, jelek, jelzések értelmezése, ábrázolása, illetve rövid szövegek adott szempont szerinti elemzése, alkotása szerepel. A második részben két-három feladat kapcsán az adott téma megadott szempontok szerinti értelmezése a feladat.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelés a központilag összeállított javítási-értékelési útmutató kötelező előírásai alapján történik. Az egyes feladatokra adható pontszámokat mind a feladatlap, mind a javítási-értékelési útmutató tartalmazza. A javítási-értékelési útmutató külön értékelési szempontsort alkalmaz a tesztjellegű, egyszerű, rövid választ igénylő feladatok, illetve a szöveges, elemző feladatok esetében. A javítási-értékelési útmutatóban meghatározott pontszám tovább már nem bontható.

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A szóbeli vizsgarész a tételsorból húzott egy tétel „A” és „B” feladatának kifejtéséből áll.

Az „A” feladat a rendvédelemhez, a személy- és vagyonvédelemhez tartozó elméleti ismeretek számonkérését szolgálja, a „B” feladat a szóban ismertethető gyakorlati tudás bemutatását méri.

A szóbeli tételek kifejtésébe, azok témamegjelölésének megfelelően, a vizsgázónak gyakorlati példákat is be kell építenie.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli tételsor 20-25 tételből áll, amelyből a tételek 20-25%-át évente cserélni kell.

A rendvédelmi, a személy- és vagyonvédelmi tevékenység jellegzetessége miatt nem lehet kizárni azt, hogy a szóbeli tételekben jelen legyenek olyan témaelemek is, amelyek az írásbeli vizsga megjelölt témakörei között megjelentek, illetve azt, hogy a témaelemek mind az „A”, mind a „B” feladat között szerepeljen. Ebben az esetben az összetartozások, kapcsolódások indokolják a bekerülést.

Valamennyi segédanyagot a szóbeli tételsorba kell beépíteni.

Egy adott szóbeli tételben az „A” és a „B” feladat témája között tartalmi átfedés nem lehet.

A számonkérés a tétel „A” és „B” feladatának keretében döntően az alábbi témakörökből történik:

- „A” feladat:

- intézkedések, fellépések és a szolgálatellátás alapjai,
- jogszabályi és egyéb szabályzó előírások,
- a rendvédelemhez, a személy- és vagyonvédelemhez kapcsolódó egyéb ismeretek.

- „B” feladat:

- jogszabályi és egyéb szabályzó előírások,
- a rendvédelemben, a személy- és vagyonvédelemben alkalmazható eszközök.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli vizsgán a feladat megértése, a tétel részét képező fogalmak szabatos definiálása, a megszerzett ismeretek pontos felidézése, a szaknyelv helyes használata, a világos, határozott előadásmód kerül értékelésre.

Az értékelési útmutató rögzíti az egyes feladatok kifejtésének elvárt tartalmi és formai összetevőit és az ezekre adható összesen 50 pont felosztásával kialakított részpontszámokat, amely alapján kialakul a felelet összpontszáma. Az „A” és a „B” feladat értékelési aránya százalékban 70%-30%, amely a tételen belüli értékelés arányait is meghatározza.

A szóbeli felelet értékelése az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	„A” feladat	„B” feladat	Összesen
A feladat megértése, a téma tartalmi kifejtése.	14 pont	5 pont	19 pont
A felelet logikus felépítése, értelmezése, témához illő példák szerepeltetése.	7 pont	3 pont	10 pont
Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása.	5 pont	2 pont	7 pont
A szaknyelv helyes használata és alkalmazása.	5 pont	3 pont	8 pont
Világos, határozott előadásmód.	4 pont	2 pont	6 pont
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	35 pont	15 pont	50 pont

49. Az R. Melléklet EGYHÁZZENÉSZ ISMERETEK ÁGAZATON KÍVÜLI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete az I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK címet megelőzően a következő címekkel egészül ki:

„I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK KÖZÉPSZINTEN

A egyházzenesz ismeretek ágazaton kívüli szakmai érettségi vizsgatárgy részletes érettségi követelményei az alábbi szakmairányok közös ismereteit tartalmazzák:

- Kántor-énekvezető,
- Kántor-kórusvezető,
- Kántor orgonista.

A) KOMPETENCIÁK

1. Szakmai nyelv- és szóhasználat

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Zenei szakkifejezések	Alapvető szaknyelvi fordulatok, műszavak ismerete, használata. Ismerje és helyesen használja az egyházzene alapvető szakkifejezéseit szójegyzék alapján.
1.2. Előadási jelek, utasítások	A kottában található alapvető szöveges és kottagrafikai jelzések ismerete, használata. Alapvető ismeretek a korai egyházzenei korok kottairásáról (neuma- és kvadrátírás, menzurális notáció, tabulatúra).

1.3. Fogalmazás, előadás	A szaknyelv ismeretéről tanúskodó fogalmazás szóban és írásban.
--------------------------	---

2. Beszédkészség (előadói készség)

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Elemzés készítése szóban	Megadott téma szakszerű bemutatása (zenetörténeti vagy egyházzenei korszak, zeneszerzői életmű, műelemzés, műfajtörténet).
2.2. Esszéírás	Adott téma szakszerű kifejtése (zenetörténeti vagy egyházzenei korszak, zeneszerzői életmű, műelemzés, műfajtörténet)

3. Emlékezőképesség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Zenei memória	Ritmusképletek, dallamok hallás utáni megjegyzése és írásban, illetve énekelve történő visszaadása. Hallott, kiemelkedő jelentőségű mű jellegzetes témájának többszöri meghallgatása után, emlékezetből történő lejegyzése.
3.2. Zenetörténet	Az adott témában elsajátított alapvető zenetörténeti vagy egyházzenei ismeretek bemutatása.
3.3. Fogalmak	Zenei szakkifejezések, fogalmak alkalmazása, különös tekintettel az egyházzene szakterületére.

B) TÉMAKÖRÖK

SZAKKIFEJEZÉSEK

Az alábbi szakkifejezések és fogalmak a részletes vizsgakövetelmények anyagát képezik.

a cappella	Alberti basszus	álzárlat
accelerando	alla breve	ambitus
ad libitum	allargando	andante
adagio	allegretto	animato
agitato	allegro	antifóna
Agnus dei	alleluja	antifonálé
agogika	allemande	appassionato
akkord	alt	ária
alaphang	alteráció	arioso

arpeggio
attacca
autentikus zárlat
Ave Maria
bagatell
ballada
bariton
basso continuo
basszus
bel canto
bolgár ritmus
bővített
hármashangzat
bourrée
calando
cantabile
cantilena
cantus firmus
cappella
capriccio
cezúra
chaconne
clavier
coda
comodo
communio
concerto grosso
con fuoco
courante
contrapunctus
Credo
crescendo
da capo
dal
dal segno
dalciklus
dalforma
daljáték
dallam
decrescendo

Dies irae
diminuendo
dinamika
disszonancia
divertimento
divisi
dodekafónia
dolce
domináns
dór
doxológia
duett
duó
dúr
echo
egészhangú skála
egynemű kar
elégia
ellenpont
előjegyzés
előke
enharmonia
eol
espressivo
etűd
fantázia
felhang
feloldójel
felütés
félzárlat
férfikar
fermáta
figuráció
finálé
forte
fortepiano
frazéalás
fríg
fuga
gamba

gavotte
generálbasszus
generálpauza
genfi zsoltár
gigue
giusto
glissando
Gloria
graduale
grave
grazioso
gregorián ének
gyermekkar
hangköz
hangnem
hangsor
hármashangzat
háromtagú forma
hemiola
hexachord
himnusz
históriás ének
homofon
imitáció
impresszionizmus
impromptu
improvizáció
instrumentális
intermezzo
interpretáció
intonáció
introitus
invenció
ion
kadencia
(műzene)
kánon
kancio
kantáta
keringő

késleltetés
kéttagú forma
kidolgozás
klavichord
kóda
koloratúra
kompletórium
konszonancia
korál
kromatika
kvartett
kvintett
kvintkör
kvintola
kyrie eleison
lamentáció
lamento
largo
laudes
legato
leggiero
lekcio
lento
Liber Usualis
librettó
líd
Lied
litánia
liturgia
lokriszi
madrigál
maestoso
maggiore
Magnificat
matutinum
marcato
marcia
mazurka
melizma
mellékdomináns

menüett
menzúra
metronóm
metrum
mezzoforte
mezzopiano
minore
mise
Missale
mixolíd
mixtúra
moderato
modális hangsor
moduláció
molto
morendo
mosso
motetta
népének
neuma
nőikar
nyitány
obligát
offertórium
officium
oktett
opera
opus
oratio
oratórium
ordinárium-tételek
organum
orgonapont
ossia
ostinato
összkiadás
parafrázis
parlando
partita
partitúra

passacaglia
passió
Pater noster
pavane
pentachord
pentatónia
periódus
pesante
piano
pikárdiai terc
pizzicato
plagális zárlat
polifónia
preludium
presto
programzene
proprium-tételek
prozódia
psalmus
rapszódia
recitativo
refrén
regiszter
repríz
requiem
responzórium
risoluto
ritenuto
rondó
rubato
Salve Regina
Sanctus
sarabande
scherzo
secco
sequentia
sostenuto
sotto voce
semplice
simile

staccato
szekvencia
szeptimakkord
szextett
szimfónia
szimfonikus
költemény
szinkópa
szolmizáció
szonáta
szonátaforma
szonátarondó
szoprán
szubdomináns
szűkített
hármashangzat
szvit
tacet
Te Deum
tempo
tenor
tenuto
tercett
tetrachord
toccata
tonika
tonalitás
tonusok
tractus
tranquillo
transzponálás
tremolo
trió
tritonus
tutti
unisono
váltódomináns
variáció
versus
vesperás

vibrato
vivace
vonalrendszer
vonósnégyes
zárlat
zongorakivonat
zsolozsma
zsoltározás
zsoltártónus

1. Zenei szakkifejezések, előadási jelek, utasítások

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Műszavak	Ismerje az általános zenei és az alapvető egyházzenei műszavak jelentését, alkalmazását.
1.2. Kottagrafikai jelek	Ismerje fel a kottában általánosan használt grafikai jeleket, legyen tisztában az utasítások értelmével. Ismerje a korai egyházzenei korok alapvető kottaírásait, jeleit.
1.3. Szakkifejezések	Értse a klasszikus és az egyházzenei szakzsargonhoz tartozó egyedi jelrendszert, kifejezéseket és jelölésmódokat.

Zeneszerzők jegyzéke

- A középkor egyszólamú egyházi zenéje (gregorián története, műfajai)
- A középkor többszólamú zenéje (ars antiqua, ars nova, trecento)
- A késő-reneszánsz zenéje: Palestrina, Lassus, Gesualdo
- Az itáliai barokk zene: Monteverdi, Corelli, Vivaldi
- A francia barokk: Lully
- A német barokk: Bach
- Az angol barokk: Purcell, Händel
- A rokokó és az átmeneti korszak: Gluck
- A bécsi klasszika: Haydn, Mozart, Beethoven és Schubert
- Romantika: Berlioz, Mendelssohn, Schumann, Liszt, Brahms, Csajkovszkij, Chopin
- Romantikus német opera: Wagner
- Romantikus olasz opera: Rossini, Verdi
- Nemzeti stílusok: Erkel, Muszorgszkij
- Századforduló: Richard Strauss, Mahler
- Francia századelő: Debussy, Ravel
- Modernizmus: Schönberg, Berg, Webern, Stravinsky, Bartók, Kodály
- Új irányok: Messiaen, Stockhausen, Ligeti, Kurtág

2. Zenetörténeti és egyházzene-irodalmi ismeretek

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
------------------	----------------------------------

2.1. Zenetörténeti korszakok	Ismerje a zenetörténet (középkor, reneszánsz, barokk, bécsi klasszika, romantika, 20. század) fő jellemzőit, stílusjegyeit, műfajait.
2.2. Jellemző műfajok	Ismerje az uralkodó műfajok jellegzetességeit, fontosabb zeneszerzőit, formai sajátosságait.
2.3. Zeneszerzők élete, munkássága	A zeneszerzők jegyzéke alapján legyen képes bemutatni a zenetörténet meghatározó szerzőinek életét és munkásságát.
2.4. Egyházzene-történet	Legyen képes bemutatni az egyháztörténet és a liturgia egyházzenevel való állandó kölcsönhatását.
2.5. Egyházzenei műfajok	Ismerje az egyházzenei korszakok alapvető műfajait, tudja példákkal illusztrálni az egyes műfajok különféle korokban bekövetkező változásait.

3. Fogalmazás, előadás

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Műelemzés	Legyen képes az adott mű szakszerű bemutatására, előre megadott zenetörténeti, stilisztikai szempontok alapján. Egyházzenét érintő téma esetén tudja érinteni a sajátos történeti, liturgiai, stílári szempontokat is.
3.2. Formatan	Legyen képes a mű korszakának és műfajának megfelelő formatani elemzésre.
3.3. Önálló szöveg alkotása	Legyen képes ismereteit és gondolatait valamint elemzésének eredményeit összefüggő, világosan megfogalmazott esszé illetve előadás formájában bemutatni.

Zenefelismerés jegyzéke

A szerző és műcím megnevezésével

gregorián: Karácsonyi nagymise proprium-tételei

Machaut: Mise

Dufay: Christe redemptor omnium himnusz

Palestrina: Missa Papae Marcelli

C. Monteverdi: Orfeo - Prológus

H. Purcell: Dido és Aeneas – Dido búcsúja

A. Corelli: Karácsonyi concerto - Pastorale
 J. S. Bach: János-passió – nyitótétel
 J. S. Bach: 2. brandenburgi verseny
 J. S. Bach: h-moll szvit
 J. S. Bach: Musikalisches Opfer – a téma valamelyik tételben
 A. Vivaldi: A négy évszak
 G. F. Händel: Messiás – Halleluja-kórus
 Ch. W. Gluck: Orfeusz és Euridiké – Fúriák tánca, Boldog lelkek tánca
 J. Haydn: 45. (Búcsú) szimfónia, 1. és 4. tétel
 W. A. Mozart: Don Giovanni – nyitány
 W. A. Mozart: A varázsfuvola – nyitány, Éj Királynője egyik áriája
 W. A. Mozart: g-moll szimfónia, K. 550
 W. A. Mozart: Requiem – Introitus, Kyrie
 L. van Beethoven: 5. szimfónia
 L. van Beethoven: 9. szimfónia – 4. tétel
 L. van Beethoven: Holdfény-szonáta, op. 27/1.
 L. van Beethoven: Hegedűverseny – 1. tétel
 L. van Beethoven: Egmont – nyitány
 F. Schubert: Erlkönig
 F. Schubert: Der Tod und das Mädchen
 F. Schubert: Pisztráng-ötös – 4. tétel
 F. Schubert: Befejezetlen-szimfónia
 F. Mendelssohn: e-moll hegedűverseny
 H. Berlioz: Fantasztikus szimfónia – idée fixe valamelyik tételben
 F. Chopin: g-moll ballada
 Liszt F.: Haláltánc
 Liszt F.: Les Préludes
 R. Wagner: Tannhäuser – nyitány
 G. Verdi: Aida – nyitány
 M. Muszorgszkij: Egy kiállítás képei
 R. Strauss: Salome – Hétfátyoltánc
 C. Debussy: Egy faun délutánja
 Bartók B.: Táncszvit
 Bartók B.: Concerto
 Kodály Z.: Psalmus Hungaricus
 Kodály Z.: Galántai táncok
 I. Stravinsky: Le Sacre du Printemps – 1. rész
 I. Stravinsky: Zsoltárszimfónia
 A. Schönberg: Pierrot lunaire

A stílus, műfaj behatárolásával

Gesualdo:	Moro lasso
Purcell:	Dido és Aeneas
Monteverdi:	L'Orfeo
Corelli:	Concerto Grosso – 'karácsonyi' op. 6. no. 8.
Rameau:	Hyppolite és Aricia
Bach:	János-passió Magnificat h-moll mise (Kyrie, Credo, Sanctus) Brandenburgi versenyek h-moll szvit Musikalisches Opfer Goldberg-változatok A fuga művészete (téma)
Vivaldi:	Gloria A négy évszak
Händel:	Messiás
Gluck:	Orfeusz és Euridiké
Haydn:	Napszak-szimfóniák A megváltó hét szava Szimfónia No. 45. C-dúr „Kaiser” vonósnégyes
Mozart:	Don Giovanni A varázsfuvola „Jupiter” C-dúr szimfónia (K. 551) „Nagy” g-moll szimfónia (K. 550) d-moll zongoraverseny C-dúr „Dissonanzen” vonósnégyes Requiem
Beethoven:	3., 5., 9. szimfónia Zongoraszonáták: cisz-moll „Holdfény” (op. 27 no.2) f-moll „Appassionata” (op.57) Hegedűverseny Egmont-nyitány a-moll vonósnégyes (op. 132)
Schubert:	dalok Erlkönig Der Tod und das Mädchen Die Schöne Müllerin

d-moll „A halál és a lányka” vonósnégyes
 Pisztráng-zongoraötös
 h-moll „Befejezetlen” szimfónia
 Weber: A bűvös vadász
 Mendelssohn: „Skót” szimfónia
 Szentivánéji-álom kísérőzene
 e-moll hegedűverseny
 Schumann: Carnival
 A költő szerelme – dalciklus
 Berlioz: Fantasztikus szimfónia
 Chopin: g-moll Ballada
 Brahms: IV. szimfónia
 d-moll és B-dúr zongoraverseny
 Hegedűverseny
 Német Requiem
 Liszt: Haláltánc
 Esz-dúr zongoraverseny
 I. Rapszódia
 Szimfonikus költemények (Les préludes, Mazeppa)
 Wagner: Tannhäuser
 Walkür
 Verdi: Rigoletto
 Aida
 Muszorgszkij: Egy kiállítás képei
 Mahler: 1. szimfónia
 R. Strauss: Zarathustra
 Salome
 Rahmanyinov: Holtak szigete
 Debussy: Egy faun délutánja
 A tenger
 Bartók: Színpadi művek (összes)
 Táncszvit
 Concerto
 Cantata profana
 Zene húros hangszerekre, ütőkre és cselesztára
 Kodály: Psalmus Hungaricus
 Galántai táncok
 Stravinsky: Le Sacre du Printemps
 A katona története
 Zsoltárszimfónia
 Schönberg: Pierrot lunaire

Berg: Wozzeck
 Sosztakovics: 7. szimfónia
 Messiaen: Kvartett az idők végezetére

II. A VIZSGA LEÍRÁSA KÖZÉPSZINTEN

A vizsga részei

Középszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc
100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	CD lejátszó az I. feladatlaphoz, kotta a tételbe beépítve	CD lejátszó, kotta a tételbe beépítve

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
180 perc		15 perc
I. Feladatlap	II. Feladatlap	„A” feladat: Egyházzenei téma önálló kifejtése „B” feladat: Zenetörténeti téma önálló kifejtése
80 perc	100 perc	
I. Zenefelismerés, tesztjellegű, illetve rövid válaszokat igénylő zenetörténeti,	II. Szöveges zenetörténeti, egyházzenei feladatok	

egyházzenei feladatok		
50 pont	50pont	
100 pont		50 pont

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a vizsgázónak egy központilag kiadott, két feladatlapból álló feladatsort kell megoldania. Az I. feladatlap megoldását a zenefelismeréssel kezdik a vizsgázók, a közös zenehallgatás után a további feladatokat tetszőleges sorrendben és időbeosztással oldhatják meg, a rendelkezésre álló idő 80 perc. A II. feladatlapon belül a rendelkezésre álló időt (100 perc) mindenki tetszése szerint oszthatja meg a feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

A vizsgadolgozatokat a rendelkezésre álló idő leteltével a felügyelő tanár összegyűjti. A feladatlapok összegyűjtésére, illetve kiosztására fordított idő a vizsga időtartamába nem számítható be.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

I. feladatlap

Az I. feladatlap első feladata a zenefelismerés, melynek szemelvényei a részletes követelmények mellékletében található műjegyzékből kerülnek ki. A bejátszások időtartama 1-1,5 perc, a 6-8 idézet egyszer-egyszer szólal meg. A felismerés feladatok után egy zenetörténeti jelentőségű zenemű közismert témáját négyszer hallgatják meg a vizsgázók, majd a kezdőhang megadása után, emlékezetből kell lejegyezniük azt. A rövid válaszokat igénylő kérdések a klasszikus zene és az egyházzene köréből kerülnek ki, zenei alkotások időrendbe helyezését, korok szerinti csoportosítását, korstílusok és híres zeneművek párosítását, korstílusok és jellemzőik egymáshoz rendelését, híres komponisták és alkotásaik kiválasztását, szakmai fogalmak meghatározását illetve hiányos szövegek fogalmi kiegészítését tartalmazza. A tesztlapban szereplő korszakok a részletes követelményekben felsorolt zenetörténeti korszakok közül kerülnek kijelölésre.

II. feladatlap

A II. feladatlap két kifejtendő esszékérdést tartalmaz, amely közül az első lehet egy zenetörténeti korszak vagy műfaj leírása, egy zeneszerző vagy egy zenetörténeti jelentőségű mű bemutatása, míg a második kérdés egyházzenei vonatkozású, egy korszak vagy műfaj leírása vagy egy zeneszerző, illetve egy kiemelkedő jelentőségű egyházzenei mű bemutatása.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelés a központilag összeállított javítási-értékelési útmutató kötelező előírásai alapján történik. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat a javítási-értékelési útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontszám tovább nem bontható.

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A szóbeli vizsga tételsorát a vizsgakövetelmények alapján kell összeállítani. A vizsgázó vázlatot készíthet, amelyet tételének kifejtésekor használhat.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli vizsgára legalább 20 tételből álló kérdéssor készül. A tételek 20-25%-át évente cserélni kell.

A vizsgázó a kihúzott tétel „A” és „B” feladatait válaszolja meg. A szóbeli tételek címét és részleteit az előírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján kell meghatározni.

Témakörök:

„A” feladat:

Egy egyházzenei korszak bemutatása,

műelemzés vagy

egy egyházzenei műfaj fejlődéstörténetének bemutatása.

„B” feladat:

Egy zeneszerzői életmű bemutatása,

műelemzés vagy

egy műfaj fejlődéstörténetének bemutatása.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelési útmutató rögzíti az egyes feladatok kifejtésének elvárt tartalmi összetevőit és az ezekre adható, összesen 50 pont felosztásával kialakított maximális részpontszámokat, amely alapján a feleletet értékelni kell.

A szóbeli felelet értékelése az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	Pontszám		
	„A” feladat	„B” feladat	Összesen
Általános egyházzenei ismeret	15 pont	–	15 pont
Műfajismeret	10 pont	–	10 pont
Kapcsolódó tantárgyi ismeretek (Liturgia, hittan, történelem, irodalom, művészettörténet)	8 pont	–	8 pont
Fogalmazás	2 pont	–	2 pont
Általános zenetörténeti ismeretek	–	15 pont	15 pont
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	35 pont	15 pont	50 pont

„

50. Az R. Melléklet GYAKORLATOS SZÍNÉSZ ISMERETEK ÁGAZATON KÍVÜLI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete az I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK címet megelőzően a következő címekkel egészül ki:

„I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK KÖZÉPSZINTEN

A gyakorlatos színész ismeretek ágazaton kívüli szakmai érettségi vizsgatárgy részletes érettségi követelményei az alábbi szakmairányok közös ismereteit tartalmazza:

- bábszínész,

- színházi és filmszínész.

A) KOMPETENCIÁK

1. Előadói képességek

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Lírai szépirodalmi szövegek, versek felolvasó előadása	Legyen képes lírai szépirodalmi szövegek, versek igényes felolvasó előadására.
1.2. Prózai szépirodalmi szövegek felolvasó előadása	Legyen képes prózai szépirodalmi szövegek, versek igényes felolvasó előadására.
1.3. Jelenetek, párbeszédes szövegek felolvasó előadása	Legyen képes párbeszédes jelenetek szerepeinek felolvasására a dramaturgiai viszonyoknak, valamint a játéktílusnak megfelelően.
1.4. Drámai művek részleteinek felolvasó előadása	Legyen képes drámai művek szerepeinek felolvasására a jelenet dramaturgiai viszonyainak, a drámatípusnak, valamint a játéktílusnak megfelelően.
1.5. Előadói beszédképesség	Legyen képes a feladatnak megfelelően, színvonalasan alkalmazni beszédképességét irodalmi szövegek felolvasása során.

2. Kreativitás, ötletgazdagság

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Egyszerű és összetett szerkezetű, lírai művek elemzése és felolvasó előadása	Legyen képes elméleti, elemző ismereteit felhasználva megvalósítani lírai művek, szövegrészletek elemző bemutatását, valamint értő és színvonalas felolvasó előadását.
2.2. Prózai művek, részletek elemzése és felolvasó előadása	Legyen képes elméleti, elemző ismereteit felhasználva megvalósítani prózai művek, szövegrészletek elemző bemutatását, valamint értő és színvonalas felolvasó előadását.
2.3. Drámai művek, részletek, jelenetek elemzése és felolvasó előadása	Legyen képes elméleti, elemző ismereteit felhasználva megvalósítani drámai szövegrészletek, jelenetek elemző bemutatását, valamint értő és színvonalas felolvasó előadását.
2.4. Szöveg- és műelemzési ismeretek alkalmazása	Tudja – alkotó módon – alkalmazni szöveg- és műelemzési ismereteit színpadi, illetve előadói szövegek feldolgozásakor.
2.5. Színházelméleti és történeti ismeretek alkalmazása	Tudja – alkotó módon – alkalmazni színházelméleti és színháztörténeti ismereteit színpadi, illetve előadói szövegek feldolgozásakor.

2.6. Irodalmi és dramaturgiai ismeretek alkalmazása	Tudja – alkotó módon – alkalmazni irodalmi és dramaturgiai ismereteit színpadi, illetve előadói szövegek feldolgozásakor.
---	---

3. Figyelem-összpontosítás

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Egyszerű és összetett szerkezetű, lírai művek elemzése és felolvasó előadása	Legyen képes összpontosítani figyelmét a lírai szöveg nyelvi, valóság, érték, valamint szerkezeti elemeinek feltárása, bemutatása, felolvasó előadása során.
3.2. Prózai művek, részletek elemzése és felolvasó előadása	Legyen képes összpontosítani figyelmét a prózai szöveg stílári elemeinek, értelmi, érzelmi főhangsúlyainak feltárása, bemutatása, felolvasó előadása során.
3.3. Drámai művek, részletek, jelenetek elemző bemutatása és felolvasó előadása	Legyen képes összpontosítani figyelmét a dramaturgiai viszonyok, szerep- és karakterjellemzők feltárása, bemutatása, felolvasó előadása során.
3.4. Elméleti ismeretek alkalmazása	Legyen képes színház- és irodalomelméleti, -történeti, dramaturgiai és műelemzési ismereteit koncentráltan alkalmazni irodalmi szövegek elemző bemutatása, valamint felolvasó előadása során.

4. Emlékezőképesség, ismeretmegőrzés

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1. A szövegelemek feldolgozása során kialakított részeredmények rögzítése	Legyen képes rögzíteni, felhasználni, reprodukálni, tovább építeni a feldolgozás során kialakított előadói részeredményeket.
4.2. Utasítások beépítése, rögzítése	Legyen képes rögzíteni és feladatmegoldásába építeni a szövegelemek elemző bemutatása, valamint felolvasó előadása során megfogalmazást nyert utasításokat, instrukciókat.
4.3. Elméleti ismeretek rögzítése és alkalmazása	Legyen képes rögzíteni a színészi feladatok megoldásához kapcsolódó elméleti ismereteket, és alkalmazni azokat.

B) TÉMAKÖRÖK

1. Színészmesterség gyakorlata

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Ismeretlen szöveg gondolati és érzelmi mozzanatait kifejező felolvasása (blattolás)	Legyen képes ismeretlen szöveg gondolati és érzelmi tartalmának kifejező érzékeltetésére a szöveg rövid áttekintését követő felolvasásakor.

1.2. Párbeszédes jelenet elemzése, értelmezése, dramaturgiai mozzanatainak ismertetése. Az elemzett szöveg részleteinek bemutatása a gondolati mozzanatok kifejező, tagolt felolvasással	Tudja elemezni a párbeszédes jelenet dramaturgiai szerkezetét. Legyen képes néhány szereplős, egyszerű helyzetű, jelenetek színpadi megvalósításának megtervezésére. Legyen képes a párbeszédes szövegben lévő gondolatok, érzések kifejezésére.
1.3. Drámarészletek elemzése, értelmezése, dramaturgiai mozzanataik ismertetése. Az elemzett szöveg részleteinek bemutatása a gondolati mozzanatok, valamint a stilisztikai sajátosságokat kifejező, tagolt felolvasással	Tudja elemezni a drámarészlet szerkezetét, az egész műben betöltött dramaturgiai szerepét. Ismerje fel a részlet stilisztikai jellemzőit, legyen képes meghatározni a mű drámatípusát. Legyen képes a jelenetek színpadi megvalósításának megtervezésére. Legyen képes a szövegben megfogalmazott gondolatok, érzések kifejezésére.

2. Vers- és prózamondás gyakorlata

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Egyszerű szerkezetű, hangulat- és tájfestő lírai művek elemzése, értelmezése, szövegrészleteik bemutatása a gondolati, ritmikai és verstani mozzanatok kifejező, tagolt felolvasással	Tudja alkalmazni a lírai mű értelmezésének, elemzésének szempontjait. Ismerje fel a lírai mű stilisztikai jellemzőit. Legyen képes a verselemzési, poétikai, verstani ismeretek alkalmazására. Legyen képes a szövegtartalom kifejezésének előadás-technikai megvalósítására a felolvasás során. Legyen képes a szöveg értelmi tagolására, gondolati ívének akusztikai érzékeltetésére.
2.2. Összetett szerkezetű, különböző verselésű lírai művek elemzése, értelmezése, szövegrészleteik bemutatása a gondolati, ritmikai és verstani mozzanatok kifejező, tagolt felolvasással.	Legyen képes az összetett szerkezetű lírai mű értelmezésére, elemzésére. Ismerje fel a lírai mű stilisztikai jellemzőit. Tudja alkalmazni a verselemzési, poétikai, verstani ismereteit. Ismerje a magyar líra verselési hagyományait, formáit és típusait. Legyen képes összetett szerkezetű, epikus, elbeszélő költemények elemzésére és kifejezően tagolt felolvasására.
2.3. Prózai szövegek elemzése, értelmezése, szövegrészleteik bemutatása a gondolati és ritmikai mozzanatok kifejező, tagolt felolvasással.	Legyen képes prózai szövegek elemzésére, értelmezésére. Ismerje fel a prózai mű stilisztikai jellemzőit. Legyen képes különböző stílusú prózai szövegek érzelmi, gondolati tartalmainak kifejezésére azok felolvasása során.

2.4. A magyar irodalmi köznyelv alapvető törvényeinek alkalmazása.	Ismerje a magyar irodalmi köznyelv hangtani, szótani, mondattani, szövegtani szabályrendszerét. Legyen képes élő beszédben, valamint kötött szöveg felolvasásakor alkalmazni hangtani, szótani, mondattani, szövegtani ismereteit.
2.5. A hangsúlyozás szabályainak ismerete és alkalmazása.	Ismerje az értelmi hangsúlyozás elemeit, a főhangsúly, a hangsúlytalan, és mellékhangsúlyos mondatrészek szerepét. Ismerje az állandó szókapcsolatok, és a jelzős szerkezetek hangsúlyozására vonatkozó szabályokat. Ismerje az érzelmi hangsúly, a ritmikai hangsúly, a beszédszólam fogalmait, jellemzőit. Ismerje az ereszkedő hanglejtés jellegzetességeit. Legyen képes szabad beszédben és felolvasás során alkalmazni a hangsúlyozásra vonatkozó ismereteit.

3. Beszédtechnika gyakorlata

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. A helyes légzési technika ismerete és alkalmazása	Ismerje az élettani és a beszédlégzés sajátosságait, különbségeit. Legyen képes a rekeszlégzés alkalmazására, támasz kialakítására, a légzéssel történő tagolásra.
3.2. A beszédváltások (hangerő, hangszín, hangmagasság, tempó, ritmus, szünet) tudatos alkalmazása	Legyen képes a hang magasságának változtatására. Legyen képes hangerő váltására a suttogástól a fokozásig. Legyen képes kifejező beszédre a hangszín, a tempó, a ritmus váltásával, szünet alkalmazásával.
3.3. Középhang megfelelő használata	Tudja alkalmazni középhangját a szövegek előadása, felolvasása során. Legyen képes középhangját a szöveg gondolati, érzelmi mozzanatainak megfelelően modulálni.
3.4. Helyes artikulációjú, folyamatos szövegmondás	Legyen képes – hangképző szerveinek tudatos alkalmazásával – az artikulált szövegmondásra. Tudja pontosan ejteni a magánhangzók és a mássalhangzók időtartamát. Legyen képes a folyamatos, pergetett artikulációjú szövegmondásra.

4- Színházi, drámai, szépirodalmi műalkotások története, elemzése, esztétikája

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1. Irodalmi, poétikai és dramaturgiai alapismeretek	Ismerje és tudja alkalmazni a poétikai, irodalomelméleti alapfogalmakat.

	Ismerje a metaforikus nyelvi kifejezés, a kötött ritmusú szövegforma feldolgozásának módszertanát. Ismerje a rímképletek, kötött és szabad versformák jellemzőit, elemzési technikáit. Ismerje a drámai szövegek különböző műfajait. Ismerje a drámai kompozíció elemeit, sajátosságait. Ismerje a drámaelméleti alapfogalmakat (expozíció, alapszituáció, bonyodalom, tetőpont, végkifejlet). Ismerje a dráma modellek (konfliktusos, középpontos, kétszintes) jellemzőit.
4.2. Szöveg- és műelemzési ismeretek	Ismerje a lírai művek elemzési technikáit, a verstani alapfogalmakat. Legyen képes elemezni a kompozíció, a valóság, az értékek, a nyelvi megformáltság síkjait. Ismerje a prózai művek elemzési technikáit, kompozíciójának jellemzőit. Legyen képes a szövegritmus, a szövegszerkezet és a szövegkohézió elemzésére. Legyen képes a drámai szövegek elemzésére, a helyzetek, karakterek elemzési módszereinek alkalmazására, szakaszainak, eszközeinek felismerésére.
4.3. Jelentős művelődés- és művészettörténeti korszakok jellemzői	Ismerje az egyetemes művelődéstörténet jelentős korszakait, szemléleti, eszmei, társadalomtörténeti jellemzőit. Ismerje a korstílusok jellemzőit, hatásukat a színházművészetre. Ismerje a XX. századi színházművészet társadalom- és kultúrtörténeti beágyazottságát.
4.4. Jelmez-, viselet- és divattörténeti (bábszínész szakirány esetén szakelméleti, játéktörténeti) alapismeretek.	Ismerje a viselet- és divattörténet jelentős korszakait. Ismerje a különböző korok, országok divatjára, a különböző társadalmi osztályok viseleteire vonatkozó alapismereteket. Bábszínész szakirány esetén legyen képes alkalmazni a szakelmélet alapfogalmait, a játéktörténet alapismereteit.
4.5. A színházművészet elméletének alapismeretei	Ismerje a színházművészet komplex eszközrendszerét, esztétikai összetettségét, alkotófolyamatának sajátosságait, szakaszait, helyszíneit, alkotóit. Ismerje a szerepalkotás szakaszait, folyamatát.
4.6. Egyetemes színháztörténet	Ismerje a színpadi műfajok, modellek és típusok a művészeti ág története során játszott szerepét, és azok jellemzőit. Ismerje az ókori görög, római színház és dráma jellemzőit. Ismerje a középkori liturgikus színjátszás jellemzőit.

	Ismerje a reneszánsz színjátszás jellemzőit. Ismerje a "farce", a commedia dell' arte jellemzőit. Ismerje a barokk és a felvilágosodás színházi jellemzőit. Ismerje a klasszicizmus színházi jellemzőit. Ismerje a romantika színházi jellemzőit. Ismerje az európai színjátszás XX. századi történetének jelentős irányzatait és alkotóit. Ismerje a jelentős kortárs irányzatokat.
4.7. Magyar színháztörténet	Ismerje a magyar színjátszás kezdeteinek jellemzőit. Ismerje a magyar színjátszás kialakulását, a vándorszínészet korát. Ismerje a Pesti Magyar Színház megnyitásától a Nemzeti Színház aranykoráig tartó korszakot. Ismerje a századforduló színházi életét Magyarországon. Ismerje a két világháború közötti magyar színjátszás jellemzőit. Ismerje az 1945 utáni magyar színházi élet sajátosságait, alkotóit. Ismerje a határon túli magyar színjátszás jellemzőit. Ismerje a rendszerváltást követő színházi struktúra jellemzőit. Ismerje kortárs magyar színházi élet jellegzetességeit.
4.8. Egyetemes drámatörténet	Ismerje a drámatörténet főbb korszakait, jelentős alkotóit, drámatípusait az ókortól a kortárs művekig. Ismerje a meghatározó jelentőségű drámai művek szerkezeti, stilisztikai elemzésének gyakorlatát. Ismerje az ókori görög és római dráma sajátosságait. Ismerje a középkor liturgikus és világi drámairodalmának típusait. Ismerje a „farce”, a commedia dell’ arte jellemzőit. Ismerje a reneszánsz és a manierista dráma eredményeit, jelentős alkotóinak életművét. Ismerje a spanyol barokk dráma alkotóit, dramaturgiai jellemzőit. Ismerje a francia klasszicizmus drámairodalmi törekvéseit, alkotóit. Ismerje a romantikus dráma jellegzetességeit. Ismerje a polgári dráma jellemzőit, meghatározó alkotásait. Ismerje az egyetemes drámairodalom irányzatait, alkotóit a XX. század első felében. Ismerje az amerikai dráma sajátosságait. Ismerje az abszurd és a groteszk dráma jellegzetességeit.

	Ismerje az egyetemes drámairodalom irányzatait, alkotóit a XX. század második felében.
4.9. Magyar drámatörténet	Ismerje a magyar drámairodalom kezdeteit. Ismerje a XIX. századi magyar romantikus dráma történetének főbb elemeit, típusait, kiemelkedő alkotóit, alkotásait. Ismerje a magyar dráma naturalista kísérleteit. Ismerje a XX. századi magyar dráma tematikai és formai irányait, alkotóit, kiemelkedő alkotásait. Ismerje a polgári dráma, a szalon-vígjáték a két világháború közötti eredményeit. Ismerje a politizáló színház és dráma eredményeit a XX. század második felében. Ismerje a határon túli magyar drámairodalom jelentős alkotóit, műhelyeit. Ismerje a kortárs magyar drámai törekvéseket, alkotókat, műveket.

II. A VIZSGA LEÍRÁSA KÖZÉPSZINTEN

A vizsga részei

Középszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc
70 pont	80 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	Magyar helyesírási szótár (vizsgacsoportonként legalább három példány)	NINCS

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
180 perc		15 perc
I. Feladatlap	II. Feladatlap	Egy problémaközpontú tétel feladatának megoldása: elemző bemutatás, valamint felolvasó előadás
90 perc	90 perc	
Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok megoldása	Szöveges (kifejtendő) feladatok megoldása	
34 pont	36 pont	
70 pont		80 pont

A vizsgázó elméleti és alkalmazott elméleti felkészültségét a központilag összeállításra került írásbeli feladatlapok megoldásával bizonyítja. A gyakorlati jellegű szóbeli vizsgán a tételsorból kihúzott tételben megfogalmazott színészi feladat végrehajtásával ad számot a képzés során megszerzett gyakorlati tudásáról, előadói képességeiről.

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

A vizsgázó az I. és a II. feladatlapon belül a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja be az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

A vizsgázó először az I. feladatlapot oldja meg. A vizsgadolgozatokat a 90 perc leteltével a felügyelő tanár összegyűjti. Ezután kerülhet sor a II. feladatlap kiosztására és megoldására.

A II. feladatlaphoz vizsgacsoportonként legalább három példány helyesírási szótár szükséges, amelyet a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosít.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

- I. Feladatlap

Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok

A feladatok az egyetemes és magyar dráma- és színháztörténet, jelmez- és viselettörténet, a színházművészet elmélete, poétika, irodalom, valamint művelődéstörténet témaköreiből kerülnek ki.

Az egyszerű, rövid választ igénylő feladatok többségükben zárt végű feladatok. A feladatok a részletes követelményekben meghatározott kompetenciákra (pl. kreativitás, ötletgazdagság, figyelem-összpontosítás, emlékezőképesség, ismeretmegőrzés) és tartalmakra (pl. egyetemes és magyar dráma- és színháztörténet, jelmez- és viselettörténet, a színházművészet elmélete, poétika, irodalom, valamint művelődéstörténet tényanyagra és fogalomtára) irányulnak.

Az egyszerű, rövid választ igénylő feladatsor kb. 8-12 feladatból áll. Egy-egy feladat több részfeladatot is tartalmazhat.

Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok

Példák a lehetséges feladattípusokra

1. Fogalmak magyarázata, hozzárendelése korhoz, területhez, stíluskorszakhoz.
2. Művek és szereplők felismerése, egymás mellé rendelése.
3. Színháztörténeti események közötti sorrendiség meghatározása.
4. Jelentős alkotók életmű elemeinek felsorolása.
5. Ok-okozati összefüggés felismerése, megkülönböztetése a dramaturgia területén.
6. Következtetések megfogalmazása eseményekre, folyamatokra, jelenségekre vonatkozóan.
7. Különböző jellegű (drámatörténeti, színháztörténeti, művelődéstörténeti) folyamatok és eseménysorozatok közötti kapcsolatok megtalálása.
8. Műalkotás szövegelemek felismerése, meghatározása, jellemzése.
9. Színháztörténeti korok, drámai művek, alkotók összekapcsolása.
10. Műelemzési, poétikai szempontrendszer alkalmazása.
11. Források alapján magyar színészi játéktípusok, életpályák jellemzése.

- II. Feladatlap

Szöveges (kifejtendő) feladatok

Az írásbeli vizsga szöveges feladatai drámai művek elemzésére, színházelméleti kérdések feldolgozására, valamint színháztörténeti folyamatok és korszakok jellemzése színházelméleti, valamint dráma- és színháztörténeti, poétikai, irodalmi, dramaturgiai ismeretek felhasználására vonatkoznak.

Példák a lehetséges feladattípusokra	
1.	<i>Drámai mű részletének elemzése pl.</i> A polgári dráma tematikai és dramaturgiai jellemzői meghatározott világirodalmi mű részletének elemzése alapján.
2.	<i>Drámai mű részletének elemzése pl.</i> A magyar romantikus dráma jellemzői a Bánk bán valamely meghatározott jelenetének feldolgozása alapján.
3.	<i>Színháztörténeti folyamat, korszak jellemzése pl.</i> A spanyol barokk színházi kultúra drámatípusai, műfajai, alkotói, játszóhelyei, társadalmi jellemzői.
4.	<i>Színháztörténeti folyamat, korszak jellemzése pl.</i> A hivatásos magyar színjátszás kialakulásának első évtizedei (célok, minták, alkotók, eredmények, nehézségek).

Ezekben a feladatokban a vizsgázóknak összefüggő, hosszabb terjedelmű szövegben kell kifejteniük a válaszokat. A feladatok a részletes követelményekben meghatározott kompetenciákra (pl. kreativitás, ötletgazdagság, emlékezőképesség, ismeretmegőrzés, szövegértés, szövegelemzés) és témakörökre (színházelmélet, valamint dráma- és színháztörténet, poétika, irodalom, dramaturgia stb.) irányulnak. A feladatokhoz nem feltétlenül kapcsolódik szöveg, illetve szövegrészlet.

A feladatlap kétféle típusú kifejtendő feladatot tartalmaz:

1. Problémamegoldó (rövid) feladatot, amelyet kb. 80-100 szóban (kb. 10-12 soros) szerkesztett szövegben kell megoldani.
2. Elemző (hosszú) feladatot, amelyet kb. 180-300 szóban (kb. 25-40 soros) szerkesztett szövegben kell megoldani.

A feladatlap a vizsgaleírásban meghatározott dráma- és színháztörténeti korszakokra vonatkozóan három problémamegoldó feladatot és három elemző feladatot tartalmaz.

A vizsgázónak a hat feladatból kettőt kell választania, egy problémamegoldó (rövid) és egy elemző (hosszú) feladatot.

Az írásbeli feladatlap tartalmi jellemzői

Az írásbeli feladatsort kb. 60%-ban az egyetemes, kb. 40%-ban pedig a magyar színháztörténethez, drámairodalomhoz kapcsolódó feladatok alkotják. Az összes feladat kb. 50%-át a XIX. és a XX. század színházművészet, kultúra és irodalom mozzanatainak feldolgozása adja. A feladatsor egészében a következő tartalmi arányok érvényesülnek:

Színház- és drámatörténet (egyetemes színháztörténet, magyar színháztörténet, egyetemes drámatörténet, magyar drámatörténet)	kb. 60%
Műelemzés (szöveg- és műelemzési ismeretek, irodalmi, poétikai és dramaturgiai alapismeretek)	kb. 20%
Színházművészet elmélete (a színházművészet elméletének alapismeretei)	kb. 10%
Művelődés-, művészet- és viselettörténet (jelentős művelődéstörténeti és művészettörténeti korszakok jellemzői, jelmez-, viselet- és divattörténeti alapismeretek, bábszínész szakirány esetén a szakelmélet alapfogalmai, a játéktörténet alapismeretei)	kb. 10%

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az írásbeli érettségi vizsgán az írásbeli összes pontszám kb. 50%-ban egyszerű, rövid választ igénylő feladatok megoldásával és kb. 50%-ban szöveges (kifejtendő) kérdésekre adott válaszokkal érhető el.

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat a javítási-értékelési útmutató tartalmazza.

A javítás során az útmutatóban meghatározott pontszám tovább nem bontható.

Szóbeli vizsga

A szóbeli vizsga gyakorlati jellegű feladatokat tartalmaz.

A vizsgázó vázlatot készíthet, illetve írásos jelölésekkel dolgozhatja fel a feladatban meghatározott szövegrészletet, amelyet a tételben kijelölt feladat ismertetésekor felhasználhat. A vizsgán a tételsorból kihúzott tételben megfogalmazott előadói feladat végrehajtásával ad számot a képzés során megszerzett gyakorlati ismereteiről, színészi képességeiről, kompetenciáiról.

Általános szabályok

A vizsgázó tételt húz, majd – felkészülést követően – vizsgafeladatát a tétellap alapján, az abban meghatározott szövegrészlet, segédeszközök használatával végzi el.

A vizsga a vizsgafeladatok elvégzéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételek megléte esetén kezdhető meg.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli tételsor 20-25 tételből áll, a tételek 25-30%-át évente cserélni kell. A tételeket a részletes vizsgakövetelmények alapján kell meghatározni, törekedni kell a feladatok egyértelmű megfogalmazására, figyelembe kell venni, hogy a rendelkezésre álló felkészülési időben a feladat elvégezhető legyen.

Témakörök:

1. színészmesterség gyakorlata,
2. vers- és prózamondás gyakorlata,
3. beszédtechnika gyakorlata,
4. színházi, drámai, szépirodalmi műalkotások története, elemzése, esztétikája.

A tételsorban megfogalmazott feladatokban az 1. a 2. és a 4. témakör követelményei jelennek meg hangsúlyozottan, a 3. témakör követelményeinek teljesítése ezen feladatok megoldásának előkészítésekor, illetve teljesítése során jelenik meg.

A vizsga menete

A vizsga felkészülési idejének megkezdése előtt a vizsgázókat tájékoztatni kell a vizsga rendjéről és a vizsgával kapcsolatos egyéb tudnivalókról.

A vizsgázó felkészüléséhez forrásként használja a tételben meghatározott szövegrészletet, felelete során egyfelől elemző módon bemutatja azt, másfelől értő és színvonalas módon megvalósítja annak felolvasó előadását.

Az előadói feltételrendszer személyes kialakítása (beszédgyakorlatok) a vizsgára történő felkészülés része.

A vizsgafeladat bemutatása után, esetleg azt megszakítva, a vizsgafeladat megoldását utasításokkal lehet alakítani.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli vizsgarész értékelése az egyes tételekhez készített részletes, értékelési útmutató alapján az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	Pontszám
A feladat megértése, értelmezése, szövegértési képesség, az instrukciók befogadása, irányíthatóság, önfejlesztés, szakmai elhivatottság, elkötelezettség.	14 pont
A feladat kidolgozásának szempontjai, szaknyelv alkalmazása, a felkészülés minősége, interperszonális rugalmasság.	8 pont
Az előadói alkotói állapot megteremtése, összpontosítás.	8 pont
A feladat kidolgozásában, szerkesztettségében, részletgazdagságában megmutatkozó műelemző és műalkotó képesség és kreativitás	16 pont
Előadói beszédképesség, a feladat megoldásának technikai megvalósítása.	20 pont
Az előadói hatásban megjelenő ismeretek, képességek (önismeret, koncentráció, kreativitás)	14 pont
SZÓBELI ÖSSZESEN:	80 pont

»

51. Az R. Melléklet JAZZ-ZENÉSZ ISMERETEK ÁGAZATON KÍVÜLI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete az I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK címet megelőzően a következő címekkel egészül ki:

„I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK KÖZÉPSZINTEN

A jazz-zenész ismeretek szakmai érettségi vizsgatárgy részletes érettségi követelményei az alábbi szakmairányok közös ismereteit tartalmazzák:

- Jazz-énekes,
- Jazz-zenész (fafűvös, rézfűvös, húros/vonós, billentyűs, ütős).

B) KOMPETENCIÁK

1. Kottaolvasási készség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Kottakép olvasása	Képes helyesen lapról kottaképet olvasni, értelmezni.
1.2. Zenei szakkifejezések, jelrendszer ismerete	Ismeri a zenei műszavakat, és az előadásmódra vonatkozó utasítások, jelek jelentését is.
1.3. Zenefelismerés	Felismeri kottakép alapján az általánosan ismert zeneműveket, standardokat.

2. Áttekintőképesség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. A legjellemzőbb zenei formák és stílusjegyek ismerete	Képes kottakép alapján látott formai és tartalmi elemek beazonosítására.
2.2. Az alapvető zenei összefüggések felismerése	Képes felismeri a zenei összefüggéseket és képes azok szabályszerűségét, jellemzőit meghatározni.

3. Emlékezőképesség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Az egyetemes zenetörténet, valamint a jazztörténet meghatározó korszakai	Ismeri az általános zenetörténet, valamint a jazztörténet nagy korszakait, a rájuk jellemző stílusjegyeket, illetve műfaji sajátosságokat.
3.2. Az egyetemes zenetörténet, valamint a jazztörténet meghatározó zeneszerzői és előadói	Társítani tudja az adott zenetörténeti korszakhoz a legismertebb zeneszerzőket, előadókat, zenekarokat és azok legjelentősebb alkotásait.

B) TÉMAKÖRÖK

1. Zenei műszavak, jelek, kifejezések értelmezése

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Zenei műszavak meghatározása	Ismerje a tempóra, előadásmódra vonatkozó általános zenei szakkifejezések jelentését, azok

	alkalmazását.
1.2. Zenei jelrendszer	Legyen tisztában a kottában található általános jelrendszer, utasítások értelmével, amelyekkel le tudja követni a zenei folyamatokat és el tudja határolni a szerkezeti részeket.
1.3. Zenei szakzsargon	Értse mind a komoly, mind a jazz zenei szakzsargonhoz tartozó egyedi jelrendszert, kifejezéseket és jelölésmódokat.

2. Zenefelismerés

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Zenefelismerés hallás alapján	Tudjon hallás után felismerni egy-egy korszakos jelentőségű klasszikus zeneművet, vagy jazz standardot, kielemezni annak főbb formai jellemzőit, a témában előforduló harmóniáit.
2.2. Zenefelismerés kottakép alapján	Legyen képes kottakép alapján felismerni egy-egy korszakos jelentőségű klasszikus zeneművet, vagy jazz standardot, kielemezni annak főbb formai jellemzőit, a témában előforduló harmóniáit.

3. Egyetemes zenetörténeti korszakok

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Gregorián	Tudja bemutatni és korban elhelyezni a középkor egyszólamú egyházzenei korszakát, azon belül ismerje a gregorián zene kialakulását és stílusjegyeit.
3.2. Reneszánsz	Tudja bemutatni és korban elhelyezni a reneszánsz zene korszakát, azon belül tudja társítani a korhoz a legjelentősebb komponistákat és azok műveit (pl. Lassus, Palestrina, Gesualdo, Ockeghem), valamint jellemezze a reneszánsz zene kialakulását és stílusjegyeit.
3.3. Barokk	Tudja bemutatni és korban elhelyezni a barokk zene korszakát, azon belül tudja társítani a korhoz a legjelentősebb komponistákat és azok műveit (pl. J.S.Bach, Händel, Vivaldi), valamint tudja jellemezni a barokk zene kialakulását és stílusjegyeit.
3.4. Bécsi klasszika	Tudja bemutatni és korban elhelyezni a bécsi klasszika korszakát, azon belül tudja társítani a korhoz a legjelentősebb komponistákat és azok műveit (pl. Mozart, Haydn, Beethoven), valamint jellemezze a bécsi klasszika kialakulását és

	stílusjegyeit.
3.5. Romantika	Tudja bemutatni és korban elhelyezni a romantika korszakát, azon belül tudja társítani a korhoz a legjelentősebb komponistákat és azok műveit (pl. Liszt, Chopin, Brahms, Csajkovszkij), valamint jellemezze a romantika kialakulását és stílusjegyeit.
3.6. Modernizmus	Tudja bemutatni és korban elhelyezni a modernizmus korszakát, azon belül tudja társítani a korhoz a legjelentősebb komponistákat és azok műveit (pl. Schönberg, Stravinsky, Bartók), valamint jellemezze a modernizmus kialakulását és stílusjegyeit.

4. Jazztörténeti korszakok

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1. Afrikai népzene	Ismerje az afrikai népzene legjellemzőbb tulajdonságait, kiemelve az európai zenétől eltérő vonásokat. Fejtse ki az afrikai népzene előadásbeli, formai, hangrendszer használati, valamint ritmikai jellemzőit.
4.2. A jazz előzményei	Ismerje az afro-amerikai népzene különböző megnyilvánulásait (vallási zenék, munkadalok, balladák), valamint a blues és a szórakoztató zenei (minstrelsy, ragtime) előzmények legfontosabb jellemzőit és legjelentősebb zeneszerzőit, előadóit (pl. Mahalia Jackson, Bessie Smith, Scott Joplin).
4.3. Archaikus jazz	Ismerje a jazz létrejöttének körülményeit, New Orleans rövid történetét, a legjelentősebb fehér és kreol előadókat, zenekarokat (pl. Jelly Roll Morton, Joe King Oliver, Louis Armstrong, Red Hot Peppers, O.D.J.B., New Orleans Rhythm Kings) és az archaikus jazz zene legfőbb stílusait, kompozícióit és azok jellemzőit.
4.4. Swingkorszak	Ismerje a nagy gazdasági világválság jazz zenére gyakorolt hatását, tudjon a swing korszak zenéjének jellemzőiről, társítsa a korszakhoz a legjelentősebb előadókat, kis- és nagyzenekarokat (pl. Count Basie, Duke Ellington, Bennie Goodman, Coleman Hawkins, Lester Young, Billie Holiday), valamint kompozíciókat.
4.5. Modern jazz	Ismerje a bebop kialakulásának körülményeit, a stílus jellemzőit és legjelentősebb előadóit, kompozícióit (pl. Dizzie Gillespie, Charlie Parker, Thelonious Monk). Tudjon az azt követő stílusokról (cool, hard bop, klasszicista jazz, free jazz, jazz rock,

	latin jazz), azok jellemzőiről, legjelentősebb előadóiról (Miles Davis, John Coltrane, Chick Corea, Weather Report) és kompozícióiról.
--	--

II. A VIZSGA LEÍRÁSA KÖZÉPSZINTEN

A vizsga részei

Középszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
120 perc	15 perc
100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	NINCS	CD lejátszó

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
120 perc		15 perc
I. Feladatlap	II. Feladatlap	Egy tétel „A” és „B” feladatának kifejtése
60 perc	60 perc	
Teszt-jellegű zenetörténeti feladatok	Esszé-jellegű zenetörténeti feladatok	

50 pont	50 pont	
100 pont		50 pont

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a vizsgázónak egy központi feladatsort kell megoldania. A vizsgázó az I. és a II. Feladatlapokon belül a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között, és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

A vizsgázó először az I. Feladatlapot oldja meg. A vizsgadolgozatokat 60 perc leteltével a felügyelő tanár összegyűjti. A feladatlapok összegyűjtésére, illetve kiosztására fordított idő a vizsga időtartamába nem számítható be. Ezután kerülhet sor a II. feladatlap kiosztására és megoldására.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

I. Feladatlap

Az első feladatlap 50 kérdésből álló teszt. A feladatok zenei alkotások időrendbe helyezését, korok szerinti csoportosítását, korstílusok és híres zeneművek párosítását, korstílusok és jellemzőik egymáshoz rendelését, híres komponisták és alkotásaik kiválasztását, szakmai fogalmak meghatározását, illetve hiányos szövegek fogalmi kiegészítését tartalmazzák. A tesztlapban szereplő korszakok az egyetemes zenetörténet, valamint jazztörténet témakör részletes követelményekben felsorolt zenetörténeti korszakai közül kerülnek kijelölésre.

II. Feladatlap

A második feladatlap két kifejtendő esszékérdést tartalmaz, melyben egy-egy egyetemes, illetve jazztörténeti korszak kerül kifejtésre, az azokban foglalt műfaji és egyéb jellemző stílusjegyek ismertetésével, valamint a hozzájuk tartozó meghatározó komponisták, előadók, illetve korszakos jellegű műveik társításával.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelés a központilag összeállított javítási-értékelési útmutató kötelező előírásai alapján történik. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat a javítási-értékelési útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontszám tovább nem bontható.

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A vizsgázó vázlatot készíthet, melyet tételének kifejtésekor használhat.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli vizsgán a vizsgázó a kihúzott tétel „A” és „B” feladataira válaszol. A szóbeli tételsor legalább 20 tételből áll, a tételek 20-25%-át évente cserélni kell.

A szóbeli tételek címét és részleteit az előírt témakörök és a részletes vizsgakövetelmények alapján kell összeállítani.

A szóbeli vizsga feladattípusai:

- „A” feladat:

Hallás, illetve kottakép alapján korszakos jelentőségű klasszikus zenemű felismerése, az abban foglalt műfaji és egyéb jellemző stílusjegyek meghatározása.

- „B” feladat:

Hallás, illetve kottakép alapján korszakos jelentőségű jazz kompozíció felismerése, az abban foglalt műfaji és egyéb jellemző stílusjegyek meghatározása.

Témakörök:

- zenefelismerés,
- egyetemes zenetörténeti korszakok,
- jazztörténeti korszakok.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelési útmutató rögzíti az egyes feladatok kifejtésének elvárt tartalmi összetevőit és az ezekre adható, feladatonként 25 pont felosztásával kialakított maximális részpontoszámokat, amely alapján a feleletet értékelni kell.

A szóbeli felelet értékelése az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	Pontszám		
	„A” feladat	„B” feladat	Összesen
Zenemű felismerése	5 pont	5 pont	10 pont
Műfaji jellemzők meghatározása	5 pont	5 pont	10 pont
Korszakban való elhelyezés	5 pont	5 pont	10 pont
Formai és harmóniai jellegzetességek	5 pont	5 pont	10 pont
Történelmi kontextus	5 pont	5 pont	10 pont
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	25 pont	25 pont	50 pont

”

52. Az R. Melléklet KLASSZIKUS ZENÉSZ ISMERETEK ÁGAZATON KÍVÜLI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete az I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK címet megelőzően a következő címekkel egészül ki:

„I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK KÖZÉPSZINTEN

A klasszikus zenész ismeretek ágazaton kívüli szakmai érettségi vizsgatárgy részletes érettségi követelményei az alábbi szakmairányok közös ismereteit tartalmazzák:

- Hangkultúra,
- Klasszikus zenész (fafúvós, rézfúvós, húros/vonós, billentyűs, ütös),
- Magánénekes,
- Zeneelmélet-szolfézs,
- Zeneszerzés.

A) KOMPETENCIÁK

1. Szakmai nyelv- és szóhasználat

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Zenei szakkifejezések	Alapvető szaknyelvi fordulatok, műszavak ismerete, használata szójegyzék alapján.
1.2. Előadási jelek, utasítások	A kottában található alapvető szöveges és kottagrafikai jelzések ismerete, használata.
1.3. Fogalmazás, előadás	A szaknyelv ismeretéről tanúskodó fogalmazás szóban és írásban.

2. Beszédkészség (előadói készség)

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Elemzés készítése szóban	Megadott téma szakszerű bemutatása (zenetörténeti korszak, zeneszerzői életmű, műelemzés, műfajtörténet).
2.2. Esszéírás	Adott téma szakszerű kifejtése (zenetörténeti korszak, zeneszerzői életmű, műelemzés, műfajtörténet).

3. Emlékezőképesség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Zenei memória	Ritmusképletek, dallamok hallás utáni megjegyzése és írásban, illetve énekelve történő visszaadása. Kiemelkedő jelentőségű mű jellegzetes témájának többszöri meghallgatás utáni, emlékezetből történő lejegyzése.
3.2. Zenetörténet	Az adott témában elsajátított alapvető zenetörténeti ismeretek bemutatása.
3.3. Fogalmak	Zenei szakkifejezések, fogalmak alkalmazása.

B) TÉMAKÖRÖK

Szakkifejezések jegyzéke

a cappella
accelerando
ad libitum
adagio
agitato
agogika

akkord
alaphang
Alberti basszus
alla breve
allargando
allegretto

allegro
allemande
alt
alteráció
álzárlat
ambitus

andante	disszonancia	grazioso
animato	divertimento	gyermekkar
appassionato	divisi	hangköz
ária	dodekafónia	hangnem
arioso	dolce	hangsor
arpeggio	domináns	hármashangzat
attacca	dór	háromtagú forma
autentikus zárlat	duett	hemiola
bagatell	duó	hexachord
ballada	dúr	históriás ének
bariton	echo	homofon
basso continuo	egészhangú skála	imitáció
basszus	egynemű kar	impresszionizmus
bel canto	elégia	impromptu
bolgár ritmus	ellenpont	improvizáció
bővített hármashangzat	előjegyzés	instrumentális
bourrée	előke	intermezzo
calando	enharmonia	interpretáció
cantabile	eol	intonáció
cantilena	espressivo	invenió
cantus firmus	etűd	ion
cappella	fantázia	kadencia (műzene)
capriccio	felhang	kánon
cezúra	feloldójel	kantáta
chaconne	felütés	keringő
clavier	félzárlat	késleltetés
coda	férfikar	kéttagú forma
comodo	fermata	kidolgozás
concerto grosso	figuráció	klavichord
con fuoco	finálé	kóda
courante	forte	koloratúra
contrapunctus	fortepiano	konszonancia
crescendo	frazeálás	korál
da capo	fríg	kromatika
dal	fúga	kvartett
dal segno	gamba	kvintett
dalciklus	gavotte	kvintkör
dalforma	generálbasszus	kvintola
daljáték	generálpauza	lamento
dallam	gigue	largo
decrescendo	giusto	legato
diminuendo	glissando	leggiero
dinamika	grave	lento

librettó	partita	szonáta
líd	partitúra	szonátaforma
Lied	passacaglia	szonátarondó
lokriszi	passió	szoprán
madrigál	pavane	szubdomináns
maestoso	pentachord	szűkített hármashangzat
maggiore	pentatónia	szvit
marcato	periódus	tacet
marcia	pesante	tempo
mazurka	piano	tenor
melizma	pikárdiai terc	tenuto
mellékdomináns	pizzicato	tercett
menüett	plagális zárlat	tetrachord
menzúra	polifónia	toccata
metronóm	preludium	tonika
metrum	presto	tonalitás
mezzoforte	programzene	tranquillo
mezzopiano	prozódia	transzponálás
minore	rapshódia	tremolo
mise	recitativo	trió
mixolíd	refrén	tritonus
mixtúra	regiszter	tutti
moderato	repríz	unisono
modális hangsor	requiem	váltódomináns
moduláció	risoluto	variáció
molto	ritenuto	vibrato
morendo	rondó	vivace
mosso	rubato	vonalrendszer
motetta	sarabande	vonósnégyes
nőikar	scherzo	zárlat
nyitány	secco	zongorakivonat
obligát	sostenuto	
oktett	sotto voce	
opera	semplice	
opus	simile	
oratórium	staccato	
organum	szekvencia	
orgonapont	szeptimakkord	
ossia	szeptett	
ostinato	szimfónia	
összkiadás	szimfonikus költemény	
parafrázis	szinkópa	
parlando	szolmizáció	

1. Zenei szakkifejezések, előadási jelek, utasítások

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Műszavak	Ismerje az általános zenei műszavak jelentését, alkalmazását.
1.2. Kottagrafikai jelek	Ismerje fel a kottában általánosan használt grafikai jeleket, legyen tisztában az utasítások értelmével.
1.3. Szakkifejezések	Tudja értelmezni klasszikus zene műveléséhez tartozó egyedi jelrendszert, grafikai jelölésmódokat és szaknyelvi kifejezéseket.

Zeneszerzők jegyzéke

- A késő-reneszánsz zenéje: Palestrina, Lassus, Gesualdo
- Az itáliai barokk zene: Monteverdi, Corelli, Vivaldi
- A francia barokk: Lully
- A német barokk: Bach
- Az angol barokk: Purcell, Händel
- A rokokó és az átmeneti korszak: Gluck
- A bécsi klasszika: Haydn, Mozart, Beethoven és Schubert
- Romantika: Berlioz, Mendelssohn, Schumann, Liszt, Brahms, Csajkovszkij, Chopin
- Romantikus német opera: Wagner
- Romantikus olasz opera: Rossini, Verdi
- Nemzeti stílusok: Erkel, Muszorgszkij
- Századforduló: Richard Strauss, Mahler
- Francia századelő: Debussy, Ravel
- Modernizmus: Schönberg, Berg, Webern, Stravinsky, Bartók, Kodály
- Új irányok: Messiaen, Stockhausen, Ligeti, Kurtág

2. Zenetörténeti ismeretek

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Zenetörténeti korszakok	Ismerje a zenetörténet (középkor, reneszánsz, barokk, bécsi klasszika, romantika, 20. század) fő jellemzőit, stílusjegyeit, műfajait.
2.2. Jellemző műfajok	Ismerje az uralkodó műfajok jellegzetességeit, fontosabb zeneszerzőit, formai sajátosságait.
2.3. Zeneszerzők élete, munkássága	Legyen képes bemutatni a zenetörténet meghatározó szerzőinek életét és munkásságát.

3. Fogalmazás, előadás

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Műelemzés	Legyen képes az adott mű szakszerű bemutatására, előre megadott zenetörténeti, stilisztikai szempontok alapján.
3.2. Formatan	Legyen képes a mű korszakának és műfajának megfelelő formatani elemzésre.
3.3. Önálló szöveg alkotása	Legyen képes ismereteit és gondolatait, valamint elemzésének eredményeit összefüggő, világosan megfogalmazott esszé, illetve előadás formájában bemutatni.

Zenefelismerés jegyzéke

A szerző és műcím megnevezésével

C. Monteverdi: Orfeo - Prológus
 H. Purcell: Dido és Aeneas – Dido búcsúja
 A. Corelli: Karácsonyi concerto - Pastorale
 J. S. Bach: János-passió – nyitótétel
 J. S. Bach: 2. brandenburgi verseny
 J. S. Bach: h-moll szvit
 J. S. Bach: Musikalisches Opfer – a téma valamelyik tételben
 A. Vivaldi: A négy évszak
 G. F. Händel: Messiás – Halleluja-kórus
 Ch. W. Gluck: Orfeusz és Euridiké – Fúriák tánca, Boldog lelkek tánca
 J. Haydn: 45. (Búcsú) szimfónia, 1. és 4. tétel
 W. A. Mozart: Don Giovanni – nyitány
 W. A. Mozart: A varázsfuvola – nyitány, Éj Királynője egyik áriája
 W. A. Mozart: g-moll szimfónia, K. 550
 W. A. Mozart: Requiem – Introitus, Kyrie
 L. van Beethoven: 5. szimfónia
 L. van Beethoven: 9. szimfónia – 4. tétel
 L. van Beethoven: Holdfény-szonáta, op. 27/1.
 L. van Beethoven: Hegedűverseny – 1. tétel
 L. van Beethoven: Egmont – nyitány
 F. Schubert: Erlkönig
 F. Schubert: Der Tod und das Mädchen
 F. Schubert: Pisztráng-ötös – 4. tétel
 F. Schubert: Befejezetlen-szimfónia
 F. Mendelssohn: e-moll hegedűverseny
 H. Berlioz: Fantasztikus szimfónia – idée fixe valamelyik tételben
 F. Chopin: g-moll ballada
 Liszt F.: Haláltánc
 Liszt F.: Les Préludes
 R. Wagner: Tannhäuser – nyitány
 G. Verdi: Aida – nyitány
 M. Muszorgszkij: Egy kiállítás képei
 R. Strauss: Salome – Hétfátyoltánc

C. Debussy: Egy faun délutánja
 Bartók B.: Táncszvit
 Bartók B.: Concerto
 Kodály Z.: Psalmus Hungaricus
 Kodály Z.: Galántai táncok
 I. Stravinsky: Le Sacre du Printemps – 1. rész
 I. Stravinsky: Zsoltárszimfónia
 A. Schönberg: Pierrot lunaire

A stílus, műfaj behatárolásával

Palestrina:	Missa Papae Marcelli
Gesualdo:	Moro lasso
Purcell:	Dido és Aeneas
Monteverdi:	L'Orfeo
Corelli:	Concerto Grosso – 'karácsonyi' op. 6. no. 8.
Rameau:	Hyppolite és Aricia
Bach:	János-passió Magnificat h-moll mise (Kyrie, Credo, Sanctus) Brandenburgi versenyek h-moll szvit Musikalisches Opfer Goldberg-változatok A fuga művészete (téma)
Vivaldi:	Gloria A négy évszak
Händel:	Messiás
Gluck:	Orfeusz és Euridiké
Haydn:	Napszak-szimfóniák A megváltó hét szava Szimfónia No. 45. C-dúr „Kaiser” vonósnégyes
Mozart:	Don Giovanni A varázsfuvola „Jupiter” C-dúr szimfónia (K. 551) „Nagy” g-moll szimfónia (K. 550) d-moll zongoraverseny C-dúr „Dissonanzen” vonósnégyes Requiem
Beethoven:	3., 5., 9. szimfónia Zongoraszonáták: cisz-moll „Holdfény” (op. 27 no.2) f-moll „Appassionata” (op.57) Hegedűverseny Egmont-nyitány a-moll vonósnégyes (op. 132)
Schubert:	dalok Erkönig Der Tod und das Mädchen Die Schöne Müllerin

	d-moll „A halál és a lányka” vonósnégyes
	Pisztráng-zongoraötös
	h-moll „Befejezetlen” szimfónia
Weber:	A bűvös vadász
Mendelssohn:	„Skót” szimfónia
	Szentivánéji-álom kísérezene
	e-moll hegedűverseny
Schumann:	Carnaval
	A költő szerelme – dalciklus
Berlioz:	Fantasztikus szimfónia
Chopin:	g-moll Ballada
Brahms:	IV. szimfónia
	d-moll és B-dúr zongoraverseny
	Hegedűverseny
	Német Requiem
Liszt:	Haláltánc
	Esz-dúr zongoraverseny
	I. Rapszódia
	Szimfonikus költemények (Les préludes, Mazeppa)
Wagner:	Tannhäuser
	Walkür
Verdi:	Rigoletto
	Aida
Muszorgszkij:	Egy kiállítás képei
Mahler:	1. szimfónia
R. Strauss:	Zarathustra
	Salome
Rahmanyinov:	Holtak szigete
Debussy:	Egy faun délutánja
	A tenger
Bartók:	Színpad művek (összes)
	Táncszvit
	Concerto
	Cantata profana
	Zene húros hangszerekre, ütőkre és cselesztára
Kodály:	Psalmus Hungaricus
	Galántai táncok
Stravinsky:	Le Sacre du Printemps
	A katona története
	Zsoltárszimfónia
Schönberg:	Pierrot lunaire
Berg:	Wozzeck
Sosztakovics:	7. szimfónia
Messiaen:	Kvartett az idők végezetére

II. A VIZSGA LEÍRÁSA KÖZÉPSZINTEN

A vizsga részei

Középszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
120 perc	15 perc
100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	CD lejátszó az I. feladatlaphoz	CD lejátszó, segédanyagok a tételsorba építve

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
120 perc		15 perc
I. Feladatlap	II. Feladatlap	Egy tétel kifejtése „A” feladat: Zenetörténeti téma önálló kifejtése „B” feladat: Alapvető formatani ismeretek kifejtése
80 perc	40 perc	
Zenefelismerés, tesztjellegű, illetve rövid válaszokat igénylő zenetörténeti feladatok	Szöveges zenetörténeti feladatok	
50 pont	50 pont	
100 pont		50 pont

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a vizsgázónak egy központilag kiadott, két feladatlapból álló feladatsort kell megoldania. Az I. feladatlap megoldása a zenefelismeréssel kezdődik, a közös zenehallgatás után a további feladatokat tetszőleges sorrendben és időbeosztással oldhatják meg a vizsgázók, a rendelkezésre álló idő alatt. A II. feladatlapon belül a rendelkezésére álló időt mindenki tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

I. feladatlap

Az I. feladatlap első feladata a zenefelismerés, amelynek szemelvényei a műjegyzékből kerülnek ki. A bejátszások időtartama 1-1,5 perc, a 6-8 idézet egyszer-egyszer szólal meg. A felismerés feladatok után egy zenetörténeti jelentőségű zenemű közismert témáját négyszer hallgatják meg a vizsgázók, majd a kezdőhang megadása után, emlékezetből kell lejegyezniük azt. A rövid válaszokat igénylő kérdések zenei alkotások időrendbe helyezését, korok szerinti csoportosítását, korstílusok és híres zeneművek párosítását, korstílusok és jellemzőik egymáshoz rendelését, híres komponisták és alkotásaik kiválasztását, szakmai fogalmak meghatározását illetve hiányos szövegek fogalmi kiegészítését tartalmazzák. A tesztlapban szereplő korszakok a részletes követelményekben felsorolt zenetörténeti korszakok közül kerülnek kijelölésre.

II. feladatlap

A II. feladatlap egy kifejtendő esszékérdést tartalmaz, amely lehet egy zenetörténeti korszak vagy műfaj leírása, egy zeneszerző vagy egy zenetörténeti jelentőségű mű bemutatása. A vizsgázó három előre megadott téma közül választhat.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelés a központilag összeállított javítási-értékelési útmutató kötelező előírásai alapján történik. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat a javítási-értékelési útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontszám tovább nem bontható.

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A szóbeli vizsga tételsorát az általános és részletes vizsgakövetelmények alapján kell összeállítani. A vizsgázó vázlatot készíthet, amelyet tételének kifejtésekor használhat.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli vizsgára legalább 20 tételből álló tételsor készül. A vizsgázó a kihúzott tétel „A” és „B” feladatait válaszolja meg. A szóbeli tételek címét és részleteit az előírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján kell meghatározni.

Témakörök:

„A” feladat:

Egy zeneszerzői életmű bemutatása,
műelemzés vagy
egy műfaj fejlődéstörténetének bemutatása.

„B” feladat:

Egy jellegzetes forma- vagy formatani jelenség bemutatása.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli felelet értékelése az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	Pontszám		
	„A” feladat	„B” feladat	Összesen
Általános zenetörténeti ismeret	15 pont	-	15 pont
Műfajismeret	10 pont	-	10 pont
Kapcsolódó tantárgyi ismeretek (történelem, irodalom, művészettörténet)	8 pont	-	8 pont
Fogalmazás	2 pont	-	2 pont

Formatani ismeretek	-	15 pont	15 pont
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	35 pont	15 pont	50 pont

”

53. Az R. Melléklet NÉPZENÉSZ ISMERETEK ÁGAZATON KÍVÜLI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete az I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK címet megelőzően a következő címekkel egészül ki:

„I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK KÖZÉPSZINTEN

A népzeneész ismeretek ágazaton kívüli szakmai érettségi vizsgatárgy részletes érettségi követelményei az alábbi szakmairányok közös ismereteit tartalmazzák:

- Népi énekes,
- Népzeneész (fafűvós, rézfűvós, húros/vonós, billentyűs, ütős).

A) KOMPETENCIÁK

1. Néprajzi, népzenei és klasszikus zenei alapfogalmak helyes használata

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Zenei, népzenei szakkifejezések	Ismeri és helyesen használja a zenei és népzenei szakkifejezéseket, néprajzi alapfogalmakat.
1.2. Zenei jelrendszerek	Pontosan értelmezi a kottaképet. Megfelelően ismeri a zenei jelöléseket. Egyszerű népdal lejegyzéséhez szükséges kottairási gyakorlattal rendelkezik.
1.3. Fogalmazás, előadás	Az alapvető szaknyelvi kifejezések birtokában igényesen fogalmaz szóban és írásban egyaránt. A néphagyományhoz, népművészetéhez, paraszti életmódhoz kapcsolódó szókészlettel bír.

2. Emlékezőképesség, zenei memória

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Zenefelismerés	Klasszikus, vagy népzenei hangfelvétel alapján ismerjen rá az adott zeneműre, dallamra.
2.2. Összefüggések keresése	Tanulmányai során megszerzett közismereti és zenei ismereteit egységben tudja kezelni.
2.3. Zenei példák	A felmerülő feladatokhoz megfelelő dallampéldákat tud társítani saját hangszeres, énekes repertoárjából.

3. Pontosság

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Dallamírás	Hangfelvétel alapján készített kottaképe világos, áttekinthető, jelrendszerében egyértelmű, pontos.
3.2. Ismeretátadás	Ismereteit tényszerűen, áttekinthetően, megfelelő logikai sorrendben közli.

B) TÉMAKÖRÖK

1. Zenetörténeti ismeretek

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. A középkor zenéje	Tudja bemutatni a gregorián és a reneszánsz korszakot, a jelentősebb komponistákat, műfajokat.
1.2. Barokk	Tudja bemutatni a barokk zene korszakát, kiemelni a főbb zeneszerzőket, műveiket, műfajokat.
1.3. Bécsi klasszika	Tudja bemutatni és korban elhelyezni a bécsi klasszika korszakát, szerzőit, műfajait.
1.5. Romantika	Tudja bemutatni a romantikus komponistákat és műveikkel jellemzi az adott korszakot.
1.6. 20. század	Tudja bemutatni a 20. század főbb irányzatait, megnevezve magyar szerzőket és műveiket.

2. Népzene-történeti ismeretek

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Népzene-kutatás a 19. század végén és a 20. század első felében	Ismerje Vikár Béla, Bartók Béla és Kodály Zoltán népzene-kutató tevékenységét. Legyen képes bemutatni a kor gyűjtéstechnikai eszközeit.
2.2. Népzene-kutatás a II. világháború után	Ismerje a kor népzene-kutatóinak tevékenységét (Lajtha László, Vargyas Lajos, Martin György, Kallós Zoltán).
2.3. Magyar népi hangszerek	Ismerje a magyar népi hangszerek csoportosítását, működési elvét.

3. Népzeneelméleti ismeretek

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. A magyar népzene stílusrétegei	Ismerje a magyar népzene régi rétegeit (pl. ugor ősréteg, pentaton kvintváltó stílus, pszalmódizáló stílus) és új stílusát. Tudja bemutatni a legfontosabb stílusrétegek jellemzőit.
3.2. A magyar népzene táji, területi tagolódása	Legyen tájékozott a zeneanyag földrajzi tagozódásában. Ismerje és tudja bemutatni a dialektusterületeket, azon belül a fontosabb tájegységeket.
3.3. Népzene és életmód kapcsolata	Legyen tájékozott a paraszti életmód éves rendjében. Tudja bemutatni a munkaalkalmakhoz, ünnepekhez, életfordulóhoz kapcsolódó szokásokat, táncalkalmakat.

4. Zenefelismerés

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1. Vokális népzene	Ismerje fel autentikus hangfelvétel alapján a dallam stílusrétegét.
4.2. Instrumentális népzene	Ismerje fel autentikus hangfelvétel alapján az adott hangszert, zenekari összeállítást.
4.3. Klasszikus zene	Ismerjen fel hangfelvétel alapján közismert

	zeneműrészletet vagy nagy zenei korszakot.
--	--

5. Népdallejegyzés

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
5.1. Strofikus, vokális népdal lejegyzése	Tudjon lejegyezni autentikus strofikus vokális dallamot többszöri meghallgatással.

II. A VIZSGA LEÍRÁSA KÖZÉPSZINTEN

A vizsga részei

Középszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
120 perc	15 perc
90 pont	60 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	hangszer
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	CD lejátszó a II. részhez	NINCS

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
120 perc		15 perc
I. Feladatlap	II. Feladatlap	Egy problémaközpontú tétel kifejtése. Egy népzenei dialektus, vagy egy nagyobb ünnepkör bemutatása, vagy a népzene kutatás egy jelentős korszakának ismertetése.
50 perc	70 perc	
Zenei kifejezések, zenetörténeti adatok, népzeneelméleti fogalmak, néprajzi, népzene-történeti kérdések	Klasszikus és népzene felismerés, népdallejegyzés, zenetörténeti és népzene-történeti ismeretek	
36 pont	54 pont	
90 pont		60 pont

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

A vizsgázó az I. és a II. feladatlapokon belül a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között, azonban a II. feladatlap zenehallgatási (zenefelismerés) anyagának lejátszására a vizsgarész-összetevő elején kerül sor.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Példák a lehetséges feladattípusokra:

- Tesztjellegű feladatok:
 - Feleletválasztó feladatok:
 - egyszerű választás,
 - többszörös választás,
 - illesztés (párosítás, csoportosítás),
 - sorrend meghatározása,
 - ok-okozati összefüggés keresése,
 - igaz-hamis választás.
- Rövid választ igénylő feladatok:
 - Feleletalkotó feladatok:
 - rövid válasz (meghatározás),
 - több jellemző felsorolása, megnevezése,
 - adatok kiegészítése (szöveg, táblázat kiegészítés),
 - fogalmak meghatározása, magyarázata, hozzárendelése állításokhoz,
 - folyamatszakaszok sorrendjének megállapítása,
 - ok-okozati összefüggések felismerése,
 - tényadatok rendezése megadott szempontok szerint.
- Szöveges (kifejtendő) feladatok
 - ismertetés,
 - elemzés,
 - összehasonlítás.

A feladatsor egészében a következő tartalmi arányok érvényesülnek:

Zenetörténeti ismeretek	30%
Népzenetörténeti ismeretek	20%
Népzeneelméleti ismeretek	20%
Zenefelismerés	15%
Népdallejegyzés	15%

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelés a központilag összeállított javítási-értékelési útmutató kötelező előírásai alapján történik.

A vizsgán az írásbeli összpontszám kb. 40%-ban egyszerű, rövid választ igénylő feladatok megoldásával és kb. 60%-ban szöveges (kifejtendő) kérdésekre adott válaszokkal érhető el.

Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat a javítási-értékelési útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontszám tovább nem bontható.

Szóbeli vizsga

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli tétel egy feladatból áll, amelyet a vizsgázó a tételsorból húz. A szóbeli tételsor 20-25 tételből áll, a tételek 20-25%-át évente cserélni kell.

Az egyes tételekhez – témájuktól függően – képanyag, térkép, kottamelléklet csatolható.

A tétel bemutatásához a vizsgázó felhasználhatja énekrepertoárját, hangszeres demonstrációt tarthat.

A szóbeli vizsga témakörei:

- egy népzenei dialektus, vagy nagytáj ismertetése,
- a népzene kutatás nagyobb időszakának, vagy jelentős személyiségének bemutatása,
- egy nagyobb évköri ünnep, vagy életforduló szokásainak bemutatása.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli feleletek értékelése az egyes tételekhez készített részletes értékelési útmutató alapján történik. Az útmutatók az alábbi szempontok alapján rögzítik a feladatmegoldáskor elvárható műveleteket és tartalmi elemeket.

Az értékelés szempontjai	Pontszám
Történeti, időrendi, földrajzi pontosság	20 pont
Zeneelméleti jártasság, alapfogalmak ismerete	20 pont
Előadásmód, egyediség, kreativitás	10 pont
Összefüggések felismerése, bemutatása	10 pont
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	60 pont

„

54. Az R. Melléklet SZÓRAKOZTATÓ ZENÉSZ ISMERETEK ÁGAZATON KÍVÜLI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete az I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK címet megelőzően a következő címekkel egészül ki:

„I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK KÖZÉPSZINTEN

A szórakoztató zenész ismeretek ágazaton kívüli szakmai érettségi vizsgatárgy részletes érettségi követelményei az alábbi szakmairányok közös ismereteit tartalmazzák:

- Énekes szólista,
- Szórakoztató zenész (fafúvós, rézfúvós, húros/vonós, billentyűs, ütös).

A) KOMPETENCIÁK

1. Áttekintő- és emlékezőképesség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Kottaolvasási készség	Legyen képes lapról kottaképet olvasni, értelmezni. Ismerje a jelentősebb zenei műszavakat, utasításokat.
1.2. Áttekintő képesség	Legyen képes beazonosítani a formai és tartalmi elemeket, felismerni az összefüggéseket.
1.3. Emlékezőképesség	Ismerje az általános zenetörténet nagy korszakait, stílusjegyeit, műfaji sajátosságait.

2. Zenei hallás

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Zenei hallás	Rendelkezzen megfelelő zenei hallással és emlékezőképességgel.

B) TÉMAKÖRÖK

1. Zenetörténeti ismeretek

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Zenetörténeti ismeretek	Legyen képes tájékozódni a zenetörténeti korokban, valamint ismerje a műfaji sajátosságokat. (Zenetörténeti korok: középkor, reneszánsz, barokk, bécsi klasszika, romantika, XX. század.)
1.2. Klasszikus zenetörténet	Ismerje a legjelentősebb zeneszerzőket, előadóművészeket és munkásságukat, illetve műveiket. (Lassus, Palestrina, Gesualdo, Pergolesi, Bakfark, Corelli, J.S. Bach, Händel, Vivaldi, Monteverdi, Mozart, Haydn, Beethoven, Berlioz, Erkel, Wagner, Verdi, Liszt, Chopin, Brahms, Muszorgszkij, Debussy, Csajkovszkij, Ravel, Gershwin, Schönberg, Bizet, Bartók, Kodály)

2. Műelemzés

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Műelemzés és stílusismeret	Legyen képes adott zeneművek egyszerűbb elemzésének kivitelezésére (L'Orfeo, 3. Eroica szimfónia, Dante szimfónia, Mazeppa, Bánk bán, Hunyadi László, Parsifal, A kékszakállú herceg vára, Varázsfuvola, Figaro házassága, Fantasztikus szimfónia). Ismerje a különböző stílusokat és műfaji jellegzetességeket.
2.2. Zenetörténeti ismeretek	Ismerje és különböztesse meg egymástól a zenetörténeti korszakokat azok stílusjegyeinek és műfaji sajátosságainak birtokában.
2.3. Alapvető elméleti ismeretek	Legyen képes értelmezni és felismerni az alapvető zenei szakkifejezéseket, előadási jeleket, utasításokat.

3. Zenehallgatás

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Zenetörténeti ismeretek	Legyen képes tájékozódni a pop-rock, tánczene műfajok zenetörténeti korszakaiban, azok jellemző

	stílusjegyei alapján, valamint ismerje a műfaji sajátosságokat.
3.2. Stílus- és műfaji ismeretek	Legyen képes tájékozódni a pop-rock, tánczene korszakaiban és ismerje azok sajátosságait.
3.3. Zenei hallás	Rendelkezzen megfelelő zenei hallással és emlékezőképességgel.
3.4. Zenemű felismerése	Legyen képes felvétel alapján zenemű felismerésére annak egy-egy jellegzetes részletéről.

4. Könnyűzene és jazztörténet (csak pop-rock, tánczene műfajban)

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1. Zenetörténeti ismeretek	Legyen képes tájékozódni a zenetörténeti korokban azok jellemző stílusjegyei alapján, valamint ismerje a műfaji sajátosságokat.
4.2. Műfaji ismeretek	Legyen képes tájékozódni a könnyű- és jazz-zene korszakaiban és ismerje azok sajátosságait.
4.3. Könnyűzene és jazztörténet	Ismerje a legjelentősebb zeneszerzőket, előadóművészeket és munkásságukat, illetve műveiket. (Elvis Presley, The Beatles, Queen, Rolling Stones, Jimi Hendrix, Mahalia Jackson, Bessie Smith, Scott Joplin, Jelly Roll Morton, Joe King Oliver, Louis Armstrong, Count Basie, Duke Ellington, Bennie Goodman, Billie Holiday, Ella Fitzgerald, Dizzie Gillespie, Charlie Parker, Thelonious Monk, Miles Davis, John Coltrane)

5. Népzene történet (csak népi cigányzene, szalonzene műfajban)

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
5.1. Zenetörténeti ismeretek	Legyen képes tájékozódni a zenetörténeti korokban azok jellemző stílusjegyei alapján, valamint ismerje a műfaji sajátosságokat.
5.2. Műfaji ismeretek	Legyen képes tájékozódni a zenetörténeti korszakokban és ismerje azok sajátosságait.
5.3. Népzene történet	Ismerje a legjelentősebb tájegységeket, népdalgyűjtőket és munkásságukat, illetve a jelentősebb népdalokat.

II. A VIZSGA LEÍRÁSA KÖZÉPSZINTEN

A vizsga részei

Középszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc
90 pont	60 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	CD lejátszó az I. részhez	NINCS

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
180 perc		15 perc
I. Feladatlap	II. Feladatlap	Egy problémaközpontú tétel kifejtése „A” feladat: zenetörténeti ismeretek, „B” feladat: műelemzés
30 perc	150 perc	
Zenehallgatáshoz kapcsolódó feladatok	Zenetörténeti ismeretek, pop-rock, tánczenetörténet, népzene-történet (műfajnak megfelelően)	
20 pont	70 pont	
90 pont		60 pont

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a vizsgázónak egy központi feladatsort kell megoldania. A vizsgázó az I. és a II. feladatlapokon belül a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között, azonban az I. feladatlap zenehallgatási (zenefelismerés) anyagának lejátszására a vizsga elején kerül sor.

Hangzó anyag összeállítására, lejátszására vonatkozó információk:

- a feladatlapon megadott számú zenemű lejátszására a feladatok sorrendjében kerül sor,
- egy zenei idézet hossza jellemzően legalább egy perc, legfeljebb négy perc, amely a zeneszám jellemző részét mutatja be,
- a felhangzó idézetek között rövid, pár másodperces szünet szükséges.

A teljes zenehallgatási anyagot kétszer szükséges lejátszani az I. feladatlap időtartama alatt. Az írásbeli vizsga célja az alábbi témakörökből történő átfogó számadás:

I. feladatlap:

Az ismertebb zeneművek felismerését és ismeretét vizsgáló feladatok, amelyek az alábbi témakörök számonkérésére irányulnak:

- Zenemű, szerző, zenetörténeti kor felismerése hallás alapján.

II. feladatlap

Zenetörténeti korok, zeneszerzők és műveik ismeretét vizsgáló feladatok, amelyek az alábbi témakörök számonkérésére irányulnak:

- a klasszikus zenetörténet ismerete,
- a pop-rock, tánczenetörténet, népzenei történet ismerete (műfajnak megfelelően),
- zeneművek ismerete, egyszerűbb elemzése.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Az I. feladatlap táblázatot tartalmaz, amely a felhangzó zenei részletek alapján tölthető ki.

A zenei idézetek lejátszása a feladatok sorrendjében megszakítás nélkül történik, majd egyszer, a sorrendet megtartva, ismétlésre kerül sor.

A vizsgázó meghatározza és lejegyzí a mű címét, annak szerzőjét (külön instrukció esetén az előadót), valamint a kapcsolódó zenetörténeti kor megnevezését (ahol a feladatlap ezt lehetővé teszi).

A hallás alapján kitöltendő feladatok aránya a feladatlap pontértékéből: 100%.

A II. feladatlap szöveges feladatokat tartalmaz. A szöveges feladatok összeállítása az alábbi témakörökből történik: zenetörténeti korok, zeneszerzők és műveik alapismerete. A szöveges feladatok aránya a feladatlap pontértékéből: 100%.

A szöveges feladatok jellemzően az alábbi típusok lehetnek:

- ismertetés,
- fogalommeghatározás,
- szövegkiegészítés,
- párosítás,
- feleletválasztás,
- igaz-hamis állítások megjelölése,
- kifejtés és elemzés.

Ismertetés: A feladatban megjelölt téma ismertetése 4-5 mondatban.

Fogalommeghatározás, definíciók: az alapfogalmak pontos definiálása.

Szövegkiegészítés: megadott vagy tanulmányok során megismert tartalmakkal mondatkiegészítés. A mondatok között nem feltétlenül van összefüggés.

Párosítás: szakmailag összetartozó fogalmak párosítása.

Feleletválasztás: legalább három megadott lehetőség közül a helyes megjelölése.

Igaz-hamis állítások megjelölése: az adott állítás igaz vagy hamis.

Kifejtő kérdések, elemzés: bővebb leírást igénylő, tartalmilag átfogóbb zenetörténeti vonatkozású leírások és egyszerűbb elemzések.

Felismerés hallás alapján: a felhangzó művek címének, zeneszerzőjének (vagy előadójának), valamint a kapcsolódó zenetörténeti kor meghatározása.

Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok

Példák a lehetséges feladattípusokra
1. Fogalommeghatározás: Írja a zenei szakkifejezések mellé a magyar jelentését! pl. Fortissimo
2. Folyamatleírás: Mit kell tennie, ha kottában a diminuendo kifejezést látja?
3. Párosítás: Mi a szonáta? Társítson hozzá zeneszerzőt és művet is!
4. Ismertetés: Mutassa be röviden a beatkorszak zenéjét!
5. Jellemzés: Milyen tételekből áll a szimfónia, sorolja fel általános jellemzőiket!

6. Felsorolás: Soroljon fel legalább 4, a pop-rock- és tánczenében használt fúvós hangszert!
7. Hasonlítás: Hasonlítsa össze az dél-amerikai és az afro-amerikai zene stílusait!

Szöveges (kifejtendő) feladatok

Példák a lehetséges feladattípusokra	
1.	Elemzés: Írja le W. A. Mozart: Don Giovanni c. operájának fontosabb szereplőit!
2.	Kifejtés: Ismertesse a bebop korszak jellemzőit és kialakulását, jelentősebb előadóit!

A feladatsor egészében a következő tartalmi arányok érvényesülnek a témaköröket illetően:

Zenehallgatás	22 %
Zenetörténeti ismeretek, pop-rock, tánczene történet, vagy népzene történet, műelemzés	78 %

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelés a központilag összeállított javítási-értékelési útmutató kötelező előírásai alapján történik. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat a javítási-értékelési útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontszám tovább nem bontható.

Szóbeli vizsga

A szóbeli vizsga a részletes követelményekben meghatározott mélységben a zenetörténeti ismeretek bemutatását igényli a vizsgázóktól.

Általános szabályok

A szóbeli vizsgarész a tételsorból húzott egy tétel kifejtéséből áll.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli tételsor 20-25 tételből áll, a tételek 20-25%-át évente cserélni kell.

A szóbeli tétel két feladatból áll:

- „A” feladat: zenetörténeti ismeretek (klasszikus zenetörténet),
- „B” feladat: műelemzés (adott zenemű elemzése és szerzőjének bemutatása).

A két feladat között tartalmi átfedés lehet.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli felelet értékelése az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Az értékelési útmutató rögzíti az egyes feladatok kifejtésének elvárt tartalmi összetevőit és az ezekre adható maximális pontszámokat.

A szóbeli vizsgán a fogalmak szabatos definiálását, a megszerzett ismereteket is értékeli.

Az egyes tételekhez részletes értékelési útmutató készül.

A szóbeli feleletek értékelése az értékelési útmutatóban részletezett szempontok és kompetenciák alapján történik.

„A” feladat: zenetörténeti ismeretek	30 pont
„B” feladat: műelemzés	30 pont
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	60 pont

”

55. Az R. Melléklet TÁNCOS ISMERETEK ÁGAZATON KÍVÜLI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete az I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK címet megelőzően a következő címekkel egészül ki:

I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK KÖZÉPSZINTEN

A táncos ismeretek ágazaton kívüli szakmai érettségi vizsgatárgy részletes érettségi követelményei az alábbi szakmairányok közös ismereteit tartalmazzák:

- Klasszikus balett-táncos,
- Kortárs- modern táncos,
- Néptáncos,
- Színházi táncos.

A) KOMPETENCIÁK

1. Tánc történeti források használata és értékelése

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Tánc történeti forrásokból (pl. tárgyi, írásos) információk gyűjtése, következtetések megfogalmazása	Legyen képes a forrásból információkat gyűjteni, megállapításokat tenni és azokat saját, ismeretei alapján ismertetni.
1.2. Különböző típusú tánc történeti forrásokból származó információk összegzése	Tudjon a különböző típusú források között kapcsolódási pontokat találni és azok összefüggéseit legyen képes ismertetni.
1.3. Képi források (pl. fényképek, karikatúrák, plakátok, filmek, internet stb.) tánc történeti szempont szerinti értelmezése	Legyen képes információkat beazonosítani, rendszerezni a képi források segítségével.
1.4. Információk gyűjtése és következtetések levonása kronológiákból	Legyen képes tánc történeti adatsor alapján szóbeli és írásbeli válaszokat összeállítani a kronológiának megfelelően.
1.5. Tánc történeti fogalmak azonosítása, helyes használata	Tudja meghatározni a tánc történeti fogalmakat a források alapján.

2. A szaknyelv alkalmazása

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Tánc történeti fogalmak helyes használata	Legyen képes a tánc történeti szakszókincset helyesen használni.
2.2. A tánc történeti szaknyelv helyes használata	Tudja az idegen kifejezéseket helyesen kiejteni. Ismerje a tánc történeti szaknyelv alapvető szakszavait, kifejezéseit.

3. Tánc történeti tájékozódás térben és időben

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Konkrét tánc történeti események térben és időben való elhelyezése	Legyen képes elhelyezni a tánc történeti jelenségeket, eseményeket a különböző művészettörténeti korokban. A források, fogalmak, meghatározások alapján legyen képes beazonosítani a jelentősebb tánc történeti helyszíneket.
3.2. A nagy történelmi korok és művészeti korszakok elnevezésének, sorrendjének, valamint legfontosabb jellemzőinek ismerete tánc történeti szemszögből	Tudjon önállóan ismertetni konkrét tánc történeti eseményeket, eseménysorokat.
3.3. A balett korszakolása az európai táncművészetben	Legyen képes kronologikusan bemutatni balett kialakulását és fejlődését a XX. század közepéig.
3.4. A néptánc korszakolása az európai táncművészetben	Legyen képes kronologikus képet mutatni az néptánc fejlődéséről és a magyar színpadi néptáncművészet kialakulásáról a XX. század közepéig.
3.5. A történeti fejlődés során kialakult jelentősebb tánc történeti régiók bemutatása	Tudja önállóan felsorolni a tánc történet jelentősebb központjait, illetve időrendben bemutatni jelentőségüket a táncművészet fejlődésben.

4. A tánc történeti eseményeket alakító tényezők feltárása

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1. A tánc történeti eseményeket alakító társadalmi, történelmi tényezők bemutatása	Legyen képes valamely jelenkori tánc történeti esemény, jelenség előzményeire vonatkozó állításokat megfogalmazni.
4.2. Az egyetemes tánc történet legfontosabb eseményeinek bemutatása	Tudjon példákat hozni, az egyetemes tánc történet legfontosabb eseményeire.
4.3. A magyar tánc történet legfontosabb eseményeinek bemutatása	Tudjon példákat hozni a magyar tánc történet legfontosabb eseményeire.
4.4. Személyek, alkotópárok, -csoportok szerepének bemutatása tánc történet eseményeinek alakulásában	Legyen képes a tánc történeti források és megszerzett ismeretei segítségével a tánc történet szereplőinek a tánc történet eseményeire gyakorolt szerepét bemutatni.
4.5. A vallás és a tánc kapcsolata	Legyen képes a tánc történet folyamatában értelmezni a vallás és a tánc kapcsolatát. Tudja ismertetni a különböző korokban a tánc szerepét a vallási gyakorlatban. Tudja bemutatni a tánc és a vallás kapcsolatának változásait, és ennek folyamatát a tánc történetben. Tudjon példákat hozni, a vallási témák továbbélésére a színpadi táncművészetben.
4.6. Eszmék, ideológiák szerepe a táncművészetben	Legyen képes bemutatni az eszmék, ideológiák és táncműfajok, alkotók kapcsolatát.

B) TÉMAKÖRÖK

1. A prehistorikus kor tánc története

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. A matriarchális és a patriarchális társadalmi formák jellemzése, kapcsolata a táncsal	Ismerje a matriarchális és a patriarchális társadalmi formákat. Ismerje az animizmus, a mágia és a rítus fogalmát. Legyen képes bemutatni a matriarchális és a patriarchális társadalmi formák táncéletét.
1.2. A tánc keletkezésével kapcsolatos alapvető elméletek bemutatása	Tudja ismertetni Boucher de Perthes, és Curt Sachs nézeteit, elméletét.
1.3. Közösségi táncok, mulatsági táncok és rituális táncok	Tudja meghatározni a termékenységi táncok, vadásztáncok, harci táncok, asztrális táncok jellemzőit, illetve meghatározni a táncok szerepét a közösség életében.

2. A klasszikus kor tánc története

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Egy európai ókori civilizáció táncéletének bemutatása	Ismerje a görög és a római civilizáció táncművészetét.
2.2. Egy Európán kívüli ókori civilizáció táncéletének bemutatása	Tudja jellemezni India vagy Japán táncművészetét.

3. A reneszánsz és a barokk táncélete, előzmények a középkorban

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Az egyház befolyásának bemutatása a kora középkor táncéletére	Legyen képes ismertetni a tánc szerepét a kora középkori egyház életében.
3.2. A középkor legfontosabb tánceseményei	Tudja ismertetni a misztériumjáték és a táncdüh táncformákat.
3.3. A lovagi (világi) kultúra hatásának bemutatása a középkori táncéletre	Tudja ismertetni a lovagi kultúra jellemző vonásait. Ismerje a carola, estempida és saltarello lovagi táncokat.
3.4. A reneszánsz életszemlélet hatása a táncművészetre	Ismerje a humanista gondolkodásmód jellemző vonásait, hatásait a táncművészetre.
3.5. A reneszánsz korban kialakuló új táncformák, táncesemények	Tudja ismertetni a ballo, az intermédiumok, trionfók és commedia dell' arte, valamint a karneváli felvonulások tánc történeti jelentőségét.
3.6. A reneszánsz táncmesterek, társasági táncok	Ismerje Domenico Da Ferrara és Cesare Negri munkásságát. Ismerje a pavane és gagliarde táncpárt és a branle körtáncot.
3.7. A reneszánsz hatása a kor magyar táncéletére	Ismerje Mátyás király udvartartásának táncéletét.
3.8. Az udvari balett megjelenése	Ismerje az udvari balett megjelenésének előzményeit. Ismerje Medici Katalin táncpártoló szerepét és a Kirké,

	avagy a királyné víg balettje c. udvari balett jelentőségét a táncművészetben.
3.9. XIV. Lajos szerepe a táncművészetben	Legyen képes meghatározni XIV. Lajos szerepét a francia barokk táncművészetben. Ismerje Beauchamps, Lully és Molière szerepét az udvari balett fejlődésében.
3.10. A táncművészet intézményesülése Franciaországban	Tudja ismertetni a Királyi Táncakadémia és a Királyi Zene- és Táncakadémia jelentőségét a tánc történetben.
3.11. A rokokó hatása a balettművészetre	Ismerje a rokokó általános jellemzőit. Tudja ismertetni a rokokó hatását a táncművészetre. Ismerje a korszak jelentősebb női és férfi táncosait Vestris dinasztia, Marie Camargo és Marie Sallé).
3.12. XVIII. századi magyar táncélet	Tudja ismertetni a kastélyszínházak és az „Eszterházy-esték” táncesemény jelentőségét.

4. A felvilágosodás korának táncélete

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1. A felvilágosodás hatása a táncművészetre	Legyen képes bemutatni a felvilágosodás hatását a táncművészetre.
4.2. A cselekményes balett megjelenése a táncművészetben	Tudja meghatározni a cselekményes balett műfaji sajátosságait. Ismerje a cselekményes balett jelentőségét a színpadi táncművészet fejlődésének történetében.
4.3. Noverre és munkássága	Tudja ismertetni Noverre élettrajzát és munkásságát. Ismerje Noverre a Levelek a táncról és a balettekről c. művét.
4.4. Noverre művészi ideológiájának legmeghatározóbb követői	Ismerje Noverre követőinek szerepét a táncművészetben. Tudja ismertetni Salvatore Viganó coreodramma műfajának jellemzőit.
4.5. A magyar balett előzményei	Ismerje a jezsuita színjátszás tánc történeti jelentőségét.

5. A romantika táncélete

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
5.1. A romantikus balett kialakulásának társadalmi, történelmi, táncművészeti előzményei	Ismerje a nagy francia forradalom hatását a táncművészetre. Ismerje Carlo Blasis szerepét a romantikus balett technika kialakulásában.
5.2. A romantika mint stílus-teremtő korszak	Tudja ismertetni a romantikának mint korstílusnak a meghatározó jellemzőit.
5.3. A romantikus balett legfontosabb újításai, előadói, művei, alkotói	Legyen képes bemutatni a romantika hatására megjelenő újításokat a balettművészetben. Ismerje a romantikus balett legjelentősebb alkotóit:

	Filippo Taglioni, Jules Perrot. Ismerje a romantikus balett „stílussteremtő” romantikus balettjeit: La Sylphide és a Giselle. Ismerje a romantikus balett világhírű táncosnőit: Marie Taglioni, Carlotta Grisi, Fanny Elssler Ismerje a romantikus balett legjelentősebb balett pedagógiai rendszerezőjét: Carlo Blasis.
5.4. A nyugati balettművészet hanyatlása	Tudja meghatározni a nyugati balettművészet hanyatlásának okait és az átmeneti korszak jellemzőit.
5.5. A klasszikus balett virágzása Oroszországban	Tudja ismertetni Jules Perrot és Arthur Saint-Leon szerepét a romantikus balett hagyományok átörökítésében. Tudja ismertetni Marius Ivanovics Petipa munkásságát az orosz klasszika létrejöttében.
5.6. A reformkor magyarországi táncos generációi, meghatározó táncművészei, művei	Ismerje a polgári színháztánc szerepét a magyar színházi táncművészet kialakulásában. Tudja ismertetni Borzas Farkas József és Szöllősy Szabó Lajos munkásságát a magyar színházi táncművészet fejlődésében. Ismerje a néptánc szerepét a magyar karakterű balettművészet eszméjében.
5.7. Az Operaház megnyitásának és megnyitásának előzményei	Ismerje a Nemzeti Játékszín, a Pesti Magyar Színház (Nemzeti Színház elődje) jelentőségét a magyar színházi táncművészet fejlődésében. Tudja ismertetni Campilli Frigyes, Saáry Fanni és Aranyváry Emilia szerepét a magyar balett művészetben.

6. A XX. század elejének táncélete

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
6.1. Gyagilev és az Orosz Balett	Ismerje Szergej Gyagilev szerepét a balettművészet megújulásában. Tudja ismertetni az Orosz Balett „összművészeti” jellegét. Legyen képes ismertetni Mihail Fokin és Vaclav Nizsinszkij táncművészeti szerepét a balettművészet megújításában.
6.2. Balanchine és a neoklasszikus balett kezdetei	Ismerje George Balanchine kapcsolatát az Orosz Balettel. Tudja ismertetni a neoklasszicizmus és a szimfonikus balett jellemzőit. Ismerje Balanchine: Szerenád c. stílussteremtő művét.
6.3. A szabad tánc és a mozgásművészet kialakulása az USA-ban és Európában	Ismerje a szabad tánc kialakulásának társadalmi és történelmi okait. Tudja ismertetni Isadora Duncan szerepét a szabad tánc létrejöttében. Ismerje Ruth St Denis és Ted Shawn munkásságát a

	moderntánc kialakulásában. Ismerje a stílussteremtő Martha Graham munkásságát. Ismerje Laban Rudolf szerepét az európai moderntánc kialakulásában. Legyen képes bemutatni Dienes Valéria és Szentpál Olga szerepét a hazai mozdulatművészet kialakulásában.
6.4. Az Operaház története 1950-ig	Legyen képes bemutatni Guerra Miklós, Jan Cieplinski, Nádasi Ferenc szerepét a magyar balettművészet fejlődésében.
6.5. A „Gyöngyösbokréta” mozgalom	Ismerje a „Gyöngyösbokréta” mozgalom és a magyar színpadi néptáncművészet kialakulásának kapcsolatát. Ismerje a bokrétás együttesek összművészeti törekvéseit. Ismerje a „Gyöngyösbokréta” mozgalom megtermékenyítő hatását a társművészetekre.
6.6. Az amatőr és a hivatásos néptáncegyüttesek megjelenése Magyarországon	Legyen képes ismertetni a Néphadsereg Központi Művészegyüttese, a Magyar Állami Népi Együttes és a Szakszervezetek Országos Tanácsának Központi Művészegyüttesének megalakulását. Tudja ismertetni az orosz mintára létrejött „hármasság” szervezeti formát. Tudjon bemutatni egy, az intézmény régiójához tartozó, ezen időszakban megalakult amatőr néptáncegyüttest, pl. Pécs – Mecsek Táncegyüttes.

II. A VIZSGA LEÍRÁSA KÖZÉPSZINTEN

A vizsga részei

Középszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	15 perc
90 pont	60 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	NINCS
A vizgabizottságot működtető intézmény biztosítja	Vizsgacsoportonként legalább három példány helyesírási szótár	NINCS

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	NINCS	tematika
Mikor?	NINCS	jogszabály szerint

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
180 perc		15 perc
Feladatlap		Egy „A” és „B” feladatot tartalmazó tétel kifejtése
Teszt-jellegű feladatok	Rövid válaszokat igénylő feladatok	
45 pont	45 pont	
90 pont		60 pont

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a vizsgázóknak egy központi feladatsort kell megoldaniuk.

A vizsgázó a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Teszt-jellegű feladatok

A feladatok a részletes követelményekben meghatározott kompetenciákra (pl. források használata, szaknyelv alkalmazása) és tartalmakra (pl. név, évszám, topográfia) irányulnak.

A feladattípusok formai szempontból a következők:

- egyszerű választás (pl. Húzza alá!),
- illesztés (Párosítás, csoportosítás!),
- sorrend meghatározása.

A tesztjellegű feladatsor 8-12 feladatból áll. Egy-egy feladat több részfeladatot is tartalmazhat.

	Kompetenciák	%
Tesztjellegű feladatok	alapfogalmak ismerete, definiálása	15
	összefüggések ismerete, megértése	15
	a tánc történeti folyamatok ismerete	20
	Összesen	50

Rövid válaszokat igénylő feladatok

A feladatok a részletes követelményekben meghatározott kompetenciákra és tartalmakra irányulnak. A legtöbb feladat valamely forrás (szöveg, kép, diagram stb.) feldolgozását, értelmezését várja el a vizsgázóktól.

A feladattípusok formai szempontból a következők:

- rövid válasz (pl. meghatározás, értelmezés),
- több jellemző felsorolása, megnevezése, összegzése,
- adatok kiegészítése.

Az egyszerű, rövid választ igénylő feladatsor 8-12 feladtból áll. Egy-egy feladat több részfeladatot is tartalmazhat.

	Kompetenciák	%
Rövid válaszokat igénylő feladatok	alapfogalmak használata	10
	összefüggések ismerete	10
	a tánc történeti folyamatok ismerete	20
	szaknyelv használata	10
	Összesen	50

Lehetséges feladattípusok:

1. fogalmak meghatározása, magyarázata, hozzárendelése állításokhoz,
2. folyamatszakaszok sorrendjének megállapítása,
3. ok-okozati összefüggések felismerése,
4. dokumentumok, képek, ábrák felismerése, értelmezése,
5. tényadatok rendezése megadott szempontok szerint.

Az írásbeli feladatlap tartalmi jellemzői

Az írásbeli feladatsort kb. 40%-ban a magyar, kb. 60%-ban pedig az egyetemes tánc történethez kapcsolódó feladatok alkotják. Az összes feladat kb. 80%-át az egyetemes tánc történet XIX. század végéig lezajló eseményei adják.

A feladatsor egészében az alábbi arányok érvényesülnek:

Témakör	%
A prehistorikus kor tánc története	10
A klasszikus kor tánc története	10
A reneszánsz és a barokk táncélete	20
A felvilágosodás korának táncélete	15
A romantika táncélete	25
A XX. század elejének táncélete	20
Összesen:	100

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelés a központilag összeállított javítási-értékelési útmutató kötelező előírásai alapján történik. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat a javítási-értékelési útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontszám tovább nem bontható.

Szóbeli vizsga

A szóbeli vizsga alapvetően a tánc történeti ismeretek követelményeiben megadott témák bemutatását és egyben az elsajátítottak alkalmazását várja el a vizsgázótól. A szóbeli vizsgán kiderül, hogy a vizsgázó képes-e a tényeket, fogalmakat, törvényszerűségeket szabatosan definiálni, a megszerzett ismeretei felhasználásával képes-e megmagyarázni az összefüggéseket.

Általános szabályok

A vizsgázó vázlatot készíthet, és tételének kifejtésekor használhatja azt.

A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekezdni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el vagy nyilvánvaló, hogy elakadt.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli vizsgán a vizsgázó a kihúzott tétel „A” és „B” feladataira válaszol.

A szóbeli tételek száma legalább 18, évente cserélni kell a tételeknek legalább 10 %-át.

A szóbeli vizsgán semmilyen segédeszköz nem használható.

Az „A” feladat 3 tánc történeti fogalom vagy esemény vagy személy, stb. meghatározását, bemutatását, magyarázatát tűzi ki feladatnak.

A „B” feladat egy meghatározott tánc történeti korszak eseményeinek, műveinek, alkotóinak bemutatása, összefüggéseinek. magyarázata.

Az „A” és „B” feladatok témakörei:

- a prehistorikus kor tánc története,
- a klasszikus kor tánc története,
- a reneszánsz és a barokk táncélete,
- a felvilágosodás korának táncélete,
- a romantika táncélete,
- a XX. század elejének táncélete.

A tételcímek jellemzői, összeállításuk

A szóbeli feladatok címe az előírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján kerül megfogalmazásra. A vizsgabizottságot működtető intézményeknek lehetőségük van a hat kötelező témakörön kívül szabad témakör kijelölésére. Ezen témakör követelményeit és tartalmát az egyes vizsgabizottságot működtető intézmények a helyi tanterveik alapján határozzák meg (pl. helyi tánc történeti téma (Pécs - Pécsi Balett)).

A szóbeli feladatoknál is érvényesíteni kell azt, hogy az összes feladat kb. 80%-át az egyetemes tánc történet XIX. század végéig lezajló eseményei adják.

A szóbeli feladatok összeállításánál törekedni kell a változatos, problémamegoldást ösztönző, egyértelmű megfogalmazásokra.

A vizsgabizottságot működtető intézménynek minden vizsgaidőszak előtt nyilvánosságra kell hoznia a követelmények és a szóbeli témakörök tartalmi szerkezetének megfelelő ún. tematikát, amely a témakörhöz kapcsolható korszakokat és résztémákat határozza meg. A

tematikában kb. 18-20 résztémát kell megfogalmazni, amelyek alapján az egyes tételeket ki kell jelölni.

Példa:

- témakör: a klasszikus kor tánc története,
- korszak: az ókori rabszolgatartó társadalmak táncművészete,
- résztéma: az ókori India táncélete.

A tételsort nem lehet előzetesen kiadni, a tételeket a vizsgázók csak a vizsgán ismerhetik meg.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelési útmutató rögzíti az egyes feladatok kifejtésének elvárt tartalmi összetevőit és az ezekre adható, feladatonként 20, illetve 40 pont felosztásával kialakított maximális részpontoszámokat, amely alapján a feleletet értékelni kell.

A szóbeli felelet értékelése az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	Pontszám		
	„A” feladat	„B” feladat	Összesen
A feladat megértése, témataartás, a lényeg kiemelése.	6 pont	10 pont	16 pont
Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása.	6 pont	6 pont	12 pont
A szaknyelv alkalmazása	2 pont	4 pont	6 pont
Az eseményeket alakító tényezők feltárása, tánc történeti események és jelenségek bemutatása	2 pont	10 pont	12 pont
Tájékozódás térben és időben	2 pont	6 pont	8 pont
Világosság, nyelvhelyesség, a felelet felépítettsége	2 pont	4 pont	6 pont
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	20 pont	40 pont	60 pont

”

56. Az R. Melléklet ARTISTA ISMERETEK ÁGAZATON KÍVÜLI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete az I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK címet megelőzően a következő címekkel egészül ki:

„I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK KÖZÉPSZINTEN

Az artista ismeretek ágazaton kívüli szakmai érettségi vizsgatárgy részletes érettségi követelményei az alábbi szakmairányok közös ismereteit tartalmazzák:

- Akrobata,
- Légtornász,
- Zsonglőr,
- Egyensúlyozó,
- Bohóc.

A) KOMPETENCIÁK

1. Kockázatvállalás

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
-------	---------------------------

1.1. Mozgás anyag	Fizikai kockázatvállalás. A szakmairánya mozgásanyagának jellemzői, veszélyforrások. Egészségügyi kockázatok.
1.2. Cirkuszi körülmények	Az utazó életmód jellegzetességei, eszközkarbantartás. A produkció bemutatáshoz szükséges minimum feltételek fellépés helyszínén.

2. Kapcsolatteremtő képesség

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Szakmai tevékenység	Szakmai partnerek azonosítása: pályatársak, trénerek, munkaadók, üzleti partnerek, gyártók, beszállítók. Partnerekkel kapcsolatteremtés formái.
2.2. Üzleti tevékenység	Az artistatudás értékesítésének piaci jellemzői. Artista tevékenység alkalmazottként, vállalkozóként.

3. Fejlődőképesség, önfejlesztés

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Mozgásanyag	Edzettségi állapot megőrzésének, fejlesztésének feladatai, eszközei.

4. Önfegyelem

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1. Egészséges életmód	Az egészség értékjellege. Az egészséges életvitel. Egészségre káros szenvedélyek. Az artista teljesítőképesség megőrzéséhez szükséges életvitel.

5. Kreativitás, ötletgazdagság

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
5.1. Cirkuszi mozgáselemek	A cirkuszi mozgáselemek kapcsolódási pontjai, új elemek, elemkapcsolatok. Akrobata, légtornász, egyensúly, zsonglőr, bohóc területek kombinációi.
5.2. Technikai feltételek	Artista eszközök, kellékek, alkalmazásának szokatlan, új módjai. Új eszközök, fejlesztése, meglévők új kombinációban történő alkalmazásának lehetőségei.

B) TÉMAKÖRÖK

1. Cirkuszi elemek mozgásanyaga

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
1.1. Általános mozgásfejlesztés	Ismerje a bemelegítés, erősítés, nyújtás szerepét. Ismerje az általános és szakágspecifikus mozgásokat, a bemelegítést, erő-, ügyesség-, állóképesség-,

	lazaságfejlesztő gyakorlatokat.
1.2. Szakágspecifikus mozgásanyag és szakkifejezések	Ismerje az akrobata, légtornász, zsonglőr, egyensúly, bohóc egyéni, páros, csoportos, statikus és dinamikus, eszközös és eszköz nélküli elemeket és szakkifejezéseiket.

2. Társművészetek ismeretanyaga

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
2.1. Tánc	Ismerje a tánctechnikai tréningeket (balett-, jazztánc), testtartást, lábhelyzeteket, karpozíciókat, irányokat, térbeosztást, ugrásokat, forgásokat, rúdgyakorlatokat, jazztáncot, izolációs alapgyakorlatokat, kontakttechnikákat. Ismerje a balett szakkifejezéseket.
2.2. Színpadi mozgás	Ismerje a színpadi jelenlétéhez, alkotáshoz szükséges testtudatot, testhasználatot. Ismerje a test és tudat egységét, a belső világot megismerő tréningeket, technikákat, rendszereket.
2.3. Pantomim	Ismerje a testtechnikai elemeket: fiktív felületek és tárgyak leíró mozgásai. Ismerje a szimbolikus mozgásokat: tág, tiszta, lezárt mimes gesztusok. Ismerje a kifejező mozgásokat: karakterformálás, karakterváltás.

3. Szakmatörténet

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
3.1. Nemzetközi cirkusztörténet	Ismerje a klasszikus görög sport és testkultúrát. Ismerje a Római Birodalomban: a gladiátorharc átalakulását népi látványossággá, a játékok fajtáit (venatio, naumachia stb.). Ismerje a népvándorlás, a feudalizmus korában: - az egyházi és világi ünnepeket, templomi szertartásokat, vallásos színjátékokat (passió, legendák, allegorikus moralitások), - a népi látványosságokat: kínzások, kivégzések, és vásári mulattatók (neuropasták, petauristák). Ismerje a commedia dell arte-t. Ismerje a modern cirkusz születését. Anglia: az angol ipari forradalmat, Philip Astley életútját, az első színházcirkusz-épületeket (Dibdin cirkusza, a Téli Cirkusz). Ismerje a klasszikus német cirkuszt, valamint a nagy német cirkuszokat (Krone, Sarrasani, Busch). Ismerje az amerikai szenzáció cirkuszt, a kommersz és a reklám gigantomániáját, az utazó sátrak, utak megnyitását nyugat felé.

	Ismerje Barnum életútját: a menedzserszemlélet, reklám (Jumbo története), fuzionálás a Ringling-fivérekkel. Ismerje az orosz cirkusztörténetet: regösök, pantomimusok, vásári komédia, a modern cirkusz megjelenése (Royal Circus, Szalamonszki, Ciniselli). Ismerje az első orosz cirkuszigazgatókat (a Nyikityín-testvérek), a szocializmus kísérletének filozófiai-esztétikai igazolását, valamint a tervutasításos művészetstratégia jellemzőit. Ismerje az állami cirkuszok számának növelését: artistaképző, a Cirkusz- és Esztrád Múzeum. Ismerje az új cirkuszt, a cirkusz válságát, kiüresedését, az 1968-as események hatását a cirkuszművészetre (a francia Bagnolet-nemzedék, a CNAC létrehozása). Ismerje a művészetek közti határ elmosódását, a dramaturgia, a szerepek megváltozását, a Guy Laliberté, a Cirque du Soleil megalapítását, megavállalattá növelését (üzleti szemlélet, profizmus, szuperlátványosságok).
3.2. Magyar cirkusztörténet	Tudja ismertetni a XIX. századi Budapest helyzetét. Ismerje a reformkorra jellemző népszórakoztatási intézmények kialakulását, specializálódását (városligeti vurstli, mutatványosok, korcsolyapálya, állatkert). Tudja ismertetni a Fővárosi Nagycirkusz történetét, vezetőinek hatását a hazai cirkuszművészetre (Fényes műsorpolitikája, az artisták helyzete, zsidótörvény, deportálás, számok szétesése, a cirkusz bezárásának, újranyitásának körülményei, a Göndör fivérek szerepe). Ismerje a vándortársulatokat a reformkorban (Wolff, Lejars, Bach, később Renz Ciniselli, Herzog stb.). Ismerje a magyar cirkusz történetét a XX. század második felében. Tudja ismertetni az artistszervezet megalakulását (vizsgáztatás, a munkanélküliség csökkentése, állandó fizetés). Ismerje az államosítás (pl. családi helyett állami utazócirkuszok) utáni cirkusz szerepét. Tudja ismertetni az artistaképző létrehozását, a MACIVA elődjének létrejöttét, a határok megnyitásának hatását a cirkusz világára. Ismerje a 1960-as évektől a cirkusz népszerűségét (film, rádió), a számok magas színvonalát, a magyar specialitásokat. Ismerje a rendszerváltás utáni helyzetet (a támogatás lecsökkenése, a cirkusz piaci alapokra helyezése). Ismerje a Magyar Cirkusz és Varieté (MACIVA), valamint az utazócirkuszok megállapodását. Tudja ismertetni a Budapesti Nemzetközi Cirkuszfesztivált.

4. Cirkuszelmélet

TÉMAKÖRÖK	KÖZÉPSZINTŰ KÖVETELMÉNYEK
4.1. Akrobata szak jellemzői	Ismerje a szakág műveléséhez kapcsolódó speciális ismereteket. Ismerje a szakág specifikus biztonságtechnikai ismereteket. Ismerje - az akrobata szak fő területeit: statikus, dinamikus akrobatika, egyéni, duett, trió és több fős csoportos produkciók, - a főbb feladatköröket: - az obermann (forgó ember), - az untermann (tartó ember), - a mittelmann (középső ember), - a statikus és dinamikus akrobata eszközöket: ugródeszka, hinta, gumiasztal, handstand-, kopfstand állvány, kozsinett és egyedi akrobata eszközök.
4.2. Légtornász szak jellemzői	Ismerje a szakág műveléséhez kapcsolódó speciális ismereteket. Ismerje a szakág specifikus biztonságtechnikai ismereteket. Ismerje - a légtornász eszközök különböző helyszíneken történő biztonságos felszerelését, - a légtornász szak fő területeit: álló, lengő elemek, egyéni, duett és több fős produkciók, - a főbb feladatköröket: - a fanger (fogó ember). - a forgó (repülő ember). - a légtornász eszközöket: trapéz, sitz, washington trapéz, fliegende, reck, luftreck, hengeperzs, vertikális kötél, tissue, légtornász karika, gurtnei, háló és egyedi függesztett eszközök.
4.3. Zsonglőr szak jellemzői	Ismerje a szakág műveléséhez kapcsolódó speciális ismereteket. Ismerje a szakág specifikus biztonságtechnikai ismereteket. Ismerje - a főbb területeket: klasszikus zsonglőr, utcazsonglőr, tűzzsonglőr, lábzsonglőr, hulahopp, tányérforgató, kardegyensúlyozó, labdazsonglőr, - a zsonglőr, lábzsonglőr eszközöket: karika, buzogány, kard, bot, labda, ördögbot, diaboló, forgató tányér, kozsinett, tranka, golyó, hulahopp karika, tüzes eszközök és egyedi eszközök.
4.4. Egyensúlyozó szak jellemzői	Ismerje a szakág műveléséhez kapcsolódó speciális ismereteket. Ismerje a szakág specifikus biztonságtechnikai ismereteket. Ismerje - a rekvizitumokon egyensúlyozást (ülésben, állásban, kézállásban stb.), ezeken egyénileg vagy csoportosan,

	akrobatikus, zsonglőr és egyéb ügyességi elemek, - az egyensúlyozó eszközöket: feszes- és slap drót, létra, görgő, kerékpár, egykerekű, golyó, gólyaláb, görkorcsolya, perzs és egyedi egyensúlyozó eszközök.
4.5. Bohóc szak jellemzői	Ismerje a zsonglőr, egyensúly, akrobata, légtornász, tánc, pantomim szakon tanultak a jelenetekbe történő beépítését. Ismerje az előadás koncepciójába illő műsort vezetésként. Ismerje a közönséggel való kontaktus kialakításának eszközeit. Ismerje az ismert és bevált bohóctréfákat, azok átiratait, valamint az új, egyéni ötletekből adódó játéklehetőségeket.

II. A VIZSGA LEÍRÁSA KÖZÉPSZINTEN

A vizsga részei

Középszint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
120 perc	15 perc
100 pont	50 pont

A vizsgán semmilyen segédeszköz nem használható.

Nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga
120 perc		15 perc
Feladatlap		Egy „A” és „B” feladatot tartalmazó tétel kifejtése
Teszt-jellegű feladatok	Rövid válaszokat igénylő feladatok	
60 pont	40 pont	
100 pont		50 pont

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

A központilag összeállított írásbeli vizsga célja, hogy ellenőrizhető képet adjon a vizsgázó tudásáról ismeretek és képességek és az alkalmazás tekintetében egyaránt.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

A feladatok egy feladatlapra kerülnek összeállításra.

Tartalmi szerkezet:

Az érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám 3:2 arányban a tesztjellegű feladatok és a rövid válaszokat igénylő feladatok megoldásával érhető el. A központi írásbeli ismeretanyagának összeállítása az egyes témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul.

A 15-25 feladatból álló tesztjellegű feladatok és az 5-10 feladatból álló, rövid választ igénylő feladatok témakörei:

- nemzetközi cirkusztörténet,
- magyar cirkusztörténet,
- szakmai nyelv, cirkuszi eszközök, mozgásanyag szakkifejezései,
- szakágak mozgásanyaga.

A feladatok az előírt ismeret és képesség jellegű követelményeknek felelnek meg.

Feladattípusok:

- Tesztjellegű feladatok:

Feleletválasztó feladatok:

1. egyszerű választás („Húzza alá!”),
2. többszörös választás,
3. illesztés (párosítás, csoportosítás),
4. sorrend meghatározása,
5. ok-okozati összefüggés keresése,
6. igaz-hamis választás.

- Rövid választ igénylő feladatok:

Feleletalkotó feladatok:

1. rövid válasz (meghatározás),
2. ábrafelismerés, ábraelemzés,
3. több jellemző felsorolása, megnevezése,
4. adatok kiegészítése (szöveg, táblázat kiegészítés),
5. fogalmak meghatározása, magyarázata, hozzárendelése állításokhoz,
6. folyamatszakaszok sorrendjének megállapítása,
7. ok-okozati összefüggések felismerése,
8. tényadatok rendezése megadott szempontok szerint.

A rövid választ igénylő feladatok esetenként egy-egy részfeladatot is tartalmazhatnak.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelés a központilag összeállított javítási-értékelési útmutató kötelező előírásai alapján történik. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat a javítási-értékelési útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontszám tovább nem bontható.

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

A tételek összeállításánál törekedni kell a változatos, problémamegoldást ösztönző, egyértelmű megfogalmazásokra. A szóbeli tételek kifejtésébe azok címének megfelelően a vizsgázónak be kell építenie gyakorlati példákat.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli vizsgán a vizsgázó a kihúzott tétel „A” és „B” feladataira válaszol.

A szóbeli tételsor 20-25 tételből áll, évente cserélni kell a tételek 20-25%-át.

Témakörök:

- „A” feladat:

- Cirkuszelmélet:
 - akrobata szak jellemzői,
 - légtornász szak jellemzői,

- zsonglőr szak jellemzői,
- egyensúlyozó szak jellemzői,
- bohóc szak jellemzői.
- Cirkuszi elemek mozgásanyaga:
 - szakágak mozgásanyaga,
 - általános mozgásfejlesztés.
- Cirkuszi körülmények.
- Cirkuszi mozgáselemek.
- Technikai feltételek.

- „B” feladat:

- Társművészetek mozgásanyaga:
 - tánc,
 - színpadi mozgás,
 - pantomim.
- Szakmai tevékenység.
- Üzleti tevékenység.
- Egészséges életmód.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelési útmutató rögzíti az egyes feladatok kifejtésének elvárt tartalmi összetevőit és az ezekre adható, feladatonként 35, illetve 15 pont felosztásával kialakított maximális részpontszámokat, amely alapján a feleletet értékelni kell.

A szóbeli felelet értékelése az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	Pontszám		
	„A” feladat	„B” feladat	Összesen
Feladat megértése, a lényeg kiemelése	15 pont	5 pont	20 pont
Világosság, szabatosság felet felépítés	10 pont	5 pont	15 pont
Alapfogalmak ismerete, definiálása	10 pont	5 pont	15 pont
SZÓBELI ÖSSZPONTSZÁM:	35 pont	15 pont	50 pont

”

57. Az R. Melléklet

57.1. EGÉSZSÉGÜGY ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA

57.2. EGÉSZSÉGÜGYI TECHNIKA ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA,

57.3 SZOCIÁLIS ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA,

57.4. PEDAGÓGIA ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA,

57.5. KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZET ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA,

57.6. HANG-, FILM ÉS SZÍNHÁZTECHNIKA ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA,

57.7. BÁNYÁSZAT ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA,

57.8. ÉPÜLETGÉPÉSZET ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA,

57.9. GÉPÉSZET ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA,

57.10. KOHÁSZAT ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA,

57.11. VILLAMOSIPAR ÉS ELEKTRONIKA ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA,

57.12. TÁVKÖZLÉS ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA,

57.13. INFORMATIKA ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA,

57.14. VEGYIPAR ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA,

57.15. VEGYÉSZ ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA,

57.16. ÉPÍTŐIPAR ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA,

57.17. KÖNNYŰIPAR ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA,

57.18. FAIPAR ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA,

57.19. NYOMDAIPAR ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA,

57.20. KÖZLEKEDÉSEPÍTŐ ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA,

57.21. KÖZLEKEDÉS ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA,

57.22. KÖZLEKEDÉSGÉPÉSZ ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA,

57.23. KÖRNYEZETVÉDELEM-VÍZGAZDÁLKODÁS ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA,

57.24. KÖZGAZDASÁG ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA,

57.25. ÜGYVITEL ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA,

57.26. KERESKEDELEM ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA,

57.27. VENDÉGLÁTÓIPAR ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA,

57.28. TURISZTIKA ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA,

57.29. OPTIKA ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA,

57.30. SZÉPÉSZET ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA,

57.31. MEZŐGAZDASÁGI GÉPÉSZ ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA,

57.32. ERDÉSZET ÉS VADGAZDÁLKODÁS ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA,

57.33. MEZŐGAZDASÁG ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA,

57.34. KERTÉSZET ÉS PARKÉPÍTÉS ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA,

57.35. FÖLDMÉRÉS ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA,

57.36. ÉLELMISZERIPAR ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA,

57.37. SPORT ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA,

57.38. RENDÉSZET ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA,

57.39. EGYHÁZZENÉSZ ISMERETEK ÁGAZATON KÍVÜLI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA,

57.40. GYAKORLATOS SZÍNÉSZ ISMERETEK ÁGAZATON KÍVÜLI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA,

57.41. JAZZ-ZENÉSZ ISMERETEK ÁGAZATON KÍVÜLI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA,

57.42. KLASSZIKUS ZENÉSZ ISMERETEK ÁGAZATON KÍVÜLI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA,

57.43. NÉPZENÉSZ ISMERETEK ÁGAZATON KÍVÜLI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA,

57.44. SZÓRAKOZTATÓ ZENÉSZ ISMERETEK ÁGAZATON KÍVÜLI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA,

57.45. TÁNCOS ISMERETEK ÁGAZATON KÍVÜLI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA,

57.46. ARTISTA ISMERETEK ÁGAZATON KÍVÜLI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA

fejezetében

a) a „I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK” szövegrész helyébe a „III. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK EMELT SZINTEN”,

b) a „II. A VIZSGA LEÍRÁSA” szövegrész helyébe a „IV. A VIZSGA LEÍRÁSA EMELT SZINTEN”,

57.47. PEDAGÓGIA ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezet, IV. A VIZSGA LEÍRÁSA EMELT SZINTEN cím Emelt szintű vizsga alcím Szóbeli vizsga pont A szóbeli vizsgarész értékelése alpontjában a „feladatonként 25 pont felosztásával kialakított maximális részpontoszámokat,” szövegrész helyébe az „50 pont felosztásával kialakított maximális részpontoszámokat,”

57.48. GÉPÉSZET ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezet, IV. A VIZSGA LEÍRÁSA EMELT SZINTEN cím

a) A vizsgán használható segédeszközök pontjában a „számológép, körző, vonalzó” szövegrész helyébe a „szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép, körző, vonalzó”,

b) Emelt szintű vizsga alcím Szóbeli vizsga pont A szóbeli vizsgarész értékelése alpontjában a „feladatonként 50 pont felosztásával kialakított maximális részpontszámokat,” szövegrész helyébe az „50 pont felosztásával kialakított maximális részpontszámokat,”

57.49. FAIPAR ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezet, IV. A VIZSGA LEÍRÁSA EMELT SZINTEN cím A vizsgán használható segédeszközök pontot követő táblázatban a „nem programozható számológép, körző, rajztábla, vonalzők: léptékvonalzó, derékszögű vonalzó, fejesvonalzó: „Faipari szakmai táblázatok és képletgyűjtemény”” szövegrész helyébe a „szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép; körző; rajztábla; vonalzők: léptékvonalzó, derékszögű vonalzó, fejesvonalzó; ceruzák, íróeszköz; „Faipari szakmai táblázatok és képletgyűjtemény” (Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet)”

57.50. MEZŐGAZDASÁG ISMERETEK ÁGAZATI SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezet, IV. A VIZSGA LEÍRÁSA EMELT SZINTEN cím Emelt szintű vizsga alcímet követő táblázatban a „Feladatmegoldás” szövegrész helyébe a „Feladatlap”,

szöveg lép.

58. Hatályát veszti az R. Mellékletének

58.1. EGÉSZSÉGÜGYI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete,

58.2. SZOCIÁLIS ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete,

58.3. OKTATÁSI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete,

58.4. MŰVELŐDÉSI ÉS KOMMUNIKÁCIÓS ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete,

58.5. GÉPÉSZETI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete,

58.6. ELEKTRONIKAI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete,

58.7. INFORMATIKAI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete,

58.8. VEGYIPARI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete,

58.9. ÉPÍTÉSZETI ÉS ÉPÍTÉSI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete,

58.10. KÖNNYŰIPARI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete,

58.11. FAIPARI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete,

58.12. NYOMDAIPARI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete,

58.13. KÖZLEKEDÉSI ALAPISMERETEK

(KÖZLEKEDÉS - ÜZEMVITEL, KÖZLEKEDÉS-TECHNIKA) KÖZLEKEDÉSI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete,

58.14. KÖRNYEZETVÉDELMI-VÍZGAZDÁLKODÁSI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete,

58.15. KÖZGAZDASÁGI ALAPISMERETEK (ÜZLETI GAZDASÁGTAN, ELMÉLETI GAZDASÁGTAN) ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete,

58.16. ÜGYVITELI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete,

58.17. KERESKEDELMi ÉS MARKETING ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete,

58.18. VENDÉGLÁTÁS-IDEGENFORGALOM ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete,

58.19. RENDÉSZETI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete,

58.20. MEZŐGAZDASÁGI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete,

58.21. ÉLELMISZER-IPARI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA fejezete.